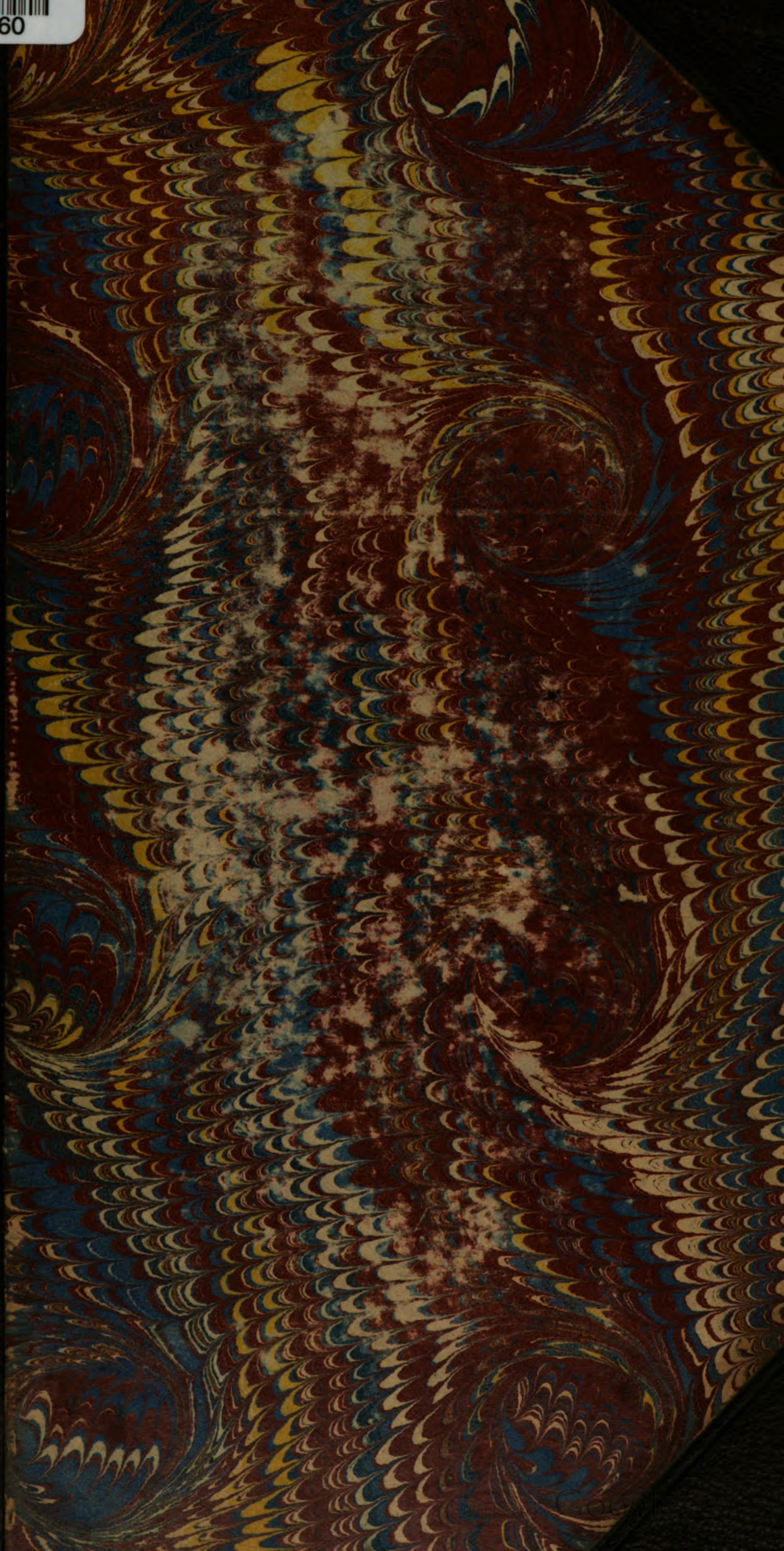

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ.

ARISTOTELES.

PARISIIS. — EXCUDEBANT FIRMIN-DIDOT FRATRES, VIA JACOB, 56.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ.

ARISTOTELIS

OPERA OMNIA.

INDEX

NOMINUM ET RERUM

ABSOLUTISSIMUS.

VOLUMEN QUINTUM

CONTINENS

INDICEM NOMINUM ET RERUM.

PARISIIS,

EDITORE AMBROSIO FIRMIN-DIDOT,

INSTITUTI FRANCIÆ TYPOGRAPHO,

VIA JACOB, 56.

M DCCC LXXIV.

PRÆFATIO.

Quibus de causis factum sit, ut hic index Aristoteleus, qui ineunte mense Augusto anno MDCCCLXX longe maximam partem typis jam exscriptus erat, nunc demum post diuturnam intermissionem in lucem prodeat, non hujus est loci pluribus enarrare. Prodit tandem et ita hæc editio Aristotelis scriptorum quotquot sive revera exstant, sive immerito nomen philosophi præ se fèrunt, absolvitur, quæ ante hos XXV annos incepta non uno tantum modo experta est, quam instabilis et incerta sit humanarum rerum conditio. Postquam enim e vivis excessit qui tertium ejus volumen et priorem partem quarti curavit et præterea operosum tædiique plenissimum laborem indicis conficiendi in se susceperat, Cats Bussemaker, et ipse Fr. Dübnerus, cujus felici industriæ indefessæque diligentiæ primum et alterum volumen debentur, supremum diem obiit. Non hoc sane speraverat vir optimus qui primo volumini præfatus est, se solum, absoluto opere, in vivis superstitem fore ex omnibus, qui inde ab initio huic Aristotelis editioni salutarem manum admovissent. Quod si ipse ille dies mensis Novembris anni quadragesimi octavi hujus sæculi, quem præfationi primi voluminis subscripsit Ambrosius Firminus Didot, imperturbatam ab omnibus externarum rerum mutationibus et, ut ita dicam, in proposito obstinatam mentem viri præstantissimi arguerat, nunc totum opus inter tot et tam varia obstacula ad finem feliciter perductum, non minus luculento exemplo, paratum ejus animum ad juvanda antiquarum litterarum studia ostendit. Nam quibus ipse ornamento est (1), iis pro virili parte per

(1) Cujus rei, etsi supervacaneum fortasse iis videri poterit, qui illicus viri egregia in Thucydidem merita norunt, documentum quoddam hic dare liceat,

quinquaginta annorum spatium nunquam opitulari desiit, ita ut qui eorum patronus quasi hereditarius jam fuisset, multo etiam magis, omnium consensu, propriis beneficiis factus sit.

Quod ad ipsum indicem attinet, qui se absolutissimum profitetur, paucis lectorem morabor.

Sicuti ante hos tres annos, jussu Academiæ regiæ Berolinensis, in lucem emissus index Bonitzianus, qui sive usum loquendi Aris-

adscriptis iis, quæ mihi nuper per litteras communicavit de glossa Hesychiana : ἀειναῦται· ἀρχῆς ὄνομα παρὰ Μιλησίοις, quam probabiliter sane Aristoteli de hac re in Milesiorum republica disserenti, vindicandam esse arbitratur. Plura quam apud Hesychium, ubi quid sibi velit locus Herodoti IX, 93, a nuperrimo editore lexici laudatus, extricare nequeo, leguntur in Plutarchi quæstionibus græcis, de cujus utilissimæ collectionis fontibus miror neminem ad hunc usque diem accuratam instituisse disquisitionem. Hæc itaque apud illum c. 32, p. 298 D : Τίνες οἱ ἀειναῦται παρὰ Μιλησίοις; Τῶν περὶ Θόαντα καὶ Δαμασήνορα τυράννων καταλυθέντων, ἑταιρεῖαι δύο τὴν πόλιν κατέσχον, ὧν ἡ μὲν ἐκαλεῖτο Πλουτίς (de quo nomine, olim Πλοντὶς scripto, conferenda est Wyttenbachii adnotatio), ἡ δὲ Χειρομάχα, κρατήσαντες οὖν οἱ δυνατοὶ καὶ τὰ πράγματα περιστήσαντες, εἰς τὴν ἑταιρείαν, ἐβουλεύοντο περὶ τῶν μεγίστων, ἐμβαίνοντες εἰς τὰ πλοῖα καὶ πόρρω τῆς γῆς ἐπανάγοντες. Κυρώσαντες δὲ τὴν γνώμην κατέπλεον καὶ διὰ τοῦτο ἀειναῦται προσηγορεύθησαν. Pertinent hæc sine dubio ad internas Milesiorum seditiones, de quibus narraverat etiam Heraclides Ponticus, teste Athenæo, XII, p. 523 F, quarum culpa aliquando factum esse videtur, ut pars civium, si ita dicere licet, in Versalias marinas confugere coacti sint. Vocem ἀειναυτῶν apte cum simili forma apud Dionysium Halic. Ant. rom. IV, c. 74 ἀειβασιλεὺς contulit Lobeckius in Pathologiæ græci sermonis elementis t. I, p. 590. Abeat igitur hic locus in numerum fragmentorum quæ e Politiis aristoteleis ætatem tulerunt.

Præterea nonnulla alia sunt quæ item fragmentorum collectioni addi possunt. Satis autem erit ea indicasse quæ a Rosio in t. V editionis Berolinensis ex arabico indice prolata sunt cui nomen Ptolemæi philosophi inscriptum est, in quo sub formis Almikun, Ablikun, Atlikun quæ leguntur p. 1472 B, facile erit Apellicontem agnoscere. Deinde de necessitudine quæ inter Aristotelis Protrepticum et Hortensium Ciceronis intercesserat, egregie disputatum est a viro doctissimo Ingram Bywater, in diario inscripto *The Journal of Philology*, vol. II, n. 2. Præsertim vero commemorandæ sunt utilissimæ simul et ingeniosissimæ conjecturæ quas ad Aristotelis fragmenta vir minus non grammaticæ quam criticæ artis peritissimus Carolus Thurot diariis *Revue critique* et *Annuaire de l'association pour l'encouragement des études grecques en France* inseri jussit.

toteleum accuratius cognoscere, sive quomodo singulis in locis librariorum errores probabiliter emendandi sint investigare cupientibus, mirum est quam firmum auxilium præbeat quantoque adjumento sit, verba scriptoris præcipue respicit, ita hic noster index rerum qui vocatur, talis est quales ceteris quoque in hac Bibliotheca editis scriptoribus adjecti sunt. Quod sane commodissime accidisse arbitror, cum ita spes quædam remaneat, etiam post eum de quo diximus, non ab omni plane utilitate hunc nostrum indicem destitutum fore.

Nostrum autem si voco, quomodo hoc accipiendum esse velim, jam paucis explicabo. Cum opus multorum annorum fore prævidisset, statim primo volumine typis exscripto, excerpta sua in singulas chartas contulit Bussemaker, quæ usque ad paginam quingentesimam septuagesimam quintam tertii voluminis continuavit. Hæ chartæ postquam mihi traditæ sunt, reliquum erat ut cetera quoque excerperem atque deinde omnia in rectum suumque ordinem disponerem. Quod quomodo a me factum sit, penes illos qui indice uti volent judicium esto. Illud tantum addam singulorum librorum titulos numeris voluminum et paginarum ideo a me non adscriptos esse ne moles hujus voluminis magis etiam augeretur. Eadem de causa factum est, ut nullo discrimine res a philosopho tractatæ cum iis quæ in libris pseudepigraphis memorantur permixtæ sint.

Librorum tituli quibus in disponendo rerum naturalium indice, qui in fine additus est, præcipue usi sumus, hi sunt :

Histoire des animaux d'Aristote, avec la traduction française, par M. Camus. Paris, 1783;

Aristotelis de animalibus historiæ ll. decem ed. J. G. Schneider. Lipsiæ, 1811;

Sundevall, C. J. die Thierarten des Aristotéles, aus dem schwedischen übersetzt. Stockholm, 1863;

Aristoteles Thierkunde, übersetzt von H. Aubert und Fr. Wimmer. Leipzig, 1860.

Nomina gallica Indici rerum naturalium addita adscripsit vir clarissimus et de re botanica inprimis meritissimus Fée, per multorum annorum spatium in Academia Argentoratensi professor,

qui, precibus editoris amicissimi concedens, eandem operam quam Theophrasto in hac Bibliotheca edito navaverat, Aristoteli quoque præstare voluit.

Argentorati, Idib. Nov. a. MDCCCLXXIII.

ÆM. HEITZ.

INDEX RERUM ET NOMINUM.

A.

II, 401, 38; II, 402, 2, 8; ad eas nihil confert idea boni II, 190, 18; omnibus commune est quod secundum rectam rationem fieri debeat II, 15, 40; suas homo generat, idque e quibusdam principiis II, 140, 37; earum principia consilium, voluntas et recta ratio II, 140, 47 s.; mutantur, idque sponte II, 140, 41, 44, 49; ideoque et earum principia II, 140, 44, 50; in ea sectanda sunt necessarium et consentaneum, 463, 38; 464, 3; 469, 4.

Actio (*quid ad habitum conferat*): iis definitur habitus II, 42, 35; alio modo voluntariæ ac habitus II, 31, 23; quæ singula quaque occasione peraguntur ad has ipsas actiones proclives reddunt II, 30, 16; qui ad aliquam se exercent probant habitus ex agendi assiduitate acquiri II, 30, 17; ab iis pendet quales futuri sint habitus II, 15, 39; unicuique ei familiares gratæ sunt II, 93, 20; quæritur an plus ad virtutem conferant quam consilium necne II, 125, 50.

Actio (*quatenus eam spectet ars scientiave*): ad eam non pertinet ars II, 63, 36; ab iis incipienda artis moralis pertractatio II, 15, 37; eas quæ spectant nihil stabile habent, præsertim si singulatim pertractentur II, 15, 47, 49; singulas quæ spectant, nec sub artem nec sub præceptionem ullam cadunt II, 15, 50; ubi de iis disputatur, dissertationes universales inanes, particulares vero veriores sunt, idque quare II, 20, 42; eas quæ spectant quæstiones non magis definitæ sunt quam res circa quas versantur II, 105, 28, 50; ex iis argumenta petenda de optabili, 201, 42; eas imitatur saltatio, 457, 22.

Actiones et affectus (πράξεις καὶ πάθη); circa eos versatur virtus moralis II, 16, 43; II, 19, 42, 50; omnes comitatur voluptas vel molestia II, 16, 44; morum sunt indices IV, 209, 22 s.; iis inest excessus et defectus II, 19, 42, 49; nonnullis deest medium ideoque et excessus et defectus, idque quibusnam II, 20, 20 ss., 30; quibusnam laus tribuatur II, 134, 19; honesti et inhonesti ratione habita non per se, sed ex fine diversæ sunt, 617, 44; quæ honores aut opes tanquam finem sibi proponunt absolute pulcherrimæ sunt, idque quare, 616, 8; circa ipsas rebus ipsis majorem fidem habent quam verbis II, 116, 43; ex iis petitur laudatio, 331, 39, 46; eorum qui magna mala perpessi sunt, misericordiam movent, 359, 40; e dissidentibus quomodo petantur enthymematum argumenta, 379, 37; breviter proponendæ sunt, ubi adolescentis animi dotes laudare inchoas, 447, 12; item ubi viri, 447, 33; in hominum inquirimus in oratione inquisitoria, 453, 49; 454, 13.

Actiones alienæ (ἐκείνων πρ.); eas melius contemplari possumus quam nostras II, 113, 5.

Actiones bonæ (εὐπραγίαι); quæ erga alios fiunt, honestæ sunt, 330, 35; item quæ erga benefactores, 330, 36; a virtute vel a mente proveniunt II, 123, 29.

Actiones honestæ (πρ. καλαί); earum gratia fit societas civilis, 530, 22; a virtute pendent II, 186, 30; circa eas versatur vita politica II, 186, 29; eas nonnulli voluptatibus corporalibus et prudentiæ præferunt, etiam si ex iis nullam gloriam reportent II, 187, 36; eas politici revera sic dicti sui ipsarum gratia præferunt II, 187, 42; iis gaudere assuefieri debemus, 629, 47; circa eas quoque loco cedere licet amico II, 112, 14; ab iis refugit animo humilis II, 48, 36; eas facere non licet, nisi ei qui tantum differt quantum maritus ab uxore, vel pater a liberis, vel dominus a servis, 604, 40; externarum eos inprimis auctores esse dicimus qui cogitando architecti sunt, 605, 9.

Actio et passio (τὸ ποιεῖν καὶ πάσχειν) (*de illis aliorum sententiæ*); de iis quatenus rebus naturalibus competunt, excepto Democrito, nemo aliquid protulit, quod mentione dignum sit II, 434, 24; rebus quibus insunt necessario subjectum esse debet commune II, 444, 40; idque recte pervidit Diogenes II, 444, 35; eas rebus dissimilibus tribuunt, similibus vero abnegant antiqui plerique II, 445, 46 s.; Democritus vero eas similibus tribuit, dissimilibus abnegat II, 446, 2 s.; eas meatuum ope fieri putabat Empedocles II, 447, 42 s., 50; II, 448, 41; de iis maxime modo ordini et rationi consentaneo disseruerunt Leucippus et Democritus II, 448, 1; quomodo eas fieri censeat Leucippus II, 448, 37, cf. 43 s.; II, 450, 13; II, 451, 13 ss.; iis utuntur cum qui elementa generant, tum qui res ex iis factas II, 444, 26 ss.; iis tribuunt generationem qui plura elementa esse censent II, 444, 32 s.;

Actio et passio; sine iis fieri nequit alteratio II, 444, 30 s.; sine contactu obtinere nequeunt II, 444, 45, 50 s.; igitur antequam de iis sermo fiat, de contactu dicendum est II, 444, 43 s.; necessario competit rebus quæ se invicem tangunt II, 448, 14, 31; non quibuslibet rebus competunt II, 446, 24; res quibus competunt aliquatenus eædem, aliquatenus diversæ et dissimiles esse debent II, 446, 32 s.; competit rebus contrarietate præditis vel intermediis II, 446, 25, 31, 36 s., 41; id est rebus quæ genere eædem sunt, specie vero differunt II, 446, 26 ss., 34 ss.; eodem modo se habent ac movere et moveri II, 447, 1 s.; exponitur quomodo revera fiant II, 450, 43 ss.; non alia ex parte fiunt, alia ex parte non, sed omni ex parte simul II, 450, 46 s.; non competit corporibus quæ nec se invicem tangunt, nec alia corpora naturaliter actioni et passioni obnoxia II, 450, 52 s.; probantur non ita fieri posse, ut alia ex parte obtineant, ex alia vero non II, 451, 4 ss.; probatur discissis corporibus fieri non posse, ut putant atomorum assertores II, 451, 13 ss.; alicujus rei qui novit, eum hanc rem scire vix dicimus II, 490, 43.

Actio (πρᾶξις); ejus imitatio tragœdia, 461, 10, 23, 43; 462, 21; moribus et sententia qualitatem quamdam induunt, 461, 26; ejus causæ duæ, mores et sententia, 461, 26; ejus imitatio fabula est, 461, 29; tragœdiæ finis, 461, 45; iis felices sunt homines vel contra, 461, 47; quænam inter eam et mores intercedat ratio, 461, 48; ea carere nequit tragœdia, 461, 51; pessime comparata est si agnoscens cunctetur nec inexpiabile facinus perpetret, 468, 16; secundum locum occupat, si facinus perpetret, 468, 20; melius se habet, si ignorans perpetret deindeque post facinus agnoscat, 468, 21; optime se habet, si propter ignorantiam in eo sit ut perpetret, sed ante perpetrationem agnoscat, 468, 13, 23; nihil continere debet quod rationi repugnet, sin vero minus, extra tragœdiam relegandum est, 469, 15; 478, 29; in ea quæ fiunt probatio, amplificatio, vel metus aut misericordiæ excitatio quatenus eædem sint ac quæ in oratione fiunt, et quatenus differant, 472, 14 ss.; aliæ simplices, aliæ implicatæ, 465, 7; quænam simplex, 465, 9; quænam implicata, 465, 11; episodicæ pessimæ sunt, 464, 39.

Actio (ὑπόκρισις); tertia pars rhetoricæ, quam ultimo loco excoluerunt, 385, 18; sero ad artem tragicam et rhapsodicam accedit, 385, 19; nondum ejus ars condita est, 385, 18, 32; maximam vim habet, 385, 17; magis naturalis quam elocutio est, 386, 1; in voce posita est, 385, 28; ea qui præstant in civilibus controversiis maxime valent et quare, 385, 31; de poetica libros conscripserunt cum Glauco Teius, tum alii, 385, 23; eam quæ respiciunt, sublata actione, inepta

videntur, 400, 33; in quibus ea maxime opus est, in iis minime inest accuratio, 401, 19; ea opus est, ubi voce, atque inprimis ubi magna voce, 401, 20.

Activi (οἱ πρακτικοί); vel ubi rei essentiam investigant, non æternum spectant, sed alicujus respectu temporisque præsentis II, 486, 26 s.

Activum (τὸ ποιητικόν); πρακτικοῦ et ποιητικοῦ differentia II, 156, 25 ss.; sibi simile efficit patiens II, 446, 40, cf. 42; ad passivum refertur II, 526, 36 s.; ejus actus patienti inest III, 463, 14 s.; ubi tangit passivum, quo modo, quo loco et quo tempore alterum in alterum agere potest, statim agit III, 357, 52 ss.; semper ab eo pendet affectus III, 451, 10 s.; ita se habet, ut si omnia ei insint quæ ad ejus notionem pertinent, statim agat III, 523, 18 ss., cf. 27 s.; III, 528, 31 ss.; quædam eorum afficiuntur, quædam vero non II, 447, 24 s.; quænam igitur affectu careant II, 447, 12, 18; quænam afficiantur II, 447, 19 s.; circa ea res se habent ut circa motum II, 447, 25 s.; eorum alia a se invicem afficiuntur, alia omni affectu carent II, 452, 43 s., non afficiuntur autem quorum eadem non est materies ac rerum in quas agunt II, 452, 44 s.; afficiuntur vero quorum eadem est materies II, 452, 43 s.; quæ affectui obnoxia non sunt, iis non competit mixtio II, 452, 45; quæ a se invicem affici possunt, etiamsi facile dividi possint, si ita sibi invicem addantur, ut alterius copia alterius quantitatem magnopere superet, non fit mixtio, sed rei superantis accretio II, 452, 47 ss.; si aliquatenus æqualia sunt potentia, utrumque mutatur in id quod natura sua superet, fitque ex iis aliquid intermedium et commune, id est miscentur II, 452, 53 ss.; quando alterum (eorum quæ a se invicem afficiuntur) solummodo passivum, sit, aut valde passivum, alterum admodum remisse, mixtum parum aut vix ab altero eorum differt II, 453, 12 ss.

Actor; pater Protesilai et Podarci fr. 315, a.

Actor primarum partium (πρωταγωνιστής); cum induxit Æschylus, 460, 13.

Actus (ἐνέργεια); eum semper fuisse censent Leucippus, Plato, Anaxagoras, Empedocles II, 605, 27, 38 ss.; qualis eum respiciat definitio II, 559, 51; ejus natura per inductionem in singulis patescit II, 568, 4; cavendum ne in genere constituendo habitui subjiciatur, nec vice versa, 214, 1; item ne ad eum fiat relatio, ubi πρός τι definiendum est, 246, 50; finis est II, 570, 30; II, 572, 13 ss.; opus est II, 570, 44; determinatus est et hoc aliquid atque ad determinatum et hoc aliquid pertinet II, 628, 11 s; vocis significatio latius se extendit quam actus secundum motum II, 564, 11 ss.; differt a potentia II, 450, 45; II, 452, 8; sine potentia ei respondente esse nequit III, 492, 22 s.; ad eum evehitur potentia II, 113, 25; semper potentia prior est, 36, 53; probatur potentia notione vel cognitione prior esse II, 569, 49 ss., cf. 44; II, 604, 42; ejus causa potentia sumitur II, 572, 13 ss.; quando simpliciter, quando magis quam potentia finis est II, 570, 50; eidem inest cui potentia III, 500, 32 s.; quinam sine potentia sint, 36, 54; quinam cum potentia, 37, 5; dicitur vel ut motus ad potentiam, vel ut substantia ad materiem II, 563, 12 s.; eo constat ut res adsit non potentia II, 567, 49 s.; unicus in indivisibili tempore unicæ potentiæ respondet, idque quare III, 490, 46 s.; bona potentia melior et honorabilior esse probatur II, 572, 1 ss.; in malis rebus potentia pejor esse probatur II, 572, 13 ss.; quomodo ad eum se habeat potentia notum est III, 222, 28; quomodo a motu differat II, 568, 35 ss.; primo loco de motu dicitur II, 566, 24 ss; aliquatenus idem haberi potest ac motus et affectus III, 451, 7 s.; non solum motui, sed etiam immobilitati competit II, 90, 31; quod ad tempus attinet, probatur specie prior, sed numero posterior esse II, 569, 52 ss., cf. 45 s., II, 570, 22 ss.; semper alius alium tempore prægreditur usque ad eum qui primarie movet II, 571, 10, cf. II, 570, 6; qui tempore prior et dignitate prior II, 571, 12; probatur substantia prior esse II, 570, 24 ss., cf. II, 569, 45; quando in re quæ fit, quando in agente sit II, 570, 52 ss.; contrarii simul adesse nequeunt II, 572, 9 s.; nihil impedit quominus alius in alio sit II, 276, 10; nec quominus duarum rerum idem sit II, 276, 13; ejus non est generatio II, 338, 26; numero unus rei numero unius II, 313, 29; forsan non necessario unus est, ubi habitus numero unus est II, 313, 30; ei opponitur materies II, 614, 41.

Actus (ἐνέργεια) (*quatenus mores spectet*); fit non est, ut possessio quædam II, 112, 50; e similibus oriuntur II, 15, 29; danda opera ut eos certo quodam modo conformemus II, 15, 30; iis non respondent artes II, 88, 12; eum docere nequit scientia II, 174, 33; specie differentes etiam voluptatibus specie differentibus perficiuntur II, 121, 10; quinam optimus et perfectissimus ac jucundissimus II, 120, 15, 17; eum perficit voluptas idque quomodo II, 120, 24 ss., 32, 52; II, 121, 5; II, 124, 48; sine eo non fit voluptas II, 121, 4; unicuique circa ea inprimis est quæ maxime amat II, 120, 49; specie differunt quæ ab intellectu pendent ab iis quæ a sensibus II, 121, 12; II 122, 11 ss.; quænam iis propriæ sint voluptates ac molestiæ II, 121, 45; eos augent voluptates unicuique propriæ II, 126, 16, 21, 37; eos impediunt voluptates alienæ æque ac molestiæ propriæ, sed non eodem modo II, 121, 24, 38, 47; nullus perfectus est si impeditur II, 88, 47; differunt bonitate et pravitate atque alii expetendi sunt, alii fugiendi, alii neutrius modi II, 121, 49; cum iis arctius conjunctæ sunt voluptates quam cupidines II, 122, 3; partim necessarii sunt ac alius causa expetuntur, partim per se expetuntur II, 122, 52; per se expetendi sunt, unde nullum aliud emolumentum quærimus nisi actum ipsum II, 123, 4; quinam per se expetendi II, 123, 6, 8; ejus gratia fit ludus II, 123, 38; quomodo ab habitu differat II, 8, 16; uniuscujusque fines sunt ea quæ habitum spectant II, 32, 23; melior est dispositione (διαθέσει) II, 192, 42; si est alicujus rei usus, agere est uti, 2[illegible], 45; principatum tenet II, 113, 25; extra non est II, 222, 52; interrogationis et cogitationis et appetitionis locum tenet, ubi sine ratiocinatione agimus III, 522, 12 s.

Actus proprie sic dictus (ἡ ἁπλῶς ἐνέργεια); rei perfectæ competit et eatenus a motu differt III, 469, 41 s.

Actum habens (τὸ τὴν ἐνέργειαν ἔχον); non e qualibet materie facit quodlibet III, 361, 50 s.

Actu quod fit (τὸ κατ' ἐνέργειαν); bonum est II, 222, 39.

Actus (ἐντελέχεια); eo ubi quid constat magis id quod est esse dicitur quam ubi potentia II, 262, 10; ab eo aliquid gigni potest II, 441, 52; separat II, 553, 46; duplex est, vel ut scientia, vel ut contemplatio III, 444, 31; qui se habet ut scientia, generatione primus est III, 444, 36 s.; id est quod proprie ens et unicum dicitur III, 444, 48; uniuscujusque rei suapte natura subit propriam materiem, id est id quod potentia est III, 447, 13 s.; ejus quod potentia est notio est III, 449, 3 s.

Actus et perfectio (ἐνέργεια καὶ ἐντελέχεια); quænam inter actum et perfectionem intercedat affinitas II, 566, 25; II, 570, 45.

Actus et potentia (ἐνέργεια καὶ δύναμις); pro portione in

sc concoctus sunt, qui propter alimenti copiam non in carnem convertitur III, 236, 15 ss., cf. 40, 50 s.; probe concoqui ac nutrire possunt III, 236, 17 s.; iis carent animalia exsanguia, idque quare III, 236, 20 s.; modica eorum copia animalibus prodest, idque quomodo III, 236, 32 ss.; nimia vero nocet et interimit, idque quomodo et quare III, 236, 35; sensu carent, idque quare III, 236, 39 s., v. *Pinguedo*.

Adhærentia (προσπεφυκότα) animalia; aquatilia sunt idque quænam III, 2, 54 ss.; quædam interdum vagantur, idque quænam III, 3, 4 ss. v. *Animalia sessilia*.

Adjectio (πρόσθεσις); primus argumentorum de accidente locus ex ea petendus, 196, 42; item secundus, 196, 45; secundus non invertitur ad refellendum, 196, 50; quænam ex ea petantur argumenta de optabili, 202, 7; quomodo ea utendum, ut universaliores fiant loci magis ac minus spectantes, 203, 15; quomodo ex ea dijudicetur quæstio an duæ res numero idem sint 256, 23.

Admetus; Pheretiades, pater Eumeli fr. 315, a; fr. 154, a.

Administratio (οἰκονομία); ejus quattuor genera ad quæ reliqua referri possunt, scilicet regia, satrapica, civilis et privata, 639, 12; ejus varia genera multa communia habent, 639, 13; in omni curandum ne reditus excedant impensæ, 640, 4.

Administrator (ὁ οἰκονομεῖν μέλλων); qualis esse debeat, 639, 7; considerare debet quinam reditus desint, etiam si provenire possint, 640, 12; item quinam augmentum admittant, 640, 13; item quænam impensæ sine detrimento omitti possint, 640, 15.

Admirabile; quidpiam ex re admirabiliori exsistere neutiquam absurdum est IV, 54, 28 s.

Admirans; se ignorare putat II, 470, 52.

Admirari; jucundum est, 337, 7, 16.

Admirari (θαυμάζειν); noctuam quando aviculæ dicantur III, 173, 12 ss.

Admiratio (τὸ θαυμάζειν); philosophiam peperit II, 470, 45 ss., cf. II, 471, 30; eam movent quæ secundum naturam fiunt et quorum causa ignoratur IV, 54, 1 s.; quæcunque præter naturam ad utilitatem hominum arte fiunt IV, 54, 2 s; eam movere jucundum est, 336, 51; in eam non proclivis est vir magnanimus II, 46, 10.

Admiratores; nostros amamus, 352, 29; eorum nos pudet et quare, 356, 29; 357, 18.

Admissura (ὀχείας ὥρα); ejus tempestatem quænam ad prolem alendam idonea sit omnes considerant IV, 323, 17 s.

Admonitio (νουθέτησις); docet animæ partem rationis expertem rationi obedire II, 14, 21.

Adolescens; rerum mathematicarum vel geometricarum peritus evadere potest, sed non prudens, idque quare II, 71, 2 ss., 38; rebus naturalibus et ad sapientiam pertinentibus non credit, sed eas affirmat tantum II, 71, 38; ei non competit experientia II, 71, 33; quomodo ejus animi dotes laudandæ sint, 447, 11 ss.; ejus res gestæ quomodo in laudatione cum aliorum comparandæ sint, 447, 17 ss.; qui talis et ibi tantus philosophus factus est, senex factus inde maximum emolumentum cepisset, 447, 24; qui adeo robuste gymnasiorum labores perfert, vehementer in philosophiæ studiis industriam collocabit, 447, 26; quomodo circa cupiditates se habeat, 363, 28; in venerem proclives et circa eam intemperantes, 363, 30; II, 93, 1; facile mutantur et fastidiunt quæ concupiverant, 363, 31; eorum voluntates quales ægrotorum sitis et fames, 363, 34; quomodo circa iram se habeant, 363, 35; honorem amant, sed magis adhuc victoriam, 363, 38; pecuniam minus amant 363, 40; non malitiosi sunt, sed simplices, 363, 43; creduli sunt et quare, 363, 48; bona spe sunt, *ibid.*; ebriis similes, 363, 46; II, 90, 13; iis quod futurum est, multum est, præteritum vero breve, 363, 50; fortes sunt, 364, 3; item verecundi, 364, 6; iis molestum est status indifferens inter voluptatem et dolorem II, 90, 12; contrario modo affecti sunt ac senes, 364, 38; calidi sunt, 364, 49; iis propriæ sunt vires, 611, 4; militum munere fungi debent, *ibid.*; jucundum ac id quod præsens est, sectantur II, 93, 1; affectu vivunt II, 92, 52; vitæ societate conjungi volunt II, 93, 8; cito amicitiam contrahunt ac dissolvunt, imo sæpe uno eodemque die II, 93, 3, 7; II, 95, 22; iis inprimis competunt amicitiæ jucundum spectantes II, 92, 51; II, 95, 39; nonnulli utile sectantur atque ejus causa amicitias contrahunt II, 92, 46; lege tantum instituti sunt. 364, 7; magnanimi sunt, 364, 8; magis cupiunt pulchra facere quam utilia, 364, 11; mores in vita magis quam rationem sequuntur, 364, 12; amicos et sodales impense amant et quare, 364, 14; inprimis in eo peccant ut modum transeant, 364, 17; omnia se scire putant atque asseverant, 364, 20; injurias faciunt propter contumeliam magis quam propter malitiam, 364, 22; in misericordiam proclives et quare, 364, 23; risum amant, 364, 26; fortes ac intemperantes sunt, 365, 47; iis non convenit sententias vel fabulas dicere, et quare, 372, 30; imperio parere debent, 617, 28, 47; liberos non dedecent actiones multæ quæ ministris congruere videntur, 617, 41; quatenus iis utiles sint amici II, 91, 2; apud eos quidam versari debent magistratus, 614, 49; quomodo instituenda sit oratio, ut iis placeat, 365, 13; quorumnam pictorum et statuariorum opera iis spectare liceat, 630, 13.

Adolescentes; duo quomodo olim Syracusis propter causam amatoriam seditionem excitarint, 568, 38; quidam bellicosi quomodo paulatim Thuriorum rempublicam ac dynastiam mutaverint, 574, 53.

Adolescentia; suam quomodo excusare debeat orator, 432, 18.

Adolescentuli; pubescentes si vi semen prolicere conantur, simul voluptate et dolore afficiuntur III, 134, 44, ss.

Adoptivæ (θετικοί) leges; quasnam ita vocent Thebani, 519, 42.

ἀδοξότατα· ἀδύνατα fr. 347, b.

Adramytium; nomen habet ab Adramyto conditore fr. 275, b.

Adramytus; Alyattæ filius, Crœsi frater Adramytium condidit fr. 275, b.

Adrastea; nihil aliud quam Jupiter III, 642, 13.

Adrianæ gallinæ; quales III, 103. 34 ss.; quotidie pariunt III, 103, 34; sæpe pullos suos interimunt III, 103, 36.

Adriaticum mare; III, 630, 24; in illud partim Ister influere dicitur IV, 93, 10; per Istrum in id redeunt trichiæ III, 158, 52 ss.; igitur in id intrantes capiuntur, exeuntes vero non III, 159, 3 s.; Mentores id accolunt IV, 93, 1; in ejus recessu Electrides insulæ IV, 87, 19; in illo insula Diomedea IV, 87, 1; in una ejus insularum templum ostenditur a Medea exstructum IV, 93, 17 s.

Adspergo (ῥανίδες); in ea colores adspiciuntur IV, 118, 15.

Adul silvestris; in eam insitio artemisiæ fit IV, 28, 2.

Adulatio (κολακεία); animæ affectus II, 195, 33; ejus definitio II, 196, 2; est affectus moralis animæ vituperandus II, 150, 17; II, 216, 34, 48; quidnam ei proprium sit II, 216. 48; II, 150, 15; jucunda est, 336, 52; quænam ejus signa pudorem incutiant, 355, 48; divi-

rimus ac pro bono usurpamus II, 64, 30; jus est certo aliquo jure melius II, 64, 39; II, 65, 5; jure melius est, etiamsi ambo bona sint II, 64, 42; juris legitimi correctio est II, 64, 44; legis correctio est quatenus deficit propter universalitatem II, 65, 8; omnia bona participant in rebus quæ ad alium pertinent II, 73, 25.

Aer (*de eo aliorum philosophorum sententiæ*); eum nonnulli physici omnium rerum principium esse statuunt II, 248, 30; eum nonnulli unicum elementum esse censent II, 417, 34, cf. II, 252, 16; II, 453, 40; eum nonnulli rerum naturam esse putant II, 261, 40: cf. II, 517, 26; ex eo entia esse et facta esse statuunt nonnulli naturæ scrutatores II, 497, 7 ss; eum infinito assimilant nonnulli eorum qui de rerum natura libros conscripserunt II, 277, 13, cf. II, 278, 51; II, 280, 20; II, 282, 26; alii infinitum rei inter eum et aquam intermedio assimilant II, 277, 13; II, 280, 20; ejus ope naturam construunt omnes antiqui III, 220, 35 s; ejus transitu rares factas esse censent antiqui III, 220, 33 s.; ei assimilant naturæ scrutatores corpus quod extra cælum esse fingunt II, 282, 26; ei assimilarunt naturæ scrutatores partem sensoriam aliquam III, 230, 11 ss.; ei ens et unum assimilant nonnulli II, 489, 47; II, 497, 7; eum nonnulli plus ignis quam aquæ continere putant II, 431, 2; ex quorumnam opinione necessario ad aliquid dicatur II, 418, 3 ss, 51.; de ejus ortu absurda est antiquorum opinio III, 576, 46 ss.; nonnulli eundem, si moveatur, ventum esse putant qui in nubes et aquam convertitur, si concrescat III, 567, 51 ss.; eum per universum effusum esse multi putant II, 400, 5 s.; refutantur qui eo repletum esse censent spatium inter stellas et terram intermedium III, 553, 52 ss.; III, 554, 9 ss.; eorum opinio puerilis dicitur III, 554, 2; quomodo nonnullis causa videatur cur corpora jacta ferri pergant non amplius tangente qui jecit II, 295, 3; II, 365, 34 ss.; II, 415, 13 s.; ei forsan manus formam tribuissent antiqui naturæ scrutatores III, 221, 14; ei unum assimilat naturæ scrutator aliquis (scil. Anaximenes) II, 575, 51; eum universi formam esse ait Anaximenes III, 673, 50; eum inter corpora simplicia maxime principium esse censent Anaximenes et Diogenes II, 472, 42 s., cf. II, 408, 49; II, 479, 39, 52; operculi modo in eum agere terram propter latitudinem putant Anaximenes, Anaxagoras et Democritus II, 405, 8 s, 14; propter copiam nempe locum non invenit per quem prætereat II, 405, 22 s.; ut probent eum, ubi intercipitur, magna pondera sustinere posse, citant multa experimenta II, 405, 17 ss.; ejus profunditatem infinitam esse censet Xenophanes III, 674, 53; eum omnium principium, idque subtilissimum esse censet Diogenes III, 435, 16 s.; igitur ei animam assimilat cum ipse tum alii quidam III, 435, 15 s., cf. 40; quomodo ex eo deducat cognitionem et motum idem III, 435, 17 s.; eum aliquid esse idque valens ostendunt Anaxagoras et qui eodem modo quo ille inanis refutabant assertores II, 292, 21 ss.; eo plenum inane non est agnoscentibus ipsis inanis assertoribus II, 292, 27; eum ex innumeris similaribus visum latentibus compositum esse putat Anaxagoras II, 416, 7; eum igitur mixturam habet ossis et carnis et omnium aliarum rerum seminum II, 416, 5 s.; interdiu stridere et sonare a sole concalefactum Anaxagoras dicit IV, 180, 38 s., ejus et aquæ ope nos videre putabat Empedocles II, 447, 46; eum non semper in supremum locum secerni putabat Empedocles, sed interdum ut fors tulerit II, 266, 23; eum æternum esse statuebat Empedocles III. 673, 24 s.; eum aquæ calidiorem esse censet Empedocles III, 546, 28 ss.; eum, aquam et terram atomorum magnitudine et parvitate inter se differre putant Leucippus et Democritus II, 417, 4, 16; nihilominus in se invicem transire putant, id quod sic fieri non posse videtur idque quare II, 417, 17 ss.; in aere secundum Democritum multa sunt corpora individua globosa III, 539, 11 s; non mixturam esse censet Parmenides II, 456, 22; secundum Platonem ex iisdem triangulis constat e quibus ignis et aqua II, 424, 48.

Aer (*quomodo ad reliqua se elementa habeat*); elementum est ideoque odore caret III, 484, 46 s., v. *Elementa*; (*elementaris*) non idem quod aer proprie sic dictus sed ei similis II, 456, 32; rerum principium potius quam unum quodque aliud quattuor elementorum, idque quare II, 256, 5; præstat tamen rem inter eum et ignem intermediam principium rerum esse statuere II, 256, 2.

Aer (*quomodo se ad aquam habeat*): similis est aquæ II, 427, 36; ei similis est aqua II, 427, 34; forma est, si ad aquam respicitur II, 291, 48; aquæ quasi actus est II, 291, 48; potentia aqua est, sed non eodem modo quo aqua potentia aer est II, 291, 50; quatenus ejus materies sit aqua, quatenus ejus actus II, 291, 48 s.; II, 292, 2; aquam tangit II, 293, 3; aquam circumdat II, 394, 28; III, 555, 15 s.; III, 576, 12; ubi ex aqua fit moles augetur II, 442, 27 s; ubi ex aqua fit, nec aer, nec aqua augentur, sed altera interit, alter gignitur II, 442, 32 ss.; si quid augeatur, id augetur quod utrinque subest, puta corpus II, 442, 33, cf. 30; eum non ex aqua fieri videmus eodem modo ac res quæ exit ex alia re manente II, 441, 42; fieri igitur nequit ex aqua, ita ut aqua non mutetur, nec ejus materies in aqua ut in vase continetur II, 441, 38 ss.; si ex aqua fiat, et ex eo rursus aer, hæc generatio aliquatenus numero, aliquatenus specie reciprocat II, 467, 50, cf. 38; fit ex aqua II, 349, 30; II 487, 16, 23; idque altero intereunte II, 487, 16, 23; adhuc potentia levis est, ubi obstaculum aliquod eum ascendere vetat II, 349, 41 s.; remoto obstaculo agit et semper magis ascendit II, 349, 43; eodem modo ex aqua est ac gignitur aqua ex ipso quo lateres e domo et domus e lateribus II, 253, 49; ejus plus fit ex aqua II, 297, 40 s,; se habet ad aquam ut pars divisa ad totum II, 291, 47; quando facilius, quando segnius in eum transeat aqua II, 437, 4; ubi ex aqua fit statim aer est et non amplius fit II, 428, 8 ss.; igitur a potentia transit ad actum II, 428, 10 s.; si ex aqua fiat, majorem occupat locum II, 420, 24; eo natura prius aqua II, 480, 11; non partim post generationem remanet, nec partim gignitur et in aquam rursus interit III, 577, 2 s.; si in eum mutetur vel in eum intereat aqua, inprimis interitus obtinere dicitur II, 440, 26 s.; ubi in eum transit aqua, alteratione fit accretio II, 294, 4; quando ex eo fit aqua, aut quando ex aqua fit, alterius generatio, alterius interitus obtinet II, 440, 23 s; ex eo aqua fieri potest, idque quomodo II, 457, 25 ss.; ubi in aquam mutatur eadem manet materies; item vice versa II, 298, 3 ss.; ubi majorem vel minorem molem acquirit, æque eadem manet materies II, 298, 7 s.; ubi ex eo fit aqua, ambo pellucida vel frigida manere possunt et tamen generatio obtinere II, 440, 29 s.; tam intra terram quam super terra in aquam mutatur III, 568 42, ss.; idque propter frigus III, 568, 44 s.; crassescit frigore, et in aquam mutatur III, 617, 30 s.; ubi in aquam mutatur locus perit II, 287 28; in eo est aqua II, 291, 29; aqua contentus, ejaculatur, hac compressa II, 294, 2 s.; ubi aquam subierit, emergit III, 484, 41; igitur in aqua contineri nequit III, 484, 40 s.; III, 537, 36 s.; III, 664, 47; ejus majoris copiam quam ipsius

id est ubi percussus manet et non diffunditur III, 454, 345; igitur cito et vehementer eum percutere oportet III, 454, 36; ejus disruptionem prævenire debet qui eum verberat III, 454, 36 ss.; igitur arenæ cumulo vel acervo celeriter progredienti comparatur sonans III, 454, 38 s., in eo audiri potest III, 454, 31 s.; non tamen præcipua soni causa est III, 454, 32 s.; simul eum et se invicem percutere debent corpora solida ut sonus fiat III, 454, 33 s; verberatus sonum efficit III, 595, 11; qui repercussus echo efficit pilæ comparatur III, 454, 41 s.; sonus ut fiat, aer confertim resilire debet ac concuti III, 455, 27; ubi audimus, aer continuus est ab altera parte cum re sonum producente, ab altera vero cum eo quod primum alteratur, id est auditu II, 336, 30; est igitur primum movens relatum ad id quod movetur II, 336, 33.; is cujus motu fit sonus, si transfiguretur in itinere, non recte auditur dictum III, 489, 22 s.; ejus percussiones plurimam efficiunt vocis differentiam III, 655, 22 ss.; eo differenter emisso iidem imitantur voces equorum, ranarum, lusciniarum, gruum, aliorumque animalium fere omnium III, 655, 26 ss.; si per eum ferrentur stellæ sonum excitarent II, 400, 5 s.

Aer (*quomodo se habeat ad olfactum et odores*); in eo æque ac in aqua percipiuntur odores III, 484, 34 s., 37 s., cf. III, 485, 22, 32 s.; III, 487, 29 s., olet III, 461, 24; id quod probat eum ab odore affici III, 461, 24 s.; afficitur autem quia limite caret, nec perstat III, 461, 24; propter eandem causam et a sono afficitur III, 461, 23; non tamen eodem modo ab iis afficitur ac corpora quæ sentiunt, idque quonam III, 461, 25 ss.

Aer (*quomodo se habeat ad tactum*); quatenus intactilis sit III, 460, 37 s.; eum non secare sed quasi operculo operire videntur corpora lata II, 405, 10 s.; si ei imponatur cubus ligneus, si non comprimatur, tantum aeris transportetur quantum cubi magnitudini æquat II, 296, 33 ss.; ejus contactus tanquam attritio detersioque et ablutio considerari debet III, 509, 27 ss.; eodem modo se habet ad corpora quæ ei insunt quam aqua ad corpora quæ ea continentur III, 459, 40 s.; in eo se invicem tangere nequeunt duo corpora III, 459, 39 s.; nos tamen magis latet qui eorum superficiei adhæret quam aqua quia madidorum superficies scatet III, 459, 41 s.; quum nos lateat qui inter tactilia et sensoria intercedit, eodem modo habemus ac si nobis insciis membrana carni obducta esset III, 459, 51 ss.

Aer (*de ejus pondere et motu*); modo gravis modo levis est II, 429, 45; II, 430, 7; levis est aquæ respectu II, 369, 44 s.; aqua levior II, 404, 47 s.; ei non innatat lignum vel simile quoddam II, 404, 43 s.; multus pauca aqua gravior erit, si sequaris opinionem eorum qui unicam naturam tribuunt elementis magnitudine differentibus II, 426, 46; aliis subsidit, aliis supernatat II, 428, 32; excepto igne omnibus supernatat II, 430, 8 s.; igitur alio modo levis, vel gravis est quam terra vel aqua II, 428, 30 s.; terræ supernatat quælibet ejus pars II, 428, 34 s.; igitur terra levior est, non simpliciter levis II, 428, 33 s.; igni subsidit quælibet ejus pars II, 428, 35 s.; igitur igne gravior est, non simpliciter gravis II, 428, 33, 35; aquæ innatat quælibet ejus copia II, 428, 37; igitur, si cum aqua comparetur, simpliciter levis est II, 428, 36; ubique gravitatem habet nisi in terra aut aqua II, 429, 1 s.; et in suo loco gravitatem habet II, 429, 3, cf. II, 430, 18; levitatem non habet nisi in iis quibus supernatat II, 430, 20; si ei subtrahatur aqua, in ejus locum abit, idque quare II, 430, 21 ss.; 30, 33, si tollatur ignis tamen nonnisi vi in ejus locum non ascendit II, 430, 23 s.; vel ipse in aere pondus habet IV, 225, 9; in eo graviora sunt quæ majorem ejus copiam continent quam aquæ aut terræ, idque quare II, 429, 5 ss., cf. II, 428, 48 ss.; natura sua gravis et levis esse potest II, 415, 9; eo tanquam instrumento utitur potentia cum ad motum præter naturam, tum ad naturalem II, 415, 8 s.; sursum fertur levitate ubi pulsus est et initium motus ei impertit potentia idque quomodo II, 415, 10 ss., cf. II, 368, 47; deorsum fertur gravitate II, 415, 12; sine eo vel alia re simili non posset motus fieri præter naturam II, 415, 14 s.; adjuvat etiam motum naturalem II, 415, 16; ejus major copia semper magis sursum fertur II, 424, 52; quævis ejus pars ex aqua sursum fertur II, 425, 1; modo sursum, modo deorsum fertur II, 430, 6; nullam ejus partem deorsum ferri videmus II, 430, 48; nunquam magnam ejus copiam celerius deorsum ferri videmus quam parvam copiam aquæ II, 431, 4 ss.; movetur in loco ubi est, non in loco ubi gignitur II, 290, 6; locus ubi gignitur pars est totius cæli II, 295, 8; si ejus pars movetur, hæc pars se habet ut pars divisa ad totum II, 291, 45 s.; utpote dividuus et cui semper motus impertitur, motum unum impertire nequit, sed cohærentem II, 366, 29 ss.; continuus est, sed tamen ejus motum partiri licet III, 489, 30 s.; ad id fluit quod cavissimum est IV, 244, 39 ss.; ad figuram rerum quibus continetur se accommodat II, 421, 46; eum discernere ac incendere potest motus III, 555, 51 s.; maxime disjungitur a solidi motu III, 556, 9; hinc maxime incalescit qui rebus vi raptis proximus est III, 556, 6 s.; quæcunque ejus pars, calore in superiorem partem extruso, deorsum fertur III, 555, 37 ss.; sic alio semper ascendente, locus ei destinatus semper eo repletus et plenus est, licet qui eum implet semper alius atque alius sit III, 555, 39 ss.; quia non intra ambitum continetur ita conterminatum ut terra globi formam accipiat circulo fertur III, 555, 28 ss.; idque quia eum universi circumvolutio secum trahit III, 555, 34 s; motu prohibetur quo minus in aquam condensetur III, 555, 36 s.; magna ejus pars una cum sicca exhalatione a circulari latione orbiculariter circum terram circumagitur III, 560, 18 ss.; alius semper atque alius efficitur III, 580, 31 s.; magna ejus copia nec principium nec fontem habens ingenti aliquo casu moveri posset III, 584, 7 ss.; a sole movetur II, 486, 43; ab eo movetur homo II, 486, 42 s.; in locis editis et excelsis assidue movetur, in cavis sæpe quiescit IV, 250. 50 s.; unicuique rei circumfusum, quum movetur flatum fieri et undecunque agitatus ventum esse absurdum est III, 584, 2 ss.

Aer (*motus in eo*); non eo modo quo vulgo putant causa est cur res jactæ moveri pergant, non amplius movente qui jecit II, 365, 34 ss., cf. III, 515, 10 ss.; III, 509, 20 ss.; III, 508, 25 ss.; ne tunc quidem ubi eodem modo movit ac lapis Herculeus II, 365, 40 ss.; causa est cur rei jactæ motus continuus est II, 365, 54 s.; non amplius movente qui jecit, moveri desinit, movere vero pergit II, 365, 43 s; ubi desinit movere, moveri desinit res jacta II, 365, 49 s.; per eum celerius feruntur corpora quam per aquam aut terram, idque quare II, 295, 14, 24 s., 27 s.; in eo res graviores et majores medium petunt propter conversionem II, 405, 44; incidens, quo citius vehitur, eo magis facit ictum mollem IV, 145, 26 s.; quem movet milii modius effusus, forsan minime in ullo tempore movebit granum milii II, 341, 32 s.; multum propellunt lata III, 298, 42; multum trahunt res latæ III, 312, 34; incidentem fa-

fit III, 567, 25 s.; noctu a turba liberior est quam interdiu, idque quare III, 515, 18 s.; in altis locis magis fluit, indeque concrescere vetat pruinam III, 565, 18 s.; terræ proximus crassissimus est hieme IV, 249, 9; interdiu densus idque quare IV, 180, 44 s.; eo sudo cur frigus acrius fiat quam nubilo IV, 242, 37 ss.; ejus maxima tranquillitas circa Orionis ortum usque ad Prodromos et Etesias III, 586, 6 ss.; ejus tranquillitas matutinas terræ motus indicat III, 593, 50 s.; idque quare III, 594, 1 ss.; austrinus magis quam qui ad septentrionem positus est in aquam mutatur III, 608, 38 s.; crasso assimilandus est vapor terrenus III, 423, 36 s.; in eo apparet insuper quædam nebula III, 647, 6; multum continet situs III, 423, 35 s.; ei innatant propter parvitatem ramenta et pulvis et terrea quædam II, 431, 21 s.; pertinet ad res quæ maxime ad valetudinem conferunt, 613, 30; cur ejus mutationem non morbidam esse affirment IV, 110, 36 s.

Aer superior (ὁ ἄνω); ita consistit, ut incendi possit ac flammis ardentibus, facibus et stellis transcurrentibus ansam det III, 557, 48 s.; nec igitur absurdum est, si condensatus omnis generis colores præ se ferat III, 557, 49 ss.; nisi condensatus sit consistere nequeunt halones III, 560, 50 s., cf. III, 563, 12; in eo inveniuntur naturæ calidæ III, 547, 10; in eo apparentia inconstantia sunt nec ullum constabilitum fuisse memoriæ traditum est III, 633, 42 ss.; qui tonitrua comitatur lignum findit III, 461, 19 s.; aer in æthere est II, 291, 30; suffusus est naturæ ignitæ et inconditæ III, 629, 12 s.; caligine et frigore permixtus III, 629, 13; agitatione vero illustratus et succensus III, 629, 14 s.; in eo nubes, imbres, nives, pruinæ, grandines, flatus ventorum et tempestatum, tonitrua, fulgetra, fulminum casus aliæque sexcentæ conflictationes III, 629, 15 ss.; quæ in eo apparent, alia specie tenus exsistunt, alia substantiæ cuidam innituntur III, 633, 17 ss. V. *Æther*.

Æramenta (χαλκᾶ, χαλκώματα); olim in regione Mossynœcorum facta præstantissima IV, 84, 34 s.; cur quibusdam eorum admotis, ut cyathis, sugillationes removeantur IV, 160, 16 ss.

Æramenta æruginosa (χαλκεῖα ἰωμένα); eorum fumus III, 646, 24 s.

Æramenta consonantia (χαλκεῖα συνηχοῦντα); instrumentorum sonos distinctiores efficiunt III, 657, 29 ss.

Æraria (ἡ χαλκευτική sive ἡ χαλκουργική); ars idque quo modo, 488, 30, 32; statuariæ subservit, in ea incus et malleus ad multos usus adhibentur III, 430, 28; parsimoniæ gratia facit obeliscolychnia III, 284, 33 s.

Ærariæ officinæ (χαλκεῖα); in iis follibus utuntur III, 541, 55; III, 550, 32; statuarum in iis vestium rugas vel alas limant III, 658, 49 ss.

Ærarii fabri (χαλκεῖς, χαλκοτύποι); pars reipublicæ Platonis, 547, 36; per consuetudinem dicuntur qui ferrum cudunt, 480, 7; vix distinguunt an sonum quem excitant audiant necne II, 399, 29.

Ærarium (τὰ κοινά); eo carebant Lacedæmonii, 514, 43; ei præsunt quibus magnus est census, 532, 40; erga id se justum fuisse, affirmare debet orator, 439, 34.

Ærarius ignis (χαλκευτικὸν πῦρ); ab aurario, coquinario, fabrili distinguitur III, 669, 38.

Aeria natura (ἀέριος φύσις); ab ea terra et mare situm fixum habent III, 629, 22; ei maxime finitima est humida III, 629, 22 ss.

Ærugo (ἰός); coloris mutationes efficit III, 645, 27 ss.; quamobrem eam ab ære contrahat vinum, aqua vero non contrahat IV, 328, 9 ss.; cur maxime oleo efficiatur fr. 204, a; ejus expers est æs apud Indos IV, 84, 16 s.; medicamenti vim habet IV, 159, 33.

Ærumnæ (τὰ ἐπίπονα); eas perferre non quia pulchrum est, sed ut malum fugias mollities est II, 33, 12.

Ærumnosa vita; eam non præcavit bonorum æqualitas, 566, 34.

Æs; pertinet ad proventus singulis regionibus proprios, 639, 37; pertinet ad res quæ effodiuntur III, 485, 2 s.; e terra fit II, 569, 13; similare corpus est III, 623, 5; ærugo est IV, 159, 32; frigoris et caloris motione fit III, 626, 10; non aliter generatur quam aurum III, 609, 33; ad aquam pertinet idque quare III, 624, 17 ss.; ligno gravius est II, 423, 44; ejus parva mole magna lanæ copia levior est II, 425, 16; liquefieri potest calore III, 619, 25; sed non aqua III, 619, 39; liquefieri sed non inflammari potest III, 622, 36; scuti a fulmine liquefactum III, 599, 37; ductile est III, 621, 11; tundi potest III, 620, 27 s.; molliri potest III, 620, 33; odore præditum III, 485, 3; concoqui nequit calore animalium IV, 116, 19 s.; sonum habet III, 454, 19, 28; idque quare III, 454, 29; sonus ejus durus III, 659, 44; concavum maxime sonat IV, 175, 33; ei colorem tantummodo impertit stannum quod ei additur II, 453, 20; III, 647, 47; læve est III, 454, 23 ss., 47; igitur ab eo repercutitur lumen, ita ut umbram faciat atque cernatur III, 454, 46 ss; quia læve est id e quo specula fiunt qualemcunque tactum facile sentit III, 509, 26 s.; item quia purum est, in eo conspicua fit quantulacunque macula III, 509, 29 s.; lævigatum, attritu colorem mutat III, 646, 1; medicamenti vim obtinet IV, 114, 39 s.; cur sugillationes tollat IV, 159, 28 ss.; cur eo incisus facilius sanescat quam qui ferro IV, 114, 36 ss.; quamobrem aceto inprimis inficiatur IV, 328, 21; in Æthalia insula ex eadem fodina erutum est ex qua postea ferrum IV, 90, 6 ss.; Mossynœcum splendidissimum atque candidissimum esse fertur IV, 84, 30 s.; huic stannum non additur, sed terra quædam isthic nascens IV, 84, 32; ejus temperaturam primus inventor neminem docuit IV, 84, 33 s.; id conflare et temperare docuit Scythes Lydus fr. 275, a, b; miræ naturæ in Cypro circa Tyrrhiam (*Curiam?*) provenire dicitur IV, 81, 15 ss; apud Indos adeo splendidum ut colore ab auro discerni nequeat IV, 82, 16 ss.

Æs urinatorum; ad passus duos infra maris superficiem prope insulam Demonesum invenitur IV, 84, 5 s.; ex eo conflatæ statuæ IV, 84, 6 s.; qui id effodiunt visu acutissimo redduntur et si ciliis fortasse carent, iis nascuntur IV, 84, 12 s.; ejus florem medici oculis medicandis adhibent IV, 84, 14 s.

Æs; materies est II, 539, 30; materies sensibilis est II, 549, 36; facultate quadam aut agendi aut patiendi præditum est III, 625, 44 ss.; id siccum et humidum et calidum vocamus II, 337, 4 s.; imo id dicimus ipsum humidum et ipsum calidum esse II, 337, 6 s.; non vero dicimus statuam id esse II, 437, 1; quatenus statuæ pars esse dicatur, quatenus non II, 548, 11; quomodo globi et cubi ænei pars esse dicatur II, 531, 11 s.; statuæ materies est, quo modo pars totius II, 283, 16; quomodo ex eo esse statua dicatur II, 530, 28, 36 s.; III, 333, 21 s.; ex eo statuam fieri dicimus, non id statuam II, 257, 14, cf. 34, 45; statuam non facit II, 473, 9; nec mutationis suæ causa est II, 473, 7 s.; statuario materies est, 488, 34; formam statuæ habere dicitur II, 530, 10 s.; quomodo se habet ad statuam sic natura subjecta ad res naturales II, 258, 23; utensilium æneorum natura esse dicitur II, 517, 21; statuæ natura esse videtur II, 261, 29; II, 517, 20 s.; ad eam se habet ut lignum ad lectum II, 261, 36; operum æneorum

II, 422, 23, 54 ss.; III, 426, 17; aliquid ad iram conferunt, 348, 50; eo conferunt ut res majores videantur, 327, 44; non secundum eas distinguendæ sunt actiones, 333, 40; iis determinantur decorum et quod fieri potest, 634, 4; pro iis mutantur mores et jucundum II, 221, 28; omnibus grata est musica, 629, 42; iis quid conveniat in tractandis operibus musicis facile determinari potest, 631, 3; iis congruentia dicenda sunt, ubi animi dotes illustres laudas, 447, 5; ea imperandi facultatem determinat legislator II, 160, 45; in amicitia secundum excellentiam ab ea pendente locum habere nequit mutui amoris æqualitas II, 225, 37; ea ad excusandum reum uti debet defendens, 425, 43; sanat prodigalitatem II, 40, 48.

Ætas stata; quod ad sanguinem et crassitiem et colorem attinet, inter juventutem et senectutem medium tenet III, 52, 45.

Æterna (ἀΐδια); omnia esse censebat Melissus III, 671, 1 ss.; eorum causam quæri nec posse, nec debere censet Democritus, idque quare III, 361, 3 ss.; quod si verum esset, eorum demonstratio non esset III, 361, 9 ss.; constat tamen multa eorum demonstrari posse III, 361, 11 ss.; quænam eorum demonstrari nequeant III, 361, 17 s.; partim semper sunt, partim semper fiunt, III, 361, 11 s., 16 s.; pertinent ad res quæ semper sunt, id est quæ non esse nequeunt II, 463, 29 s.; ad ea non pertinent quibus licet non esse II, 630, 31 s.; nec oriri nec interire possunt II, 68, 6; iis competere nequit generatio II, 634, 7 s.; nihilo minus ea manifesta generant Pythagorei II, 648, 9 s.; interitui obnoxiis substantiis priora sunt, 36, 53; II, 571, 12 s.; probatur ex elementis composita esse non posse II, 630, 21 ss.; generationem iis non inesse dicebat Empedocles, idque quare III, 673, 34 s.; eorum principia quoque forsan æterna esse debent II, 421, 8; eorum causæ tot numero sunt quot rerum ortui et interitui obnoxiarum, eædemque genere quæ illis II, 465, 22 s., iis æque ac rebus ortui ac interitui obnoxiis non sufficiunt duæ causæ II, 463, 24 ss.; igitur tertia causa iis esse debet (nimirum principium motus) II, 463, 25; in iis eodem redit an sint, an esse possint II, 278, 11; in iis nihil fortuna aut casu fit II, 395, 4 s., cf. II, 388, 37 s; iis competit necessitas proprie sic dicta III, 219, 23; iis adnectere non licet rerum naturalium demonstrationis necessitates III, 219, 37 s.; eorum principium ens est III, 219, 33 s.; in iis forsan etiam facile inveniri possunt affinitates a numeris pendentes, quales in interitui obnoxiis exstant II, 637, 37 s; si quædam sint, iis nihil violentum, vel præter naturam est II, 518, 35 s.; iis nullus alius motus nisi latio competit II, 357, 11 s.; in iis nullum malum est, nec error, nec corruptela II, 572, 17; ea quoque spectat opinio II, 27, 9; non vero deliberatio II, 27, 36.

Æterna sensibilia; v. *Sensibilia æterna.*

Æterna substantia; v. *Substantia æterna.*

Æternum; ab interitui obnoxio separari potest III, 446 32; nihil esse potest, si nihil esset præter res singulares II, 494, 40; sine eo obtinere nequit generatio II, 494, 42 ss.; probatur nullum potentia esse II, 571, 13 ss.; sine eo nullus esset ordo II, 586, 26 s.; igitur id quærere videntur omnes elegantissimi II, 586, 24 s.; veri dissimillimum foret tale quid præter omnia sensibilia et interitui obnoxia exstare II, 586, 16 s., cf. II, 495, 6 s.; causa tamen non est cur potius præter hæc sensibilia exstaret quam præter illa II, 586, 14 s; si separabile non est videretur materies id esse, etsi non recte II, 586, 18 ss.; igitur magis videtur esse forma, *ibid.*; non mirum est si ei competat sufficientia et incolumitas II, 635, 1 s.; nulla alia de causa interitus expers ac sufficiens est nisi quia bene se habet II, 635, 3 s.; semper necessarium est, itemque vice versa II, 467, 11; circa id versatur sapientia II, 157, 18; id non spectant viri activi II, 486, 27.

Æternum, separabile et immotum v. *Immotum, æternum et separabile.*

Æternum ac superum corpus; v. *Superum ac æternum corpus.*

Ætha (equa); eam jure Echepolo prætulit Agamemnon fr. 144, a.

Æthalia insula; in Etruria IV, 90, 6; ex eadem fodina ibi quondam æs eruebatur deinde ferrum *ibid.*, maris Tyrrheni insula IV, 93, 21; monumenta Argonautarum in ea IV, 93, 22 ss.; Græci eam incolentes IV, 93, 25.

Æther; eum infinitum habuisse videtur Xenophanes secundum Empedoclem II, 404, 37; divinus est secundum Empedoclem II, 496, 15; III, 434, 37; eodem teste eo ætherem videmus II, 496, 15; III, 434, 27; secundum Empedoclem profundas sub terra radices egit II, 461, 22; secundum eundem non a discordia sursum latus est II, 461, 16 s.; modo, eodem teste, ut fors tulerit currit II, 461, 19; modo natura sua sursum fertur II, 461, 20; ætherem auget secundum Empedoclem II, 460, 29, perperam ita ignem vocabat Anaxagoras II, 371, 8 s; II, 416, 9; III, 553, 41 ss.; ei terræ motus causam tribuit Anaxagoras III, 591, 3 ss.; ejus opinio refutatur ut nimis simpliciter prolata III, 591, 10 ss.; nominis etymologia II, 371, 6 s.; III, 553, 45; III, 628, 26; jam antiquitus hoc nomen accepit III, 553, 40 s.; ei hoc nomen indidere, quasi ab omnibus quæ apud nos exstant differret III, 553, 46 s.; existimasse videntur eum semper currere et divinum aliquid habere III, 553, 45 s.; ita vocabant antiqui supremum locum idque quare II, 371, 5 s.; in eo est aer II, 291, 30; in cælo est *ibid.*; substantia est cæli et siderum III, 628, 25 ss.; elementum maxime a quattuor aliis diversum, incorruptum atque divinum III, 628, 29 s.; quum divina contineat corpora ratas etiam vices motuum complectitur III, 629, 1 ss., cf. 9 ss.; deorum est domicilium III, 629, 50; ei confinis est natura patibilis et vertibilis, solubilis et interitui obnoxia III, 629, 2 ss., v. *Superum ac æternum corpus.*

Ætherea pars; quænam animalia illam incolant fr. 38, a

Ætheria terra; ita Pythagorei lunam vocabant fr. 76, a.

Ætherii; ita olim Æthiopes vocabantur fr. 350, a.

Æthiopia; distantia ab ea usque ad Mæotim et extremos Scythiæ terminos comparatur cum distantia ab Herculis columnis ad Indicam III, 587, 28 ss.; ibi siccus est aer ambiens III, 421, 10; ibi æstate non hieme fiunt pluviæ, idque vehementiores ac sæpius eodem die III, 567, 38 ss.; quænam harum causa sit III, 567, 41 ss.; fr. 211, b; in ea longævæ sunt oves et capræ III, 124, 4 ss.; in ea serpentes alati esse dicuntur III, 6, 38 s.; in ea ferunt nonnulli magistratus secundum pulchritudinem distribui, 546, 34.

Æthiopes; soli vicini in ingenti calore degunt IV, 304, 36; eorum terra Zara dicta IV, 26, 17 ss.; ipsi olim Ætherii vocabantur fr. 350, a; homines nigri sunt III, 46, 25 s.; III, 350, 36; eorum ossa et dentes alba sunt III, 46, 26 s.; III, 350, 47 s.; nigrum semen non emittunt III, 55, 14 s.; quod perperam censet Herodotus III, 350, 44 ss.; eorum cutis et ungues nigri sunt III, 46, 27 s; cur eorum dentes candidi, ungues autem non sint IV, 173, 27 ss.; crispiores habent pilos IV, 191, 14; idque quare IV, 304, 1, 33 ss.; III, 421, 9 s.; sicca habent cerebra III, 421, 10; cur blæsi sint IV, 191, 11 ss.; eos peperit

oritur imaginatio III, 466, 17 s.; nec si ejus sensus cum boni opinione complectatur III, 466, 18 s.; si quis id non album esse dicat, non album componit III, 469, 3 s.; ejus ratione comparari possunt plus et minus in colore II, 339, 52 ss.; alii rei admisceri nequit quia perstat II, 452, 54; II, 452, 2, cf. II, 452, 15; si colores separari possent exstaret aliquod quod aliud non esset quam uniuscujusque rei albor et tamen subjecto non inesset II, 253, 40; quæritur an aliud judicandum sit quia in alio aliud vel quia omnino aliud II, 340, 24 s.; utrum aliquid sit an nigrum, quærimus II, 579, 24; item utrum illud, an non album II, 579, 25; non vero, utrum illud an homo, nisi ex suppositione II, 579, 25 s.; quo modo opponitur albis, sic unum multis II, 580, 41; cui vehementer inest et cui parcius, ea similia esse dicuntur, idque quare II, 577, 18 s; si quid factum esse non licet, hujus modi fieri non potest II, 376, 22; diuturnum non magis album est quam id quod per unum diem II, 4, 41; II, 190, 48; æquale vel inæquale non dicitur, sed simile, 9, 20; ei forsan respondet rectum et æquale et impar II, 687, 53; rogante aliquo an sit, si alter respondeat non esse nihil aliud negavit quam id esse II, 513, 17 ss.; hocce quod nunc videmus, memoriæ subjectum esse nequit III, 494, 14 s.; si ab hocce quod unum est, in hocce nigrum quod unum est, motus fiat, motus hicce numero unus est II, 334, 9 s.; si in universum ab eo in nigrum, motus specie unus est II, 334, 15; movetur homo, ubi ex eo in nigrum transit II, 309, 48; II, 598, 39 s.; ita non solum appellamus aliquid quando totum hujusmodi est, sed quando pleræque ejus partes aut præcipuæ II, 331, 9 ss.; quæritur utrum tale an nigrum dici debeat quod pro dimidia parte album, pro altera nigrum est, 230, 22; numeri aut monades non sunt II, 631, 34; II, 636, 28; igitur dyas indeterminata vel magnum et parvum causa non est cur multa vel duo sint II, 631, 32 ss.; si ejus idea tetras sit, dyas vero hominis idea, ejus pars homo erit II, 623, 36 ss.; si sola esse ponantur, tamen multa erunt, non unum, idque cum continuitate, tum specie II, 251, 6; eo modo se habere rem accedentem in somniis dicimus III, 507, 12 s, 16; id quod opinione sine sensu affirmari nequit III, 507, 13 s.; videri nequit nisi quantitatem habeat III, 488, 8 s.; id interdum lactis opinione reminiscimur, ejus vero ope aerem III, 497, 42 s.; circa id quatenus salubre sit, occupatur medicina, quatenus homo est, hominis scientia II, 614, 6 ss.

Album (*quo modo fiat vel intereat*); non fit II, 562, 19; ejus generatio est mutatio e non albo in album II, 309, 5; si quid fit ex alia conditione, id non motus, sed mutatio est II, 315, 24 s.; fit e non albo quod potentia album est II, 631, 26 s.; potentia transit in album actu II, 600, 43; non eodem modo e nigro fit quo albus homo e nigro homine II, 562, 22 s.; fieri poterit, ut non ex non albo fiat, si inter contradictoria exstet medium aliquod II, 513, 1; non fit e musico, nisi albo aut nigro per accidens contingeret esse musico II, 254, 19; fit e non albo, idque vel e nigro vel ex intermedio 254, 21; ex eo fit nigrum III, 675, 43; non interit in musicum, nisi per accidens, sed in nigrum vel intermedium II, 254, 26; ubi factum non erit, vel ubi interiit, erit, vel simul non album erit, nisi punctum divisionis motus ultimæ parti rei quæ movetur tribuas II, 361, 12; si e non albo ad id fiat mutatio, perperam perhibetur id quod mutatur in neutro extremorum esse, itaque nec album nec non album esse II, 331, 5 ss.; simul interiisset et factum esset album itemque factum esset non album, si alteratio in album continua esse posset cum alteratione ex albo II, 362, 10 s.

Album (*quatenus sensibile sit*); sensibile est, III, 464, 6; III, 618, 44 ss.; alio modo sensum movet ac dulce III, 464, 25 ss.; igitur sensu (scilicet communi) cum dulci comparari debet III, 464, 5 s.; III, 492, 27 ss.; III, 502, 21 s.; quo modo ab eo differat dulce, discernit sensus communis III, 464, 8 ss.; III, 502, 2 1 s.; probatur id quod a dulci discernitur, unicum quid esse debere III, 464, 8 ss., cf. III, 470, 3, 6; III, 492, 29 ss.; quodsi verum non esset, etiam a dulci discerni potuisset, si tu dulce ego vero album percepissem III, 464, 10 ss.; probatur individuo tempore a dulci discerni III, 464, 16 ss.; multo minus simul cum dulci percipi posse videtur quam sensibilia ad unicum sensum pertinentia III, 491, 2; id eodem modo dijudicare videtur visus quo gustus dulce III, 491, 9 s.; igitur dulci pro portione respondet III, 491, 26; magis specie a dulci differt quam a nigro III, 491, 27 s.; quod est simul dulce esse potest et multas alias qualitates habere III, 492, 37 s.; eodem redit utrum roges quidnam id a nigro discernat, an quidnam dulce a calido III, 470, 8 s.; igitur sensu communi a nigro discernitur, *ibid.*; si quid sit eadem proportione quo aliud calidum, pro portione comparabilia sunt II, 460, 20; quod lippis videtur revera non est II, 118, 52.

Album esse; non est quidditas superficiei II, 540, 32 s.; idem erit quod læve esse, si superficiem albam esse, idem sit quod superficiem lævem esse II, 540, 37 s.; si id definiens aliquis albi hominis explanationem afferat, non secundum se explanat II, 540, 49 ss.

Album et nigrum; cum de voce tum de colore dicitur, 180, 41; 182, 12; in voce discernitur auditu, in colore visu, 181, 49; ea idem sensus dijudicare videtur III, 491, 5 s.; sed non eodem modo III, 491, 8; nec idem qui dulce et amarum III, 491, 7; ea sine visu exstare non putabant naturæ scrutatores antiqui III, 463, 31 ss; idque quatenus recte III, 463, 34 ss.; contraria sunt aliis posteriora, 15, 49; II, 255, 32; II, 582, 4 s.; II, 584, 13 s.; præcipuum contrariorum par est quæ respicit visus III, 458, 48; III, 464, 1 s.; III, 484, 23; III, 488, 25; iis priora et prius contraria sunt discretivum et concretivum, idque quare II, 582, 4 ss., cf. 16; in categoria τοῦ quale sibi respondent quomodo privatio et forma in categoria substantiæ II, 273, 41; II, 594, 39; res quibus insunt non necessario specie differunt II, 584, 10; universalibus simul inesse possunt II, 584, 10 ss.; singularibus simul inesse possunt, ambo, sed non eodem tempore II, 584, 12 s.; cum ipsa tum eorum affectus alterationes vocantur II, 529, 20 ss.; elementorum differentiæ vel affectus sunt II, 433, 21; quod ea percepturum est, neutrum eorum actu, utrumque vero potentia esse debet III, 460, 30 ss.; in corpore naturaliter fiunt, 18, 12; 21, 28; inter ea sunt media et quænam, 18, 24; 19, 26; in se invicem transire possunt, 20, 3; non necessario semper alterutrum eorum adest, 21, 18; eorum eadem scientia, 181, 13; iis alatum dividere non licet III, 225, 11 ss.; ex iis reliqui colores fiunt II, 576, 15 s.; eorum mixtione consistunt colores omnes III, 483, 37 s; inter ea medium tenent purpureum, puniceum, porraceum et cæruleum III, 483, 50 s.

Albus color; discretivus est II, 582, 4.; ei accenseri potest dimidia pars colorum intermediorum III, 491, 16; non rite definitur color igni permixtus, 251, 19; simplicium colorum alter est, idque quare III, 458, 33 s., 48; multas differentias habet III, 645, 41; cum nigro permixtus fusci speciem præbet III, 644, 22 s.;

hil habent quo id dividant vel lævigent aves III, 271, 36 s.; III, 278, 4 s.; inconfectum in gulæ quadam parte tumida recondunt III, 271, 40 s., cf. III, 281, 33; id e vitello petunt avium fœtus III, 374, 61, cf. 19, 35; ejus copiam una cum fœtu non edunt turtur, palumbes et columba III, 490, 11 ss.; id facile sibi parant columbaceæ aves III, 371, 42; difficulter vero uncungues III, 371, 43; quæ ejus causa rostrum habent aves, rectum habent III, 298, 7; quali utantur aves longicrures palustres III, 271, 48 s.; orrhopygio destinatum apud aves longicrures in crura impenditur III, 299, 53 s.; id ex aqua petunt balæna, delphis et cete his similia III, 303, 6 s., 19; id cito adsumere coguntur animalia branchiis prædita, idque quare III, 545, 14 s.; hinc id molere non possunt eadem III, 545, 17 s.; id diu exsugere vel lævigare nequeunt pisces, idque quare III, 250, 43 s.; III, 253, 4 ss.; III, 272, 4, cf. 18; igitur apud eos cito ad ventriculum pervenit III, 250, 47; id in appendicibus intestinorum conficiunt ac putrefaciunt pisces III, 272, 10 ss.; ovo contentum postquam consumptum fuerit, non ab utero absolvitur apud nonnullos pisces cartilagineos III, 353, 19 ss.; ejus suavitatem tantummodo deglutientes percipiunt pisces et crocodili fluviales III, 295, 22 ss.; nisi se conversi resupinent, id capere nequeunt pisces quorum os a supina parte situm est III, 302, 29 ss.; ejus si copia suppetat, congregantur et pisces non ad idem genus pertinentes, sed eodem vel simili alimento utentes III, 175, 17 s.; id lævigare nequeunt mollusca III, 278, 4 s.; eo ingrediente dilatari non potuisset molluscorum mytis, si gulæ et pronæ parti interposita esset, idque quare III, 282, 18 ss.; ejus loco humore utuntur tethya III, 281, 39; id arripiunt urticæ marinæ nonnullæ III, 281, 49 s.; eorum suavitatem ope partis linguæ similis dijudicant mollusca III, 277, 27; item testacea III, 277, 31 s.; item linguæ ope sanguine prædita III, 277, 31; id forticibus adsumunt cancri et locustæ III, 285, 36 s.; inferne id adsumunt plantæ et testacea III, 285, 18 s.; habent partem quo id adsumunt testacea III, 285, 21; pars quo id recipitur apud testacea, unica est eorum pars quæ nomen accepit III, 285, 22 s.; quæ humido utuntur insecta dentibus carent III, 277, 39 s.; non ejus gratia dentibus prædita sunt multa insecta III, 277, 40 s.; ei dicatæ partes apud diversa insectorum genera multum variant idque quomodo III, 282, 41 ss.; id stimulo et percipiunt et arripiunt et ori admovent insecta, cum in anteriori parte habentia III, 284, 8 ss.; id dentibus et accipiunt et admovent nonnulla insecta, quibus aculeus in anteriori parte non est, idque quænam III, 284, 10 ss.; pauco contenta sunt insecta idque quare III, 283, 1 s.; paucissimo vero cicadæ III, 283, 4 s.; quonam utantur cicadæ et ephemera III, 283, 5 s.; ope cujusnam partis id capiat cicada III, 282, 54.

Alimentum (*plantarum*); id radicum ope e terra capiunt plantæ III, 234, 41 ss.; III, 243, 20 s.; III, 532, 37 ss.; e terra petunt plantæ III, 307, 16; ex eo partim constat conceptum plantarum sponte nascentium III, 390, 49 ss.; plantarum semini continetur III, 357, 34 s.; ei inservire videtur residuum materiei, unde fit conceptum III, 357, 36 s.; igitur non quærendum est unde advenerit primum III, 357, 30 ss.

Alimentum (*pilorum*); ubi calore proprio non concoquitur, sed calore aeris ambientis putrescit, pili fiunt cani III, 423, 23 ss., 32 ss.

Alimentum adventitium (ἡ ἐπίκτητος τροφή); quænam ex eo incrementum capiant partes III, 364, 28 ss.

Alimentum exsuctum; v. *Excrementum*.

Alimentum inconfectum (ἡ ἀκατέργαστος τροφή); ejus meatus sunt os et gula III, 234, 35 ss.

Alimentum incremento destinatum (τὸ αὐξητικὸν τῆς τροφῆς); quidnam et quomodo ab alimento nutritivo (τὸ θρεπτικόν) differat III, 364, 21 ss.; id partim e femina, partim foris petunt animalia III, 364, 31 s.; quænam incrementum capiant partes III, 364, 28 ss.; de discrimine inter id et nutritivum postea sermo fiet III, 364, 25 s.

Alimentum naturale (ἡ φυσικὴ τροφή); eo augentur partes principales III, 364, 19 s.; ejus reliquiis vero ossa III, 364, 18 ss.

Alimentum nutritivum (ἡ θρεπτικὴ τροφή); quidnam et quomodo ab eo differat quod incremento destinatur III, 364, 21 ss.; de discrimine inter id et alimentum incremento inserviens postea sermo fiet III, 364, 25 s.

Alimentum primum (ἡ πρώτη τροφή); concepti lacteum est III, 357, 35 s.; ejus residuum pituita est III, 334, 36 ss.; si copia redundet, eo abeunte corpora vigent magis III, 335, 17 s., v. *A. ultimum*.

Alimentum purum (ἡ καθαρὰ τροφή); ei admixta pituita in corpus absumitur apud sese exercentes III, 334, 39 s.

Alimentum sanguineum; fœtus in gratiam in acetabula deponitur III, 366, 7 s.; umbilici ope hauriunt fœtus III, 365, 35.

Alimentum ultimum (ἡ τελευταία τροφή); a primo distinguendum est III, 450, 6 ss.; primum crudum est, ultimum concoctum III, 450, 8 s.; primum contrarium, alterum simile III, 450, 10 ss.; fit ex alimento quod foris adsumitur III, 276, 35 s.; in partes distribuitur III, 276, 36; animalium sanguine præditorum sanguis est III, 235, 3; III, 236, 8 s.; III, 504, 10 s.; III, 276, 38; exsanguium nomine caret III, 235, 4; III, 504, 10; III, 276, 37; a primo parum quod utile est secernitur III, 395, 26; tandem perexigua pars ejus restat quæ ultimum alimentum est III, 395, 28 s., 30 s.; ejus causa sanguinem habent animalia eo prædita III, 235, 7 s., 18 s.; inde, si non sumatur, deficit sanguis III, 235, 4 s.; si vero sumatur augetur sanguis III, 235, 5 s.; si bonum sumatur sanus est, si pravum vitiosus III, 235, 6 s.; eo distributo augetur corpus III, 352, 31 s.; ex eo fit pars unaquæque III, 384, 35; id concoquere valet mas, non vero femina III, 396, 15 s., cf. 33 ss.; id in semen convertere nequit mulier III, 339, 10 s.

Alimentum utile (ἡ χρησίμη τροφή); quomodo ab inutili differat III, 334, 25 ss.; tam utilis quam inutilis exstat residuum III, 334, 24 s.; plurimi relinquitur paucissimum residuum ultimum III, 334, 40 s.; ejus residuum pituita est III, 334, 37.

Alimenti exhalatio (ἡ τῆς τροφῆς ἀναθυμίασις); per venas sursum fit III, 238, 51 s.; III, 506, 2 s.; quæritur an refrigeretur, si nimia copia sursum vehatur donec concoquatur III, 505, 53 ss.; ubi in caput incidit, mentem aufert, postea imaginationem suggerit III, 506, 7 s.; eam refrigerante cerebro morbidæ fluxiones de capite descendunt III, 486, 13 s., cf. III, 238, 50 ss.; postquam alimentum conceptacula intravit, venas subit exhalatio, in quibus in sanguinem convertitur et principium petit III, 504, 13 ss.; aliquo usque pellitur dein reciprocans iter mutat, sicut fretum III, 504, 32 ss., cf. III, 506, 1 ss.; ubi consistit capitis gravitatem et nictationem affert III, 504, 39 s.; ubi inferiora petit et reciprocans calorem deorsum pellit, somnum III, 504, 40 ss., cf. III, 506, 1 ss.; quibus multa in superiorem locum incidit ac deorsum vecta magnum motum excitat, ii nunquam insomnia vident III, 512.

mutatio secundum affectum est II, 440, 41; II, 441, 8, cf. II, 445, 24 s.; II, 442, 42 s.; II, 443, 3; II, 600, 38 s.; mutatio est quæ in affectibus et accidentibus fit II, 437, 2; secundum tangibilium affectus fit II, 457, 3 s.; eo constat quod affectus rerum mutantur, dum subjectum idem manet II, 433, 4, 15, 28; secundum elementorum affectus vel differentias fit II, 433, 19; secundum quasnam affectus vel qualitates fiat II, 526, 14 ss.; ejus termini sunt affectus contrarii II, 358, 1; fit ubi qualitatis contrarietatem continet materies III, 528, 49; obtinet ubi manente subjecto, sensibus patente, mutantur ejus affectus ita ut vel contrarii vel intermedii sint II, 440, 16 ss., cf. II, 442, 41 s.; II, 443, 3 s.; differt a generatione idque quomodo II, 440, 11 ss., 21 s.; est mutatio ab eo quod est potentia ad id quod actu II, 441, 9; ea potentia calidum transit in actu calidum II, 356, 31 s.; ab accretione differre probatur non solum re circa quam fit mutatio sed etiam ratione qua fit II, 441, 4 s.; in contrario mutatio est II, 356, 29 s.; sine latione fieri non posse probatur II, 356, 30 ss.; mutat quale II, 357, 41; ideoque id quod movetur magis ab essentia dejicit quam latio II, 357, 39 s.; cum apud singula generationi obnoxia, tum alioquin generatione posterior est II, 357, 15, 27; ideoque et latione II, 357, 29 s.; non ejusdem generis motus est ac latio II, 312, 33; ei æqualis esse nequit latio II, 339, 5, 8; II, 340, 4 s.; probatur ei posterior esse apud animalia latio III, 521, 35 ss.; in ea celer non idem est quod in latione II, 339, 30; ea fieri potest accretio II, 294, 4; sine ea fieri non posse probatur accretio II, 356, 25 ss.; contrariis fit II, 389, 9; ei obnoxia sunt generata et corruptibilia II, 339, 8; iisdem fit quibus res naturales consistunt et intereunt II, 389, 9 s.; ei obnoxia omnia etiam incremento et decremento obnoxia esse videntur II, 370, 27 ss.; ejus extrema et termini sunt contraria II, 332, 39 s.; universa simul fieri potest III, 489, 49 s.; eatenus igitur a latione differt III, 489, 45 s., 48 s.; quodsi tamen id quod alteratur permagna copia prostet, ita fit, ut semper insequens a præcedenti et primum ab alterante afficiatur III, 489, 51 ss., cf. III, 508, 29 ss.; non necessario ergo universa simul fit III, 489, 53 s.; rei alterabilis, quatenus alterabilis, actus est II, 276, 32; per eam eadem manet substantia et subjectum II, 433, 67, 31; ut fiat necessario adesse debent res quæ alterari possunt II, 342, 39 s.; II, 356, 30 s.; II, 454, 12; ejus subjectum modo sanum, modo ægrotum est II, 558, 36 s.; in ea interdum nihil, interdum aliquid patitur, id quo fit alteratio II, 443, 5 s.; in eodem genere ad magis et minus mutatio est II, 351, 3 s.; nec sine concretione et discretione, nec sine actione et passione fieri potest II, 444, 30 ss.; eorum quæ ad aliquid referuntur, non exstat II, 337, 41; probatur in ea ultimum alterans (secundum locum) simul esse cum eo quod primum alteratur II, 336, 10 ss.; omnis rebus sensibilibus originem debere probatur II, 336, 45 ss., cf. 13 s.; in sensibilibus et in animæ parte sensibili fit II, 338, 47; nec in ullo alio nisi per accidens II, 338, 48; ei præest sensitiva pars animæ III, 221, 49; ab anima pendet idque quare III, 449, 13 s.; solis iis rebus inesse potest quæ per se afficiuntur a sensibilibus II, 336, 46 s.; figuris igitur et formis non competere probatur, etiamsi ita videri possit II, 336, 51 ss., cf. 49; nec corporis aut animæ habitibus nec eorum assumptionibus nec amissionibus II, 337, 18 ss.; ejus species exstant II, 340, 38 s.; ejus nonnullæ species enumerantur II, 336, 14 s.; tam rebus anima carentibus quam anima præditis competit II, 336, 16 s.; item anima præditorum partibus sensu carentibus et ipsis sensibus II, 336, 18; in ea idem est simile quod in quantitate est æquale II, 340, 30 s.; eadem vel alia erit, prouti affectus idem vel alius II, 340, 47; æqualis vero prouti id quod alteratur æquale vel inæquale est II, 340, 48; æqualis vel inæqualis esse potest II, 314, 15; æquabilis non est II, 307, 8; continua esse nequit quia sæpe per intermedia transire debet II, 362, 42 s.; in album si continua esse posset cum alteratione ex albo, simul interiisset et factum esset album, itemque factum esset non album II, 362, 10 ss.; ei non obnoxia quæ extra cælum sunt II, 382, 44 s.; in rebus ei obnoxiis manifesto obtinet ut deinceps fiant nec sit interruptio II, 466, 21 s.; expenditur quatenus necessario ita deinceps fiant, quatenus non II, 466, 24 ss., cf. *Fiunt* (*quæ*); revera exstabit si contrariis unicum sit subjectum, et si exstet contrariis unicum erit subjectum II, 483, 32 s.; ejus causa nequaquam potest esse inane II, 293, 47; tollitur si elementa in se invicem transire negentur II, 454, 32 s.; II, 457, 3; ejus causa esse possunt densum et rarum secundum duri et mollis oppositionem II, 298, 39 s.; non tribui debet cogitanti, ubi cogitat, vel ædificatori, ubi ædificat III, 451, 35 ss.; non tribui debet scientiam habenti ubi contemplans fit, idque quare III, 451, 32 ss.; aut statuendum est duo esse ejus genera, alterum transitum ad privativas dispositiones, alterum ad habitum et naturam III, 451, 42 ss., 34 s.; in infinita numero dividi nequit, etiamsi id quod alteratur ita dividi possit II, 346, 42 s.; sed confertim fit sæpe II, 346, 44; ea fiunt nonnulla animæ quæ dicuntur affectus vel munera III, 439, 48; ejus, postquam perfectum est, sibi ipsum causa est animal III, 520, 37 s.; initio vero apud id ab alio et per alia fit III, 520, 40 ss.; secundum calorem et frigus vel alium affectum vel in exilissima cordis parte facta magnam efficit differentiam in reliquo corpore III, 522, 50 ss.; ea carent machinæ spontaneæ et curriculi III, 522, 30 s.; ea aliæ majores, aliæ minores fiunt partes animalium III, 522, 45 s.; naturalis necessaria est animalibus III, 525, 35; ea aliæ partes augentur, aliæ deminuuntur III, 525, 35 ss.; duæ unius rei ad eandem formam simul fieri nequeunt II, 276, 2; aliæ violentæ, aliæ præter naturam esse possunt II, 316, 35 s., cf. 19 s.; quæritur quando æque celer sit habenda II, 340, 25 ss.; non semper æque celeres erunt, ubi æquali tempore fiunt II, 340, 29 s.; sed ratio est habenda cum affectus tum ejus in quo affectus est II, 340, 33; item quantitatis ejus quod alteratur II, 340, 45; eas faciunt et sensus et imaginatio et cogitationes III, 522, 37 s.; iis accensendi sunt horror et timor III, 522, 44, v. *Mutatio*.

Alteratum (τὸ ἠλλοιωμένον); id eodem nomine significamus quo affectus designatur II, 337, 4.

Alteratur (quod) (τὸ ἀλλοιωτόν); non idem ac id quod augetur II, 427, 14; in eo est alterans et principium motus II, 443, 6 s.

Alteratur quod a se ipso; quatenus in eo aliquid quiescere oporteat III, 520, 38 ss.

Alterum; ei oppositum est idem II, 629, 12; nihilo minus nonnulli id uni opponunt II, 629, 8 s.; quæritur num quid altero amisso ex necessitate alterum assumat fr. 121, b.

Althephias vitis; nomen ab Althephio habet, fr. 293, a.

Althephius; ex Alphei genere, nomen viti Althephiæ dedit fr. 293, a.

Altitudo (τὸ βάθος); quid II, 525, 29; ejus principium ante II, 390, 38; ejus mensura unum est II, 574, 38; longitudine et latitudine posterior II, 613, 8 s.; tertia magnitudo III, 459, 31 s.; eam omne corpus habet

sum est II, 175, 33 s., cf. 30, 48; vel bonum, vel jucundum, vel utile esse videtur II, 91, 49; idque bonum et jucundum tanquam finis II, 91, 51; magis ad rei speciem quam ad rem ipsam referendum est II, 92, 6; quomodo differat ab amando II, 175, 35; connectitur aliquatenus cum amando II, 175, 38 s.; secundum id connectitur proborum amicitia II, 175, 42; non vero pravorum II, 175, 47 s.; aliis sunt quæ odiosa aliis II, 122, 24.

ἀμάλακτον· v. *Molliri quod nequit.*

Amandum; bonum ipsi est II, 175, 34; aliquatenus connexum est cum amabili II, 175, 38 s.; secundum id probus cum pravo amicitiam contrahit II, 175, 49.

Amandum (pronus ad) (φιλητικοί); natura fimus II, 226, 8; magis delectatur eo quod amat quam eo quod amatur II, 226, 9, 12 s.

Amans; beneficia tribuit II, 178, 14; ei nemo irascitur, sed si gratiosus est, beneficia rependit II, 102, 13; ei competit impedire ne amicus malorum ipsius particeps fiat II, 236, 46; facile ejus de quo judicat culpam aut nullam esse, aut exiguam putat, 346, 47, cf. 313, 32; absurdum est Platonem iis concedere ipsum amorem, denegare vero coitum, 499, 10; secundum Aristophanem (in Platonis *Convivio*) coalescere cupiunt, ita ut unum ex duobus fiant, 499, 31; secum invicem esse volunt, sed non recta ratione II, 235, 49; eorum nos pudet et quare, 356, 34; iis adspectus res jucundissima est II, 116, 1; visum ceteris sensibus præferunt quippe qui maxime affectui ansam dat II, 116, 2; potius audaces quam ignavi sunt II, 209, 13; hujus rei exempla citantur II, 209, 14 ss.; irascuntur iis qui rem amorem spectantem negligunt, 348, 39, 44; de amasio loquentes, vel scribentes, vel aliud quid facientes gaudent, 336, 11; enthymemate apparenti e signo dicuntur reipublicæ utiles esse, 381, 46.

Amare; quidnam sit, 351, 26; duplici modo dicitur II, 222, 39; multis modis aliquid dici possumus II, 47, 10; jucundum est II, 222, 54; voluptatis actus et bonum II, 178, 9; solis anima præditis proprium est II, 178, 13; II, 223, 2; melius est quam amari II, 178, 8; ei tamen vulgo præferunt homines ut amentur II, 178; 16; magis amicitiæ opus est quam passio amandi II, 223, 2; II, 226, 15.

Amare actu; (τὸ φιλεῖν κατ᾽ ἐνέργειαν); probatur jucundum esse II, 222, 39 ss.; est mutua familiaritatis reciproca electio cum voluptate conjuncta II, 222, 48; eo constat ut amato tanquam amato utamur II, 223, 4.

Amari; quonam constet, 336, 50; jucundum est, 336, 47; jucundum non est, idque quare II, 223, 1; amati opus est II, 223, 2; II, 226, 16; accidens esse probatur II, 226, 13 s.; cum eo nulla conjuncta est amati actio II, 178, 10; passioni simile est II, 110, 29; eo melius est amare II, 178, 8; amoris est scopus, 116, 5.

Amaritudo (πικρότης); ad tertium qualitatis genus pertinet, 14, 4; si modum superet olfactum pessumdat III, 463, 46, cf. III, 467, 33 ss.; dominabitur in arboribus recens plantatis, idque quare IV, 43, 46 ss.; medicamenta comitatur idque quare IV, 166, 28 s.; detergit IV, 236, 14 s.

Amarum (πικρόν); sensibile, 11, 51; dulci contrarium est III, 275, 29; III, 491, 14; contrario modo sensum afficit ac dulce III, 464, 25 s.; eidem sensui subjacet quo dulce III, 491, 13 s.; est dulcedinis in humore nutritivo defectus III, 483, 53 s.; ex eo fit dulce III, 675, 43; propter pondus alere nequit III, 483, 30 s.; in ignem missum dulcescit IV, 43, 19; quod aliis videtur, aliis videtur dulce II, 509, 11 s.; non magis quam dulce rebus inerat secundum Anaxagoram, ubi omnia simul erant II, 591, 53; simplicium saporum alter est, idque quare III, 458, 33 s., cf. 49; ei vicinum est salsum III, 458, 34 s.; ei accenseri potest dimidia pars saporum intermediorum III, 491, 17 s.; id eodem modo dijudicare videtur gustus quo visus nigrum III, 491, 10 s.; quæ ægrotis videntur revera amara non sunt II, 118, 52; quæ revera sunt, bene dispositis corporibus amara sunt, morbidis alia II, 29, 15; nec naturaliter, nec absolute jucunda sunt, ideoque ne voluptates quidem II, 87, 46; quando iis delectemur II, 87, 45; eorum dilectio nihil ad mores refert II, 206, 29.

Amari sapores; difficulter deglutiuntur III, 485, 31; iis, pro portione respondent putidi odores III, 485, 29 s.

Amasis; lacrimas non fudit filium ad supplicium duci videns, 359, 22; amicum vero mendicantem videns fudit, 359, 23; ejus dictum de pelluvio, 494, 25.

Amasius (ὁ ἐρώμενος); gaudet amatoris erga se studio nec eadem re qua ille II, 93, 49 s.; ætate deflorescente plerumque inter eum et amatorem cessat amicitia II, 93, 50, cf. II, 107, 1; sæpe tamen perstat, idque quando II, 94, 1; ei non rependenda quæ ipse dat, sed forsan quæ amicus utilis II, 234, 12; ei qui omnia dant dignitate carent II, 234, 13; ejus corporis partem quamlibet vel minimam conspicere gratissimum est III, 226, 25 ss.; eum ubique se videre putat amans parva similitudine deceptus III, 509, 51 s.; eorum oculos solum respiciunt amatores, idque quare fr. 43, b; quænam amanti exprobrare soleat II, 104, 15; II, 225, 27; iis ut gratificentur, aliis injuriam facere solent, 339, 46; 421, 1; ejus nuptiis celebrandis alia decent quam servi II, 216, 26; quomodo olim propter eum Syracusis orta sit seditio, 568, 41; eum inter pocula rogavit Periander Ambraciota, an jam ex se ventrem ferret, 581, 16; eos quoque amicos vocant homines II, 94, 20; eos interdum interficiunt pravi, idque quare II, 237, 24; amatorum erga eos amicitia ad amicitiam utile spectantem referri possit II, 97, 50.

Amatio (ἡ φίλησις); effectioni (ποιήσει) similis est II, 110, 29; quomodo ab amicitia differat II, 95, 9; cadit etiam in res inanimatas II, 95, 10; quomodo ab ea differat benevolentia II, 108, 32.

Amator (ὁ ἐραστής); nemo secundum Euripidem qui non semper diligat, 372, 6; II, 220, 11; gaudet amasii adspectu, nec eadem re qua ille II, 93, 49; amasiorum oculos solum respicit, idque quare fr. 43, b; quando maxime ament fr. 134, b; ætate deflorescente, plerumque inter eum et amasium cessat amicitia II, 93, 50, cf. II, 107, 1; sæpe tamen perstat, si ex vitæ consuetudine alter alterius mores utpote similes diligere cœperit II, 94, 1; quænam amasio objicere soleat, idque quando II, 104, 13; eos plerique amant, 337, 37; ridiculi sunt, ubi ab amicis æquali mensura redamari volunt II, 97, 51; eorum erga amasios amicitia ad amicitiam utile spectantem referri possit II, 97, 50; mulierum quinam sint IV, 6, 16 s.

Amatores; ita vocant quidam notas albas in unguibus manuum IV, 302, 38.

Amatoria pocula (φίλτρα); iis adhibetur remora III, 29, 27 s.

Amatoria res; quomodo olim propter eam Syracusis seditionem excitarint duo adolescentes, 568, 39.

Amatorii sermones; v. *Convivium.*

Amatum (τὸ φιλούμενον); omnibus amicum est II, 219, 5; probatur et bonum et jucundum esse II, 220, 7 ss.; quando jucundum sit II, 220, 8 s.; quando bonum II, 220, 13; dulce erit si actio quo actu amatur res

jucunda sit II, 222, 11; ei comparatur primum movens immobile II, 605, 23.

Amatus (φιλούμενος); ei competit cupere ut malorum amici particeps fiat II, 236, 47; quatenus amatus est, beneficia non tribuit II, 178, 15; semper eminet aut voluptate aut opibus aut virtute II, 178, 18 s.; ei nullus est actus dum amatur II, 178, 10.

Ambidextri (ἀμφιδέξιοι); consuetudinis ope fieri possumus, etiamsi dextra naturaliter sinistris præstent II, 153, 7 ss.; tales exercitando cives fieri voluit Plato, 519, 51.

Ambiens (τὸ περιέχον); mutationi favere vel obesse potest III, 528, 43 s., cf. 36; non mirandum est, si ea corpori multos concilient motus II, 345, 41 ss., cf. II, 355, 19 ss., v. *Aer ambiens*.

Ambigere; de quibus primum ambigitur, de iis certi esse debemus III, 433, 16 s.

Ambigua (ἀμφίβολα); vitanda sunt, idque quomodo, 437, 9, 37; vitanda sunt ut vere græca sit elocutio, nisi consulto ea adhibeas, 391, 6, 19; quinam iis utantur, 391, 7; iis usus est Empedocles, 391, 9; quomodo iis respondendum sit, 409, 23.

Ambiguitas (ἀμφιβολία); obscurat veram refutationem, 294, 26; discernenda est non ne refutemur, sed ne refutari videamur, 294, 23; nisi discernatur, si non ipse respondens, certe ejus argumentatio refutatæ similis videbitur, 295, 7; interdum eam discernere dedignantur, ne adversus omnia tergiversari videantur, sed immerito, 295, 9; quomodo ea solvi possint problemata poetica, 480, 3.

Ambiguitas (captiones secundum eam); species captionum secundum dictionem, 278, 4; quænam, 278, 26; ejus tres modi, 278, 35.

Ambitio (φιλοτιμία); quidnam II, 21, 27; si cum ea comparatur, honoris contemptus, vocatur medius circa honorem habitus II, 47, 19; ea carentes in indignationem non proclives, 361, 21; ea carent mores mansueti II, 244, 24; item ignavi II, 245, 42; ea a ratione deflectimur, 426, 13; ejus utilitas in defensione, *ibid.*; causa est cur divitias imperiumque nunquam cedant plerique II, 181, 17; propter eam fieri solent reipublicæ commutationes idque quomodo, 566, 44; 567, 43; eam omnibus civibus inculcavit Lycurgus, 513, 54; nisi ea permotus, nemo magistratum petet, 514, 2; vel ea vel avaritia fiunt fere omnes injuriæ quæ sponte inferuntur, 514, 3.

Ambitiosus (φιλότιμος); quisnam II, 28, 25; circa honorem incontinens est II, 165, 11; iis bonum videtur honos, 325, 7; non rite definitur honoris cupidus, omisso cujusnam honoris, 247, 9; propter honorem injustus est, 333, 13; ita interdum vocamus medio circa honoris studium habitu præditum, tanquam virum fortem et honestatis studiosum, ideoque eum laudamus II, 21, 29; II, 47, 8; is est qui solus habere vult atque eo ceteros anteire II, 170, 26; ei igitur convenit argumentum quo voluptas bonum esse negatur, quæ omnibus communis est II, 170, 25; eum interdum vituperamus, quasi magis quam decet, aut non unde decet honorem appeteret II, 47, 5; constat igitur hoc nomen non semper de eadem re adhiberi II, 47, 11; laudantes eum designamus qui magis quam vulgus honori studet II, 47, 12; vituperantes vero eum qui magis quam decet II, 47, 13. Ambitiosi natura fimus II, 226, 9; excellentiam affectant II, 178, 9; præferunt amicitiam secundum excellentiam amicitiæ secundum æqualitatem II, 226, 7; magis delectantur eo quod amantur quam eo quod amant II, 226, 10, cf. II, 178, 16 ss.; ægre ferunt ignominiam, 587, 18; imprimis cavere debet tyrannus ne eos contumelia afficiat, 587, 16; honore defraudandi non sunt, 575, 44; invidi esse solent, 361, 41; in indignationem proclives, 361, 17.

Ambo; sic vocamus duos II, 367, 18; plura significat, 305, 14; oppositio inter ea refertur ad unum et multa II, 579, 32; utrum venerint, an alter, quando quæramus, II, 579, 30.

Ambracia; ibi quum antea exiguus esset census, postea sine eo magistratus gesserunt, 567, 22; ejus tyrannus Periander, 569, 39; 581, 15.

Ambracis; famulæ nomen fr. 332, b.

Ambrachion (φρύγανον *græce* v. *Meier. ad Nicol. Damasc.* p. 77), IV, 25, 17; ejus definitio IV, 25, 24 s.

Ambula; casus verbi est, 473, 29.

Ambulans; id dici potest homo, non ambulatio II, 569, 29 s.; fieri non potest ut aliquis nunquam fuerit et tamen ambulaverit II, 318, 42; alio modo actu et potentia esse dicitur quam vacuum et infinitum II, 568, 16 s.; magis substantia est quam ambulare, idque quare II, 538, 13 ss.; cur genus esse nequeat animalis, 205, 47; fieri non potest ut dum ambulat illuc jam ambulaverit quo ambulat II, 318, 36; sentit se ambulare II, 113, 38.

Ambulare (βαδίζειν, περιπατεῖν); positionem et locum significat II, 528, 39; igitur de loco quo refertur dicimus *secundum quod* II, 528, 38; jam quemnam dicamus II, 305, 21; ejus qui causa sibi est, etiam non ambulandi causa sibi erit II, 348, 41; interdum eos non posse dicimus qui possunt quidem, sed non bene, aut quo modo volunt II, 524, 18 ss.; aliquem quum sol defecerit, res est fortuita III, 513, 23 ss.; quamobrem eo difficilius sit currere IV, 148, 34 ss.

Ambulare potens; fieri potest ut non ambulet II, 566, 17.

Ambulasse; jam quemnam dicamus II, 305, 22 s.

Ambulat; idem est quod ambulans est II, 521, 16; in loco τοῦ ambulans est dicebant nonnulli antiquorum recentiores II, 250, 40; præsens tempus significat, 473, 23.

Ambulatio (βάδισις, περίπατος); incessus species III, 218, 36; ad genus φορὰν pertinere adstruitur, 208, 20, cf. 209, 21; motus est, ideoque actio imperfecta II, 568, 37 ss.; ejus genus, non accidens motus, 187, 11; quare non ita appelletur homo II, 569, 29 s.; pedum proprius motus est III, 436, 19; item hominum III, 436, 19 s; latio est quæ pedibus fit II, 340, 12; sine pedibus exstare nequit III, 351, 47; ei competit celeritas et tarditas II, 118, 26; cum ea continua esse nequit linea II, 313, 42; transitus species est II, 119, 45; in eo τὸ alicunde aliquo non idem est in stadio ac in ejus partibus, nec in alia atque alia parte II, 119, 47; motus est quia ambulans ambulando movetur 218, 24; exstat minimum tempus in quo fieri potest II, 396, 36 ss.; sine flexione fieri nequit, idque quare III, 310, 23 ss., cf. 42 s., 51 s.; III, 311, 41 s.; ejus terminus quoque substantia erit, si omnes termini substantiæ sint II, 633, 18 s.; si ejus tempus principium habeat, etiam tempus ejus principium habebit et magnitudo quam pertransiit II, 372, 49 ss.; non amplius exstat ubi quis desierit ambulando, ubi denuo ambulat, rursus exstabit II, 313, 31; quonam syllogismo concludat homo eam sibi faciendam esse III, 521, 44 ss.; quonam eam non faciendam esse III, 521, 46 s.; simul ac concluserit eam faciendam esse, statim ambulat III, 521, 45 s.; III, 523, 22 s.; simulac vero concluserit eam non faciendam esse statim quiescit, nisi a quopiam prohibeatur aut cogatur III, 521, 46 ss.;

ubi eam sibi faciendam esse concludit aliquis, non insistit alteri propositioni, qua se hominem esse affirmat III, 522, 7 ss.; eodem modo se habet ut ædificatio II, 594, 48; animalium munus vel affectus est III, 228, 23 ss.; ejus consilium capimus sanitatis gratia, 161, 48; II, 143, 19; II, 204, 8; II, 486, 46; ejus causa finalis sanitas est II, 264, 20; II, 515, 11 s.; ventris molliendi causa fit II, 268, 48; quodsi venter non molliatur, eam frustra factam esse dicimus II, 268, 49; post cœnam fit ne fluitent cibi ad os ventriculi, 161, 51; cœnatorum calorem exsuscitat fr. 206, b; de ea spectat medicus II, 206, 46; post cœnam facta non eodem modo se habet ad bonum habitum, quo respiratio, vigilia ac motus II, 185, 25; post cœnam, si quis negavit meliorem esse propter Zenonis placitum (cf. 111, 12, 269, 26), non medice argumentatus esset, 288, 31; parva nonnullis sufficit, ut bonum habitum acquirant II, 401, 41 s.; cur difficilior contra loca acclivia IV, 151, 14 ss.; non facienda est in sole nudo corpore, idque quare IV, 149, 27; nec nudo pectore IV, 149, 32; in viis inæqualibus cur minus laboriosa sit quam in rectis IV, 150, 35 ss.; cur prolixa per plana laboriosior sit quam per inæqualia, brevis autem non æque lasset IV, 143, 1 ss.; quid intersit inter eam et cursum IV, 146, 32 s.; e meridiana largius bibunt oves III, 155, 37 s.

Ambulaturus; qui est non necessario ambulabit II, 466, 29 s.

Ambulavit; præteritum tempus significat, 473, 24; casus est verbi, 473, 29.

Ambusta (πυρίκαυτα, καύματα); cur ea faciat et tollat calor IV, 118, 47 ss.; cur ære facilius sanentur IV, 114, 43 ss.; cur, si articulis vicina sint, cicatrix non obducatur IV, 297, 20 ss.

Amentia (ἀφροσύνη); omnis modum excedens vel ferina vel morbosa est II, 81, 43; vel naturæ, vel morbis debetur II, 81, 47; ejus signum est, inconsulto si quis agat, 412, 10.

ἄμεσον· ejus definitio, 122, 45; eorum definitio est positio τοῦ τί ἐστι quæ demonstrari nequit, 161, 7; eorum syllogismus non est, 80, 43; ad ea pervenitur per condensationem syllogismorum, 135, 38, v. *Simplicia*.

Amiæ (ἀμία); pisces gregales sunt III, 8, 36; nominis etymologia fr. 178, b; ejus descriptio *ibid.*; inveniuntur in stagnis maritimis, idque inprimis circa Alopeconnesum III, 158, 26; vere Pontum intrant, ibique æstatem transigunt III, 158, 31 s.; fluvios subeunt atque in fluviis stagnisque bene habitant III, 163, 14 ss.; dentes robustos habent III, 191, 31; quomodo a sese defendant belluas marinas III, 191, 29 ss.; interdum vulneribus conficiunt lamiam III, 191; 32 s.; plerumque carne vescuntur, carpunt tamen et algas III, 148, 51 ss.; III, 149, 38 s.; singulis diebus incrementum manifestum capiunt III, 120, 25 s.; earum esca delectantur pisces III, 19, 69; quale et ubinam situm habeant fel III, 30, 46 s.; III, 274, 34.

Amicitia; ejus definitio fr. 344, b; unum e pluribus facit secundum Empedoclem II, 342, 20, cf. II, 363, 52 s.; ejus definitiones quæ vulgo feruntur, omnes aliquatenus ad amicitiam pertinent, sed non ad eandem II, 234, 15, 21 ss.; omnia quibus definitur ab iis quæ nobis ipsis præstamus profecta esse videntur II, 107, 13, 45; II, 110, 51; II, 227, 26, cf. II, 113, 47; videtur res stabilis esse, idque recte II, 223, 14; II, 224, 4; II, 226, 39; sine fide stabilis esse nequit II, 223, 17, cf. II, 175, 15 s.; animæ affectus est II, 18, 21; æqualitas esse dicitur II, 228, 7; II, 230, 1; II, 235, 41; consilium est una vivendi, 330, 17; quænam ejus sint opera in civitate *ibid.*; ejus essentia non est ut causa sit, se ut conjungat II, 344, 26 s., cf. II, 364, 1; homines conjungit II, 344, 30; ejus actio vita communi constat II, 116, 8, cf. II, 114, 26; miram quandam inter omnes parere videtur bonorum communitas, 501, 19; communio quædam est II, 116, 5; ejus munera obeunt qui vitæ societate conjunguntur II, 93, 9; II, 94, 50; II, 95, 21, 28; ex ea pendet societas, 555, 37; ab ea remotissima sunt invidia et contemptus, 555, 36; ei maxime similis est habitus inter morositatem et blanditiam medius II, 48, 45; quomodo tamen ab ea differat II, 48, 47; magis ad eam pertinet actio quam passio amandi II, 97, 33, 31; II, 223, 2; II, 226, 15; II, 229, 3; actus est cui nullus alius finis nisi ipsa amatio II, 180, 15; quatenus amori similis sit, quatenus ab eo discrepet II, 235, 48; quomodo ab amatione differat II, 95, 9; habitui, non affectui similis est II, 95, 9; magis ad eam accedit concordia II, 180, 40; ejus principium videtur esse benevolentia II, 108, 38; II, 229, 8, 10; est benevolentia non latens quæ rependitur II, 92, 14 ss., 25; II, 108, 31, 42; non cadit in res inanimatas II, 92, 8; II, 95, 10; II, 100, 32; erga deum vel res inanimatas non exstat II, 175, 19 s., cf. 24 s.; neque idem quod ea est benevolentia, neque plane ab ea differt II, 228, 50, cf. II, 180, 26, 31 s., 38 s., v. *Caritas*; quomodo a benevolentia differat II, 229, 7, 9; II, 180, 30; ei cognata res est justitia II, 232, 50, cf. II, 178, 50; divitiis præstat, 199, 20; per se expetitur, 199, 24; ejus exsuperantia præstat exsuperantia opum, 202, 3; bonum est et quare, 323, 46; bonum est et ad totam vitam omni tempore se extendit II, 174, 44; probatur cum voluptate conjuncta esse II, 222, 36 ss.; felicitas quam ex ea percipimus partim affectus est, partim actio, partim aliud quid II, 236, 12; ejus genus nequit esse voluntas, 214, 43; τῷ ἐπιθυμητικῷ, non τῷ θυμοειδεῖ inest, 193, 36; 214, 43; confunditur sæpe cum habitu eorum, qui amicitiam inter se contrahere volunt, sed nondum contraxerunt, idque quare II, 223, 23; in ea æque ac in re pecuniaria, qui plus contulerit eum plus reportare debere putant II, 103, 24; eam muneribus publicis similem esse dicunt si non pro meritis ex ea emolumenta reportent II, 103, 20; circa eadem esse videtur ac jus II, 98, 13, 15, 27; II, 100, 42; in omni non idem jus est II, 98, 21; in alia arctior est conjunctio, in alia laxior II, 98, 18; simul cum ea intenditur jus, itemque injuria II, 98, 23, 26; talis erit, qualis fuerit communio II, 98, 50; habitus moralis esse videtur II 218, 26; vel idem quod justitia est vel prope ad eam accedit II, 218, 29; eam conciliare scientiæ civilis negotium est II, 218, 20; iis conciliandis virtutis utilitatem constare arbitrantur II, 218, 21; eam nonnulli similitudine constare putant, alii contrario habitu II, 91, 26 ss.; argumenta eorum qui eam inter similes conciliari putant II, 174, 48 ss.; II, 218, 40 ss.; argumenta eorum qui inter oppositos II, 175, 5 ss.; II, 219, 5; etiam feris competere videtur II, 219, 31; cur eam inter se colant animalia III, 175, 2 ss.; nonnulli eam utilitatis causa tantummodo conciliari putant II, 219, 33; felicium omnes sectantur II, 219, 46; qui in infelicium perstant tantummodo ad felicium benevolentiam captandam ita agere videntur II, 219, 48; aut virtus est, aut cum virtute conjuncta II, 90, 42; ad vitam quam maxime necessaria est II, 90, 42; qua in re utilis sit adolescentibus II, 91, 2; qua in re senibus II, 91, 3; qua in rè adultis II, 91, 4; quibusnam naturaliter insit II, 91, 7; civitates continet II, 91, 13, cf. 499, 26; ei majorem operam quam justitiæ dant legum latores II, 91, 14; non solum necessaria, sed etiam honesta est II, 91, 20; eam quidam unam esse

Ammon; ejus filius Apollo Libys fr. 348, b; ad ejus oraculum pervenit Andron Argivus sicca polenta vescens absque potu fr. 64, b; fontium circa ejus templum mira natura fr. 268, b.

Ammonia regio; pars Libyæ est III, 573, 25 s.; demissior est et concavior quam regio infra eam sita III, 573, 26 s.; id quod probat eam olim lacum fuisse adaggeratione a mari separatum qui postea omnino exaruit III, 573, 27 ss.

Ammonias; triremis sacra apud Athenienses fr. 242, a.

Ἀμμοῦς· Jovis nomen fr. 268, b.

Amneus; ita nonnulli Eurum vocant IV, 45, 34 s.

Amnios; v. *Pullus;* piscium; v. *Pisciculi.*

Amœnitas (τὸ ἡδύ); quidnam II, 22, 5; et sermones et actiones spectat II, 21, 41; II 51, 28; II, 150, 14; voluptates et molestias spectare videtur inter hominum consuetudinem occurrentes II, 21, 43; II, 22, 4; II, 49, 5, 30, II, 51, 30, 32; amicitiæ maxime similis est II, 48, 45; quomodo tamen ab ea differat II, 48, 47; affectus est moralis animæ laudandus II, 216, 34, 47; inter odium et adulationem medius II, 150, 13, 17 s.; II, 195, 33; II, 216, 48; quidnam ei proprium sit II, 216, 50; II, 150, 18 ss.; circa eadem fere ac ea est medium inter arrogantiam et dissimulationem nomine carens II, 49, 25.

Amœnus; quisnam II, 22, 4; et sermones et actiones spectat II, 21, 41; talis fere est qualem bonum amicum esse optamus, si amandi affectum excipias II, 48, 46; non quia amat vel odit, unumquodque probat, sed quia eo est ingenio II, 48, 49; ita agit tam erga notos quam ignotos, am erga familiares quam erga alienos, sed semper ut decet II, 48, 51; honesti et utilis ratione habita non lædere vel oblectare conatur II, 49, 3; quando ei non honestum aut utile est oblectare, indigne feret et lædere præfert II, 49, 6, 16; si quid facienti dedecus vel detrimentum sat magnum afferat, adversando vero levi molestia afficiat, non probat, sed indigne fert II, 49, 8; alio modo tractat dignitate præditos et vulgares homines et magis ac minus cognitos II, 49, 11; cuique tribuit quod decet II, 49, 13; per se præfert oblectationem et offensionem veretur II, 49, 14; magnæ in posterum voluptatis causa leviter offendit II, 49, 17, v. *Blandus.*

Amomum; ex eo Rhodiacæ ollulæ fiunt fr. 66, a.

Amor (*aliorum de eo opiniones*): inter omnes deos eminet secundum Hesiodum II, 473, 52; eum primum fuisse censet Hesiodus III, 672, 44 s.; antiquissimus deorum teste Parmenide II, 473, 48; post chaos genitus est secundum Hesiodum II, 473, 50 s.; eum qui tanquam principium considerant causam moventem respexisse videntur II, 473, 45, cf. II, 474, 1; II, 479, 1; eum unum vel unius causam esset censet Empedocles II, 497, 5 ss.; II, 575, 51; ei ens et unum assimilat Empedocles II, 489, 46, cf. II, 497, 5 ss.; eum elementum esse censet Empedocles II, 634, 48; eo vicissim agente et quiescente quomodo mundum construxerit Empedocles II, 414, 19 ss.; apud Empedoclem elementa discernit II, 460, 50; concretionis solummodo causa est secundum Empedoclem II, 460, 40 s.; igitur causa esse nequit cur semper vel plerumque eodem modo fiat generatio II, 460, 40 s.; ei contrarium esse censet Empedocles, si terra deorsum moveatur II, 461, 10; igitur potius omnino præter naturam se habere videtur II, 461, 12 s.; alicujus motus causa est secundum Empedoclem II, 461, 26; determinare vel demonstrare debuisset Empedocles quinam motus ad ejus essentiam pertineret II, 461, 3 ss.; igitur dicere non sufficit eum movere II, 461, 2 s.; tunc solummodo, ubi adhuc cum discordia certabat, affectus ab elementis separari potuisse censet Empedocles II, 433, 51 s.; Empedoclis quatenus tanquam causa finalis considerari possit II, 479, 12 ss.; causa bonorum est, si Empedoclis mentem respicias non verba II, 474, 11, cf. II, 479, 12; sæpe discernit idque quando II, 474, 31 ss.; ei bonum assimilat Empedocles II, 610, 12 s.; cogit II, 610, 13 s.; igitur causa movens est II, 610, 13; miscelæ (id est sphæri) pars est II, 610, 14; igitur materies est *ib.*; olim eo regnante, eodem modo se habebat mundus, teste Empedocle, ac nunc prævalente discordia II, 461, 28, s.; quomodo ejus ætate generet Empedocles III, 331, 7, cf. 15; quo modo secundum Empedoclem capita cum cervicibus componit, sic intellectus componit notiones III, 468, 46 ss.; eo, teste Empedocle, composita sunt capita collo carentia III, 468, 49, cf. II, 413, 48; III, 331, 8; quærendum est an cujuslibet mixtionis causa sit, an ejus tantummodo quæ proportione fit III, 439, 22 s.; item an ipse proportio sit vel aliud quid III, 439, 23 s; eo amorem videmus secundum Empedoclem III, 434, 28; III, 496, 17; absurdum est Platonem eum amantibus concedere, coitu interdicto, 499, 10; orietur in Platonis republica, e recens natorum ab agricolis et opificibus ad custodes itemque vice versa translatione, 499, 51; eum qui juxta infinitum non recipiunt, infinitum divinum esse putant II, 277, 45.

Amor; quatenus amicitiæ similis, quatenus ab ea differat II, 235, 48; amicitiæ excellentia quædam esse conatur II, 114, 27; eum simul erga multos colere non possumus II, 95, 30; II, 114, 37; affectu fit et voluptatis causa II, 93, 5; in eum proni sunt adolescentes II, 93, 5; non animæ affectus est, sed hominis eum habentis III, 440, 11 s., 14; igitur post mortem cessat III, 440, 13 ss.; sine corpore locum habere nequit III, 432, 35; in eo manifestum fit corpus affici animæ passionibus IV, 1, 6; quinam ejus sit scopus, 116, 5; an coitus gratia fiat fr. 345, a; non est coitus cupido, idque quare, 246, 5; 256, 22, cf. 116, 5; ejus principium est voluptas quam visus præstat II, 108, 39; tunc tantummodo adest, ubi absentem desideramus et ejus præsentia delectamur II, 108, 41; ejus initium ubi absentis memoria gaudent, 336, 13; eum involuntarium esse putant, idque quare II, 201, 36; ei veniam dare solemus, idque quare II, 202, 38; inprimis ita se habet ut cupiamus id quod amamus II, 220, 9; eo abreptus ubique amasium se videre putat, parva similitudine deceptus III, 509, 51 ss.; eo qui tenentur, gratia egent, 358, 1; jucundus est, 336, 46; ejus causa manus sibi inferre potius ignavia quam fortitudo est II, 33, 11; plerumque spectat res quæ fieri possunt 368, 33; spectat res quorum principium penes nos est, 368, 37; eum non parit morum dissimilitudo, 637, 1; dissidium (νεῖκος) non cogit, nec aliquid ex eo facit, sed e tertio quodam alio II, 255, 38; eo a ratione deflectimur, 426, 12; ejus utilitas in defensione *ibid.*; duobus modis e re ipsa objectio inferri potest contra enthymema quo honestus esse adstruitur, 383, 9; in eum proclivis animæ potentia ita dicitur II, 195, 2; in eum proclives quosdam vinum reddit IV, 266, 20 ss.; quosnam in eum proclives atra bilis reddat IV, 267, 29.

Amores; quales alatos pingunt, iis similes essent aves, si simul erectæ essent et alas haberent III, 313, 13 ss.

Amor filialis; ejus exemplum narratur, IV, 104, 29 ss.

Amor mutuus; ubi exstat amicitia, ibi eum reperiri dicimus II, 175, 20 s.; non competit amicitiæ erga deum II, 175, 22; nec amicitiæ erga res inanimes II, 175, 24;

II, 231, 28; ejus affectus esse videtur amicitia a consimili affectu II, 178, 31; quare in ea raro controversiæ occurrant II, 232, 57; eam tanquam rem supervacaneam plerique sectantur II, 233, 2.

Amicitiæ non genuinæ; eas perperam amicitias non esse putant, idque quare II, 221, 8 ss., 38, 47 ss.; II, 223, 14; aliquatenus amicitiæ sunt, aliquatenus non II, 221, 50, cf. 43; etiam feris competunt II, 221, 32; II, 224, 29; item pravis II, 221, 37 ss.; II, 224, 29; item pueris II, 224, 28; instabiles sunt II, 223, 15; genuinæ amicitiæ causa esse videntur II, 223, 13; II, 224, 26.

Amicitia hospitalis (ξενική); firmissima esse videtur II, 179, 3; quando dissolvatur II, 179, 6.

Amicitia jucundum spectans (κατὰ τὸ ἡδύ); eam qui negant amicitiam proborum respiciunt II, 176, 13 s.; perfectæ amicitiæ tantummodo imitatio est II, 93, 42; II, 94, 23; II, 96, 12; eam non respicit benevolentia II, 229, 1; si ei inesset benevolentia, etiam rebus anima carentibus benevoli essemus II, 229, 5; amicitiæ proprie sic dictæ similior est ac quæ utile spectat, idque quare II, 95, 37; qui ea conjunguntur non per se amici sunt II, 92, 30; in ea amant quod sibi jucundum est II, 92, 33; nonnisi per accidens consistit II, 92, 35; inprimis adolescentibus competere videtur II, 92, 51; idque quare II, 221, 23; instabilis est II, 92, 38; II, 96, 10, 15; II, 221, 24, 46; II, 223, 15; quomodo se habeat ad amicitiam veram II, 221, 47; etiam pravis competit II, 224, 32; inter probum et pravum contrahi potest II, 224, 47; II, 176, 28; II, 175, 45; viris importunis et parvi faciendis propria II, 176, 42; et pravos pravis et bonos pravis et neutros qualibuscunque conjungere potest II, 94, 7; vel secundum æqualitatem vel secundum excellentiam esse potest II, 225, 1, 4, 21, 31; II, 231, 28; quænam in ea fiant exprobrationes ubi secundum excellentiam est II, 225, 23; facile in ea oboriri possunt criminationes et calumniæ II, 94, 16; in ea infrequentiores sunt criminationes, idque quare II, 102, 17; II, 232, 17; quænam in ea soleant fieri contentiones, idque quare II, 176, 43 ss.; eam dissolvere licet ubi non amplius jucunda est II, 106, 26; diutius durat quam pravorum, idque quamdiu II, 97, 44; in ea perperam eandem rationem inter sese mutuo esse putant amator et amasius quam inter amicos proprie sic dictos II, 225, 28; idque rixis et exprobrationibus ansam dare solet II, 225, 24 ss.; pertinet ad amicitias inæquales II, 233, 21; in ea plerumque alter jucundi, alter vero utilis causa amicitiam contraxit II, 104, 17; II, 233, 21; si in ea tantummodo jucundum alter alteri rependunt, parum durant et minus amici sunt II, 94, 2, cf. II, 107, 1; quando dissolvatur II, 104, 19; II, 233, 23.

Amicitia moralis (ἠθική); honestis convenit II, 232, 14; consilium respicit II, 232, 49; II, 232, 49; II, 233, 4, 12; magis jus est quam amicitia civilis II, 232, 49; pulchrior est quam amicitia quæ utile respicit, sed non æque necessaria II, 232, 51.

Amicitia paterna (πατρική); ab ea omnis cognatorum amicitia pendere videtur II, 100, 49.

Amicitia perfecta; v. *Amicitia secundum excellentiam.*

Amicitia proborum (τῶν σπουδαίων); simul bonum et utile et jucundum respicit II, 176, 15 s., 26 s.; æqualitate constat II, 177, 20; probatur non sine jucunditate esse II, 177, 4 s., 9 ss.; quomodo differat ab ea quam vir probus cum pravo contrahit II, 175, 41 ss.; eam respiciunt qui negant amicitiam jucundi gratia contractam II, 176, 13.

Amicitia utile spectans (κατὰ τὸ συμφέρον); vulgi amicitia est II, 176, 41; II, 221, 17; de ea citantur proverbia duo II, 221, 20 ss.; etiam pravis competit II, 176, 29 ss.; II, 224, 36; inter probum et pravum contrahi potest II, 224, 39, ss.; II, 175, 46; pravos et pravis et bonos pravis et neutros qualibuscunque conjungere potest II, 94, 7; inter contrarios fit II, 97, 46; II, 177, 29, 36; ad eam pertinet amicitia secundum excellentiam II, 177, 21; eam non respicit benevolentia II, 228, 52; in ea si amicus amico suo bona optat, id non ipsius, sed sui causa facit II, 229, 1; amicitiæ proprie sic dictæ minus similis est ac quæ jucundum spectat II, 95, 37; circumforaneis hominibus convenit II, 95, 40; in re adversa convenit II, 115, 5; diutius durat quam pravorum, idque quamdiu II, 97, 44; ad eam quoque referri possit amicitia inter amatorem et amasium, interque pulchrum et turpem II, 97, 50; qui ea conjunguntur non per se amici sunt II, 92, 28; in ea amant quod sibi bonum est II, 92, 32; nonnisi per accidens consistit II, 92, 35; facile dissolvitur II, 92, 38; II, 96, 10, 15; inprimis senibus competere videtur II, 92, 43; item adolescentibus vel adultis qui utile sectantur II, 92, 46; ad eam referunt amicitiam hospitalem II, 92, 51; perfectæ amicitiæ tantummodo imitatio est II, 93, 43; II, 94, 23; II, 96, 12; magis necessaria est quam moralis, sed minus pulchra II, 232, 51; ad eam pertinet amicitia civilis II, 230, 38; II, 231, 48; ejus jus maxime jus quia jus civile II, 230, 44; ad eam pertinet necessitudo inter maritum et uxorem II, 231, 16; vel secundum æqualitatem vel secundum excellentiam esse potest II, 225, 1, 4, 20, 31; II, 231, 28, cf. II, 177, 26; quænam in ea fiant exprobrationes ubi secundum excellentiam est II, 225, 22; probatur in ea beneficia rependenda emolumento metienda esse quod inde percepit indigens, non liberalitate benefactoris II, 102, 51 ss.; eam respicit qui beneficia collata causam putat, cur pater magis amet filium, quam filius patrem II, 180, 7 s.; eam respicit qui probos amicitiam inter se contrahere negat II, 176, 19 ss.; stabilis non est, idque quare II, 176, 38; utilitate sublata dirimitur II, 94, 4; facile in ea oboriri possunt criminationes et calumniæ II, 94, 16; II, 232, 16; idque quare II, 102, 8, 20; fiunt in ea inprimis criminationes, ubi non eadem conditione contrahitur ac dissolvitur II, 102, 29, 39, cf. II, 106, 31; eam dissolvere licet, ubi non amplius utilis est II, 106, 26; distinguitur in legalem et moralem II, 102, 27; II, 232, 4.

Amicitia utile spectans legalis (-νομική); ea est in qua merces quædam præstituitur II, 102, 30; est alia prorsus circumforanea, alia liberalior II, 102, 31; circumforanea est in qua pretium de manu in manum numeratur II, 102, 31; liberalior est in qua in diem differtur merces, etiamsi pactis, aliquid rependendum esse II, 102, 32; nonnunquam non dantur judicia iis qui eam liberaliori modo contraxerunt II, 102, 34; II, 105, 12; in liberaliori non dubium est id quod debetur, sed dilatio amicitiæ congrua esse videtur II, 102, 33.

Amicitia utile spectans moralis (-ἠθική); ea est in qua merces non præstituitur, sed tamen benefactor tantundem vel plus se reportaturum esse putat II, 102.

Amicitia et dissidium; v. *Amor et discordia.*

Amicum (τὸ φίλον); etiam adhibetur de rebus extraneis II, 226, 29; id alii simili, alii contrario tribuunt, idque quatenus recte II, 226, 31, cf. II, 218, 40 ss.

Amicus; ejus definitio, 322, 34; 351, 28; fr. 342, a; bonum est et quare, 323, 46; quilibet jucundus est, 336, 46; II, 228, 8; est eo quod alii bonus II, 223, 52; simul simpliciter bonus et alii bonus esse debet II, 223, 53; tribus rebus definitur, idque quibusnam II, 107, 15 ss., cf. II, 110, 48; is esse videtur qui alicui bona

Anfractus (ἕλιξ); motus qui per eum fit inæqualis est II, 314, 20; ii causa sunt cur plerumque in aurem non penetret aqua, ubi ei immergimur III, 455, 13; quibus quadrupedibus longo intus intortæ sunt aures, melius sonos remotos percipiunt, idque quare III, 419, 18 ss., v. *Vortex*.

Anfractus (ἑλίκη, ἑλιγμός); quot et quales quomodoque dispositos in pectore habeat locusta mas III, 60, 43 ss.; eodem modo se habent apud squillas quo apud locustas III, 60, 42 s., v. *Corpuscula*; eum habent testacea quædam, e. g. buccina III, 285, 10 s.; eo prædita testacea turbinata omnium maxime molluscis similia sunt III, 286, 46 s.; versus caput et partes anteriores numero plures fiunt apud turbinata III, 391, 38 s.

Anfractus inferior; ei subjacent apud locustam marem corpuscula quædam arenacea ad genituram pertinentia III, 60, 52 ss.

Angina; morbus est quo sues afficiuntur III, 165, 27 s.; quænam partes ea præcipue affligantur, idque quomodo III, 165, 29 ss.; ubi ad pulmonem pervenerit necat III, 165, 32 s.; celeriter augetur III, 165, 33 s.; nihil edunt sues ea affecti III, 165, 34 s.; quando sues ea præcipue laborent III, 165, 43 s.; quomodo eam curent subulci III, 165, 35 s.; quænam præterea remedia contra eam adhibeantur III, 165, 45 s.; canes necat III, 166, 21.

Angor (ἀγωνίαι); in eo fit pulsus inæqualitas et tensio III, 666, 2, s.

Anguilla (ἔγχελυς); piscis longus est III, 30, 41 s.; III, 47, 1 s.; oblonga et lævis est duasque pinnas habet III, 6, 18; III, 28, 16, 50 s.; serpentibus similior est III, 309, 10; ss.; piscibus longis et crassis accensendæ sunt, ideoque pinnis supinis carent III, 301, 21 s., cf. III, 311, 25 s., cf. etiam *Pisces longi et crassi;* utrinque quattuor simplices branchias habet III, 28, 36 ss., cf. III, 302, 25 s.; gulam habet, sed parvam III, 31, 26; pertinent ad animalia sanguine prædita quæ sponte nascuntur III, 390, 54; earum corpus lumbricis terrestribus innascitur III, 391, 4 s.; ovis caret III, 47, 2; etiamsi sanguine præditæ sunt nec e coitu, nec ex ovis procreantur, nec ova pariunt III, 118, 39 s.; 42 s., 49 s.; quomodo probetur rem ita se habere III, 118, 44 ss.; dissectæ nec seminales meatus, nec uterinos habere reperiuntur III, 118, 41 s.; gignuntur autem revera e lumbricis terrestribus III, 119, 1; quomodo probetur eas ex his gigni III, 119, 2 s.; nonnulli eos generare putant quia quibusdam earum vermiculi innascuntur III, 118, 50 s., cf. III, 75, 16 s.; quomodo coeant fr. 179, a; sexus differentia carent, neque ex sese aliquid generant III, 75, 15 s,; III, 359,6 s.; quæ feminæ dicuntur, adspectu non sexu differunt III, 171, 34 s.; feminæ ita dictæ reliquis præstant III, 171, 33 s.; feminas etiam a maribus capitis speciei differre asserunt III, 75, 23 ss.; hoc earum discrimen non sexus sed generis differentia est III, 75, 26 s.; nullam unquam vel genituram vel ovum habere observarunt III, 75, 20 s.; III, 115, 8; III, 117, 28 s.; III, 118, 40 s.; fel in jecore habent III, 30, 39 ss.; iis separata pinguedo non est III, 51, 10 s.; exiguum sevum circa omentum habent III 51, 11 s.; quibusnam rebus vescantur III, 149, 52 ss., cf. III, 150, 24 ss.; in perennibus lacubus non inveniuntur nec per squalorem III, 118, 46 ss.; aqua pluvia vivunt atque nutriuntur III 118, 48; branchias parvas habent III, 150, 4; ideoque suffocantur, nisi pura sit aqua III, 150, 3 s., easque ut capiant aquam turbant III, 150, 5; fr. 179, a; suffocantur aquis vi tempestatum conturbatis fr. 179, a; quidnam commenti sint earum nutritores ut puram habeant aquam III, 150. 1 ss.; quonam anni tempore capiantur in Strymone, idque quare III, 150, 5 ss.; parvum ventriculum habent III, 150, 10 s.; igitur mortuæ nec fluitant, nec emergunt III, 150, 9 s.; omento pleræque carent III, 150, 11 s., ex aquæ exemptæ quinque vel sex dies vivere possunt III, 150, 12 s.; idque aquilonia tempestate diutius quam austrina III, 150, 13 s.; mutationes vehementes non perferunt III, 150, 16 s.; moriuntur si æstate e lacubus in piscinas transferantur III, 150, 14 ss.; item si eas subito in aquam frigidam immergant ferentes III, 150, 17 ss.; item si in pauca aqua alantur III, 150, 19, s.; nonnullæ earum septem vel octo annos vivunt III, 150, 23 s.; fr. 179,a; inprimis noctu pascuntur, interdiu aquam profundam subeunt III, 150, 26 s., cf. fr. 179, a; e fluviis et lacubus ad mare descendunt III, 117, 31 s.; in siccum egredi atque ibi diutius vivere possunt, idque quare III, 302, 24 ss.; III, 309, 18 s.; quomodo ope salsamentarii fictilis et coli capiantur III, 70, 24 ss.

Anguillæ fluviatiles; quibusnam rebus vescantur III, 150, 24 ss.

Anguillarum nutritores (ἐγχελυοτρόφοι); quidnam commenti sint, ut anguillæ aqua pura natarent III, 150, 1 ss.

Angulis carens; qualitas est II, 526, 4.

Angulus; aliquatenus rectus acuto prior, aliquatenus posterior, idque quomodo II, 624, 7 ss., 18 s.; uterque unus est II, 624, 19; cubi ænei pars esse dicitur II, 531, 13; quæ unicum habent celerius operiuntur et clauduntur quam quæ plures II, 294, 22 ss.; si interior major esset exteriori, parallelæ concide- rent, 111, 52; magnitudinis affectus sunt II, 625, 12; ideoque eorum rationem reddere non possunt idealium numerorum assertores II, 625, 10 s.; quomodo eos spectet mathematicus II, 588, 42; quomodo philosophus II, 588, 43 ss.; circa unum punctum positi duobus rectis æquales sunt II, 572, 23; triangulo per se accidit ut ejus anguli duobus rectis æquales sint III, 224, 35 s.; non in species distribui possunt figuræ prouti earum anguli duobus rectis æquales vel non æquales sunt III, 224, 34 s.; propter eos urere et calefacere perhibent ignem II, 422, 23, 35.

Angulus acutus; quinam ita dicatur, 183, 11; pars est anguli recti, qui nihilo minus eo prior esse videtur, idque quare II, 547, 50 ss.; II, 548, 48 ss.

Anguli æquales; omnes semicirculi æquales, 69, 12, cf. 161, 27; si ab æqualibus æquales auferantur, restant æquales, 69, 14; cur secundum eos resiliant in partem contrariam corpora quæ feruntur, ubi impegerunt IV, 198, 21 ss.; IV, 201, 50 ss.

Anguli externi; quattuor rectis æquales, 147, 8; id latius patet quam triangulus aut quadratum, 169, 28.

Anguli oculi (κανθοί); palpebræ superiori ac inferiori communes sunt III, 9, 6 s.; numero duo alter ad nasum, alter ad tempora III. 9, 7; quænam de moribus signa ex iis colligere liceat III, 9, 8 ss. Angulus oculi inferior; ejus membrana nictitant aves III, 245, 33 s.; idque quare III, 246, 11 ss, v. *Membrana nictitans*.

Angulus rectus; acuto prior esse videtur etiamsi hic ejus pars sit, idque quare II, 547, 50 ss.; II, 548, 48 ss.; si quæratur utrum ipse prior sit, an ejus partes quidnam respondendum II, 546, 40 s.; terminus est angulorum inter se oppositorum IV, 199, 1 s.; ita vocatur et æneus cum materie conjunctus et qui singularibus lineis inest II, 549, 48 s.; ejus notio posterior est partibus definitionis et alicujus anguli recti II, 549, 47; qui sine materie est partibus definitionis posterior est II, 549, 49 s.; singularis vero partibus prior II, 549, 50; eum alio modo investigat faber ac geometra II, 7,

et ipsa movetur corpusque ei connexum est III, 437, 23 s; igitur eandem de motu quem corpori impertit habet sententiam Plato quam Democritus III, 437, 22 s.; teste Platone secundum numeros harmonicos partita est III, 437, 26; idque ut concentus insitum sensum haberet et ejus motus cum cæli lationibus consonarent III, 437, 27 s., cf. 31; igitur ejus linea recta in circulum inflexa est, isque circulus in alios partitus, idque quomodo III, 437, 28 ss.; exponitur Platonis opinio qua circulari motu cietur cæli conversioni pro portione respondenti III, 437, 25 ss.; refutatur eadem opinio III, 437, 32-438, 25, cf. III, 439, 31; Platone teste multisque assentientibus præferendum fuisset, eam nunquam cum corpore copulatam esse III, 438, 16 ss.; eam interdum una cum cælo fuisse censet Plato II, 604, 35; Platonis placitis congruere videretur si ei motum circularem impertisset deus, quia ita melius erat III, 438, 23 ss.; ejus substantia e Platonis opinione causa non esse videtur cur circulo moveatur cælum III, 438, 19 s.; eam in tres partes distinguit Plato II, 243, 6; eam recté Plato distinguit in partem ratione præditam et ratione carentem II, 131, 38, cf. II, 137, 14; II, 155, 47; cuique ejus parti tribuit Plato virtutes congruas II, 132, 1; perperam nonnulli (sc. Plato) ejus partem jecori insitam a felle morderi vel laxari putant III, 274, 37 ss.; ejus principia a numerorum et magnitudinum principiis distinguit Speusippus II, 539, 11; definitur (a Xenocrate?) quod sibi ipsi vitæ causa est, idque numerum se ipsum moventem, 156, 29, cf. 159, 39; eam nonnulli (Xenocrates?) numerum se ipsum moventem esse dixerunt III, 434, 44, cf. III, 440, 19; idque ut sensum vel cognitionem motui copularent III, 434, 42 s.; omnium de ea opinionum minime consentanea est rationi quæ eam numerum se ipsum moventem esse dicit III, 440, 18 s.; cadunt in eam opinionem difficultates cum quæ a motu ei tributo pendent, tum quæ ab eo quod numero assimilatur III, 440, 19 ss.; refutatur igitur hæc opinio III, 440, 21-441, 22, cf. 156, 28 ss.; 205, 26; 209; 43; 210, 7; ne accidens quidem ejus potest esse numerus III, 441, 16 s.; eam quidam harmoniæ assimilarunt III, 438, 46; eam quidam sapientes concentum esse dicunt, alii eam concentum continere, 630, 40; hæc opinio multis magis placuit quam ulla alia earum quæ de anima traditæ sunt III, 438, 43 s.; nihilominus jam refutata est in sermonibus vulgo tritis III, 438, 45 s.; unde hæc opinio petita sit III, 438, 47 s.; refutatur denuo III, 438, 49 ss., cf. III, 439, 30 ss.; fr. 51, b; vix ejus affectuum et munerum ratio reddi potest, si eam harmoniæ assimiles III, 439, 3 s.

Anima (*ad quamnam scientiam pertineat de ea disserere*): ejus investigatio pertinet ad scientias (εἰδήσεις) maximi faciendas III, 431, 3 s.; ejus cognitio multum ad omnem veritatem conferre videtur, sed maxime ad naturæ scientiam III, 431, 5 ss.; quatenus circa eam speculetur scientia naturalis II, 534, 41; naturæ studiosus de ea disserere et scire idque quatenus debeat III, 221, 7 ss., cf. III, 432, 45 ss.; si universa ejus contemplatio ad naturalem scientiam pertineret, nulla alia præter hanc esset III, 221, 41 ss.; probatur non totius, vel omnium ejus partium contemplationem ad scientiam naturalem pertinere III, 221, 47 ss.; ejus consideratio non aliena est a moribus et a scientia civili II, 157, 49; quæ eam spectant considerare debet politicus, idque quatenus II, 13, 17, 22 s.; ejus penitior investigatio non pertinet ad morum disciplinam II, 13, 24; de ea sermo fit in disputationibus exotericis II, 13, 25.

Anima (*quomodo de ea instituenda sit quæstio*); difficillime de ea aliquid comperitur, idque quare III, 431, 11 s.; qui de ea disserere vult, primum de alimento et de generatione loqui debet III, 448, 32 ss., cf. III, 449, 40 s.; investiganda sunt cum ejus substantia et natura, tum ejus accidentia III, 431, 7 ss.; investigandum est ad quamnam categoriam pertineat III, 431, 24 ss.; item an potentia sit vel actus III, 431, 27 ss.; item an in partes dividi possit necne III, 431, 29; item an omnes ad eandem speciem pertineant III, 431, 30; si omnes non ad eandem speciem pertineant, quærendum utrum specie an genere differant III, 431, 30 s.; quæritur an omnium eadem sit ratio III, 431, 33 ss.; item utrum primo loco consideranda sit tota, an ejus partes III 431, 38 s.; item utrum primum consideranda sint ejus partes an harum munera III, 431, 41 s.; item utrum primum hæc munera, an quæ iis respondent III, 432, 2 s.; singularum ejus partium pertractatio multum confert ad eam universam investigandam III, 448, 19 s.; igitur inquirendum est, quidnam sit unaquæque ejus pars III, 448, 22 ss.; quidnam sint ejus facultates determinari nequit, nisi prius cognoscamus harum facultatum actiones et munera III, 448, 25 ss.; munera vero et actiones determinari nequeunt, nisi prius cognoscamus eorum objecta III, 448, 29 ss.

Anima (*ejus definitio et natura*): quidnam III, 444, 44, cf. 29 s., 37 s.; III, 666, 27 s.; vitæ causa et principium est III, 449, 3 s.; animalium quasi principium est III, 431, 7; ea præditum est omne animal III, 536, 1; in ea est vita II, 571, 6; ea vivimus II, 136, 1, 5; pars animalis est, 485, 49; 523, 50; potius pars animalis dicenda est quam corpus, 547, 46; idem est quod animam esse II, 549, 26 ss.; II, 560, 21 s.; in ea est anima II, 288, 5; ejus pars anima II, 486, 14; dubitatur an ipsa animal sit II, 549, 5 s; vitæ particeps est 210, 7; quomodo sophistice probetur, eam non idem esse atque vitam, 281, 21; substantia et actus alicujus corporis est II, 560, 16 s.; alicujus corporis substantia est III, 354, 53 ss.; anima præditi substantia est II, 549, 2 s.; animalis substantia esse dicitur, idque quomodo II, 521, 38; substantia est, non quantum aut quale III, 442, 6 ss.; substantia prima est II, 551, 2 s.; substantia secundum definitionem et forma et quidditas hujusmodi corporis est, idque quare II, 549, 4 ss.; est substantia secundum notionem III, 444, 49 s.; id est quidditas rei certa qualitate præditæ III, 445, 1; non hujusmodi corporis notio est et quidditas, sed naturalis certa qualitate præditi quod intra se motus et quietis principium habet III, 445, 6 ss.; forsan separabilis ideoque et substantia et causa est II, 603, 4; notio et forma est, non materies et subjectum III, 446, 54; corporis alicujus actus et perfectio est III, 447, 5; est actus et perfectio et notio ejus quod potentia certo aliquo modo se habet III, 447, 14 ss.; eodem modo se habet ut figuræ III, 447, 44 ss.; idque quatenus ejus communis exstat notio quæ in nullam peculiarem quadret III, 447, 46 ss.; igitur ridiculum foret, si missis peculiaribus animis communem ejus notionem investigaremus III, 447, 49 ss., cf. III, 448, 4 ss.; videtur forma et species esse II, 613, 16 s.; forma quædam, idque qualis fr. 53, a; vel ipsa vel ejus pars causa movens et finis III, 221, 33 ss.; corporis vivi et causa formalis et causa finalis et causa movens est III, 448, 48 ss.; probatur ejus causa formalis esse III, 449, 1 ss.; item causa finalis III, 449, 4 ss.; item causa movens III, 449, 11 ss.; probatur actus et perfectio prima esse, id est eodem modo quo scientia III, 444, 31 ss.; eodem modo quo visus et instrumenti facultas actus et perfectio est III, 445,

gerenda III, 470, 24; quidnam ejus opus II, 192, 35; ita se habet ut ei jucundum bonum, acerbum vero molestum videatur II, 206, 16; naturaliter ei inest aliquid quo impellimur ad ea unde bene habeamus II, 172, 52 s.; ei est pars qua oblectamur II, 168, 46 s., 54; ejus partis qua oblectamur motus et actus est voluptas II, 168, 47; ejus voluptates non spectat temperantia et intemperantia II, 36, 5; ei quietem et stabilem habitum conciliat mansuetudo II, 244, 24; ejus mores quales chamæleontis III, 297, 16 ss.; una est amicis secundum proverbium II, 179, 25 ss.; II, 228, 8, 15.

Anima (*de ejus cum corpore conjunctione*): a corpore differt, 620, 24; ejus substantia corpus esse nequit III, 532 5 s.; nihilo minus alicui corporis parti inesse debet, idque in parte quæ inter reliquas vi aliqua polleat III, 532, 6 ss.; non quærendum est an unum sit cum corpore III, 444, 45 s.; potius corporis causa est quam ipsius causa corpus III, 438, 21 s.; eam generatione præcedit corpus, 620, 27; ea posteriora sunt corpus et ejus partes II, 549, 9 s.; non quod eam abjecit, sed quod eam habet corpus-potentia vivit III, 445, 16 ss.; quidnam ex ea unum faciat cum corpore, nemo dicere valet II, 610, 49 s.; facit autem causa movens II, 610, 51; non idem est quod medium corporis quia magnitudo non est, sed in eo est III, 524, 35 s.; ejus principium calefacto humore intra bullam spumosam suscipitur consistentibus animalibus ac plantis sponte pullulantibus III, 390, 13 ss., cf. 24 s.; ejus principii dignitas pendet a locis vel corpore quod intus suscipit III, 390, 18 s.; ab ejus principio pendet nobilitas vel ignobilitas plantarum vel animalium sponte pullulantium III, 390, 16 ss.; ejus principium intra bullam susceptum, principium materiale plantarum ac animalium sponte nascentium in conceptum convertit III, 390, 46 ss.; eodem redit si quæras utrum eam habeant partes an semen III, 349, 9 s.; eam manifesto habent partes, sed potentia III, 349, 13; nulla ejus pars est quæ non aliqua corporis parte contineatur III, 347, 44 ss.; si in partes dividi possit ac totum corpus contineat, etiam quæque ejus pars aliquam corporis partem continebit III, 443, 48 ss.; sine ea recte definiri nequeunt partes animalis, idque quare II, 549, 5 ss.; non habet quæque pars suam III, 439, 28 s.; non opus est eam unicuique parti inesse, sed sufficit eam principio inesse, idque quare III, 525, 23 s.; ejus generationis nulla pars causa est, sed primum movens forinsecus, id est vis a patre semini insita III, 349, 16 ss.; omnis potentia haberi debet antequam actu habeatur III, 351, 36 s.; aut omnes ante fœtus generationem exstant, aut omnes ei innascuntur, aut aliæ hoc modo, aliæ illo III, 351, 38 s.; si innascantur, aut in materie gignuntur aut cum semine intrant, aut in materie gignuntur, sed e semine venientes III, 351, 40 s.; si in mare fiant, extrinsecus adveniunt aut omnes aut nulla, aut partim adveniunt, partim non III, 351, 42 s.; quarum actio corporea, eæ extrinsecus advenire nequeunt III, 352, 43 ss.; idque nec corpori conjunctas, nec solas per se III, 352, 48 s.; omnes divinioris corporis quam elementa participes esse videntur III, 352, 1 s.; quo nobiliores ipsæ sunt, eo nobilius etiam earum corpus III, 352, 3 ss.; eam proli suppeditat mas III, 354, 53; eam continet semen III, 355, 24; ejus principii semen cum genitura abit III, 352, 18 s.; ejus principii semen apud mente prædita partim a corpore separari potest, partim inseparabile est III, 352, 19 ss.; non actu, sed potentia geniture ac concepto continetur III, 352, 28 ss.; ejus principii absentia tantummodo a semine differt menstrua purgatio III, 352, 42 s.; ejus principium et calor ovi albumini inest, idque quare III, 374, 16, 50 s., cf. 18 s., 41, 35; ea prædita est mola, idque quare III, 216, 41; item ova subventanea III, 216, 41 s.; eam postmodo fieri dicere aliquis posset, ubi semina discernuntur et in cujusque naturam abeunt III, 663, 19 ss.; apud sanguine prædita animalia cordi, apud exsanguia parti ei respondenti quasi inusta est III, 535, 13 ss., cf. III, 542, 34 s.; III, 547, 42; ejus principium apud pumiliones corpulentum est et difficulter movetur III, 289, 50; gressilium animalium quia pondus ferre non poterat, quadrupedes facta sunt III, 289, 21 s.; eam habere nequit corpus non sessile ac generationi obnoxium nisi etiam sensum habeat III, 474, 16 ss., 21 s.; eam vero habere possunt corpora non sessilia ac generationis expertia, etiamsi sensu careant, idque quare III, 474, 18 ss.; ubi abierit, animal non amplius est, nec partes ejus nisi figura tantum III, 221, 24 ss.; igitur, id quo animal ejusque partes sunt, vel ea est, vel pars ejus, vel sine ea esse nequit III, 221, 23 s.; ea egressa, dissipatur ac putrescit corpus III, 443, 40 s.; ejus a corpore separatio in senectute omnino non sentitur III, 549, 10 s.; si eodem modo cum corpore conjuncta esset ac scientia cum ipsa, etiam sola sine corpore interire posset III, 528, 10 ss.; igitur alia ratione cum corpore conjuncta esse videtur III, 528, 14 s; si totum corpus sentiens occupat, ipsaque corpus aliquod sit, duo corpora in eodem loco erunt III, 441, 4 ss.; eam omnia corpora haberent, si ipsa numerus esset punctorum quæ corpore continentur III, 440, 48 ss.; III, 441, 7 ss.; item a corpore separari non posset III, 440, 52 ss.; ejus conjunctio cum corpore comparatur ei quæ ab Etruscis prædonibus fiebat, mortua corpora cum vivis colligantibus fr. 50, a; eorum obliviscitur quæ ei acciderant antequam cum corpore conjungeretur, idque quomodo, fr. 49, b; eas multum mutant corporis passiones IV, 1, 4; ejus accidentia partim affectus ei proprii sunt, partim propter eam animalibus eveniunt III, 431, 9 ss.; non constat utrum omnes ejus affectus ei cum corpore communes sint, an exstent etiam qui ei proprii sint III, 432, 18 ss.; plerique affectus ei cum corpore communes esse videntur III, 432, 21 ss., 32 ss., cf. III, 433, 13 ss.; ea et corpus affectus secum invicem communicare videntur IV, 6, 30 s.; an una cum corpore mutet affectus naturales, 119, 36; quia ejus affectum participant nonnullæ partes (quorundam animalium), præcisæ levem sensum produnt III, 533, 40 ss.; si exstent affectus vel munera ei propria, poterit separari III, 432, 26 s.; sin vero non, nequibit III, 432, 27 s.; tunc eodem modo se habebit ac rectum III, 432, 28 s.; de muneribus ei cum corpore communibus v. *Munera;* corpore mutabilior est III, 161, 3; ei quietem suppeditat corporis relaxatio quæ in somno fit III, 390, 7; cum in senectute, tum in morbis et ebrietate non afficitur ipsa, sed id cui inest III, 440, 7 ss.

Anima (*ejus in corpus imperium*); ejus gratia exstat corpus II, 174, 11; III, 228, 8; ejus propria res et instrumentum corpus II, 230, 10, 12; corpore tanquam instrumento uti debet III, 438, 41 s.; ejus instrumenta sunt corpora animalium ac plantarum III, 449, 8 s.; ad eam se habet instrumentum ut terebrum ad artem II, 230, 46; ad corpus se habet ut dominus ad servum et artifex vel ars ad instrumentum II, 230, 7; II, 231, 12; ei proprium est ut corpori imperet, 218, 47; se habet ad corpus ut tyrannus ad subditum II, 100, 30: ei quod inest præstat eo quod corpori inest, 198, 46; corpore melior est III, 344, 29; inter eam et corpus

nec amicitia exstat, nec justitia, nec communio II, 230, 8; II, 231, 3; corpori prodest, sed amicitiam cum eo non colit II, 100, 31; naturaliter in corpus exercet imperium herile, apud homines saltem optime constitutos, 485, 49, 53; 486, 4; ubi eam non impedit corpus quominus officio suo fungatur, bene se habet corpus II, 174, 12 ss.; ad ejus bonum refertur corporis bonum II, 230, 11; movet manus vel aliam corporis partem III, 342, 44 s.; sæpe totum corpus regit, non vero singula membra IV, 145, 51 s.; constat sive ipsam, sive ejus partes nonnullas, si partibilis sit, a corpore separari non posse III, 445, 23 ss.; non separari possunt ejus partes quæ quarundam corporis partium actus atque perfectio sunt III, 445, 25 s.; nihil vetat quominus aliæ quædam quæ nullius corporis partis actus sunt, separari possint III, 445, 26 s.; non constat an eodem modo corporis actus sit, quo gubernator navis III, 445, 28 s.; sine ea manus non amplius manus est, nec ulla alia pars eadem, nisi æquivoce III, 337, 1 ss talem necessario tale sequitur corpus IV, 1, 15.

Anima (*de ejus immortalitate*); animalium an immortalis sit, necne vulgo non constat, 296, 26; fieri forsan nequit, ut tota perstet II, 601, 45 ss.; humana si immortalis est, erunt immortales et reliquæ, sin vero minus, contra, 204, 28; si hominis immortalis est, non propterea omnis, 188, 41; immortalis esse probatur fr. 48, b; fr. 49, a; absurdum foret, si quis ab ejus immortalitate procederet ad probandum angulos trianguli duos rect s æquare II, 133, 45 ss.

Anima (*de ejus præstantia*); ea nihil melius nec superius esse potest III, 442, 32 s.; et opibus et corpore præstat, 601, 33; bonum honorabile est II, 134, 14; ejus bona, quo magis excellunt, eo utiliora sunt, 601, 26; ejus causa expetenda sunt bona externa, 601, 36; ejus bona inprimis et maxime propria bona vocamus II, 7, 46; eam quod bonam efficit, præstat eo quod corpus bonum efficit, 201, 40; ejus curam præcedere debet corporis, 620, 33; ejus causa fit cura corporis, 620, 35; ejus actio felicitas est II, 7, 10; II, 9, 29; II, 13, 1, 15; II, 571, 6; ejus melior pars actio magis seria est, ideoque et præstantior ac plus ad vitam felicem confert II, 123, 42; philosophia duce in cælestem locum se contulit et res inter se longissime sejunctas cogitando complexa est III, 627, 12 ss.; ab ea omnis vitæ cultus inventus est III, 639, 30 ss.; cum deo comparatur III, 639, 34 ss.

Anima (*quatenus virtutem spectat*); ei inest virtus II, 136, 2; cf. II, 137, 12; ad eam pertinet virtus humana II, 13, 14; ejus habitus virtus est II, 136, 18; ejus virtus non æque bene cernitur ac corporis, 486, 41; ejus finis est usus et actio virtutis II, 136, 14 s.; idem facit ejus virtus quod ipsa II, 136, 2; ejus virtute bene vivimus II, 136, 6; ejus virtutes bonum sunt, 323, 40; quænam virtutes totam spectent II, 243, 10, 26, 27, 29; item quænam vitia II, 243, 14; II, 244, 4, 6, 8; quamnam dispositionem ei impertiat virtus universalis II, 247, 2; utrius ejus partibus (ratione præditæ et irrationalis) boni dicantur viri, 618, 1; in ea sunt justitia et fortitudo, 253, 41; ejus profunditatem et magnitudinem habet vir magnanimus II, 245, 12; eam ad virtutem exercendam ineptam reddunt artes illiberales, 625, 21; lumen accipit a doctrinis liberalibus ut visus a circumfuso aere fr. 341, a; eam conservat disciplina, 412, 35; quærendum est an ei aliquid conferat musica, 629, 34; eam forte immutat qui musicam didicit, 119, 37; ea mutamur numeros et cantilenas audientes, 629, 52; ei tres causæ innascuntur cur pravi dicamur, scilicet vitium, incontinentia et feritas II, 162, 4; quibus male affecta est, iis non sunt pro bonis divitiæ, robur, forma fr. 62, a.

Anima altrici facultate prædita (θρεπτική); quænam III, 446, 10 s., cf. III, 445, 47 ss.; eadem quæ generans III, 358, 15 s.; III, 471, 37; item quæ uniuscujusque natura III, 358, 16; animarum ultima est III, 358, 42 s.; altera pars est animæ ratione carentis II, 13, 32; nequaquam rationis particeps est II, 14, 15; prima et maxime communis animæ facultas est III, 448, 34 s.; ei vitam debent omnia III, 448, 35; ejus mora vita est III, 549, 18; propter eam vitam habent viva III, 446, 4; eam habent animalia III, 365, 40 s.; eam habent omnia quæ nutriuntur tam fœtus quam adulti II, 13, 34; eam habent feminæ et in universum quæcunque vivunt III, 383, 20 s.; eam habent omnia anima prædita inde ab ortu usque ad interitum, idque quare III, 474, 1 ss.; eam necessario habent semina et concepta animalium III, 351, 18 s., 29; eam necessario primo accipere debent concepta III, 351, 19; eam potentia, non actu habent concepta donec separata nondum (?) sunt III, 351, 30 s.; eam tum demum actu possident quum æque ac ea quæ separantur alimentum attrahunt III, 351, 31 ss.; eam potentia habent ova subventanea III, 358, 41 s.; plantis et animalibus communis est III, 444, 8 s.; III, 448, 33 s.; III, 358, 16 s., 43 s., cf. 7 s.; III, 471, 24, cf. 36 s.; eam habent plantæ III, 444, 7 s.; III, 448, 8; III, 461, 6 s.; III, 474, 5; igitur a reliquis animæ facultatibus separari potest III, 445, 52, cf. III, 446, 8 s.; non vero ab ea reliquæ partes apud res mortales III, 446, 1 s.; III, 448, 4; a reliquis animæ partibus separari potest in iis quæ vitam solam habent III, 500, 37 s.; ab anima sensitiva separari potest non vero vice versa III, 444, 9 s.; III, 445, 52 ss.; magis a sensitiva et intellectiva et appetitiva differt quam animus a cupidine III, 472, 46 ss.; sine ea exstare nequeunt reliquæ animæ facultates III, 542, 31 ss.; nutrit III, 450, 27; nutritur corpus eam habens III, 450, 27 s.; nutritione a reliquis animæ facultatibus distinguitur III, 449, 41 s.; quidnam sit determinari nequit, nisi prius sciamus quidnam sit ali, et adhuc prius quidnam sit alimentum III, 448, 25 ss.; ejus munus est ut alimentum attrahat III, 351, 33 ss.; ab ea pendet incrementum, status et decrementum, idque quare III, 474, 3 ss.; accretionis et deminutionis motui præest III, 471, 35 ss.; principio condit, id quod natura consistit III, 358, 11 s.; postea ex alimento incrementum facit III, 358, 8 s.; arti comparatur III, 358, 6 s.; calore et frigore tanquam instrumentis utitur III, 358, 9; ejusmodi facultas est, ut id conservet quod quatenus tale est, ipsam habet III, 450, 23 s.; est quæ generare valet tale quale ipsum est animatum III, 450, 30 s.; major ejus facultas est, ubi generat quam ubi incrementi causa est III, 358, 14; eam ad operandum excitat alimentum III, 450, 24 s.; ideo alimento carere nequit III, 450, 25; melius munere suo fungitur apud animalia dormientia III, 502, 1 ss; in somno præcipue agere videtur II, 13, 38; unde constat ei nequaquam opus esse anima sensitiva, ut munere suo fungatur III, 502, 4 s.; probatur motui secundum locum non præesse III, 471, 42 ss.; medium locum inter superiora et inferiora occupat III, 532, 25 ss.; et ratione et sensu constat ejus principium medium locum inter os et anum occupare III, 533, 13 ss.; III, 534, 38 s., 43 s.; III, 542, 21 ss., cf. III, 548, 25 ss.; apud animalia quæ dissecta vivere possunt, itemque apud plantas actu una, potentia vero multa est III, 533, 22, 28 s.; et apud plantas constat ejus principium medium locum occupare III, 533, 44; idque apud has ex insi-

distribui nequeunt III, 224, 46 ss.; nec muneribus animæ et corporis communibus III, 224, 42 ss.; utrumque tamen facere coguntur bipartita divisione utentes *ibid.*; cur in eorum genere quæcunque domestica, eadem et fera exstent, quæcunque vero fera non utique domestica IV, 168, 45 ss.; in terra et aqua solum sunt, in aere autem et igni non sunt, idque quare III, 614, 35 ss.; cum reliquis commune est nobis bibere et edere II, 235, 34 s.; calceata dormire et omnia facere coguntur III, 290, 36; item corporis integumenta nunquam deponere III, 290, 37 s.; arma quæ semel nacta sunt mutare nequeunt III, 276, 34 s.; foris capere debent animalia III, 276, 34 s.; cur nullum suaviter oleat, excepta pardali IV, 188, 39 ss; cur minus sternutent IV, 301, 28 ss.; eorum ipsorum maxime multiformem speciem habent quæ non solum vivendi, sed et bene vivendi participia sunt III, 243, 29 ss.; eorum optimum homo II, 70, 29; solus aut maxime eorum divinitatis particeps est homo III, 243, 38; item solus eorum superiores partes universi parti superiori obversas habet III, 243, 36 s.; consilio carent, etiamsi iis insit opinio de re facienda vel non facienda II, 205, 7; II, 143, 11; nullum agere dicitur præter hominem II, 198, 23; reliqua pauciores actiones habent quam homo II, 402, 5; eorum natura humana pejor est II, 189, 24; iis non competit felicitas, idque quare II, 9, 36; II, 126, 25, 29; II, 189, 25; alia quædam bonorum participatione aliud alio melius vivit II, 189, 28; iis non competit ratio qua honestum æstiment et eligant II, 147, 27; iis non competit temperantia II, 147, 26; iis non competit amicitia erga se ipsa II, 228, 29; eorum actiones plerumque ab affectibus pendent III, 206, 24 s.; interdum tamen et affectus secundum mores mutant III, 206, 25; immo sæpe et partes quasdam III, 206, 26 s.; eorum actiones et vita secundum habitationes et escas differunt III, 145, 2 s., cf. III, 146, 13 ss.; plerisque insunt vestigia animæ homini propriorum III, 145, 3 ss.; quod ad animæ mores attinet, partim secundum plus et minus, partim proportione ab hominibus differunt III, 145, 11 ss.; alii animæ affectus iis magis competunt, alii homini III, 145, 13 s.; quod ad animæ affectus attinet, iis similiores sunt pueri quam homines adulti III, 145, 17 ss.; eorum mores secundum animæ affectus differunt III, 175, 26 ss.; quomodo inter se differant eorum mores III, 175, 28 ss.; III, 203, 22 ss.; iis communis est voluptas, 323, 32; II, 17, 14; omnibus fere communia sunt voluptas et dolor III, 476, 11 s.; voluptatibus a visu, auditu et olfactu pendentibus nonnisi per accidens delectantur II, 36, 27; a duobus tantum sensibus voluptatem percipiunt IV, 260, 25 s.; quænam eorum inebrientur fr. 65 a; si quis simul e sinu emittat aquatile, pedestre et volucre, id quodque petet ubi illi victitare commodum erit III, 638, 22 ss.; aliæ actiones omnibus communes sunt, aliæ quibusdam propriæ III, 476, 4 s.; plerisque pro portione iidem affectus sunt III, 226, 1; iis similis qui nascitur, probus evadere nequit, 616, 36; sponte agunt, non consilio II, 26, 35; II, 83, 13; II, 268, 30; nihil sponte facerent, si omnia quæ ira aut cupidine fiunt, invite fiant II, 26, 17; quatenus animi affectus participent III 171, 39 s.; III, 175, 27 ss.; aliqua discendi et docendi facultate prædita sunt III, 171, 42 s.; idque vel ab hominibus vel ab se invicem III, 171, 42 s.; quænam his facultatibus gaudeant III, 171, 45 s.; enumerantur quidam eorum affectus vel munera III, 228, 23 ss.; fortuna nihil facere possunt, possunt vero pati, idque quare II, 268, 29 ss.; iis non competit fortuna secunda vel adversa, nisi similitudine quadam II, 268, 30; iis competit casus II, 268, 37; etiamsi nec arte, nec instituta inquisitione aut deliberatione agant, tamen in iis constat priora finis alicujus gratia fieri II, 271, 11; nec felicitatis participes sunt, nec facultate vivendi ut libet, 529, 21; si vivendi gratia fierent civitates, illorum quoque societas esset, 529, 20; in iis videre licet et herile imperium et civile, 486, 3; iis omnibus præstat ab hominibus imperari, 486, 12; an honesta, necne, 190, 8; semper laborant II, 90, 9; multa vi faciunt et patiuntur, idque quando II, 201, 6; eorum, excepto homine, violentum simplex II, 201, 10; non habent rationem et cupidinem inter se pugnantes II, 201, 11; cupidine vivunt II, 201, 12; quatenus appetere valet, se ipsum quoque movere valet III, 473, 22; sine imaginatione appetere nequit III, 473, 23; secundum ætatem et anni tempestates figuram et mores mutant III, 207, 49 s.; item castratione III, 207, 51; quænam castrari possint III, 207, 51 s.; non iisdem tempestatibus nec iisdem excessibus bene habent III, 162, 36 s.; nec iisdem tempestatibus vel sana vel ægrota sunt, nec eodem modo III, 162, 38 s.; eorum naturæ diversæ, aliæ bonæ, aliæ malæ II, 169, 48 s.; II, 170, 2; vilium naturæ malæ II, 169, 36; non omnibus idem jucundum est II, 170, 1 s.; unicuique proprium opus ac propria voluptas est II, 122, 14; eorum vitæ ratio differt pro locis quæ incolunt idque triplici ratione III, 147, 41; nobiliorum et longævorum mores facilius a nobis deprehenduntur III, 171, 38; ignobiliorum et quæ brevioris sunt vitæ nos magis latent III, 171, 36 s.; multis in rebus humanam vitam imitantur III, 178, 28 s.; magis in minoribus quam in majoribus videre licet intellectus acumen III, 178, 30 s.; omnia mansueta fient aliquando in certo quodam temperamento universi IV, 169, 17 s.; mansueta præstant feris, 486, 11; quænam eorum operosissima sint III, 193, 37 ss.; ferissima non semper fortissima sunt, 627, 13; quænam apud ea immutari debeant ut sint fortia et ignava, justa et injusta IV, 7, 36 ss.; cur inter ea fortia duriora sint IV, 172, 30 ss.; nonnullis competere potest fortitudo, 119, 50; manifestant sese, ubi coitu opus habent, idque quomodo III, 215, 30 s.; omnia coitus cupidine flagrant III 120, 48 s.; apud omnia iidem sunt affectus coitum spectantes, ideoque et causæ III, 215, 33 ss.; præter studia quæ coitui prolisque procreationi et alimentorum abundantiæ impendunt, frigora ac tepores a se defendere conantur et anni tempestatum mutationes cavent III, 156, 22 s.; eaque re hominibus similia sunt III, 156, 25 s.; alia in consuetis locis contra hæc mala inveniunt præsidia, alia migrant III, 156, 29 s.; cur sibi invicem bellum ingerant III, 172, 34 ss.; III, 175, 2 ss.; ferocissima si alimenti suppetat abundantia, et inter se et erga hominem mitescunt III, 172, 45 ss.; quæ iisdem pascuntur inter se inimica sunt II, 219, 14; sine sexu masculo et feminino non exstarent II, 219, 25; iis competere videtur amicitia II, 219, 31; cum inter se, tum cicura etiam cum hominibus contrahunt amicitias non genuinas II, 221, 34; iis aliquatenus competit utile II, 221, 33; iis gratissimæ voces et habitus et convictio animalium ejusdem generis II, 226, 42 ss.; apud mitiora et prudentiora magis elaborata est feminæ cum mare conjugatio, 636, 14; apud reliqua eadem conjugatio sine ratione est et liberorum procreandorum tantummodo causa exstat, 636, 12; apud pleraque parentes liberos diligunt atque ab iis diliguntur II, 91, 9; omnibus prolis amorem inserere voluisse videtur natura III, 376, 28 s.; idque quatenus diversis eorum generibus III, 376, 30 ss; præcipue secundum natu-

ram vivunt, 616, 41; quædam etiam nonnihil secundum consuetudinem', 616, 41; eorum unicum negotium non est generatio III, 343, 46 s.; duo iis insunt negotia ac studia, scilicet alterum circa generationem et prolis educationem, alterum circa alimenta III, 146, 10 ss.; III, 156, 20 ss.; apud aliqua tamen nullum aliud præter generationem negotium deprehendere licet III, 145, 48 s., cf. III, 322, 24 ss.; III, 324, 33; attamen propter sensum eorum actus coitum prolisque educationem spectantes multum inter se differunt III, 146, 1 ss.; cur iis nunquam per somnum seminis profusio incidat, partim vero raro IV, 163, 29 ss.; omnium, tam terrestrium quam aquatilium pernicissimum esse videtur delphis III, 206, 6 ss.

Animalia (*eorum inimici, utilitas etc.*): non est creatum propter plantas IV, 22, 11 s.; iis vescuntur crudivora III, 172, 42; igitur iis infesta sunt crudivora ipsaque crudivoris III, 172, 41 s.; ab iis victum petunt aves carnivoræ III, 298, 9; iis potissimum vescuntur vespæ III, 202, 6; etiam magna ictibus interficiunt apes III, 198, 41; majora interdum filis obvolvunt et necant araneæ, idque quomodo III, 194, 40 ss.; quænam ad epulas vel sacrificium parandum venari oporteat, 603, 45; eorum vitæ ratio multiplex pro vario alimentorum genere, 488, 45, 47; eorum gratia creatæ sunt plantæ, 489, 33; hominum gratia ipsa, 489, 34; vel ab iis vel a frugibus pendet ars pecuniaria naturæ congrua, 492, 30; omnium e quibus subsidia petere licet, sive aquatilium, sive volatilium peritus esse debet qui rei pecuniariæ studet, 492, 49; 493, 3; eorum succi ad tingendum inserviunt III, 647, 23.

Animalia ætheriam mundi partem incolentia; qualia sint fr. 38, a, b; quosnam sensus habeant fr. 39, a.

Animalia agilia; v. *Agilia.*

Animalia alba; v. *Alba animalia.*

Animal aliquod; ei proprius est sensus quia ejus particeps est, 227, 49; item vita, 228, 18.

Animalia aquam recipientia; v. *Aquam recipientia animalia.*

Animalia aquatilia; v. *Aquatilia.*

Animal bipes; et animali et bipedi inest II, 555, 2, v. *Bipes.*

Animalia bisulca; v. *Bisulca.*

Animalia branchiis prædita; v. *Branchiis prædita.*

Animalia carnivora; v. *Carnivora.*

Animalia cicura; v. *Animalia mansueta.*

Animal cunctum; eo priores sunt vel omnes vel quædam animæ partes II, 549, 8 s.; tanquam in materiem in corporis partes dividitur II, 549, 11; eo aliquatenus priores sunt corporis partes aliquatenus non, idque quare II, 549, 12 ss.; simul cum eo sunt corporis partes principales II, 549, 15 ss.

Animalia cornigera; v. *Cornigera.*

Animalia crustata; v. *Crustata.*

Animalia domestica (τὰ συντρεφόμενα); qualis iis destinetur cibus in domo bene dispensata III, 364, 8 s.

Animalia δυτικὰ vocata; fr. 185, a.

Animalia exquisitissime figurata (ἠκριβωμένα μάλιστα); in his lien locum occupat jecinori oppositum III, 259, 14 s.

Animalia fera; v. *Fera.*

Animalia fœcunda; v. *Fœcunda animalia* et *Fœcunda parum animalia.*

Animalia exsanguia; v. *Exsanguia.*

Animalia fortia; gravem vocem habent IV, 4, 21 s.

Animalia generantia; apud ea subeunte alimento residuum seminale condit calor III, 390, 35 ss., 43 s.; eorum residuum seminale motu suo in animal convertit maris principium III, 390, 31 s.; pleraque eorum maris principio opus habent III, 390, 40 s.; pauca quædam eo non indigent, idque quare III, 390, 39 s.

Animalia gregalia; v. *Gregalia.*

Animalia gressilia; v. *Gressilia.*

Animalia gravida; v. *Prægnantia Animalia.*

Animalia non gressilia; sexu carent III, 320, 13 ss.; igitur et quæ adhærendo vivunt, idque quare III, 320, 14 ss.

Animalia ignava (δειλά); acutam vocem habent IV, 4, 22.

Animalia ignobiliora; eorum contemplatio vero philosopho gratissima est, dummodo causus perspicere possit III, 227, 9 ss.

Animalia imperfecta (ἀτελῆ); ea sunt quibus præter tactum nullus alius sensus est III, 473, 26 s., cf. III, 502, 30 s.; iis etiam dolor et voluptas inesse cernitur III, 473, 29; hinc et cupidinem eaque moventur III, 473, 26 ss.; quia indeterminate moventur, indeterminate etiam imaginationem habent III, 473, 30 ss., cf. *Imperfecta animalia et plantæ.*

Animalia in diem victitantia (ἐφήμερα); infimam regionem habitant III, 629, 50 s.

Animal infinitum (ἄπειρον); non exstat II, 378, 4.

Animalia juniora; v. *Juniora animalia.*

Animalia latitantia; v. *Latitantia animalia.*

Animalia magna; magnum cor habent III, 260, 4; igitur eorum cor duos ventriculos habere potest III, 260, 3 s., cf. III, 259, 46 ss.; apud ea plerumque maxima copia prostat corpulentum et terrenum et osseum III, 255, 31 s., 37 ss.; igitur sola fere cornigera sunt III, 255, 32 ss.; fulcris majoribus, validioribus et durioribus opus habent III, 242, 7 ss., cf. 20 s.; mares eorum manifesto moribus a feminis differunt III, 172, 1; necessario majorem animæ calorem habent III, 345, 7 s.; eorum motus multo indiget calore III, 303, 14 s.; apud ea plurimum alimentum in corpus impenditur III, 335, 2 s.; igitur pauciora residua, sed plura colliquamenta habent quam parva III, 334, 54 ss.; ideoque parum fœcunda sunt III, 334, 53; unipara sunt III, 403, 40; III, 405, 24; III, 407, 5 s.; mirum videri possit rem ita se habere, quum semen proferant multum III, 403, 38 ss., 46 ss.; apud ea tamen in corporis incrementum impenditur alimentum III, 403, 48 ss.; ad ea generanda majori opus est seminis copia quam apud parva III, 403, 53 ss.; difficilius multa eorum in eodem loco (nempe utero) continentur quam si parva essent III, 404, 1 s.; cum pedestria, tum volatilia ac natatilia paucipara sunt III, 404, 16 ss.; eorum residuum seminale in fœtum impenditur III, 407, 6 s.; eorum fœtus etiam pro portione magni sunt III, 407, 8 s.; igitur non superfœtant III, 407, 5 s.; prius diximus cur magna sint III, 404, 4 s.; iis accensendi sunt boves III, 142, 39 s.; item elephas et camelus et equus et solidungula III, 403, 40 s.

Animalia magnitudine media; etiam quod ad fœcunditatem attinet medium locum obtinent III, 404, 3; prius diximus cur mediam habeant magnitudinem III, 404, 4 s.

Animalia majora; senectute moriuntur III, 96, 8; cur ad ea marina pertineant animalia IV, 171, 51 s.

Animalia manca; v. *Manca.*

Animalia mansueta (ἥμερα, συνανθρωπευόμενα); propter hominum usum ac victum exstant, 489, 34; ex iis alimentum petitur desidiosis sine labore, 489, 6; eorum multa quovis anni tempore coeunt, idque quænam et quare III, 81, 24 s.; III, 121, 29 s.; ideoque minus iracunda sunt coitus tempore, partu vero edito feminæ III, 121, 31 s.; multa eorum dentibus injurias propellunt III, 252, 9 s.

mare procreatum est); nihil a reliquis differt, nisi quod aliud non generat, idque quare III, 215, 45 s.
Animalia superfœtantia; v. *Superfœtantia animalia.*
Animalia terrestria; v. *Terrestria.*
Animalia torpidiora; v. *Torpidiora animalia.*
Animalia toticolora; v. *Toticolora.*
Animalia (non) unicolora; apud ea venter magis albet quam reliquæ partes, idque quare III, 425, 49 ss.
Animalia unipara; v. *Unipara animalia.*
Animalia varia; etiam linguam colore variam habent III, 426, 5 ss.
Animalia violentiora; fulcris majoribus, validioribus et durioribus opus habent III, 242, 9.
Animalia vivipara; v. *Vivipara.*
Animalia (non) vivipara; iis pro magnitudine corporis majora ossa habent quæ et intrà se et foras animal pariunt III, 242, 3 ss.
Animalia volatilia; v. *Volatilia.*
Animalia voraciora; v. *Voraciora animalia.*
Animalia et plantæ; miro modo differunt prouti magis minusve unumquodque elementum participant aut ei propiora sunt vel ab eo remotiora sunt III, 339, 18 ss.; æque ac ea senectutem et vigorem suum habent interiora terræ III, 571, 9 s.; eatenus tamen a terræ interioribus differunt quod universa simul his affectibus obnoxia sunt III, 571, 12 s.; vi solis ejusque conversionis augescunt et imminuuntur III, 571, 14 s., v. *Plantæ et Animalia.*
Animalis idea; e quibus elementis eam composuerit Plato III, 434, 33 s.; necessario multitudo erit, si animal non idem sit in homine et in equo II, 554, 33; quæritur num animali insit, an aliud quid sit quam animal II, 625, 17; numerus mathematicus esse nequit II, 618, 43 s.
Animalibus et de Plantis (*de*) libri; insequentur *Meteorologica* III, 552, 21 ss.; iis absolutis finem imponere poterimus expositioni quam inde ab initio nobis proposuimus III, 552, 24 ss.
Animalibus (*de*) libri; v. *Historiæ Animalium.*
Animalcula (θηρίδια, ζωδάρια); ea vel rostro vel alio quodam modo ex aqua venantur pleræque aves palustres et palmipedes III, 298, 15 ss.; ad ea capienda elegans os habent aves minutæ III, 258, 41 ss.; in putridis innascuntur idque quare III, 624, 48 s.; porricidis similia habent in superiori ventre equi, muli et jumenta IV, 324, 14 s.
Animatum; v. *Anima præditum.*
Animositas (εὐτολμία); fortitudinis sequela est II, 244, 31.
Animosus; ejus signa IV, 5, 33 ss.; esse iracundi signum est IV, 5, 53.
Animus (θυμός); eum aliqui tanquam animæ partem considerant III, 471, 20, cf. III, 472, 48; animæ ratione carentis appetitus aliquis esse videtur III, 471, 32 s.; ea animæ pars, qua amare valemus, 609, 1; imperiosus et invictus est, 609, 9; ab eo pendent imperii libertatisque amor, 609, 8; in amicos magis extollitur, ubi se negligi vel injuria affici putat, 609, 8, 13; eum alloquitur Archilochus amicos incusans, 609, 5; eo præstant Europæi et frigidarum regionum incolæ, 608, 35; item Græci 608, 42; eo inferiores sunt Asiani, 608, 39; eo præditi esse debent cives, 608, 49; appetitus species est III, 521, 16; minus a cupidine differt quàm multæ aliæ animæ partes a se invicem III, 472, 46 ss.; munus corpori et animæ communis est III, 476, 9; idque quare III, 476, 26 ss.; ei idem confert quod corpori, 487, 43; quænam ei utilia sint, 414, 8; 456, 38, 39; maxime viget circa annum XLIX, 366, 3, cf. 622, 22; quæritur an ad ejus elationem aliquid conferat musica, 628, 16; propter eum quænam fiant, 334, 27; partim eo agunt et faciunt animalia quæ facere appetunt III, 522, 19; magistratus et optimos homines pervertit, 541, 7; eorum quæ in eo sunt notæ enuntiationes voce expressæ, 38, 28, cf. 37, 10; hominem multis criminibus insimulatum non recipit, 408, 28; nec orationem, ubi adversarius egregie dixisse videtur, 408, 29; auditis urbane dictis, quidnam dicere videatur, 398, 30.
Animus demissus (μικροψυχία); quidnam II, 21, 19; II, 44, 22; II, 46, 27; magnanimitati magis contrarius est quam vanitas II, 46, 45.
Animus excelsus (φρόνημα ἐλεύθερον); eum inprimis apud cives reprimere debet tyrannus, 584, 26; 585, 22, 27, 36, 51; eo præditus non assentatur, 585, 22.
Animus generosus (γενναῖος); potius in siccis et gracilibus corporibus consistit III, 371, 51 s.
Animi ægritudo (βαρυθυμία); species iracundiæ II, 245, 29; illiberalitatis sequela est II, 241, 33.
Animi impetus (θυμός); quomodo a consilio differat II, 26, 39, 46; ratione carentibus competit, 412, 27; II, 26, 39; corpus immutat, immo interdum furores concitat II, 79, 11.
Animi remissiones (ῥᾳθυμίαι, ἄνεσις); jucundæ sunt, 335, 18; 337, 48.
Animum augentia (θαρραλέα); eorum opinione fere eodem modo afficimur ac iis ipsis III, 465, 30 s.; eorum imaginatione vero eodem modo ac pictis III, 465, 32 ss.
Animo præceps (ὀξύθυμος); qui II, 196, 31.
Annona (τροφή); ea carere nequit civitas, 610, 2; quæritur an res sit cujus omnes cives participes esse debent, 609, 31; eam parare debent agricolæ, 610, 18; quænam scire debeat de ea disserturus, 319, 41.
Annona militaris (σιταρχία); eam quotannis per sex dies militibus non distribuebat Memnon Rhodius, 648, 2; quomodo idem effecerit ut eam non duodecies, sed undecies tantummodo quotannis distribueret, 648; 5; trimestrem jam solutam militibus dono dedit Timotheus Atheniensis, ut crederent revera pecuniam exspectari, 646, 17.
Annonæ caritas (σιτοδεία); quidnam fecerint Byzantii simul ea et pecuniæ inopia laborantes, 641, 5.
Annonæ negotiatores (σιτοπῶλαι); olim Athenis plebiscito cautum est, ne à frugum cumeris arcerent mulum octogenarium idque quare III, 129, 36 s.
Annonæ præfecti (ἀγορανόμοι); ad forum necessarium convictus celebrare debent, 615, 9; magistratus apud Athenienses fr. 244, b.
Annonæ ubertas (εὐετηρία); interdum propter eam census qui antea sufficiebat, nimis exiguus evadit, 573, 22.
Annulus; in manu haberi dicitur, 24, 7; ejus non est idea II, 484, 30; II, 617, 11 s.; ejus signum sine auro vel ferro recipit cera III, 460, 43 s.; ferreum digito gerens qui verberavit lege culpabilis est, sed revera non, 341, 47; pala carentes infinitos esse dicunt, idque quatenus recte II, 282, 39 ss.; effigiebus quas eorum ope exaramus, comparandæ sunt imagines a sensu animæ impactæ III, 495, 26 ss.; eorum sigilla distincta non fiunt, nisi exacte imprimantur III, 657, 24 s.; Carthagine tot quisque gerit quot bellis interfuerit, 603, 14, s.
Annulus magicus; talem possidebat Execestus Phocensium tyrannus fr. 294, a.
Annus; cum ipse, tum tempora quæ metitur naturales circuitus sunt III, 413, 30 s.; sæpius reverti potest II, 302, 38; nonnullis vitæ mensura est II, 465, 17; in

maximam movendi vim haberet III, 434, 19 s., cf. III, 433, 25 s.; præterea eam rebus quæ moventur accenseurunt III, 433, 28; idque quia omne movens necessario moveri debere putabant III, 433, 26 ss.; III, 434, 3 s.; qui inprimis ad sensum et cognitionem animæ attenderunt, eam principiis assimilarunt, idque vel uni vel pluribus III, 434, 20 ss.; quamlibet animam cuilibet corpori inserebant III, 447, 9 ss., cf. III, 438, 27 ss.; sapientiam et intellectum cum sensu confundunt III, 464, 49, cf. III, 509, 22 ss.; idque quare III, 464, 46 ss.; sensum et intellectum aliquid corporeum esse censent III, 465, 4 s.; simile simili sentiri ac intelligi contendunt III, 465, 5 s., cf. III, 434, 26 ss.; III, 435, 44 s.; III, 441, 30 s.; quum de sapientia verba fecerunt, etiam de errore loqui debuissent III, 465, 7 s.; colores atque visionem effluviis fieri censent, etiamsi non recte III, 481, 11 ss.; agnoscere debent omnem sensum contactu fieri III, 481, 13 s.; quæ de plantis dixerint IV, 29 s.; folia omnia fructus esse asserebant IV, 49, 21 s.; lepidissime opinati sunt nonnulli felle carentia longæva esse III, 275, 31 ss.; unde in hanc opinionem devenerint III, 275, 33 ss.; ignorabant camelum et delphinem simul felle carere et longæva esse III, 275, 35 ss.; semen calore motu excitato ab omni parte secedere credebant III, 334, 20 s., 45; igitur id pro colliquamento habuisse videntur III, 334, 19 ss., 46 s.; contrarium dicendum est eorum quæ illi affirmarunt III, 334, 44; seminis naturam spumosam novisse videntur quum deæ quæ coitui præest nomen a spuma derivarunt III, 350, 54 s.; non distinxerunt quot modis dicatur necessarium III, 219, 22; ad necessitatem fere omnes sermones suos referre conantur III, 219 21.

Antiquorum nonnulli (sc. *Eleatæ*); ens necessario unum et immotum et infinitum esse putabant II, 448, 3, 16; vacuum non exstare putabant II, 448, 4; motum fieri non posse arbitrabantur, nisi vacuum separatum sit II, 448, 4 s.; eodem redire censent utrum universum non continuum esse et ejus partes divisim se invicem tangere, an multa esse dicas et non unum et vacuum II, 448, 6 ss.; secundum eos si universum ex omni parte divisibile est, nihil unum erit, nec multa, sed vacuum omne II, 448, 9; figmento simile esse affirmabant si universum alia ex parte divisibile esset, alia ex parte non II, 448, 11; nullam causam exstare putabant cur universum partim plenum, partim divisibile esset II, 448, 13; motum non exstare putabant II, 448, 14; universum nisi infinitum esset, ejus limites vacuo terminari debere putabant II, 448, 17 s.; sensum transgressi sunt et despiciebant II, 448, 15; rationi majorem fidem habendam esse censebant II, 448, 16, cf. 20; eorum opiniones insaniæ similes esse videntur II, 448, 21.

Antiquiores; eorum placita expendenda II, 292, 15; quatenus de gravi et de levi disseruerint II, 423, 44 ss., cf. 36 s.; II, 424, 21 ss.; 36 s.; nonnulli non recte de venis disseruere III, 38, 13, v. *Naturæ scrutatores.*

Antiquissimi; eorum de diis et de divina stellarum natura opiniones fabulæ forma tradita II, 608, 30 ss.; hæ opiniones partim reliquiæ sunt antiquæ sapientiæ deperditæ II, 608, 36 ss.; partim inventæ sunt ut vulgus legibus pareat et reipublicæ utile sit II, 608, 32 s.

Antiquissimum; maximo in honore habetur II, 472, 35 s.

Antiquitas; orationis quomodo excusetur, 441, 23.

Antiquius; bonum honorabile est II, 134, 15.

Antiquum; naturæ propinquum esse videtur, 360, 40.

Antiqua; magis elaborata sunt quam recentiora, 515, 5,

Antirrhinum; admotum oculos non mordet IV, 218, 28; comesum vero lacrimas ciet IV, 218, 34 s.

Antissæi; Chiorum exsules primum receperunt, sed postmodum ejecerunt, 568, 11; splendide quotannis Bacchanalia celebrare solebant, 641, 37; quare suadente Pollide (?) ea in proximum annum distulerint, 641, 40.

Antisthenes; contradici non posse putabat, 179, 13; inepte putabat nihil dici posse nisi unum de uno II, 533, 5 ss.; ita contradictionem tollebat II, 533, 7; parum abest quin etiam falsum II, 533, 8; refutatur II, 533, 8 s.; quidnam narrarit de leporibus a leonibus rerum æqualitatem poscentibus, 535, 45; Cephisodotum comparavit thuri, 390, 30.

Antisthenei; ineruditi II, 560, 46 s.; eorum de definitione placita II, 560, 47 ss.; hæc non omnino inepta sunt II, 560, 46.

ἀντιστροφή· v. *Inversio.*

Antistropha; simplex est, idque quare IV, 207, 27 ss., ejus nullus est usus in scena IV, 20 29 s.; cur non per eas olim cantilenarum genus quod νόμοι appellatur ageretur, verum cetera chorearum cantica IV, 207, 44 ss.; ea carent subdorius et subphrygius modus IV, 209, 35; iis dithyrambi non amplius utuntur, idque quare IV, 207, 20 ss.; veterum poetarum similis elocutio ambitu comprehensa, 394, 10; earum loco exordia fecisse Melanippidi objiciebat Democritus Chius, 394, 50.

ἀντίθεσις· 274, 24.

Anus; corporis necessarii terminus est III, 258, 27 s.; III, 533, 6 s.; eo excrementa emittuntur III, 243, 17; III, 294, 4 s.; igitur perfectis animalibus omnino necessarius est III, 243, 15 ss.; ei tuendo inservit cauda III, 294, 3 s., cf. 12 s.; quænam ad eum deveniant venæ secundum Polybum III, 40, 4; eo una cum capite resecto multa animalia vivere possunt III, 533, 16 ss.; ad eum usque extenditur venter cum apud aves tum apud homines et quadrupedes III, 298, 44 ss.; medio loco inter eum et os quærendum est sessilium sensus principium III, 282, 29 ss.; aliis nidorosus est, aliis pinguedine caret III, 272, 47 ss.; ante et supra eum situm est pudendum III, 326, 44 ss.; apud vivipara et foras et intra se ab eo distinctus est urinæ et seminis exitus III, 326, 39 s., cf. 42 s; III, 336, 7 ss.; non vero apud ovipara III, 326, 50 ss.; nec apud vivipara foras, intus vero ovipara III, 327, 20 ss.; apud nonnulla animalia, e. gr. apud oves, interdum occlusus invenitur III, 406, 47 ss.; eo Perinthi apud vaccam, cui excrementum alvi per vesicam abibat, inciso, sæpius incidendo adversus ejus occlusionem prævalere non potuerunt III, 406, 49 ss.; ad eum usque pergit meatus seminalis apud pisces et serpentes III, 35, 23; supra eum positus est hicce meatus apud aves et quadrupedes III, 35, 34; eo terminatur insectorum intestinum III, 282, 47 s.; item apud crustata III, 278, 48 s.; item apud mollusca III, 277, 48; eum habent omnia testacea III, 279, 31 ss.; in unicum convergunt omnes erinaceorum ventriculi sectiones diremptæ III, 279, 45 ss.; eum in sinistra parte habent bivalvia III, 280, 6 s.; eum et urticæ et omnia bivalvia in superiori parte habent III, 148, 2 s.; intra fistulam situs est apud mollusca III, 278, 8 s.

Anxii; ut simus, aliqua spes salutis subesse debet, 354, 36; cur gravem proferant vocem, metuentes vero acutam, IV, 308, 12 ss.

Anytus; corrumpendorum judiciorum auctor fr. 233, a.

Aorta; unde nomen petierit III, 40, 26 s.; valde nervosa est et angustior quam magna vena III, 40, 53, cf. III,

3, 46 s.; earum genus pertinet ad insecta, immo ad animalia operosissima III, 193, 37 ss.; ea civilius animal homo, 483, 41; totipennibus accensendæ sunt III, 503, 40 s.; apud eas manifesto in parte cordi respondenti attollitur ac subsidet spiritus insitus *ibid.*; quattuor alas habent III, 67, 42; alimenti causa vagam vitam agunt III, 283, 26 ss.; ideoque corpus leve habent et quattuor alas, vagina non tectas III, 283, 27 s., 35 s.; ab utroque latere duas alas habent III, 283, 29 s.; earum alæ nudæ sunt III, 67, 45; III, 312, 7 s.; uti et reliqua insecta non recte volant, idque quare III, 312, 52 ss.; magno vento flante, lapidem ferunt III, 199, 27 s.; membranaceis alis præditæ sunt III, 6, 33; earum alæ continuæ sunt III, 49, 32 s.; evulsæ non repullulant III, 49, 32; plures quam quattuor pedes habent III, 6, 12; proboscidem linguæ loco habent III, 277, 33 ss.; ea et gustant et cibum attrahunt III, 251, 35, v. *Proboscis* et *Linguæ similis pars;* dentes habent, sed satis diversos a reliquis animalibus III, 277, 37 ss.; idque quemnam in usum III, 284, 11 ss.; eam latitudine æquat tenthredo III, 203, 14; aculeum habent intus III, 67, 36; aculeum in posteriori parte habent III, 284, 10 ss.; eorum aculeus armorum munere fungitur III, 284, 14 ss.; tenuis est quia volucres sunt III, 284, 17 s.; igitur eum intus habent III, 284, 15 ss.; aculeum habent ut pro cibo dimicent III, 387, 44 s.; aculeo amisso moriuntur III, 49, 33 s.; III, 198, 40 s.; si feriant, moriuntur, idque quare III, 198, 37 s.; si ictus aculeum exprimat servantur sæpe III, 198, 38 ss.; interficiunt ictibus et magna animalia, e. gr. equum III, 198, 41 s.; minus varium colorem habent quam vespæ et crabrones III, 426, 21 s.; idque quia minus voraces sunt III, 426, 19 ss.; *nitidæ* et sublustres otiosis mulieribus similes *sunt* III, 199, 53; non acute cernunt, idque quare III, 74, 42 ss.; duros oculos, ideoque debilem visum habent III, 284, 37; hinc res oculis incidentes pedibus anterioribus abstergunt III, 284, 38 ss.; quapropter hos pedes robustiores habent III, 284, 35 ss.; plausu delectari videntur III, 199, 54; strepitu et testis congregari feruntur in alvearium III, 200, 1 s.; non constat tamen an auditum habeant III, 200, 2 s.; auditu carent II, 468, 13 s.; ideoque prudentes sunt sed non dociles II, 468, 12 s.; male olentia ægre ferunt III, 198, 47 s.; item unguenta III, 198, 48 s.; unicum insectum est quod nulli rei putridæ insidet III, 156, 15 s.; dulcibus alitur III, 156, 16 s.; aquam purissimam diligit III, 156, 17 s.; purissimum est animal III, 198, 45; e longinquo sentiunt mel, ideoque olfactum habent III, 71, 1 ss.; eminus olfactu accurate sentiunt mel quo aluntur, etiamsi non respirant III, 486, 48 ss., v. *Respiratione carentia*; putridis non assident, sed dulcibus ideoque gustum habent III, 71, 14 s.; ex unguento eas consopiri aiunt IV, 78, 13 s.; inprimis unguento delibutos feriunt IV, 78, 14 s.; quomodo expergiscantur III, 200, 9 ss.; quomodo obdormiscant III, 200, 11 ss.; earum somnus nobis magis manifestus est quam reliquorum insectorum III, 74, 39 s.; idque maxime earum quæ nobis præsto sunt III, 74, 41 s.; noctu quiescunt et a murmure cessant III, 74, 40 s; non solum quia non acute cernunt noctu quiescunt III, 74, 42 s.; lucerna admota quiescere pergunt III, 74, 44 s.; nonnullis sanguine præditis diutius vivunt III, 529, 5; III, 530, 28 s.; plerumque sex, interdum septem annos vivunt III, 97, 52; nonnullæ earum septenos annos vivunt III, 543, 8 s.; igitur pertinent ad insecta quæ reliquis diutius vivunt III, 543, 8; bombum edunt III, 543, 9 s.; idque quomodo III, 72, 1, 5 s., cf. *Insecta quæ bombum edunt* et *Insecta quæ reliquis diutius vivunt*; multis animalibus sanguine præditis prudentiores sunt, idque quare III, 231, 28 ss.; III, 235, 38; imaginatione carere videntur III, 465, 50; unde constet eas imbres et tempestates prævidere III, 200, 30 ss.; divinum quid habent III, 388, 22; iis cognatæ sunt vespæ et crabrones III, 388, 19 s.; quatenus earum generationi similis sit vesparum et crabronum III, 388, 18 ss.; cum ipsæ tum animalia iis similia pertinent ad insecta favificantia III, 194, 48 s.; ipsæ ad favificantia gregalia III, 194, 50; simulac natæ sunt, senectam exuunt III, 162, 16; nonnulli apiarii apes suas farina adspersa agnoscunt III, 200, 40 s.; quot et qualia genera III, 96, 36 ss.; III, 196, 35 ss.; quodnam eorum genus optimum III, 96, 36 s.; III, 196, 38 s.; differunt, prouti parentes earum saltus vel villaticas pastiones incoluerunt, idque quomodo III, 196, 42 s.; in Ponto exstat peculiare genus, quæ bis quovis mense mellificant III, 97, 54 s.; Themiscyranæ et in terra et in alvearibus favos faciunt mel crassum continentes eosque quales III, 98, 2 ss.; hieme tantum id faciunt eædem, quia tunc in hac regione frequens est hedera florens III, 98, 5 ss.; in quibusdam Ponti regionibus album valdeque crassum ad arbores mel faciunt III 98, 8 ss.; quædam ad terram faciunt triplices favos, eosque quales III, 98, 11 ss.; eorum curæ operam dare debet rei pecuniariæ studiosus, 493, 2.

Apes (*de earum moribus*): duces habent III, 202, 33 s.; earum magnitudinem non tantum excedunt apum reges quantum crabronum duces crabrones III, 202, 35 ss.; si a rege aberrarint migrantes, eum quærunt donec odore detexerint III, 196, 4 ss.; regem, si volare nequit, gestare dicuntur III, 196, 6 s.; rege mortuo cito intereunt III, 196, 7 ss.; interdum tamen aliquandiu favos struere pergunt, sed melle vacuos III, 196, 8 s.; examina emittunt III, 202, 40 s.; ubi examen emissuræ sunt quædam alvearium circumvolitant III, 197, 44 s.; ubi emittitur examem, circa regem conglomerantur III, 197, 41 s.; III, 200, 34 s.; emisso examine avolant et cum suo quæque rege congregantur III, 197, 47; si paucæ seorsum sedent, ad plures migrant et regem suum interficiunt III, 197, 48 ss.; quomodo earum migrationem inhibere conentur apiarii III, 200, 36; consistente examine nonnullæ pastum eunt atque hoc facto redeunt III, 198, 9 s.; domum sibi struunt III, 3, 52; admodum varia est earum vitæ et operum ratio III, 195, 17 s.; quomodo labores inter se partiantur III, 197, 53 ss.; III, 200, 5 ss.; faciunt aliquid et reponunt sed non venantur, eoque ab araneis et formicis differunt III, 195, 7 s., cf. III, 202, 45 s.; tertio postquam natæ sunt die operari incipiunt, dummodo cibum habeant III, 198, 7 s.; eos ad laborandum promptiores reddunt fuci si pauci sint III, 200, 29 s.; otiosæ vel prodigæ a reliquis ejiciuntur III, 200, 4 s.; non stato tempore operari incipiunt III, 198, 3 ss.; si iis suppetant necessaria, ipsæque bene habeant, æstate potius labori incumbunt III, 198, 6; sereno cælo sine intermissione laborant III, 198, 7; earum labor (?) non plures quam XL dies circa brumam cessat in alvearibus bene valentibus III, 198, 10 ss.; latitant, idque gelidissimis diebus tantum III, 159, 43 s.; nempe inde ab occasu Vergiliarum ad ver usque III, 159, 47 s.; dum latent appositum cibum non tangunt III, 159, 45 s.; si quæ prodeant hoc tempore pellucidæ sunt et manifesto nihil in ventre habent II 159, 46 s.; solstitia denuntiare videntur suo ad labores egressu IV, 85, 4 ss; maxime esuriunt quando opus inchoant III, 200, 17; minori alacritate operantur si alvearium nimis magnum

est III, 200, 21 s.; segniores quoque evadunt si nimis multos favos iis reliquerit qui alvearia castrat III, 200, 18 s.; item si nimis paucos III, 2000, 20; alvearium purum nactæ statim favos ædificant III, 195, 18 ss.; unde melliginem petant III, 97, 8 s.; III, 195, 20 ss.; quemnam in finem melliginem adhibeant III, 195, 22 ss.; earum cibus mel est III, 195, 8 s.; III, 198, 22 s.; III, 386, 4; unde rationi consentaneum est eas id aliunde afferre III, 386, 3; quando præcipue eo utantur III, 195, 10 ss.; afferunt sibi et alium cibum quem cerinthium et sandaracam vocant III, 195, 14 s., cf. *Melligo*, *Sandaraca* et *Erithace*; quomodo, quo ordine et qua dispositione favos exstruant III, 195, 25 ss., 30 ss.; quosnam favos semper exstruant, quosnam non semper idque quando III, 195, 27 ss.; eorum favi sexanguli sunt III, 98, 20; favos collabentes erigunt iisque fulcra substituunt, idque quare III, 197, 8 ss.; nisi semper favos adire queant, telis araneis similibus obducuntur et pessumdantur III, 197, 10 s.; favos enim insidentes concoquunt III, 197, 2 s.; interdum insidentes favorum araneis obductorum perniciem inhibere valent III, 197, 4 ss.; flores legunt III, 202, 27 s.; earum pastus thymum est III, 199, 23 s.; quando inprimis fœturæ studeant, quando melli III, 96, 49 ss., cf. III, 200, 41 ss.; III, 387, 34 ss.; primum favos struunt, dein fœturam indunt, et postea mel III, 97, 3 ss., cf. III, 98, 23 s.; III 196, 24; e quibusnam floribus succos colligant III, 97, 24 s.; fructui nulli nocent III, 97, 26 s.; succos parte linguæ simili colligunt III, 97, 27 s.; ceram et erithacen cruribus afferunt, mel vero ore III, 97, 30 ss.; eas quoque fœturam ore in favum afferre asserunt aliqui, idque quinam III, 97, 4 s.; incubant avium more III, 97, 32; stercus (extra alvearium) non emittunt, præterquam ubi foras non prodeunt III, 97, 47 s.; III, 198, 46; III, 199, 48 ss.; quomodo flores conscendant ad ceram colligendam III, 196, 10 ss.; eodem volatu semper ejusdem generis advolant flores III, 196, 15 ss.; manifesto gravantur III, 196, 14 s.; ubi in alvearium pervenerint, onus excutiunt III, 196, 18 s.; semper ternæ vel quaternæ deinceps intrant III, 196, 19 s.; non facile videre est quidnam accipiant III, 196, 20; nec perspectum est quomodo operentur III, 196, 21; quando ceram conficiant III, 199, 43; in oleis diu eodem loco manent idque quare III, 196, 23 s.; inde in iis perspectum est quomodo ceram colligant III, 196, 22; iis mel secundum naturam est IV, 224, 1; eo tantum vescuntur IV, 224, 2; viribus imbecilles sunt IV, 224, 2; nulli carni insident, nec obsonio vescuntur III, 198, 2 s.; in alvearii introitu excubias agunt, idque quare III, 197, 37 ss.; prope sit fluvius, nonnisi ex eo bibunt, idque onere deposito III, 199, 28 ss.; si aliunde biberint, mel revomunt atque ad opus redeunt III, 199, 30 s.; qualis locus iis æstate conveniat, qualis hieme III, 199, 24 s.

Apes (*de earum generatione*) : quæ earum generationem spectant nondum satis explorata sunt III, 385, 27; III, 388, 11; quodsi unquam deprehendantur, sensui magis credendum erit quam ratiocinationibus III, 388, 11 ss.; iisque nonnisi quam si cum sensu consentiant III, 388, 14 s.; quum earum genus eximium sit, etiam peculiarem generationis rationem habet III, 386, 51 ss.; earum coitus nunquam visus est III, 386, 30 ss.; falsæ de earum generatione opiniones refutandæ sunt partim ex iis quæ iis privatim eveniunt, partim e rebus quæ iis cum reliquis animalibus communes sunt III, 385, 45, cf. III, 388, 8 ss.; sine coitu videntur generare III, 385, 28 s; eorum fœtura exigua in cellulis est III, 388, 15; id quod probare videtur eas sine coitu generare III, 388, 14 s.; si coitu procreentur, regibus necessario procreari debent III, 386, 4 ss.; aliquid, ut aiunt, ad earum generationem confert rex III, 96, 47 s.; si sibi simile procreassent, omne earum genus regibus constaret III, 387, 11 s.; probatur earum generatio proportionem servare III, 387, 6 ss.; earum generatio ternario numero absolvitur III, 387, 31; earum generationem bene dispensavit natura III, 387, 32; omnia nempe earum genera perstant, etiamsi non omnes generent III, 387, 32 ss.; eas quidam nec coire, nec parere putant III, 96, 12 s.; alii iis coitum tribuunt III, 96, 27 ss.; qui eas non coire censent, eas fœturam aliunde afferre asserunt, idque unde III, 96, 13 ss., cf. III, 97, 5; III, 385, 31 s.; qui iis coitum tribuunt, eas feminas esse aiunt III, 96, 27 ss.; alii eas fucorum fœturam aliunde afferre censent, ipsarum vero a regibus pari III, 96, 18 ss., cf. III, 385, 34 s.; idque quia, ut ferunt, rex ubi deest, earum fœtura non innascitur III, 96, 25 ss.; III, 386, 17, 35 s.; fœturam aut generare, aut aliunde afferre debent III, 385, 30 ss.; si fœturam aliunde ferant, aut sponte nata, aut ab alio animali edita esse debet III, 385, 32 s.; fieri etiam potest, ut fœturam partim aliunde afferant, partim generent III, 385, 33 s.; si fœturam generent, aut e coitu aut sine coitu generare debent III, 385, 35 s.; si coitu, aut quodcunque earum genus per se coibit, aut unum reliqua generabit, aut aliud cum alio coibit III, 385, 36 ss.; argumenta quæ probant eas fœturam aliunde afferre non posse III, 385, 47 ss.; argumenta quæ probant eas fucorum fœturam solam aliunde afferre non posse III, 386, 21 ss.; si fœturam aliunde afferrent, etiam in iis locis nasci deberent, unde eam afferunt III, 385, 47 ss.; argumenta quæ probant earum fœturam alius animalis semen non esse III, 386, 1 ss.; quatenus sine coitu generent, piscibus quibusdam similes sunt III, 385, 28 s.; III, 386, 37 s., 54 s.; quatenus vero non se ipsæ, sed aliud genus hoc modo procreent, ab his piscibus differunt III, 387, 1 s; id autem fit quia non ex eodem sed e cognato genere procreantur III, 387, 3 ss.; igitur non eodem modo generantur quo muscæ III, 387, 3 s.; in cellulis separatim generantur III, 402, 24; hinc nunquam apud eas occurrit partus monstrificus III, 402, 22 s.; earum vermes aluntur et manifesto stercus habent III, 93, 49 s., cf. III, 97, 46, v. *Vermes apum et vesparum*; earum nymphæ nec cibum sumunt, nec amplius stercus habent III, 93, 51 s., cf. III, 97, 47, v. *Nymphæ*; ubi prolem alunt, aquam foris afferunt III, 198, 2; cellulas plenas cera oblinunt III, 199, 48; quæ multum strepitum edunt exeuntes et intrantes soboli operam dant III, 200, 16; ideoque si id faciant, bene valet alvearium III, 200, 14 s.; soboli, postquam incrementum ceperit, cibum apponunt ac cellulam oblinunt III, 198, 13 s.; iis per hiemem cibum relinquunt apiarii alvearia castrantes, idque quare III, 198, 18 ss.; sobolem suam devorant, ubi quis ei antequam pedes et alas habeat, corpus amputarit III, 97, 48 ss.

Apes (*de earum morbis et inimicis*); earum desidium morbis alveariorum accensendum est III, 199, 22 s.; quibusnam tempestatibus inprimis ægrotent III, 168, 32 s.; III, 199, 26; quænam animalcula iis nociva in alveariis gignantur III, 168, 22; III, 197, 6 s.; III, 199, 19 ss.; quænam eorum non pungant nec expellant III, 168, 29, 31 s.; ægrotante alveario, interdum aliena domicilia invadunt et mel rapiunt III, 199, 14 s.; evenit jam ut apiarium non pungerent quum alias apes ipsarum domicilium invadentes necaret III, 199, 15 ss.;

temporis ea uti possimus IV, 223, 32; confert ad concoctionem IV, 327, 37; nihil tale in mores efficit quale vinum IV, 265, 45; per ejus excessum nonnulli medici sanant IV, 108, 4; in aurem si infusa fuerit, cur oleum superinfundant IV, 279, 17 ss.; quamobrem polenta ea subacta melius cohæreat quam oleo IV, 224, 39 ss.; cur in ea minus concumbere possint homines IV, 139, 15 ss.; ejus fluentis fæci similia sunt viscera III, 230, 39 s.

Aqua (*ad cetera elementa quomodo se habeat*); aere natura prius, ea vero terra II, 480, 11; aeri similis est II, 427, 34; item terræ II, 427, 36; ei similis est aer, *ibid.*; in ea contineri nequit aer, idque quare III, 484, 40 s.; in ea omnino aerem non esse affirmamus III, 664, 47; ubi comprimitur, aer ejaculatur II, 294, 2 s.; ubi in aerem mutatur, alteratione fit accretio II, 294, 4; ex ea fit aer II, 349, 30; quodammodo potentia leve est II, 349, 40, cf. 30; aeris materies est II, 291, 48; potentia aer est II, 291, 49; actu materies aeris est, potentia vero actus aeris II, 292, 2; aerem tangit II, 292, 3; ubi in aerem mutatur, eadem manet materies, item vice versa II, 298, 3 ss.; ex aere fit, et vice versa, idque altero intereunte II, 440, 23 s.; II, 487, 16, 23; ubi ex ea fit aer, locus periit II, 287, 28; ubi ex aere fit, ambo pellucida vel frigida manere possunt et tamen generatio obtinere II, 440, 29 s.; ubi ex aere facta est, gravior est II, 420, 21; ex eo plus fit aeris II, 297, 40 s.; non augetur, sed interit, ubi in aerem transit II, 442, 32; eodem modo ex aere est ac gignitur aerque ex ipsa quo lateres e domo et domus e lateribus II, 253, 49; si ex aere fiat, et ex ea rursus aqua, hæc generatio aliquatenus numero, aliquatenus specie reciprocat II, 467, 50, cf. 38; semper tantum ejus in aerem mutabitur quantum aeris in aquam, aut motus non erit, aut fluitabat universum, si non sit inane, aiunt ejus assertores II, 297, 13, 38 ss.; id quod verum est si circulo non fit motus II, 297, 45; tam intra terram quam super terra ex aere fit III, 568, 42 ss.; idque propter frigus III, 568, 44 s.; ubi in parvas particulas discerpta est, facile in aerem transit, ubi in unum collecta, difficilius II, 437, 4 ss.; aere fieri potest, idque quomodo II, 457, 25 ss.; ex ea terra fieri potest, idque quomodo II, 457, 28 ss.; ex igne fieri potest, sed difficilius, idque quare II, 457, 36, 38, 42 s.; ex ea ignis fieri potest, sed difficilius, idque quare et quomodo II, 457, 37 ss.; etiam ex aere et terra fieri potest, sed hæc mutatio, etsi facilior, non reciproca est II, 457, 45, 47, 52; quomodo id fiat II, 458, 1 ss.; ex igne fit II, 487, 12; ex ea fit terra II, 487, 12 s.; ex igne fieri nequit, nisi iis subsit materies communis II, 461, 43; si ex igne fieri nequeat, vel si ex ea fieri nequeat terra, e molli quoque durum non fieri poterit II, 433, 26 s.; ignem nutrit, non vero vice versa III, 449, 47 ss.; igitur alimenti partes agere videtur III, 449, 50 s.; igni quam maxime contraria est II, 177, 30; ignis quadantenus alimentum est II, 177, 33; nimia ignem exstinguit II, 177, 35; igni interitus causa est III, 527, 31 s.; igitur et quæ ea constant, nisi congerie e multis rebus facta sint III, 527, 34 ss.; ea exstinguitur flamma et corpora candentia, non vero lumen III, 478, 9 ss.; in ea nulla res liquitur quæcunque ab igne liquefit IV, 139, 16; ea solvuntur quæcunque igni solo concreta sunt III, 618, 10 ss.; quæ ad eam spectant, igne non concrescunt III, 616, 5 s.

Aqua (*ejus pondus*) : modo gravis, modo levis est II, 429, 45; II 430, 7; gravitatem habet II, 411, 43; ubique gravitatem habet nisi in terra II, 429; in ea gravitate caret aer II, 429, 2; terra levior esse dicitur II, 426, 3; II, 404, 48; aliis subsidit, aliis supernatat II, 428, 32; II, 430, 6; excepta terra, omnibus subsidit II, 430, 7 s.; deorsum fertur II, 368, 47; alio modo levis vel gravis est quam ignis aut terra II, 428, 30 s.; terræ supernatat quælibet ejus pars II, 428, 34 s.; igitur terra levior est, non simpliciter levis II, 428, 33 s.; igni subsidit quælibet ejus pars II, 428, 35 s.; igitur igne gravior est, non simpliciter gravis II, 428, 33, 35; aeri subsidit quælibet ejus copia II, 428, 38 s.; igitur si cum aere conferatur simpliciter gravis est II, 428, 36 s.; ea levior aer II, 404, 47 s.; ei innatat lignum vel simile quiddam II, 404, 4 s.; si ei innataret universa terra, etiam unaquæque pars terræ ei innataret II, 404, 50; ejus respectu levis est aer, terræ respectu levis est, *ibid.*; in suo loco gravitatem habet II, 430, 18; levitatem non habet, nonnisi in iis quibus supernatat II, 430, 20; si ei subtrahetur terra, in ejus locum abit idque quare II, 430, 21 ss., 30, 33; nonnisi vi sursum in aeris locum trahi potest, idque quando II, 430, 24 ss.; in ea leviora sunt quæ majorem aeris copiam quam ejus vel terræ continent II, 429, 5 ss., cf. II, 428 43 ss.; in ea sæpe propter exiguitatem supernatat terra vel aurum III, 566, 18 s.; ei innatant laminæ ferreæ vel plumbeæ, subsidunt vero corpora longa vel rotunda, etiamsi sint minora vel leviora II, 431, 18 ss.; si ei imponatur cubus ligneus, si non comprimatur, tantum aquæ transponetur, quantum cubi magnitudini æquat II, 296, 32 ss.; in ea res graviores et majores medium petunt propter conversionem II, 405, 44; in dulci mergetur ovum, in salsa natabit IV, 33, 41 ss.; per eam celerius quam per terram feruntur corpora II, 295, 15; celerius quam per eam per aerem feruntur corpora, idque quare II, 295, 15, 24 s., 27 s.; ejus potabile et dulce quod est attollitur universum propter levitatem, quod salsum est præ pondere remanet III, 577, 5 ss.; quod magis potulenta est, eo levior est IV, 234, 26 s.

Aqua (*quatenus frigida vel calida sit*) : refrigerat III, 232, 41 s.; III, 424, 42; ea extrinsecus fieri potest refrigeratio III, 263, 5 s.; ea refrigerantur pisces III, 263, 8 s.; minus cito refrigerat et minus celeriter penetrat quam aer III, 547, 32, s.; calidissima et frigidissima reddi potest IV, 109, 21; e puteo hausta cur frigidior reddatur si in ipso puteo suspensa pernoctet fr. 199, b; injectis lapillis et incudibus refrigeratur et duratur fr. 198, b; frigore concrescit III, 235, 37; hieme congelatur III, 566, 8; universa simul congelari potest III, 489, 50; quodsi vero permagna ejus copia adsit, ita afficitur, ut insequens semper a præcedenti afficiatur, prima vero ab ipso congelante III, 489, 51; antea calefacta celerius refrigeratur III, 567, 29 s.; in superiore regione congelari nequit III, 566, 13; idque quia sublimis manere nequit III, 566, 15, cf., tamen III, 567, 17; quæ ea constant frigore concrescunt III, 233, 27; idque ita ut rursus solvi queant III, 233, 29 s.; eam non solum concrescit, sed etiam exsiccat frigus III, 617, 29 s.; facile resiccatur III, 424, 43; quæ in calidis regionibus vel tempestatibus concrescit, cito incalescit III, 567, 36 ss.; calore non crassescit III, 349, 39 s., 49 s.; idque sola III, 482, 40 s.; ea tardius incalescunt, sed calefacta magis urunt ferrum et lapides III, 232, 45 ss.; non semper eo magis calefit, quo magis augeas ignem, idque quare III, 404, 5 s.; si ultra modum augeas ignem, evaporatur evanescitque ac siccescit, idque quare III, 405, 6 s.; vehementius urit quam fumus, idque quare III, 625, 14; cur etiamsi interdum calidior reddatur quam flamma, ligna non deurat

quæ non movetur putrescit IV, 149, 22; IV, 288, 22; per partes divisa celeriter putrescit, idque quare III, 111, 8; ejus magna copia difficilius corrumpitur, eique æquiparanda est multitudo, 539, 25; ubi putrescit, pallidos efficit IV, 192, 19.

Aqua (*quomodo animalia afficiat*); ea constitui non potest corpus anima præditum, idque quare III, 459, 20 ss.; animal non facit ex sese II, 464, 14; ei tribui possunt aquatilia III, 389, 18; ea præcipue constant aquatilia III, 546, 20 s.; in ea fieri nequit respiratio III, 457, 41 s.; ad vitam sustentandam magis idonea est quam terra III, 388, 46; in ea inveniuntur naturæ humidæ III, 547, 9 s.; in ea fiunt animalia ac plantæ sponte pullulantia, idque quomodo et quare III, 389, 53 ss.; III, 390, 9 ss.; quæ in iis nascuntur insecta, eodem modo consistunt ac reliqua sponte orta III, 385, 1 ss.; in ea et terra animalia sunt, non vero in aere et igni, idque quare III, 614, 35 ss.; quomodo ex ea fiat materiale principium plantarum ac animalium sponte nascentium III, 390, 44 s.; nonnullis exsanguibus ad vitam sustentandam auxilio est III, 544, 1 s.; ad eam se habent testacea ut plantæ ad terram III, 388, 49 s.; quanam parte eam recipiant mollusca III, 328, 14 s.; tam frigida quam calida cur pernionibus prosit IV, 117, 42 ss.; eam recipiunt pisces III, 317, 49; in ea degunt pisces III, 317, 49; eam partibus branchiis similibus recipiunt et emittunt crustata III, 286, 8; quando eam transmittant branchiæ III, 551, 5 ss.; ea cor subeunte, e branchiis emittitur III, 551, 7 s.; ab ejus receptione apud pisces pendent vita et mors III, 551, 11 s.; ea eodem modo utuntur pisces serpentibus similes quo serpentes terra III, 6, 19; III, 301, 26 s., cf. III, 309, 12 s.; in ea natant pisces III, 316, 10 s.; ut per eam celerrime et validissime moverentur, pinnas a latere adnexas habent pisces iis præditi III, 316, 18 ss.; per eam utpote cedentem facile et prorsum et retro pinnarum impulsum sequuntur piscium corporis partes III, 316, 20 ss.; nihil esse videretur, si pisces ferrei essent II, 297, 7; ex ea supera non aluntur III, 577, 1; alere nequit IV, 327, 38; si nihil ei admisceatur, alimento inservire nequit, idque quare III, 487, 41 s.; cum ipsa, tum res ex ea factæ plantis ac animalibus alendis inserviunt III, 390, 41 s.; impedit quominus pisces diu alimentum exsugant vel lævigent III, 250, 48 s.; III, 253, 5 ss.; eam simul cum cibo recipere coguntur pisces III, 253, 4 s.; eam maxima copia assumunt animalia III, 397, 45 s.; in omnibus rebus, vel in siccis alimento est III, 397, 46 s.; multum confert ad alimenti bonitatem et corporis dispositionem III, 397, 42 ss.; ei danda qui corpore male præditus est II, 160, 53; ex ea petunt alimentum balæna, delphis et cete hisce similia III, 303, 6 ss., 19; quam ore una cum cibo receperint per fistulam rursus emittunt eadem III, 303, 4 ss., 11; in ea degunt palmipedes aves III, 317, 35; eam melius propellunt pedes crassi quam longi III, 317, 43 ss.; videtur ejus major copia gruum senescentium alis contineri, quam ut facile putrescere possit III, 424, 34 s.; puram præferunt boves III, 155, 11 s.; III, 167, 45; turbidam vero cameli et equi III, 155, 12 ss.; III, 167, 40 ss.; eam diligit equus III, 167, 43 s.; quænam ovibus autumno utilior III, 155, 43 s.; si in eam descenderint sues a scorpionibus icti, citius moriuntur III, 170, 24 s.; quatenus per eam ingrediatur elephas III, 205, 22 s.; purissimam diligit apis III, 156, 17 s.; si impuram biberit, mel revomit apis III, 199, 30 s.; eam foris afferunt apes, ubi sobolem alunt III, 198, 2; eam melli miscent, thymum elaborantes priusquam ceram cellulis obducant III, 199, 47 s., cf. III, 200, 8 s.; quæ eam foris afferunt apes, nulli alii labori operam dant III, 197, 54 ss.; III, 200, 8 s.; ubi bona est, ibi etiam bonum est pabulum III, 155, 6 s.; male olenti si rigetur medica herba, mala est III, 155, 10 s.; ejus beneficio crescunt sata hortorum III, 261, 49; eam in vasculis arborum radicibus apponunt ad siderationem prævertendam III, 536, 17.

Aquæ (*earum variæ differentiæ*); quæ circum terram inveniuntur aut fluunt aut stagnant III, 574, 29 s.: fluentes omnes ex fontibus manant III, 574, 31; stagnantes partim collectitiæ sunt ac subsidentes, partim puteales III, 574, 35 ss.; collectitiis accensendæ sunt paludosæ ac lacustres, copia majore vel minore differentes *ibid.*; puteales omnes arte factæ sunt, sicut cisterninæ III, 574, 37 s.; omnium fontes necessario in loco quodam editiore sunt III, 574, 38 s.; aliæ sponte fluunt, ut fontanæ et fluviatiles, aliæ manu egent artifice III, 574, 40 s.; omnium radix dulcis est IV, 33, 29; sistuntur ac mutantur secundum ventorum motum ac quietem III, 413, 44 ss.; earum maxime ratio habenda in urbe condenda, 613, 20, 27; pertinent ad res quæ plurimum ad valetudinem conferunt, 613, 30; si non admodum abundent, nec omnes inter se similes sint, potui idoneæ a reliquis distinguendæ sunt, 613, 32; cur earum mutationem morbidam esse affirment IV, 110, 36 ss.; cur magis morbida sit quam ciborum IV, 110, 44 ss.; cur quæ ex nive glacieve diluta fit deterrima sit ad potum fr. 199, b; si mutent quibus lavantur animalia lavari solita, pediculis obnoxia esse solent III, 101, 33 ss.; idque quare IV, 111, 7 ss.; una cum earum mutatione nonnulla animalia pilorum colorem mutant, idque quomodo III, 49, 13 ss.; IV, 166, 47 ss.; aliæ efficiunt ut oves eas bibentes semper nigros, vel albos, vel rufos agnos pariant III, 49, 15 ss., v. etiam *Fluvii*; inprimis colorem mutant animalium multicolorum sed toticolorum, III, 425, 37 s.; calidæ plus aeris quam aquæ continent III, 425, 41; igitur calidæ albos faciunt pilos, frigidæ vero nigros III, 425, 39 s.; eodem modo agunt in plantas III, 425, 40; aliæ sterilia, alia fœcunda reddunt animalia eas bibentia, aliæ marum, aliæ feminarum partum iis conciliant III, 397, 47 ss.; sunt quæ capris et ovibus masculinum vel femininum partum concilient III, 124, 10 s.; salsas si bibant oves prius ad coitum incitantur III, 124, 20 s.; quoties saliendæ ovibus præbendæ sint III, 124, 21 s.

Aqua si suffocet, quæritur, secundum proverbium, quid amplius bibendum sit II, 78, 9.

Aquæ acetosæ; arbores in iis nascentes dulcem fructum faciunt, idque quare IV, 43, 20 s.

Aqua acida (ὀξέα); ejus fons in Sicania Siciliæ III, 583, 2 s.; circa Lyncum, III, 583, 6.

Aqua adventitia (ἐπακτόν); ea est quæ se in lanam, e. gr. insinuat III, 615, 26.

Aqua amara (πικρόν); ejus fons in Scythia III, 583, 7 ss.

Aqua calefacta (θερμανθέν); calidior quam ipsa flamma fit IV, 267, 12 s.

Aqua calida (θερμόν); cur affusa minus calida videatur oleo perunctis IV, 236, 29 ss.; cur ei immersa membra non sudent IV, 120, 1 ss.; cur si in ea teneat quis pedem, moto pede aqua calidior esse videatur IV, 238, 27 ss.; cur ruget, ignis vero non IV, 237, 24 ss.; pota sanat alvi fluxum apud elephantes III, 168, 8 ss.; ea affusa oritur horripilatio III, 505, 49 s.; cur qui ea usi fuerint alsiosi sint IV, 114, 9 ss.; cur quæ parum temporis in ea maduerunt, tumeant, quæ vero multum collabantur et corrugentur IV, 238, 6 ss.; in locis ubi

43, 37; altera vena principalis est a vena magna differens III, 259, 52 ss.; ejus ultimæ partes omnes nervosæ sunt III, 43, 38 ss., cf. III, 42, 40; III, 40, 54 s.; pone venam magnam sita est III, 261, 31; idque magis a sinistra parte III, 40, 24 ss.; a corde originem petit III, 40, 27 s.; idque multo angustiori meatu quam magna vena III, 40, 49 s.; maxime circa cor cum spina dorsi venulis nervosis et parvis connexa est III, 42, 36 ss.; circa renes rursus magis spinæ dorsi adhærescit ibique ante venam magnam collocata est et in duos ramos finditur III, 42, 32 ss., cf. III, 41, 23 s.; finditur ita ut ex una duæ fiant III, 142, 44 s.; ubi e corde exit valde capax est III, 42, 39 s.; ejus ultimi rami cavo carent III, 43, 38; ad eam per medium cordis sinum tendit vena, idque quomodo III, 40, 46 ss., 50 s.; tendit ad ejus commissuram magnæ venæ ramus, isque uno tenore decurrens et ipse e vena magna III, 41, 2 ss.; eodem modo in ramos dividitur quo vena magna III, 42, 1 s.; ejus rami venæ magnæ ramos comitantur sed longe minores sunt III, 42, 3 s.; ad jecur tamen et lienem nullum ramum emittit III, 42, 45 s., cf. III, 16, 28 s.; ejus rami quæ mesenterium petunt multo minores sunt quam venæ magnæ propagines eodem vadentes III, 42, 41 ss.; ad uterum quoque multos et spissos ramos emittit III, 43, 10 s.; ei cum magna vena communis est medius cordis ventriculus III, 506, 32 s.; ei ope membranæ adiposæ et crassæ connectitur cor III, 15, 16 s.; ei impositus est mucro cordis III, 15, 17 s.; ei appensus est medius magnitudine cordis sinus idque quomodo III, 15, 39, cf. III, 40, 48 ss.; reliquorum alter ex ea sanguinem recipit III, 506, 34 ss.; cum pulmone connexa est III, 14, 33 s.; ei appensum est mesenterium III, 15, 8 s.; ab ea proficiscitur alterum venarum umbilicalium par, idque quanam ejus parte III, 142, 44 s.; infra septum transversum cum spina dorsi et vena magna meatibus laxis et membranaceis connectitur III, 42, 8 s.; ab ea in renes fertur meatus idque quorsum tendens III, 16, 38 ss.; III, 42, 48 ss.; ab ea ad utrumque renem tendit ramus inæqualis III, 264, 50 s.; III, 267, 5 s.; III, 268, 17 ss.; ab ea in vesicam tendunt meatus validi et continui III, 16, 48; III, 42, 51 ss.; ab ea ad utrumque testem tendit meatus apud quadrupedes viviparas, idque qualis III, 36, 3 ss., 15; infra ea posteriori parte ad anteriorem procedit III, 262, 41 s.; ab ea ad membranam cerebri tendunt venæ, idque quare III, 238, 42 ss.; eam nonnisi obscure aut parum manifeste habent animalia nonnulla sanguine prædita III, 261, 32; igitur ea nobilior est vena magna III, 261, 29 s.; ita a nonnullis vocatur minor duarum venarum quæ intra pectus spinæ dorsi incumbunt III, 40, 26, cf. III, 42, 11.

ἀπαγγέλλειν· 441, 38; ἀπαγγελλόντων, 442, 1; ἀπαγγέλλωμεν 442, 2; ἀπαγγελτέον, 442, 3.

ἀπαγγελία, 441, 42; ἀπαγγελίας, 442, 37; 449, 42; ἀπαγγελίαν, 442, 50.

ἀπαρκτίας· v. *Septentrionarius.*

ἄπηκτον· v. *Concrescere quod nequit.*

ἀπειρόκαλος· v. *Inelegans.*

Apeliotes; v. *Subsolanus.*

Aper; ejus sanguis maximam fibrarum copiam continet III, 235, 47 s.; ideoque in iram et furorem proclivis est III, 235, 46 s.; animosus, ad aggrediendum proclivis et ad discendum ineptus est III, 4, 25 s.; pilum durum habet IV, 3, 28 s.; quantum a suibus differunt, tantum a bubus mansueti differunt boves feri III, 19, 29 s.; coitus tempore et iracundissimi et debilissimi III, 121, 1 s.; eo tempore pugnant inter se, corpore luto obtecto et ad arbores affricto III, 121, 2 ss.; eorum ira IV, 321, 17; ineunte hieme coeunt III, 130, 17; triginta dies inter scrofas versantur III, 130, 20 s.; villaticis suibus similem vocem edunt, etiamsi raro III, 130, 23 ss.; qua occasione se ipsi castrent juniores III, 130, 30 ss.; castrati majores et ferociores evadunt III, 130, 25 s.; quare pauci exstent, plures vero sues feri mares IV, 318, 43 ss.; eos aggreditur ursus, idque quomodo III, 153, 20; in Libya desunt III, 169, 5 s.; item in India teste Ctesia III, 169, 5 s.

Aper (κάπρος); utrinque unicam branchiam habet III, 28, 35; durissimus est et asperam cutem habet fr. 176, b; Acheloum incolit III, 72, 14; sonum edit, idque qualem III, 72, 15 s.

ἀφ' ἑαυτοῦ· i. e. a rationibus suis alienum II, 110, 43.

Aphæa; ea saginantur oves III, 155, 40.

Aphareus; ita vocatur pinna quam circa ventrem habet thynna, ea carente thynno III, 82, 31 ss.

ἀφλόγιστα· v. *Inflammari quæ nequeunt.*

Aphytæi; etiamsi multi sint ac paucos agros possideant, tamen omnes agros colunt, 594, 8; eorum lex qualis, 594, 4; eorum lex utilis est quo plebs ad agriculturam adigatur, 594, 2; hodie eorum lege prava instituta corrigere oportet, 594, 1.

Apiarius (μελιττουργός); olim non ab apibus suis ictus est quum alias apes earum alvearium invadentes necaret III, 199, 15 s.; quando tempestatem exspectent III, 200, 32 ss.; contendunt, apum operariarum fœturam non fieri, ubi desunt reges III, 386, 49 s.; quidnam vocent commosin III, 195, 23 s.; signo utuntur apibus solstitia denuntiantibus IV, 85, 5 s.; quidam apes suas agnoscunt adspersa farina III, 200, 40 s.; nonnulli alveariis aliquid obtexunt, quod apes intrare sinit, fucos vero non III, 96, 41 ss.; quomodo apum migrationem impedire conentur III, 200, 36 s.; nonnulli censent favos asperos ac pravos quæ vulgo tribuuntur apibus operariis oblongis a junioribus fieri III, 199, 2 ss.; deficiente melle, fucos ex alveario ejiciunt apibusque ficos et alia dulcia apponunt III, 199, 7 s.; piscantur ranas e stagnis unde aquantur apes III, 198, 29 s.; item vesparum examina hirundinesque et meropum nidos alveariis vicinos tollunt III, 198, 31 s.; ipsas vero vespas ope patinæ carne plenæ capiunt, idque quomodo III, 200, 26 ss.; item rubetam interficiunt III, 199, 1; bene secum actum censent si examina novem vel decem annos durant III, 97, 53 s.; fumo vexant apes alvearia castrantes III, 195, 10 s.; eos inprimis impugnant apes, ubi mellis penuria est III, 197, 21 ss.; alvearia vere castrantes apibus favos pro ratione multitudinis relinquere debent, idque quare III, 200, 18 ss.; autumno apibus cibum relinquunt per hiemem, idque quare III, 198, 18 ss.

ἀπίεστον· v. *Comprimi quod nequit.*

ἀπίλητον· v. *Densari quod nequit.*

Apis; bos est quem Ægyptii colunt II, 187, 16; multos monarchas antecellit voluptate e cibo vel re venerea percipienda II, 187, 16.

Apis (μέλιττα); etsi cum vespa et crabrone cognata sit, iis tamen nullum commune nomen inditum est III, 67, 7 s.; sanguine caret III, 5, 31 s.; insectum est III, 46, 45 ss.; alatum III, 55, 47; parvis animalibus vel insectis accensenda est III, 543, 36 s.; insectum est, ideoque resecto capite et ano vivere potest III, 533, 19 s.; eæ animalia terrestria ac volatilia sunt, sed non eodem modo quo aves III, 3, 10 s.; insectum est ideoque aerem non recipit, sed victum e terra petit atque in ea degit III, 2, 43; animal civile est III, 3, 39; duci obtemperat III, 3, 42; quibusnam rebus vescatur III,

est III, 200, 21 s.; segniores quoque evadunt si nimis multos favos iis reliquerit qui alvearia castrat III, 200, 18 s.; item si nimis paucos III, 2000, 20; alvearium purum nactæ statim favos ædificant III, 195, 18 ss.; unde melliginem petant III, 97, 8 s.; III, 195, 20 ss.; quemnam in finem melliginem adhibeant III, 195, 22 ss.; earum cibus mel est III, 195, 8 s.; III, 198, 22 s.; III, 386, 4; unde rationi consentaneum est eas id aliunde afferre III, 386, 3; quando præcipue eo utantur III, 195, 10 ss.; afferunt sibi et alium cibum quem cerinthium et sandaracam vocant III, 195, 14 s., cf. *Melligo*, *Sandaraca* et *Erithace*; quomodo, quo ordine et qua dispositione favos exstruant III, 195, 25 ss., 30 ss.; quosnam favos semper exstruant, quosnam non semper idque quando III, 195, 27 ss.; eorum favi sexanguli sunt III, 98, 20; favos collabentes erigunt iisque fulcra substituunt, idque quare III, 197, 8 ss.; nisi semper favos adire queant, telis araneis similibus obducuntur et pessumdantur III, 197, 10 s.; favos enim insidentes concoquunt III, 197, 2 s.; interdum insidentes favorum araneis obductorum perniciem inhibere valent III, 197, 4 ss.; flores legunt III, 202, 27 s.; earum pastus thymum est III, 199, 23 s.; quando inprimis fœturæ studeant, quando melli III, 96, 49 ss., cf. III, 200, 41 ss.; III, 387, 34 ss.; primum favos struunt, dein fœturam indunt, et postea mel III, 97, 3 ss., cf. III, 98, 23 s.; III 196, 24; e quibusnam floribus succos colligant III, 97, 24 s.; fructui nulli nocent III, 97, 26 s.; succos parte linguæ simili colligunt III, 97, 27 s.; ceram et erithacen cruribus afferunt, mel vero ore III, 97, 30 ss.; eas quoque fœturam ore in favum afferre asserunt aliqui, idque quinam III, 97, 4 s.; incubant avium more III, 97, 32; stercus (extra alvearium) non emittunt, præterquam ubi foras non prodeunt III, 97, 47 s.; III, 198, 46; III, 199, 48 ss.; quomodo flores conscendant ad ceram colligendam III, 196, 10 ss.; eodem volatu semper ejusdem generis advolant flores III, 196, 15 ss.; manifesto gravantur III, 196, 14 s.; ubi in alvearium pervenerint, onus excutiunt III, 196, 18 s.; semper ternæ vel quaternæ deinceps intrant III, 196, 19 s.; non facile videre est quidnam accipiant III, 196, 20; nec perspectum est quomodo operentur III, 196, 21; quando ceram conficiant III, 199, 43; in oleis diu eodem loco manent idque quare III, 196, 23 s.; inde in iis perspectum est quomodo ceram colligant III, 196, 22; iis mel secundum naturam est IV, 224, 1; eo tantum vescuntur IV, 224, 2; viribus imbecilles sunt IV, 224, 2; nulli carni insident, nec obsonio vescuntur III, 198, 2 s.; in alvearii introitu excubias agunt, idque quare III, 197, 37 ss.; prope sit fluvius, nonnisi ex eo bibunt, idque onere deposito III, 199, 28 ss.; si aliunde biberint, mel revomunt atque ad opus redeunt III, 199, 30 s.; qualis locus iis æstate conveniat, qualis hieme III, 199, 24 s.

Apes (*de earum generatione*) : quæ earum generationem spectant nondum satis explorata sunt III, 385, 27; III, 388, 11; quodsi unquam deprehendantur, sensui magis credendum erit quam ratiocinationibus III, 388, 11 ss.; iisque nonnisi quam si cum sensu consentiant III, 388, 14 s.; quum earum genus eximium sit, etiam peculiarem generationis rationem habet III, 386, 51 ss.; earum coitus nunquam visus est III, 386, 30 ss.; falsæ de earum generatione opiniones refutandæ sunt partim ex iis quæ iis privatim eveniunt, partim e rebus quæ iis cum reliquis animalibus communes sunt III, 385, 45, cf. III, 388, 8 ss.; sine coitu videntur generare III, 385, 28 s; eorum fœtura exigua in cellulis est III, 388, 15; id quod probare videtur eas sine coitu generare III, 388, 14 s.; si coitu procreentur, regibus necessario procreari debent III, 386, 4 ss.; aliquid, ut aiunt, ad earum generationem confert rex III, 96, 47 s.; si sibi simile procreassent, omne earum genus regibus constaret III, 387, 11 s.; probatur earum generatio proportionem servare III, 387, 6 ss.; earum generatio ternario numero absolvitur III, 387, 31; earum generationem bene dispensavit natura III, 387, 32; omnia nempe earum genera perstant, etiamsi non omnes generent III, 387, 32 ss.; eas quidam nec coire, nec parere putant III, 96, 12 s.; alii iis coitum tribuunt III, 96, 27 ss.; qui eas non coire censent, eas fœturam aliunde afferre asserunt, idque unde III, 96, 13 ss., cf. III, 97, 5; III, 385, 31 s.; qui iis coitum tribuunt, eas feminas esse aiunt III, 96, 27 ss.; alii eas fucorum fœturam aliunde afferre censent, ipsarum vero a regibus pari III, 96, 18 ss., cf. III, 385, 34 s.; idque quia, ut ferunt, rex ubi deest, earum fœtura non innascitur III, 96, 25 ss.; III, 386, 17, 35 s.; fœturam aut generare, aut aliunde afferre debent III, 385, 30 ss.; si fœturam aliunde ferant, aut sponte nata, aut ab alio animali edita esse debet III, 385, 32 s.; fieri etiam potest, ut fœturam partim aliunde afferant, partim generent III, 385, 33 s.; si fœturam generent, aut e coitu aut sine coitu generare debent III, 385, 35 s.; si coitu, aut quodcunque earum genus per se coibit, aut unum reliqua generabit, aut aliud cum alio coibit III, 385, 36 ss.; argumenta quæ probant eas fœturam aliunde afferre non posse III, 385, 47 ss.; argumenta quæ probant eas fucorum fœturam solam aliunde afferre non posse III, 386, 21 ss.; si fœturam aliunde afferrent, etiam in iis locis nasci deberent, unde eam afferunt III, 385, 47 ss.; argumenta quæ probant earum fœturam alius animalis semen non esse III, 386, 1 ss.; quatenus sine coitu generent, piscibus quibusdam similes sunt III, 385, 28 s.; III, 386, 37 s., 54 s.; quatenus vero non se ipsæ, sed aliud genus hoc modo procreent, ab his piscibus differunt III, 387, 1 s; id autem fit quia non ex eodem sed e cognato genere procreantur III, 387, 3 ss.; igitur non eodem modo generantur quo muscæ III, 387, 3 s.; in cellulis separatim generantur III, 402, 24; hinc nunquam apud eas occurrit partus monstrificus III, 402, 22 s.; earum vermes aluntur et manifesto stercus habent III, 93, 49 s., cf. III, 97, 46, v. *Vermes apum et vesparum*; earum nymphæ nec cibum sumunt, nec amplius stercus habent III, 93, 51 s., cf. III, 97, 47, v. *Nymphæ*; ubi prolem alunt, aquam foris afferunt III, 198, 2; cellulas plenas cera oblinunt III, 199, 48; quæ multum strepitum edunt exeuntes et intrantes soboli operam dant III, 200, 16; ideoque si id faciant, bene valet alvearium III, 200, 14 s.; soboli, postquam incrementum ceperit, cibum apponunt ac cellulam oblinunt III, 198, 13 s.; iis per hiemem cibum relinquunt apiarii alvearia castrantes, idque quare III, 198, 18 ss.; sobolem suam devorant, ubi quis ei antequam pedes et alas habeat, corpus amputarit III, 97, 48 ss.

Apes (*de earum morbis et inimicis*); earum desidium morbis alveariorum accensendum est III, 199, 22 s.; quibusnam tempestatibus inprimis ægrotent III, 168, 32 s.; III, 199, 26; quænam animalcula iis nociva in alveariis gignantur III, 168, 22; III, 197, 6 s.; III, 199, 19 ss.; quænam eorum non pungant nec expellant III, 168, 29, 31 s.; ægrotante alveario, interdum aliena domicilia invadunt et mel rapiunt III, 199, 14 s.; evenit jam ut apiarium non pungerent quum alias apes ipsarum domicilium invadentes necaret III, 199, 15 ss.;

quæ non movetur putrescit IV, 149, 22; IV, 288, 22; per partes divisa celeriter putrescit, idque quare III, 111, 8; ejus magna copia difficilius corrumpitur, eique æquiparanda est multitudo, 539, 25; ubi putrescit, pallidos efficit IV, 192, 19.

Aqua (*quomodo animalia afficiat*); ea constitui non potest corpus anima præditum, idque quare III, 459, 20 ss.; animal non facit ex sese II, 464, 14; ei tribui possunt aquatilia III, 389, 18; ea præcipue constant aquatilia III, 546, 20 s.; in ea fieri nequit respiratio III, 457, 41 s.; ad vitam sustentandam magis idonea est quam terra III, 388, 46; in ea inveniuntur naturæ humidæ III, 547, 9 s.; in ea fiunt animalia ac plantæ sponte pullulantia, idque quomodo et quare III, 389, 53 ss.; III, 390, 9 ss.; quæ in iis nascuntur insecta, eodem modo consistunt ac reliqua sponte orta III, 385, 1 ss.; in ea et terra animalia sunt, non vero in aere et igni, idque quare III, 614, 35 ss.; quomodo ex ea fiat materiale principium plantarum ac animalium sponte nascentium III, 390, 44 s.; nonnullis exsanguibus ad vitam sustentandam auxilio est III, 544, 1 s.; ad eam se habent testacea ut plantæ ad terram III, 388, 49 s.; quanam parte eam recipiant mollusca III, 328, 14 s.; tam frigida quam calida cur pernionibus prosit IV, 117, 42 ss.; eam recipiunt pisces III, 317, 49; in ea degunt pisces III, 317, 49; eam partibus branchiis similibus recipiunt et emittunt crustata III, 286, 8; quando eam transmittant branchiæ III, 551, 5 ss.; ea cor subeunte, e branchiis emittitur III, 551, 7 s.; ab ejus receptione apud pisces pendent vita et mors III, 551, 11 s.; ea eodem modo utuntur pisces serpentibus similes quo serpentes terra III, 6, 19; III, 301, 26 s., cf. III, 309, 12 s.; in ea natant pisces III, 316, 10 s.; ut per eam celerrime et validissime moverentur, pinnas a latere adnexas habent pisces iis præditi III, 316, 18 ss.; per eam utpote cedentem facile et prorsum et retro pinnarum impulsum sequuntur piscium corporis partes III, 316, 20 ss.; nihil esse videretur, si pisces ferrei essent II, 297, 7; ex ea supera non aluntur III, 577, 1; alere nequit IV, 327, 38; si nihil ei admisceatur, alimento inservire nequit, idque quare III, 487, 41 s.; cum ipsa, tum res ex ea factæ plantis ac animalibus alendis inserviunt III, 390, 41 s.; impedit quominus pisces diu alimentum exsugant vel lævigent III, 250, 48 s.; III, 253, 5 ss.; eam simul cum cibo recipere coguntur pisces III, 253, 4 s.; eam maxima copia assumunt animalia III, 397, 45 s.; in omnibus rebus, vel in siccis alimento est III, 397, 46 s.; multum confert ad alimenti bonitatem et corporis dispositionem III, 397, 42 ss.; ei danda qui corpore male præditus est II, 160, 53; ex ea petunt alimentum balæna, delphis et cete hisce similia III, 303, 6 ss., 19; quam ore una cum cibo receperint per fistulam rursus emittunt eadem III, 303, 4 ss., 11; in ea degunt palmipedes aves III, 317, 35; eam melius propellunt pedes crassi quam longi III, 317, 43 ss.; videtur ejus major copia gruum senescentium alis contineri, quam ut facile putrescere possit III, 424, 34 s.; puram præferunt boves III, 155, 11 s.; III, 167, 45; turbidam vero cameli et equi III, 155, 12 ss.; III, 167, 40 ss.; eam diligit equus III, 167, 43 s.; quænam ovibus autumno utilior III, 155, 43 s.; si in eam descenderint sues a scorpionibus icti, citius moriuntur III, 170, 24 s.; quatenus per eam ingrediatur elephas III, 205, 22 s.; purissimam diligit apis III, 156, 17 s.; si impuram biberit, mel revomit apis III, 199, 30 s.; eam foris afferunt apes, ubi sobolem alunt III, 198, 2; eam melli miscent, thymum elaborantes priusquam ceram cellulis obducant III, 199, 47 s., cf. III, 200, 8 s.; quæ eam foris afferunt apes, nulli alii labori operam dant III, 197, 54 ss.; III, 200, 8 s.; ubi bona est, ibi etiam bonum est pabulum III, 155, 6 s.; male olenti si rigetur medica herba, mala est III, 155, 10 s.; ejus beneficio crescunt sata hortorum III, 261, 49; eam in vasculis arborum radicibus apponunt ad siderationem prævertendam III, 536, 17.

Aquæ (*earum variæ differentiæ*); quæ circum terram inveniuntur aut fluunt aut stagnant III, 574, 29 s.: fluentes omnes ex fontibus manant III, 574, 31; stagnantes partim collectitiæ sunt ac subsidentes, partim puteales III, 574, 35 ss.; collectitiis accensendæ sunt paludosæ ac lacustres, copia majore vel minore differentes *ibid.*; puteales omnes arte factæ sunt, sicut cisterninæ III, 574, 37 s.; omnium fontes necessario in loco quodam editiore sunt III, 574, 38 s.; aliæ sponte fluunt, ut fontanæ et fluviatiles, aliæ manu egent artifice III, 574, 40 s.; omnium radix dulcis est IV, 33, 29; sistuntur ac mutantur secundum ventorum motum ac quietem III, 413, 44 ss.; earum maxime ratio habenda in urbe condenda, 613, 20, 27; pertinent ad res quæ plurimum ad valetudinem conferunt, 613, 30; si non admodum abundent, nec omnes inter se similes sint, potui idoneæ a reliquis distinguendæ sunt, 613, 32; cur earum mutationem morbidam esse affirment IV, 110, 36 ss.; cur magis morbida sit quam ciborum IV, 110, 44 ss.; cur quæ ex nive glacieve diluta fit deterrima sit ad potum fr. 199, b; si mutent quibus lavantur animalia lavari solita, pediculis obnoxia esse solent III, 101, 33 ss.; idque quare IV, 111, 7 ss.; una cum earum mutatione nonnulla animalia pilorum colorem mutant, idque quomodo III, 49, 13 ss.; IV, 166, 47 ss.; aliæ efficiunt ut oves eas bibentes semper nigros, vel albos, vel rufos agnos pariant III, 49, 15 ss., v. etiam *Fluvii*; inprimis colorem mutant animalium multicolorum sed toticolorum, III, 425, 37 s.; calidæ plus aeris quam aquæ continent III, 425, 41; igitur calidæ albos faciunt pilos, frigidæ vero nigros III, 425, 39 s.; eodem modo agunt in plantas III, 425, 40; aliæ sterilia, alia fœcunda reddunt animalia eas bibentia, aliæ marum, aliæ feminarum partum iis conciliant III, 397, 47 ss.; sunt quæ capris et ovibus masculinum vel femininum partum concilient III, 124, 10 s.; salsas si bibant oves prius ad coitum incitantur III, 124, 20 s.; quoties saliendæ ovibus præbendæ sint III, 124, 21 s.

Aqua si suffocet, quæritur, secundum proverbium, quid amplius bibendum sit II, 78, 9.

Aquæ acetosæ; arbores in iis nascentes dulcem fructum faciunt, idque quare IV, 43, 20 s.

Aqua acida (ὀξέα); ejus fons in Sicania Siciliæ III, 583, 2 s.; circa Lyncum, III, 583, 6.

Aqua adventitia (ἐπακτόν); ea est quæ se in lanam, e. gr. insinuat III, 615, 26.

Aqua amara (πικρόν); ejus fons in Scythia III, 583, 7 ss.

Aqua calefacta (θερμανθέν); calidior quam ipsa flamma fit IV, 267, 12 s.

Aqua calida (θερμόν); cur affusa minus calida videatur oleo perunctis IV, 236, 29 ss.; cur ei immersa membra non sudent IV, 120, 1 ss.; cur si in ea teneat quis pedem, moto pede aqua calidior esse videatur IV, 238, 27 ss.; cur ruget, ignis vero non IV, 237, 24 ss.; pota sanat alvi fluxum apud elephantes III, 168, 8 ss.; ea affusa oritur horripilatio III, 505, 49 s.; cur qui ea usi fuerint alsiosi sint IV, 114, 9 ss.; cur quæ parum temporis in ea maduerunt, tumeant, quæ vero multum collabantur et corrugentur IV, 238, 6 ss.; in locis ubi

ss.; alterius generis multa simul pedestria vel volatilia sunt III, 2, 31 ss., cf. 46 s.; multa nec aerem, nec aquam recipiunt, sed extra aquam degere nequeunt atque ex ea victum petunt III, 2, 39 ss.; multa eorum sessilia sunt III, 2, 54 ss.; vel marina, vel fluvialia, vel lacustria, vel palustria sunt III, 2, 37 s.; alia ita vocantur quia aquam intus recipiunt, alia quia in aqua degunt et victum sibi quærunt III, 146, 20 ss., cf. III, 147, 33 ss.; eorum quæ aquam recipiunt, alia eam refrigerii gratia, alia cibi recipiunt III, 147, 4 ss.; III, 545, 50; quædam eorum respirant, idque quænam III, 263, 11 s.; eorum a pedestribus discrimen pendere videtur a mutatione partis alicujus minimæ, sed principii dignitate præditæ III, 147, 30 ss.; iis affectus nonnulli cum volatilibus communes sunt III, 225, 44 s.; mirari igitur possimus cur non communi genere comprehendantur, nec commune iis inditum sit nomen III, 225, 41 ss.; multiformiora sunt quam terrestria, idque quare III, 388, 52 ss.; eorum colores varii III, 654, 29; nonnulla adeo pedestrem naturam participant, ut eorum vitæ finis sit respiratio III, 263, 16 s.; quæ exsanguia sunt diutius in aere degere possunt quam quæ aquam recipiunt III, 543, 43 ss.; ea latet aqua quæ intercedit inter duo corpora madida se invicem tangentia III, 459, 42 s.; pauco vel nullo sanguine prædita partim in frigidis locis omnino desunt, partim minora sunt quam alibi III, 530, 13 ss.; partim exsanguia sunt, partim parum sanguinis habent III, 546, 35 s.; nec pedestribus calidiora esse videntur III, 546, 34 s.; eorum spinæ ossibus pro portione respondent III, 237, 25 s.; pleraque eorum pedibus carent III, 546, 31 s.; quidnam sit apud illa spiritus insiti alimentum atque incrementum III, 664, 45 s.; videntur etiam olfactum habere III, 454, 11 s.; III, 457, 11 ss., cf. III, 485, 18; III, 484, 39 s.; III, 486, 45 s., v. *Respiratione carentia*; idque tam sanguine prædita quam exsanguia III, 454, 11 s; III, 457, 11 s., cf. III, 486, 45 ss.; nonnulla eorum eminus ad alimentum accedunt, simulac odorem animadverterint III, 457, 13 ss., cf. III, 486, 47 ss.; raptim tantummodo sapores percipiunt idque quare III, 250, 44 ss, cf. III, 253, 4 ss.; III, 272, 21 s.; apud ea eodem modo se habet omentum quo apud terrestria III, 276, 10; æque ac reliqua animalia per graviditatem melius habere solent III, 41?, 25; quænam vivipara III, 5, 36 s.; III, 325, 8 s.; nonnulla etiam autumno et hieme coeunt ac pariunt III, 81, 22 s., v. *Natantia*; brevissime vivunt IV, 170, 3; indicium sunt brevis vitæ IV, 285, 9; iis in universum diutius vivunt pedestria, idque quare III, 529, 12; III, 530, 23 ss.; iis partim accensendæ sunt aves III, 223, 26 s.; partim quoque multipeda III, 223, 34 s.; iis accensenda sunt cetacea III, 545, 19; quatenus iis accensenda sint balæna delphisque et cete his similia III, 303, 18 ss.; inter ea et pedestria medium tenent delphis balænaque et cete his similia III, 303, 17 s.; item vitulus marinus III, 303, 20 ss.; iis accensendus est vitulus marinus III, 114, 37; III, 419, 28 s.; iis accensendi sunt pisces III, 69, 12; III, 547, 45 s., v. *Pisces*; eorum genus distinctum multas species continens constituunt pisces III, 27, 48 s., cf. III, 7, 17 s.; iis accensendi sunt pisces et crustata et mollusca III, 73, 48 s.; manifesto somnum capiunt, etiamsi brevem III, 73, 48 ss.; an vero insomnia habeant non constat III, 73, 48; palpebris carent III, 73, 52; igitur eorum somnus oculorum ope deprehendi nequit, sed immobilitate III, 73, 51 ss.

Aquatilia vivipara; partim branchiis carentia fistulam habent, partim branchiis non opertis prædita III, 5, 37 ss.

Aquila (ἀετός); vox æquivoca, 278, 37; volucre animal est III, 46, 44; curvos ungues habet, *ibid.*; III, 173, 43; alas pennatas habet III, 6, 32; ea major est ossifraga III, 150, 37; ea non minor est bubo III, 150, 42; quot ova pariat, quot excludat, quot pullos educet III, 109, 28 ss.; quo tempore pullos educat, a cibo abstinere dicitur, idque quare III, 109, 35 s; quot dies incubet III, 109, 40; paucis diebus ejus ungues distorquentur pennæque albescunt III, 109, 37; in pullos iniqui sunt III, 109, 38, cf. III, 110, 1 ss.; quamnam diei partem labori impendat III, 188, 25 ss.; quamnam quieti III, 188, 26 s.; senescenti augetur incurvescendo rostri superior pars atque demum fame moritur III, 188, 27 ss.; hoc ei accidisse ferunt quia olim quum homo esset hospitem injuria affecit III, 188, 30 s.; haud facile sibi quovis die alimentum parat III, 188, 32 ss.; ideo pastus reliquias pullorum in gratiam reponit III, 188, 31 s.; aliis feriunt et unguibus pungunt quem circa nidum negotia facessentem deprehendunt III, 188, 34 ss.; III, 189, 31 s.; ubinam nidum exstruat III, 188, 36 ss.; invida et famelica est promptaque ad præripiendam escam III, 188, 24 s.; magnum (?) frustum rapit III, 189, 25; pullos educat donec volare queant III, 188, 38 ss.; tunc eos non solum e nido ejicit, sed etiam ex universa regione vicina abigit III, 188, 40 s., cf. 3; immo antequam volare possint adhuc victu indigentes III, 189, 21 ss.; idque propter invidiam quia ad edendum prompti sunt III, 189, 23 s., 26 s.; eosque ejiciens ferit et unguibus lacerat III, 189, 27, 29; ejus pulli ejecti clamant ac de sede et cibo inter se pugnant III, 189, 27 ss.; eosque excipit atque educat ossifraga III, 189, 20 s., 30; III, 109, 39 s.; alias aquilas prope se habitare non sinit III, 188, 42; prædam non quærit in locis nido vicinis III, 188, 43 s.; prædæ pondus explorat antequam eam auferat III, 188, 42 ss.; quomodo lepores capiat III, 188, 47 s.; non statim ad solum descendit, sed a majori ad minorem impetum progreditur, idque quare III, 188, 48 ss.; tarde a terra tollitur III, 188, 52; ideo in sublimi considit III, 188, 51 s.; alte volat idque quare III, 188, 53; ideoque sola avium divina appellatur ab hominibus III, 188, 54; quænam animalia venetur III, 189, 3 s.; crudivora, ideoque omnibus infesta III, 173, 50; ardeolæ fuscæ insidias struit eique bellum infert III, 173, 43 s., cf. III, 174, 9 s.; pessime olet omnium avium IV, 331, 33; ne hesternæ quidem venationis suæ reliquias tangit unquam IV, 331, 34; cum ea pugnant vultur et olor III, 174, 20; sæpe ab olore vincitur III, 174, 20 s.; serpentibus vescitur III, 173, 2; igitur draconibus inimica est III, 173, 1; trochilo bellum infert idque quare III, 182, 14 s.; sittæ et trochilo inimica est, idque quare III, 173, 48 ss.; earum causa volutabrum spina vel alia quadam re consepiunt aves graves III, 179, 43; noctu venatur III, 182, 45; adeo acriter cum hybride pugnat ut interdum simul ambæ vivæ capiantur III, 182, 46 s.; unde probetur longæva esse III, 189, 4 ss.; augurii præsidem bibentem cecinit Hesiodus III, 162, 48 s.; ad eam referuntur qui nasum aduncum sed a fronte disjunctum habent IV, 11, 5 ss.; item qui fulvis oculis sunt IV, 12, 42 s.; earum alæ cur aliis (?) impositæ perniciem afferant IV, 331, 32; earum plura genera III, 187, 39; omnia earum genera ad uncungues aves pertinent III, 150, 32; excepto pygargo, raro campos et lucos frequentant III, 187, 43 s.; earum maxima aquila genuina III, 188, 22 ss.; minima sed nobilissima leporaria III, 188, 1; omnia earum vitia sed nullam earum virtutem habet cujus alæ nigris maculis distinguuntur III, 188, 9 s.; excepta ge-

civitas quæ legibus non bonis utitur, ea regatur, 552, 30; quæritur quatenus in ea iidem sint magistratus ac in reliquis reipublicæ formis, 562, 12; in ea ex eruditis creantur magistratus, 562, 15; ad eam pertinet puerorum ac mulierum præfecti magistratus, 562, 35; quænam ei congruat magistratuum eligendorum ratio, 563, 25; quænam magistratuum eligendorum ratio partim ad eam, partim ad politiam pertineat, 563, 20; tunc tantummodo democratiæ copulari poterit, si e magistratibus lucrum referre non licet, 577, 13; ei consentaneum est proceres magistratum occupare, 577, 17; ejus summus magistratus sunt legum custodes, 600, 29, 31; ei congruens multitudo qualis, 542, 2; eam condentes jus præ se ferunt, 542, 34; ejus fautores jus secundum virtutem distribuendum esse putant II, 55, 38; qualis ei congruat judiciorum constitutio, 564, 27; quot modis in ea institui possint quæ deliberantem reipublicæ partem spectant, 560, 14; quot modis institui possit pars deliberans reipublicæ, ita ut partim ad hanc, partim ad politiam referenda sit respublica, 560, 17; in bene temperata proceribus facere non licet quidquid libuerit, nec affinitates cum quolibet contrahere, 574, 44; quomodo in ea creari debeant magistratus, 553, 33; in ea institui potest imperator perpetuus, 540, 30; ei conveniunt plura loca munita, 613, 37; in ea seditiones fieri solent quia pauci honorum sunt participes, 573, 34; inprimis ubi plebs constat hominibus qui jactant se ceteris civibus virtute non minores, 573, 40; item ubi aliqui viri magni cum dedecore tractantur, 573, 44; item ubi vir fortitudine præstans ad honores non admittitur, 573, 47; item ubi alii valde pauperes, alii valde divites sunt, 573, 20; item si quis adeo magnus fieri possit, ut solus regionem sibi vindicet, 574, 2; evertitur inprimis, si jus violetur in ipsius reipublicæ administratione, 574, 8; dissolvitur inprimis latenter ac paulatim, 574, 45; persistit interdum, non quia per se stabilis est, sed quia magistratus bene se gerunt, cum adversus eos qui reipublicæ regimen participant, tum adversus eos qui non, 575, 38; minus in dynastiam abit ubi brevi tempore occupantur magistratus, 576, 2; multi eorum qui eam institui volunt, errant, idque duplici modo, 557, 43; ab ea propter ephororum magistratum ad democratiam deflexit Lacedæmoniorum respublica, 513, 13; partim propositum est reipublicæ Carthaginiensis, 517, 13; quænam ad eam referenda sint in republica Carthaginiensi, 517, 27 ss.; ab ea deflectuntur Carthaginienses, dum divitiarum etiam rationem habendam esse putant, in eligendis magistratibus, 517, 31; capp. *de Aristocratia* citantur, 549, 39, 551, 37.

Aristocratia oligarchica; quænam, 590, 13, 16.

Aristocratia proprie sic dicta; respublica est quæ nititur viris revera virtute præstantissimis, 551, 38; in ea sola vir bonus et civis bonus iidem sunt, 551, 41, cf. 542, 52; differt ab aristocratia vulgo sic dicta, 552, 2; 553, 3.

Aristocratia vulgo sic dicta; est respublica in qua magistratus creatur, cum divitiarum, tum virtutis ratione habita, 551, 46, cf. 574, 11; differt ab aristocratia proprie sic dicta, 551, 37 ss.; 552, 2; 553, 3; differt cum a politia vulgo sic dicta, tum ab oligarchia, 551, 44, 47; nititur viris qui adsumptione quadam boni habentur, 551, 39; in ea cives non absolute boni sunt, sed suæ reipublicæ ratione habita, 551, 42; quamobrem aristocratia vocetur, 551, 48; ejus duæ species, 551, 51 ss.; tanquam tertia ejus species consideranda politiæ vulgo sic dictæ species quæ maxime in oligarchiam vertit, 552, 3, cf. 574, 17, 33; tanquam aberratio considerari nequit, 552, 7; revera tamen a probatissima republica aberratio est, 552, 9; quare ea inter aberrationes pertractanda sit, 552, 8, 14; vel ejus, vel politiæ vulgo sic dictæ aberrationes sunt reipublicæ species quæ vulgo enumerantur, i. e. democratia et oligarchia, 552, 10; parum a politiis vulgo sic dictis differunt, 553, 7; 552, 2; partim a plerisque civitatibus remota est, partim politiæ vulgo sic dictæ similis, 555, 1; quomodo differat a politia vulgo sic dicta, 574, 10, 17; minus stabilis est quam ea, 574, 16, 19; in ea proceribus facere licet quidquid libuerit et affinitates contrahere cum quo velint, 574, 40.

Aristodicus Tanagræus; ejus ope occisus est Ephialtes fr. 232, a.

Aristogenes; spiritus alimentum respirationem esse autumat, ex aere in pulmone concocto et per vasa distributo, excrementis vero foras expulsis (*locus corruptus ita fortasse restituendus est :* ἡ δ' ἐκ τῆς ἀναπνοῆς τροφή, ὥσπερ 'Α. οἴεται (τρέφεσθαι γὰρ οἴεται τὸ πνεῦμα) III, 663, 30 ss.

Aristogiton; Harmodii causa Pisistratidas aggressus est, 581, 13.

Aristomenes; tutor Nicanoris Aristotelis filii fr. 331, b.

Aristomenes; exemplum citatur, 79, 40.

Aristonymus Ephesius, Demostrati filius; asinam iniit fr. 349, a.

Aristophanes; quatenus cum Sophocle concordet, 458, 40; agentes imitatur, 458, 40; ejus fabulæ vocantur dramata, 458, 41; secundum eum (in Platonis *Convivio*) amantes coalescere cupiunt, 499, 30; in *Babyloniis* deminutione usus est, 388, 34; alteram fabulam *Pacem* docuit fr. 305, a.

Aristophontem (*adversus*); citatur oratio Iphicratis; 376, 38.

Aristoteles Rhodius; Phocæensium principatum obtinebat, 643, 20; eorum factiones quomodo inter se reconciliarit, simul pecuniam ab iis exigens, 643, 21 ss.; quomodo civium litibus antiquis finem imposuerit, simul inde multum pecuniæ contrahens, 643, 31 ss.

Aristoteles Stagirita; Pythiam domesticam se habere dicebat fr. 323, b; per annos plus quam L bis tantum lunæ iridem se deprehendisse testatur III, 601, 6 s.; Stagirorum urbem adjuvit fr. 324, a; Athenis Stagira venit propter magnum regem fr. 328, a; in Epistola ad Philippum narrat se cum Platone usque ad ejus mortem XX annos mansisse fr. 323, b; eum admiratus est fr. 324, a; matris suæ imaginem Cereri Nemeæi consecrari jussit fr. 332, b; ejus de scribendis epistolis sententia fr. 328, b; scripsit epistolas ad Diarem fr. 323, a; quid de honoribus sibi Delphis decretis senserit fr. 327, a; citatur IV, 327, 20.

Aristoxena; ita vocata est Petta regis Naxi filia, idque quare fr. 276, a.

Arithmetica; circa nullam substantiam versatur II, 607, 5 s.; versatur circa numeros, 313, 6; ei proprium principium monas, 130, 39; sumit quidnam significent ejus affectiones, 130, 41; genus ei subjectum numeri, 128, 44; 130, 36; 152, 3; ex ea in geometriam transferri potest demonstratio, 128, 42; ei subjecta sunt harmonica, 129, 5, 44; 130, 13; 135, 1; harmonicæ præstat, 149, 26; item geometriæ, 149, 27; II, 470, 26; magnitudinis rationem non habet II, 614, 19 s.; igitur accuratior est geometria II, 614, 20; maxime adhibet syllogismos primæ figuræ, 135, 25; in ea multum interest abacum pythagoricum memoria tenere, 274, 46; præter numeros circa quos versatur aliud eorum genus ponere coactus est Plato II, 483, 54 ss.

Arithmetica proportio; quænam II, 19, 24; II, 57, 8.

11; item et testacea quia et pulmone III, 538, 32 s.; eam habet delphis III, 72, 33.

Arteriæ ad intestinum et ventriculum pertinentes; verisimile est e dissectionibus iis alimentum attrahi III, 667, 11 ss.

ἄρθρα· i. e. pudenda III, 28, 7; III, 36, 36; III, 321 52; III, 324, 24; III, 325, 22.

Articulationes; quot et quibusnam modis se habeant idque quare III, 241, 29 ss.

Articuli (τὰ ἄρθρα); semper duorum terminus est IV, 53, 10; quodammodo discriminatus est IV, 53, 13; nullus est in lapide IV, 53, 18; infinitos nemo in corpore habet IV, 53, 17; in iis abundat materia IV, 297, 21 s.; eorum extremum cartilago est IV, 297, 23; circa eos dispersi sunt nervi III, 43, 47; in iis vires nostræ resident IV, 113, 6; austrinis flatibus laxantur IV, 113, 6 ss.; quæ iis carent brevis vitæ et imbecilla sunt IV, 285, 6; quibus male compacti sunt, brevissime vivunt IV, 170, 2 s.; nondum compactos habent juniora animalia III, 428, 1 ss.; iis feminis præstant mares III, 76, 1 s.

Articulus (τὸ ἄρθρον); ejus definitio, 473, 12 s.; elocutionis pars est, 472, 33; ejus vis ad distinguendum verborum significatum, 278, 24; terminis vel adjiciendus vel non adjiciendus prouti conclusio postulat, 83, 3; animadvertendum est ut recto loco ponantur idque quomodo, 437, 11, 29; si addantur plerumque dilucidam reddunt elocutionem, si eximantur obscuram, 437, 32; interdum tamen contrarium efficiunt, 437, 33.

Artifex; unum est II, 230, 9; ejus propria res est instrumentum II, 230, 10; ab ejus bono separari nequit instrumenti bonum II, 230, 10; inter eum et instrumentum non exstat communio II, 230, 8; se habet ad instrumentum ut anima ad corpus et dominus ad servum II, 230, 7; ut tyrannus ad subditum II, 100, 30; instrumento prodest, sed cum eo amicitiam non colit II, 100, 31; omni peculiare opus est II, 6, 36; quidnam ejus contemplationis argumentum sit III, 433, 8 s.; causa sanitatis est II, 265, 6; II, 515, 50; quæritur an ei virtute opus sit 495, 50; quomodo a servo differat, 495, 52 ss.; sæpe per intemperantiam munere suo male fungitur, 495, 50.

Artifices (βάναυσοι, δημιουργοί, τεχνῖται); iis opus est cuique civitati, 509, 12; 547, 21; 610, 19; 611, 28; ab artificio suo victum sibi parare possunt, *ibid.*; pertinent ad operarios, 524, 35; quomodo a servis differant, 525, 36; virtutis studio sese dedere nequeunt, 524, 44; plerique divites sunt, 525, 48; quæritur an inter cives referendi sint, 525, 17; olim in nonnullis civitatibus, omnes peregrini, vel servi erant, quemadmodum etiamnum plerique, 525, 28; optima civitas eos civitate non donabit, 525, 30, cf. 610, 38; 611, 10; olim, antequam extrema invaluisset democratia, magistratus participes non erant, 525, 36; in alia civitate cives esse possunt, in alia nequeunt, 525, 40; in aristocratia cives esse nequeunt, 525, 43; in oligarchia possunt, 525, 48; ubi prævalent, oritur ultimum genus democratiæ, 557, 23; iis largiri non debet tyrannus quæ a plebe tenuiter victitanti exegerit, 586, 14; circa artes versantur sine quibus civitas consistere nequit, 547, 21; partem civitatis constituunt, 547, 19; eorum artes partim necessariæ sunt, partim luxuriam vel vitam decoram spectant, 547, 22; iidem qui milites vel judices vel deliberantes esse possunt, 548, 15; eorum vita ignobilis est et virtuti subcontraria, 610, 39; iidem esse possunt qui agricolæ et consultatores et judices, 610, 24; sacerdotum munere fungi nequeunt, 611, 20; partim perpetuo ab agricolis, a mercenariis, a consultatoribus et a militibus distincti sunt, partim vicissim eorum munere unguntur, 61 , 30; eorum vita prava est nec aliquid cum virtute commune habet, 594, 14; facile concioni intersunt, 594, 18; pertinent ad spectatores importunos, 633, 20; iis similes fiunt qui musicam certaminum gratia exercent idque quare, 632, 20; iis cum opere nihil commune est, 609, 36; opus suum impensius amant quam ab eo amarentur, si animatum evaderet II, 110, 6 s.; causam noverunt II, 469, 12, 14; igitur sapientiores habentur quam experti II, 469, 10, 50; docere possunt II, 469, 25; ignorant, nec quærunt emolumentum quod ex ideæ cognitione percipi possit II, 5, 20; boni, medium respiciunt II, 19, 38; falluntur ab imperitis ope captionum ex accidente, 282, 30; qui se ipsos vocant, alius vocat Bacchi adulatores, 387, 42; reliqui si improbi non sunt, nec philosophi, 376, 24; ad opera eorum rectius dijudicanda valet pingendi peritia, 626, 20; iis accensendi sunt medicus et faber III, 433, 9; iis adnumerare solent musicos, 628, 44; quomodo refutandi sint qui musicæ studium iis similes reddere perhibent, 631, 5, 11 ss.; fieri possit ut iis similes reddant quidam musicæ modi, 631, 18; iis pueros similes reddunt Lacones, 627, 30; iis apud Thessalos aditus ad forum liberum non patebat, nisi a magistratu vocarentur, 614, 44; tertia classis civium in Hippodami Milesii republica, 508, 21; parum necessario aberat quin propugnatorum servi essent, 509, 1; nihilominus eos reipublicæ administrandæ participes esse voluit, 509, 9; quo tempore multi exspectabantur, decimam de mercibus quæ importarentur exigendam in usum revocavit Antimenes, 649, 51; peculiares sibi in castris habebat Didales Persa, 646, 51.

Artifices Bacchici; cur magna ex parte improbi sint IV, 271, 11 ss.

Artificium; quid appellemus IV, 54, 9 s.; latet, si quis verba a communi sermonis consuetudine desumpta adhibeat, 387, 1.

Artocles; magister Timonis citharœdi fr, 164, b.

Artus (κωλῆνες); ita vocantur crurum ossa III, 45, 20 s.; iis carent quæ crura et brachia non habent III, 45, 50 s.

Artus (ἀκρωτήρια); in eorum parte supina nullum animal præter leporem pilos habet III, 49, 25 s.; eorum magnitudo an fortitudinis signum, 119, 46; validi et magni, fortitudinis signum IV, 4, 37; item iracundiæ IV, 6. 1; imbecilles ignaviæ IV, 4, 51.

Arum (τὸ ἄρον); id comedere fertur ursus post latitationem prodiens, idque quare III, 161, 36 s.; III, 177, 20 s.

Aruncus (ὁ ἄρυγγος); pili species est III, 175, 36 s.; si unius capræ apprehendas, restitant ceteræ quasi stupefactæ *ibid.*

Arundo; flexilis est III, 620, 3; ignem alit IV, 128, 30; in stagnis crescunt III, 163, 9; vix incrementum capiunt, ubi desunt pluviæ III, 163, 8 ss.; ad eas sæpe pariunt pisces III, 116, 29, 37; iis insident cicadæ, idque quando III, 162, 18; iis hieme insidet elea III, 184, 21 s.; iis plumbi loco glaciem affingunt Ponti incolæ ut immobiles maneant III, 567, 35 s.; igitur iis aquam calidam affundunt iidem quo celerius congeletur III, 567, 34 s.; iis combustis in quodam loco Umbricorum salem gignunt III, 582, 42 ss.; levi membrana obductis sonum edunt pueri III, 543, 22 s.

Arundo piscatoria; ei comparandum est nonnullarum palmipedum avium collum III, 298, 18 s.

ἀρύσαι· 474, 9.

Arva cessantia (ἀργοί); in iis pariunt et cicadæ et attelabi III, 100, 27 ss.

Arva laborata (ἔργα); in iis frequentes sunt ascarides, idque quare III, 94, 44 s.

debeat II, 263, 18; se habet ad materiem ut causa et efficiens III, 468, 29; causa movens est II, 490, 30; nisi eadem sit, ex diversa materie idem fieri nequit II, 561, 41; inutilem materiæ partem demit, idque quare III, 390, 7 s.; lecti materies est III, 220, 45; lectum facit II, 464, 14 s.; de ejus cum stanno mixtione v. *Stannum*; instrumentis uti debet III, 438, 40 s.; non propter commune aliquod cum terebro convenit, sed utentis gratia II, 230, 45; se habet ad terebrum ut instrumentum ad animam II, 230, 46; se habet ad instrumentum ut anima ad corpus et dominus ad servum II, 231, 12; inter eam et instrumentum nec amicitia exstat nec justitia II, 231, 13; ejus actus motus instrumentorum est III, 358, 5; ei comparatur anima vegetalis III, 358, 6 s.; in ea fit τὸ ἕνεκά του, 162, 37; suum quæque habet bonum II, 5, 42; omnis bonum aliquid appetit II, 1, 1; nulla circa accidens versatur II, 536, 23; ad eam nihil refert, si res melior per accidens pejor evadat II, 66, 6; semper circa difficilius versatur, idque quare II, 17, 24; in ea a notione et definitione ducitur principium II, 272, 52; spectat ea quæ alio modo habere se possunt II, 69, 45; principiorum non est II, 69, 44; inductione probatur, eam habitum effectivum esse cum ratione conjunctum II, 68, 25 ss., 40; ea secundum veritatem affirmat vel negat anima II, 67, 46; circa quænam versetur II, 68, 30 ss.; non spectat res quæ necessario sunt vel fiunt, nec res naturales, idque quare II, 68, 33; pertinet ad actionem non ad effectionem II, 68, 36; aliquo modo circa eadem versatur ac fortuna II, 68, 37; nullius est omnes scientias tenere, 285, 25; in unaquaque falsus est syllogismus, 285, 35; ad omnes pertinent dialecticarum refutationum loci, 285, 40, 44; nulla quæ naturam quandam docet, interrogativa est, et quare 288, 39; omnes communibus quibusdam utuntur, 288, 54; quæ extra eam posita sunt, sponte disci debent, 438, 25; ea imitantur nonnulli, 457, 14; sub nullam cadunt actiones singulæ II, 15, 50; in nulla fieri potest, ut ratio inferior superior efficiatur 382, 50; ejus virtus exstat II, 69, 30; in ea qui sponte peccavit anteferendus est II, 69, 31; ejus præstantiam sapientiæ nomine designamus II, 70, 1; in ea quoque fieri possunt peccata II, 271, 24; quando peccat, alicujus gratia agere aggreditur, sed a fine aberrat II, 271, 29; quibus rebus inest, modo in iis multum valeant fortuna, imprudentes sæpe prospero successu utuntur II, 238, 35; quare non sit prosperitas II, 238, 45; ea quæ fiunt, semper, quantum fieri potest, optime se habent II, 9, 25; in unaquaque parere scriptis præceptis stultum est, 539, 3, cf. II, 130, 8 ss.; ea quibus opus est magistratus, vel in democratia suffragiis cooptandi sunt, 591, 31; ea quoque vivunt homines II, 468, 18; ei tribuenda est citharistæ peritia, 616, 21; voluptatis non exstat II, 87, 21; ejus opus esse putatur omne bonum II, 87, 21; haud mirum est voluptati nullam respondere II, 88, 16; actui non respondet, sed facultati II, 88, 17; eam Minervæ tribuere solemus, 632, 13; eam per accidens esse putabat Antiphon II, 261, 33.

Artes; earum divisio fr. 101, a; ex iis fiunt opera, idque quomodo III, 333, 32 s.; bonum sunt, 324, 3; earum scopus id quod maxime expetitur, 116, 7; omnes e prægressa fiunt cognitione, 121, 5; in omnibus finis bonum est, 533, 13; in omnibus eadem est via, 76, 42; ex iisdem ac per eadem gignuntur ac intereunt II, 15, 14; omnes potentiæ sunt II, 565, 4 s.; omnes finis ratione in infinitum extenduntur, non vero ratione eorum quæ ad finem tendunt, 491, 27; in iis cum finis rectus subesse debet, tum actiones quæ ad hunc finem tendunt, 615, 39; spectant res quæ fieri possunt, 368, 34; quæ sine ea fieri possunt, poterunt etiam cum arte, 368, 48; in rebus ad eas pertinentibus semper deterius melioris gratia exstat, 618, 6; principia sunt, idque maxime architectonicæ II, 514, 38; operam non dant ut insit bonum quod unicuique inesse potest II, 191, 25; quænam requirantur ut actiones revera secundum eas fiant et quomodo hoc respectu a virtutibus differant II, 17, 42, 50; magis de iis fit deliberatio quam de scientiis, idque quare II, 28, 5; eas exercitio consequimur II, 15, 2; disciplina parantur II, 567, 14; aliæ materiam fabricant, aliæ eam operi idoneam reddunt II, 263, 32; duæ materiæ imperant ac eam cognoscunt II, 263, 35; quæ altera alteri subjiciuntur, earum quæ maxime princeps est, finem habet maxime expetendum II, 1, 11; in iis nonnullæ res ad multos usus adhibentur III, 430, 27; non semper eædem fabricant, quæ re fabricata utuntur, 635, 5; omnes terminum habent, 489, 53; omnibus ad pecuniam parandam abutuntur qui corporis voluptatibus student, 492, 3; in omnibus, quæ diligentiam quandam ac prudentiam requirunt, solus peritus quemlibet recte disponere valet II, 129, 25; iis uti præstat qui earum periti sunt, 541, 10; in iis patria instituta mutare confert, 510, 10; in iis non omnia accurate perscribi possunt, idque quare, 510, 27; iis assimilandæ non sunt leges, 510, 39; iis semper suppetere debent instrumenta, 484, 19; iis ministri pro instrumentis sunt, 485, 2; igni tanquam instrumento utuntur III, 669, 46 ss.; in iis sunt quædam exordia doctrinæ, quibus assuescere debent qui earum muneribus fungi debent, 624, 32; in omnibus quæ non partem pertractant, sed circa unam rem absolvuntur, ad eandem pertinet investigare quid cuique conveniat, 543, 11; non intereunt II, 565, 44; quomodo amittantur II, 565, 43; eas habere non possumus nisi acquisiverimus ac didicerimus II, 565, 44; nec non habere, nisi amiserimus II, 565, 42 s.; probabile est unamquamque sæpius inventam et deperditam fuisse II, 608, 40, cf. II, 604, 41 s.; perirent, nisi efficiens faceret tantum et tale, patiens vero pateretur id ipsum et tantum et tale II, 57, 25; II, 58, 16; initio postquam inventæ sunt, parvum sed utilissimum capiunt incrementum, 308, 36, 14; eas particulatim auxerunt qui ab antiquioribus acceperunt, 308, 34; quomodo ulterius provehantur II, 7, 19; iis unusquisque quod deest addere posse videretur II, 7, 20; memorantur quæ non compertæ sunt, 316, 20; in omnibus fere exstant homines qui in iis eruditi sint, etiamsi eas non exerceant, 532, 11; de earum operibus eruditis æque competit judicium ac peritis, 532, 12; nonnullas aliquatenus participant privati, sed non magis quam periti, 532, 18; de nonnullarum operibus melius judicant qui iis utuntur quam qui fecerunt, 532, 26; iis præstant Asiani, 608, 38; iis sunt inferiores Europæi et frigidarum regionum incolæ, 608, 36; cur qui iis exercendis claruerunt, melancholicos fuisse videamus IV, 265, 13 ss.; iis carere nequit civitas, 610, 2; plurimarum capax est homo III, 290, 28 s.; semper doctiores et nobiliores habentur quæ oblectationi inserviunt, quam quæ necessaria spectant II, 496, 36; quænam illiberales habendæ sint, 625, 23, cf. 636, 1; odiosæ (φορτικαί) et sordidæ (βάναυσοι) quæstuariæque spem vitæ beatæ consequendæ non fovent II, 186, 15; quænam odiosæ dicantur II, 186, 19; quænam sordidæ II, 186, 20; quænam quæstuariæ II, 186, 21.

Artes illiberales (βάναυσοι); in iis boni habetur ratio II, 490. 21 s.

pendet concretio et discretio II, 436, 42 s.; necessario impatibiles esse debent, quia a nihilo alio affici possunt nisi a vacuo II, 449, 27; nec frigidæ igitur, nec duræ esse poterunt II, 449, 29 s.; rotundas tamen calidas esse asserunt II, 449, 31; si iis competat caliditas et frigiditas, iis necessario æque competent gravitas et levitas, durities et mollities II, 449, 34 ss.; eas gravitate inter se differre censet Democritus II, 449, 36 ss.; si iis competit durities et mollities, non amplius impatibiles erunt II, 449, 41 s.; etiam si una tantum re differant, nempe figura, non amplius una erit earum natura II, 449, 43 s.; si uno plures habeant differentias, simul diversæ actiones et passiones uni rei indivisibili inerunt II, 449, 46 ss.; rariores vel densiores fieri non poterunt quia iis non inest vacuum II, 449, 52 s.; nulla est causa cur potius parvæ quam magnæ forent II, 449, 54 ss.; si eadem omnes sint natura, nihil est quod eas a se invicem distinguat II, 450, 7 s.; neque ulla est causa cur non coalescerent, ubi se invicem tangunt II, 450, 8 s.; si aliæ terreæ sint, aliæ igneæ, hæc differentiæ magis causa erit eorum quæ eveniunt quam figuræ II, 450, 7, 11 ss.; necessario natura erunt diversa, quum contactu in se invicem agunt et a se invicem afficiuntur III, 450, 13 s.; si ab alia re moveantur, patibiles erunt II, 450, 14 s.; si se ipsæ moveant, dividentur in id quod movet et in id quod movetur II, 450, 15 s.; vel materies earum non solum numero, sed et potentia una erit II, 450, 18; omni ex parte affici nequeunt II, 451, 6 s.; earum ampla pertractatio in alium remittitur locum III, 449, 25 s.; exponuntur tamen quædam argumenta quæ earum absurditatem probant II, 449, 27, 450—18, v. *Corpora prima.*

Atomorum assertores; corpora in contactibus disjungi posse perhibent II, 451, 11; actionem et passionem discissis corporibus fieri censent II, 451, 13 s.; id est divisione et compositione III, 451, 17; accretionem appositione fieri censent II, 451, 22, 24.

ἀτόμως; v. *Individue.*

Atrabiliarii; v. *Melancholici.*

Atractylis (ἀτρακτυλίς); ex ea ceram ferunt apes III, 199, 45.

Atramentum (θολός); id omnia mollusca habent sed plurimum sepia III, 57, 15 s.; iisque peculiare est III, 278, 10 s.; ubinam situm sit III, 57, 14, 18 s.; intestino applicatum est quo remotius esset a mytide III, 282, 21 s.; eadem membrana circumdatur ac intestinum III, 57, 19 s.; id necessario habent atque emittunt, idque quare III, 278, 27 s., 36 s., cf. 21; eo utuntur ad salutem conservandam III, 278, 6 s., 38 s.; id emittunt ubi terrentur sed maxime sepia III, 57, 16 s.; idque quomodo III, 278, 12, ss.; eadem via emittunt qua excrementum III, 57, 20 s.; nempe fistula qua aquam ore receptam recipiunt III, 56, 29 s.; in tunica membranacea agnatum est III, 278, 7 s.; per fistulam emittitur III, 278, 8 s.; quanam parte id (?) emittant mollusca III, 328, 12 s.; majorem ejus copiam habet sepia quam reliqua mollusca III, 278, 1 s.; 22 s., 29; idque quare III, 278, 16 s., 29 s.; quare id in inferiori corporis parte habeat sepia III, 278, 23 ss.; septo comparatur III, 278, 13; item sedimento albo, excremento avium incumbenti III, 278, 25 ss.; id ovis adspergit sepia mas III, 92, 15; læve est, et ideo in tenebris lucet III, 477, 46 s.; nunquam universum simul emittunt mollusca atque emissum de integro rursus augetur III, 192, 28 ss.; id polypus et loligo pavoris tantum causa emittunt III, 192, 27 s.; sepia vero non solum pavoris causa, sed etiam ad latitandum III, 192, 26 s., 30 ss.

Atraquila; v. *Melanaëtos.*

Atricapilla; v. *Atriceps.*

Atriceps (μελαγκόρυφος); eam nonnulli omnium avium plurima ova parere contendunt III, 184, 9 s.; quot pariat ova III, 184, 11 s.; semper ova numero imparia parere dicitur III, 184, 12 s.; in arboribus nidulatur et vermes depascitur III, 184, 13 s.; linguæ apice caret III, 184, 14 s.; si non semper, saltem plerumque vermibus pascitur III, 151, 3; statim post autumnum apparet III, 207, 8; mutatur in ficedulam III, 207, 5 ss.; nullo alio nisi colore et voce a ficedula differt III, 207, 9 s.; jam conspecta est avis quæ inter eam et ficedulam medium teneret III, 207, 10 ss.

Atridæ; certis temporibus illis parentare dicuntur Tarentini IV, 93, 43 s.

Atrocia (τὰ δεινά); quomodo a miserabilibus differant, 359, 24; propinqua ubi sunt, misericordiam movent, 359, 26.

Atropos; una e Parcis III, 642, 19; nominis etymologia *ibid.*

Atrum esse; videtur omne quod tranquillum est IV, 251, 12 s., v. *Nigrum.*

Attactus (διαθιγή); II, 435, 5; semper duas res requirit II, 435, 50; igitur ex iis compositum esse nequit corpus II, 435, 48, 51; II, 436, 6, 35.

Attagen (ἀτταγήν); terrestris avis est, nec admodum volax ideoque pulveratione delectatur III, 207, 39 ss.; ei colore similis ascalops III, 186, 15.

Attalus; quomodo causa fuerit cur Philippum aggrederetur Pausanias, 581, 18.

Attelabi (ἀττέλαβοι); insecta sunt quæ e congeneribus animalibus gignuntur III, 93, 15; eodem modo quo locustæ pariunt et post partum moriuntur III, 100, 4 s.; eorum ova autumnalibus imbribus, si frequentes sint, perduntur III, 100, 5 s.; per squalorem frequentiores sunt III, 100, 6 s.; igitur eorum interitus absque ordine fit atque ut fors tulerit III, 100, 8 s.; ubinam et quomodo pariant III, 100, 27 ss.; habent in posteriori corporis parte mucronem acutum quo terram effodiunt parituri III, 100, 28; in agro Cyrenensi frequentes sunt III, 100, 30.

Attente observantes: eorum nos pudet, 356, 40.

Attica; ejus ager tenuis et siccus IV, 218, 5 s.; imbrem illi affert Hellespontias IV, 254, 43 ss., 52 s.; cur in ea fructus dulcissimi fiant, thymum vero acerrimum IV, 218, 3 ss.; campus Thriasius in ea IV, 246, 36; in eam ex Salaminia natando pervenit canis Xanthippi fr. 230, b; eam invasit Cleomenes fr. 229, a; quare in eam iter ut Philippo concederent, suaserint Thebanis, 376, 33.

Attica tetrapolis; ex ea Iones una cum Heraclidis in Argolidem venerunt fr. 256, a.

Attica vetula; sine noxa hyoscyamum comedit fr. 218, b.

Atticus vicinus; proverbium, 372, 46.

Attici; patremfamilias vendentem emere jubent, 638, 11; iis propria redituum dispensandorum ratio exili rei familiari convenit, 638, 36.

Auctio; v. *Accretio.*

Auctor; eo passim opus habent inquilini, ubi litem intendere vel suscipere volunt, 520, 39.

Auctoritas; ea præditi non semper gratiosi sunt, 558, 36.

Auctoritas summa (τὸ κύριον); ejus opinionem sequi solent reliqui cives, 517, 51; ubique regimen civitatis est, 526, 24; 527, 33; in democratia plebs est, 526, 26; vel penes unum, vel penes paucos vel penes plerosque esse debet, 527, 34; in oligarchiis pauci, 526, 27; ea differunt respublicæ, 534, 42; in alia penes divites est, in alia penes bonos viros et sic deinceps, 534, 43; vel penes multitudinem, vel penes divites, vel penes viros

nantur, 440, 38; item qui nunquam antea concionati sunt, 440, 39; eos latent argumenta ex artibus vel scientiis particularibus desumpta, 316, 21; vel judices sunt, vel auscultatores, 317, 4 s.; gaudent præsentientes quidnam orator dicturus sit, 380, 40; quænam juste ab iis peti possint, 434, 3; quænam injuste ab iis petantur, 434, 7; apud eos orationi nostræ locus præparandus est, 408, 30; quænam eos spectent in procemio orationis judicialis, 403, 22; non semper interest oratoris ut attentus reddatur, 403, 24; multi ejus risum excitare conantur, 403, 25; omnis docilis efficitur, si orator operam det ut probus vir esse videatur, 403, 25; ut docilis reddatur, nonnulli perperam eadem sæpius repetenda esse censent, 410, 23; quidnam dicendum sit ut attentum reddamus, 403, 27, 40; quomodo dormitantium mentem in sese convertere conatus sit Prodicus, 403, 43; quidnam dicendum, si eum non attentum esse voluerimus, 403, 30; in omni alia orationis parte magis quam initio animum remittere solent, 403, 37; non solum in procemio igitur ejus mentem in nos convertere debemus, 403, 35; quæ eum spectant in oratione, proprie malum auditorem spectant, 403, 32; nisi pravus esset procemio opus non esset, 403, 33; quæ eum spectant, eum non spectant quatenus auditor est, 403, 45; quando ex iis quæ eum spectant, ducendum sit procemium orationis demonstrativæ, 402, 38; in procemio orationis demonstrativæ efficiendum est, ut una laudari putet vel sese, vel genus, vel studia sua, cet., 404, 4; ejus benevolentia captanda est in prima perorationis parte, 410, 2; ejus benevolentia duobus modis captatur idque quibusnam, 410, 7; ejus animi motus in tertia perorationis parte concitandi sunt, idque quinam, 410, 4, 17 ss.; in procemio inprimis orationis concionalis, exhortandi sunt, ut animum attendant, idque quomodo, 439, 4, 14 ss.; eorum benevolentia captanda est in procemio, inprimis orationis concionalis, 439, 5; si nobis benevoli sint, de benevolentia disserere supervacaneum est, 439, 29; quodsi nihilominus velis, breviter et ironice loquendum est, 439, 31; si nec infensi, nec benevoli sint, quænam dicenda sint, 439, 41; quodsi infensi sint, calumniæ depellendæ sunt, 439, 49 ss.; eodem modo in oratione judiciali eorum mentem in nos convertimus ac in suasione vel dissuasione, 448, 14; ne eos lateant res adversarii, se orationem facere inquisitoriam dicere debet orator, 454, 6; quando maxime apud eos male audient adversarii, in quorum res inquirimus, 454, 22; eo majorem apud eos fidem merebimur quo mitioribus disserimus moribus in oratione inquisitoria, 454, 24; ut eorum quæ diximus reminiscantur, iteratione concludenda est oratio inquisitoria, 454, 28; iis in peroratione dicta in memoriam revocamus, 455, 25.

Auditus (ἀκοή); eo sonum cognoscimus II, 156, 3; non colores, sed sonos audit secundum Gorgiam III, 681, 27; unus e quinque sensibus est III, 68, 36; III, 461, 29; ei non proprium est ut sit sensus, 230, 6; æque audibilis atque inaudibilis sensus est III, 457, 5 s.; III, 458, 10 s.; in eo actio et usus finis sunt II, 135, 39; quare eum habeant animalia III, 475, 48 s.; homini proprium non est, 234, 19; fit intus recipiendo aliquid, 180, 29; aeris sensus est III, 244, 30 s.; III, 418, 40 s.; aeri tribuendus est III, 461, 47; ex aere compositus IV, 277, 42; cum eo aer est continuus II, 336, 30; intermedii ope percipit III, 474, 29 s.; III, 477, 2; III, 487, 26 s.; ejus sensorium aeri tribuendum est III, 479, 20; afficitur ab aere, ipse vero afficit sensum communem III, 470, 2; ejus sensorii principium parti spiritali (i. e. cordi vel parti ei respondenti) impositum est III, 418, 49 s., cf. III, 419, 2 s.; hinc minus bene fit oscitantibus et exspirantibus quam inspirantibus III, 418, 47 s.; idque quia ejus sensorium tum una cum parte spiritali concutitur ac movetur III, 418, 48 ss.; minus bene quoque fit in temperamentis vel tempestatibus humidis III, 418, 52 ss.; ejus sensorium si tangat sonus, sensum non movet III, 453, 54 ss.; III, 454, 4 s.; III, 457, 19; movetur vero ab intermedio quod rursus a sono movetur III, 454, 2 s.; ejus intermedium aer est III, 454, 7 s.; fit ubi inde a corpore sonanti usque ad aurem unus continuusque manet aer III, 455, 2 s.; ac præterea externus aer movet aerem intus auribus impactum, is vero sensus instrumentum III, 455, 4; ejus præcipua causa esse dicitur vacuum, idque quatenus recte III, 454, 48 ss.; III, 455, 18 ss.; non quavis sensorii fit parte, idque quare III, 455, 5 ss.; fit et in aere, et in aqua, verum minus in hac III, 454, 31 s.; in aqua fit quamdiu in aurem non penetret aqua III, 455, 11 s.; cessat etiam, ubi membrana ægrotat III, 455, 14; si ab eo deveniunt motus ad sensorium commune, audire nobis videmur III, 511, 3 s.; ejus sensibile proprium non corpus est, sed affectus vel motus, non tamen sine corpore III, 489, 42 s.; sensibile ei proprium sonus est III, 452, 22; III, 507, 8; III, 479, 38; III, 502, 26; ideoque circa eum non fallitur III, 452, 20 s., 24; III, 484, 13; fallitur vero circa naturam aut locum rei sonoræ III, 452, 25; æque sonum ac silentium percipit III, 458, 10; præterea magnum sonum III, 458, 11; probatur eo sentire quod sentimus III, 462, 40 ss., cf. III, 502, 19 ss.; duplex est vel actu vel potentia III, 463, 18; qui actu est, idem atque unus ac sonus actu, etiamsi substantia diversus III, 463, 5 ss., cf. 40 s.; qui actu, eo continetur qui potentia est III, 463, 12 s.; ejus propria actio est auditio III, 502, 17 s.; ejus usus auditio est III, 507, 5; ejus ope nihil aliud facere licet quam audire II, 144, 35; non deliberamus an eo audire debeamus vel videre II, 144, 36; eo aliter uti non licet nisi ad audiendum II, 205, 54; proportio quædam est III, 463, 41 s.; hinc pessumdatur ab acuti et gravis excessu III, 463, 42 ss., cf. III, 467, 33 s.; acutum ac grave respicit III, 458, 48 s.; respicit tamen et magnitudinem et parvitatem et lævitatem aliaque contrariorum paria III, 459, 2 ss.; ejus unicum subjectum sonus est III, 459, 5 s.; ejus acumen duplex est III, 417, 45 s.; III, 418, 30 s.; alterum quo omnium sonorum discrimina accurate percipimus III, 418, 31 ss.; alterum quo sonos remotos facile audimus III, 418, 34 s.; illud a puritate sensorii et membranæ id obtegentis pendet III, 418, 34 ss.; III, 419, 3 ss.; hoc vero ab eo quod ante sensorium canalium longe porrectorum quædam species exstat III, 419, 8 ss.; ejus sensorium meatus est spiritu nativo plenus III, 362, 54 ss.; ejus meatus ad aerem externum pertingunt, *ibid.*; desinunt vero in venas quæ a corde ad cerebrum tendunt III, 363, 2 s.; ejus cum corde nexus non admodum manifestus est III, 244, 6 ss.; eidem foramini cum pulmone et aspera arteria impositus est IV, 278, 42; non omnes ejus intermedii partes simul moveri probantur III, 489, 29 ss., cf. 4 ss., III, 490, 2 ss.; eum meatuum ope fieri censebat Empedocles II, 447, 44; quales aures optimum præbeant III, 10, 7; eo longe penetrare non possumus propter debilitatem II, 183, 2; in eo semper ultimum alterans (secundum locum) simul est cum eo quod primum alteratur II, 336, 32; quomodo eo hallucinemur III, 495, 507, 36 s.; non versatur circa res absentes III, 49; cur illi potius faveat nox IV, 174, 28 ss.; de eo problemata IV, 298, 45; cur eo inde ab ortu maxime mutilentur IV, 173, 43

ventus singulis regionibus proprios, 639, 36; pertinet ad res quæ effodiuntur III, 485, 2; odore caret idque quia et sapore III, 485, 2 s.; elixari dicitur sed translato sensu III, 613, 6 s.; sine eo annuli signum recipit cera III, 460, 43 s.; nec quatenus aurum est III, 460, 45; ex eo fit statua II, 257, 45; numerabile est idque quare II, 258, 1; ad id probandum utilem esse ferunt lapidem quem grues iter facientes ferunt III, 157, 19 s.; contra id venit chrysocollæ pulcherrima species IV, 84, 4; ab eo nequit discerni æs apud Indos IV, 82, 16 ss.; oritur circa Philippos in Macedonia IV, 81, 12 ss.; non signatum defossum in Pieria Macedoniæ IV, 82, 1 ss.; multas ejus glebulas defert Oxus IV, 81, 30 s; item Theodorus (Thermodon?) fluvius in Iberia IV, 81, 32; ejus species quod ignis expers vocant circa Pæoniam invenitur, idque quomodo IV, 81, 21 ss.; ejus copia in Pæonia IV, 81, 22 s.; glebæ duæ quarum una tres, altera vero quinque libros appenderet in Pæonia repertæ IV, 81, 25 s.; ab Arabibus in Palæstinam importatur fr. 351, a; a muribus comportatur in parva quadam insula ultra Chalybas sita IV, 79, 3 ss.; id simulant vasa felle tincta, 276, 15; item lithargyrina et stannea, 276, 14; pretiosissima est possessio II, 42, 52; ferro majus bonum est, etiamsi inutilius sit, 326, 21; id in Gymnesiis insulis liberos possidere non licet, idque quare IV, 89, 23 ss.; id gestare mulieres vetuerunt Ephesii, 644, 17; quod habebant civitati mutuum dare mulieres jusserunt Ephesii, 644, 18; mulieres id gestare volentes constitutum quid in templo consecrare jussit Dionysius Syracusanus, 644, 33; id e Leucotheæ fano abstulit idem, 645, 29; non signatum sibi afferre jussit Taos, 647, 18; multum attulerunt Cleomeni sacerdotes Ægyptii, ne crocodilos venando persequeretur, 649, 7 eo fulgebat regia Persarum regis III, 637, 21; si eo magnifice quis utatur, splendidum spectaculum præbebunt sacrificia, 417, 24; ejus frustulis comparantur atomi Democriti et Leucippi II, 378, 11; ei comparat Plato omnium susceptivum (πανδεχές), id est omnium rerum materiem communem II, 454, 10, 15; id imperantium animo admiscuit deus secundum Platonem, 502, 51; eo paleas præfert asinus, teste Heraclito II, 122, 18.

Aurum lævigatum (γρ. παρατριβόμενος); colorem mutat III, 646, 1.

Auscultationes (αἱ ἀκροάσεις); e moribus pendent II, 488, 7.

Auscultator (ὁ θεωρός); aliquatenus judex est, 367, 36 s.

Auscultatores (ὠτακουσταί); eos emittebat Hiero, 584, 41.

Ausones; eo cognomine et nunc et olim designabantur Opici, 612, 2.

Auster (Νότος); eodem apud omnes vocatur nomine IV, 45, 36; nomen unde traxerit IV, 45, 37; ita peculiariter vocatur ventus qui a polo nobis recondito spirat III, 632, 34 s.; ei proximus est Euronotus III, 632, 34 s.; item Libonotus III, 632, 36 s.; non spirat ab altero polo III, 587, 54 s.; is est necesse qui a plaga adusta spirat III, 588, 5 s.; ut hic ille et Aquilo, ita in mari australi ultra Africam sito Favonius et Vulturnus vicissim continenter spirant III, 587, 51 ss.; ita vocantur qui a meridie spirant III, 585, 18 s; III, 632, 23; eorum species III, 632; ejus speciem habent Vulturnum, 546, 6; ab æstivo flat solstitio, non ab altera terra III, 587, 2; contrarius est Aquiloni III 588, 45; IV, 244, 18; ad eum pertinet cum genuinus Auster, tum Africus III, 589, 31 s.; e longinquo flat IV, 245, 33; ejus initium procul a nobis est III, 585, 2 ss.; ejus motus obliquus est idque quare III, 585, 19 s.; humidus est IV, 244, 9; humidus ac gravis est III, 157 30 s.; et magnitudine et flatu calidissimus ventus III, 581, 14 s.; a locis siccis et calidis spirat, ideoque calidus III, 581, 15 s.; IV, 245, 49 s.; exhalationis siccæ multum a propioribus locis provenientis continet III, 581, 19 s.; Africæ incolis serenus III, 581, 24 s.; cur in Africa frigidus sit IV, 253, 11 s.; cur in partibus ipsius Ægypti ad mare sitis non flet, super Memphim vero splendidus spiret IV, 252, 1 ss.; quintodecimo die post solstitium flat IV, 250, 4; cur caniculæ tempore flet IV, 245, 41 ss.; IV, 249, 35 ss.; hieme pollet III, 632, 41; vere oritur IV, 244, 7; dubitant nonnulli cur post brumale solstitium non oriatur III, 586, 33 ss.: æstus affert III, 590, 22 s.; teporem creat III, 565. 23; in Ponto non satis magnum calorem facit ut evaporatio oriri possit III, 565, 25 ss.; colligi sinit exhalationem III, 565, 32; cur spirent cum hieme atque ineunte vere, tum autumno cessante, imbresque afferant et contorti sint et Libyæ incolis non minus frigidi quam nostræ regionis incolis Aquilones IV, 246, 21 ss.; cur non Etesiæ fiant IV, 244, 3 ss.; cur minus crebro quam Aquilo spiret IV, 245, 30 ss.; cur sæpissime spiret IV, 250, 36; semper flando dominatur IV, 322, 41; cur post eum cito Aquilo, post Aquilonem vero non cito superveniat Auster IV, 252, 29 ss.; ii et Aquilones inter ventos maxime fiunt, idque quare III, 585, 2 ss.; cur major et crebrior et calidior ventus sit quam Aquilo III, 588, 9 ss.; cur acrius frigus Aquilone quam eo flante IV, 242, 40 s.; cur is et Eurus Aquilone et Favonio plus aquæ afferant IV, 248, 5 ss.; quominus multi flent Etesiæ impediunt IV, 245, 44; quamobrem leniter spirantes obnubilationem non faciant, magni vero faciant IV, 251, 14 ss.; cur non incipiens sed desinens imbrem afferat IV, 246, 47 ss.; cur ubi minor est serenus sit, ubi vero major, nubilus et diuturnior IV, 247, 3 ss; cur parvus incipiat, augeatur vero desistens IV, 248, 27; IV, 251, 20 ss.; IV, 252, 8 ss.; cur minus hibernis noctibus quam diebus flet IV, 245, 34 ss.; cur post pruinam flet IV, 244, 15 ss.; post nivem flat IV, 244, 19; si duxerit Aquilonem cur hiems glacialis fieri dicatur IV, 252, 20 ss.; sæpissime facit lutum atque in universum aquam IV, 252, 27; cur eo spirante mare cæruleum fiat IV, 251, 10 ss.; eo flante æstus maris præcipue fit, idque quare IV, 230, 1; iis spirantibus hieme iris circa lucernam fieri solet III, 603, 42 s.; de eo proverbium IV, 248, 27; cur male oleat IV, 246, 33 ss.; ex mare provenientes stirpibus prosunt, idque quare IV, 112, 50 s.; IV, 246, 35; fœcunditatis causa est Thriasio campo Atticæ, idque quare IV, 246, 36 s.; Lesbo imbrem affert IV, 254, 45; IV, 255, 2 s.; extra sinum flabat, ubi Helice et Bura dirutæ sunt III, 561, 34 s.; eum flantem erinacei Byzantii sentire dicuntur IV, 76, 23 ss.; quum circa Æoli insulas flaturus est, antea significatur, idque quomodo III, 593, 40 s.; sicci et non aquosi cur febres creare soleant IV, 112, 44 ss.; IV, 253, 19 ss.; cur iis spirantibus homines se gravius et invalidius habeant IV, 251, 45 ss.; IV, 113, 3 ss.; eo flante, apud viros humidius est semen, apud mulieres vero menstrua purgatio III, 397, 10 s.; plura residua gignit quam Aquilo III, 397, 9; hinc eo flante plures gignuntur feminæ quam mares III, 397, 8, 20 s., cf III, 124, 12; eo ad liberos procreandos magis congruit Aquilo, 621, 43; si eum spectent pecora coeuntia, feminas ea parere contendunt pastores III, 397, 19 ss.; ovibus et capris femininum partum conciliare solet III, 124, 12 s., cf. III, 397, 8, 20 ss.; ei obversa aqua ovibus autumno deterior III, 155, 43 s.; cur eum versus spectantia loca salsiores aquas contineant IV, 232, 37 ss.;

differunt III, 1, 25 ss.; a piscibus pro portione differunt, idque quare III, 225, 51 s.; iis magis manci sunt pisces quod ad partes exteriores attinet III, 300, 42 s.; eas recte pluribus differentiis simul a piscibus distinguit vulgus III, 224, 54 ss.; earum alæ piscium squamis pro portione respondent III, 225, 51 s., cf. III, 227, 47 s.; piscibus contrario modo situm habent uterum III, 326, 30 s.; quomodo generationis ratione ab iis differant pisces III, 111, 47 ss.; earum generationi partim similis est, partim dissimilis piscium cartilagineorum III, 378, 32 s.; III, 379, 14 ss.; non eodem modo se habent circa ovorum partum quo pisces ovipari III, 380, 36; quatenus iis matricis ratione similes vel dissimiles sint pisces cartilaginei III, 111, 41 s.; iis frigidiores sunt pisces III, 372, 51 s.; iis frigidiores et humidiores sunt pisces cartilaginei III, 378, 26; III, 346, 19 s.

Aves (*earum partes externæ et differentiæ secundum illas*); excessu ac defectu partium a se invicem differunt III, 225, 49 s.; III, 297, 22; sic aliæ longa, aliæ brevia habent crura III, 297, 24; aliæ latam, aliæ angustam habent linguam III, 27 34 s.; III, 297, 25 s.; paucas partes habent quibus privatim inter se differant III, 297, 27 s.; a reliquis animalibus etiam forma partium discrepant III, 297, 28 s.; pennatæ sunt omnes eoque a reliquis animalibus differunt III, 297, 29 ss.; eorum alæ fissæ sunt nec simili specie ac alæ integræ III, 297, 32 s.; iis quoque peculiare est rostrum quod in capite habent III. 297, 55 s.; collum habent idque porrectum et eadem de causa ac reliqua animalia III, 297, 41; item aliæ longum, aliæ breve III, 297, 42 s.; eorum collum plerumque crura sequitur III, 297, 43 s.; quatenus prona ac supina habeant III, 298, 20 ss.; earum truncus indiscreta moles est III, 298, 21 s.; earum substantiæ inest ut sanguine præditæ sint et alatæ III, 298, 30 s.; item ut volandi peritæ sint III, 298, 37 s.; quattuor membra dependentia habent ut reliqua pedestria et gressilia III, 298, 32 ss.; loco brachiorum et crurum anteriorum iis peculiares sunt alæ III, 298, 22 ss., 34 ss.: III, 300, 19 ss.; alarum vigore eminent III, 298, 37; earum dorso scapularum loco imposita sunt alarum extrema III, 298, 25; hinc necessario bipedes sunt æque ac homo III, 298, 26, 29 s., 38 s.; III, 300, 13, 25; sic enim quattuor cardinibus moventur III, 298, 39 s.; ut quadrupedes exteriora versus, non ut homo introrsum flectunt III, 298, 26 ss.; III, 18, 33 ss.; III, 26, 44 s.; III, 313, 32, cf. III, 315, 42 s.; III, 316, 6 s.; alas vero, ut quadrupedes crura posteriora, in partem convexam III, 298, 28 s.; quare pectus acutum habeant III, 298, 40 ss.; quare carnosum III, 298, 43 s.; sub pectore æque ac hominibus ac quadrupedibus venter ad anum et crurum flexuram tendit III, 298, 44 ss.; earum alis ac pedibus interposita sunt pectus et venter III, 298, 46 ss.; earum umbilicus apud adultas delitescit III, 298, 48 s.; idque quia cum intestino coalescit III, 298, 51; aliæ earum volaces sunt III, 298, 52 ss.; aliæ non volaces sed graves III, 299, 6 ss.; bipedes sunt, etiamsi gibberes sint III, 312, 49; idque primo loco quia onus retro habent III, 312, 50; secundo loco quia coxas sub ventre porrectas habent III, 312, 52 ss., cf. III, 300, 13 ss.; hinc equis æneis comparanda sunt crura anteriora elata tenentibus III, 312, 50 ss.; bipedes, sed non rectæ sunt III, 316, 1; si rectæ essent et nihilominus alas haberent, amoribus alatis quas pingere solent, similes forent III, 313, 11 ss.; erectæ non sunt, sed gibberes III, 300, 13 s., 25; III, 312, 49; III, 313, 12; crura duo habent sicut homo III, 26, 43; manuum et pedum anteriorum loco habent alas III, 26, 45 ss., cf. III, 18, 36 s.; quales coxas habeant et ubinam sitas III, 26, 47 ss.; coxam habent, eamque femori similem III, 300, 10 s.; III, 313, 1 s.; earum coxa longa est et sub ventre porrecta III, 300, 12 s., 21 s.; III, 316, 4 s.; idque quare III, 316, 3; ejus coxæ supposita sunt crura, idque quare III, 300, 22 ss.; crura sub medio ventre habent III, 323, 6 s.; in concavum flectunt crura III, 304, 18, cf. III, 313, 32; idque quare III, 316, 1 ss.; igitur hominibus contrario modo III, 304, 15 s.; III, 313, 26 s.; iis crura secundum naturam moventur III, 313, 35 s.; earum crura carne vacua sunt, idque quare III, 300, 25 ss.; quattuor digitos habent omnes III, 300, 27 ss.; excepta illecebra apud omnes tres digiti anteriora spectant, unus posteriora III, 300, 31 ss.; duo femora habere videntur, idque qualia et ubinam III, 26, 49 s.; III, 313, 2 ss., cf. III, 300, 11; III, 316, 4 s.; item quare III, 316, 3; omnes multos ungues habent III, 26, 25 s.; item omnes multifidæ, sed non eodem modo III, 27, 1 ss.; nonnullis pravi sunt pedes, idque quibusnam III, 3, 18 ss.; adhuc magis quam quadrupedes natibus carent III, 20, 7; ex quattuor his alæ duo motus cardines sunt III, 307, 3 s.; earum alæ supra agnatæ sunt, crura vero in supinis III, 318, 3 ss.; aliquatenus quadrupedibus natura similes sunt III, 315, 43 s.; earum alæ cruribus anterioribus pro portione respondent III, 315, 44 s.; ideo et eodem modo flectuntur quo illæ III, 315, 45 s.; earum motus proprius volatus est III, 315, 48 s.; igitur iis incedentibus ab alis petitur naturale motus principium III, 315, 47 s.; alas a latere adnexas habent III, 316, 16 s.; idque quare III, 316, 12 s., 18 ss.; aliæ longas, aliæ breves alas habent III, 225, 50; iis quod ad alas attinet contrario modo se habent insecta alata III, 312, 22 s.; quænam apud eas alas petat vena III, 41, 31 s.; nec volare potuissent demptis pedibus, nec ingredi demptis alis III, 311, 38 s.; apud eas flexionis principium in alarum origine est III, 311, 46; caudæ loco orrhopygium habent, idque quale secundum diversa genera III, 27, 30 ss.; orrhopygium iis inservit ad volatum dirigendum III, 311, 49 s.; quod iis orrhopygium præstat, id molluscis pinna III, 288, 20 s.; quænam orrhopygium ad volatum dirigendum ineptum habeant III, 312, 2 s., 8 ss.; quibus orrhopygium ad volatum dirigendum ineptum est, non recta volant III, 311, 52 ss.; quomodo pedes gerant volantes diversa earum genera III, 27, 32 s.; pennatæ sunt III, 295, 44; idcirco et cutem duram habent III, 295, 43 s.; III, 245, 21 ss.; unde probentur duram habere cutem III, 326, 20 ss.; pennas pilorum loco habent III, 245, 22 s.; squamarum vel pilorum loco pennas habent III, 27, 28 s.; pilis carent III, 246, 48 s.; ideoque et ciliis III, 246, 47 s.; pilorum loco pennas habent III, 28, 46 s; III, 49, 3; III, 420, 5 ss; iis peculiaris est penna III, 2, 4; earum pennæ in senectute durescunt, idque quare III, 421, 51 ss.; omnes partiario pennas amittunt III, 422, 10 s.; partem anteriorem pilosiorem habent quam posteriorem IV, 170, 38; hirsutæ circa ventrem sunt IV, 3, 38 s.; partim pennis iisdem affectibus obnoxiæ sunt quibus pilis animalia iis prædita III, 240, 7 s.; earum morbos produnt plumæ, idque quomodo III, 162, 52 ss.; quæcunque duram pennam habent fortes IV, 3, 29 s.; quæcunque mollem ignavæ IV, 3, 31; æque ac reliqua animalia partim unicolores, partim multicolores, sed toticolores, partim variæ sunt III, 425, 15; in nonnullis earum generibus aliæ variæ sunt, aliæ non III, 425, 23 s.; excepta grue secundum ætates colorem non mutant III, 49, 4 s.;

secundum anni vero tempestates mutantur idque quænam et quomodo III, 49, 6 ss.; III, 171, 8; III, 204, 21 ss.; III, 206, 39 s.; III, 426, 14 ss.; III, 653, 44; immo mutantur pleræque adeo, ut imperitos decipiant III, 49, 11, s.; caput et collum et dorsum habent III, 26, 41 s.; item supinas corporis partes III, 26, 42; item partem pectori respondentem III, 26, 42 s.; bipedes pennatæ sunt III, 249, 6; igitur earum caput et collum parum ponderis habent III, 249, 7 s.; III, 316, 1 s.; pectus earum angustum est III, 249, 8; iis peculiare est rostrum III, 46, 15; III, 242, 42; rostrum earum maxillarum locum tenet III, 249, 4; oris loco rostrum habent III, 27, 16; III, 253, 31 s.; necessario osseum et angustum est, idque quare III, 249, 8 ss., 21 ss.; unicuique earum ad vitæ rationem accommodatum est rostrum III, 253, 33, 39 s.; quomodo igitur rostri ratione inter se differant III, 253, 34 ss.; senescentibus rostrum majus fit III, 49, 1; labiis et dentibus carent III, 27, 17; dentibus carent III, 271, 36; igitur apud eas haudquaquam suo munere fungitur os III, 271, 35 ss.; quapropter natura earum oris defectum ventriculi calore et potentia compensat III, 271, 45 s.; idque quomodo III, 271, 38 ss., cf. III, 34, 6 ss.; maxillas tantummodo sursum deorsum movent III, 296, 9 s.; idque quia dentibus molaribus carent III, 296, 12 ss.; naribus carent sed olfactus meatus habent III, 27, 18 ss.; III, 69, 9 s.; in rostro olfactus meatus habent III, 249, 11 s., cf. III, 248, 52; geminas nares habere nequeunt III, 249, 2 s., 11, cf. III, 248, 50 ss.; auribus carent sed auditus meatus manifestos habent III, 9, 46 s.; III, 27, 18 ss.; III, 245, 21, 23 s.; III, 295, 42 s.; in longinquum prospicere debent III, 246, 21 s.; igitur humido et acuto visu iis opus est III, 246, 19 ss.; oculos duos omnes habent, sed ciliis carent III, 27, 20 s.; palpebra superiori carent III, 295, 49 ss.; hinc palpebra inferiori connivent III, 295, 51; iis magis visus acumine opus est quam animalibus squarrosis, idque quare III, 296, 3 ss.; hinc molliores habent oculos III, 296, 2 s.; oculorum tutamen habent III, 245, 28 ss.; quænam earum palpebra inferiori nictitent III, 245, 31 ss.; idque quare III, 245, 47 ss.; anguli oculi interioris membrana nictitant III, 27, 22 s.; III, 245, 33 s.; III, 295, 52 s.; idque quare III, 246, 11 ss.; nonnulla earum genera calcaria habent, idque quænam III, 27, 41 ss.; quomodo calcarium ratione a maribus differant feminæ III, 76, 14 s.; item cristas habent, idque quales III, 27, 44 ss.

Aves (*earum partes interiores*); internarum partium ratione et inter se et a reliquis animalibus differunt III, 34, 4 s.; pulmonem habent et aerem recipiunt III, 321, 38 s.; III, 346, 14 ss.; idque qualem III, 263, 32 ss.; pulmonem sanguineum habent III, 544, 10; ligula carent, sed arteriam contrahendo idem efficiunt quod quadrupedes sanguine præditæ (oviparæ) ligulæ ope, idque quomodo III, 27, 38 ss.; III, 545, 5 ss.; arteriam et gulam habent, easque eodem loco sitas ac apud hominem III, 29, 44 s.; de earum pulmone et arteria v. *Ovipara*; qualem ventriculum habeant pleræque III, 34, 11 ss., cf. III, 271, 42 s.; quænam calidum ventriculum habeant III, 265, 14 s.; nonnullæ ante ventriculum ingluviem habent, idque quænam III, 34, 6 s.; III, 271, 38; iis ingluvie similia sunt mollusca III, 57 9; eidemque usui inservit, idque cuinam III, 277, 47; III, 278, 2 ss.; earum ingluviei similis est cochleæ ventriculus III, 63, 14; III, 279, 2; aliæ ingluvie carentes gulam vel totam vel inferiorem ejus partem latam et amplam habent III, 34, 14 ss., cf. III, 271, 39 s.; aliæ ipsius ventriculi partem habent ingluviei similem III, 34, 21 s.; III, 271, 41 s.; aliæ et gula et ingluvie ampla carentes longum ventriculum habent III, 34, 23 ss.; paucæ quædam ingluvie carentes gulam non amplam, sed valde longam habent, idque quænam III, 34, 25 ss.; quædam gulæ partem tumidam habent, qua cibum inconfectum recondunt III, 271, 40 s.; qualia intestina habeant pleraque III, 34, 33 s.; pleræque earum appendices intestinorum habent, sed paucas, idque ubinam et quænam III, 33, 45; III, 34, 35 ss., cf. III, 272, 12 ss.; omnes fel habent III, 30, 37 ss.; quomodo fellis ratione a se invicem differant III, 30, 53 ss.; pleræque admodum parvum lienem habent III, 30, 12; III, 265, 27 s.; idque quia parum excrementi habent III, 265, 26 s.; præcipue tamen quibus ventriculus calidus est III, 265, 13 ss.; earum carnes raræ sunt III, 265, 19; III, 266, 22; igitur earum excrementum in pennas impenditur III, 265, 18 s., 32 s.; III, 266, 12, 14 s., cf. III, 274, 7; unicam tantummodo habent venam umbilicalem III, 142, 46 s.; quædam per corpus dispersa habent corpuscula latiuscula renibus similia III, 266, 31 ss.; omnes vesica et renibus carent III, 31, 7; III, 265, 18; III, 266, 12, 15 s.; III, 266, 28 s.; III, 278, 27 s.; IV, 162, 10; igitur earum excremento incumbit sedimentum album terrenum III, 278, 25 ss.; earum corpora facile perflantur et parum excrementi vitiosi habent III, 270, 12 s.; igitur earum jecur purum et sanguineum colorem habet æque ac oviparorum III, 270, 10 ss.; sanguine præditæ sunt sed non viviparæ III, 242, 16 s.; ossa debiliora habent III, 242, 17; earum ossa paululum ab animalium viviparorum et pedestrium differunt III, 45, 36.

Aves (*earum generatio*): omnes sexus discrimen habent III, 358, 47 s.; III, 383, 27 s.; pudendo masculino carent, idque quare III, 323, 5 s.; testes omnes habent, sed intus III, 408, 1; III, 207, 51 s.; III, 300, 38 s.; testes habent lumbis applicitos III, 35, 8 s., 29 ss.; III, 79, 20 ss.; III, 321, 24 ss., cf. III, 326, 20 ss.; idque quare III, 323, 20 s.; III, 326, 20 ss.; quomodo se habeant et ubinam siti sint earum testes III, 321, 34 ss.; III, 35, 29 ss.; III, 79, 20 s.; item meatus seminales III, 321, 35 ss.; III, 35, 33 s., 38 ss.; III, 79. 19 s.; apud eas a vena magna ad utrumque testem tendit meatus III, 35, 40 s.; aliæ earum ante coitus tempus testes parvos habent, aliis omnino latent III, 35. 44 s., cf. III, 322, 50 ss.; coitus tempore testes valde magnos habent III, 35, 46; III, 111, 28 ss., cf. III, 113. 29 s.; III, 322, 49 s., 52 s.; quatenus iis tribui possit pudendum masculinum III, 35, 35 ss.; castrari possunt, idque quare III, 207, 51 s.; earum testes semen recipiunt III, 322, 46 s.; ideoque iis celerius semen emittunt pisces III, 322, 47 s.; apud majora magis manifesta sunt quæ ova et pulli generationem spectant III, 378, 10 ss.; ubinam apud eas situs sit uterus III, 36, 50; III, 322, 3 s.; III, 324, 27, cf. III, 354, 19; ova et uterum ad septum transversum habent III, 324, 43 ss.; III, 373, 30 s.; III, 376, 22, s.; III, 356, 6 s.; III, 407, 51 s.; III, 382, 11 s.; uterum supra situm habent III, 371, 14, cf. III, 324, 27; quomodo se habeat apud eas uterus III, 37, 3 ss., cf. III, 37, 12 ss.; majorum uterus si per cervicem inflетur, turget et sinuatur III, 37, 6 ss.; apud minores magis inconspicuæ sunt hæ partes III, 37, 9; coitu gignuntur III, 385, 22; æque ac pisces nulla earum ore coit III, 381, 45; cito coeunt III, 323, 5 s.; III, 401, 42 s.; cuinam causæ Democritus tribuerit duplicem ovorum colorem apud eas III, 401, 43 s.; earum genitura alba est III, 104, 42 s.; earum residuum seminale debito tempore consistit eodem modo quo viviparis fit menstrua purgatio

B

agros communiter colunt, fructus autem cuique ad proprios usus distribuunt, 500, 17; eorum qui dignitate præstant, consilio utuntur antequam agant 412, 15; cito capite truncant III, 269, 28 s.; multi infantes in fluvios frigidos mergunt, 622, 48; apud multos eorum etiamnunc consuetudo obtinet hastas in terram defigendi fr. 137, b; cur ad decem usque numerent IV, 193, 32 ss.; omnes diis supremum locum tribuunt II, 370, 44; quinam philosophiæ apud illos auctores fr. 67, b.

Barbarismus; oritur e glossematum frequentia, 475, 8, 9, 15.

Barbarus (i. e. rex Persarum); adversus eum Atheniensibus opem tulerunt Potidæatæ et Æginetæ, 374, 15, v. *Rex Persarum*.

Barbatæ stellæ; ita vocantur cometæ, quorum coma in longitudinem extensa est III, 560, 30 s., v. igitur *Cometæ*.

Barbiti; instrumenta musica antiqua, 632, 2; in pueris educandis adhibendi non sunt, *ibid.*

Barenus; v. *Balagrus*.

Bases bullarum; cur candidæ sint in aqua et soli expositæ nullam umbram efficiant IV, 197, 40 ss.

Basilidæ; eorum oligarchia, etiamsi bene rempublicam administrarent, olim a plebe eversa est, idque quare, 571, 49.

Basilicus; eum nonnisi multitudine et paucitate a domino et œconomo differre putant, 482, 10, cf. 484, 41; quomodo eum a politico differre putent, 482, 15.

βασίλισσα· fr. 150, b.

Bati; v. *Rajæ*.

Batiacæ; poculorum genus IV, 82, 19.

Batis; v. *Rubicola*.

Baties; v. *Rubicola*.

Batos; piscis cartilagineus latus est, longa cauda instructus III, 78, 40 s.; quomodo coeat III, 78, 41 ss.

Battus; Cyrenes conditor fr. 267, b; nummus in ejus honorem excusus, isque qualis fr. 267, b.

Baubicæ speluncæ; in Parnasso fr. 348, b.

Beati prædicatio (εὐδαιμονισμός); quomodo a laude et ab encomio differat II, 193, 15.

Beata vita; quodsi cui displiceat hæc dictio, utendum est dictione *vita bona et honesta* II, 185, 48.

Beatitudo; an divitiis præstet, nemo dubitat, 197, 45; alii rei non bonæ conjuncta præstat justitia et fortitudine, 199, 45; quod ad eam tendit præstat eo quod ad prudentiam 199, 5; si pluribus superet sanitatem quam sanitas salubre, quod beatitudinem efficit melius est sanitate, 199, 10.

Beatorum insulæ; earum incolas otio frui in maxima rerum abundantia narrant poetæ, 619, 50; eorum incolis præcipue philosophia et temperantia et justitia opus erit, 619, 49.

Beatus; ei opus non esse amicis putabant cum vulgus tum Euripides (*Or.* 667) II, 112, 21, 26; ei necessario tribui debent amici quippe qui bonorum externorum maximum sint II, 112, 28; indiget in quos beneficia conferat II, 112, 35; II, 115, 4; amicis indiget quia solitaria vita difficilis est II, 112, 36; II, 113, 10; II, 115, 3; ei amicis opus non esse putant quia amicis utilibus opus non habet II, 112, 44; nec jucundis, nisi aliquo usque II, 112, 46; amicis indiget ut honestas eorum actiones contemplatus delectetur II, 113, 8; ei virtutis exercitationem suppeditat vita communis cum amicis II, 113, 18; amicis ei opus est, ut delectetur eos esse videns II, 113, 20 ss.; quæ ejus actum vel actus perficiunt voluptates revera homini propriæ sunt II 122, 40 ss; ei opus est bonis externis, etiamsi non multis nec magnis II, 126, 34, 37 ss.; recte nemo invitus dicitur a poeta anonymo II, 29, 36 s.

Beati; vitam una traducere conantur II, 95, 1; iis minime convenit solitaria vita II, 95, 1; iis jucundis, non utilibus amicis opus est II, 95, 41; molestum non diu ferunt II, 95, 42; plerique qui pro iis habentur, ludis operam dant II, 123, 11.

BEGZ; ignis non erit, si hæc series elementa alicujus rei significat II, 636, 50.

Belenum (βελένιον *interpr. gr.*); perniciosum in Persia natum transmutatur et in Ægyptum et in Jerusalem (*v. gr.* Παλαιστίνη) transplantatum comestibile factum est IV, 28, 39 ss.

Bellaria; cur edenda sint IV, 227, 20 ss.; qui ea comedere in theatris solent, tunc inprimis ita agunt, ubi histriones male munere suo funguntur II, 121, 35.

Bellator (πολεμῶν); irascitur si res bellum spectantes negligunt, 348, 43.

Bellerophon; loca deserta sectabatur IV, 265, 26; de eo Homeri versus (Il. ζ, 200-202) citantur IV, 265, 27 ss.

Bellica actio; omnis arti imperatoriæ subjecta est II, 1, 13; ad eas opportunus esse debet situs urbis, 613, 17.

Bellica ars (πολεμική); ad artem acquirendi justam pertinet, 488, 22; natura quodammodo pertinet ad artem possessionis augendæ, 489, 40; ejus pars est ars venatoria, 489, 41.

Bellica virtus (ἀρετὴ πολεμική); in multitudine occurrere solet, 527, 50; sine ea rite incoli nequit civitas, 534, 12; ei de civilibus honoribus certare licet, 534, 11.

Bellicæ exercitationes (τῶν πολεμικῶν ἄσκησις); quænam sint earum causæ justæ, 619, 13; iis ineptum reddere non debent musicæ opera, 631, 21.

Bellicæ res (τὰ πολέμικά); negotiosæ sunt II, 124, 34, 44; pertinent ad præstantissimas actiones virtuti congruas II, 124, 43; iis ad actum perducuntur virtutes activæ II, 124, 32; in iis per omnes fere pervadit imperium et obedientia, 518, 17; probant eundem hominem plures magistratus gerere non debere, 518, 16.

Bellici apparatus ((αἱ πρὸς πόλεμον παρασκευαί); eorum robur fiduciam facit, 355, 17.

Bellici quæstus; ab hominibus, iisque invitis petuntur, 635, 33.

Bello occisi; eorum liberis victum de publico præberi jussit Hippodamus Milesius, 508, 40; eorum liberis Athenis atque in aliis civitatibus de publico præbetur victus, 508, 42.

Belluæ marinæ (θηρία); in Ponto pauciores et minores sunt II, 158, 36 s.; desunt ubi invenitur anthias III, 191, 8; quomodo adversus eas se defendant amiæ III, 191, 29 ss.; ne ab ea devoraretur delphinillus mortuus, eum dorso gestarunt duo delphines III, 206, 1 ss., v. *Cete*.

Bellum; in eo frequentes ac inexspectatæ sunt vicissitudines, 419, 48; eo alii valde pauperes, alii valde divites fieri solent, 573, 50; multos interimit vel eorum qui secunda in eo fortuna usi sunt, 419, 44; iis celerrime et maxime intereunt gentes III, 571, 33 s; an gerendum sit, necne, res est ad deliberationem pertinens II, 205, 40; de eo deliberatur cum in senatu tum coram populo, 416, 14; quasnam ob causas geri soleat, 419, 12; 455, 51; si quæritur cur geratur respondi potest, vel quia prædati sunt, vel ut dominentur II, 269, 31; non sui, sed pacis gratia geritur, 618, 19; 619, 31; II, 124, 31, 35; quasnam ob causas ei finem imponere soleant homines, 420, 4; quænam dicenda sint ubi ad id hortari volumus, 419, 20; quibusnam de causis eo superiores evadamus, 419, 23; 456, 29; quænam dicenda sint, ubi bellum futurum dissuadere volumus, 419, 31; quænam ubi victores a bello ut abstineant co-

tent æstas sicca et aquilonia itemque autumnus IV, 110, 24 ss.

Biliosum sedimentum (χολώδης ὑπόστασις); ubi non amplius adest sanguis a jecore trahitur IV, 297, 2 s.

Bilis (χολή); est pars similaris humida et mollis III, 2, 12; III, 230, 50; item quod ei respondet III, 2, 13; III, 230, 51; cum flava, tum atra excrementum, ideoque pars similaris est III, 38, 10; eam alii calidam, alii frigidam esse censent III, 232, 3 ss.; ejus prima materies forsan amara sunt II, 561, 29; forsan ex eodem fit ex quo pituita II, 561, 30; ex ea fieri potest pituita, idque quomodo II, 561, 33 s.; excrementum, ideoque calorem habet, idque quare III, 233, 22 ss.; quæ per totum corpus extra fel (vesiculam) invenitur, excrementum vel colliquamentum esse videtur III, 275, 12 s., 48 s.; ejus copia quæ in morbis acutis prostat comparari nequit cum ea quæ a felle destillare potuisset III, 275, 10 s.; quatenus uno sensu percipitur, eam et flavam et amaram esse constat III, 462, 27 ss.; circa eam fallitur visus atque omne flavum ei assimilat III, 462,30 s.; a putredine provenit IV, 314, 33; cur æstate potius gignatur IV, 314, 31 ss.; cur sæpe prædominetur apud eos quibus natura calida est, si modo pleni robustique sint, nisi concumbant IV, 142, 15 ss.; in eam distribuitur alimenti pars IV, 304, 42; eam dejiciunt metuentes IV, 257, 42; eam spectat medicus, quia ea quoque consistit sanitas II, 263, 19; morbi ab ea oriundi cur æstate contrahi soleant IV, 108, 35 s.; cur eam medicamenta purgantia ad ventrem agant IV, 314, 11 ss.

Bilis atra (χολὴ μέλαινα); frigida est III, 505, 32; item excrementum III, 505, 34; refrigerat alimenti officinam et omnes partes quibus potentia inest III, 505, 32 s.; redundat ubi contrarii humores siccescunt IV, 110, 34 s.; ejus succus et temperamentum flatuosa sunt IV, 266, 29 s.; ideo ei affectus flatuosos et præcordiorum morbos medici tribuunt IV, 266, 30 s.; simile ei temperamentum et naturam vinum sortitur IV, 266, 32 s.; et calidissima et frigidissima fit, idque quare IV, 267, 9 s.; si modum in corpore excedat morbos attonitos, aut torpores, aut animæ dejectiones aut timores parit IV, 267, 17 ss.; IV, 268, 15 ss.; in quibus admodum incaluerit parit hilaritates cum cantu, mentis alienationes et ulcerum eruptiones IV, 267, 20 s.; plerisque morbum melancholicum quendam creat IV, 267, 22 s.; quibus vero multa et frigida inest torpidi et fatui fiunt IV, 267, 27 s.; quibus multa et calida furiosi, ingenui, in amorem proclives fiunt IV, 267, 28 s.; item ira et cupidine facile permoventur et loquaces fiunt IV, 267, 29 s.; multi morbis furiosis vel qui numinis affectui tribuuntur ab ea capiuntur, idque quare IV, 267, 31 ss.; quibus propter vehementem calorem medium versus effluxerit prudentiores et multis in rebus ceteris sapientiores fiunt IV, 267, 36 ss.; magnum ad pericula subeunda discrimen facit IV, 267, 41 ss.; item in quotidiano animæ habitu IV, 267, 53; quos vexat ii insomniis tenentur IV, 133, 5; qui ea laborant, eorum nonnulli in crapulis penitus enervantur IV, 130, 51 s.; ejus modo adhæresscit corpori humoris crudi sedimentum IV, 112, 5 ss.; si purgatur cur purgatio modum non excedat IV, 311, 26 ss.; eam facile purgare solent IV, 311, 30; cur qui eam evomuerint in periculo sint IV, 297, 1 ss.; vitiis ab ea ortis varices prosunt IV, 140, 9 s; morbi ab ea oriundi IV, 265, 19 ss., v. *Melancholia* et *Melancholici*.

Bilis flava (χολὴ ξανθή); unde proveniat IV, 311, 34 ss.; dum intra corpus est, calida et crassa est, ab eo vero separata refrigeratur et humectatur III, 234, 14 ss.; igitur humectatur magis III, 234, 18; ei proprium esse statuendum est ut plus minusve oppositorum particeps esse possit III, 234, 18 ss.; si purgetur, cur purgatio modum excedat IV, 311, 26 ss.

Binarius numerus (δυάς); solus numerorum parium primus est, 264, 17; inter eum et monadem nihil interest II, 312, 25; numerus simpliciter minimus est II, 302, 16, cf. 18, 21; numero non mensuratur, nec ex numeris componitur, 165, 2, 6; numeri species individua 165, 24, v. *Dyas*.

Binarii numeri; in quaternario numero partim hoc, partim illo modo insunt, 287, 27.

Bipartita divisio (τὸ διχοτομεῖν); partim fieri nequit, partim frustra fit III, 226, 36; quasi conjungendo una efficitur, si in ea utimur differentia aliis differentiis carente III, 225, 8 ss.; quodsi ea individuas species attingere liceret, id unica differentia fieri deberet III, 225, 5; idque quare III, 225, 24 ss.; in ea privationes differentiam non faciunt III, 225, 16 s.; in ea inutiles sunt omnes differentiæ præter ultimam III, 225, 28 s.; quidam ea semper singularia petunt, idque perperam III, 223, 18 ss., cf. III, 225, 19.

Bipartita divisione utentes (οἱ διχοτομοῦντες); privatione dividere debent atque revera dividunt III, 223, 36 s.; species individuas assequi nequeunt, idque quare III, 224, 20 ss.; III, 225, 17 ss., 39 s., cf. III, 225, 3 ss.; iis differentia ultimæ semper quattuor erunt vel alio numero qui duplicanda unitate obtinetur III, 224, 27 s.; secundum munera animæ et corpori communia dividere coguntur anima prædita III, 224, 42 ss.; item feritate et mansuetudine III, 224, 46 ss.

Bipedalis linea; ei potentia inest pedalis III, 488, 39.

Bipes; qualitas est II, 526, 2; de multis prædicatur II, 555, 36; differentia animalis, 2, 15; II, 620, 31 s.; ad eum non referri debet servus, 10, 47; 11, 1; ultima differentia esse nequit quia pedes specie inter se differunt III, 224, 5 s.; ultima esset differentia, si homo unicum animal bipes esset III, 225, 34 ss., cf. 28; ejus idea est secundum idearum assertores II, 616, 28; necessario separabile et substantia erit secundum idearum assertores II, 554, 20; probatur ens quoddam per se esse, si homo ens quoddam per se sit II, 251, 34; hominis causa est II, 529, 1; quomodo ex eo dicatur homo II, 530, 35; in definitione non prædicatur de animali, 155, 39; species animalis pedestris et volatilis est 244, 6; secum affert vel pedestre vel volatile, 244, 12; exemplum citatur, 4, 29; 52, 16, 37; 96, 4; 135; 36; 143, 11; 186, 24; 209, 4.

Bipedes; iis accensendus homo est II, 483, 20; II, 617, 2; III, 142, 24; III, 307, 2 s.; III, 298, 26 s.; 28 s.; III, 300, 13, 25; III, 304, 14 ss.; III, 313, 26; III, 312, 36; III, 314, 4; III, 345, 44 s.; item avis, etiamsi gibber sit III, 142, 24; III, 307, 2 s.; III, 345, 44 s.; III, 249, 6; III, 298, 26, 29 s.; 38 s.; III, 300, 13, 25; III, 312, 49 s.; III, 304, 14 ss.; III, 313, 26; iis accensendæ sunt aves palmipedes, idque quare III, 317, 34 s.; iis accensendus est struthio libycus III, 303, 42 s.; partim viviparæ, partim oviparæ sunt III, 345, 44 s.; earum solus homo viviparus est III, 76, 39; sexus differentiam habent III, 75, 7; quisnam sit earum intra uterum (vel ovum) situs III, 142, 24 s.; quæ hujusmodi sunt, ubi perfecta sunt sanguinem habent III, 5, 30 s.; apud eas supra ab ante distinctum est III, 307, 1 ss.; superiorem sui partem universi parti superiori obversam habent III, 307, 13 s., 18 s.; idque quia rectæ sunt III, 307, 19; nulla omnia membra in convexum vel in concavum flectit III, 314, 42 s., cf. 35 ss.; inter eas et quadrupedes medium tenet simia III,

num est, servare solet, 497, 47; semper in actione est II, 614, 42 s.; igitur a pulchro differt *ibid.*; ipsum significamus dicentes *secundum quod* bonum II, 528, 29 s.; omnis generationis et motus finis est II, 471, 50 s.; causa est cur generatio semper vel plerumque eodem modo fiat II, 460, 48; per se et natura sua finis et causa finalis est II, 490, 10; causa finalis est II, 585, 4 s.; rebus agendis competit iisque quæ in motu sunt II, 585, 5 s.; in unaquaque re causa finalis est II, 469, 39, 43, cf. II, 471, 50; amabile est idque tanquam finis II, 91, 49, 51; id sine actione possidet optime se habens II, 401, 38; II, 402, 8; tanto pluribus ad id acquirendum actionibus indiget unumquodque quo longius ab optime se habenti distet II, 401, 39 s.; *II*, 402, 9; id nonnulla assequi nequeunt, quidcunque fecerint, nec omnino assequi conantur II, 401, 43; II, 402, 10, 15; partim ab eo deducuntur propositiones quibus de rebus agendis concludimus III, 522, 5; cur causæ quæ ad id faciunt necessariæ esse dicantur II, 518, 23 ss.; in universi natura partim tanquam separatum est, partim ordine constat II, 609, 32 ss.; qui hæc non agnoscunt in multa impossibilia vel absurda incidunt II, 609, 48; elegantiores de eo opiniones latere non debent *II*, *609*, *49*; nec quænam paucioribus difficultatibus obnoxiæ sint II, 699, 49 s.; ejus ratio non habetur *in* re mathematica II, 490, 17 ss.; habetur vero in artibus illiberalibus II, 490, 21 s.; revera numeris et rebus mathematicis inest II, 637, 45; simplex est II, 148, 15; II, 226, 35; sibi simile est II, 226, 40; non simplex, sed sibi persequuntur omnes, 343, 42; aliquid proprie sic dictum, præter virtutes morales requirimus II, 75, 15; non necessario verum est II, 537, 30; eo quod æternum est non magis bonum est II, 4, 40; ejus causa esse nequeunt nec elementa, nec fortuna vel casus II, 473, 31 ss.; id non cognoscere posset anima, eo quod ex elementis composita esset III, 441, 49; quænam ejus species animalia moveat III, 521, 19 s.; cujusvis actionem sequitur quædam voluptas II, 169, 17; ejus effectivum utile, 258, 32; quod habet quisque, cumulare et augere solet, 366, 10; unumquodque alii bono additum magis expetendum quam solum II, 117, 28; proprium magnum videtur ob propinquitatem II, 225, 45; alienum parvum propter distantiam II, 225, 46; quæque res peculiare appetit, non omnes commune aliquod atque idem II, 191, 13; nunquam imperfectum esse perhibent II, 168, 12; nunquam pravitati inest II, 168, 14, 17; omnibus commune non est II, 168, 17; optimum esse perhibetur II, 168, 18; honesta impedire nequit II, 168, 30; aliquod omnibus pravis inest II, 224, 34, 39, 51; æquale non tribui debet meliori et pejori II, 179, 48; in eo res esse dicuntur II, 287, 42; alio modo de justitia dicitur ac de fortitudine, 181, 18; magno quod contrarium dicitur, id magnum malum esse videbitur et vice versa, 421, 21; si quid post calamitates perpessas eveniat, misericordiam movet, 359, 15; nullum si eveniat, vel si nullum emolumentum ex eo redundet, misericordiam movet, 359, 17; vel absolute bonum est vel alicui II, 87, 30; partim actus est, partim habitus II, 87, 36; de omni disserere ad nullam pertinet scientiam vel facultatem II, 133, 9.

Bona; perperam a jucundis et pulchris distinguuntur in Deliaco epigrammate II, 8, 43, II, 183, 4; eorum causa Empedoclis amor est, si ejus mentem respicias II, 474, 11, cf. 8; in eorum ordine unum reponunt Pythagorei II, 4, 43; omnium ipsum bonum, i. e. ideam boni optimum esse statuunt idearum assertores II, 189, 44 ss.; iis voluptatem accensere recusant nonnulli II, 167, 51 s.; II, 168, 9; eorum non unica est scientia, ne eorum quidem quæ ad eandem categoriam pertinent II, 4. 32; II, 190, 28 s., 35; distinguenda sunt quæ per se bona sunt ab iis quæ propter hæc ipsa II, 4, 51; quænam per se bona sint II, 5, 2; quæritur quatenus homonyma sint II, 5, 13 ss.; quæstio de eorum homonymia remittitur ad aliam disciplinam II, 5, 17; eorum divisio fr. 92, a; fr. 102, b; fr. 103, a; fr. 119, b; eorum similitudo fr. 92, b; in re morali de iis tantummodo sermo fit quæ ab homine vel peragi vel acquiri possunt II, 5, 21, 24; quæ ad animam non pertinent, partim felicitati necessaria sunt, partim eam instrumenti instar adjuvant II, 9, 30; omnium consensu eorum tria sunt genera, nempe corporis, animæ et externa, 600, 46; II, 7, 44, 49; II, 88, 49; II, 135, 26, cf. II, 192, 2; omnibus opus est felici, idque quare, 600, 47; II, 88, 49; pertinent partim ad eum cui insunt, partim externa sunt, 320, 42; quænam pertineant ad eum cui insunt, 320, 44; quænam externa, 320, 45; alia externa sunt, alia corporis II, 165, 3 s.; alia simpliciter bona, alia alicui II, 208, 21; partim honorabilia, partim laudabilia partim facultates vel potentia bona II, 134, 12; quartum genus constat iis quæ bonum servant vel faciunt II, 134, 29 ss.; partim omnino et semper bona sunt, partim non II, 134, 32; partim fines sunt, partim non II, 134, 37; dividuntur in bona animæ, bona corporis et bona externa II, 135, 26; distinguuntur in bona simpliciter et bona alicui II, 220, 23; utraque appetimus II, 220, 34; item alia bona quia ejusmodi sunt, alia quia utilia II, 220, 39; ea appetimus omnes II, 181, 9 ss.; ea quisque sibi maxime exoptat II, 97, 6; maxime etiamsi fortasse non omnia, amico suo, quatenus homo est, evenire optat amicus II, 97, 5; quænam sint cum in universum, tum unicuique, 323, 8; 325, 18; de iis loci communes, 323, 22 ss.; item de bono apparenti vel dubio, 324, 7; eorum sumptio bonum est, 323, 22; majoris loco minoris sumptio bonum est, 323, 25; loci de peculiaribus unicuique, 324, 16 ss.; de quibus usurpatur prospera aut adversa fortuna, absolute quidem bona sunt, sed huic vel illi non semper II, 52, 47; circa eadem versatur injustus, utpote avidus II, 52, 46; quænam optent ac sectentur homines II, 52, 48; quænam vero optare ac præferre deberent II, 52, 49; quæ revera ita se habent meliora iis quæ opinionis ratione, 328, 10; quomodo definiantur quæ ab opinione pendent, 328 15; quæ esse magis quam videri volunt, meliora sunt, 328, 15; quæ ad multa utilia sunt, meliora sunt, 328, 18; eorum maxima erit copia, si unum boni natura sit II, 635, 11; naturæ insunt II, 474, 4; eorum causa bonum ipsum est II, 474, 15; nisi per se sunt bona, nihil vetat quominus quod ex iis compositum est, non sit bonum, 253, 19; quænam eorum fines sint II, 241, 18 s.; quænam eorum honesta sint II, 241, 20 ss., 38; distinguuntur ab honestis II, 173, 31 s.; alia simpliciter bona sunt, alia non simpliciter II, 173, 32 s.; enumerantur quædam II, 173, 33 ss.; qui alicui eorum se subtrahit nec id possidere vult, ingenuus non est II, 173, 44 s.; nec qui ab iis corrumpitur II, 173, 46; maxime eveniunt cum publice omnibus, tum privatim unicuique ubi omnes certatim honestum summopere sectantur II, 111, 44; laudabile est discernere quænam magna, quænam parva sint II, 214, 25; magna esse videntur quæ sectantur qui optimo gaudent habitu circa res jucundas II, 214, 27; præter rationem magna despiciunt virtutes II, 214, 33; alia honore digna, alia præter rationem magna II, 215, 12; eorum quæ honore sunt alia magna, alia parva II, 215, 13; majora iis quæ omnium

C

det III, 362, 9 s.; a calefaciendo et a cerebro provenit IV, 283, 26 ss.; ejus parum continent terrena III, 361, 37 s.

Calor (*quomodo plantas et animalia officiat*); tempestatis vel aeris ambientis e terra et aqua condit materiale principium plantarum ac animalium sponte nascentium III, 390, 44 s.; attollentis defectui originem debent primo loco animalia multipeda, secundo pedibus carentia, tertio plantæ III, 289, 52 ss.; ejus fons eadem parte contineri debet qua anima sentiens III, 261, 19 s., 22 s.; sanguini impertit caliditatem et humiditatem III, 261, 20 s.; eo inprimis motus et nutritio fiunt III, 238, 25, s.; omnium corporum maxime animæ motibus inservit III, 238, 22 ss.; eo producitur corporis æqualitas II, 544, 34, 48; eum necessario participare debent omnia animalia III, 238, 29 s.; incremento favet III, 263, 46; III, 430, 3; causa est cur addito fermento incrementum capiat massa III, 379, 40; eo augentur partes animalium III, 522, 35; erigit corpora III, 263, 47; ejus signum est magna sanguinis copia III, 263, 46 s.; parcum habent quadrupedes oviparæ III, 263, 42; ejus vi concoquitur et immutatur alimentum III, 234, 24 s.; III, 276, 23, cf. 17 s.; III, 281, 11; III, 324, 45 ss.; III, 395, 11 s.; III, 409, 40; III, 426, 1; III, 450, 34 s.; igitur ejus principium naturale habere debent animalia et plantæ III, 234, 25 ss.; III, 450, 35 s.; idque multiplex quia in multis partibus elaboratur alimentum III, 234, 27 ss.; ejus operationem faciliorem reddit alimenti in parvas partes divisio III, 234, 32 s.; cum naturali fit coctio in ventre superiori et inferiori III, 234, 34 s.; in magnis cordibus exolescit quia parcus est, idque quare III, 260, 26 ss.; non æque calefacit magnum cordis ventriculum et magnas venas ac parvum et parvas III, 260, 35; auget et condit alimentum III, 483, 29 s.; leve attrahit, amarum vero et salsum propter pondus relinquit III, 483, 30 s.; idem efficit in exterioribus corporibus ac intra animalia et plantas III, 483, 31 ss.; eum non excitant excrementa frigida et humida in ventrem confluentia, idque quare III, 217, 26 s.; subvehit alimenti exhalationem III, 505, 53; III, 506, 2, cf. 17; ubi ei deficiunt vires, repellitur ac deorsum fluit hæc exhalatio III, 506, 3 ss.; eo subtracto decidunt homines III, 506, 5 s.; vigore suo hominis incremento inprimit itineris directionem III, 239, 31 s.; aliquis semper restat in liquidis concoctis, e. gr. in pinguedine III, 267, 33 s.; ejus principio indigent omnia sanguine prædita III, 265, 8; ejus principium continet cor III, 265, 4 s.; ejus defectu fit interitus III, 548, 34 s.; idque apud perfecta in ea parte in qua substantiæ principium residet III, 548, 35; apud sanguine prædita in corde, apud exsanguia in parte ei respondente residet III, 548, 38 s.; agiliora reddit animalia III, 281, 13 s.; plurimum in pulmone habent terrestria animalia III, 456, 6 s.; interno temperando inservit respiratio III, 456, 3; necessario refrigerari debet III, 263, 2 s.; extrinsecus aqua vel aere refrigerari potest III, 263, 5 s.; cordis, causa est cur alii pisces paucas, alii multas branchias habeant III, 302, 19 ss.; apud pisces multo præditos celerior et validior esse debet branchiarum motus III, 302, 21 s.; majorem in universum habent pisces qui duplices aut plures branchias habent III, 302, 22, s.; naturalis ac puri excretio coitus est III, 422, 27 s.; per coitum siccat IV, 139, 41 s.; semini favet III, 372, 10 s., cf. 14 s.; id est quod semen fœcundum reddit III, 352, 6 s.; seminis ignis non est, sed spiritus astrorum elemento pro portione respondet III, 352, 7 ss.; animalium nec ignis est, nec ab igne originem petit III, 352, 16 s.; semini inditus tantum ac talem motum habere debet qualis ac quantus unicuique parti convenit III, 361, 53; si deficiat aut modum excedat, aut pejores aut mutilæ fiunt partes III, 362, 2 ss.; eum semini indit genitor III, 362, 8; eo semen concrescit et crassescit III, 55, 19 s.; apud animalia generantia e subeunte alimento condit residuum seminale III, 390, 35 ss., cf. 43 s.; ejus debilitas molæ causa est, non vero ipse calor, etiamsi ita censeant III, 410, 49 s., cf. III, 216, 34 s.; III, 217, 3 s.; maris apud insecta idem efficit quod semen apud animalia id emittentia III, 341, 30 ss.; lactis efficit ut dentes citius pullulent III, 429, 52 s.; apud dormientes ab exterioribus ad interiora refluit III, 510, 31 s.; una cum sanguine deorsum fugit apud somnolentos III, 239, 13 s.; magna copia in angustum compulsus ubi concoctus fuerit et vicerit expergiscuntur animalia III, 506, 26 ss.; parvo circa aliquas partes facto, per ignem se incedere putant dormientes III, 514, 2 ss.; apud metuentes subterfugiens ac sese contrahens saltum cordis efficit III, 549, 46 s.; ab ejus defectu pendet metus III, 297, 18 s.; sursum fertur pudibundis IV, 308, 22; si vehemens sit, interdum lacrimas fundimus III, 212, 29 s.; idque quia ab oculis, si humidi sint, superatur III, 212, 31; ei amplum operimentum præbet dorsum, idque quare III, 259, 29 s.; suapte natura apud animalia superiora petit III, 504, 34 s.; ubi vero eo devenerit, universum denuo reciprocat ac descendit, ab alimenti exhalatione depulsus III, 504, 35 ss., 41; diu apud hominem per calvariam exhalat III, 239, 36; ejus vi e cerebro, dum coquitur, exhalat aqua III, 239, 22 s.; minimus ac tenuissimus est in apice pilorum III, 424, 47 s.; apud juniora animalia nondum perfectus est, apud seniora vero deficit III, 397, 3 s.; compacta reddit corpora III, 397, 6 s.; in senectute deficit, idque quare III, 424, 27 s.; III, 549, 3 ss.; majorem habent animalia nobiliora III, 546, 6 s.; multo indiget magnorum animalium motus III, 303, 14 s.; parcum habent exsanguia III, 238, 39 s.; III, 240, 30; crustatorum et testaceorum conservat testa III, 240, 31 s.; morbi qui ab illo proveniunt madore sanantur IV, 119, 39 s.; multus in corporibus febrientium præparandus est IV, 119, 22 ss.; an quasi animans nobis insitus sit IV, 258, 21 s.;

Calores (θερμότητες); substantiæ non sunt II, 498, 10.

Calor adventitius (ἐπείσακτος); ne eo turbetur anima sentiens factum est septum transversum III, 268, 29 ss., cf. 42.

Calor agens (ποιοῦντα); ejus facultas terminis continetur III, 405, 22, s.

Calor alienus (ἀλλοτρία); prævalet per æstatem IV, 125, 24; causa est albedinis cutis et pilorum, ubi hicce color a morbo aut senectute pendet III, 425, 46 s.

Calor animæ vegetativæ conjunctus (τὸ ψυχικὸν πῦρ); cito in utramque partem vergit apud animalia sanguineo pulmone prædita III, 547, 26 ss.; apud eadem cito quaquaversus penetrat propter sanguinis copiam ac calorem III, 547, 28 ss.; æque ac reliquæ partes, immo magis quam illæ alimento indiget III, 550, 27 s.; idque quia reliquarum nutritionis causa est III 550, 28 s.; igitur necessario, ubi amplior fit, attollitur ejus instrumentum III, 550, 29 s.; igitur eo augescente fit respiratio III, 550, 26 s.; ejus instrumentum folli similis esse debet III, 550, 30 ss.; ejus instrumentum duplex esse debet quia ipse in medio positus est III, 550, 34 s.

Calor cordi vel sanguini insitus; quum attollitur apud pisces attolluntur etiam branchiæ et aquam transmit-

et concipiunt III, 87, 1 s.; nonnullis tamen evenit ut usque ad decimum octavum quin usque ad vicesimum coirent et generarent III, 87, 2 ss.; quot dies catuliant III, 124, 44 s., 48 s.; quot dies menstruam purgationem habeant III, 124, 45 s.; iis per menstruam purgationem turgent pudenda III, 124, 46 s.; per menstruam purgationem coitum non appetunt III, 124, 47; qualis post partum purgatio III, 124, 51 ss.; pleræque post partum non pro corporis magnitudine emaciantur III, 125, 1 s.; quando lac habere incipiant III, 125, 2 ss.; quando utile fiat earum lac III, 125, 5 s.; earum lac initio crassum est, deinde vero tenuius evadit III, 125, 7 s.; earum lac post suillum et leporinum crassissimum est III, 125, 8 ss.; quonam signo deprehendatur feminarum ætas ad coitum idonea III, 125, 10 ss.; mares ad coitum idonei sunt ubi sublato crure mingunt III, 125, 19 s.: quanam ætate sublato crure mingere incipiant mares III, 125, 16 ss.; III, 124, 29 s.; feminæ pleræque sedentes mingunt III, 125, 20 s.; nonnullæ tamen et interdum sublato crure III, 125, 21; editis catulis iracundæ sunt III, 121, 20, 31 s.; cur post partum torvæ sint IV, 166, 44 ss.; fœcundiores sunt quam grandia animalia IV, 172, 38; multos fœtus pariunt IV, 163, 13; per totam vitam coeunt et mares et feminæ III, 125, 25 s.; quot annos vivant III, 125, 28 ss.; XXIV annos vivunt fr. 150, a; an longæviores mares vel feminæ III, 125, 34 ss.; nullos alios dentes nisi caninos mutant III, 125, 37 ss.; eos alii caninos tantum dentes, alii nullos abjicere putant, sed perperam III, 23, 1 ss.; unde alii eos dentes non mutare censeant III, 125, 40 s.; alii omnes mutare III, 125, 43 s.; dentes septimo mense abjiciunt IV, 318, 26; quomodo dentium ope juniores a senioribus distinguantur III, 23, 7 s.; III, 125, 44 ss.; sublato crure mingunt III, 153, 36 s.; difficulter mingunt et excrementa ejiciunt IV, 321, 21; qualia excrementa emittant III, 153, 33 s.; qua in re iis similes sint simiæ III, 25, 3; quatenus canicipites III, 24, 14 s.; eadem portione augent partes superiores ac inferiores III, 22, 12 s.; super terram degit III, 4, 1; animosus et in amorem et adulationem proclivis est III, 4, 33 s.; cauda demissa fugiunt III, 204, 7 s.; quatenus eodem modo quo illi fugiant leones III, 203, 37 s.; III, 204, 7 s.; eorum latratus IV, 321, 17; senescentibus vox ingravescit III, 85, 12 s.; latratu indicant se insomnia habere III, 73, 46, cf. 44; œnussa inebriantur fr. 65, a; quamobrem verberati magis vociferentur IV, 321, 13 ss.; non latrant, si lapidem viderint in Nilo flumine natum, fabæ similem IV, 106, 14 ss.; eorum voces agnoscunt expergefacti quidam quia eas exiliter inter dormiendum audierant III, 512, 13 ss.; quomodo vestigia leonis legant III, 153, 36; feras ad cacumina tantum montium qui Nigri vocantur persequi dicuntur IV, 103, 5 ss.; cur flante Favonio vestigia pessime legant IV, 247, 21 ss.; quamobrem mortui leporis vestigia non odorentur IV, 310, 12 ss.; eorum olfactus pessumdatur halitu ursorum cujusdam generis alborum in Mysia IV, 102, 36 ss.; cervi intestinum gustare nolunt, nisi admodum pingue sit, idque quare III, 30, ss.; excrementa hominum gustare non audent qui hordeo quodam quod in regionis Sintorum Mædorumque in Thracia loco gignitur vescuntur IV, 96, 24 ss.; sedentes non mordent, 350, 24; quomodo eos decipiat hyæna III, 153, 12 s.; quomodo afficiantur hyænarum genere quodam in Arabia IV, 103, 7; angina, rabie et podagra laborant III, 166, 17 s., v. *Rabies, Angina, Podagra*; iis fiunt cynoræstæ dicti III, 101, 31; lumbricis infestati tritici segetem depascuntur III, 178, 4 s.; ægroti comesa herba vomunt atque purgantur III, 153, 4 ss.; III, 177, 27 ss.; citissime et cedit et ad pristinum corporis statum revertitur IV, 324, 44 s., eodem modo quo eorum morsus, curantur vulnera a leone inflicta III, 204, 15; iis inimici sunt thoes III, 204, 17 s.; Cyrenis cum lupis coeunt ac generant III, 170, 5 s., cf. III, 366, 42 s.; quomodo coire cogantur cum fera e coitu canis cum tigride procreata III, 170, 10; eos sæpe devorat hæc fera III, 170, 11 s.; ex eo et vulpe procreatur animal quod inter ambos medium tenet III, 355, 5, cf. III, 170, 6; III, 366, 42; eorum genera plura sunt III, 124, 28; et feri et mansueti sunt III, 4, 9; idque saltem in India III, 224, 48 s.; IV, 168, 47; quodsi æquivoce tantummodo sint, seorsum in species distribui non debent III, 224, 50; sin specie iidem, feritas et mansuetudo differentiæ specificæ esse nequeunt III, 224, 50 s.; apud eos cauda significandi vim habet IV, 321, 48 s.; optimi mediocres aures habent IV, 12, 7 s.; eos e forma dijudicare possunt venatores IV, 1, 16; et fortitudine et industria præstant qui e Molotticis cum Laconicis coitu procreantur III, 172, 9 ss.; magni et robusti qualia labia habeant IV, 10, 43 s.; communis eorum affectus obtrectatio IV, 7, 8; blandientes placidam habent frontem IV, 11, 49 s.; ad latrandum proclives gravem vocem habent IV, 4, 23; ad eos referuntur qui tenuem barbam habent IV, 13, 9 s.; item lumbosi IV, 9, 36; item qui caput magnum habent IV, 12, 2 s.; item qui igneis oculis sunt IV, 12, 44 s.; item qui nasum extremum acutum habent IV, 10, 53 s.; item qui labium superius et gingivas prominentes habent IV, 10, 49; item qui frontem planiorem habent IV, 11, 43 s.; item qui supercilia obducunt, pupillas superius tendunt et vultu summisso sunt fr. 192, b; item ad robustos, qui magna voce graviter vociferantur, nec vero plexa IV, 14, 10 ss.

Canis; eorum natura non eadem quæ hominis, equi aut asini II, 169, 51 s.; iis cum hominibus communia sunt somnus, respiratio, incrementum, decrementum, mors III, 218, 21 s., 28 s.; e mare et femina procreatur canis, idque mas vel femina III, 368, 50 s.; a leone differt III, 368, 52; igitur e mare et leæna, vel e femina et leone aliud quid procreabitur quam canis aut leo III, 368, 52 ss.; si ex equo fieret, fieret etiam ex animali, sed non quatenus animal est II, 259, 24; quatenus unum esse dicatur cum homine et equo II, 519, 40; cum equo comparari potest quod ad albedinem attinet II, 339, 42; quæritur, an ejus animæ ratio eadem sit ac equi vel hominis vel dei III, 431, 35 s.; eorum numerus idem esse dicitur ac ovium si ambo decem sunt, non tamen idem denarius numerus vel idem decem II, 307, 20 ss.; eorum numerus idem ac equorum, si ambo septem sunt II, 306, 40; ei aliud opus ac alia voluptas est quam equo aut homini II, 122, 17; leporum esu, non odore delectantur II, 36, 29; latrant antequam viderint an amicus sit necne II, 82, 17; eum pueri a latrando vocant IV, 308, 8; quare ex Empedoclis sententia semper in eadem tegula consideret II, 219, 2; II, 175, 1 ss.; si in eo laudando adhibeatur canis cælestis, vel Pan, fit enthymema apparens per homonymiam, 381, 12; item si eum honore dignum dicat quia turpissimum sit canem nullum habere, 381, 14; iis Idrieum comparavit Androtion, 390, 11; iis Plato comparavit qui mortuos spoliant, 390, 17; alter alterius utuntur Lacedæmonii, 500, 49; vox æquivoca, 278, 38; exemplum citatur, 175, 5; 184, 40.

Canes Ægyptii, minores quam Græci III, 169, 24.

los habent III, 416, 5 s.; cur magis balent quam hirci IV, 322, 17 ss.; sevum habent, ideoque earum jucula concrescunt III, 50, 42 s.; ventriculi earum sevo repleti suavissimo IV, 330, 1 s.; ricinos habent sed pediculis carent III, 101, 29; citissime et cedunt et ad pristinum corporis statum revertuntur IV, 324, 44 s.; in Cephalenia non bibunt, sed facie adversa hiant auras e mari recipientes IV, 76, 27 ss.; insomnia habent III, 73, 44; et feræ exstant et mansuetæ III, 4, 8; III, 224, 48 s.; quodsi æquivoce tantummodo sint, seorsum in species distribui non debent III, 224, 50; sin specie eædem, feritas et mansuetudo differentiæ specificæ esse nequeunt III, 224, 50 s.; stupefactæ restitant si quis unius alicujus aruncum apprehenderit III, 175, 36 s.; difficilius frigidis locis cubant quam oves III, 175, 38 s.; magis quiescunt et facilius ad homines accedunt quam oves III, 175, 39 s.; frigus ægrius ferunt quam oves III, 175, 40 s.; confertæ secundum cognationes decumbunt III, 175, 46 s.; testibus pastoribus, simulac sol in occasum vergit aversæ cubant, quum antea adversis oculis cubarent III, 175, 48 ss.; anniculæ coire et uterum ferre incipiunt III, 85, 32 s.; idque sæpius quam oves III, 85, 33; tertio aut quarto coitu implentur III, 123, 44; imbre superveniente repetendus earum coitus III, 123, 45; quot catulos pariant III, 123, 46 s.; fœcundiores sunt quam grandia animalia IV, 172, 39; una cum primis (*verba* ἅμα ταῖς πρώταις αἰξίν *corrupta videntur. In cod. Mediceo* C[a] *legitur* ἐξείσι πρὸς τῇ πόα) plerumque parit vitulus marinus III, 114, 43; quinque menses uterum gerunt III, 123, 48; ideoque nonnullis in locis bis quotannis pariunt III, 123, 48 ss.; circiter octo annos vivunt III, 123, 50 s.; Æthiopicæ vero decem vel undecim III, 124, 4 s.; per totam vitam coeunt III, 124, 6 s.; a quibusnam causis pendeat an gemellum partum editural sint necne III, 124, 7 ss.; a quibusnam an marem vel feminam III, 124, 9 ss., cf. III, 397, 19 ss., 41 ss.; quæ feminas parere consueverant interdum postea mares edunt III, 124, 13 s.; coeuntes septentriones spectare debent III, 124, 14; earum gregi ducem pastores non præficiunt, idque quare III 124, 22 s.; iis et ante et post coitum evenit purgatio III, 122, 40 s.; item parituris III, 123, 42 s.; inde cognoscunt pastores earum partum instare III, 122, 43 s.; tandem post partum copiosa III, 122, 44, s.; idque primum parum, deinde valde sanguinea III, 122, 45 s.; earum urina crassior quam hircorum III, 123, 8 s.; uterum gerentes pinguescunt et plus comedunt III, 123, 15 s.; pariunt id quod vocatur mola III, 216, 25 s.; idque postquam per plures annos uterum gesserint III, 216, 24 s.; quæritur igitur cur extrorsum tendat earum semen, non vero attrahatur III, 216, 23 s.; apud eas frequentiores sunt partus monstrifici quia satis fœcundæ sunt III, 402, 31 ss.; gignuntur aliæ quæ plures habent digitos quam earum natura fert, aliæ quæ unicum tantummodo III, 403, 12 ss., 16; item quæ duo habent pudenda, alterum maris, alterum feminæ III, 403, 15 s., cf. III, 406, 7 ss.; in quodam loco Libyæ earum ubera a pectore pendent fr. 186, a; conspecta jam est quæ cornu in crure haberet III, 403, 18; lac copiosius habent quam sobolis educatio requirit, idque et ad caseum faciendum et ad conservandum utile III, 54, 2 ss., cf. III, 53, 25; III, 55, 1 s.; idque vel magis quam boves III, 54, 4 s.; cur iis plurimum lactis demulgeatur ad corporis proportionem IV, 161, 37 ss.; earum lac non crassum nec pingue IV, 329, 40; earum lacti minus casei inest quam bubulo III, 54, 6 s.; idque quantum III. 54. 7 ss.; ubinam earum lac ovillo admisceant III, 53, 53 s.; iis lactis copiam conciliant fabæ affatim datæ, idque quare III, 54, 47 s.; quomodo non prægnantibus urticæ ope lac concilient Œtæ accolæ III, 53, 37 ss.; eas advolans mulget caprimulgus avis III, 187, 25 s.; quarum mammam suxerit caprimulgus, obcæcari earumque lac exhauriri ferunt III, 187, 26 ss.; an sacrificanda sit, an duæ oves, pertinet ad jus legitimum II, 60, 33; ad eas referuntur qui vinosis oculis sunt IV, 12, 42 s.; item qui acute et clamose vociferantur IV, 14, 14 s.

Capræ Ægyptiæ; Græcas magnitudine æquant III, 169, 25.

Capræ Æthiopicæ; decem vel undecim annos vivunt III, 124, 42.

Capræ Creticæ sagittis percussæ quærunt dictamnum IV, 76, 1 ss., cf. III, 177, 25 ss.

Capræ hircinæ (τράγαιναι); quænam ita vocentur III, 403, 17 s.

Capræ silvestres (ἄγριαι); vulneratæ dictamnum quærunt, idque quare et ubinam III, 177, 25 ss.; quatenus ea visa vel reperta gaudeat leo II, 56, 33; in Libya deest III, 169, 5 s.

Capræ Syriacæ; quantas aures habeant III, 169, 13 ss.

Caprarum baccæ (τὸ ἡλιοσκόπιον *interpr. græc.*); ex iis arbor fit, idque quomodo IV, 25, 38.

Capræ quæ dicuntur (αἶγες); circa cælum apparent III, 556, 20 ss.; idem sunt quod stellæ transcurrentes et solum pluris et minoris ratione ab iis differunt III, 556, 22 s.; fiunt ubi fomes quæ incenditur, majorem longitudinem quam latitudinem habet ac scintillas emittit III, 556, 48 ss.; de earum causa, cf. *Faces* et *Flammæ ardentes.*

Capria; v. *Apria.*

Capriceps (αἰγώλιος); avis uncunguis nocturna est III, 30, 12 ss.; III, 150, 43; quanta sit ejus magnitudo III, 150, 44; picas venatur III, 150, 45; carne vescitur ululæque et asioni similis est III, 150, 46 s.; ingluvie carens paulo latiorem habet inferiorem gulæ partem III, 34, 18; liene omnino caret III, 30, 13 s.; fel modo jecori applicatum, modo ad ventriculum porrectum habet III, 31, 2 s., de alia ave v. *Ægolius.*

Caprificatio; quonam modo fiat III, 102, 27 ss.

Caprificus (ἐρινεός); a ficu eatenus differt quatenus altera sterilis et altera fructum fert III, 380, 15 ss.; eodem modo quo hæc inter se differre putant nonnulli piscium cartilagineorum qui vulgo mares ac feminæ habentur III, 380, 14 s.; ad ficus fructus concoquendos aliquid confert III, 320, 21 s.; eas ficubus circumserunt agricolæ idque quare III, 102, 27 ss.; item earum fructus ad ficus appendunt *ibid.*; ubi fr ctum ferre incipit, alvearia castrantur III, 97, 28 s.

Caprimulgus (αἰγοθήλας); montes incolit III, 187, 22; quantus III, 187, 23 s; interdiu non acute videt, sed noctu cernit III, 187, 38 s.; quot ova pariat III, 187, 24 s.; quales ejus mores sint III, 187, 25; unde nomen petierit III, 187, 25 s.; capra, cujus mammam suxerit, obcæcari ejusque lac exhauriri dicitur III, 187, 26 ss.

Caprinus oculorum color (αἰγωπός); unus e tribus est qui exstant IV, 162, 26.

Capronеæ comæ (προκόμιον); quænam animalia eas habeant III, 19, 20 s.; III, 204, 45; III, 247, 16 s.; quæ eas habent jubam inde a capite usque ad summos armos habent III, 19, 18 s.; apud bonasum usque ad oculos tendunt III, 204, 45; cruenti ex iis evelluntur pili apud sues grandine laborantes III, 166, 1 s.

Captatio benevolentiæ; v. *Benevolentiæ captatio.*

Captiones (παραλογισμοί); omnes ad refutationis ignorantiam reduci possunt, idque quomodo, 282, 1; 281,

collocatur, ubi cruri perpendiculari innititur quam ubi progredienti III, 311, 2 s.; ex eo non provenit respiratio III, 10, 20; in eo præcipue tres sensus resident III, 244, 6 ss.; exponitur quare in eo collocati sint sensus nonnulli III, 243, 51 ss.; ei inest olfactus sensorium III, 487, 45 s.; medium inter id et ventrem inferiorem locum occupat apud animalia commune sensus ac motus principium III, 503, 28 s.; eo una cum ano resecto multa animalia vivere possunt III, 583, 16 ss.; cur eo præciso alia animalia protinus moriantur, alia vero non IV, 173, 36 ss.; eo præciso corpus aliquantulum progredi veri dissimile non est III, 269, 32 s.; eo truncata diutius vivunt animalia exsanguia III, 269, 33 s.; perperam asserunt hominis præcisum locutum esse III, 269, 15 ss.; radicibus plantæ respondet III, 290, 5; III, 449, 24; plantarum pars ei respondens motu et sensu caret III, 290, 3; eodem modo se habet medium corporis ad motus ab eo provenientes, ac ad motus a spina apud animalia spina prædita III, 524, 13 s.; confestim post cor generatur atque magnum est, idque quare III, 362, 42 ss.; III, 363, 16 s.; præter cerebrum et oculos nulla ejus pars humida et frigida est III, 363, 10 ss.; id diu regere nequeunt infantes, idque quare III, 363, 32 ss.; initio maximum est apud fœtum, idque quare III, 360, 52 s.; in id fit partus secundum naturam omnibus animalibus, idque quare III, 142, 29; III, 143, 38 s.; III, 375, 47 s.; III, 413, 1 ss.; id primum sursum tenent, postea vero deorsum obvertunt animalium fœtus III, 142, 26 ss.; id ejusque partes omnes habent quadrupedes viviparæ III, 17, 30 ss.; id habent omnia animalia sanguine prædita III, 288, 33; nonnulla exsanguia, e. gr. cancri, indiscretum habent III, 288, 34 s.; maxime cerebri causa exstat III, 288, 38 s.; deinde sensuum quorundam III, 288, 42 ss., cf. 52 s.; tertio loco oris III, 288, 46 ss., cf. 52 s.; multa habent monstra nonnulla III, 401, 34; quare et quando de eo descendant fluxiones III, 238, 48 ss.; III, 486 13 s.; III, 506, 17 s.; eorum qui velociter currunt cur morbo teneatur IV, 144, 31 ss.; ejus dolore affliguntur mulieres post conceptionem III, 138, 34 s.; ejus dolores cur hieme oriantur si æstas sicca et Aquilonia, autumnus vero humidus et Austrinus fuerit IV, 110, 6 ss.; maxime divinum est IV, 281, 26; IV, 301, 13; locus qui circa id est præstantissimus ad signa physiognomonica IV, 15, 6 s.; magnum qui habent, in somnum proclives sunt, idque quare III, 505, 21 ss.; item sensibus præstant, ad canes referuntur IV, 12, 2 s.; qui parvum, stolidi, ad asinos referuntur IV, 12, 4; acuminatum, impudentes, ad aves uncungues referuntur IV, 12, 5 s.; ejus inclinationes ad dextra, cinædi signum IV, 5, 45 s.; fr. 194, a; fere totum materies est, ita ut ejus idea vix esse possit II, 601, 39; non rite ad animal refertur, sed ad capitatum, 10, 32; tanquam exemplum citatur, 12, 12; dubium videri possit an sit πρός τι, sed revera non est, 12, 19 ss.; οὐσία est, 12, 50; collo carentia, teste Empedocle exstiterunt II, 413, 49; III, 331, 7, 9, 15; III, 468, 48; eaque postea composuit amor III, 468, 49; eodem modo quo teste Empedocle ab amore cum cervicibus componuntur, intellectus componit notiones III, 468, 46 ss.

Caput (*apud animalia excepto homine*); quænam magnum habeant, quænam parvum III, 13, 40 ss.; ejus posterior pars omnibus animalibus cava est III, 13, 38 s.; quomodo situm sit apud fœtum et apud quadrupedes et apud mustelos læves III, 112, 50 ss.; ab eo apud equum et bonasum incipit juba III, 19, 18 s.; item apud equi cervum et pardium (s. hippopardium), sed tenuis III, 19, 23 s.; in medio cornu habent animalia unicornia, idque quare III, 254, 44 s.; in eo cornua habent omnia animalia iis prædita III, 254, 4 s.; idque recto III, 255, 2 ss.; leonis robustum est III, 204, 11 s.; tenditur equis tetano affectis III, 167, 2; ejus dolor atque gravedo apud sues vocatur κραυρᾶν III, 165, 37 s.; eo morbo plurimi affliguntur III, 165, 38 s.; tribus vel quattuor diebus necat hicce morbus III, 165, 42 s.; igitur difficulter ex eo servantur III, 165, 42; quomodo ei opem ferant III, 165, 40 ss.; quamdiu solum malleo affectum est, non moriuntur asini III, 167, 49, 52, id habent aves III, 26, 41; avium necessario parvum est, idque quare III, 249, 6 s.; propter ejus parvitatem etiam angustum est rostrum III, 249, 10 s.; in id versæ nascuntur cum aviculæ tum sepiolæ III, 92, 19 s.; avium uncunguium quale III, 312, 27; pulli inprimis sub initium incubationis manifestum est III, 106, 50; decimo die adhuc major est quam reliquum corpus III, 107, 7 ss.; unicum habent pulli gallinarum monstrosi III, 402, 13 s.; idque quare III, 402, 14 s.; quale habeat oripelargus III, 188, 6 s.; id sub ala tenent grues dormientes III, 181, 28; struthionis libyci glabrum est III, 308, 40; quale habeat malacocraneus III, 185, 33 s.; id habent quadrupedes oviparæ III, 25, 12; id eadem de causa habent serpentes et quadrupedes oviparæ ac reliqua animalia sanguine prædita III, 295, 11 s.; prope id anteriores cardines habent serpentes III, 308, 41 ss.; ab eo serpentes senectam exuere incipiunt III, 162, 9; serpentis exuta senecta album apparet III, 162, 7; serpentibus præ reliquis ejusdem generis animalibus proprium est, ut id quiescente reliquo corpore convertant III, 296, 45 ss.; quænam hujus motus causa necessaria sit III, 296, 47 ss.; quænam finalis III, 296, 51 s.; inutile foret, si id tantum attollerent, non converterent III, 296, 54 s.; id habent pisces III, 27, 49 s.; ab eo incipit piscium truncus III, 300, 45; maximum est etiam apud piscium fœtus III, 112, 3; in id moventur pisces III, 259, 37 s.; igitur iis anterius est III, 259, 37; id apud pisces spectat cordis mucro III, 259, 36 s.; in quam partem id nutant et pedestria et pisces, in eam quoque obversum est cordis mucro III, 548, 3 s.; id non in eandem partem nutant pisces ac pedestria animalia III, 548, 5 s.; ejus latitudo apud ranam marinam pinnarum superiorum motum non impedit III, 301, 49 s.; igitur pinnas supinas prope id habet III, 301, 49; qui pisces propter id habent pinnas pronas, longitudine carent in loco qui alioquin moveri his pinnis potuisset III, 301, 43 ss.; qui pisces propter ejus latitudinem in eo pinnas pronas habere nequeunt, corpus versus caudam in longitudinem porrectum habent III, 301, 42 s., 45; id habent omnia insecta III, 67, 11 s.; insectorum solum vivere nequit, cum parte vero inter caput et ventrem intermedia vivere potest III, 67, 19 s.; medium inter id et ventris alveum locum apud insecta occupat sensus principium III, 282, 33 ss.; id e putamine exserit xylophthorum III, 102, 15 s.; circa id branchiis similes partes habent crustata III, 286, 7 ss.; a reliquo corpore distinctum habent cancri III, 61, 14; versus id utrinque quinque pedes habent squillæ gibbæ, idque quales III, 58, 36 s.; ejus inferior pars major est apud cancellos quam apud araneas III, 64, 23 s.; id habent omnia testacea III, 285, 21 s.; id deorsum tenent cum testacea tum plantæ, idque quare III, 285, 16 ss.; id infra habent turbinata et patellæ omnes, idque quare III, 65, 36 ss.; id apud turbinata e media prominet carne firma quam in ostio testæ habent III, 63, 1; apud eadem omnia exseri potest III, 63, 4, cf. III, 62, 2; per-

II, 539, ὅλ s.; excepta substantia omnes de hac prædicantur II, 539, 52 s.; igitur earum essentia alia est quam materiei II, 539, 51; in omnibus exstat discrimen inter materiem et formam II, 429, 47; unum significant, etiamsi non sint unum præter multa, 146, 41; secundum eas differunt genera τῶν ὄντων, 151, 25; eas cum ente proprie sic dicto copulat, vel ab eo disjungit cogitatio II, 537, 36 s.; finitæ sunt, 143, 16; omnes præter οὐσίαν de subjecto prædicantur, 142, 32, 38; 143, 21; 177, 39; eædem de substantiis prædicantur, 143, 12, 27; eædem de se ipsis non prædicantur, 142, 44; accidentia sunt, partim per se, partim alio modo, 143, 20, cf. 142, 34; 143, 11; omnes sequuntur ens et unum, nulli vero insunt II, 576, 37 s.; in omnibus similiter se habere debent unum et numerus II, 576, 32, cf. 9; in unaquaque tempus maximum determinandum est per quod res esse et non esse possit, si ea res esse et non esse possit II, 385, 51; in unaquaque aliud actu tantummodo, aliud potentia, aliud simul actu et potentia est II, 273, 25; II, 594, 32 ss., cf. II, 273, 46; II, 594, 43; extra eas cadere nequit motus vel mutatio II, 273, 32, 37; II, 594, 35; omnia quæ sub eas cadunt, duplicem naturam habent, eo modo quo in substantiæ categoria privatio formæ (μορφῇ) opponitur II, 273, 39, II, 594, 37 s.; excepta substantia quæ ad eas pertinent propter hanc sunt II, 538, 34, cf. 10 ss.; excepta substantia nulla separabilis est II, 249, 41; II, 538, 27 s.; in reliquarum definitione inest notio substantiæ II, 538, 29 s.; nulla alia competit ei cui non competit substantia II, 437, 21 ss.; excepta substantia, reliquis insunt subjecto et prædicato composita II, 540, 39; excepta substantia, eorum quæ ad reliquas pertinent aliquatenus tantum essentia et quidditas et definitio, hæ scilicet nonnisi ex additione II, 541, 21; II, 542, 27, cf. II, 541, 15, 25, 33, 45; II, 542, 36 s., 39 s.; excepta substantia, omnes ad hanc referuntur II, 564, 1; excepta substantia rerum quæ ad reliquas pertinent quatenus alia sint principia et causæ ac substantiæ II, 602, 3 ss.; quatenus eadem II, 603, 2 ss., 33 ss.; reliquis præter substantiam, aliqua materies subesse debet, etiamsi non separabilis II, 632, 9 s.; igitur altera causa est cur multæ sint res ad eas pertinentes præter causam omnibus entibus communem, idque quænam II, 632, 5 ss.; reliquæ substantia posteriores sunt II, 630, 10; quæ ad reliquas præter substantiam pertinent separabilia non sunt II, 600, 14; in omnibus fieri nequit ut gignatur forma II, 547, 26 s.; in omnibus ante generationem adesse debent et forma et materies II, 547, 31 ss.; excepta substantia in reliquis ut fiat generatio non necessario aderit substantia actu exstans quæ facit II, 547, 36 ss.; in unaquaque serie ad illas pertinente alterum si fiat generationem obtinere dicimus, si vero alterum non II, 439, 37 ss.; in unaquaque diversa sunt idem, diversum et contrarium II, 523, 1; in unaquaque fiunt res II, 544, 6; præter res sub eas cadentes nihil exstat II, 273, 38; quot modis divisæ sunt, tot modis sumuntur τὸ ὑπάρχειν et τὸ verum esse, 82, 3; quomodo dividendæ sint, 82, 5; ab iis pendet discrimen inter res quæ simpliciter fieri et quæ aliquid fieri dicuntur II, 439, 34; quoties enuntiantur, toties esse significant II, 521, 10 s.; in omnibus idem significat esse II, 521, 13 s.; non exstant elementa omnibus communia III, 442, 2 s.; probatur anima ex omnium elementis conjunctis constare non posse III, 442, 5 ss.; neque in se invicem, neque in unum quidpiam resolvuntur II, 532, 37 s.; differunt inter se II, 169. 23· in omnibus bonum est II, 169, 18· in omnibus dicitur bonum II, 4, 29; II, 190, 23; ad omnes pertinet bonum II, 133, 11; II, 169, 18; iis inesse probantur omnes propositiones dialecticæ, 177, 26 ss.; earum ope determinantur τὰ πολλαχῶς λεγόμενα, 182, 51; earum ope solvuntur captiones penes dictionis figuram, 298, 42; omnes considerandæ sunt, ubi de gratia disserendum est, 358, 19; quot et quænam, 2, 25; 142, 27; 143, 16; 177, 24; non absurdum est idem ad duas pertinere, 17, 1; enumerantur nonnullæ, 16, 3; 142, 27; 143, 14, 16; 326, 52; II, 309, 34 ss.; II, 521, 11 ss.; II, 537, 36; II, 538, 2, 33; II, 540, 40 s.; II, 541, 51; II, 544, 6 s.; II, 598, 29, ss.; III, 431, 26; III, 441, 52; in quibusnam earum fieri possit motus, idque quare II, 309, 37 ss.; II, 310, 44; II, 335, 5; II, 598, 31; II, 599, 25 s.; quæritur ad quamnam pertineat anima III, 431, 24 ss.; ad eandem pertinere debent genus et species, 206, 20; earum in nonnullis definitionibus ratio habenda est, 247, 6; ad eandem pertinere debent res quæ numero idem sunt, 256, 11; ad nullam pertinent principia alterius classis Pythagoreorum II, 275, 4; II, 595, 31 s.

Categoria in qua mutatio fit; non eadem modo se habet ut id quod mutatur et tempus in quo mutatio fit in quibus nempe nihil primum est II, 325, 15.

κατηγορία· id est propositio affirmativa, 74, 8, cf. 76, 33.

Catellus Melitæus; pusillum magnitudine æquat ictis III, 178, 19 s.; omnes partes corporis proportione sibi respondentes habet IV, 162, 46.

Catenæ; earum modo composita corpora III, 621, 41

καθ' ἕκαστα· v. *Singularia.*

καθάρσιος· Jovis cognomen III, 641, 45.

καθό· v. *Secundum quod.*

κατιλλαντιωρίαν· *corruptum verbum* IV, 13, 46 s. (cf. *Bussemaker. in Præfat. t. IV et H. Stephan.* s. v. κατιλλάντης).

Catuli; quot dies cæci sint III, 124, 36 s., 41 s., 43 s.; eos post partum lambendo perficit ac maturat vulpes III, 133, 4 s.; valde parvos æque ac reliquæ fissipedes parit mustela III, 382, 15 s.; eos sæpe ore transfert mustela III, 382, 17 s.; eos post partum intra corpus suum non recipit rana marina, idque quare III, 378, 21, v. *Pulli.*

Catuli marini (σκύλια); piscium mustelaceorum genus sunt III, 112, 20 s.; quomodo se habeant quod ad matricis figuram et ovorum generationem attinet III, 112, 19 ss.; in utero paulo infra septum transversum habent partes mammis similes, idque eo tantum tempore quo fœtus continent III, 112, 24 ss.; eorum ova habent partem testæ similem, idque qualem III, 112, 27 ss.; eodem modo quo apud eos, apud mustelos læves in matrice disposita sunt ova III, 112, 39 s.; eorum species est mustelus nebrias III, 112, 31 s.

Catulire (σκυζᾶν); quidnam III, 122, 33 s.

Caucasus; maximus montium est versus ortum æstivum sitorum III, 569, 35 s.; hinc et e loco qui vocatur Profunda Ponti et Palum intrantibus conspicitur III, 569, 36 ss.; ejus cacumen ad tertiam usque noctis partem et inde a mane et inde a vespere illustratur III, 569, 38 ss.; eum incolunt multæ gentes III, 569, 41; in eo magnos lacus esse contendunt III, 569, 42; nihilo minus omnes has sedes usque ad ultimum cacumen conspicuas esse dicunt III, 569, 42 s.; ex eo defluunt cum Phasis, tum multa alia flumina, magnitudine et copia insignia III, 569, 32 ss.

Caucaso monti subditus lacus; eum accolæ mare vocant III, 570, 30 s.; in eum magna effunduntur flumina, etiamsi manifesto effluxu careat III, 570, 30 ss.; ef-

7; multis modis dicitur II, 561, 44; quot modis dicatur II, 264, 10 ss.; II, 515, 1; quot modis dicitur, tot etiam *secundum quod* II, 528, 34 ss.; pro ea haberi debet quæ cuivis initium motus præbet III, 538, 1 ss.; alia unde motus principium, alia materies II, 437, 52 s.; si nulla actu sit, motus fieri nequit II, 604, 23 s.; earum prima principium est II, 447, 5; faciendi prima pars rei est II, 547, 8 s.; differt ab eo cujus causa est II, 173, 9; aliæ simul exsistunt cum re cujus causæ sunt, aliæ non, 163, 1; disceptatur an quædam aliorum causæ esse possint in tempore continuo, 163, 4 ss.; simul adest cum re cujus causa est, 379, 54; ea nihil caret, 379, 54; universale est, 146, 47, cf. 150, 66; eam investigare pergimus, donec ad finem perveniamus, 146, 49; omnes medias novit, qui extrema novit, 153, 22; disceptatur an semper una cum effectu adsit, necne, 168, 13 ss.; disceptatur an plures ejusdem rei esse possint, 168, 43 ss.; semper adest ubi adest effectus, 168, 17; quatenus semper adsit, necne, posito effectum adesse, 168, 47; ubi adest, semper adest effectus, 168, 47; effectu prior est, 168, 33; cum effectu reciprocaret, si semper eam consequeretur effectus, 168, 20; non licet alterum alterius vicissim causa esse, 168, 33; disceptatur utrum res diversæ ejusdem rei causa esse possint, 169, 8 ss.; non posse respondetur, nisi demonstratio fiat per accidens aut per signum, 169, 10; possunt tamen ejusdem rei plures causæ esse, sed rebus non ad eandem speciem pertinentibus, 169, 54; ubi problema universale, necessario cum effectu reciprocat, 168, 53; id (revera) causa est quod unicuique rei proximum est, 170, 8; ejus et effectus consecutionem per figuras explicatur, 169, 42 ss.; potius quam ea substantia sunt unum et ens II, 556, 18 s.; non eodem redit an quæras quænam inter eas recensenda sit, an quænam sit ejus notio II, 574, 17, 25; cujus vel proxima vel remota necessaria est, id ipsum quoque necessarium est II, 593, 49 ss.; item cujus proxima vel remota necessario fit II, 594, 3 ss.; præter res quarum causa est exstare debet, atque ab iis separari posse II, 494, 17 ss.; ejusdem rei eadem II, 239, 30; eædem semper earundem rerum sunt in iisdem II, 406, 9; ejusdem rei plures esse possunt, idque non per accidens II, 264, 29; II, 515, 20; quænam sibi invicem causæ sint II, 264, 33; II 515, 24; eadem contrariorum esse potest II, 264, 36; II, 515, 27; multi earum modi sunt, sed ad pauciores redigi possunt II, 265, 3; II, 515, 46; earum quæ ad idem genus pertinent, aliæ propiores, aliæ remotiores sunt II, 265, 5; II, 515, 49; quæ per accidens consistunt aliæ aliis remotiores sunt II, 268, 6; partim per se consistunt, partim per accidens II, 265, 9; II, 267, 18; II, 515, 52 ss.; quomodo a se invicem differant quæ per se consistunt ab iis quæ per accidens II, 267, 24; cum proprie sic dictæ, tum quæ per accidens vel potentia, vel actu sunt II, 265, 16, 27, 30; II, 516, 9 ss.; earum modi sex, idque quinam II, 265, 27 ss.; II, 516, 19; quænam simul cum re cujus causa sunt, adsint, quænam non II, 265, 32 ss.; II, 516, 25 ss.; alia per se, alia per accidens esse potest II, 267, 18; II 594, 21; quæ per accidens consistit, semper posterior est ea quæ per se II, 269, 19; id maxime est cur reliquis rebus inest id quod eodem nomine designatur II, 486, 29 s.; medium est, 154, 13, 15; in omnibus quæstionibus præcipue investigatur, 154, 13; sine ea veritatem scire non licet II, 486, 28; eam ubi ceperimus arbitramur nos rem scire II, 264, 4; primam ubi cognovisse putamus, rem scire asserimus II, 471, 43 s.; in omnibus methodis quibus sunt, scientia obtinet II, 248, 2; iis notis unamquamque rem nosse arbitramur II, 248, 4; eas ubi cognoverimus, scientiam habere putamus, 122, 10, 33; 161, 18; II, 488, 4 s.; priora sunt, 122, 34; earum rationem qui non tenet rem non scit, 127, 28; interdum ignotior est terminorum qui invertuntur, 133, 49; omnes per medium demonstrantur et quare, 161, 23; earum ope reliqua, non ipsæ subjectorum ope cognoscuntur II, 470, 35 s.; igitur maxime scitu dignæ sunt II, 470, 34; eas qui enuntiant docent II, 470, 28 s.; igitur earum scientiæ ad docendum aptissimæ sunt II, 470, 27 s.; quærendum utrum earum consideratio ad unam an ad plures scientias pertineat II, 488, 28 s.; II, 489, 3, v. *Principia*; primas spectat sapientia II, 470, 42, cf. II, 469, 47, 52; semper ultima quærenda est II, 265, 37; afferri debet eorum quæ de rerum origine exponuntur II, 344, 23; omnes principia sunt II, 514, 41 s.; tot modis dicuntur quot principia II, 514, 41; numero quattuor sunt, idque quænam, 161, 20; II, 264, 10 ss., 41; II, 471, 44 ss.; III, 319, 4 ss; III, 503, 3 ss.; II, 284, 12; eas numero quattuor esse non perspexerunt naturæ scrutatores III, 414, 40; plures quam quattuor non esse probant ipsa antiquorum philosophorum opera II, 472, 5 ss.; II, 478, 39 ss.; II, 479, 20 ss.; II, 485, 35 ss.; uniuscujusque rei quattuor nempe forma, privatio, materies et primum movens II, 602, 36; II, 603, 38; in rebus naturalibus et ab intellectu pendentibus quomodo ad tres reduci possint II, 602, 40 ss.; probantur earum genera nec plura nec pauciora esse quam quattuor II, 269, 25 ss.; omnium scientiam habere debet physicus II, 269, 34, 45; II, 270, 4 ss.; quattuor sæpe ad duo rediguntur, inprimis in re naturali II, 269, 37; eædem et numero et genere sunt in rebus æternis ac in rebus ortui et interitui obnoxiis II, 463, 21 s.; tres necessario suppetere debent cum rebus æternis tum rebus ortui et interitui obnoxiis (nempe materies, forma et principium motus) II, 463, 24 ss.; duæ exstant (in rebus naturalibus), nempe necessaria et finalis III, 222, 28 s., 42; utramque de natura disserentem assequi oportet III, 222, 42 s.; quodsi fieri nequeat, conari oportet ut eas elucidemus III, 222, 43 s.; qui de utraque non locuti sunt, nihil de natura dicunt III, 222, 44 s.; omnes æternæ esse debent II 535, 5 s.; maxime tamen eorum quæ immota et separabilia sunt, idque quare II, 535, 6 s.; exstant generabiles et corruptibiles sine ortu et interitu II, 536, 48 s.; quomodo ab elementis differant II, 602, 33 s.; infinitæ non sunt, neque linea recta, neque genere II, 486, 37 s.; earum species si infinitæ essent, cognitio tolleretur II, 488, 3 s.; aliquatenus aliarum rerum aliæ sunt, aliquatenus, id est proportione, eædem II, 602, 1 ss.; II, 603, 27 s.; omnes nonnullis rebus competunt II, 490, 28 ss.; quærendum inprimis an præter materiem exstent per se aliæ II, 489, 32 ss.; et si exstent, an separari possint, necne II, 489, 34; item an una vel plures II, 489, 35; si quæratur, omnes dicendæ sunt II, 561, 43 ss.; rerum naturalium et interitui obnoxiarum quomodo investigandæ sint II, 561, 50 ss.; proximæ dicendæ sunt II, 561, 49; de iis disserendum est postquam apparentia exposuimus, idque cum in re mathematica et astronomica tum in re naturali III, 219, 4 ss., 46 s.; ante eas accidentia per se investigare oportet III, 227, 42 ss.; ut inveniantur differentiæ primum et accidentia carpenda sunt III, 8, 3 ss.; non in omnibus rebus æque postulari debet II, 7, 30; non e remotioribus deducendæ sunt III, 394, 5 ss.; quam proxime fieri potest, ad primas causas adduci debent, idque quomodo III, 393, 54 s.; quæ in *Naturalibus* pertrac-

tantur, non spectat sapientia II, 285, 2 s.; iis nullo modo nisi paululum quidam usi sunt antiqui II, 474, 23 s., cf. 19; II, 478, 41 s.; II, 485, 38 ss.; iis magis quam Anaxagoras utitur Empedocles II, 474, 28; cur aliquid dicamus, examinanda est quatenus fide digna sit, an humane tantummodo, an ratione magis stringente II, 395, 12 ss.; ea opus est ut mundus qui antea non erat, creetur II, 383, 33; plures circa generationem naturalem esse constat III, 219, 8 ss.; determinandum quænam earum prima sit III, 219, 10 ss.; multis entibus non omnes competunt II, 490, 8; quæ potentia sunt eorum quæ actu fieri possunt causa sunt, quæ actu, eorum quæ aguntur II, 265, 43; quæ coitum spectant apud omnia animalia eædem sunt quia et affectus III, 215, 33 ss.; eædem locum inveniunt, quodcunque semen in locum ante ostium uteri situm conjicitur III, 215, 21 s.; in aliis omnes exstant, in aliis nulla, in aliis quædam adsunt, quædam vero non III, 215, 24 s.; iis pro portione respondent eventa III, 215, 26; quibus multæ sunt, multa subeunt, quibus paucæ pauca, quibus nulla nihil III, 215, 27 ss.; ejus non eadem ratio omnibus corporis affectibus III, 414, 25 s.; esse videntur natura, necessitas, fortuna et mens quæque ab homine pendent II, 27, 47; majus bonum quam id quod causa non est, 326, 5; bonum quod a majori provenit majus quam quod a minori, 326, 8; majoris boni majus bonum quam minoris, 326, 10; mali per se magis fugienda quam mali per accidens, 198, 37; in quæstionibus particularibus latius quam ea patet effectus, in universalibus æqualem habent ambitum, 169, 27; plures sunt ubi plura sunt media, 170, 4; boni per se optabilior quam boni per accidens, 198, 33; se habent ut eventus, itemque vice versa, 326, 32; de quacunque quæ fiunt, semper, quantum fieri potest, optime se habent II, 9, 25; quænam ex eo petantur enthymematum argumenta, 379, 51; si adversarius nos eam dicere docere insimulat, quidnam respondendum sit, 452, 26, v. Διότι

Causæ agendi; quomodo ex iis petantur enthymematum argumenta, in orationibus cum deliberativis, tum judicialibus, 379, 14.

Causa agens (τὸ ποιητικὸν αἴτιον); se habet ut principium motus II, 447, 29.

Causa efficiens; ejus rationem habuerunt philosophi antiqui etiam mundum construentes III, 220, 22 ss.

Causa ex qua (τὸ ἐξ οὗ αἰτία ἐστὶν); vel subjectum est, vel quid erat esse II, 264, 45 ss.; II, 515, 37 ss.

Causa finalis (*ita vocavimus quam varie designat aristotelicus loquendi usus, partim simpliciter* τὴν αἰτίαν, *partim* τὴν τοῦ τέλους αἰτίαν τὴν τινὸς ἕνεκα αἰτίαν, τὴν αἰτίαν ὡς τὸ καλὸν αἴτιον *e. g.* II, 614, 52, *cf.* II, 470, 36, τὸ οὗ ἕνεκα, τὸ ἕνεκά του, *cf. tamen* Οὗ ἕνεκα); ut eam agnoscerent a rerum natura coacti sunt philosophi antiqui II, 473, 30; ejus non simpliciter, sed per accidens mentionem faciunt antiqui II, 479, 19 s.; in eam interdum incidit Empedocles, idque quando III, 222, 46 ss.; ejus rationem non habuerunt naturæ scrutatores III, 414, 42 s.; quænam causa sit cur eam neglexerint antiqui III, 222, 53 ss.; eam aliquatenus attigerunt Anaxagoras et Empedocles II, 478, 35, cf. II, 473, 35 ss.; II, 474, 4 ss.; eam neglexit Democritus III, 430, 19 s.; eam non attigit nec Democritus, nec reliqui naturæ interpretes III, 539, 6 s.; quatenus ea usus sit Plato II, 478, 32 s.; idem quod cujus gratia II, 585, 4, 6; ejus ope interdum respondetur quæstioni *quapropter* II, 557, 14; ea est cujus gratia fiunt actiones et mutationes et motus II, 479, 9 s.; primum movet II, 585, 6; probatur immobilibus non competere II, 490, 10 ss.; ei opposita est causa movens II, 471, 49; causæ moventi opposita est II, 490, 49; activa non est II, 447, 29 s.; forsan idem est quod causa formalis II, 561, 48; in re naturali eadem est ac causa formalis II, 269, 38; bonum est II, 487, 39; id ipsum est quod optime se habet II, 402, 3; idem quod melius III, 354, 25; semper melius est II, 134, 41; optimum est II, 263, 30; II, 264, 51; II, 515, 43; ei accensendum est superius III, 268, 35 s.; medium esse probatur, 161, 48; in ea ultimum fit medium, eoque differt a causa movente, 162, 15; interdum simul adest cum causa materiali, 162, 17; interdum in rebus naturalibus, 162, 26; quænam sit ratio inter eam et res quæ ab intellectu proveniunt, 162, 31; inprimis spectat ea quæ et hoc et illo modo fieri possunt, ubi non fortuito fiunt, 162, 34; est finis bonus, 162, 36, cf. Οὗ ἕνεκα· fit arte vel natura, 162, 37; non spectat fortuita, 162, 37; ratio est III, 219, 13; prima est et in rebus naturalibus et in arte factis III, 219, 14; magis tamen competit rebus naturalibus quam arte factis III, 219, 18 s.; quibus inest, ea sine rebus necessariam naturam habentibus consistere nequeunt, sed tamen earum gratia non fiunt II, 272, 20; notione consistit II, 272, 27; materiæ causa est, non ratione inversa II, 272, 49; scientiis causa est II, 484, 36; ejus gratia agit omnis mens et omnis natura II, 484, 37; eam aliquatenus spectare videntur scientiæ mathematicæ II, 614, 52 s.; in re mathematica non actionis, sed ratiocinantis principium est II, 272, 37; ejus scientia principalissima est et reliquis imperat II, 470, 36 ss.; II, 490, 35; ad eam non pertinet philosophia prima, idque quare II, 585, 4 ss.; eam non attingunt ideæ II, 484, 39; principiorum unum est II, 484, 38; probatur in infinitum abire non posse II, 486, 45 ss.; æque rebus naturalibus competit ac causa necessaria III, 430, 21 ss.; pulchri rationem obtinet III, 227, 29 s.; quam maxime rebus naturalibus competit III, 227, 27 s., cf. III, 222, 1; competit omnibus rebus quæ sunt III, 414, 43; quibusnam rebus generationi obnoxiis competat, quibusnam non III, 414, 43 ss.; ejus partes in rebus ortui et interitui obnoxiis agit forma et species II, 463, 37; non competit corporis partium affectibus qui nec communia naturæ opera, nec singulis generibus proprii sunt III, 414, 27 ss.; qui ab ea non pendent partium corporis affectus in lib. IV, *de Generat. animal.* enarrantur III, 430, 36 ss., cf. III, 414, 11, ss.; in nonnullis definitionibus adsciscitur II, 559, 39 s.; ejus conceptu carent animalia excepto homine II, 205, 9; nec hoc conceptu omni ætate vel quovis tempore præditus est homo, *ibid.*; anterior est deliberatione II, 205, 42; ejus exemplum II, 264, 20, II, 515, 10.

Causa formalis (ἡ τοῦ τί ἐστι αἰτία); ejus rationem non habuerunt naturæ scrutatores III, 414, 42 s.; eam neglexerunt qui unicum elementum esse statuunt II, 479, 35 s.; eam aliquatenus tetigit Empedocles II, 485, 42 s.; de ea disserere cœperunt Pythagorei, etiamsi valde simpliciter II, 477, 44; eam ad generandas res ortui et interitui obnoxias sufficere putant nonnulli, e. gr. Socrates *Phædonis* II, 463, 40 s.; refutatur hæc opinio II, 463, 50 ss.; eam nemo manifesto pertractavit II, 479, 2 s.; maxime tamen qui ideas posuerunt II, 479, 3 s.; ea usus est Plato II, 478, 27, cf. II, 479, 3 s.; medium esse demonstratur, 161, 28; quidnam II, 264, 13; forsan idem est quod causa finalis II, 561, 48; in re naturali idem quod causa finalis est II, 269, 38; III, 319, 9; omnium prima est II, 471, 46 s.; movet etiamsi non moveatur, ideoque revera naturalis

26 ss.; eo refrigerante alimenti exhalationem fluxiones morbidæ de capite descendunt III, 486, 13 s., cf. III, 238. 50 ss.; ubi ejus temperamentum mediocri frigidius est de capite descendunt fluxiones pituitæ et saniei, idque quomodo III, 238, 49 ss.; III, 506, 17 ss.; somni causa est animalibus eo præditis, idque quomodo III, 239, 8 ss., cf. III, 505, 32 ss.; III, 506, 1 ss.; ut facilior sit ejus exhalatio plurimas suturas circum caput habet homo III, 239, 38 ss.; si ultra modum siccescat aut humectetur, munere suo fungi nequit, sed mortem, deliria et morbos affert III, 239, 41 ss.; quum ejus sanguis aliquo modo immutatur vel afficitur, cordis calor vel principium facillime ejus affectionis particeps fit III, 239, 48 ss.; id animalia habent ad totius naturæ salutem III, 238, 18 s.; temperat nempe cordis calorem atque fervorem III, 238, 40 s., cf. 33 s.; III. 243, 48; ubi coquitur, siccum et durum evadit III, 239, 21 s.; unde patet id terræ et aquæ particeps esse III, 239, 20, cf. 22 s.; III, 238, 36 s.; a debilitate ac cruditate ejus humoris pendent æque canities ac cæsietas oculorum III, 417, 37 s.; ejus moles ac humiditas etiam causa est cur homo solus manifesto canescat III, 424, 16 s.; relaxatur seminum calore et lævitate unguentorum et florum fr. 205, b; apud juniores humidius est III, 417, 14 s.; ejus pondus causa est cur diu caput regere nequeant infantes III, 363, 32 ss.; multum ejus obtinent spadones IV, 172, 7 s.; ex eo semen venit IV, 172, 10; loca circa id commune aliquid cum pulmone habent IV, 280, 5; IV, 300, 9 s.; dubitatur an in eo primo resideat substantia animalis II, 549, 17; nonnulli in eo et medulla dorsi principium inveniri statuunt III. 668, 33 s.; secundum quosdam animalium principium est II, 514, 29; nonnulli ab eo pendere arbitrantur sensum III, 534, 36 s.; id perperam nonnulli sensus instrumentum vel causam esse censent III, 243, 43 s., 49, cf. III, 244, 25 ss.; omnes ex eo venarum originem repetunt III, 40, 16 s.; quænam animalia eo prædita III, 13, 31 s.; id necessario habent omnia animalia sanguine prædita, idque ubinam et quare III, 238, 37 s.; III, 288, 38 ss.: exsanguia vero nulla, nisi pro portione, e. gr. polypus III, 238, 38 s., cf. III, 506, 12 s.; viri majus habent quam mulieres, idque quare III, 239, 28 ss.; apud pleraque animalia in medio pusillum cavum continet III, 13, 46 s.; sicca habent Æthiopes et regionum calidarum incolæ III, 421, 10; ab eo profecti duo meatus apud aspalacem juxta oculorum sedem decurrunt, idque a quonam ejus loco III, 68, 50 s.; quibusnam animalibus pingue sit, quibusnam aridum III, 51, 14 ss.; chamæleontis ubinam situm III, 26, 27 s.; chamæleontis cum oculis continuatur III, 26, 28 s.; ante id apud cetacea sita est fistula III, 303, 12; III, 545, 36 s.; alioqui id a spina dorsali separasset III, 303, 12 s.; ad id non pertendunt meatus quos perperam piscibus olfactus instrumentum esse censent III, 69, 24; molluscorum parvum est atque parvo cartilagine continetur III, 57, 1 s.; ubinam situm sit III, 57, 1; ab eo apud mares ad inferiorem alvei partem tendit meatus III, 57, 32 ss

Cerebro quod respondet (τὸ ἀνάλογον τῷ ἐγκεφάλῳ); apud animalia cerebro carentia somni causa est III, 239, 10; apud eadem animalia omnium partium frigidissima est III, 506, 12 ss.

Ceres; metuens ne Corcyra continenti jungeretur fluviorum Epiroticorum alluvie, a Neptuno petiit ut eorum cursum averteret fr. 263, b; eadem, falce a Vulcano petita, Titanas metere docuit fr. 263, b; Eleusinios ludos instituit fr. 311, b; ei consecrari jussit mundum muliebrem Dionysius Syracusanus, 644, 14; postea eam finxit sibi hunc mundum mutuum dedisse, 644, 30; natam esse circum Ennam, unde probent IV, 88, 8 s.

Ceres Eleusinia; ejus templum quum exstruerent Athenienses columnam cum inscriptione invenerunt IV, 99, 40 ss.

Ceres Nemea; ei consecrari jussit Aristoteles matris suæ imaginem fr. 332, b.

Cereum vas (κήρινον ἀγγεῖον); si quis per diem et noctem obturatum in mare demittat, reperitur aqua potulenta plenum III, 147, 50 ss.; III, 582, 3 ss.

Cerinthus (κήρινθος); eo tanquam cibo utuntur apes III, 195, 14 s.; III, 198, 23 s.; deterior melle est et dulcedine ficos simulat III, 195, 15 s.; duritie ceram æquat III, 198, 24., cf. *Erithace*.

Cernere; cur melius possimus manu præ lucerna aut sole ante lumen objecta IV, 277, 30 ss.

Ceropiceum; v. *Pissoceros*.

Certamen (ἀγών); eodem modo est quo infinitum, idque et potentiâ et actu II, 281, 38 ss., 48; II, 282, 15; qui ad aliquod se exercent probant habitus ex agendi assiduitate acquiri II, 30, 17; in iis victoriam parvi facit vir magnanimus II, 245, 16; injustitiæ quæ in iis obtinet comparatur disputatio litigiosa, 288, 4; qualia tragicissima sint, 467, 12; eo carere potest tragœdiæ facultas, 462, 38, cf. 481, 15.

Certamina musica; ea quæ spectant artis partes, pueri doceri non debent, 631, 24; 632, 16; nuper in ea atque ex iis in educationem invecta sunt mirifica ac artificiosa quædam commenta, 631, 25; etiam ad importunorum et illiberalium spectatorum remissionem instituenda sunt, 633, 22; qui eorum causa musicam exercet non sine virtutis causa, sed propter importunam spectatorum voluptatem agit, 632, 16; eorum in gratiam musicam exercere liberis hominibus non convenit, sed potius mercenariis, 632, 19; artificibus non illiberalibus similes evadunt qui eorum in gratiam musicam exercent, 632, 20.

Certamina publica; ubi in iis indigno decernitur palma, judices injuste agere videntur, non vero qui eam accepit II, 155, 29 ss.

Certandi facultas (δύναμις ἀγωνιστική); corporis virtus est, 320, 39; pars felicitatis, 320, 39; quonam constet, 322, 18.

Certantes; iis alius est scopus quam discenti vel iis qui contemplandi gratia disputant, 267, 14; iis ambobus non licet communem finem persequi, 271, 6.

Certhius (κέρθιος); parva avicula est III, 184, 35 s.; quinam sint ejus mores III, 184, 36, 38; arbores incolit III, 184, 37; cossis vescitur, *ibid.*; claram vocem habet III, 184, 38.

Certius (βεβαιότερον); dummodo quid sit, sufficit ad redarguendos principii contradictionis obtrectatores II, 508, 21 ss.

Cerussa (ψιμμύθιον *sive* ψιμύθιον); in ea eadem albedo apparet ac in nive II, 5, 9; quomodo ejus ope conceptionem prævertant mulieres III, 137, 30 ss.; quum eam undequaque albam esse dicimus, significamus in omnibus ejus partibus inesse albedinem III, 677, 43.

Cervix (ἐπωμίς); idem quod collum III, 288, 32 s.; posterior pars colli est III, 11, 1 s.; ad truncum non pertinet III, 11, 2 s.; ejus venas si quis premat, dormiunt IV, 286, 39 s.

Cervus (ἔλαφος); animal viviparum magnum est III, 77, 52 s.; pertinet ad quadrupedes viviparas, nulla alia specie interjecta III, 7, 45; III, 30, 18 s.; eum magnitudine æquat equicervus III, 19, 27; fera

dem fieri debent II, 604, 41 s., cf. II, 608, 39 ss.; eos facere non oportet, ubi breviori via incedere licet III, 401, 46; ut fieret, in politiam proprie sic dictam mutari debuisset tyrannis, 589, 11; quodam omnia mutari, nec quidquam manere perhibet Plato, 588, 38; cujusmodi sit iste circuitus, 588, 40.

Circuitus naturales (αἱ κατὰ φύσιν περίοδοι); quinam III, 413, 30 ss.; generationis et vitæ et graviditatis tempora dimetiuntur III, 413, 28 ss.

Circuitus orbis terrarum; utiles sunt iis qui de legum latione disserere volunt, et quare, 320, 11; eos qui conscripserunt, Libyæ superioris quasdam gentes uxores communes habere narrant, 498, 47.

Circuitus orbis terrarum qui descripserunt; v. *Geographici*.

Circularis latio (ἡ κύκλῳ φορά, φορὰ ἐγκύκλιος); unicus motus est qui tempore infinitus esse possit II, 333, 7; unicus motus esse probatur qui simul infinitus et continuus esse possit II, 358, 34 ss., cf. II, 362, 17 s., 27; II, 363, 3 s., 19, 22; movetur ad idem ad quod deveniet II, 362, 20; nec motibus contrariis aut oppositis simul movetur II, 362, 21 s.; motus est ex se ipso ad idem II, 362, 28; omnium lationum prima esse probatur II, 306, 48 s.; II, 363, 6 ss.; ejus numerus notissimus est II, 307, 2 s.; magis simplex et perfecta est quam latio per lineam rectam II, 363, 9; in ea indeterminata sunt principium et medium et finis II, 363, 27; sola æqualis esse potest II, 363, 42 s.; in ea naturaliter nec principium nec medium, nec finis sunt, sed extra, nempe in centro II, 363, 46 s.; perfecta est II, 389, 28; maxime temporis mensura est, ipsamque rursus metitur tempus II, 307, 1 14 s., 17, cf. 6 s.; omnia quæ ea moventur, a tergo manent ideoque duobus moventur lationibus, excepta prima sphæra II, 407, 40 ss.; continet motus imperfectos et finem habentes, *ibid.*; ipsa nec principium, nec finem habet II, 389, 29; reliquis motibus vel causæ principium est, vel eorum cessationem recipit II, 389, 31; mensura omnium motuum est quia primus est II, 363, 41 s.; quia omnium motuum primus est, eorum mensura est II, 363, 39 ss.; idem motus esset ac lactio recta, si motus necessario specie unus esset, quando idem ex eodem ad idem trahit II, 312, 47; ejus medium nobis obversum supra proprie sic dictum est II, 290, 41 ss.; longe a nobis remota est, non tam loco quam eo quod paucum sensum habemus eorum quæ ei accidunt II, 392, 21; suam de ea opinionem elegantiorem et magis cum divinatione de deo consentaneam esse pronuntiat Aristoteles II, 390, 10 ss.

Circularis latio superior; ab ea pendet solis motus II, 467, 34.

Circulari lationi subditum corpus; tanquam materies quædam est et potentia calida, frigida, sicca et humida III, 555, 8 ss.; talisque fit vel motu vel quiete III, 555, 11 s.

Circularis motus; necessario primus atque igitur recto motu prior est II, 368, 48; II, 369, 3; circuli figura continetur IV, 29, 22; ei inest necessitas simplex II, 467, 26; natura continet primi motus principium, primum II, 573, 47 s.; igitur prima magnitudo una est II, 573, 49 s.; æternus est II, 395, 5, 40; II, 464, 33; II, 465, 39 s.; II, 467, 29 s.; unicus est qui continuus sit et æternus II, 369, 22; igitur et motus qui ab eo pendent et qui propter eum fiunt necessarii sunt II, 467, 30 ss.; infinitus esse nequit II, 373, 39 ss.; ejus numerus est tempus II, 466, 11; ex eodem ad idem fit II, 371, 41 s., 44; circum medium fit II, 368, 17; II, 477, 44; simplex est II, 368, 39, 15, 30 s.; ei nec principium, nec medium nec finis simpliciter II, 395, 39 s.; ideoque nec locus inde, nec locus ad quem fertur II, 395, 38; longitudine coactus est et infractus II, 395, 40 s.; ei nullus alius circularis motus oppositus est II, 392, 20; ei nihil contrarium esse probatur II, 370, 19; II, 371, 16 ss.; II, 395, 3; aliquatenus opposita habet ea quæ per diametrum a se invicem distant II, 380, 1 s.; toti tamen nihil contrarium est II, 380, 2 s.; cum generationis ipsius, tum ejus perpetuitatis causa est, idque quare II, 464, 34, 44, cf. II, 465, 38 s.; II, 467, 29 ss.; plures si sint, plura moventia esse debent II, 466, 6 s.; si plures essent mundi, in unoquoque æternus esse deberet II, 380, 24; ejus ope probari possit plures mundos non exstare, *ibid.*; sempiternus est et finem motus in loco non consequitur III, 553, 3 ss.; ei necessario contiguus est mundus qui terram circumdat III, 552, 39 s.; eo regitur idem mundus III, 553, 1; ejus potentia causa est movens meteororum III, 553, 16 ss.; circa eum mundus totus primo elemento plenus est III, 553, 37 s.; neque nos solum eum hoc plenum esse censemus, sed ita fert etiam, ut videtur, prisca quædam prioris ævi hominum opinio III, 553, 38 ss.; ei proxima pars mundi terram circumdantis semper motu discernitur ac incenditur ac calorem ciet III, 555, 5 ss.; ei proxima pars mundi terram circumdantis calida et sicca exhalatione constat III, 560, 15 ss.; exhalationem siccam et magnam partem aeris ei subditi secum circulari motu circa terram circumagit III, 560, 17 ss.; eum imitantur omnia quæ secundum affectus et potentias in se invicem mutantur, e. gr. elementa II, 465, 40 ss.; exponitur cur plures sint II, 392, 21 ss., cf. II, 393, 12.

Circularis probatio (τὸ κύκλῳ δείκνυσθαι); quidnam sit, 97, 3; 98, 13; quatenus fieri possit in syllogismis primæ figuræ, 97, 7 ss.; quatenus in syllogismis secundæ figuræ, 98, 36, cf. 124, 39; quatenus in syllogismis tertiæ figuræ, 99, 14, cf. 124, 39.

Circulus; definitur figura plana et sic deinceps II, 616, 24; II, 563, 22; ineptum esset si notio ejus a notione ideæ circuli differre diceretur, quod hæc hujus exemplar sit, idque quare II, 616, 22 ss.; est planum ubivis æque a centro distans, 391, 42; figura est angulis carens II, 526, 3 s.; ejus principia sunt centrum et circumferentia II, 366, 21 s.; omnis figura est, 133, 9; æque ad figuræ genus pertinet ac triangulus II, 307, 28 s.; omnium linearum maxime una est, idque quare II, 520, 14 s.; ejus falsus sermo ad triangulum pertinere potest II, 533, 1; idem est quod circulum esse II, 549, 46; basis est coni IV, 194, 52; qui eum definit, non determinat cur sit, nec cur hoc circulus sit, 158, 43; vocabulum hoc totum aliquid significat a definitione in singulas ipsius partes dirimendum II, 248, 22; in eo aliud aliud circumdat II, 291, 21; perfectus est II, 368, 50; II, 520, 15; perfectus est, quando maxime optimus circulus factus est II, 337, 23; eum circumdans linea perfecta est II, 393, 29; infinitus non exstat II, 373, 43, 45, 48; quatenus infinito similis sit, quatenus non II, 282, 43; magis ac minus non recipit, 16, 25; initium habet, etiamsi non finitus sit II, 467, 20; in eo semper aliquid quiescit, unde motum incipit III, 473, 21 s.; numero infiniti per eadem puncta duci possunt II, 371, 30; IV, 196, 12 s.; ei maxime lineam rectam opponere solemus II, 371, 18; fieri potest II, 545, 39; interit in segmenta, idque quare II, 548, 41 s.; semper in eodem habet concavum et convexum II, 305, 14; ei hac in re comparatur tempus quippe quod semper simul in principio et fine est, *ibid*; eodem modo se habet in figuris pla-

nis quo globus in solidis II, 393, 33 ss.; ejus circumferentia nunquam augeri potest II, 393, 28; majoris circumferentia si fit minoris, nec convexum non gignitur in ulla parte quæ antea fuerat recta II, 298, 13 ss.; circumferentia si in minus contrahatur, non gignitur in ea concavum quod antea non erat II, 298, 25; si quæratur utrum ipse prior sit an ejus partes, quidnam respondendum II, 549, 42 ss.; eo definitur semicirculus II, 548, 52; igitur eo posterior semicirculus, etsi ejus pars sit II, 548, 51 s.; ejus definitioni non inesse videtur semicirculi notio, quia sensui non obnoxia sunt II, 550, 47 s.; in segmenta dividitur II, 547, 48; nihilo minus ejus definitio non continet eorum notionem II, 547, 46; idque quare II, 548, 14 ss.; nullus non major est respectu minoris, infiniti enim minores IV, 61, 33 s.; magni, arcus si eminus conspiciatur ad circulum qui parvus videtur, rectam lineam simulat II, 404, 14 s.; eum unusquisque describere potest II, 139, 37; ejus medium invenire difficile est II, 139, 38; non cuique competit ejus centrum invenire, sed soli perito II, 23, 24; eum nonnulli non lineis et continuo definiri debere, sed necessario materiem habere statuunt II, 550, 20 ss.; ejus substantiæ partes esse nequeunt æs vel lapis vel lignum II, 550, 8 ss.; ne tunc quidem, si omnes circuli ænei essent II, 550, 13; propius ad ejus formam accedunt segmenta quam æs ex quo factus est II, 548, 18 s.; non, ut ille sine ære, sic homo sine partibus esse potest II, 550, 40 s.; ejus forma aliud est quam æneus aut ligneus circulus II, 380, 51 s.; perperam perhibent, eum simul moveri et quiescere II, 331, 16 ss.; ejus partes nullo tempore in eodem loco sunt II, 331, 20 s.; II, 362, 30; ejus circumferentia nonnisi per accidens eadem est quum ab alio atque alio puncto sumitur II, 331, 22 ss.; ideoque ejus totum etiam semper mutatur et non quiescit II, 331, 21, 26; necesse est figura cujus motus unus est III, 599, 1 s.; ejus motus conversio est III, 437, 52; motus qui per eum fit æqualis est II, 314, 16; qui per eum fit motus finem cum principio co jungit, ideoque solus perfectus est II, 362, 39; cum ipse, tum motus qui per eum fit simplex est II, 368, 15 s.; qui per eum in oppositas partes fiunt motus, contrarii sunt, quia se invicem tollunt II, 359, 1 ss.; qui per eum recurrendo fit motus continuus esse nequit II, 359, 7; absurdum foret si per eum non similiter, sed tantummodo celerius vel tardius moveri liceret ac per lineam rectam II, 339, 11 ss.; in eo celere non idem est quod in linea recta II, 339, 30; per eum duobus modis, id est duobus directionibus moveri licet II, 395, 1, cf. II, 371, 27; quodsi ei essent loci contrarii, a quocunque puncto per eum moveri inciperet res, ad omnes contrarios locos simul perveniret II, 371, 45 s.; quæritur an ei similis sit anima quod ad rationem quæ inter ejus partes intercedit II, 13, 30; de ejus quadratura non fit deliberatio, idque quare II, 204, 27, v. *Quadratura*; intelligibiles quinam II, 549, 29 s.; sensibiles quinam II, 549, 30; sensibilis regulam non tangit secundum punctum II, 492, 35 s.; æquivoce ita vocatur et simpliciter sic dictus et singuli II, 548, 42 s.; singuli nomine carent II, 548, 44; ejus similiumque definitione posita facile demonstrantur rei mathematicæ elementa, 266, 37; principium continet omnium mechanicarum quæstionum IV, 54, 26 ss., cf. IV, 55, 3 ss.; ejus natura admirabilis, IV, 54, 28; e contrariis constat IV, 54, 30; in ejus linea concavum simul et convexum insunt IV, 54, 36; contrariis simul motibus cietur IV, 54, 44; ad eum referuntur quæ circa bilancem fiunt IV, 55, 5 s.; eum triplici modo volvi licet IV, 61, 6 ss.; an quo major fuerit linea e centro ejus ducta, eo longius spatium in æquali tempore percurrat IV, 62, 4 s.; cur quæ a majoribus tolluntur ac trahuntur facilius moveantur IV, 62, 1 ss.; ejus lineam semper in motu esse nonnulli dicunt IV, 61, 26 s.; multos ab unica motione in contrarium sibi invicem moveri nonnulli faciunt IV, 55, 17 ss.; majores citius ab eodem moventur quam minores IV, 61, 29 s.; iidem citius pondera movent, idque quare IV, 61, 30; major quando per æqualem minori circulo lineam rotetur, quando per inæqualem IV, 68, 14 ss.; magnus per idem spatium inæquali tempore volvitur per quod minor, ubi eidem centro circumpositi sunt IV, 74, 5 ss.; si projiciatur cur primum lineam rectam describat, cessans vero cochleam dum decidat IV, 201, 28 ss.; ejus diametros ubi rectos angulos cum planitie fecerit, circulo puncto tantum planitiem contingente, par utrinque pondus diametros disterminat IV, 61, 16 ss.; ubi vero movetur statim plus ponderis est a parte in quam movetur IV, 61, 22 s.; ejus naturam animadvertentes artifices instrumentum fabricant cujus principium celant ut machinæ solum sit manifestum quod admirationem movet, causa vero lateat IV, 55, 30 ss.; ubi eum moveri videmus cur vertigine afficiamur IV, 299, 31 ss.; cur eos sol efficiat per quadrangula penetrans IV, 194, 49 ss.; quemadmodum in cæli siderumque motu exstat, nihil vetat rerum caducarum ortum atque interitum ejusmodi esse IV, 203, 2 ss.; ei assimilare solent cum res humanas, tum quæ motum naturalem habent ortuique et interitui obnoxia sunt II, 307, 8; item tempus II, 307, 12 s.; exemplum citatur, 165, 25.

Circulus (κυκλώπιον); eum habent aspalacis oculi, sed minorem quam animalia quorum conspicui sunt oculi III, 68, 46 s.

Circulus æneus; in ejus definitione materies continetur II, 545, 14 s; igitur si quæratur quidnam sit, responderi potest et *æs* et *figura* hæcce II, 545, 11; interit in partes materiales II, 548, 33; igitur ejus pars materies, *ibid.*; interit in æs idque quare II, 548, 40 ss.; quare a ligneo triangulo differat II, 583, 40.

Circulus hicce; ad singularia pertinet sive sensibilis sit, sive intelligibilis II, 549, 28 s.

Circulus obliquus (λοξός); hominis causa movens est, non vero forma, nec materies, nec privatio, nec ejusdem generis II, 603, 18 s.

Circuli singulares (οἱ καθ' ἕκαστα κ.); partes habent quæ definitioni non insunt II, 550, 52 s.

Circulus universaliter sumptus (ὁ καθόλου); partes non habet quæ definitioni non insunt II, 550, 51 s.

Circulum esse; non idem est quod huncce circulum esse, idque etiam tunc ita se haberet, si unicus solummodo exstaret circulus II, 381, 5 ss.

Circulo ferri; non idem est quod per circulum ferri II, 359, 8 ss.; cur omnia ebriis videantur IV, 129, 8 ss.; IV, 132, 1 ss.; cur videantur omnes res in longinquum protensæ IV, 132, 4 s.

Circulo quod fertur; motum continuum efficit II, 466, 20; si semper aliqua moveat, etiam horum motus circularis esse debet II, 467, 32 s.; in iis celerius movetur corpus majus II, 398, 17.

Circulo quod fertur corpus; necessario exstare probatur II, 368, 30 s.; II, 372, 45 s.; II, 397, 6; differt a corporibus quæ nos circumdant diviniusque et prius est II, 369, 9 s., cf. II, 371, 4; eo præstantius est quo magis a nobis remotum est II, 369, 31; globosum esse probatur II, 393, 49; probatur infinitum esse non posse II, 372, 32 s.; II, 376, 34; necessario gravitate et le

dere et condita recte uti, 635, 7; ea quod ad generationem prior est domestica potestas, 635, 12; ubi civium æqualitate nititur, vicissim imperant, 527, 15; nonnullis perperam eadem esse videtur ac herilis, domestica et regia, 484, 42, cf. 482, 10; 487, 50; quomodo ab herili differat, 487, 52; 604, 23; 617, 37; quomodo a domestica, 487, 53; 635, 1; in similes genere et liberos homines exercetur, 488, 1; 524, 42; 617, 39; eam parendo discere debet magistratus, 524, 44.

Civilia præcepta (πολιτικὰ παραγγέλματα); judicialibus opponuntur, 413, 10.

Civilis prudentia (πολιτικὴ σύνεσις); ejus munus deliberatio est, 475, 50.

Civilis res; in ea cuique artifici pro præstitis officiis rependuntur nummi II, 104, 10; in ea sola multos amicos habere licet II, 114, 43 ss.; in ea activi esse non possumus nisi honesti simus II, 131, 4; negotiosæ sunt II, 124, 39, 44; in iis præter rempublicam administrandam aliud quid sectantur, idque quidnam II, 124, 39, 45; pertinent ad præstantissimas actiones virtuti congruas II, 124, 43; iis ad actum perducuntur virtutes activæ II, 124, 43.

Civilis scientia; quinam sit ejus finis II, 188, 25; idem est quod prudentia, sed notione differt II, 71, 41; quæ prudentiæ ædificatrici respondet legum ferendarum scientia vocatur II, 71, 6; quæ singula curat eodem nomine designatur ac genus universum II, 71, 7; ultima hæc vel activa est vel deliberativa II, 71, 8; distinguitur in deliberativam et judicatricem II, 71, 15; vulgo a prudentia distingui solet II, 71, 14; homines non procreat, sed acceptis a natura utitur, 492, 13; ejus negotium est amicos facere II, 218, 20; efficit ut bona simpliciter fiant alicui, nisi antea jam ita fuisset II, 222, 18; ei utile est peculiare aliquod bonum, non vero idea boni II, 191, 17; ab ea non aliena est animæ et sapientiæ consideratio II, 157, 42 ss.; diis imperare dicenda non est quia omnia quæ in civitate sunt regit II, 76, 5; ejus opera sunt leges II, 130, 5; ejus pars est legum ferendarum ars II, 129, 28; ejus præcepta docent sophistæ, dum ejus muneribus funguntur qui in republica vivunt II, 129, 33; multum ad eam conferre videtur experientia II, 129, 44; eam cum rhetorica confundunt sophistæ II, 129, 50; nec dicunt quidnam sit aut quænam pertractet II, 129, 49; peritorum silentio et sophistarum ineptia de ea commentarios scribere coactus est Aristoteles II, 130, 20; quod si ei addatur disciplina moralis, absoluta est rerum humanarum philosophia II, 130, 22; ejus pars vel principium est scientia moralis II, 131, 9; una cum morali et domestica scientiam omnium rectricem constituit II, 191, 36; eoque a reliquis habitibus differt II, 191, 37; quomodo a domestica et morali differat, postea exponetur II, 191, 38; eam qui profitetur voluptatem et molestiam considerare debet II, 87, 1; finem construit ad quem respicientes singulas res vel bonas vel malas appellamus II, 87, 2.

Civilis scientia utpote moralem comprehendens; de bono disserit II, 132, 16; II, 133, 26; id est de optimo II, 133, 7, 26; idque de bono civili II, 132, 19; id est de bono nobis, non de bono simpliciter II, 132, 17; II, 133, 7, 26, 39; nec de bono deorum, *ibid.*; probatur ad eam non pertinere consideratio ideæ boni II, 132, 25 ss.; II, 133, 27 ss.; idque nec idea boni per se II, 132, 25 ss.; nec tanquam id quod maximo bonum est II, 133, 32 ss.; nec tanquam boni principium II, 133, 43 ss.; nec bonum commune II, 132, 31 ss.; idque nec secundum definitionem II, 132, 33 ss.; nec secundum inductionem II, 132, 49 ss.; nec secundum singulas categorias II, 133, 10 ss.; non probat finem suum bonum esse II, 133, 41, v. *Civilis facultas.*

Civilis societas (πολιτικὴ κοινωνία); propter actiones honestas fit, non propter vitam communem, 530, 22; qui in eam plurimum conferunt, maxime civitatem participant, 530, 24; utilitatis gratia et contrahi et conservari videtur II, 98, 31; idque non solum præsentis, sed ejus quæ per totam vitam pertinet II, 98, 42; ejus partes esse videntur omnes reliquæ societates II, 98, 28, 41, 49; optime administratur quæ civibus opibus mediis constat, 555, 49; eam proportione metiri oportet II, 233, 35; eam continet pecunia II, 152, 7; ab ea remotissima contemptus et invidia, 555, 36; ejus partes sunt reliquæ communiones II, 230, 15.

Civilis vita (πολιτικὸς βίος); dividitur in usum belli et pacis, 486, 33, v. *Vita Civilis.*

Civis; definitio, 521, 40; 535, 28, cf. 526, 18; II, 59, 50; II, 60, 25; non propter habitationem civis est, 520, 33; nec eo quod litem suscipere vel intendere valet, 520, 35; alius in alia republica est, 520, 29; 521, 24; 526, 17; 535, 28; in democratia maxime civis est, 521, 26; quisnam in optima republica, 535, 29; ad vitæ usum eum definirent qui ex utroque parente cive natus est, vel etiam qui ex avis duobus, aut tribus, aut pluribus, 521, 44; ad eandem civitatem pertinere possunt, etiamsi alius alium locum incolat, 522, 33; arbitrari non debent se suos, sed civitatis partem esse, 624, 41; omnes in rempublicam benevolo animo esse debent, 595, 36; aut saltem non hostili in eos penes quos summa est potestas, 595, 36; eos bonos et legi obedientes reddere conatur politicus II, 13, 5; eos bonos et ad res honestas peragendas idoneos reddere conatur politica II, 9, 34; eos omnis legum lator assuescendo bonos reddere vult II, 15, 9; eorum communem utilitatem respicere debet legum lator, 535, 27; in civitate bene instituta muneribus suis funguntur ut mandatum est III, 525, 19 s.; eorum amicitia manifestius communionem præ se fert, quippe quæ pacto originem debere videtur II, 100, 44; sibi invicem amici sunt II, 230, 42; idque eodem modo quo civitates, id est quamdiu sibi invicem utiles sunt II, 231, 49, 51; non eodem modo convenerunt quo terebrum et ars II, 230, 45; socii sunt II, 152, 33; natura æquales esse volunt, moribus diversi II, 152, 34, cf. 42; quod inter eos exstat jus simile est quod inter patrem et filium adultum II, 152, 40; se invicem cognoscere debent ut rite administrentur cum magistratus tum judicia, 606, 43; iis non idem jus est ac sodalibus II, 98, 20; iis pecuniam eripere levior injuria est ac fratribus II, 98, 24; iis erga hospites competit cum jus tum amicitia II, 178, 53; item inter se II, 178, 54; conandum est ut iis congrua præstemus officia II, 106, 18; ut cognoscas quomodo se habere debeant, considerandæ sunt civitates celeberrimæ et orbis terrarum quomodo inter gentes partitus sit, 608, 32; et animo et intellectu præstare debent, 608, 48; bona eorum non participare pudori est, 356, 12; omnia quæ inter eos distribui debent spectat altera pars justitiæ strictiori sensu sic dictæ II, 55, 5; iis summa felicitas est res familiaris mediocris, 556, 1; iis tantus esse debet ager, ut in otio liberaliter et temperanter vivere possint, 607, 5; nullus cibo indigere debet in politia proprie sic dicta, 612, 27; eorum ratio habenda est in exstruendis ædibus, 638, 49; iis facilis patere debet aditus ad urbem, 607, 17; 613, 18; omnibus aliquid commune esse debet, sive æqualiter, sive inæqualiter id participant, 609, 30; necessario vel omnes res communes habent, vel

inter cognoscere per se et non per se latet, etsi fieri potest ut revera non lateat II, 235, 14 s.; eo cognoscibile fimus, idque quomodo II, 235, 30, 27; propter id semper vivere optat vir sibi sufficiens, idque quare II, 235, 31.

Cognosci; quomodo nihil posse, neque si possit alteri tradi, quomodo demonstrare conatus sit Gorgias III, 681, 22 ss., 45 ss. v. *Cognoscere*.

Cognosci quod nequit (ἄγνωστον); id non enti assimilat vulgus II, 439, 8; sophistice sciri posse dicitur, quia sciri potest, id cognosci non posse, 382, 27.

Cognoscibile (γνωστόν); id fimus transsumptione facultatum dum cognoscimus II, 235, 27 s., 30; dum id fimus, naturæ definitæ participes fimus II, 235, 23 s.; ut id fiat semper cognoscere vult viri sibi sufficiens II, 235, 32.

Cognoscit (quod quis) hoc cognoscit; exemplum amphiboliæ, 278, 27.

Cohærens (ἐχόμενον); quidnam II, 311, 48; II, 599, 46 s.

Cohærens cum alio; eadem de causa movetur cur res jactæ moveri pergant, non amplius movente qui jecit II, 365, 45; a motu cessat quando rei quacum cohæret minor vis communicatur quam ut movere possit II, 365, 46 s.; omnino moveri desinit ubi primum movens non amplius vim movendi impertit insequentibus II, 365, 47 ss.

Cohærentia; in motu pendet a tempore II, 313, 7; fiunt eo quod tempus continuum est II, 313, 46.

Cohors; ei qui præest exercitum ducere discit, 524, 46.

Coire; cur alia semel, alia sæpius soleant, alia æstate, alia ut fors tulerit IV, 169, 33 ss., v. *Concumbere*.

Coitus; ex eo nascuntur quæcunque animalia sexum habent III, 77, 2 s., 30 s.; III, 319, 19 s.; eo generantur animalia vivipara, aves et plerique pisces III, 385, 24 s.; eo nascuntur omnia sanguine prædita III, 370, 41; vel eo vel sine eo fit generatio III, 87, 21, cf. III, 76, 39 s.; quæ sine eo gignuntur animalia nec marem, nec feminam pariunt III, 353, 9 ss.; quæ ex eo vel ovum, vel vermem pariunt sexus differentiam habent III, 75, 7 s.; ejus multi sunt modi, sed non omnes æque manifesti III, 380, 48 s.; per eum semen concoquunt vivipara pedestria III, 323, 35 s.; secundum naturam eo utuntur animalia ejusdem generis III, 366, 36 s.; in universum raro eo utuntur diversæ speciei animalia III, 366, 41 s.; quæ e diversæ speciei animalibus procreata sunt animalia, exceptis mulis coeunt ac prolem generant III, 367, 30 ss.; III, 368, 10 ss.; III, 369, 15 ss.; cur eum, teste Empedocle, appetant mares ac feminæ III, 393, 28 s.: animalium est munus III, 228, 23 s.; ei apud unumquodque animal præscriptæ sunt anni tempestates et ætates III, 81, 15 s.; efficere conatur natura, ut omnia animalia eodem anni tempore eo utantur, idque quonam III, 81, 16 ss.; nonnulla tamen animalia et hieme et autumno eo utuntur III, 81, 21 ss.; homo vero omni tempore III, 81, 23 s.; item multa eorum animalium quæ cum eo degunt, idque quænam et quare III, 81, 24 ss.; eum magis hieme appetit vir, æstate vero mulier III, 81, 29 ss.; nonnulla animalia ejus tempus computant ratione habita temporis quo sobolem educare debent III, 81, 27 ss.; ejus cupidine flagrant omnia animalia III, 120, 48 s.; ejus tempore iracundiores sunt mares III, 120, 51; eum qui spectant affectus apud omnia animalia iidem sunt, ideoque et causæ III, 215, 33 ss.; manifestant animalia se eo opus habere, idque quomodo III, 215, 30 ss.; circa eum omnibus animalibus commune est ut cantent et garriant III, 4, 12 s.; ejus tempore peculiarem vocem edunt animalia III, 72, 45 ss.; ejus ratione inter se differunt animalium vitæ, idque quare III, 146, 1 ss.; ei inservientia instrumenta habent mares animalium viviparorum ac pedestrium III, 77, 32 ss.; ei, paucis exceptis, apud omnia animalia sanguine prædita inservit pars urinæ emittendæ dicata III, 292, 48 ss.; per ei inserviens foramen apud vivipara intra se foras vero ovipara etiam emittitur excrementum III, 327, 20 ss.; fœcundo quando uti possint diversi generis animalia III, 169, 51 ss.; III, 355, 1 ss.; III, 366, 38 ss.; ex uno procreari possunt gemelli III, 214, 39 s., 42 s.; item apud multa animalia inprimis apud sues plures fœtus III, 214, 38 s., 42 s.; ab unico nonnulla animalia multiplicem generant sobolem III, 332, 20 s.; III, 340, 20 ss.; III, 401, 44 ss.; idque inprimis apud multipara III, 404, 23 s.; idque quare III, 405, 12 ss., 18 ss.; si nimis brevi intervallo repetatur, monstra generari censet Democritus III, 401, 38 ss.; ad ejus frequentiam multum confert et quadrupedibus et piscibus locorum ratio III, 83, 30 ss.; quod efficit apud mares, idem apud feminas efficit menstrua purgatio, idque quare III, 407, 38 s., 44 ss.; eum faciliorem reddunt uteri descensus et testium retractio III, 408, 3 ss.; lac resiccat III, 54, 51; mulierum menstruam purgationem detrahit, idque quare III, 373, 24 ss.; sub finem graviditatis partum accelerat III, 139, 12 s.; solæ animalium eum post conceptionem appetunt mulieres et equæ, idque quare III, 407, 31 ss.; eum post conceptionem recusant animalium feminæ, exceptis quæ superfœtant ac præterea equa et muliere III, 140, 8 ss.; quæ ad eum necessariæ sint qualitates IV, 165, 4 s.; cur frequentior apud alios IV, 296, 21; quare suavissimus sit et utrum necessario exstet, an rei cujus gratia IV, 139, 20 ss.; amoris scopus non est, 116, 5; ei præest Venus III, 351, 1 s.; de voluptate quam affert, v. *Voluptas quam coeuntes percipiunt*; absurdum est Platonem eum amantibus interdicere, dum concedit amorem ipsum aliasque consuetudines quas inter proxime cognatos intercedere turpe est, 499, 9; absurda etiam est causa cur eum interdicat Plato, 499, 13; puri et naturalis caloris excretio est III, 422, 27 s.; hinc refrigerat III, 422, 27; idcirco ante ejus usum nemo calvescit III, 422, 24 s., cf. *Puer*; refrigerationem cui ansam dat omnium primum sentit cerebrum, idque quare III, 422, 28 ss., v. *Venus*; semper cum aliquo calore aut refrigerio conjunctus est III, 523, 8 ss.; calor per eum siccat IV, 139, 41 s.: eum apud plerosque magna ex parte sequitur debilitas, idque quare III, 335, 23 ss., cf 13 ss.; cur post eum homo maxime animantium enervetur IV, 137, 13 ss.; post eum animum plerique plus minusve dejiciunt IV, 268, 50 ss.; alii vero hilariores evadunt, idque quare IV, 268, 53 s; interdum evenit ut post eum validiores sint viri, non viribus sed sanitate, idque quare III, 214, 15 ss.; eo nisi utantur quibus natura calida est, si modo pleni robustique sint, cur apud eos sæpe bilis prædominetur et alvus peramara secedat et pituita salsa fiat et color corporis immutetur IV, 142. 15 ss.; nonnulli eum eo minus appetunt quo carnulentiores et obesiores et pinguiores sunt, idque quare III, 335, 39 ss.; eo nonnisi sanitatis vel simili de causa utendum est post annum quinquagesimum quartum, 622, 27; eo utentibus manifesto soli distorquentur oculi III, 367, 45 s.; eo nimium utentibus subsident oculi III, 367, 46 s.; idque quare III, 367, 43, ss., 47 ss., cf. III, 363, 4 ss.; in eo quæ partes manifestissime laboris participes fiant IV, 136, 3 ss.; per eum intenduntur crura III, 323, 9 ss.; qui eo frequentissime utuntur, interdum seminis loco sanguinem excernunt III, 396,

37 ss.; IV, 297, 48 ss.; lunæ circuitus est III, 413, 32 s.; post eum cura indiget locus mulieris in quem semen projicitur III, 211, 3 s.; idque qualem III, 215, 2; post eum mola affecta est quædam mulier III, 216, 26 s.; III, 410, 37.

Coitus (*animalium secundum eum differentiæ*); ætate qua eo fungi incipiunt differunt animalia III, 84, 35 s.; eo eadem ætate fungi incipiunt pleraque ejusdem generis animalia, nisi quippiam prodigio aut naturæ nocumento occupet III, 84, 43 ss.; quando eo uti incipiat homo III, 84, 50 s.; s.; quando incipiant canes III, 85, 45 s.; quando desinant III, 86, 16, 53; quando incipiant capræ, hirci et oves III, 85, 32 ss.; quando desinant oves III, 86, 21 ss.; quando incipiant sues III, 85, 36 s; quando desinat verres III, 85, 44 s.; III, 86, 30; quando sues feminæ III, 86, 37; quando incipiant equi III, 84, 17 s., 52 s.; quando desinant III, 86, 3 ss.; quando incipiant asini III, 86, 9 ss.; quando boves III, 86, 13 s.; quando cameli III, 87, 10 ss.; quando elephantes III, 86, 12 ss.; viviparorum diutius durat quam oviparorum III, 79, 6 s.; eo cito perfungitur elephas mas, idque quare III, 21, 33 ss.; quomodo eo perfungatur elephas femina III, 21, 38 ss.; non ab omnibus eodem habitu, vel eodem modo peragitur III, 77, 31 s.; quomodo ejus ratione inter se differunt animalia vivipara pedestria III, 77, 34 s., 48 ss.; quomodo aves III, 77, 42 ss.; quomodo vitulus marinus III, 78, 22 ss.; honesto utuntur pleræque quadrupedes III, 77, 39 s.; item aves omnes III, 77, 41 s.; quadrupedum qualis III, 323, 21 s.; erinacei qualis, idque quare III, 323, 22; avium et erinacei rapidus, idque quare III, 323, 20 ss.; alcedo circa brumam eo utitur III, 81, 34 ss.; leonis qualis III, 132, 1; item leporis III, 132, 36; item vulpis III, 133, 1; cervorum qualis III, 130, 33 ss.; ovium qualis III, 130, 36 s.; ursorum qualis III, 131, 37 ss.; qualem vocem ejus tempore emittant equi, cum mares tum feminæ III, 85, 17 ss.; ejus tempore vocem emittit cervus III, 85, 9 s.; eo minus utuntur hirci pingues III, 335, 44 s.; apud aves celeriter fit III, 401, 42 s.; avium qualis III, 208, 3 s.; ejus tempore potissimum vociferantur aves III, 207, 18 s.; circa eum loquaciores fiunt et copiosiorem vocem habent aves III, 73, 4; eo non procreantur ova subventanea III, 383, 32, cf. III, 373, 6 ss.; eo semper indigent aves quæ multum seminis habent III, 408, 1 ss.; apud gallinas per totum annum fit III, 402, 6; eum non appetunt galli castrati III, 208, 7 s.; corvi raro conspicitur III, 381, 51 s.; nihilo minus conspectus est apud aves corvo similes III, 382, 7 s.; columbarum manifestus est III, 382, 4 s.; apud nullam avem ore fit III, 381, 45 ss.; ardeolæ fuscæ molestus est, idque quomodo III, 174, 7 s.; III, 184, 41 s.; quadrupedum ovipararum qualis III, 78, 26 ss.; animalium longorum et pedibus carentium qualis III, 78, 32 ss.; lacertarum idem qui serpentum III, 78, 36 s.; piscium cartilagineorum qualis III, 78, 40 ss; piscium omnium exceptis cartilagineis latis qualis III, 78, 38 ss.; cetaceorum qualis III, 79, 8 ss.; piscium cartilagineorum sæpe visus est a multis III, 79, 4 ss.; piscium oviparorum non æque manifestus est, idque quare III, 79, 33; III, 80, 1 ss.; nihilo minus interdum visus est III, 80, 3 s.; piscium non cartilagineorum allabendo fit, idque valde celeriter III, 381, 27 s., 32; hinc multos latuit piscatores III, 381, 28 s., cf. 26 s., 34; nihilo minus conspectus jam est III, 381, 30 s.; quatenus eodem modo eo utantur delphines quo pisces non cartilaginei III, 381, 31 s.; causa cur allabendo fiat apud hos pisces et delphines cauda est III, 381, 32 s.; piscium et serpentum rapidus est III, 323, 29; quomodo eo utantur pisces III, 323, 30; serpentum qualis III, 324, 1, 15 ss.; idque quare III, 324, 11 ss.; an piscibus competat III, 115, 17 ss.; III, 116, 38 s.; quodnam ejus tempus apud pisces III, 192, 20 ss.; nullum animal eo utens æque fœcundum esse ac pisces oviparos dicunt qui hos pisces omnes feminas esse censent III, 380, 35 ss.; ranarum plerumque noctu fit III, 72, 51; ad eum feminas provocantes ululatum edunt ranæ mares III, 72, 43 ss.; crustatorum qualis III, 80, 25 ss.; cochlearum conspectus est, non vero ullius alius testacei III, 390, 25 s.; nondum constat an eo generetur cochlea III, 390, 26 s.; eo utuntur mollusca III, 91, 44 s.; molluscorum qualis III, 80, 6 s.; idque quare III, 328, 1 ss., 15 s., cf. etiam 23 ss.; molluscorum et crustatorum diu durat, indeque jam conspectus est III, 380, 42 s.; III, 383, 39 s., 44 s.; crustatorum idem qui retro mingentium, isque qualis III, 327, 45 ss.; de crabronum nihil constat III, 203, 4; quomodo eum apud polypos fieri contendant piscatores III, 328, 19 ss., cf. III, 56, 25; III, 80, 16 s.; III, 83, 50; in eo ultimo brachio utuntur polypi III, 56, 25; eo carent fere omnia testacea III, 87, 23 s.; III, 327, 43 s.; eo carent testacea III, 193, 34 s.; an vero omnia eo careant non constat III, 327, 42 ss.; eo etiam carere videtur nautilus III, 193, 33 s.; apud multa insecta jam conspectus est, idque qualis et quatenus III, 328, 38 ss.; insectorum qualis III, 80, 42 ss.; III, 93, 5 s.; III, 99, 30 s.; III, 100, 24 s.; III, 328, 38 ss.; III, 332, 31 ss.; III, 341, 27 s., 44 ss.; III, 355, 31 ss.; III, 343, 2 s.; insectorum diu durat III, 383, 45 s.; III, 388, 16 s.; fieri non posse probatur ut ex eo generentur apes III, 386, 42, cf. III, 388, 14 ss.; non constat an apibus tribuendus sit, necne III, 96, 12 ss., 27 ss.; apum nunquam visus est III, 386, 30 ss.; vesparum sæpe conspectus est III, 388, 25 s.; idque cum ferarum, tum mitiorum III, 202, 6 s.; quatenus constet, an aculeatæ essent vel aculeo carentes quæ eo utebantur vespæ III, 202, 7 ss.

Coitus honestus; qualis III, 77, 40 s.

Colaris; v. *Calaris*.

Coliæ (avis) (κοιλιῶν *cod.*, κολιῶν *Schneider.*, κολοιῶν *Wimm. et Aubert.*); eodem modo ac apud illos se habent ungues illecebræ, idque quomodo III, 27, 14 ss.; iis (?) non æque bene ac pico comparati sunt ungues ut tute arboribus inniti possit III, 181, 6 ss., v. *Monedula*.

Coliæ (κολίαι); fusanei pisces sunt III, 82, 19 ss.; igitur semel quotannis pariunt III, 82, 18 ss.; oblique notati sunt fr. 177, a; gregales sunt III, 175, 11 s.; plerique Pontum non intrant III, 158, 28 s.; sed in Propontide pariunt atque ætatem transigunt III, 158, 29; in mari Ægæo vero hiemem III, 158, 30; intrantes capiuntur, exeuntes vero minus III, 159, 13 s.; in Propontide optimi sunt antequam pariant III, 159, 14 s.; sæpe si austrino flatu retineantur exeuntes, magis in inferioribus locis quam circa Byzantium capiuntur III, 159, 19 ss.

Colici (οἱ κωλικοί); eorum stercus quamobrem bubulum fimum referat IV, 293, 23 ss.

Colios; v. *Celeus*.

Collabi (συμπίπτειν); quare quæ diu in æqua calida maduerunt collabantur et rugosa fiant IV, 238, 6 ss.

Collænæ (?) (*additum est hoc nomen in optimis codd. vers. lat.*); fusanei pisces sunt III, 82, 19 s.; igitur semel quotannis pariunt III, 82, 18 ss.

Collegium (σύστημα); unumquodque id præcipue est penes quod summa est potestas II, 111, 29.

majorem copiam alius vel alius elementi continent II 428, 41 ss.; eadem non semper levia vel gravia sunt II, 428, 47 ss.; II, 429, 5 ss.; causam cur alii aliis sint graviora, vacuo tribuunt nonnulli II, 425, 13 ss.; ea tunc nosse arbitramur, ubi scimus e quibus et quantis composita sint II, 253, 3; ea nihilo magis cognoscet anima, si ex elementis composita sit, idque quare III, 441, 37 ss., 44 ss.; iis semper priora sunt incomposita II, 612, 12 s.; æque ex contrariis gignuntur atque in ea intereunt ac simplicia II, 254, 32; investigandi causa usque ad simplicia dividi debent, 482, 20; 484, 26; quidnam circa ea sit esse et non esse II, 572, 46 s.; II, 573, 4 s., 20 ss.; quidnam verum ac falsum II, 572, 37 ss., cf. II, 573, 4 s., 20 ss.; eorum essentia est non solum ut ex hisce constent, sed ut ita ex hisce constent, 253, 28; non omnia idem sunt quod compositio, 254, 21; ea spectat mens humana II, 609, 27 s.; ea cogitans mutatur mens II, 609, 25 s.

Compositum cujus est generatio (ὃ γίγνεται); quidnam II, 256, 41.

Compositum quod fit (γιγνόμενον); quidnam II, 256, 41; non permanet dum fit II, 257, 9; de eo dicitur cum aliquid ex eo fieri, tum ipsum aliquod fieri II, 257, 19.

Composita corpora; v. *Corpus compositum.*

Compotatio (οἱ πότοι); per se bona non est sed jucunda 628, 8; sollicitudinem excutit secundum Euripidem, 628, 9; ea vulgo ad idem genus pertinere putatur ac somnus, musica et saltatio, 628, 10, 11; earum assuetudine qui negligentes facti sunt, pœnæ immunes esse non debent si deliquerint II, 30, 15; post eas celerrime morbi attoniti et torpores superveniunt IV, 134, 25 s.; cur post eas gravius vociferentur IV, 307, 22 ss.

Comprimi quod nequit (ἀπίεστον); dicitur juxta potentiæ privationem III, 619, 6; quænam sint III, 620, 53 ss.; quænam simul densari possint III, 621, 44 s.

Comprimitur (quod magis); citius confringitur IV, 67, 7 s.

Compulsio (σύνωσις); tractionis species est II, 335, 25; ejus species est telæ densatio II, 335, 27 s.; item concretio quæ non ad ortum et interitum pertinet II, 335 29 s.

Concavum (τὸ κοῖλον); non gignitur quod antea non erat in circuli circumferentia quæ in minus contrahitur II, 298, 25; quæritur an eadem ratio intercedat inter animæ partes ac inter id et convexum II, 13, 31, cf. II, 193, 40, semper eodem modo se habet, ideoque pertinet ad sapientiam II, 157, 7; cur in iis minus laboriose accubemus quam in planis IV, 145, 1 ss.; maxime sonant IV, 175, 33.

Concava loca; in iis minus quam in vento expositis terreniores ac lapidosiores fiunt plantæ, idque quare III, 421, 43 ss.

Concavum et convexum (τὸ κοῖλον καὶ τὸ κυρτόν); ea non solum inter se, sed et simul sumpta lineæ rectæ opponere solemus II, 371, 20; simul in circuli insunt linea IV, 54, 36; quomodo inter se differant IV, 54, 37; eorum medium IV, 54, 38 s.

Concentus (συμφωνία, ἁρμονία); quid III, 559, 41; quid sit, cur sit et an sit, 154, 25; res naturalis est, 459, 25; vox quædam est III, 463, 39; item proportio III, 463, 41; magis spectatur in mixto quam in gravi aut acuto III, 463, 50; semper in sonis est, 236, 29; virtutem suo genere non continet, 236, 31; mores non habet IV, 209, 21 s.; temperantiæ genus esse nequit, 210, 17; numerorum proportio est II, 483, 38; II, 636, 26 s.; IV, 211, 17; unice sonis revera inest, 210, 20; fit e gravi et ex acuto III, 490, 30; ad quosnam sonos pertineat IV, 212, 7; teste Heraclito pulcherrimus fit e rebus dissimilibus II, 91, 34; in iis accidit ut soni a se invicem occultentur III, 657, 41; in iis nos intercedentes voces latent III, 661, 23 s.; in iis sæpe ab acutioribus tonis aeris fiunt percussiones, ob velocitatem motus III, 661, 27 ss.; cur eo omnes delectemur IV, 211, 1 ss., 13; erga eum insensibiles sunt feræ II, 212, 7, 9; cur eorum pulcherrimus sit diapason IV, 210, 8 ss.; IV, 211, 23; diapason cur solus cantetur IV, 207, 45 ss.; solus magadizatur IV, 207, 46; ejus utilitas in artibus imitationem colentibus, 457, 16; eo utuntur tibiarum, cithararum et fistularum artes, 457, 17, 20; olim septem nervis constabant IV, 213, 10 s., 32; an olim septem nervis constiterit IV, 209, 8; ejus extrema nete et hypate IV, 213, 15; eos ad duo genera, nempe modum Doricum ac Phrygium redigebant, 546, 8; præstat unum vel duos optime temperatos recipere ac reliquos eorum aberrationes habere, 546, 14; eum, etiamsi iisdem sonis constet, non eundem esse dicimus, ubi Dorico modo fit Phrygius, 523, 8; solvitur si nimis vehementer pulsentur fides III, 461, 4 s.; deterior fit, si in unius toni sonum degeneret, 501, 39; nonnulli contendunt nos ideo eum simul audire arbitrari, quia tempus intermedium latet III, 491, 30 ss.; suavissimi sunt qui secundum numeros simplicem rationem servantes fiunt III, 480, 48 ss.; igitur suavissimi numero pauci sunt III, 480, 52; quatenus eodem modo ac ii se habeant colores III, 480, 47 s.; ei inest imperium quoddam, 485, 47; bene modulatus quomodo in choris efficiatur III, 638, 46 s.; depravatis importunorum spectatorum gratia uti licet, 633, 24, 28; recipiendi sunt si quos musici vel philosophi commendaverint, 633, 32; quisque alio modo afficit audientes, 630, 18; de iis bene disseruerunt qui de musica philosophati sunt cum musici quidam hodierni, tum philosophi musicæ periti, 630, 25; 632, 35; inter eos et numeros cognatio quædam obtinere videtur, 630, 38; eas singulis cantilenarum generibus accommodarunt, prouti morales aut activi sunt, aut divino instinctu percellunt, 632, 44; quæritur an omnibus educationis gratia utendum sit, 632, 28; item an præter eos et numeros etiam cantilenarum ratio habenda sit, ubi educationis gratia musicam exercent, 632, 30; omnibus utendum est, sed non omnibus eodem modo, 632, 52; moralibus in educando utendum est, 633, 1, 30; quia tres sunt, etiam tres esse perhibent consonantes duplices II, 637, 20; sunt tamen numero plures II, 637, 26 s., v. *Harmonia.*

Concentus chori; quando in iis sensus discrimen percipiat IV, 211, 32.

Concentus activi et divino instinctu percellentes; iis quoque utendum est ad audiendum, dum alii manus adhibent, 633, 2; committendi sunt qui de musica theatrali certant, 633, 17.

Concentus intensi (ἁρμονίαι σύντονοι); eos canere nequeunt senes, 634, 4.

Concentus remissi (ἀνειμέναι); iis mentes molliores fiunt, 630, 22; quare eos rejecerit Socrates (*Plat. Rep.* III, p. 398, E.), 634, 9; Socratem recte reprehenderunt musici quidam quod eos rejecerat, 634, 7; non veram temulentiæ naturam repræsentant, sed languidi sunt, 634, 10; eos senibus impertit natura, 634, 6; tractari etiam debent futuræ senectutis gratia, 634, 12.

Concentus stellarum; de eo Pythagoreorum repelluntur opiniones II, 399, 12 ss., 46.

Conceptacula (ἀγγεῖα); infarcta nihilo ampliora redduntur IV, 224, 17, v. *Vasa.*

Conceptio; ut fieri possit, intus semen attrahere debet

uterus II₁, 356, 1 ss.; quomodo igitur se habere debeat uterus, ut fieri possit III, 356, 2 ss., cf. 9 ss.; ut fiat quomodo se habere debeat ostium uteri III, 210, 51 s.; III, 211, 20 ss., 44 s.; item attrahendi vi pollere debet matrix, sine ullo sensu vel dolore III, 211, 42 ss.; fieri potest quacunque positione concumbente muliere, idque quare III, 211, 8 ss.; fieri nequit, ubi in lumbos, vel coxam, vel abdomen vergat matrix, idque quare III, 211, 12 ss.; secundum naturam fit, ubi desierit menstrua purgatio III, 136, 31 ss.; fr. 190, b; interdum fit deficiente omnino hac purgatione, idque quibusnam mulieribus III, 136, 34 ss.; nonnullis mulieribus nonnisi fluente hac purgatione evenit, idque quibusnam III, 136, 37 ss.; non fit mulieribus lactantibus secundum naturam III, 412, 35 s.; quodsi fiat, exstinguitur lac, idque quare III, 412, 36 ss.; uterum in locum restituit naturalem, ubi descenderit III, 136, 47 s.; utrum melius fiat ante vel post purgationem menstruam, an fluente ea III, 338, 15 ss.; nihil ad eam confert voluptas quam percipiunt coeuntes III, 338, 11 ss.; sine semine ac sine residuo feminæ, seu intus manente, seu foras projecto fieri nequit III, 355, 40 ss.; fieri potest etiamsi femina in coitu nullam voluptatem sentiat III, 355, 43 ss.; plerumque tamen fit, feminis voluptatem sentientibus, idque quare III, 355, 47 ss.; ut fieri possit, locus ei destinatus turgere debet uterusque descendere III, 355, 45 s.; nihil ad eam confert humor quem voluptatem sentientes emittunt feminæ III, 355, 33.; ei favet, si sine morbo in matrice flatus nascantur et emittantur eaque modo major, modo minor fiat, idque quare III, 212, 10 ss.; item si contrectatæ matricis partes dextræ ac sinistræ æquales esse sentiantur III, 212, 22 s.; item si muliere coeunte, subinde humectetur, non tamen sæpe, sed vehementer III, 212, 24 s.; post eam clauditur matrix III, 211, 46; quænam ejus signa III, 137, 21 s.; 44 ss; III, 138, 33 s.; ejus signa aliæ mulieres citius percipiunt, aliæ tardius, idque quænam III, 138, 35 ss; non fit ubi lævia sunt matricis ostii labia III, 137, 23 ss.; quibusnam medicamentis et quomodo eam prævertere conentur mulieres III, 137, 30 ss.; facta est, si septem dies intus maneat semen III, 137, 32 s.; citius fit mulieribus junioribus III, 136, 2; quæ vere fit quomodo differat ab ea quæ reliquis anni temporibus fit III, 83, 23 ss.; quamobrem post eam pica laborent mulieres IV, 297, 14 ss.; plerisque avibus celeriter fit III, 106, 8 ss.; per similitudinem tantum nonnullis animalibus tribuitur III, 75, 2 s., v. *Fœcundatio.*

Conceptum; quidnam III, 340, 13, cf. III, 333, 54 s.; ejus principium extrinsecus supervenire non posse demonstratur III, 356, 50 ss.; quæritur an ejus pars fiat semen in feminam immissum III, 351, 6 ss., 10 ss., cf. III, 352, 24 s.; ejus pars non fit semen virile III, 342, 39 s.; idque etiamsi nonnulli contrarium perhibeant III, 404, 25 ss.; ejus principium materiale residuum seminale feminæ est III, 390, 37 s., cf. 30 s.; generantes ex eo etiam fiunt plantæ III, 390, 38, 48 ss.; ex eadem materie consistit e qua postea incrementum capit III, 358, 12 s.; quum initio parvum sit et vix ullam residuorum partem consumat, et nihilo minus menstruam purgationem impediat, mulieribus molestiam creat III, 410, 17 ss.; postea residuorum partem sibi vindicat, ita ut mulieres facilius ferant graviditatem III, 410, 23; apud reliqua animalia ejus incremento pro portione respondet copia residuorum III, 410, 22 s.; quod si jam grandior factum interdum copiosiori indiget alimento quam residua suppeditare possunt, pejus habent animalia III, 410, 26 ss.; apud quas mulieres omnia residua ei alendo impenduntur, eæ per graviditatem melius habent III, 410, 30 ss.; ex iis quæ apud ea videre licet, patet cor omnium primum nasci III, 534, 8 s.; eo potentia continentur partes omnes III, 356, 42 s.; maxime tamen utiliter potentia eo continetur principium, i. e. cor III, 356, 43; hinc primum actu ex eo secernitur III, 356, 44; eodem modo ex eo fit animal quo e semine planta III, 356, 35 ss.; iis accensenda sunt semina plantarum III, 343, 17; item ovum III, 343, 20; plantarum sponte nascentium partim principio, partim ejus primo constat alimento III, 390, 49 ss.; jam continet quod ex utroque sexu provenit III, 334, 1; igitur ei comparatur semen III, 333, 54; materies e qua fit partim protinus conferta adesse debet, partim postea accedere III, 342, 30 ss.; in id convertitur principium materiale animalium ac plantarum sponte nascentium a principio animæ quod intra bullam suscipitur III, 390, 46 ss.; quomodo fiat condente semine menstruam purgationem III, 356, 27 ss.; id pluribus diebus condit genitura III, 343, 35; viviparorum animalium perfectum ovum parientium primo indistincta sunt et vermibus similia III, 384, 26 ss.; viviparorum aliquo tempore interjecto ovis similia evadunt III, 384, 31 ss.; nempe ovo cui testa dempta est III, 384, 34; in viviparorum quæ ovis similia sunt humor tenui membrana continetur III, 384, 33 s., ex ovis subventaneis fiunt accedente semine maris III, 352, 47 s.; ubi e liquore concoctu difficili constiterit, generatur mola III, 411, 8 ss.; in iis mola est quod in rebus elixis imperfecta coctio III, 410, 47 ss.; in eorum procreatione quærenda est monstrorum generationis causa III, 401, 51 s.; se ipsum dispensare debet III, 356, 47, cf. III, 349, 17, 25, 27; igitur comparatur filio a patre domo amandato III, 356, 48; eique principio dispensationis opus est III, 356, 48 ss.; perfectum est, ubi sexum distinctum habet apud animalia quorum sexus distinctus est III, 353, 7 ss.; perfectum emittunt animalia ovum perfectum parientia III, 353, 4 s.; perfectum nondum animal perfectum est III, 353, 5; donec id constiterit, conjugata manent insecta coeuntia III, 341, 36 s.; III, 343, 30 s.; item intus manet genitura III, 341, 36 s., cf. III, 343, 32 s.; manifestum est apud locustas et alia insecta majora ea in utero generari III, 328, 49 s.; id per pudendum emittunt animalia vivipara et intra se et foras III, 326, 43 s.; quibusnam diebus præcipuè ejiciantur III, 138, 6 s.; non multa sed magna habet acus piscis III, 380, 2 s.; quæritur an ei anima sensitiva insit, necne III, 351, 14; ea nemo omni anima ac vita privata esse diceret III, 351, 15 s.; non minus quam plantæ vivunt atque aliquo usque fertilia sunt III, 351, 17 s.; necessario primam accipere debent animam vegetalem III, 351, 18 s., 29 s.; idque potentia tantum non actu, donec nondum (?) separata sunt (a feminæ corpore) III, 351, 30 s.; eam tum demum actu habent quum alimentum attrahunt eorum quæ separantur modo III, 351, 31 ss.; primum plantarum modo vivere videntur III, 351, 34 s.; non eodem tempore animalia fiunt quo equi vel homines III, 351, 22 s.; processu temporis acquirunt animam sensitivam III, 351, 21 s.; ei potentia, non actu continetur animal III, 352, 28 s.; potentia animal est III, 357, 13; igitur aliunde alimentum sibi parare debet III, 357, 14; matre utitur quo modo plantæ terra donec animal sit potentia gressile III, 357, 15 s., v. *Fœtus.*

Concepta spontanea; sterilia manent apud pisces quibus sexus discrimen est, nisi semine adspergantur III,

quidnam II, 28, 46; II, 67, 16; II, 143, 44; II, 205, 2, cf. II, 207, 13; cum virtute arcte conjunctum est II, 26, 31; id comitantur ratio et cogitatio II, 27, 29; magis mores dijudicat quam actiones II, 26, 32; quomodo a sponte facto differat II, 26, 33; II, 27, 27; soli homini competit II, 221, 31; III, 4, 36 s.; eo carent animalia excepto homine II, 143, 11; II, 205, 7; nec omni ætate nec quovis tempore eo præditus homo, *ibid.*; eo carent pueri, animalia et in universum rationis expertia II, 26, 33, 39; II, 83, 13; II, 268, 30; sine intellectu consistere nequit II, 267, 39; II, 594, 23 s.; id perperam nonnulli cupidini vel animi impetui vel voluntati vel opinioni alicui assimilant II, 26, 37; id nemo tamen opinioni in universum assimilat II, 27, 12; quomodo a cupidine differat II, 26, 39 ss.; continenti competit, non vero incontinenti II, 26, 40; non versatur circa molesta et jucunda II, 26, 45; quomodo ab animi impetu differat II, 26, 39, 46; quomodo a voluntate II, 26, 47 ss.; non spectat impossibilia II, 26, 49; sed ea quæ penes nos sunt, vel esse putantur II, 27, 2, 7; item fugienda et expetenda II, 27, 15; item quæ ad finem perducunt, non finem ipsum II, 27, 4; II, 28, 50; II, 29, 25; item res agendas II, 67, 32; in id non cadit præteritum II, 67, 34; quomodo ab opinione differat II, 27, 8; eo boni vel pravi sumus II, 27, 11, 14; quamobrem laudetur II, 27, 18; eo eligimus quæ nobis optima esse videntur II, 27, 30; non iisdem optimum est quibus optima est opinio II, 27, 22; parum interest utrum opinionem sequatur, an contra II, 27, 24; quomodo a deliberatione differat II, 28, 38; id nonnulli idem quod opinionem aut appetitum esse putant II, 203, 26 ss.; probatur non idem esse quod appetitus II, 143, 10 ss.; II, 203, 29 ss.; probatur non idem esse quod voluntas II, 143, 14 ss.; II, 203, 38 ss.; probatur non idem esse quod opinio II, 203, 44 s., cf. II, 204, 29; argumenta communia quibus probatur id neque voluntatem neque opinionem esse II, 204, 1; nec est opinio rerum agendarum quæ penes nos sunt II, 203, 48; nec conceptus (ὑπόληψις) II, 204, 14; nec simul voluntas et opinio II, 204, 40; sed aliquid ex hisce duobus compositum II, 204, 42; II, 205, 31, cf. II, 143, 35 ss.; etymologia duce est electio alius rei ante aliam II, 204, 45, cf. II, 142, 23; eo carent feræ II, 143, 11; II, 203, 32; eo sæpe utimur, absente cupidine et animi fervore II, 203, 34; id non necessario comitatur dolor II, 203, 37; quasnam res spectet II, 156, 14 s.; in unoquoque finis bonum est II, 1, 2; II, 2, 44; II, 5, 45; spectat bonum et malum et quæ ita videntur esse II, 206, 2; spectat ergo voluptatem et dolorem II, 206, 22; principium est II, 514, 46; actionum principium est II, 140, 47; ideoque mutatur idque sponte II, 140, 50 s.; actionis principium movens, sed non causa finalis est II, 67, 23; vel appetitus cogitabundus, vel mens appetens est, ideoque homo ipse II, 67, 32; nec sine mente ac intellectu, nec sine habitu morali consistit II, 67, 25; quænam requirantur ut bonum sit II, 67, 15; spectat res agendas et quæ penes nos sunt II, 144, 3 ss., 11; item in quibus causæ ratio obtinet II, 144, 6; spectat res quas fieri posse et penes nos esse putamus II, 203, 41, 45; II, 204, 31, cf. II, 143, 38; neque verum est neque falsum II, 203, 48; eo fiunt de quibus ante deliberavimus II, 61, 45; ab eo pendet improbitas ac justitia et injustitia II, 62, 9, 20, 22; non spectat finem, sed bona quæ ad finem tendunt II, 143, 17, 37; II, 204, 38; nunquam derepente adhibetur II, 200, 38; II, 204, 40; a medio ad contraria transit II, 206, 13; causa errorum quæ committit, sunt voluptas et dolor II, 206, 15; omnia alicujus causa eligit II, 211, 4; cum ratione conjunctum est II, 143, 11; eo pejus cum meliore commutamus II, 143, 24; spectat res contradictioni obnoxias II, 143, 38; quæ eo fiunt, eorum causa homo est II, 199, 15; item voluntaria sunt II, 199, 17; res agendæ de quibus optime initum fuerit, sæpe supervenientibus aliis initiis, in irritum decidere III, 514, 50 ss.; probatur virtutem id rectum reddere II, 206, 31-207, 11; ex eo judicamus qualis sit aliquis II, 207, 12; eo determinatur injuria et improbitas, 341, 23; ejus respectu magis quam operum laudamus vel vituperamus omnes II, 207, 22; id magis quam factum respicere æquum est, 342, 9; quia detectu difficile est, interdum ex operibus judicamus alios II, 207, 26; ei præferenda est actio II, 207, 28; laudabilius tamen actione II, 207, 29; nec sine virtute, nec sine prudentia rectum esse potest II, 75, 51; id rectum efficit virtus (moralis), II, 74, 42; quæ ejus causa facere solemus a sollertia pendent II, 74, 43; id respicit amicitia moralis II, 232, 49; II, 233, 4, 12; quæritur an plus ad virtutum conferat quam actiones II, 125, 49; in eo cardo virtutis et morum positus est II, 103, 14, cf. II, 104, 49; convertit virtutes naturales in perfectas II, 158, 1, 5; non plane in virtutem converti potest sine impulsu naturali II, 158, 8 s.; actiones quibus inest spontaneæ sunt II, 29, 25; omnes res de quibus capitur voluntati obnoxiæ, sed non de omnibus rebus voluntati obnoxiis capitur II, 205, 3; quibus non competit, in eos non cadit fortuna II, 267, 38; II, 268, 30, 45; ejus a spontaneo discrimen agnoscunt quidam legum latores, idque quomodo II, 144, 1 s.; eo carent affectus morales naturales II, 217, 36; a cupidine dissentit apud incontinentem II, 229, 16; opinio, unde fit est opinio deliberativa II, 204, 47; II, 205, 31; alia cum eo, alia sine eo fiunt II, 239, 51 s.; duplex, prouti rem sui ipsius vel alius causa facimus II, 202, 28; omnium rerum humanarum divinissima est, 412, 4; ab eo pendet civitatis probitas, 616, 26; iis nulli civium cedit, nec solum in bello fortissimum se præstitit, 436, 42; ex eo deducendi sunt mores, 406, 7, 15; a fine pendet, 406, 8.

Consilium (συμβουλία); qui nostro usi sunt, eorum nos pudet, 357, 32; quomodo dari debeat fr. 127, a; ejus species fr. 103, a, v. *Suasio*.

Consilii promptitudo (εὐβουλία); quidnam II, 72, 39; II, 159, 33; quasnam res spectet II, 159, 31; eadem spectat quæ prudentia II, 159, 30; ad eam non pertinent quæ casu sive ex voto eveniunt II, 159, 35 ss.; scientia non esse probatur II, 72, 4 ss.; quomodo a bona conjectura (εὐστοχίας) differat II, 72, 7; quomodo a sagacitate II, 72, 10; quomodo ab opinione II, 72, 11; eam rectitudinem quandam esse constat, sed nec scientiæ nec opinionis II, 72, 14; nihil igitur restat nisi ut cogitationis rectitudo sit II, 72, 18; deliberationis rectitudo est idque non omnis II, 72, 22; est deliberationis rectitudo bonum assequi valens II, 72, 28; est ea deliberationis rectitudo quæ obtinet quod obtineri debet, idque quomodo et quando oportet II, 72, 35; quæ absolute bona est ad finem absolutum recte tendit, est vero alia quæ ad finem aliquem II, 72, 37; prudentibus competit II, 72, 38.

Consistens (τὸ ἱστάμενον); semper celerius ferri videtur II, 317, 5.

Consobrinus (ἀνεψιός); privum esse præstat quam filium communem cujusmodi in Platonis republica sunt, 498, 41.

Consolida (τὸ σύμφυτον); ex ea nidum construit chloris III, 183, 18 s.

s.; inflata arteria, in id penetrat spiritus III, 14, 41 ss.; id quod, si non in omnibus certe in magnis animalibus manifestum est III, 14, 42 s.; pulmone minus est III, 347, 54; nihilo minus ante eum in fœtu apparet III, 348, 1; in fœtibus apparet simulac consistunt III, 257, 51 ss.; item in ovis tertio die puncti magnitudinis III, 258, 1 ss.; item perexiguum in fœtibus abortu ejectis III, 258, 3; omnium partium prima fit III, 534, 7 s.; id quod constat ex iis quæ in animalibus quæ adhuc fiunt, videre licet III, 534, 8 s., omnium partium prima consistit (apud aves) III, 377, 25 s.; dein ab eo separatur vena magna III, 377, 26 ss.; in conceptibus manifesto sanguinem continet, ubi venæ nondum distinctæ sunt III, 550, 17 s.; quando et quomodo primum intra ovum incubatum appareat III, 106, 42 s.; ab eo tendunt meatus duo venarum specie ac flexuosi ad utramque membranam ambientem III, 106, 44 s., cf. III, 107, 2 ss., 34 s., 48 ss., v. *Umbilici*; pulli circa vicesimum diem quasi respirantis inflatur III, 108, 15 s.; constat id non simul fieri cum oculo et pulmone et jecore III, 347, 46 ss.; si reliquas partes corporis generaret, ipsum vero a re quæ postea interiret factum fuisset, non intelligeretur cur non ipsum quoque periret III, 347, 40 ss.; non faciet jecur, si partes fœtus alia post aliam, non alia ab alia fiant III, 348, 5; ei vero necessario inerit forma et notio jecoris III, 348, 10; quia in nonnullis animalibus (nempe sanguine præditis) primum fit, his incrementi ac nutritionis principium est III, 349, 29 ss.; ei reliquæ partes motum ac incrementum debent III, 356, 53 s.; partium similarium ac dissimilarium principium est III, 357, 6 s.; item venarum III, 357, 11 s.; igitur maxime utiliter concepto potentia continetur III, 356, 43; omniumque partium prima actu e concepto secernitur III, 356, 44, cf. III, 357, 5 s.; III, 359, 22 s.; id quod et sensu et ratiocinatione constat III, 356, 45 ss., cf. III, 359, 24 s.

Cor (*de ejus munere in alimenti elaboratione, respiratione etc.*); merito animalis principium vocatur, simulac id alimento opus habet III, 357, 7 ss.; id nonnulli animalium principium habent II, 514, 29; principium est III, 406, 30; naturæ principium est III, 354, 42; ejus gratia exstant partes inferiores III, 354, 43; partium sanguineum principium est III, 391, 2 s.; id habent animalia sanguine prædita quæ sponte fiunt III, 391, 2; quæcunque monstra unum habent, tanquam unicum animal consideranda sunt, quæcunque plura tanquam duo III, 406, 31 ss.; sanguine præditorum principium est III, 359, 23; igitur primum fit III, 361, 22 s., cf. III, 360, 32 s.; in eo apud sanguine prædita residet substantiæ principium III, 548, 38; dubitatur an in eo primo resideat substantia animalis II, 549, 16; principium vitæ et concoctionis est III, 288, 48, 52; alimenti elaborationi finem imponit III, 534, 17; quæ reliquæ partes ad alimenti elaborationem conferunt, eorum quæ ipsum facit gratia fiunt III, 534, 20 s.; igitur necessario in eo resident et anima vegetativa et anima sensitiva III, 534, 18 s., cf. 30 ss.; principium est et naturalis caloris principium continet III, 396, 18 s.; igitur necessario apud animalia sanguine prædita sexus discriminis causa est III, 396, 19 ss., 22 ss.; vitæ principium est III, 243, 22 s., cf. III, 244, 3 ss.; ideoque sine eo esse et crescere nequeunt animalia, *ibid.*, cf. III, 243, 17 s.; omnibus sanguine præditis necessarium est, idque quare III, 265, 3 ss.; foco comparatur III, 265, 5 s.; item arci III, 265, 7; nullum unquam animal fuit quod eo careret III, 403, 22 s.; id habent omnia animalia sanguine prædita III, 29, 50 s.; III, 258, 12 ss.; III, 259, 9 ss.; III, 268, 26; III, 274, 24 s.; III, 503, 30 s.; apud sanguine prædita commune motus ac sensus, i. e. sensus communis principium est III, 503, 29 s., 31 s.; motus principium quia et respirationis et in universum refrigerationis principium est III, 503, 33 s.; ad ejus calorem conservandum fit respiratio III, 503, 34 ss.; item refrigeratio quæ aquæ ope fit III, 503, 35 s.; est principium quod spiritum et vocem movet III, 428, 6 s., 31 s., cf. III. 427, 42 s.; 49 s.; ab eo inchoat vena magna juxta id quod vocem movet III, 427, 19 s.; motus ab eo profecti trahendo et remittendo fiunt III, 259, 39 s.; ejus regio calida est III, 258, 34; principium caloris continet III, 258, 41 s.; omnium partium calidissima est III, 479, 34; ideo ei oppositum est cerebrum III, 479, 33 s.; ad ejus calorem temperandum factum est cerebrum III, 238, 33 ss., 40 s.; ejus regionem calidissimam et sanguine refertissimam habet homo III, 239, 29 s.; facillime et celerrime affectus cerebri participat et sentit ejus calor vel principium III, 239, 38 ss.; in magno exolescit calor quia parcus est, idque quare III, 260, 26 ss.; in eo frigidior est sanguis III, 260, 28; caloris principium continet III, 265, 4 s.; ad principium caloris in eo situm citius penetrat aer III, 546, 36 s.; in eo fit alteratio secundum calorem et frigus, vel alium affectum, vel in exilissima ejus parte, magnam efficit differentiam in reliquo corpore, idque quibusnam in rebus III, 522, 50 ss.; exeunte calore concutitur IV, 180, 22; ubi hoc fit ictus non unus, sed plures efficiuntur IV, 180, 24 s.; in eo necessario apud animalia sanguine prædita residet caloris naturalis principium III, 535, 6 s.; III, 542, 24; ei apud eadem quasi inusta est anima III, 535, 15 ss.; III, 547, 42; simul animam sentientem et caloris fontem continet III, 261, 19 s., 22 s.; ejus calor sanguini impertit humiditatem et caliditatem III, 261, 20 s.; ejus regio sensuum principium est III, 244, 3, 40; in eo necessario residet sensorium commune III, 534, 23 ss.; sensus principia continet III, 525, 49; in eo necessario apud animalia sanguine prædita residere debet anima sensitiva III, 535, 1 s.; ad id tendunt omnium sensuus instrumentorum meatus, apud animalia eo prædita III, 418, 37 ss., cf. *Spiritalis pars*; ad id manifesto tendunt sensus duo, nempe tactus et gustus III, 244, 5 ss.; III, 479, 31; III, 534, 26 s., cf. 34 ss.; ideoque necessario et reliqui, idque quare III, 534, 27 ss.; in eo totius animalis et sensuum principium est III, 362, 39 s.; ideo omnium partium prima fit III, 362, 40; ejus calorem moderare debet cerebrum III, 362, 40 s.; itaque statim post id fit caput III, 362, 43 ss.; ab eo ad cerebrum tendunt venulæ in quas desinunt auditus et olfactus meatus III, 363, 2 s.; purissimum in eo calorem habet homo III, 363, 30; ejus bonum temperamentum manifestat intellectus III, 363, 31; eo continetur vitæ et motus et sensus principium III, 257, 29 s.; igitur in medio et anteriori loco situm est III, 257, 28 s., cf. III, 244, 40 s.; eodem loco quo id situs est atque id ambit pulmo III, 257, 33; propter principium quod eo continetur fit refrigeratio III, 257, 34 s.; ad id tendunt guttur et arteria III, 357, 39 s.; vel in eo, vel in parte ei respondenti principium habent animalia III, 524, 48 s.; igitur in eo spiritum insitum habent animalia eo prædita, reliqua in parte ei respondenti III, 524, 49 s.; ejus figura non longe a follis distat III, 550, 32 ss.; necessario duplex esse debet quia necessario in ejus medio positum est principium nutritivum potentiæ naturalis III, 550, 34 s.; attollitur, ubi amplius factum est III, 550, 35 s.; ubi attollitur, necessario etiam attollitur pars id ambiens, id est pectus III, 550, 36 ss.; ab eo pendet corporis vigor

III, 428, 35 s.; relaxatur resectis testibus III, 428, 28 ss., cf. 11 s.; idque eodem modo quo fides dempto pondere III, 428, 13 ss., 30 s.; vel stamen demptis lapidibus III, 428, 16 s., 30 s.; ad id tendunt et ex eo originem petunt rerum jucundarum et molestarum motus omnes III, 258, 51 s.; igitur prima pars sensu prædita est III, 259, 22 s.; in fœtibus statim ante alias partes moveri cernitur III, 259, 6 s.; igitur naturæ principium est III, 259, 8; atque aliquatenus animali comparari potest III, 259, 8, 41 s.; ei motus principium debet pulmo III, 263, 19; in plerisque animalibus longe a pulmone distat ac supra eum situm est III, 263, 26 s.; igitur perperam censent ad ejus saltum factum esse pulmonem III, 263, 22 ss.; apud hominem fere solum salit, idque quare III, 263, 24 ss.; eo prædita si pulmonem habeant, aerem recipiunt atque respiratione refrigerantur III, 544, 3 ss.; III, 547, 42 ss.; quæ id habent, sed pulmone carent branchiarum ope aqua sese refrigerant III, 547, 44 ss.; ejus regio primum respiratione opus habet III, 456, 8 s.; igitur eam ingreditur aer qui respiratur III, 456, 9 s.; eo decrescente residet pectus III, 550, 44; donec ab eo movetur et ipsum pectus movetur III, 551, 1 s.; semper pulsat III, 550, 1 s.; idque magis apud juniores quam apud seniores III, 550, 18 s.; quia ab eo pendent venæ, hæ quoque semper pulsant quum ab eo moveantur III, 550, 20 ss.; pulsans ad ultimam ejus tunicam usque assurgit III, 550, 13 s., cf. *Pulsus* (cordis); ei tria accidere solent quæ eandem naturam habere videntur, etiamsi non habeant, nempe saltus, pulsus ac respiratio III, 549, 39 ss.; certi quidam ejus motus sunt ira et metus III, 439, 45 s.; non constat utrum cogitatio etiam certus aliquis ejus sit motus, an aliud quid III, 439, 46; sæpe animo non regitur IV, 146, 2; sæpe movetur, apparente aliquo, etiamsi non jusserit intellectus III, 535, 30 s.; igitur æque ac pudendum magis quam reliquæ partes motibus involuntariis obnoxium est III, 525, 29 s., 45 s.; idque quia quasi animal separatum est III, 525, 46 s.; animal autem separatum videtur quia humorem vitalem continet III, 525, 47 s.; quare humorem vitalem habeat III, 525, 48 s., cf. *Motus involuntarii*; movetur, ubi aliquid terribile cogitat intellectus contemplativus III, 472, 7 s.; ejus temperamentum aquosum metui favet III, 235, 35 s.; forsan primarie somno afficitur II, 562, 14; ultimum moritur III, 359, 26 s., cf. *Principium motus*; eo exempto longo tempore moventur ac vivunt testudines III, 533, 42 s.; III, 548, 42 ss.; item animalia sanguine prædita quæ non admodum vitalia sunt III, 548, 41 ss.; ejus quod ad duritiem ac mollitiem, magnitudinem et exiguitatem attinet, mores spectat III, 260, 19 ss.; quænam igitur animalia durum et compactum habeant III, 260, 22 s.; quænam mollius III, 260, 23; quæ magnum habent, timida sunt III, 260, 23 s.; idque quare III, 260, 25 ss.; quæ minus vel mole medium habent animosiora sunt III, 260, 24 s.; magnum habent quæ vel manifesta ignava vel propter ignaviam improba sunt, idque quænam III, 260, 28 ss.; unicum viscus est quod nullum affectum tolerat gravem, idque quare III, 260, 42 ss.; III, 275, 43 s.; IV, 298, 14 s.; igitur in victimis nunquam morbo affectum invenitur III, 260, 47 s.; in animalibus morbo mortuis post dissectionem morbosis affectibus afflictum reperitur III 261, 2 ss.; qua parte pulmo et jecur maxime cum eo communicant, ibi rarius morbo afflicta conspiciuntur III, 260, 53 ss.; facile ad id adscendit renum sideratio III, 268, 17 ss.; ejus dolor necat equos III, 167, 13; quænam sint hujus doloris signa III, 167, 13 s.: id non devorant accipitres III, 181, 46; eo abstinebant Pythagorei fr. 70, b.

Cor arboris; ita nonnulli medullam appellant IV, 25, 8.

Cor piscium III, 547, 44 s.; eodem modo quo apud aviculas apud piscium fœtus ab eo tendunt venæ III, 112, 2 s.; ejus mucro non in pectus, sed in caput et os vergit III, 31, 18 s.; III, 548, 6; igitur apud eos non anteriora spectari videri possit III, 31, 17 s.; quinam meatus ex eo ad branchias tendant III, 31, 19 ss.; III, 548, 7 ss.; ejus calor causa est cur alii pisces paucas, alii multas branchias habeant III, 302, 19 ss.; id attingit refrigeratio ope meatum quæ ab eo ad branchias tendunt III, 548, 11 s.; id subeunte aqua, resident branchiæ atque aquam emittunt III, 551, 7 s.; quum perpetuo attollitur ejus calor, perpetuo etiam aquam recipiunt branchiæ III, 551, 9 s.

Cor quinquangulare; tale habet acanthias fr. 179, a.

Cor serpentum; quale et quo loco situm III, 33, 24 s.; ejus mucro pectus non spectare videtur III, 33, 25; procul ab eo appensus est pulmo idque insequitur III, 33, 26 ss.

Cor triangulare; habet hepatus fr. 179, b; item labrax fr. 180, b.

Cor et pulmo; ea a jecore, liene et renibus separat septum transversum III, 268, 20 ss.

Corda (?) molluscorum; III, 57, 36.

Cordis mucro; acutus et solidior est III, 259, 25; in anteriori parte corporis pectori adjacet, idque quare III, 259, 25; apud pisces caput spectat III, 259, 30 s., v. *Cor.*

Cordis pulsus; v. *Pulsus cordis.*

Cor vel quod ei pro portione respondet; in eo resident et sentiendi et movendi et nutriendi facultas III, 230, 25 ss.; igitur quatenus sensibilia recipere debet, simplex id esse oportet III, 230, 29 s.; quatenus vero movens et agens, dissimilare III, 230, 30 s.; igitur in partes similares dissecatur III, 230, 33; propter figuræ vero formam dissimilare est III, 230, 34 s.; eorum affectus sunt somnus et vigilia III, 503, 49 ss.

Cordi quod respondet; naturæ principium est III, 354, 42 s.; principium est animalium corde carentium III, 359, 23 s.; III, 361, 23 s.; igitur primum fit III, 359, 22; III, 361, 23 s.; necessario apud exsanguia primum nasci debet III, 534, 10 s.; id necessario habent omnia exsanguia III, 277, 19 s.; partium et corporis principium est III, 277, 21; ei inest vitæ principium et anima sentiens III, 277, 20 s.; apud mollusca vocatur mytis III, 282, 13 s.; item apud crustata III, 282, 14 s., cf. *Mytis* et *Sensus principium*; ad id tendunt omnium sensus instrumentorum meatus apud animalia corde carentia III, 418, 39 s., cf. *Spiritalis pars*; apud ea nutritionis ac incrementi principium est III, 349, 30 ss.; apud exsanguia masculum vel femineum est III, 396, 21 s.; in eo spiritus insitus manifesto attolli et subsidere cernitur III, 503, 38 ss.

Coracinus; piscis gregalis est III, 119, 42 s.; III, 175, 9; eum saperdam vocant IV, 330, 15; inter parvos pisces cito grandescit III, 83, 2 s.; in saxosis locis degit III, 119, 47; ideoque in fuco parit III, 119, 46 s.; quibusnam in locis pariat III, 83, 3 s.; parit autumno III, 119, 43 s.; immo post mullum III, 119, 46; nonnullis tamen in locis messis triticeæ tempore III, 120, 29 s.; diu uterum gerit III, 119, 48; ei prosunt tempestates siccæ, idque quare III, 163, 42 ss.; locum non mutat fr. 178, a; manifestissime hieme latitat, ideoque non-nisi statutis quibusdam temporibus capitur III, 160, 7.

κοράκιον· ita vocatur remedium contra venenum toxicum apud Celtas appellatum IV, 88, 44 ss.

cabulum ambiguum, 221, 7; quidnam II, 367, 7, 9; II, 376, 27; solum perfecta est magnitudo II, 367, 24 ss.; non rite definitur id quod tres habet dimensiones, 241, 8; potest esse id quod alteratur II, 310, 29; II, 599, 19; in iis proportio invertitur, 126, 26; commune nullum est II, 442, 2; omne alii corpori quod ad quantitatem comparari potest II, 418, 32; alia contactu, alia viscositate vel alio hujusmodi affectu unum sunt II, 562, 45 ss.; ex unitatibus (μονάδων) conflari nequit II, 412, 49; est quantum continuum, 6, 46; ejus terminus communis linea vel superficies, 7, 15; constat partibus positionem ad se invicem habentibus, 7, 33; longitudine, latitudine et altitudine definitur II, 285, 49 s.; cum ipsum tum ejus motus tribus absolvitur II, 368, 23, cf. II, 367, 9; nullum punctum est II, 407, 20; altitudo finita est II, 525, 38; omne altitudinem habet III, 459, 31; quaquaversus est II, 497, 38 s.; in eo est superficies II, 288, 4; ejus terminus est planum II, 633, 14 s.; omne vel finitum vel infinitum esse debet II, 376, 1; nullum infinitum esse potest III, 519, 44 s.; infinitum exstare nequit, nec sensibile, nec cogitabile II, 279, 10 s.; II, 596, 29, cf. II, 279, 7 s.; fieri possit ut nullum exstet, si id ex planis compositum sit II, 412, 42; plano et linea prius est II, 613, 10 s.; iisque magis perfectum et magis totum quia anima præditum fieri potest II, 613, 11 s.; substantia est quia quodammodo perfectionem habet II, 613, 14 s.; iis tamen notione priora sunt linea et planum II, 613, 21; planum erit, si utriusque principia a se invicem pendeant II, 625, 10; item si utriusque materies eadem est II, 625, 28; id est quod superficie terminatur II, 279, 10; II, 596, 29; id est quod undique habet extensionem II, 279, 26; II, 596, 39; medium habet, etiamsi impar non sit, 251, 12; unumquodque quadantenus multa est II, 368, 4; circa ea versatur mathematica II, 613, 50 ss.; iis competunt rerum mathematicarum affectus II, 632, 51 s., cf. 33 s., 41; II, 633, 6, 11 s.; omne divisibile est II, 418, 49 s.; II, 421, 26, 32, 36; II, 451, 8 s.; II, 452, 25; idque quare IV, 47, 14; trifariam vel quaquaversum divisibile est II, 520, 26; igitur si in contactibus disjungi possit, divisum erit, etiamsi nondum divisum sit II, 451, 10 s.; eodem igitur redit, utrum divisibile sit, an divisum sit atque tangat II, 451, 9 s.; omne in infinitum dividitur III, 488, 1 s.; nullum dividi poterit, si ei insint res mathematicæ II, 611, 44 s.; secundum planum dividitur II, 611, 45; si punctum dividi nequeat, et ipsum dividi non poterit II, 611, 47 s.; qua parte divisibilia sunt, ibi separari possunt II, 450, 41 s.; igitur quum omni ex parte divisibilia sint, ridiculum est meatus ponere II, 450, 40 s.; duo simul in eodem loco esse nequeunt II, 285, 51; II, 291, 34; II, 294, 8; II, 419, 44; II, 441, 5 s.; II, 442, 24 s.; II, 443, 16 s.; II, 453, 11 s.; duo quibus tertium interest se invicem tangere nequeunt III, 459, 32 ss; inter ea intervalla non esse, probare debent qui inane esse negant II, 292, 29; inter id et inane nulla est ratio II, 295, 32 s.; ubi inani imponitur, causa non est cur potius huc vel illuc feratur vel cur feratur potius quam sistatur II, 294, 21 s.; immo necessario quiescere debet II, 294, 35 s.; inani inesse nequit, nisi tanquam pars in toto II, 294, 27 ss.; ejus partes locum occupant quæ ad terminum communem pertendunt, 7, 19; ei semper accurate respondere debet locus II, 280; 25; quodsi loco majus esset vel inane exsisteret, vel corpus quod suapte natura nusquam est II, 280, 28; omne loco continetur cum proprio tum communi II, 286, 27; 32, cf. II, 293, 15; si densetur minorem locum occupat, si rarefiat majorem II, 407, 21 ss.; substantiæ dicuntur II, 521, 34; maxime substantia est II, 498, 37; nihilo minus superficiebus et lineis et punctis et monadibus terminatur, nec sine iis esse potest II, 498, 15 ss.; igitur minus quam superficies substantia esse videtur II, 498, 13, 25 s., v. *Solidum*; manifestissime ad substantias pertinere videntur II, 538, 41; eorum terminos magis quam ipsa ad substantias pertinere censent nonnulli II, 539, 2 ss.; separabile est ideoque substantia et causa II, 603, 4 s.; vel simplicia vel composita sunt II, 368, 24; II, 372, 22; quænam simplicia II, 368, 25 s.; eo non caret humidum III, 459, 34; nec madidum III, 459, 34 s.; idem continuum modo liquidum, modo concretum est II, 451, 15 s.; idque nec divisione et compositione ut putant atomorum assertores II, 451, 17; nec conversione et attactu, ut putat Democritus II, 451, 17 s.; sed similiter totum modo liquidum modo concretum est II, 451, 21 s.; omne vel elementum est, vel ex elementis constat II, 418, 45 s.; II, 412, 26 s.; II, 421, 35 s.; eorum causa ex qua sunt elementa II, 264, 44; II, 515, 35; quænam sint eorum elementa II, 516, 36 ss.; ad sensibilia pertinet II, 47, 51; una cum eo tollitur sensus, II, 47; sensibile est II, 168, 52; non sensibile exstare nequit II, 441, 31 s.; omne tactile est III, 474, 26; ejus differentiæ, quatenus corpus est tactiles sunt ac elementa determinant, idque quænam III, 460, 17 ss.; probatur simplex tactum habere non posse III, 475, 8 ss., cf. III, 474, 24 s.; nec in universum omne quod animal non est III, 475, 29 s.; a corpore afficitur II, 446, 28; aliud ex alio fieri potest II, 415, 24 s.; fieri non posse probatur, ut omnino ex nullo alio corpore prægresso fiat II, 415, 26; omne genitum esse nequit, nisi exstet vacuum segregatum II, 415, 21; nullum extra cælum vel exstare vel factum esse posse probatur, nec simplex, nec mixtum, nec sensibile, nec cogitabile, nec naturaliter, nec præter naturam II, 377, 36 ss.; II, 378, 33, ss; II, 382, 10 ss.; minus majori facilius corrumpitur II, 419, 30, 33; majus eo corrumpitur quod in minora dissolvitur II, 419, 31 s.; magni eadem materies quæ parvi II, 298, 2, cf. 6, 20; semper propter proprias differentias aliud esse quam reliqua corpora dicitur II, 416, 38; eorum differentiæ numero finitæ sunt, idque quare II, 416, 40, cf. III, 417, 9; non omnia gravitatem vel omnia levitatem habent II, 369, 34; materies est II, 551, 3; II, 613, 17 s.; eorum materies sunt calidum et frigidum, siccum et humidum III, 529, 23 s.; non de subjecto prædicatur, sed subjectum et materies est III, 444, 27 s.; in eo est calidum ut affectus II, 288, 32; e lævi et aspero compositum non est II, 625, 44 s.; æquale vel inæquale dicitur, 9, 14; omne durum vel molle sit necesse est, idque quare III, 615, 1 s.; non omne elixabile est III, 613, 1 s.; robustissima diffringit tonitru II, 399, 37 s.; omnia colorem participant III, 477, 12; exstaret colore et pondere carens, nec omnino sensibile, si sensibilia in infinitum dividi possent III, 488, 9 ss.; ei proprium est coloratum esse tanquam in alio, 227, 32; 228, 9; ei non proprium est ut coloratum sit, quum nec τῷ magis corpus proprium sit ut magis coloretur, nec τῷ minus ut minus, 233, 50; ei minus proprium est quam superficiei ut coloratum sit, indeque ei non proprium est ut coloratum sit, sive superficiei proprium sit, sive non, 233, 38; quidnam de eo significet album, 183, 7, 38, 52; 184, 12, 14, 19; ei album non admiscetur III, 451, 52, cf. II, 452, 15; quod pondus aut levitatem habet elementorum aliquid est II, 419, 50; quod motus impetu caret immobile et mathematicum corpus est II, 419, 51; nonnulla mole minora et

Corpora insecabilia; ea assumere scientiis mathematicis et multis aliis sensui patentibus vel omnium consensu stabilitis contrarium est II, 417, 11, cf. II, 418, 29; II, 419, 28; ea necessario assumere debent qui elementa transfiguratione in se invicem transire putant II, 420, 46 s.; exstare nequeunt III, 488, 19; eorum assertoribus adstipulari videntur qui res sensibiles in partes insensibiles dividi posse censent III, 438, 17 ss.; infinita esse censet Democritus III, 433, 30, cf. *Atomi*.

Corpora insecabilia globosa; ea animam et intellectum esse censet Democritus III, 433, 31, 35; III, 435, 2 s. 5 s.; iis calidum et intellectum assimilat Democritus III, 539, 8 s., 12 s.; idque quia omnia maxime pervadunt et reliquas movent res dum et ipsa moventur III, 433, 35 ss.; multa in aere esse censet idem III, 539, 12 s.; eorum e corpore exitum mortem putat esse idem III, 539, 20 s.; secundum Democritum corpus nostrum motu suo, quia nunquam quiescunt, movent et secum attrahunt III, 437, 16 ss.; quærendum est a Democrito, an etiam quietem faciant III, 437, 18 s.; dummodo quantitatem servent, alia parte movere, alia moveri poterunt, etiamsi puncta evaderent III, 440, 33 s.; ab iis eodem moveri videtur anima ac a numero si eorum sententiam probes qui animam numero assimilent III, 441, 9 ss.; igitur nequaquam a monadibus magnis aut a monadibus quæ feruntur differre videntur III, 441, 11 ss.; necessario animal movent eo quod et ipsa moventur III, 441, 53 s.

Corpus majus; celerius fertur proprio motu, cum alias, tum in rebus quæ circulo moventur II, 398, 15 ss.

Corpus mathematicum; in loco non est II, 419, 52 s.; igitur nihil ex eo fit II, 420, 4; quæritur an substantiæ sint, necne II, 498, 2 ss.

Corpus minimum; non exstat III, 676, 8 s.

Corpus naturale; omnium consensu substantiæ sunt II, 553, 6; sine eo esse nequit corpus II, 382, 38; reliquorum principia sunt III, 444, 21; partim vitam habent, partim ea carent III, 444, 22; secundum additionem dicuntur II, 411, 31 s.; igitur omnia quæ in mathematicis fieri nequeunt, in iis quoque non possunt, non tamen omnia vice versa II, 411, 28 ss.; qui lineas insecabiles esse statuunt multa de iis referunt quæ fieri nequeunt II, 411, 26 s.; multa iis insunt quæ rebus indivisibilibus non competunt, e. gr. an sit aliquid indivisibile II, 411, 32 ss.; vel gravitatem, vel levitatem habent II, 412, 48; semper necessarium est id motum habere II, 376, 10; omnia motus principium habent II, 419, 1; cuique competit motus proprius II, 416, 10; omnia per se mobilia sunt II, 368, 11; quæ secundum affectus mutantur, etiam incremento et decremento obnoxia sunt II, 370, 30 ss.; excessu se invicem superant III, 525, 11 s.; ea e numeris faciunt Pythagorei II, 633, 2.

Corpus necessarium; ejus initium os, ejus terminus anus III, 533, 5 ss.; ejus terminus est anus III, 258, 27 s.; jus medium apud omnia animalia, excepto homine, occupare conatur cor III, 258, 25 ss.; ejus partes non sunt membra III, 258, 28 ss.

Corpora perfecta; probabile iis competere ante et retro, supra et infra, dextrum et sinistrum II, 390, 36.

Corpus potentia; ex eo maxime fit corpus actu II, 415, 27; semper aliud corpus actu est II, 415, 28.

Corpus primum; ad id pertinet figura prima II, 393, 47; ea semper in infinito et vacuo moveri putant Leucippus et Democritus II, 413, 25.

Corpora quæ partis rationem obtinent; omnia secundum definitionem quaquaversum sunt II, 361, 1 ss.; ad id quod propinquum est, tactu finiuntur II, 368, 3.

Corpus sanum; quale esse debeat, interdum non recte discernunt in medicina, 615, 37.

Corpora sensibilia; vel nonnulla vel omnia pondus habent II, 281, 3; II, 411, 43; II, 597, 19; omnia in loco sunt II, 281, 9; II, 377, 40; II, 597, 3 s.; extra cælum nullum exstat II, 377, 40; iis subest materies communis non separabilis II, 454, 19 ss., cf. II, 458, 38; iis alii unum, alii duo, alii tres, alii quattuor tanquam materiem subjiciunt II, 453, 39 ss.; sine iis ortus et interitus competere nequeunt rebus quæ natura constant II, 453, 37 ss.; omnia e quattuor elementis constant, nec pluribus nec paucioribus II, 458, 47 s.; omne activam vel passivam facultatem habet, vel utramque II, 377, 33; igitur infinitum esse nequit II, 377, 34.

Corpora similaria; v. *Similaria*.

Corpus simplex; quænam II, 260, 37; natura constant, *ibid.*; dicuntur substantiæ II, 521, 33 s.; iis competit motus simplex et vice versa II, 368, 28, 31; II, 371, 12; II, 376, 8; II, 413, 1 ss.; II, 414, 24 s.; unicuique unicus naturaliter competit motus simplex II, 368, 37; II, 369, 49; iis propria est latio recta II, 369, 4, 49; extra cælum nec exstare nec factum esse posse probatur, nec naturaliter nec præter naturam II, 382, 13; unicuique est motus simplex, multis vero præter naturam II, 413, 7 s.; naturaliter manent ibi quorsum naturaliter feruntur II, 413, 11; vi manent quorsum vi feruntur II, 413, 10; eorum numerus necessario finitus est idque quomodo II, 375, 10 ss.; II, 376, 7; II, 382, 20 s.; sine iis exstare nequeunt mixta II, 382, 23, cf. *Elementa*.

Corpora solida; cur ea visus non penetret, vox vero IV, 184, 27 ss., cf. *Solidum*.

Corpus sonum efficiens; cum aere continuum est II, 336, 30.

Corporis bona, habitus, materies, virtutes et vitia; v. *Bona, Habitus, Materies, Virtutes* et *Vitia corporis*.

Corpori et animæ communia munera; ubi de iis sermo fiet, etiam disseremus de instrumento quo motum secundum locum ciet appetitus, idque quia corporale est III, 473, 13 s.; ad ea pertinere videntur præcipua animalium munera, cum communia, tum quæ nonnullis propria sunt III, 476, 7 ss.; alia eorum omnibus vivis communia sunt, alia quibusdam animalibus propria III, 476, 12 s.; quare corpori et animæ communia sint III, 476, 24 ss.; enumerantur præcipua III, 476, 9 ss., 15 ss.; motus ea spectantes non voluntarii vocantur III, 525, 31 ss., v. *Munera*.

Corpuscula; quædam oblonga et alba, aliaque fusca et maculis respersa in corporis alveo habent cancri III, 61, 35 ss.; quædam arenacea ad genituram pertinentia habet locusta mas, idque ubinam III, 60, 52 ss.; duo circa excrementi exitum appensa habent piscium cartilagineorum quorundam mares III, 79, 10 ss.

Corpuscula alba; in pectoris carne habet locusta mas III, 60, 43 ss.; similia sunt hæc et colore et concretione sepiarum proboscidibus III, 60, 45 s.; involuta sunt quo modo buccini papaver III, 60, 46 s.; incipiunt ab acetabulis quas in ultimis pedibus habent III, 60, 47 s.; ea insequitur alius anfractus isque qualis III, 60, 51 s., cf. *Anfractus*.

Corpuscula nigra; aspera ab intestino deorsum (i. e. versus ostium testæ) extenditur apud cochleam III, 63, 37 s.; iis similia corpuscula, sed minus nigra inveniuntur apud testudines III, 63, 38 s., cf. III, 655, 1; ejusmodi corpuscula etiam habent cochleæ marinæ, sed minora minores III, 63, 39 s.; supra habent omnes erinacei marini, eaque ab origine dentium suspensa III, 65, 13, 48 s.; III, 279, 48 ss.; amara sunt et non

Crus (σκέλος); inter membra recensetur III, 1, 11; pertinent ad maxima corporis membra III, 8, 25; alterum membrum duplex III, 12, 21; quænam ejus partes III, 12, 21 ss.; unum est II, 519, 14; sed minus quam femur aut tibia II, 519, 22; iis partim constant gressilium ac pedestrium animalium membra dependentia III, 298, 35; duo habent aves et homines III, 298, 26; ejus ossa post coxam veniunt III, 45, 19 s.; eadem artus (κωλῆνες) vocantur III, 45, 21 s.; femoribus ac tibiis insunt III, 45, 20; eorum partes sunt malleoli III, 45, 22; cum iis continuantur pedum ossa III, 45, 23 s.; apud homines et quadrupedes statim coxas sequuntur III, 300, 16; III, 313, 7 s.; cur rotunda sint IV, 201, 15 ss.; triangulum æquicrurem referunt III, 311, 1 s.; brachiis respondent III, 12, 5 s.; in posteriori talum habent omnia iis prædita III, 20, 23 s.; oneri sustentando inserviunt III, 248, 37 s.; quo pondus sustinetur necessario recta esse debent III, 310, 28 s.; igitur perpendiculo comparanda sunt III, 310, 29; progrediens vero subtendenti III, 310, 29 ss.; longa esse debent, quia superior moles magna est III, 310, 44 s.; igitur necessario flecti debent incedentibus III, 310, 45 s., cf. 23 s., 51 s.; III, 313, 22 ss.; toto moto quiescit coxa III, 517, 34 ss.; hominibus motus cardines sunt III, 307, 4; quomodo ea flectat homo III, 18, 27 s.; quare ea anteriora versus ac in convexum flectat homo III, 313, 32 ss.; apud hominem anteriora versus flectuntur III, 13, 5 s.; igitur eorum flexuræ convexitas apud eum brachiorum convexitati respondet III, 13, 11 s.; eorum articulationes semper contrario modo flectuntur quam brachia quæ iis pro portione respondent, idque quare III, 315, 1 ss.; ea in convexum flectit homo III, 304, 17 s., 20 s.; III, 313, 30; III, 314, 6, 47; in concavum vero aves III, 304, 18, cf. III, 313, 32; ea introrsum flectit homo, aves vero exteriora versus III, 298, 27 s.; ea secundum naturam movent homines, quadrupedes viviparæ et aves III, 313, 35 s.; III, 314, 4 s.; nec omnia in convexum, nec omnia in concavum flectit ulla quadrupes III, 18, 28 s.; III, 314, 42 s., cf. 35 s.; nisi flectantur progredientibus, coxæ et scapulæ flecti debent III, 313, 22 ss., cf. III, 310, 37 ss; progredientium animalium vel in genibus vel in flexura flecti debent III, 310, 31 s., cf. III, 313, 22 s.; ea in flexura flexerit, si quod animal genibus carens progrederetur III, 310, 32 s.; fieri potest incessus, etiamsi non flectantur III, 310, 37 s.; ad eorum flexuram usque extenditur venter cum apud aves tum apud homines et quadrupedes III, 298, 44 ss.; insequens homini progredienti primum flecti, deinde extendi debet, manente in extensione crure progresso III, 313, 40 ss.; si ea moverent aliqui dorsa sibi invicem apprimentes, eodem modo moverentur ac membra, si iis superius ac commune deesset motus principium III, 524, 31 ss.; locus circa ea tertius ad signa physiognomonica IV, 15, 9; parva, ignavi signum IV, 4, 51; carnosa complexa et colligata, stolidi IV, 5, 13; item circa malleolos crassa, rotunda IV, 5, 16 s.; item longa IV, 5, 18.

Crura (*animalium secundum ea differentia*); ossea et nervosa et carne destituta sunt apud omnia animalia pedibus prædita, excepto homine III, 20, 4 ss.; IV, 167, 50 s.; IV, 168, 1; senibus exsucca fiunt IV, 305, 16; carnosa habet homo III, 293, 33 s., 49 s.; carne vero vacua reliqua animalia iis prædita omnia III, 293, 35 s.; III, 300, 25 ss.; idque vel nervosa, vel ossea, vel spinosa III, 293, 36 s.; dura habent quadrupedes III, 294, 3; eorum alimentum in caudam impendit natura apud quadrupedes III, 294, 5 ss.; igitur eorum ratione longe ab homine differunt quadrupedes III, 293, 28 s.; nervosa sunt III, 323, 11; naturaliter inter ea suspensum est pudendum virile III, 323, 8 s.; per coitum intenduntur III, 323, 9 s.; sæpius intumescunt mulieribus prægnantibus feminam gerentibus III, 138, 48; anterioribus et posterioribus interpositus est venter (apud quadrupedes) III, 292, 25 s.; quomodo se habeant eorum venæ secundum Diogenem Apolloniatem III, 38, 37, 51 ss.; quomodo secundum Polybum III, 69, 39 ss., 46 ss.; quænam ea percurrant venæ ad pedes tendentes III, 43, 14 s.; ea resolvi accidit III, 662, 26; quibus animalibus longa sunt, ea alvum humidam habere solent III, 209, 4 ss.; eorum qui multum ambulant impleri videntur IV, 144, 34 ss.; eorum gracilitas aliquid ad fœcunditatem et salacitatem confert, cum apud gallinas, tum apud homines, idque quare III, 371, 53 ss.; distorta comparantur apio, 399, 44; 400, 6; eo validum ictum inferre non possumus, nisi e distantia III, 655, 47 ss.; quibus surripiuntur iis accidit ut adversam in partem et retrorsum corruant, idque quare IV, 198, 35 s.; omnium animalium pro portione maxima et validissima habet homo III, 312 41 s.; apud animalia gressilia pectori appensa sunt III, 533, 12; lupis cervariis brevia sunt III, 133, 28; qualia habeat bonasus III, 204, 48; si iis comparantur, brevia sunt simiarum femora III, 24, 42 s.; ea eodem modo quo homo flectit simia III, 24, 31 ss.; eo sublato mingunt canes et leones III, 153, 36 s.; rigidis incedit equus tetano affectus III, 167, 3; posteriora sub anteriora trahunt equi ileo affecti III, 166, 45 ss.; quatenus et quomodo ea flectat elephas III, 18, 14 s., 17 s.; anteriora ferociorum elephantum compedibus vinciunt III, 174, 54 s.; suum inprimis grandinibus laborant III, 165, 48; posterioribus suspenduntur scrofæ castrandæ III, 208, 36; in altero cornu habebat capra quædam III, 403, 18; quanta habeant mures Arabici III, 169, 35 ss.; priora brevia, posteriora vero longa habent mures qui bipedes incedunt III, 134, 20; duo habent aves III, 26, 43; avium supinis agnata sunt ideoque piscium pinnis respondent III, 318, 5 s.; aliæ aves longa, aliæ brevia habent III, 297, 24 s.; ea plerumque apud aves sequitur collum III, 297, 43; iis demptis volare non potuisset aves III, 311, 38; apud aves coxæ supposita sunt, idque quare III, 300, 22 ss.; III, 313, 10 s.; carne vacua habent aves eadem de causa ac quadrupedes III, 300, 25 s.; eorum longitudinem apud nonnullas aves auget materies terrena inferiora petens III, 299, 32; ea sub medio ventre habent aves III, 323, 6 s.; iis et alis apud aves interposita sunt pectus et venter III, 298, 46 s.; quomodo ea flectant aves III, 18, 35 s.; III, 26, 44; ea eodem modo flectunt aves quo quadrupedes, nempe in concavum III, 316, 6 s.; idque quare III, 316, 1 ss.; crassa habent uncungues aves, idque quare III, 372, 4 ss.; iis orrhopygii loco utuntur aves non volaces, idque quomodo III, 312, 10 ss., cf. III, 299, 54 ss.; in ea apud longicrures aves impenditur orrhopygio dicatum alimentum III, 299, 53 s.; quemnam in finem longa habeant hæ aves III, 299, 49 s.; ea posteriora versus inter volandum porrigunt hæ aves, idque quare III, 299, 54, cf. III, 312, 18 ss., cf *Pedes*; brevia ad natandum idonea sunt III, 298, 4 s.; igitur brevia et crassa habent palmipedes, *ibid.*; III, 317, 38 ss.; item aves quarum pedes divisi sunt, sed in simam desinunt superficiem III, 298, 1 s.; apud palmipedes aves magis retro sita sunt quam apud reliquas, idque quare III, 317, 37 ss.; breviora quam ciconia habet corvus

tum aliquid II, 498, 33; ejus partes non semper necessario cubi sunt II, 420, 50; ex eadem cera fieri potest e qua globus II, 420, 44; duo faciunt cubum, 129, 2; ejus figuram terræ tribuerunt, idque quare II, 422, 29.

Cubus æneus; ejus pars esse dicitur æs et angulus II, 531, 11 s.

Cubus ligneus; si aqua vel aeri imponatur, neque comprimatur, tantum transponetur aquæ vel aeris quantum cubi magnitudini æquat II, 296, 31 ss.; si inani imponatur, id in eum penetrabit, ita ut duo ejusdem magnitudinis in eodem sint II, 296, 38 ss.; si calidus vel frigidus aut gravis vel levis, nihilominus ab omnibus affectibus diversus esset II, 296, 43 ss.; inani impositus eadem habet quæ omnia alia corpora II, 296, 54.

Cuculus (κόκκυξ); uncunguis non est III, 110, 17 s.; III, 372, 12 s.; nonnulli accipitrem in eum mutari perhibent, idque quare III, 110, 11 ss., cf. 24 s; quatenus accipitri colore similis sit III, 110, 20 ss.; volatu ac magnitudine minimo accipitrum generi similis est III, 110, 12 ss.; unguibus et capite columbæ similior est quam accipitri III, 110, 19 s.; interdum ab accipitre devoratur III, 110, 26; eo minor est caprimulgus III, 187, 23 s.; quonam anni tempore conspiciatur, quonam evanescat III, 110, 15 s.; III, 207, 21 ss.; ubi in eo est ut evanescat, colorem mutat et vocem parum claram emittit III, 207, 19 ss.; ejus voci similem sonum edit cuculus piscis III, 72, 16 s.; quo tempore apparet fere nulli conspiciuntur III, 110, 13 s.; nidum non exstruit, sed in aliarum avium nidos parit, idque id quarumnam III, 110, 28 ss.; III, 186, 32 ss.; III, 372, 16 s.; igitur perhibent ejus pullos nusquam conspici III, 110, 27 s.; in Helice non nidificare dicuntur, sed in palumbium aut turturum nidos parere IV, 75, 30 ss.; quot ova pariat III, 110, 32 s.; III, 186, 36; unica est avis quæ unicum ovum pariat, etiamsi interdum duo pariat III, 372, 18 ss., cf. 12; non incubat III, 186, 36; ejus pullos educat hypolaïs III, 110, 34; ejus pullus major et nitidior et robustior est quam nutricis pulli III, 186, 41 s.; III, 187, 5 s.; 8; quo tempore in alieno nido educatur, pinguis fit ejusque caro valde suavis III, 110, 34 s.; quando incrementum ceperit ejus pullus, suos e nido ejicere fertur nutrix III, 186, 38 s.; alii contendunt ipsum nutricis ova devorare aut pullos interficere III, 110, 30, 32; III, 187, 3 ss.; alii ejus pullum nutricis pullis surripere alimenta eosque fame mori III, 187, 5 ss.; alii ejus pullum nutricis pullos interficere III, 187, 8 ss.; ultra modum meticulosus est III, 187, 13; a parvis avibus vellicatur easque fugit III, 187, 14; III, 372, 16; igitur ignavus est III, 372, 14 s.; item frigidus III, 372, 13; prudenter agit, ova in alienos nidos deponens III, 187, 9 ss.; cum in domiciliis, tum in saxis nidificat III, 104, 15, v. *Kirrhus*.

Cuculus piscis: inter littorales et pelagicos medium tenet III, 158, 18; sonum edit cuculi avis voci similem, indeque nomen desumpsit III, 72, 15 s.

Cucumis (ὁ σίκυος); fructus involucrum est IV, 214, 36; cur fructu careat quum florem habeat IV, 214, 34 ss.; ex humore et grano compositi IV, 27, 4; iis saginantur sues III, 154, 26; ejus simile aliquid parit lumbricus latus III, 93, 28 s.; parvi solidi sunt IV, 215, 47; cur partem radici propiorem amariorem habeant IV, 219, 18 ss.; cur si quis protinus parvulos sub terram condiderit majores fiant IV, 215, 26 ss.; in ferulis cavis aut tegulis impositi ampli redduntur sed fungosi IV, 215, 45; cur si quis apud pluteum plantaverit atque opportuno tempore demissos operuerit, per totum annum virides serventur IV, 216, 50 ss.; quomodo præcoces reddantur IV, 217, 5 ss.; 14 ss.

Cucurbita (κολοκύνθη); de earum cultura fr. 167 a; quomodo per totum annum virides servari possint IV, 216, 50 ss.; quomodo majores fiant IV, 215, 36 ss.; cur fructu careant quum florem habeant IV, 214, 34 ss.; ea vesci amat salpe fr. 182, a; ea inescatur salpe III, 149, 4 s.; sale adspersas autumno ovibus præbent, id ... quare III, 155, 36 s.; longicolli figura similis est alcedinis nidus III, 183, 40 s.

Cucurbitulæ (σικύα); spiritus vi attrahunt III, 353, 31, earum modo nonnulli contendunt genitalia attrahere III, 353, 30, cf. III, 356, 14 ss.; eodem modo quo eæ attrahit spongia IV, 330, 37; de ea celebre ænigma, 388, 6; 475, 13.

Cudi quod nequit (ἀνέλατον); dicitur juxta potentiam III, 619, 7; quænam sint III, 621, 11 ss.

Cujus gratia; v. *Causa finalis* et Οὗ ἕνεκα.

Cujus gratia aliquid fit; si factum sit, factum etiam fuerit quod ejus gratia fit, 369, 34 s.

Culex (κώνωψ); acidis, non vero dulcibus adsidet, ideoque gustum habet III, 71, 16; parte linguæ simili pungit III, 67, 34 s.; insecta sunt quæ nec ex animalibus procreantur, nec coeunt III, 328, 34 s.; quibusnam e vermibus gignantur III, 95, 16 s., v. *Scnipes*.

Culex ficarius; v. *Psenes*.

Culcita (τύλη); eam invenit Protagoras fr. 61, a.

Culcita (στοιβή); ei comparantur partes cartilaginosæ quæ ossium flexuris interseruntur III, 241, 48 s.

Culinæ (τὰ μαγειρεῖα); eas appetunt atque singillatim advolant tenthredines III, 203, 15 s.

Culinaria scientia (ἡ ὀψοποιική); non spectat accidentia II, 593, 22.

Culicilega; v. *Cnipologus*.

Culmi; triticei ab hordaceis specie differunt IV, 306, 38.

Culpa; eidem qui obnoxii non sunt, eorum nos pudet, 356, 42.

Culta loca; cur capparis in iis haud facile proveniat IV, 216, 11 ss.

Cultellus (μαχαίριον); quatenus medicinalis dicatur II, 176, 6; II, 587, 31 s.; sanitatis causa secat III, 430, 32 s.; igitur non propter eum in hydrope emittitur aqua III, 430, 31 s.

Culter Delphicus; id parce et tenuiter faciunt ærarii fabri, 482, 39; ei nihil simile facit natura, 482, 38.

Cultura; quidnam faciat IV, 216, 28 ss.

Cumæ in Italia; circa eas lacus quem Avernum vocant IV, 92, 18 ss.; sinus qui eas cingit IV, 92, 36; circa Italiam sitæ sunt IV, 90, 21; ibi thalamus subterraneus Sibyllæ ostenditur IV, 90, 21 ss.; locus Lucanis subditus esse dicitur IV, 90, 26 s.; circa eas fluvius Cetus appellatus IV, 90, 27; quænam ibi de cæde vigeat lex antiqua, 510, 18; quomodo ibi sublata sit democratia, 570, 37.

Cumana Sibylla; ejus antrum IV, 90, 25.

Cumini sector (κυμινοπρίστης); quisnam et quare ita vocetur II, 41, 40; illiberalis species II, 148, 12; circa pecuniam versatur II, 148, 17; vituperio dignus est II, 148, 18.

Cumulus (σωρός); ei non similis est numerus II, 561, 13 s.; omnibus quæ ei similia non sunt, causa est cur unum sint II, 562, 43 ss.; ei comparantur res ita compositæ ut omne unum non sit II, 557, 31; ei comparantur partes animalium quæ nondum coctæ sunt, nec unum factæ II, 556, 5 s.

Cunctum (τὸ σύνολον); quidnam II, 489, 36; II, 554, 45; II, 587, 13 s.; II, 613, 29 s.; substantia est II, 548, 6

D.

evenit, ut argumentatio concludat quidem, sed non ad rem pertineat, 272, 47; ei propria captio a ratione male reddita, 281, 16, v. *Syllogismi*.

Defectus (ἔνδεια, ἔκλειψις, ἔλλειψις, cf. *Indigentia*); ejus quod natura desiderat, corporis affectus est II, 118, 34; omni continuo et divisibili inest, omnique actioni competit, idque duplici modo II, 195, 7; et excessui contrarius est et medio II, 197, 30; quando magis quam excessus opponitur mediocritas, quando minus II, 139, 3, 17 ss., 25 ss.; necessario fit II, 594, 5 ss.; materie caret II, 562, 5 s.; ab eo afficitur II, 562, 6; ejus defectus non est II, 20, 33, v. *Excessus et defectus;* molestia est II, 168, 30; II, 169, 7; vituperio dignus est II, 147, 9, 45; fugiendus est, 193, 3; cur propter eum vertigine afficiantur IV, 299, 47 ss.

Defectus; scire dicimur eum fore, 190, 52; ejus causa movens terra est II, 562, 7 s.; forsitan causa finali caret, II, 562 8; ejus causa formalis obscura est, nisi cum movente conjuncta sit II, 562, 8 ss.; definiri potest lucis privatio II, 562, 10; quodsi huic definitioni addatur a *terra in medio sita* cum causa conjuncta est definitio II, 562, 11.

Defectus lunæ; v. *Lunæ defectus*.

Defendens (ἀπολογούμενος); semper majorem fraudem facit *per captionem* qua enthymematis conclusio non necessaria, non vero non verisimilis esse probatur, 383, 36; ei brevior esse debet narratio, 405, 48; quænam in narratione exponere debeat, 405, 49; quando ei rebus concessis immorandum sit in narratione, quando non, 405, 50; initio orationis dissolvere debet crimen et quare, 403, 16; spectans ea quæ rei ipsi insunt, defendit, 374, 19, v. *Crimen*.

Defensio (τὸ ἀπολογητικόν); quidnam sit, 422, 6; species est orationum civilium, 413, 16; pertinet ad genus *judiciale*, 422, 2; tribus fit in methodis, 422, 46; in eam inprimis quadrant probationes, 424, 14; quibusnam animi vel corporis vel sensuum affectibus in ea uti possimus, 424, 48 ss.; quomodo in ea adhibendum sit consentaneum, 425, 39 ss.; quomodo ordinanda sit in oratione judiciali, exponendum est, 448, 10; in ea ejusdem procemii est ratio ac in accusatione, 451, 15; quænam in ea procemium insequi debeant, 451, 16; quænam dicenda sint in ejus peroratione, 452, 46 ss.

Defensor; inquirere debet quanta desint eorum quorum causa injurias inferunt, 333, 26; demonstrare debet reum nihil fecisse eorum quorum accusatur, 422, 47; quod si fieri nequit, ei probandum est, reum juste et honeste et legitime egisse, reipublicæque utile quid fecisse, 422, 48; id quoque si fieri nequit, ostendendum est ei, reum per errorem aut infortunium deliquisse, 422, 51; ubi crimen negare nequit, veniam precari debet, 423, 13; sedulo distinguere debet quibus injuriis leges pœnam infligant, quibusnam judices, 423, 16; quidnam ei dicendum sit, ubi leges crimini pœnam infligant, 423, 9; quidnam ubi judices, 423, 21; clamoribus perterrefaciendus non est, utpote cum metu et periculo criminibus respondens, 433, 5.

Definiri (quæ) possunt (τὰ ὁριστά); eorum principia sunt genera II, 493, 21.

Definitio (ὅρος); quidnam, 174, 6, 25; 177, 11; eam longam orationem appellant Antisthenei II, 560, 47 s.; nec igitur substantiam sed qualitatem respicere censent II, 560, 47; cognitionis causa datur, 236, 4; 238, 38; 251, 5; aliquatenus pluribus modis dicitur II, 541, 19, cf. 35 s.; primarie ad substantiam pertinet, pertinet tamen et ad reliqua etsi non primarie II, 541, 44 ss.; II, 542, 26 s., 36 s., 39 s.; etiam albi hominis erit, sed non eodem modo quo albi et hominis II, 541, 52 s.; substantiæ explanatio est II, 552, 7 s.; igitur unum efficere debent quæ ea continentur, ipsaque una esse II, 552, 6 ss.; eadem unam tantummodo simplicemque rem spectat, 283, 27; est quidditatis explanatio II, 542, 38; II, 558, 16; quidditatis notio est II, 521, 46; quidditatis uniuscujusque rei aliquatenus una est, aliquatenus multæ II, 533, 2 s.; nihil eorum quæ in ea continentur substantia esse, nec separatim exstare potest II, 553, 34 ss.; in iis quæ per se sunt eadem est uniuscujusque rei et quidditatis hujus rei II, 543, 45 s.; uniuscujusque aliquatenus esse, aliquatenus non esse videtur II, 554, 9 s.; manifesta non erit, nisi constet quænam partes tanquam materies considerandæ sint II, 550, 5 s.; omnium consensu ad substantiam vel solam vel maxime pertinet II, 554, 7 s.; quæ ea continentur, probantur entia esse, non accidentia II, 251, 31 ss.; uniuscujusque rei essentiam enarrare conatur II, 132, 33; quomodo ejus ope demonstremus rem aliquam particularem bonam esse II, 132, 50 ss.; ei nihil inest nisi genus primum et differentiæ II, 552, 11 s.; omnis sermo est II, 547, 40; quum partes habet, de ejus partibus quæstio instituenda est II, 558, 18 ss.; per se semper divisibilis est II, 519, 48; divisibilis est, idque in res indivisibiles II, 561, 5 s.; si aliquid ei addatur vel dematur, non amplius est II, 561, 10 s.; igitur aliquid esse oportet quod eam unam efficiat, etiamsi hoc lateat II, 561, 15 s.; itaque aliquatenus numero similis est II, 561, 4 ss.; non ligamento unum est, sed quia ad unum pertinet II, 562, 47 s.; causa cur unum sit est causa movens quæ materiem et formam, potentiam et actum unificat II, 562, 42; II, 543, 17, 41; quæritur quomodo fieri possit ut res quam definiat, una sit, non multa II, 551, 47 ss., cf. 26, 22 ss.; 158, 10 ss.; probatur non affectu una esse II, 551, 46 ss.; nec participatione II, 551, 51 ss.; ejus partes tantummodo sunt formæ partes II, 549, 25; ad universale et formam pertinet II, 549, 26; II, 550, 4; quæstio de ejus unitate proposita prodest iis quæ de substantia dicenda sunt II, 551, 42 s.; quomodo in ea se habeant partes considerandum est II, 551, 16; item quo modo unum constituat sermonem II, 551, 17; necessario nominibus constat II, 555, 20; intelligi nequit, nisi nominibus usu receptis constet II, 555, 21 s.; eodem modo se habet ad nomina, ut singularia ad universalia II, 248, 20; ei inesse non licet res quæ definitur II, 540, 34 s.; non erit simulac explanatio idem quod nomen significat II, 541, 7 s., cf. 18, 47 s.; sed oportet unius esse non continuatione (συνδέσμῳ), II, 541, 48 s.; item primi alicujus II, 541, 10 s.; igitur eo non constare debet quod aliud de alio prædicatur II, 541, 11 s.; aliquid de aliquo significat II, 561, 1; igitur substantiæ compositæ fieri potest, primæ vero substantiæ nequit II, 560, 50 ss.; negatione et demptione contrarium indicat II, 565, 16 s.; igitur per se ad rem, per accidens aliquatenus ad privationem pertinet II, 565, 15 ss.; differentiis constans formam et actum respicit II, 559, 51; quæ vero ex iis quæ insunt materiem potius respicit II, 559, 52; quorum una est, hæc et ipsa unum sunt II, 519 46 ss.; II, 574, 1 s.; quorumnam una sit II, 574, 2; si ei substituatur altera sermone prolixior, semper prior magis est, altera non est II, 487, 45 ss.; recte fieri nequit, nisi formæ partes distinguamus a cuncti partibus II, 550, 2 s.; etiam ejus elementis inest materies quæ antea adesse debet, idque quænam II, 545, 10 s.; semper partim forma, partim materies est II, 563, 21; ei non inest nec unum, nec ens, idque quare II, 563, 25 s.; omnis spectat universalia, non ultima II, 585, 37 s.; quæcunque nihil docet de accidentibus

Dicæogenes; citatur e *Cypriis*, 469, 50.
δικαιολογίαι· i. q. δικολογίαι, 432, 38: pars vel species βεβαιώσεως, 442, 9. cf. 451, 4; 450, 2.
δικαίωμα· vocis duplex significatio et quomodo a δικαιοπραγήματος differat II, 61, 10.
Δίκη· v. *Justitia*.
δικασταὶ κατὰ δήμους· quinam apud Athenienses fr. 245, b.
Dicendi facultas; v. *Facultas dicendi*.
Dicere; quomodo de uno quoque oporteat considerandum est, sed magis quomodo unumquodque se habeat II, 541, 29 ss.; interdum eos non posse perhibemus qui possunt quidem, sed non bene, aut quo modo volunt II, 524, 18 s. .
Dicere recte; ejus species fr. 99, a.
διχοτομίαι· v. *Dimidiatæ lunæ*.
Dicit (quæ quis); ea non necessario autumat II, 503, 47 s, cf. II, 507, 47 s.
Dictamnum; in Creta provenit IV, 76, 1; tela e corpore ejicere videtur III, 177, 26 s.; igitur id quærunt vulneratæ capræ silvestres Cretenses III, 177, 25 s.; IV, 76. 1.
Dicterium (σκῶμμα); ridiculorum species II, 217, 26; forsitan necessaria sunt II, 51, 18; convicii quædam sunt species II, 51, 16; iis hodie plerique magis indulgent quam par est II, 50, 50; quæritur quibusnam signis rite facta a pravis distinguantur II, 51, 11 ss.
Dictio (φάσις); ei similis est sensus III, 469, 43; non idem est quod affirmatio III, 573, 10 s.; quatenus ab affirmatione et negatione differat, 26, 3; nomen et verbum, 26, 27; quidpiam de quopiam est, ideoque et vera et falsa esse potest III, 469, 29 s.
Dictio (λέξις); ejus tumorem vitare conantur dissimulatores II, 50, 23; pars tragœdiæ, 461, 20; ea imitationem faciunt, 461, 20; eam habet quodcunque, 461, 40; quidnam sit, 461, 21; 462, 33; quartum locum occupat, 462, 31; ea prius uti possunt quam facta componere, 462, 14; eandem vim habet in metricis ac in orationibus, 462, 23; tragœdiarum olim ridicula erat, idque quare, 460, 15; quomodo ejus ope solvantur problemata poetica, 479, 39 ss., v. *Captiones secundum dictionem*.
Dictum; interdum non recte auditur quia aer dum fertur, transfiguratur III, 489, 22 s.
Dictum vetus; de Deo a Platone affertur III, 642, 26 ss.
Dicta; in mysteriis citantur IV, 331, 16, v. Λεγόμενα.
διδακτόν· exemplum citatur, 117, 24.
Didales Persa; quomodo aliquamdiu exercitu suo, stipendiis non solutis uti potuerit, 646, 35; in castris peculiares sibi artifices et caupones et argentarios habebat, 646, 51.
διδασκαλία· v. *Docendi facultas* et *Doctrina*.
δίδαξις· v. *Docendi actus*.
δίδομεν· eo cum διδόμεν confuso colligitur paralogismus secundum accentum, 279, 19; 479, 53 (cf. *Il*. β, 15 et φ, 297).
Didrachma; quare eorum signum drachmis incuderit Dionysius, 645, 22.
διεστραβωμένως· 411, 5.
διεδραία· v. *Dissidia*.
Dies; solis latio supra terram est, 240, 29; diluculo fit, non vero vice versa, idque quare II, 487, 27 s.; ejus senectus vespera, 474, 19; post eum venit nox II, 530, 42; II, 562, 37; III, 333, 19 s.; quomodo ex eo fit nox, sic ex animali fit cadaver, ex aqua acetum II, 562, 36 s.; in eo quod mutatur etiam in anno mutari dicitur II, 325, 30 s.; eodem modo est quo infinitum, idque et potentia et actu II, 281, 37 ss., 48; II, 282, 15; unicus nec ver facit, nec felicem ac beatum II, 7, 13; cur ad audiendum nox illo aptior IV, 180, 37 ss.; quare maxime varient Orionis occasu IV, 246, 1 ss.
Dies critici; v. *Critici dies*.
Dies exemptiles; v. *Exemptiles dies*.
Dies terni vel quaterni; *Terni vel quaterni dies*.
Dies et nox; cum ipsæ tum tempora quæ metiuntur naturalis circuitus, circuitus sunt III, 413, 30 s.; eas facere putant terram Pythagorei III, 403, 10.
Diesis; harmoniæ mensura est II, 629, 18; principium et unitas cantus, 145, 26; modulationum principium est II, 576, 20 ss.; in re musica mensura est quia minima II, 575, 8 s.; alicubi unum est II, 520, 20; ejus sonus latet, etiamsi totus continuus audiatur modulus III, 488, 34 s.; idque potentia visibilis est, non vero actu, ubi separata non est III, 488, 37 ss.; quatenus duæ sint quibus tanquam mensura utantur musici II, 575, 12 ss.
διεστῶτα· v. *Disjuncta*.
Differens (διάφορον); τινί dicitur, etiamsi ejus genus *aliud* dicatur τινός, 212, 47.
Differentia; quænam dicantur II, 522, 23 ss.; quidnam inter ea et diversa intercedat discrimen II, 577, 33 ss. vel genere vel specie sunt II, 577, 37; quænam genere II, 577, 38 s.; quænam specie II, 577, 40, 46 s.; inductione constat revera esse quæ genere vel specie se ita habent II, 577, 44 ss.; præter ea quæ genere et quæ specie differunt, nulla sunt II, 578, 25 s., cf. 6.
Differentia; diversitas est II, 501, 33; duorum est II, 578, 22; nulla erit inter res, si de omni re idem affirmari ac negari liceat II, 507, 22 s.; generis qualitas dicitur II, 532, 26 s., cf. 30; iis latius patet genus, 207, 17; 218, 13; specie latius patet, 243, 40; ea carent quibus non idem est genus II, 580, 18; earum subjectum vel materies genus est II, 532, 24 s., 30 s.; cum genere in unum aliquod (nempe speciem) coalescit res II, 620, 31; probatur genus earum particeps esse non posse II, 552, 1 ss.; quomodo a genere differat, 209, 1; 218, 10; quomodo a specie, 209, 7, 28; ea notius est genus, 250, 46; 251, 6; generis non participes sunt II, 585, 45; quænam generis esse dicatur II, 582, 10 s.; uniuscujusque generis et esse et quæque una esse debent II, 493, 40; cui inest, ei etiam inest genus, non vero vice versa II, 517, 3 s.; igitur ea universalius est genus potiusque quam ea elementum vocatur II, 517, 2; quam species essentia prior est, nec igitur una cum ea tollitur II, 555, 33; si ideæ sunt, exstabit præter species II, 555, 32; secundum speciem generum diversorum diversæ sunt, 2, 12; easdem habere possunt genera quorum alterum sub altero ponitur, 2, 17; alio modo in subjecto esse dicuntur quam partes, 4, 40 ss.; de individuis vel de speciebus prædicantur, 4, 42, 48; earum λόγος de iis prædicatur, 4, 32, 53; ab iis omnia univoca dicuntur, 4, 40; eas tanquam extrema sumit divisio, 78, 4, 4; unicuique respondere debet species aliqua individua III, 224, 2 s.; ad οὐσίαν pertinet, 142, 48; species in materie est III, 224, 29; qualitas est, idque in substantia II, 310, 48; II, 599, 27; quibus inter se distinguuntur species inferiores non erunt contraria prima, sed iis intermedia II, 582, 13 ss.; cavendum ne pro genere sumatur, 208, 51; 215, 36; item ne generi subjiciatur, 209, 5; nec speciei, 209, 27; item ne ipsi genus, 209, 30; si nulla earum quæ ad genus pertinent, de specie prædicatur, tollitur genus, 209, 41; tollitur si eam relinquere possit species, 209, 46; cavendum ne pro ea sumatur quod omnibus consequens est, 216, 40, 49; cavendum ne proprii loco ponatur, 225, 36, cf. 226, 1; in ea definienda, cavendum ne alii cuipiam

mola liberantur mulieres III, 216, 31 s.; III, 217, 1 s.; III, 410, 42 s.

Difficultates (δυσχέρειαι); omnes contemplandæ sunt, antequam dubitationes solvas II, 488, 40 s.

Difficulter mobile (δυσκίνητον); quidnam dicatur II, 311, 14 ss.

Diffidentia (δυσελπιστία); sequela pusillanimitatis est II, 246, 43.

Digitata; v. *Multifida*.

Digitus; pars dissimilaris ideoque et munera et officia habet III, 229, 29; in manu esse dicitur II, 287, 34: non quoquo modo se habet pars animalis est, sed mortuus æquivoce ita vocatur II, 549, 14 s.; pars est animalis vel hominis qui nihilo minus eo prior esse videtur, idque quare II, 547, 50 ss.; II, 548, 53 s.; quænam in eos desinat vena III, 41, 45 s.; quænam ad eos deveniant venæ secundum Diogenem Apolloniatem III, 38, 48; eorum flexuræ ad prehendendum et ad comprimendum optime se habent III, 290, 49 s.; quomodo his muneribus fungantur III, 290, 53 ss.; extremos contegunt ungues III, 291, 10 s.; sine pollice inutiles essent reliqui III, 291, 8; quinque numero III, 12, 11; gignuntur fœtus quæ plures quam oportet habent, gignuntur quæ unum tantummodo III, 403, 12 ss.; idque tam apud homines quam præcipue apud capras III, 403, 16 s.; quando apud fœtum generatur major quam decet, quando supervacaneus III, 403, 50; quænam eorum partes III, 12, 11 s.; magnus uno modo est, reliqui duobus III, 12, 12 s.; omnes interiora versus flectuntur III, 12, 14; manus longi esse debent, idque quare III, 294, 45 ss.; pedis humani breves sunt III, 294, 54; idque quare III, 294, 52 s.; quare eos in pedibus habeat homo III, 294, 49 ss.; igitur quod ad magnitudinem attinet contrario modo se habent in pedibus ac in manibus III, 294, 43 ss.; eos habent quæcunque animalia pedibus prædita sunt III, 46, 39 s.; quæcunque eos habent, etiam ungues habent excepto elephante III, 46, 38 ss.; quales habeat elephas III, 46, 40 s.; quales habeat simia III, 24, 33 s.; multos habent multifida III, 20, 14; nonnulla multifida quinque in anterioribus membris, quattuor vero in posterioribus habent, idque quænam et quare III, 291, 22 ss.; quinque in unoquoque membro habent multifida minora, idque quare III, 291, 27 ss.; multos habent quadrupedes oviparæ III, 25, 17; chamæleontis quales III, 25, 46 ss.; quomodo se habeant in variis avium generibus III, 27, 2 ss.; iis caret struthio Libycus III, 303, 43 s.; quattuor habent aves omnes III, 300, 27 ss.; eorumque tres anteriora spectant, unus posteriora apud omnes, excepta illecebra III, 300, 31 ss.; apud illecebram solam duo anteriora, duo posteriora spectant, idque quare III, 300, 36 ss.; eorum posterior apud longicrures aves, e. g. apud creces minor est quam apud reliquas aves III, 300, 33 s.; iis apud aves palmipedes interposita est membrana, eaque qualis III, 193, 27; discretos habent nonnullæ aves natandi peritæ, sed ita ut singulis agnata sit membrana remo similis III, 299, 35 ss., cf. III, 298, 1; membranam iis interpositam materiei terrenæ inferiora petenti debent aves natandi peritæ III, 299, 32 s.; quisnam hujus membranæ finis sit III, 299, 39 ss.; si membrana iis interposita peccet, natare nequeunt hæ aves III, 299, 43 ss.; longos habent aves longicrures et pleræque earum multis flexuris præditos, idque quare III, 299, 49 ss.; eos texturis indebant medici antiqui III, 288, 1 s.; eo admoto hiscunt et connivent pectines II, 71, 31 s.; si quis leniter inflectens atque extendens admoveat, facilius eum inscendunt cicadæ, idque quare III, 100, 46 s.; eum tantummodo movebat Cratylus, nihil dicens II, 510, 15; magnitudinis mensura est II, 629, 18 s.

Digiti intricati (ἡ ἐπάλλαξις τῶν δακτύλων); iis tactus duo dicit, visus vero unum II, 512, 11 s.; III, 510, 13; III, 511, 9 s.; IV, 274, 43; IV, 275, 36 s., cf. *Unum;* cur duo videatur quod iis alternis circumagitur IV, 286, 48 ss.; oculo subjectus si lateat, unum non solum duo videbitur sed etiam habebitur III, 511, 41 ss.; II, 590, 40 ss.; IV, 132, 5 s.; sin vero non latet, unum videbitur, sed non habebitur III, 511, 43.

Digitus medius; merito longus est III, 291, 4; medio remo comparatur III, 291, 4 s.

Digitus ultimus; merito parvus est III, 291, 3 s.

Digiti pedum; quænam ad eos perveniant venæ III, 43, 15; idque secundum Diogenem Apolloniatem III, 39, 6; numero quinque II, 12, 30 s.; quænam eorum partes III, 12, 33; omnes in apice unguem habent III, 12, 33 s.; omnibus unica est flexura III, 12, 34; apud simias manuum digitis similes sunt III, 24, 35 s., 50 s.; quibus curvi, impudentes, ad aves uncungues referuntur IV, 9, 11 ss.; quibus constricti sunt, timidi, ad coturnices lacustres (?) referuntur IV, 9, 14 s.

Digiti prælongi; brevis vitæ signum fr. 192, b.

Dignitas (ἡ ἀξία); ea metiri oportet amorem in amicitia secundum excellentiam II, 225, 36; fere omni carens neque magnificus neque liberalis esse potest II, 216, 30 s.; secundum eam fit partitio, ubi adolescentes militia, seniores deliberandi munere funguntur, 611, 7.

Dignitate præditi (οἱ ἐν ἀξιώματι vel ἀξιώμασι); eos alio modo tractat ac vulgares homines vir amœnus II, 49, 11; honorem appetunt II, 44, 26; adversus eos excelse se gerit vir magnanimus II, 45, 48; si cui rei studeant, in hanc sumptus facere convenit viro magnifico II, 43, 23.

Dignus; oportere ut dignam uxorem ducat, non urbane dicitur, 399, 22.

Digredi (παρεκβαίνειν); quæritur an id facere liceat II, 287, 15 s.

Digrediendo; a ciliis ad caudam aberravimus III, 247, 34 ss.

Dilectio (τὸ ἀγαπᾶν); ita, non vero amicitia vocanda est si quis dolenti condoleat non propter aliud II, 227, 51.

Dilucidationes; etiam tenues in maximis dubitationibus recipiendæ sunt II, 401, 44 s., cf. 30.

Diluculum (τὸ πρωΐ, τοῦ ἡλίου ὑποφαύσκοντος); ex eo fit dies, non vero vice versa, idque quare II, 487, 27 s.: cur eo frigus majus sit quum tamen sol propius adsit IV, 157, 4 ss.; IV, 240, 29 ss.

Diluvium (κατακλυσμός); an homines calida loca incolentes eo perierint IV, 193, 3 ss.; tanquam magni alicujus temporis circuitus hiems consideranda sunt III, 572, 39 s.; nec semper iisdem locis fiunt III, 572, 41.

Diluvium Deucalionis; quasnam inprimis regiones invaserit III, 572, 42 ss.

Dimensiones (διαστάσεις); magnitudinis numero sex sunt, idque quænam III, 304, 38 s.; III, 305, 33 ss.; non solum situ differunt, sed etiam facultate II, 285, 27; loci partes et species sunt II, 285, 17.

Dimidiatæ lunæ (διχοτομίαι); lunæ circuitus inter coitum et plenilunium intermedii III, 413, 32 ss.

Dimidium; ejus definitio, 248, 8; toti potentia inest, idque quare II, 568, 1 s.; ei non proprium est ut exsuperatum sit, 229, 45, ei proprium est ut unum ad duo referri, 229, 50; toto potentia prius, actu vero posterius II, 523, 52 s.; si idem est quod æquale, non ad idem referuntur II, 512, 22; exemplum πρός τι, 2, 26; 10, 6; ad duplex refertur, 10, 6; simul cum du-

mis quadrant argumenta quibus partes non idem quod totum esse probantur, quia nempe earum compositio manifesta est, 252, 30; domus non est quocunque modo compositæ sint ejus partes, 253, 29; interdum latet an hæc vox formam solam, vel formam cum materie conjunctam significet II, 560, 12 ss.; ejus forma separabilis esse nequit, idque quare II, 560, 42; manifesto forma caret II, 587, 18, cf. II, 495, 7; ei forma non est nisi ars II, 601, 33 s.; ei non competit ortus et interitus II, 601, 34; alia ratione quam res materiales sine materie est et non est II, 601, 35 s.; probantur ei omnes quattuor causæ competere II, 490, 29 s.; in ea ope causæ finalis respondetur ad quæstionem *quapropter* II, 557, 14; quænam sint ejus causa formalis, privativa, movens et materialis II, 602, 38 s.; ejus forma simul et primum movens est ars ædificatoria II, 602, 43 s., cf. 39; definiri potest lateres et ligna certo quodam modo posita II, 559, 38 s.; si definiatur lapides, lateres, ligna, potentia domus definitur, id est materies II, 559, 45 ss.; si vas conservativum rerum et corporum, actus definitur II, 559, 47 ss., cf. II, 560, 14; si ambo hæc conjungamus, cunctum II, 559, 49 ss.; II, 560, 13; est tegumentum quod prohibere possit perniciem a ventis, ab imbribus et ab æstu imminentem III, 432, 52 ss.; alius eam esse dicet ligna et lapides et lateres III, 432, 54 s.; alius formam hisce insitam horum gratia III, 433, 1 s.; ejus non est idea II, 483, 30; II, 617, 11; aliquam præter singulares exstare non statuemus II, 495, 7, cf. II, 587, 13; ejus virtus et opus II, 192, 14; fit ut serventur vasa, 161, 49; nunquam sponte vel necessario fit, sed alicujus gratia, 162, 32; haberi dicitur, 24, 12; res commoda est III, 521, 49; quonam syllogismo concludit aliquis eam sibi faciendam esse III, 521, 48 s.; simulac concluserit aliquis eam sibi faciendam esse, statim eam facit III, 521, 49; ea utitur paterfamilias, 532, 29; de ea melius judicat paterfamilias quam qui fecerit, 532, 29; eam divitiis convenienter instruere convenit viro magnifico II, 43, 27; ornamentum quoddam est II, 43, 28; deinceps esse possunt II, 311, 44 s.; II, 599, 43 s.; ex iis conflatus est vicus, 483, 12; circa eam mundus est vir liberalis II, 245, 7; quomodo multos homines continere dicatur, 8, 23; ejus pannus detritus appellari possunt ruinæ, 399, 47; in minori magis calefacit idem ignis quam in majori III, 260, 34 s.; nuper illitæ cur magis sonent IV, 175, 16 ss.; cur magis sonent si quis dolium et fictilia inania et operta in iis obruat, item si puteus vel cisterna in iis sint IV, 175, 24 ss.; meam quum vi noctu intrasses, caput tuum confregi, 452, 28; quidnam, 483, 9; prima societas est, 490, 28; quibus partibus constet, 483, 6, 53; 496, 15; 484, 24, 27, 46; 511, 29; 523, 51; 635, 20; naturaliter ejus colonia esse videtur vicus, 483, 14; omnis unius imperio regitur, 488, 1; in eam exercetur domestica potestas, 527, 3; omnis sub maximi natu imperio est, 483, 17; 545, 23; 635, 17; iis constat civitas, 484, 28; 496, 15; ea prior civitas est, 483, 54; prior est et magis necessaria quam civitas II, 101, 38; quomodo bene administranda sit fr. 63, a; ejus regnum quodammodo repræsentat domestica scientia, 538, 33; ejus participes quomodo vocaverint Charondas et Epimenides Cretensis, 483, 10; magnam perperam idem esse putarunt quod parvam civitatem, 482, 14; ejus finis id est ad quod post perfectam generationem pervenit, 483, 32; magis una est quam civitas, 497, 17; ea magis unus est homo, 497, 18; magis sibi sufficit quam homo, 497, 50; ea magis sibi sufficit civitas, 497, 50; aliquatenus una esse debet, sed non omnino, 501, 36; earum numerus semper idem manere debet secundum Phidonem Corinthium, 504, 36; duas habitare difficile est, 504, 50; quænam democratiæ similis sit II, 99, 52 ss.; quænam in ea inter liberos, mancipia et pecudes intercedat ratio II, 609, 41 ss.; nunquam sine custodia esse debet, 638, 32; magnis utilis est janitor, idque quare, 639, 2; in ea permutatione opus non est, 490, 28; eam cum calceo commutare non licet III, 152, 3; ab unaquaque tributum exegit Taos cum rege bellum gesturus, 647, 10, v. *Ædes*, *Ædificium*.

Domus aliena; qui eam intrat quomodo se gerere debeat fr. 45, a.

Domus potentia; quidnam II, 569, 3 ss.

Domus privata; quomodo disponi debeant, 613, 45; earum disponendarum ratio ab Hippodamo inventa, elegantior et commodior sed parum tuta est, 613, 41; antiqua ratio tutior est adversus hostium incursionem, idque quare, 613, 42; eæ quoque muris circumdari non deberent, si urbes mœnibus cingendæ non essent, 614, 13; cur si quis in aliqua furatus sit, furti pretium duplum rependat IV, 263, 48 ss.

Domus pulchra; artis ædificatoriæ finis est II, 144, 51.

Domum esse; non gignitur, sed hanc domum esse II, 554, 49 s.

Domi esse; exemplum citatur, 295, 25.

Donaria (ἀναθήματα); in ea sumptus facere debet vir magnificus II, 43, 5; iis in oligarchiis urbem ornare debent amplissimi magistratus, 597, 42; cum iis aliquid commune habent dona II, 43, 26; Cypselidarum cur diis consecrata, 584, 50; antiqua literis vetustis inscripta Thebis ad Ismenium quod vocant IV, 100, 15 ss.; exsulum vendendis quomodo pecuniam sibi comparaverit Lygdamis, 640, 34 s.

Donatio (δωρεά); est datio non restituenda, 213, 8; τινός et τινί dicitur, eodem modo ac genus ejus datio, 213, 7.

Donum; est et possessionis donatio et honoris signum, 321, 47; ea appetunt cum avari, tum ambitiosi et quare, 321, 48; eximiæ virtuti reservantur, 341, 33; interdum datur, ut postmodum auferendo dolorem inurat qui dederit, 379, 3; aliquid cum donariis commune habent II, 43, 26; in ea sumptus facere debet vir magnificus II, 43, 24.

Dorcas; animalium cornigerorum nobis cognitorum minimum est III, 255, 33 s.; partim cornibus pugnans, partim fuga saluti suæ prospicit III, 254, 30 ss.; ei quod ad cornua similis est equicervus III, 19, 32 s.

Doricus modus; iisdem sonis constare potest quibus Phrygius, 523, 9; moralis est, 633, 31; eo moderata et virili ratione afficimur, 630, 23; 633, 50; viriles mores habet, 633, 50; maxime inter reliquos modos medium tenet, 633, 53; cum eo solum Phrygium reliquit Socrates (Plat. Respubl. III, 399, A.), 633, 35; frustra eo dithyrambum componere conatus est Philoxenus, 633, 47.

Dorienses; tragœdiam et comœdiam sibi vindicant, 458, 44; id quod Athenienses δήμους vocant, κώμας appellant, 459, 1; quod Athenienses πράττειν, illi δρᾶν, 459, 5.

Dorieus; in ludis Olympiacis victoriam reportavit, 315, 9.

Dormiens; ei similis esset mens, si non cogitaret II, 608, 48 s., cf. II, 182, 11; ei similis est qui scientiam habet, sed otiosus est III, 444, 35 s.; ii etiamsi scientiam habeant, per somnum multa incongrua faciunt II, 163, 53 ss.; aliquatenus scientiam habent, aliquatenus non II, 79, 9; recitant interdum demonstrationes vel Empedoclis carmina II, 79, 17; iis comparantur incontinentes II, 163, 53; II, 164, 2; II, 86, 27, cf. II, 79, 9; ei inesse potest habitus felicitatis, sed non actus II, 8, 17; ei quoque competeret felicitas, si

undique circum os nigra quædam corpuscula habent promiscue dispersa (sc. branchias) III, 279, 48 ss.; de eorum ovis, v. *Ova*; simulac nati sunt ova ita dicta habent III, 280, 14 s.; per plenilunium tamen uberius III, 280, 15; idque perperam ab eo pendere putant quod tunc magis pascuntur III, 280, 15 ss.; quænam igitur vera hujus rei causa sit III, 280, 16 s.; omni anni tempore ova ita dicta habent, maxime tamen vere et autumno, exceptis qui in Pyrrhæorum euripo degunt III, 84, 6 ss.; omnium maxime tamen plenilunio et tepidis diebus III, 84, 8 ss.; alsiosi sunt quia exsangues III, 280, 18; igitur excepto Pyrrhæo euripo æstate potius vigent III, 280, 19 s.; eorum caput in medio est III, 280, 35; pro eorum capite habenda est superior pars III, 280, 36; testaceorum gressilium minime olfactum habere videntur III, 71, 37, s.; si agiles non essent, eorum ventriculus alimento non repletetur III, 281, 2 s., cf. 13 s.; nonnulla testacea ejusdem generis ac illi excrementum habent III, 66, 16; eos venatur urticarum genus, idque quomodo III, 66, 43 ss.; eorum genera enumerantur et describuntur III, 66, 14 ss.; eorum plura sunt genera III, 279, 50 s.; omnes easdem partes habent III, 279, 51 s.; exceptis vulgaribus omnes ova admodum parva habent, idque quare III, 279, 53; III, 281, 9 ss.; igitur non omnibus esculenta sunt III, 279, 52.

Erinacei marini cibo inutiles; potius excremento pleni sunt, idque quare III, 281, 10 s.

Erinacei marini esculenti; reliquis agiliores sunt, idque quare III, 281, 13 s.; III, 65, 30; ideo semper aliquid spinis affixum habent III, 281, 15 s.; III, 65, 32; ova dicta magna habent et esculenta III, 65, 15 s.; idque statim ab initio dum adhuc parvi sunt III, 65, 17.

Erinacei pelagici; parvi sunt propter aquæ in qua degunt frigiditatem III, 421, 32 ss.; quia parum calidi sunt, alimenta non concoquunt ac multa residua habent III, 421, 37 s.; idcirco aculeos magnos habent III 421, 35 ss.; pusilli sunt sed spinas duras et magnas habent III, 65, 21 ss.; duros et lapidosos oculos habent propter frigus et gelu III, 421, 39 s.; probant igitur frigus indurare ac siccare III, 421, 30 s.; gignuntur in mari sexaginta orgyias profundo III, 65, 23 s.; III, 421, 33 s.; contra urinæ stillicidium adhibentur III, 65, 23 s.; III, 421, 31 s.

Erinacei Pyrrhæi euripi; quales III, 84, 11; optime se habent hieme, idque quare III, 84, 10; III, 280, 20 ss.

Erinacei Toronenses; albi sunt, itemque eorum testæ et spinæ et ova III, 65, 25 s.; magis quam reliqui erinacei in longitudinem extenduntur III, 65, 26; eorum spina nec magna, nec robusta, sed mollior III, 65, 27; quomodo corpusculorum nigrorum ratione a reliquis erinaceis differant III, 65, 28 ss.

Erinacei vulgares; reliquis majora habent ova III, 279, 53.

Eriphyle; in fabula ab Alcmæone occisa esse traditur, 468, 1.

ἐριστική· v. *Disputatio litigiosa*.

ἐριστικοί· v. *Contentiosi*.

Erit; verbum esse probatur, 30, 42; quomodo differat a *futurum est* II, 466, 26 ss.

Erithace; eam cruribus gerunt apes III, 97, 30 s.; III, 195, 16 s.; ei comparatur mel anthinum IV, 77, 29; ei quæ student apes nulli alii labori operam dant III, 200, 7 s., v. *Cerinthus*.

Erithacus (ἐρίθακος); hiemalis avis est ac æstate mutatur in phœnicurum III, 207, 1 ss.; nullo alio fere nisi colore a phœnicuro differt III, 207, 4 s.; si non semper, saltem plerumque vermibus pascitur III, 151, 3; quomodo tempestatem futuram significet fr. 159, b.

Eritimi; ita sardini vocantur fr. 182, a.

ἑρπετόν· IV, 96, 18; IV, 99, 34.

ἑρπτόν· fr. 185, a.

Error (ἀπάτη, ἁμαρτία); scientiæ interitus est III, 528, 6; in scientiis committi non potest nisi agendo II, 144, 21; in rebus agendis vero et cogitando et agendo II, 144, 21-25; non committi potest circa τὸ τί ἐστι, nisi per accidens II, 573, 12 s.; nec circa incomposita II, 573, 13 s., 17 s., 24 s.; quatenus committi possit circa immota II, 573, 27 ss.; nullus in rebus æternis est II, 572, 19; duplici obnoxii sumus vel ratiocinatione vel sensu II, 204, 34, cf. II, 143, 20 ss.; omnibus hominibus communis est, 451, 45; videtur contrariorum idem esse III, 465, 13 s.; animalibus familiarior est quam intellectus est, et plus temporis in eo versatur anima III, 465, 8 s.; igitur etiam de eo loqui debuissent antiqui, quum de intellectione verba facerent III, 465, 7 s.; quodsi, si simile simili cognoscitur, dissimilis contactus esse debet III, 465, 11 s.; ejus causa quare exponenda sit II, 89, 41; in electu bonorum non fit circa finem, sed circa res quæ ad eum tendunt II, 144, 39; ejus causa inprimis voluptas et molestia II, 144, 30, 44; quosnam vitare conentur prudentes majorum exempla secuti, 428, 32; eum præ se ferunt qui se deprehensos vident, 450, 46; propter eum si absolvantur confitentes, non confitentes condemnari non poterunt, 450, 49; dicendum est accusatori se propter rei, pœnam dare non oportere, 450, 51; ad eum confugiendum est defensori, ubi nec crimen negare, nec rei facinus legitimum esse probare potest, 451, 42; quomodo ab injuriis et ab infortuniis differant, 342, 1; 453, 3; leviori pœna mulctandi quam injuriæ, 341, 53; non eadem pœna iis infligenda est ac infortuniis, 341, 54; dicendum est defensori eos sibi cum judicibus et reliquis hominibus communes esse, 423, 11; de eo dicere licet, eum injuriam fecisse, 387, 46; ei qui injuriam tribuere possunt, in injuriam proclives, 339, 6; ad eos confugiendum est defensori, ubi crimen fateri cogitur nec similitudine cum vulgi moribus excusare potest, 426, 9; quænam ex iis petantur enthymematum argumenta, 380, 16; propter eum in tragœdia in res adversas incidere debet vir illustris, idque potius melior quam deterior, 466, 37, 39, 45; ubi multi in cantando committuntur commune quod ex cantu et lyra provenit deterius fieri necesse est IV, 213, 7 s., v. *Deceptio* et *Peccatum*.

Erucæ (κάμπαι); pro vermium specie haberi debent III, 384, 39 s.; pedibus carent III, 306, 20 s.; III, 311, 3 ss.; igitur dextrum habent, sed minus distinctum quam animalia pedibus aut alis prædita III, 306, 22 s.; undoso motu procedunt sursum versus sese inflectentes III, 311, 4 s.; primum alimentum capiunt, dein non amplius, sed immobiles evadunt III, 385, 9 s.; id quod multis mirum videtur III, 385, 8 s.; nempe debitam magnitudinem nactæ indurato putamine ovis similes evadunt III, 384, 46 ss.; immobiles factæ a nonnullis chrysallides vocantur III, 385, 11 s.; in chrysallides mutantur III, 102, 25 s.; foris petunt id ex quo residuum fit cujus ope in chrysallides mutari possunt III, 385, 19 s.; gignuntur in foliis viridibus, idque in quibusnam præcipue III, 93, 31 s.; ex iis fiunt papiliones III, 93, 30; pusillæ tribus diebus fiunt e vermibus parvis crescentibus III, 93, 34 s.; ubi creverint, immotæ manent atque in chrysallides mutantur III, 93, 35 s.; aluntur et excrementum emittunt III, 93, 43; eodem modo quo illæ, se gerunt vermes et qui e coitu nati sunt et qui sine eo III, 93, 46 s: plera-

18; III, 266, 12, 14 s.; apud quadrupedes oviparas et serpentes in squarras et corpus III, 265, 31 s.; III, 274, 5; item apud omnia animalia squarrosa exceptis testudinibus III, 266, 12, 14 ss.; III, 274, 5; ejus abundantiæ documentum est hirsutia III, 408, 32; ubi omnino desunt, etiam deficiunt pili III, 364, 44 ss.; ex iis fiunt partes necessariæ quæ aliarum causa exstant III, 364, 2 s.; idque quænam III, 364, 13 s.; quæ ex iis fiunt partes ultimæ fiunt, idque quare III, 364, 15 ss.; si remaneant morborum causa sunt III, 354, 15 s.; eorum nimia copia ægrotandi causa IV. 117, 10 s.; IV, 149, 12; unde proveniat IV, 117, 11; IV, 149, 13; qui ab humido et calido pendent morbi somnum afferre solent III, 504, 51 ss.; eorum potentia contraria est ac corrumpere valet modo totam naturam, modo partem III, 529, 4 ss.; igitur aut morbo aut suapte natura interimunt III, 529, 42 s.; ea manifesto tingit fæx vini nigri III, 256, 47 s.; vitale continent principium III, 352, 14 s.; in iis gignuntur insecta quædam, idque alia in jam excretis, alia in iis quæ adhuc in corpore continentur III, 93, 23 ss.; III, 319, 27 s.; ex iis quæ intus partibus insunt alia fiunt animalia III, 77, 1 s.; in iis quæ in inferiore ventre putrent animalia nascuntur III, 614, 3 s.; nostra non sunt animalia quæ in iis gignuntur IV, 138, 42; IV, 216, 24 s.; attactu sensum non movent III, 51, 39; III, 235, 9 s.; III, 238, 10; III, 243, 50 s.; animalium frigida sunt, idque quare III, 232, 22 ss.; ei perperam comparabat aranearum fila Democritus III, 194, 38; partem qua emittitur apud viva vocamus infra III, 532, 31 s.; eadem parte non emitti solet qua alimentum recipitur III, 540, 49; per eundem ac illud meatum emittitur semen apud animalia quæ urina carent III, 326, 12 s; id per eundem meatum emittunt pisces et quadrupedes oviparæ ac quæ ad generationem pertinent III, 302, 51 s.; id emittunt quidam metu perculsi III, 278, 35; ea emittunt nonnulla animalia exsanguia terrore perculsa III, 235, 39; eo projiciendo nonnulla animalia saluti suæ prospiciunt III, 254, 34 s.; e. gr. bonasus III, 254, 32 ss.; et alvi et vesicæ per accidens necessarium est III, 265, 11 ss.; cum liquida tum globosa in intestinis habent quadrupedum fœtus perfecti III, 142, 31 ss., cf. III, 143, 41 ss.; copiosius habent quam ut ventriculo concoqui vel per alvum excerni possit animalia quorum pulmo sanguineus est III, 266, 4 ss.; pauca vel nulla habent animalia pinguia III, 236, 51 s.; pauciora habent animalia magna quam parva, idque quare III, 385, 1 ss.; multa habent animalia quæ alimentum non concoquunt III, 421, 28; calidissimum est eorum animalium quorum venter est calidissimus III, 581, 32 s.; plurima habet homo III, 339, 48 s.; idque quia apud eum non in pilorum ossiumve aut cornuum dentiumve redundantiam impenduntur III, 339, 49 ss.; ex iis fiunt pili et aculei erinaceorum partesque iis similes III, 421, 38 s.; cur plus humidi quam sicci egerat homo, plus vero sicci quam humidi asinus et equus IV, 172, 19 ss.; ea difficilius emittunt elephantes, idque quare III, 188, 4 s.; id cum labore emittunt canes, idque quare III, 272, 35 ss.; et canes et leones durum atque exsuctum habent III, 153, 33 s.; tenue cuidam vaccæ per vesicam exibat III, 406, 49 s.; humana pardi quærunt, idque quando IV, 76, 11 ss.; vitiosum non multum habent animalia vivipara et aves III, 270, 13 s.; album est apud serpentes, quadrupedes oviparas et aves III, 274, 7 s.; avium incumbit sedimentum album terrenum III, 278, 25 ss.; circa vicesimum diem in pulli alvo continetur album III, 108, 5 ss.; eodem tempore id in exteriorem membranam secundinam emittit III 108, 4 ss.; liquidius quam reliquæ fere omnes aves longicolles emittunt III, 34, 28 s, cf. III, 271, 45 s.; pauca habent aves uncungues III, 373, 7 s.; multa habent aves fœcundæ III, 371, 18; fermento simile continent ova piscium non cartilagineorum III, 379, 42; cicadæ ventriculo non continetur III, 68, 17 s.; quare id habere asserant cicadas agricolæ III, 100, 43 ss.; id emittunt erucæ III, 93, 43; item vermes apum, vesparum et crabronum III, 93, 49 s.; III, 97, 46; III, 98, 28 s.; non vero chrysallides III, 93, 44 s.; nec nymphæ apum, vesparum et crabronum III, 93, 52, cf. III, 97, 47; multa apud apes operarias generat serena tempestas, apud reges vero pluvia, idque quare III, 387, 37 ss.; ex iis fiunt cutis et pili et alæ insectorum III, 426, 24 s.; quale habeant testacea III, 66, 16 s.; id eodem loco quo ova emittunt locustæ et squillæ, idque quonam III, 60, 13 ss.; ad ejus exitum usque extenditur apud locustas feminas meatus uterinus, apud mares vero genituræ destinatus III, 60, 32 ss.; quonam loco id emittant cancri III, 80, 40, cf. *Intestinum*; eo potius pleni sunt erinacei marini esculenti, idque quare III, 281, 10 ss.; id juxta caput emittunt turbinata III, 63, 28; a latere vero per foramen bivalvia et univalvia, excepta patella fera III, 64, 3 ss., 10 s.; hæcce per inferiorem testæ partem III, 64, 11 ss.; nullum manifestum habent tethya III, 66, 15; nec partem ei destinatam III, 66, 29 ss.; tanquam ejus exitus considerari potest alterum eorum foramen III, 66, 26; id eadem via qua atramentum ejiciunt mollusca III, 57, 20 s.; idque fistula III, 278, 8 s.; sicut plantæ nullum manifestum habent urticæ marinæ III, 66, 45 s.; III, 281, 54; item tethya III, 281, 40 s.; manifestum vero habent reliqua testacea III, 281, 40, v. ***Residua.***

Excrementa infantis; v. *Meconium.*

Excrementum inutile (ἄχρηστον); ejus secessus semper juvat III, 336, 14 s.; interdum semini admiscetur III, 336, 2 s., 16 s., cf. III, 334, 32 s.; III, 335, 20 ss.; eoque semen sterile reddit III, 334, 32 s.; III, 335, 22.

Excrementum siccum; ejus meatus apud animalia vesica carentia idem est ac urinæ et genituræ, intus vero ambo meatus sibi invicem adjacent III, 79, 27 ss.; idque æque apud mares et apud feminas III, 79, 29 s.; apud testudinem feminam, etsi vesicam habeat, ejus meatus idem est qui urinæ III, 79, 31 s.; cur pleræque quadrupedes facilius quam humidum emittant IV, 315, 39 ss.

Excrementi exitus; circa eos redundat sanguis et superfluum III, 292, 33 ss.; hinc circa eos collocavit mammas natura apud animalia quæ superiora versus crescunt, *ibid.*; iis terminatur truncus III, 292, 46 ss., cf. III, 22, 2 s.; III, 289, 25 s., 35 s.; distinctus est ab urinæ vel seminis meatu apud vivipara intra se et foras III, 326, 39 s., cf. III, 336, 7 ss.; non vero apud ovipara III, 326, 50 ss.; nec apud vivipara intra se, foras vero ovipara III, 327, 20 ss.; eum supra habent erinacei marini, idque quare III, 65, 35 ss.; e regione hujus exitus perforata est eorum testa III, 65, 45; ad eum convergunt ventriculi quinque sinus apud eundem III, 65, 43 s.; eum supra habent patellæ quoque omnes et turbinata, nempe in testæ parte prona III, 65, 39, cf. III, 63, 18 s.; apud mollusca et testacea turbinata ad os adductus est III, 287, 11 ss., cf. III, 286, 50 ss.; III, 328, 3 ss.; igitur eum mollusca infra os, turbinata vero ab oris latere habent III, 287, 20 ss.; apud mollusca et crustata idem est qui uterinus meatus III, 328, 10 ss.; quanam corporis parte inveniatur apud mollusca III, 328, 12 ss.; eo coeunt mollusca, idque quare III, 328, 15 ss.; ejus foramen latet apud

9; quænam sint III, 621, 51 ss.; in aerem secernuntur III, 622, 1 s.; evanescendo alia arida, alia terra fiunt III, 622, 2 s.; quædam inflammari possunt III, 622, 42 ss.

Exhalatio (ἀναθυμίασις); eodem redit utrum ei tribuas sensum, an effluviis III, 485, 19 s.; igitur ei perperam odorem assimilant omnes, idque quomodo III, 485, 10 ss.; in corpore eam fieri dicunt Heracliti sectatores quidam IV, 189, 31 s.; eam semper fluere et maxime incorporeum esse censet Heraclitus III, 435, 22 s.; ex ea omnia composuit idem III, 435, 20 s.; igitur ei quoque animam assimilavit III, 435, 19 s.; ejus natura sicca et calida III, 555, 21; potentia quasi ignis est III, 555, 24; antequam igni opem ferre queat, interit is, si minus colligatur calor III, 535, 29; quomodo a spiritu differat III, 622, 4 ss.; lignosi corporis fumus est III, 622, 8 s., 46 ss.; pinguis fuligo est III, 622, 15, 47 ss.; oleosi nidor III, 622, 15, 48 s.; duplicem emittit terra a sole calefacta III, 556, 25 ss.; altera humida, altera sicca III, 580, 25 ss.; III, 596, 28 s.; duæ perpetuo sursum feruntur in aerem, tenues nec conspicuæ III, 631, 21 ss.; altera sicca et fumida e terra manans, altera humida et vaporosa ab humida natura exhalata III, 631, 25 ss.; concretio ambo potentia continens in nubem cogitur III, 596, 30 s.; earum duæ sunt species III, 533, 17 s.; altera humida, vapor dicitur III, 583, 18; altera sicca fumus nominanda III, 583, 18 s.; altera aquæ pluvialis, altera ventorum principium III, 619, 36 ss.; continenter gignitur, sed tamen ampliori vel minori copia III, 584, 10 s.; quod autem vaporosa interdum, interdum sicca et fumida plus gignitur pluvii et humidi interdum anni redduntur, interdum ventosi et sicci III, 584, 13 ss.; quid intra terram fiant in ipsius visceribus inclusæ III, 609, 11 ss.; causa materialis stellarum transcurrentium est III, 557, 36; eam colligi sinit Auster III, 565, 32; ejus calorem exstinguit Aquilo, indeque eam consistere vetat III, 565, 23 ss., 30 s.

Exhalatio alimenti; v. *Alimenti exhalatio.*

Exhalatio fumida; v. *Fumida exhalatio.*

Exhalatio humida; ex ea nebulæ, rores, gelu omne genus, nubes, pluviæ, nives oriuntur III, 631, 28 ss.; causa est salsedinis maris III, 580, 27; III, 581, 3 ss.

Exhalatio sicca; est pars mundi terram circumdantis circulari lationi proxima III, 560, 15; a circulari lationi circum terram circumagitur III, 560, 17 ss.; hinc ubi sincera est, sæpe incenditur III, 560, 21; quando et quando ex ea fiant cometæ III, 560, 23 ss.; III, 563, 31 ss.; ubi infra stellam aliquam motu constiterit, comam sibi adsciscit hæc stella III, 560, 44 ss.; III, 563, 6 ss.; eodem modo quo incensæ latio stellæ lationi similis, sic ejusdem statio stellæ stationi III, 560, 31 ss.; quomodo ex ea consistat via lactea III, 563, 12 ss.; enumerantur affectus qui ejus regioni proprii sunt III, 564, 5 ss.; ei subditus locus aeri et aquæ communis est III, 564, 9 ss., cf. *Terræ proximus locus*; communis causa est tonitrus, venti et terræ motus III, 598, 16 ss.; ex ea venti et eorum differentiæ, tonitrus, fulgura, presteres, fulmina et cetera his cognata oriuntur III, 631, 29 ss.; III, 632, 7 ss.; in terra fossilia facit III, 609, 17 ss.; interdum in certa quadam parte multa adscendit, in alia vero vaporosa III, 584, 27 s.

Exhalatio spiritui similis (πνευματώδης); una cum ea ingrediuntur odores III, 487, 46 s.; supernatat propter calorem III, 556, 30 s.

Exhalatio vaporosa (ἀτμιδώδης); humoris in terra et supra terram vapor est III, 556, 28 s.; propter pondus sub fumida exhalatione subsidit III, 556, 31; quando cogitur ac deorsum vergit, densata calidum extrudit et deorsum pellit III, 557, 27 ss.; in terra metallica efficit III, 609, 17, 23 ss.

Exheredes; quæritur an necessario sint pravi, 192, 23.

Exhortatio (νουθέτησις); docet animæ partem rationis expertem rationi obedire II, 14, 21.

Exhortatio auditorum ad animum attendendum; in oratione concionali insequi debet summariam argumenti expositionem, 441, 29, 34; eam insequi debet benevolentiæ captatio, nisi calumnia aliqua sit depellenda, 441, 29.

Exhydriæ; ita venti appellantur cum pluvia grassantes III, 632, 19 s.

Exiguitas; causa est cur insecta pauco cibo contenta sint III, 283, 1 s.; signum pusillanimi IV, 6, 9.

Exiguum; quod valde est, perinde est ac si nequaquam moveretur IV, 73, 30 s.

Eximia (περιττά); bona habentur, 324, 47; honesta sunt, 331, 4.

Existimabile (ὑποληπτόν); aliquid si scibile existimatio. aliqua scientia est, 203, 38.

Existimatio (δόξα); magna frui debet qui in tragœdia e re secunda in adversam incidit, 466, 40.

Existimatio (ὑπόληψις); aliqua scientia est, si quid existimabile scibile, 203, 38; ejus species scientia *II, 312, 42*; si referatur ad existimabile, ejus species referri debet ad speciem aliquam existimabilis, 248, 1; exemplo ostenditur quomodo a scientia differat, 12, 45; eodem modo reciprocat ac scientia, 212, 54; non sine imaginatione fit III, 465, 24 s.; probatur non eadem esse ac intellectio III, 465, 25 ss.; ejus species sunt scientia, opinio, sapientia, earumque contraria III, 465, 34 ss.; genus esse nequit convictionis, 214, 17, 24; ejus vehementia non est convictio, 215, 38 ss.; ex ea sententia non est ferenda judici, 449, 30; ei assimilanda non est memoria, sed ejus habitus quidam est III, 494, 23 s.; ea falli potest anima II, 67, 47; quot modis ea decipiamur, 113, 1 s.; non omnem corrumpunt ac pervertunt voluptas ac molestia II, 69, 21, cf. *Opinio.*

Existimatio recta; v. *Opinio vera.*

Exodus; pars communis tragœdiæ secundum quantitatem, 466, 5; quidnam, 466, 11.

ἐξονειρώττειν· v. *Insomnium venereum.*

Exordium; expositione prius, 22, 5.

Exordia dithyramborum; conjunctione una, 394, 9; iis similes longæ periodi, 394, 49; ea loco antistrophorum fecisse Melanippidi per jocum objecit Democritus Chius, 394, 50.

Exortivi flatus (ἑῷαι); æstate non spirant, idque quare IV, 254, 24 s.

Exosse; quidnam significet II, 529, 43 s.

ἔξωθεν (οἱ ἔξωθεν λόγοι)· iis usus est Socrates, 503, 27.

Exotericæ rationes; II, 298, 45.

Exoterici sermones; 526, 48; II, 192, 4; in iis multa dicuntur de optima vita, 600, 43; in iis de anima sermo fit II, 13, 25; in iis multa de ideis divulgata sunt II, 611, 27; II, 190, 15; consultandi sunt de efficiendo et agendo II, 68, 21.

ἔξωθεν περιλαμβάνοντες, sive συμπεριλαμβάνοντες· II, 218, 38; II, 226, 30.

ἐξουσία· v. *Potestas.*

Expergefactio; quando fiat III, 506, 26 ss., 40 ss.; quomodo fiat II, 845, 45 ss.; II, 855, 24 s.

Expergefacti; cur insomnia recordentur, non vero vigilantium munera quibus interdum dormientes funguntur, in *Problematis* exponitur III, 504, 2 ss.; si mentem advertant, certiores fiunt se in somniis aliud quid

generare aut saltem generationem perficere nequit, in animalibus quibus sexus distinctus est III, 358, 24 s.; 30 s.; III, 359, 8 ss.; idque quia animam sensitivam impertire nequit III, 358, 25 ss.; idque quare III, 358, 32 s.; III, 359, 10 s.; indiget principio quod moveat et discernat III, 342, 20 s.; igitur sola per se generare nequit III, 342, 20; quæritur cur non solæ per se generent III, 216, 21 ss.; apud aves tamen aliquatenus sola generare potest III, 342, 22 s.; aliquo usque generare potest apud aves, nempe ova subventanea III, 358, 34; aliæ solæ per se generant ova irrita, aliæ nihil, idque quare III, 216, 8 ss., v. *Ova subventanea*; in sese emittit III, 5, 9; in eam genituram emittit mas III, 347, 14; III, 351, 7; in eam cum ipsa tum mas projiciunt quod ad generationem confert III, 342, 27 s.; idque quia materies generationis intra eam continetur III, 342, 28 s.; ideo intra eam fit generatio III, 342, 25; materiem ac corpus suppeditat III, 355, 9; III, 358, 1 s.; ejus essentia est ut materiem conferat ad prolem generandam III, 354, 46 ss.; igitur necessario ei corpus et molem suppeditat III, 354, 49 s., cf. 52 s.; ab ea proveniunt et albumen et vitellus III, 374, 40; ex ea petunt materiem ovipara et vermipara III, 347, 21 ss.; ex ea diu materiem capiunt vivipara et foras et intra se, quippe quæ lactent III, 347, 24 s.; partim ex ea alimentum incremento destinatum petunt animalia III, 364, 32; ad generationem confert materiem et corpus III, 358, 35 s., cf. 18; III, 340, 27, 50; III, 342, 19; uno congressu impletur II, 478, 23; igitur materiei similis est, *ibid.*; qua femina est, patiens est III, 340, 46, 48; III, 341, 16; nisi inter eam et marem aliqua intercederet proportio, eorum coitus sterilis esset III, 397, 27 s., 35 s.; apud eas idem efficit menstrua purgatio, quod apud mares coitus, idque quare III, 407, 38 s., 44 s.; potentia et impotentia quadam a mare differt III, 395, 4 s.; III, 396, 4 s., 14; id est quod semen recipit, id vero concoquere et compingere nequit III, 395, 10 s.; igitur ea calidior est mas III, 395, 12 s.; III, 396, 41 s.; propter frigus quibusdam in locis sanguine abundat III, 395, 13 s.; quia menstruam purgationem habet semine caret III, 337, 47 ss.; quibusnam aliis argumentis idem probetur III, 338, 8 ss.; III, 339, 24 ss.; eam nonnulli contendunt semen emittere quale mas, idque quare III, 338, 9 s., 39 ss.; argumentum quod probat eos semen non emittere III, 356, 16 ss.; quærendum, an semen emittant, necne III, 329, 14; item, si non emittant, an nihil, an aliud quid ad generationem conferant III, 329, 15 s.; quæstio an semen emittant pendet a quæstione an semen ab omni parte proficiscatur III, 333, 4 s.; absurdum non videtur eas aliud quid ad generationem conferre quam semen, si id non ex omni proveniat parte III, 333, 5 ss.; ubi sciremus cujusnam alimenti residuum sit semen, etiam constabit, an id emittant, necne III, 336, 22 ss.; item an aliud quid ad generationem conferant, an tantummodo locum præbeant III, 326, 28 ss.; eodem redit utrum quæras an æque ac mares semen emittant, an ex unaquaque parte secedat semen III, 329, 22 ss.; non intelligitur cur non solæ ex se ipsæ generent, si semen ab omni corporis parte proveniat III, 331, 1 ss.; ejus semen v. *Semen feminæ*; earum residuum seminale principium materiale fœtus vel concepti est III, 390, 30 s., 37 s.; exsanguium animalium ad generationem conferunt quod sanguine præditarum menstruæ purgationi respondet III, 340, 40 ss.; omnia in semen confert, saltem in uno genere (nempe locustarum) III, 215, 43 ss.; quadrupedum in coitum incitatis humectantur ac tumescunt genitalia III, 122, 34 s. cf. 6 ss.; iis menstrua fit purgatio sed non tanta quanta mulieri III, 123, 37 ss.; in venerem incitatæ mares persequuntur III, 215, 31; semenque emittunt, etiam ubi non adest mas III, 215, 40; eodem loco quo mares coitus voluptatem sentiunt III, 339, 28 s.; hoc tamen loco non emittunt menstruam purgationem III, 339, 26 s.; mare frigidior est III, 337, 15, cf. III, 339, 13; ideoque et debilior III, 337, 14; hinc residuum copiosius ac minus concoctum habere debet III, 337, 11 ss.; idque copia humoris sanguinei constabit III, 337, 13 s.; cruditate et frigore alimenti sanguinei femina est III, 396, 38 s., 46 s., cf. III, 397, 23 s.; ultimum alimentum concoquere nequit III, 396, 15 s.; non quavis sui parte femina est III, 396, 26; id est quod residuum (seminale) purum excernere nequit III, 395, 32 ss.; natura debiliores et frigidiores sunt quam mares III, 409, 36 s., cf. 25 s.; igitur apud hominem tardius intra uterum perficiuntur ac per membra distinguuntur III, 409, 29, 33, cf. 47 ss.; idque propter earum frigus III, 409, 38 s., cf. 25 ss.; apud reliqua animalia nullum hujusmodi exstat discrimen III, 409, 31; post partum citius ad pubertatem et vigorem senectutemque perveniunt quam mares III, 409, 34 s.; idque propter earum debilitatem III, 409, 41 s.; secundum Empedoclem id est quod frigidum uterum subierit III, 392, 35; secundum Democritum vero apud quod semen a genitalibus feminæ proveniens vicerit III, 392, 42 ss.; eas locum præbere censet Anaxagoras et alii quidam naturæ scrutatores III, 392, 28 ss.; item eas a sinistris provenire et sinistram uteri partem occupare III, 392, 30 ss., cf. III, 394, 15, 22; eas a sinistris provenire satis probabiliter contenditur III, 394, 48 ss.; sæpe in dextra uteri parte gignuntur III, 394, 28 ss.; immo sæpius quam in sinistra III, 394, 31 s.; in quanam matricis parte generentur et apud quadrupedes et apud mustelos læves III, 112, 52 ss.; eas procreari censet Leophanes et alii, si coeunti ligetur dexter testis III, 394, 33; nonnisi eas procreare censent alii cui testis dexter excisus est III, 394, 36 ss.; argumenta quæ probant eam cruditate et frigiditate generari III, 397, 1 ss.; earum partui interdum ansam dant aquæ frigidæ et duræ III, 397, 47 ss.; eas et juniora et seniora animalia magis pariunt quam quæ in ætatis flore sunt, idque quare III, 397, 2 ss.; III, 398, 13 ss.; item corpora compacta, *si cum humidioribus et effeminatioribus comparentur*, idque quare III, 397, 6 s.; item Aquilone flante minus eduntur quam Austro III, 397, 8 ss., 20 s., cf. III, 124, 12; cur potius in austrinis generentur IV, 191, 16 ss.; ut ferunt pastores eas pariunt pecora, si coeuntia Austrum spectent III, 397, 19 ss.; in eam mutatur quod a principio motus victum non fuerit III, 396, 3 ss., cf. III, 398, 50; III, 399, 30; ejus generatio aliquatenus monstrorum generationis principium est III, 398, 10 s.; ejus generatio tamen necessaria est quia sine ea interiret genus eorum quæ sexus discrimen habent III, 398, 11 ss.; ad ejus formam rursus procedente tempore et alia prole aliam excipiente delebuntur quæ e diversi generis animalium coitu procreata sunt III, 355, 6 ss.; plerumque matri similes sunt, idque quare III, 141, 40 ss.; III, 393, 6; III, 399, 16 ss., cf. III, 400, 22; omnes matrem referre deberent, si Democriti sententia de sexus discriminis origine vera esset III, 393, 51 s.; interdum patri similes sunt III, 400, 22; id cujus rationem reddere nequeunt qui sexus discrimen et liberorum cum parentibus similitudinem a majori minorive seminis copia pendere putant quod a patre matreve abierit III, 400, 35, 39 ss.; nec facile hæc

similitudo ab eadem causa repeti potest ac sexus discriminis origo III, 401, 7 ss.; quando matri similes sint III, 399, 30 s.; quando patri III, 399, 24 ss.; quando aviæ aut majorum superiorum alicui III, 399, 31 ss.; ea nascente tenuis et sanguinolenta exit aqua III, 143, 7; edito partu iracundiores sunt III, 108, 51 ss.; III, 120, 50; v. *Mas, Mulier, Sexus discrimen*.

Feminæ (*apud hominem*); iis circa annum decimum quartum turgescunt mammæ et fluere incipit menstrua purgatio III, 134, 48 s., cf. 28; iis eodem tempore mutatur vox, idque quomodo III, 135, 6 s.; versus pubertatem vocem mutant, etiamsi minus manifeste quam mares III, 428, 24 ss.; maxima custodia egent hoc tempore *III*, 135, 12 ss.; juniores si veneri indulgeant, salaciores evadunt III, 135, 17 ss.; quædam inde a natalibus impuberes oriuntur III, 135, 25; quædam pubescentes complexionem mutant vel in meliorem vel in deteriorem partem, idque quare III, 135, 36 ss.; quænam majores mammas habeant, quænam minores III, 135, 40 s.; juniores pumilam et imperfectam prolem pariunt III, 135, 54 s.; juniores citius concipiunt III, 136, 2; sed magis parientes laborant III, 136, 3; si juniores pepererint, eorum corpora minus perficiuntur III, 136, 3 s.; quæ sæpius pepererint citius senescunt *III*, *136*, 4 ss.; III, 138, 22 s.; post tertium partum non amplius crescere videntur III, 136, 6 ss.; salaciores frequenti partu sedantur III, 136, 7 ss.; post unum et vicesimum annum optime se habent ad prolem procreandam III, 136, 10 ss.; apud nonnullas ostium uteri occlusum mansit usque ad menstruæ purgationis ætatem III, 406, 37 ss., cf *Ostium uteri*; similem viris per coitum percipiunt voluptatem III, 338, 39 s; eamque percipientes nonnullæ aliquem humorem emittunt III, 338, 41, cf. 43 s.; quænam plerumque hujusmodi humorem emittant, quænam non III, 338, 44 ss.; sæpe concipiunt non percepta per coitum voluptate III, 338, 11 s.; ea vero percepta, immo vero ubi simul eam perceperint et mas et ipsa, nihilo minus non concipiunt, nisi moderatus adfuerit menstruorum humor III, 338, 12 ss.; plerumque deficiente menstrua purgatione non concipiunt III, 338, 15 s.; idque quare III, 338, 17 ss.; nec ubi redundat III, 338 16 s.; idque quare III, 338, 20; concipiunt vero post purgationem III, 338, 17; idque quare III, 338, 21; nonnullæ tamen absente menstrua purgatione, vel fluente concipiunt, postea vero non, idque quare III, 338, 22 ss.; intra uterum tardius perficiuntur quam mares III, 138, 17 ss.; sæpius quam mares decimo mense in lucem eduntur III, 138, 19 s.; in lucem editæ citius crescunt et citius ad ætatis vigorem et senectutem perveniunt III, 138, 20 ss.; eam gerentes mulieres difficilius graviditatem ferunt et magis decolores sunt plerumque III, 138, 46 ss.; item crura iis plerumque intumescunt III, 138, 48 s.; iisdem vehementiores sunt appetitus, sed rebus appositis minus frui possunt III, 138, 52 ss.; tardius ejicitur quam mas III, 139, 9; item continuum, sed torpidiorem excitat dolorem III, 139, 9 ss.; si lac habet peperisse colligitur, 119, 1; 315, 44; quomodo morum ratione a maribus differant III, 172, 1 s.; 11 ss.; natura inferius est atque regitur, 486, 14; ignavior et injustior ei natura est IV, 8, 14 s.; magis improbæ maribus nasci videntur et protervioras et imbecilliores IV, 17 50 ss.; quænam sint earum corporis virtutes, 321, 13; quænam animi, 321, 12; sexus natura eo modo a maribus differunt ut voluptatibus vel doloribus succumbant, quibus plerique resistunt II, 84, 17; naturaliter differt a servo, 482, 37; apud barbaros eundem locum tenet ac servus et quare, 483, 1; ea ad principatum aptior est mas, idque semper, 494, 18, 27; interdum quoque ab ea deducitur genus II, 532, 20, cf. *Mulier*.

Feminæ et mares; in eodem animalium genere specie non differunt III, 343, 12 s.; secundum Empedoclem non idem ab ambobus abit, ut inde fiat semen III, 331, 3 s.; hinc etiam sui invicem conjunctione indigere videntur III, 331, 4.

Femineus sexus; naturalis quædam mutilatio est III, 409, 38.

Femininum; sine notione animalis definiri nequit II, 542, 14, 29.

Femininum genus; eo pertinent nomina quæ in vocales semper longas, vel in productas exeunt, 474, 44; ei tot nominum terminationes propriæ sunt quot masculino generi, 474, 46; id significat pronomen *hæc*, 291, 7; sæpe id significat pronomen *hoc*, 291, 29; ejus casus differunt omnes, 291, 31; ad id referuntur nonnulla vasorum nomina, 291, 41, 44.

Femur (μηρός); quidnam III, 12, 21 s.; ubinam situm III, 13, 5; apud homines et quadrupedes statim coxam sequitur III, 313, 7, cf. III, 300, 16; eorum ossa artus vocantur III, 45, 21 s.; eorum ossa ad crurum ossa pertinent III, 45, 20 s.; magis unum est quam crus II, 519, 22; quænam venæ ea ad poplites usque trajiciant III, 43, 16 s.; quomodo se habeant eorum venæ secundum Diogenem Apolloniatem III, 38, 52 ss.; quænam ea trajiciant venæ secundum Polybum III, 39, 45 s.; cur rotunda sint IV, 201, 15 ss.; plerumque brevia quibus lacerti breves III, 12, 6 s.; quænam animalia in iis mammas habeant et quare III, 21, 13 ss.; III, 291, 54 s.; III, 292, 27 ss., cf. 11 s.; iis suppositum habet pudendum elephas femina III, 21, 46, cf. 14 s., 37; ea ratione crurum brevia habent simiæ III, 24, 42 s.; apud quadrupedes viviparas ventri applicarentur, si crura anteriora retrorsum flecterent III, 314, 18 ss.; item si posteriora anteriora versus III, 314, 22 ss.; ea attrahunt et corpori suo subdunt quadrupedes oviparæ cavernas incolentes, ut corpus attollant III, 316; 30 ss.; avium ubinam sita III, 26, 49 s.; maxima omnium habent uncungues III, 26, 50 s.; duo habere videntur aves III, 300, 11; III, 313, 2; quorum alterum flexuram cruris præcidit, alterum a sede ad crus extenditur III, 313, 2 ss., cf. III, 316, 4 s.; idque quare III, 316, 3; ea admodum carnosa habet homo III, 20, 9; III, 293, 34, 42; ossea et nervosa robusti signum IV, 9, 28 s.; ossea ac plena mollis IV, 9, 29 s.; iis secundum naturam est, ut retro flectantur IV, 146, 41 s.; ejus pars superior necessario retrorsum movetur, homine crus flectente et pedem promovente III, 313, 50 ss.; in concavum flectitur III, 314, 51; III, 318; 3; igitur contrario modo ac humerus III, 315, 2 s.; cur iis magis fatigemur quam cruribus IV, 148, 9 ss.; cur in itineribus media eorum parte potissimum fatigemur IV, 146, 47 ss.; cur iis descendentes laboremus IV, 146, 34 ss.; IV 147, 32 ss.; eorum alterutri plerumque innituntur partus dolores III, 148, 2 s.; cur ei inclusum Bacchum dicant IV, 294, 36 ss.

Fenestræ (θυρίδες); in radiis per eam ingredientibus apparent ramenta quæ per aerem feruntur III, 433, 31 ss.; cellularum cum mellis, tum sobolis quomodo dispositæ III, 195, 36 s.

Feræ (ἄγρια, θῆρες); secundum Empedoclem discordiæ originem debent II, 496, 5; earum mansuetissima elephas III, 205, 13 s.; ad eas pertinet bonasus III, 19, 20 s.; qualis procreetur e primo tigridis cum cane coitu III, 170, 9 ss.; hæc sæpe interficit canes qui

23 ss.; cellulæ parietibus adhæret apud eosdem, idque qua earum parte III, 98, 25, 36 s.; non simul omnibus cellulis inest apud eosdem III, 98, 25 s.; e regione ejus in cellula crabronis invenitur quasi mellis gutta III, 98, 31 s.; quale ei ædificium construant bombyces et ubinam III, 98, 37 ss.

Fœtus (ἔμβρυον); ejus formatio comparatur lactis coagulationi III, 340, 27 ss.; III, 352, 25 ss.; III, 356, 23 ss.; III, 404, 30, cf. III, 405, 15 ss.; nihil corporis specie ad eum effingendum confert semen virile III, 341, 23 ss.; in utero et apud matrem esse debet III, 377, 48 s.; quia feminarum ventrem turgidum reddunt, hic ossibus caret III, 241, 50 ss.; ejus principium materiale residuum seminale feminæ est III, 400, 30 s., cf. 37 s.; in eum impenditur residuum seminale apud unipara III, 407, 6 s.; principium ex albumine petit, alimentum vero e vitello III, 374, 15 ss., cf. 18 s.; qui umbilicum habent, omnes per eum crescunt III, 142, 18; umbilici ope sanguineum alimentum hauriunt III, 365, 45; viviparorum umbilici ope incrementum capiunt ex eo quod per uterum affluit III, 365, 38 ss.; III, 373, 32 ss.; III, 375, 21 s.; venæ fluenti tanquam aquæductui appositus est III, 366, 23 s.; e matre hauriunt eodem modo ac plantæ e terra, 622, 7; ejus in gratiam in acetabula deponitur sanguineum alimentum III, 366, 7 ss.; dum parvus est, majora ac manifesta sunt acetabula, idque quare III, 366, 11 ss.; eo grandescente ac perfectionem appetente minora fiunt ac concidunt III, 366, 5 s., 13 s.; eo perfecto evanescunt III, 142, 34 ss.; III, 366, 6 s.; ei obversa est concava acetabulorum pars III, 366, 8; apud animalia acetabulis carentia ab ipso utero suspensus est III, 37, 48 s.; in animalibus vero iis præditis, ab ipsis III, 37, 49; ut salvus sit et incrementum capere possit, pondus utero incumbere non debet III, 326, 36 ss., cf. III, 327, 13; necessario ponderosi sunt et motu agitantur III, 325 35 s.; prope septum transversum gigni nequeunt, idque quare III, 325, 34 ss.; ubi propter molem non amplius per umbilicum ali potest paritur, idque quare III, 412, 45 ss.; ab ore ad uterum pervenire non potest III, 382, 14; in iis simulac consistunt, apparent cor et jecur III, 257, 51 ss.; etiam in iis quæ abortu ejiciuntur, perexigua conspiciuntur III, 258, 3; in iis omnium partium prima apparet cor et statim sanguineum est III, 258, 49 ss.; in iis statim ante omnes alias partes movetur cor III, 259, 6 ss.; ejus oculi et caput initio maxima sunt, idque quare III, 360, 52 s.; ejus membra vero et partes inferiores parva, idque quare III, 360, 54 ss.; ejus partes superiores inferioribus majores sunt III, 413, 2 s.; umbilico quasi stateræ appensus est III, 413, 3; magnorum animalium etiam magni sunt III, 407, 8 s.; ejus medium tenet jecur III, 112, 47; ei medio adhæret umbilicus cum apud quadrupedes, tum apud pisces cartilagineos, *ibid.*; eum ab utero separant membranæ ac secundæ III, 366, 3 ss.; idque tam apud pedestria quam apud volatilia et natatilia III, 366, 29 ss.; unumquemque eorum circumdant membranæ et secundæ (apud animalia multipara) III, 366, 24 s.; viviparorum secundis, oviparorum vero membranis circumdatur III, 142, 12 s.; ope venarum umbilicalium alitur III, 357, 25; item incrementum capit III, 357, 38; idque eodem modo quo plantæ radicibus aut animalia in lucem edita alimento quod eorum corpore continetur III, 357, 38 ss.; alimenti gratia in utero manet III, 357, 25 s.; non, sicut Democritus censebat, ut ejus partes ad matris effigiem effingantur III, 357, 26 s.; ejus primum alimentum lactis speciem refert III, 357, 35 s.; iis increscentibus et maturescentibus, partes et viscera colorem mutant III, 237, 8 s.; medulla vero pinguedinosa evadit III, 237, 11 ss.; eorum nutritio ubi fiat IV, 313, 15 s.; initio graviditatis ei generando impenditur residuum genitale III, 411, 24 s.; versus finem graviditatis jam constat ac suum attingit finem III, 411, 33 s.; hinc residuum seminale tunc non amplius ei generando, sed tantummodo ejus incremento impenditur III, 411, 31 ss.; ponere itaque licet, eum tunc minorem hujus residui partem consumere III, 411, 29 s., cf. III, 412, 20 s.; ponere tamen etiam licet, eum quo major sit, eo majorem hujus residui partem consumere III, 412, 21 ss.; ubi sua jam habet, nec amplius alienum sibi vindicat, exit et generationis modum mutat III, 411, 35 s.; ubi non amplius consumit residuum seminale, ejus vero exitum impedit, id necessario sursum versus, nempe in mammas colligitur III, 412, 12 ss.; quo tempore vitalis evadit, etiam utile fit lac III, 140, 38 s.; eorum qui nondum sensu sunt præditi affectus non somnus est, sed somno similis, idque quare III, 415, 22 ss.; nondum sensu præditi plantarum vitam agunt III, 415, 24 s.; iis inest anima plantis competens II, 13, 35; intra uterum sensum recipiunt III, 415, 9 s.; intra uterum manifesto interdum vigilant sed confestim iterum consopiuntur III, 415, 31 ss.; sanguine nutriuntur III, 237, 6 s.; e sanguine consistunt eorum partes III, 237, 5 s.; viscera eorum et medulla quæ eorum ossibus continetur admodum sanguinolenta sunt III, 237, 7 s., 10 s.; perduntur si debito densior vel torpidior sit matrix III, 212, 17 ss.; hominis citius in utero perficiuntur masculini quam feminini III, 127, 46 s.; item equi III, 127, 46; item omnium animalium quæ plures pariunt III, 127, 47 s.; eorum magnitudo causa est cur animalia diu uterum ferant III, 413, 19 s.; quænam sit ejus positura intra matricem (vel ovum), cum apud quadrupedes, tum apud bipedes et animantes pedibus carentes III, 142, 22 ss.; omnes primo caput sursum tenent, postea vero id deorsum obvertunt III, 142, 26 ss.; si secundum naturam nascuntur, in caput exeunt III, 142, 29; III, 143, 37 s.; si in pedes vel complicati exeunt, præter naturam nascuntur III, 142, 30 s.; cur alia animantium multos pariant, alia vero non IV, 163, 12 ss.; apud multa animalia, inprimis apud sues multi unico coitu procreari possunt III, 401, 44 s.; III, 214, 38 s., 42 s.; idque inprimis apud multipara III, 404, 23 s.; idque quare III, 405, 12 ss., 18 ss.; iique probant non omne emissum semen in procreationem impendi III, 214, 37 ss.; nec semen ex universo corpore provenire III, 214, 44 s.; multiplices apud animalia multipara eodem modo se habent ac unicus apud animalia quæ unicum pariunt III, 366, 19; sæpe in unico uteri loco inveniuntur duo III, 404, 38; quomodo intra uterum dispositi sint apud multipara III, 404, 39 s.: in valde parvis supra modum frigent atque splendent III, 478, 40 ss.; propter contiguitatem coalescunt, ita ut monstra generentur III, 406, 33, cf. III, 402, 11 ss.; pauciores facilius perficiuntur quam multi III, 408, 41 s.; quænam vivipara perfectos, quænam imperfectos edant, idque quare III, 408, 37 ss.; quænam cæcos III, 408, 48 s.; quænam aves cæcos et imperfectos edant, idque quare III, 409, 8 ss.; imperfectos pariunt multifida III, 402, 34; immo plerosque eorum cæcos, e. gr. canis III, 402, 35; omnium quadrupedum quæ jacentes pariunt in latus eduntur III, 127, 30; ante eum exeunt primitiæ, id est aqua III, 143, 16 ss.; eodem modo secundas exuunt quo serpentes et insecta senectam III, 162, 10 s., 14 ss.; eodem modo ex ovo gignitur apud aves quo apud pisces cartilagineos et viperas III, 325, 20 s.;

prope genitalia gignitur et apud animalia vivipara intra se et apud pisces cartilagineos et viperas III, 325, 22 s., cf. 47 s.; idque quare III, 325, 34 ss.; eos emittentes non conspiciuntur pisces cartilaginei III, 382, 32 s.; cicadarum in terram cadunt, si in scillæ caulem aut in vitium pedamenta editi sint III, 100, 33; leporinorum in ventriculo coagulat lac herba succo lacteo referta qua vescuntur matres III, 273, 39 ss.; locustarum adeo molles sunt, ut attactu conterantur III, 99, 37 s.; quam primum se converterit equæ, ei inequitant Scythæ III, 127, 26 s.; earum equarum quæ graviditatem ad finem perferre nequeunt, dissecti circa renes alia corpuscula renibus similia habere reperiuntur *III*, 128, 22 ss.

Fœtus adultus; cavas corporis partes subit, ibique sentitur ejus motus III, 142, 48 ss.; interdum circa pudendum volvitur III, 142, 50.

Fœtus humanus; si diu post conceptionem concipiatur alius, non perficitur, sed primum corrumpit III, 140, 15 ss.; si vero brevi, interdum perficitur et simul cum altero vitalis in lucem editur III, 140, 18 ss.; evenit jam ut duodecim superfœtatione concepti abortu ederentur III, 140, 17; si mas conceptus est, plerumque per triginta dies perstat menstrua purgatio, si fœmina per quadraginta III, 137, 34 ss.; iisdem fere diebus lac parcum ac araneosum habere incipiunt prægnantes *III*, 137, 40 ss.; maris motus plerumque quadragesimo die percipitur, idque in dextro latere, feminæ vero nonagesimo, idque in sinistro III, 137, 47 ss.; eodem tempore finditur III, 138, 2 ss.; quadragesimo die si ejectus fuerit mas ac in aquam frigidam mittatur, fissus membranaque tectus apparet ejusque membra distincta sunt III, 138, 7 ss.; item tunc formicam grandem magnitudine æquat III, 138, 11; femineus ante quartum mensem fissus non apparet III, 138, 14 ss., v. *Mas* et *Femina*; ubi pilis vestitur, maxime fastidio laborant prægnantes III, 139, 3 s.; sexto mense perficitur fr. 189, b; ubi caput invertit, sæpe se parturire putant prægnantes III, 139, 14; quisnam sit eorum intra uterum situs III, 142, 24 ss.; III, 143, 37 s.; quænam causa esse videatur cur in utero quiescant III, 505, 19 ss.; vitalis si sit octavo mense descendere occupat III, 138, 26 s.; qui octavo mense suffocatus fuerit, non descendit nec eum ad justam graviditatis terminum perferunt mulieres III, 138, 27 ss.; qui matrice non hiante natus fuerit, vitalis non est III, 138, 31 s.; et septimo et octavo et nono mense in lucem eduntur III, 139, 18 s., cf. III, 405, 40 s.; plerumque tamen decimo III, 139, 19 s., cf. III, 405, 41; interdum et undecimi mensis partem sibi capiunt III, 139, 20; septimestres, etiamsi debiles, tamen vitales sunt *III*, 139, 22 s.; III, 405, 41; igitur eos lanis involvunt III, 139, 23; ante septimum mensem si edantur, nusquam vivere possunt III, 139, 21 ss.; septimestribus interdum meatus fissi non sunt, sed postea perforantur III, 139, 24 ss.; III, 409, 20 s.; octimestres nonnullis in locis vivere possunt, etiamsi prodigia sint, idque in quibusnam III, 139, 26 ss.; in Græcia pauci admodum servantur octimestres III, 139, 31 s., cf. III, 405, 42 s.; qui ibi servantur revera octimestres non esse creduntur III, 139, 33; octimestres non solum ipsi vivere nequeunt, sed etiam matri periculum mortis conciliant III, 139, 38 s.; qui post undecimum mensem nascuntur plerumque latent, idque quare III, 139, 40 ss.; plerumque unicum pariunt pleræque mulieres III, 139, 50 ss.; III, 405, 34 s.; multis tamen in locis sæpe et gemellos III, 139, 52 s.; pariuntur et terni et quaterni, idque quibusdam locis sat frequenter III, 139, 53 s.; ad plurimum eduntur quini III, 140, 1; evenit ut viginti ediderit quattuor partubus eadem mulier III, 140, 3 s.; plerumque mucoso lentore pleni eduntur, si post octavum mensem coeant prægnantes III, 140, 31 ss.; sæpe cibis pleni esse observantur qui matri oblati III, 140, 33 s.; sine unguibus nascuntur si sale largius vescatur mater III, 140, 35 s.

Fœtus decimestres; v. *Decimestres*.

Fœtus septimestres; multi vivunt III, 139, 26; III, 409, 22; plures vivunt quam octimestres fr. 690, b; imperfecti sunt quia ante debitum tempus eduntur III, 409, 18 s.; ante debitum tempus eduntur quia eos perficere nequeunt matres III, 409, 16 ss.; adeo debiles sunt ut lancis fasciis involvantur IV, 307, 48; III, 139, 23.

Fœtus octimestres; nonnulli affirmant eorum nullum vivere fr. 190, a; vivunt vero idque præsertim in Ægypto, idque quare, *ibid.*; in Græcia quoque vivunt *ibid.*, cf. III, 139, 26.

Fœtus novimestres; quamobrem non vociferentur, decimestres vero simul ac nati sunt vocem edant IV, 307, 40 ss.; eorum generatio absoluta non est IV, 307, 44.

Fœtus undecimestres; edi videntur fr. 190, b.

Fœtus quadrupedum; perfecti intra intestinum excrementa cum liquida tum globosa habent III, 142, 31 ss., cf. III, 143, 41 s.; item urinam intra vesicam III, 142, 33.

Fœtus viviparorum; alimentum et incrementum capiunt eo quod aliqua sui parte adhærent III, 377, 36 s.; igitur primum plantæ vitam agunt III, 377, 34 ss.; duabus secundis circumdantur III, 142, 13 ss.; maxima sui parte cum utero cohærent, reliqua humore aliquo ab eo disjunguntur III, 142, 15 s.; ubi incrementum ceperit, ejus facultas immutatur atque alium quærit cibum III, 216, 49 s.; hinc sub partum uteri inflammationem provocat III, 216, 50 s.; vivere cupiens partus dolorem excitat III, 217, 12 s.; contrario modo exeunt ac avium ova, nempe in caput III, 375, 46 ss.

Folium; pertinet ad scientiæ naturalis subjecta, idque quare II, 534, 38 ss.; ea fructus esse antiqui sapientes asserebant IV, 39, 21 s.; ad terram pertinent, idque quare III, 624, 23 ss.; fructus involucri tegumentum est III, 444, 40 s.; fructus tegendi gratia fiunt II, 271, 16, 19; eorum diversitates IV, 26, 30 ss.; initio herbaceo colore fiunt III, 648, 10; piri et portulacæ et nonnullarum aliarum plantarum coctione punicea fiunt III, 651, 32 ss.; quæcunque vero eorum celeriter exsiccantur flava fiunt, idque quare III, 651, 33 ss.; plerarumque arborum postremo flava fiunt, idque quare III, 651, 18 ss.; quare glauca fiant frigore IV, 41, 28; plantarum nigros habentium fructus nigra, idque quare III, 649, 47 s.; omnia aquæ supernatant IV, 32, 14 s.; exsiccatis nil nisi venæ restant III, 262, 2 ss.; igitur iis comparantur animalia admodum emaciata III, 262, 1 s.; ea partiario amittunt omnes plantæ III, 422, 10 s.; idque quare IV, 41, 16 ss.; eorum partiaria amissio defluxus non vocatur sed conferta III, 442, 12 ss.; eorum defluxus hieme fit, idque quare III, 422, 19 ss.; eorum defluxus ab inopia humoris calidi pendet III, 422, 14 s.; eorum defluxus aliquatenus calvitiei similis est III, 422, 5 ss.; quare ea post hiemem recuperent plantæ III, 422, 48 s., v. *Frons*; eorum defluxui similis est casus cornuum cervorum et pilorum nonnullorum animalium IV, 23, 52 ss.; eorum utilitas IV, 39, 28 ss.; ad tingendum inserviunt III, 647, 21; iis carentes plantæ IV, 35, 26; in herbis minutis IV, 35, 28 s.; in ea decidit ros III, 93, 17; in viridibus nascuntur erucæ, idque in quibusnam præcipue III, 93, 31 s.;

G.

animalia specie differunt III, 5, 11 s.; ejus consideratio fere idem est quod genitalium enarratio III, 319, 15 ss.; quæ ad eam pertinent eodem meatu quo excrementum emittunt pisces et quadrupedes oviparæ III, 302, 51 ss.; ejus causa ab ano distinctus est exitus urinæ et seminis vel concepti III, 327, 3; omnium tempora metiuntur naturales circuitus III, 413, 28 ss.; ad omnes aliquid confert luna III, 413, 38 s.; a caloris et frigoris moderatione pendent III, 413, 39 ss.; eas solis et lunæ numeros sequi vult natura III, 414, 3 s.; non tamen ad amussim hos numeros sequuntur, idque quare III, 414, 4 ss.; vivaciorum probabile est diuturniorem esse III, 413, 8; plerisque insectis tribus vel quattuor septimanis absolvitur II, 95, 47 ss.; cur homo solus varia ejus obtineat tempora IV, 168, 3 ss.; in ea sæpe exiguum momentum magnam efficit differentiam III, 397, 23 s.; substantiæ causa exstat, non vice versa III, 219, 51 s., cf. III, 222, 21 s.; III, 414, 37 s.; nihilo minus eam magis quam substantiam investigarunt antiqui III, 219, 42 ss.; perperam putabant naturæ scrutatores substantiam ab ea pendere III, 414, 38 s.; ejus ope tenemus ex quibusnam similarium corporum natura constet III, 625, 17 s; de ea ubi disseritur, etiam primum apparentia, deinde causæ exponendæ sunt *III*, 219, 45 ss.; ex iis constat cor sanguinis fontem vel primum conceptaculum esse III, 258, 49; de ea tractatio in hominem desinit, idque quare III, 76, 30 s.; ubi de ea loquimur, commodius exponetur de alimento, et quomodo partes e sanguine alimentum capiant III, 235, 14 ss.; ubi de ea agetur, exponetur corporis nutritio et quomodo e ventriculo alimentum hauriat III, 261, 38 ss.; de iis quibus depravata est v. *Molles mares*.

Generationi aptæ partes in plantis; quænam IV, 25, 101.

Generationi dicatæ partes (apud animalia); v. *Genitalia*.

Generatio et alimentum; ubi de iis sermo fiet melius exponentur ventriculi et intestinorum munera III, 270, 46.

Generatione (de); insequi videtur *de Motu* III, 526, 16; in his libris sermo fiet de partibus generationi dicatis III, 277, 4 ss.; ad eos relegatur III, 6, 7.

Generatione animalium (de); libros de *Partibus animalium* insequuntur III, 304, 50 s.; III, 319, 1 s.; quidnam horum librorum argumentum sit III, 319, 12 ss.; in iis omnium partium causa movens enarratur III, 319, 14 s., cf III, 430, 38; ad eorum argumentum pertinet dentitionis causarum investigatio III, 429, 15 ss.; quidnam sit argumentum libri IV; III, 430, 36 ss., cf. III, 414, 11 ss.; citantur III, 269, 34 s.; III, 293, 9; III, 297, 10; III, 298, 50 s.; III, 300, 40; innuuntur III, 292, 53 s.; III, 293, 2.

Cenerationo et alimento (de); in eo amplius de alimento sermo fiet III, 483, 27 s.

Generatione et alimento animalium (de); in his libris exponetur quomodo nutriantur partes et quomodo ingesti cibi portio quæ in venas digeritur earum ope partes intret III, 276, 48 s.

Generatione et corruptione (de); v. *de Ortu et Interitu*.

Generositas (εὐψυχία); fortitudinis sequela est II, 244, 31.

Generosus (γενναῖος); quisnam et quomodo a nobili differat, 366, 15; III, 4, 30 ss.

γενέθλιος· Jovis cognomen III, 641, 42.

Genitalia (τὰ εἰς τὴν γένεσιν συντελοῦντα); eorum enarratio fere idem est quod generationis consideratio III, 319, 15 s.; igitur eorum expositio reliquarum partium enarrationem insequitur, generationis vero considerationem præcedit III, 319, 17 ss.; iis feminæ a maribus differre videntur III, 277, 2 s.; de iis in ll. *de Generatione* sermo fiet III, 277, 14 ss.; antequam ea habeant, (actu) mares ac feminæ non sunt animalia III, 396, 24 s.; eorum ratione cum a se invicem tum a sanguine præditis differunt animalia exsanguia III, 327, 37 ss.; apud animalia sanguine prædita habitu (σχήματι) a feminis differunt III, 321, 16 ss.; probantur principia esse III, 321, 18 ss.; apud feminas intus sunt III, 34, 45 s.; quænam animalia iis appositum habeant uterum III, 321, 51 ss.; III, 324, 23 s.; prope ea gignitur fœtus et apud vivipara cum foras tum intra se et apud pisces cartilagineos et viperas III, 325, 22 s.; ea nonnulli cucurbitularum modo attrahere contendunt III, 353. 30, cf. III, 356, 14 ss.; utriusque sexus potentia continet menstrua purgatio III, 352, 37 s.; item ova subventanea III, 352, 43 ss.; prouti vicerit semen a maris vel a feminæ proveniens, marem vel feminam concipi censet Democritus III, 392, 42 ss.; non per se patet ea apud fœtum aliam induere formam debere prouti vicerit id quod a mare, vel id quod a femina provenit III, 393, 47 ss.; fieri nequit, ut propter vicinitatem ea sola sequantur id quod vicerit, idque quare III, 393, 49 ss.; differrent apud fœtus, etiamsi nullum semen secerneretur nec a mare, nec a femina III, 394, 8 ss.; igitur eorum differentia non tanquam causa aut principium consideranda est III, 394, 10 s.; eorum motus ad pectus pertingunt III, 367, 52 s.; idque quare III, 367, 50 s.; ex iis coitus tempore destillat aliquid quadrupedibus, idque tam maribus quam feminis III, 79, 47 s.; eodem tempore vicissim ea odorantur eædem III, 79, 48 s.; si inde ab ortu mutilata sint, steriles manent cum viri tum mulieres III, 367, 14 ss.; quibus procedente ætate mutilantur steriles evadunt III, 367, 24 ss.; quibus viris inde ab ortu manca sunt per totam vitam barba carent et eunuchis similes manent III, 367, 16 s.; quibus vero mulieribus, non pubescunt III, 367, 16; iis perfricatis voluptatem percipiunt pueri pubertati proximi et viri steriles III, 339, 2 ss.

Genitalia interiora; necessario propter munera ita se habere debent qualia se nunc habent III, 293, 10 ss.; unde eorum habitum et dispositionem discere liceat III, 293, 6 ss.

Genitalia masculina; quomodo eorum ratione a se invicem differant animalia sanguine prædita III, 34, 36 ss.; cf. III, 321, 30 ss.

Genitor; actu formam habet III, 349, 8; actu id est quod potentia motus quod proles generatur III, 349, 1 s.; ejus motui (semini indito) formam debent partes animalis III, 348, 54 ss.; ejus munus est ut semen faciat non vero prolis partes III, 348, 15 ss.; semini indit motum suum III, 348, 25 s.; III, 349, 1; ei debetur semini calor inditus III, 362, 8; igitur eodem redit utrum ab eo pendere dicas fœtus generationem an a semine III, 348, 24 s.; ab eo pendet fœtus generatio, etiamsi non amplius tangat, sed solummodo olim tetigerit id unde fit III, 348, 32 ss.; ei debetur mutatio qua sensitivum simile fit scienti qui non contemplatur quum antea simile esset scientiæ capaci qui nondum didicit III, 451, 44 s.

Genitores feminarum (θηλυγόνοι); quinam sint IV, 6, 17.

Genitum; omne principium habet, 281, 10; 304, 22; semper a subjectis suis separari possunt II, 433, 36; ubi genitum est, erit II, 324, 17; igitur in individuo momento genitum est II, 324, 34 s.; exemplum citatur, 115, 20.

Genitura (γονή); quidnam et quomodo a semine differat

III, 833, 48 ss.; est pars similaris humida et mollis III, 2, 12; III, 230, 50; item quod ei respondet III, 2, 18; III, 230, 51; liquida est et superfluum III, 292, 52; igitur recte eadem parte emittitur qua urina III, 293, 5 s.; residuum est vel ex eo fit III, 371, 22 s.; ejus materies humida est III, 367, 49; ejus calor vero acquisitus III, 367, 49 s.; hinc ejusdem naturæ est ac cerebrum III, 367, 48; humor postumus est III, 53, 12; non in omnibus animalibus segregata est III, 53, 14 s.; ea carent plantæ III, 343, 16 s.; ea carent pisces epitragiæ III, 75, 29 s.; omnium animalium humida est, non vero sanguis, ut censet Hippo III, 435, 31 ss.; eam primam animam esse censet Hippo III, 435, 33; eam igne liquescere constat IV, 139, 17 s.; frigida est, idque quare IV, 142, 44; calida est, corrupta vero haud amplius III, 625, 1 s.; ebriosorum hominum in aquam resolvitur fr. 209, b; cur eam alii calidam, alii frigidam dicant III, 625, 4 s.; ad terram pertinet III, 624, 29 s.; refrigeratione coagulatur III, 624, 32 s.; asini frigida est III, 369, 37 s., 41 s., 44 s.; equi vero calidior III, 369, 45 s.; et avium et reliquorum animalium alba est III, 104, 42 s.; cur apud nonnullos loturam piscium redoleat IV, 142, 20; ejus meatus foris apud animalia vivipara pedestria idem est qui urinæ, intus vero non idem III, 79, 24 s., cf. III, 17, 7 ss.; apud animalia vesica carentia foris etiam idem est ac sicci excrementi, intus ambo meatus sibi invicem adjacent III, 79, 27 ss.; eam in feminam emittit mas III, 347, 14; III, 351, 7; idque apud omnia sanguine prædita III, 370, 42; pluribus diebus conceptum condit III, 343, 35; ea emissa a se invicem absolvuntur animalia sanguine prædita III, 343, 35 s.; postquam in feminam intromissa fuerit, consistunt ac propriam formam recipiunt animalia III, 347, 14 s.; ejus seminalem vim nonnulli medullam esse censent, idque perperam III, 237, 3 s.; in ea abit animæ principii germen III, 352, 18 s.; diluitur ac in spiritum convertitur ejus corpus (intra feminam) III, 352, 22; hinc non semper quæri debet an exierit, nec an concepti pars fiat III, 352, 23 ss.; ei potentia non actu continetur anima III, 352, 28 s.; ejus ope animam sensitivam impertiunt animalium mares qui eam habent III, 359, 13 s.; motum ciet, non menstrua II, 604, 26; intus manet donec constiterit conceptum III, 341, 36, cf. III, 343, 32 s.; maris rejiciunt feminæ eadem parte qua urinam et menstruam purgationem emittunt III, 292, 54 ss.; si vicerit nascitur mas patri similis III, 398, 25 s.: si victa fuerit, eatenus quatenus victa fuerit, in contrarium abit proles III, 398, 26 ss., cf. 47 ss.; III, 399, 30; eodem redit utrum de ea loquaris an de motu mores condente aut augente III, 393, 22 ss.; si ei tribuenda est monstrorum causa, vix aliter de iis disserere licet ac Democritus III, 401, 49 s.; nihil ad duplicem ovorum colorem sed ea consistit solummodo III, 374, 44; medio loco inter ejus exitum et os quærendum est sessilium sensus principium III, 282, 29 ss.; cur qui ea vacant acutam vocem reddant IV, 181, 7 ss., v. *Semen*.

Genituræ destinatus meatus; eodem modo se habet apud locustas mares quo apud feminas uterinus III, 60, 34 s., 39, cf. *Uterinus meatus*.

Genituræ profluvium (ἡ τῆς γονῆς πρόεσις); multis metuentibus accidit IV, 258, 45 s.; cur accidat fatigatis per somnum, metuentibus et morientibus IV, 135, 20 ss.; item fatigatis aut tabe consumptis IV, 148, 43 ss.; cur sponte accidat dormientibus IV, 282, 39; in id proni sunt calidi et humidi, idque quare IV, 143, 44 s.

Genituram (ad) pertinentia corpuscula; arenacea quædam habet locusta mas, idque ubinam III, 60, 52 ss.

Genius (ὁ δαίμων); ubi bona dat, non opus est amicis secundum poetas II, 181, 44.

Genii (δαίμονες); iis debetur justitia vel pietas quæ aut pars aut sequela justitiæ est II, 244, 49; erga eos peccatum impietas est II, 246, 8, v. *Dæmones*.

Genius bonus; aleatori pro bono gubernatore est II, 239, 6; absurdum foret si aleatores magis diligeret quam viros præstantissimos et prudentissimos II, 239, 7.

Gens (γένος); ex iis constat civitas, 530, 12, 19; si virtute longe ante alias eminet, eam regiam esse justum est, 542, 27; propter earum virtutes interdum reges creati sunt, 580, 19; ingenio excellentes degenerant in mores insaniores, 366, 22; stabili ingenio præditæ in torporem et stoliditatem, 366, 24; quamobrem in foris nonnullis ejus potius quam testamenti ratione sententia feratur IV, 261, 15 ss.; de ea ementiri non licet IV, 261, 17; quænam inprimis argumenta suppeditent tragœdiæ aptissima, 466, 41; 467, 3; 468, 28.

Gens (ἔθνος); quomodo a civitate differat, 497, 25; utrum ex una vel e pluribus civitatem constare præstet, non ignorare debet politicus, 522, 45; ejus potius quam urbis circumscriptionem habebat Babylon, 522, 40; quæque rerum publicarum arbiter est, 538, 32; quibus bellicus habitus cordi est, suo exemplo probant lac optimum infantum alimentum esse, 622, 38; nonnulli fundos seorsim possident, fructus vero in commune collatos consumunt, 500, 14; ferissimæ non semper fortissimæ sunt, 627, 13; multæ liberæ a vino abstinent, 637, 16; qui de iis bene meruerant, reges creati sunt, 580, 21; ei bonum conciliare ac conservare pulchrius et divinius est quam individuo II, 2, 6; eas haud lenius quam tyranni tractant apud quos summa est potestas, 536, 18; quibus honorata est, in æmulationem proclives, 362, 45; multæ Caucasum incolunt III, 569, 41; celerrimi et maximi earum interitus bellis fiunt III, 571, 33 s.; intereunt tamen et morbis vel sterilitate III, 571, 34 s.; qui sterilitate fiunt earum interitus vel subito vel pedetentim locum obtinent III, 571, 35 s.; omnes earum interitus tamen multo citius fiunt quam mutationes quibus alia terræ loca exsiccantur, dum alia humida fiunt III, 571, 28 ss.; hinc integræ intereunt antequam hujusmodi mutationum et initium et finem commemorare possint III, 571, 31 s.; hinc latent earum migrationes, qua exsiccatas terræ partes relinquunt III, 571, 36 s., cf. 39 ss.; idque quia alii eas statim relinquunt, dum alii remanent, donec nullam amplius multitudinem nutrire valeant III, 571, 37 ss.; latent item migrationes earum quibus loca paludosa siccescentia incolere incipiunt III, 571, 43 ss.; idque quia paulatim fiunt III, 571, 46 ss., v. *Populus*.

Gentes septentrionales; cur rectos capillos habeant IV, 304, 33 ss.

Gentilitii agri; eos vendiderunt Byzantii, ut pecuniam sibi pararent, 640, 40.

Genu; femori et cruri commune est III, 12, 36 s.; tibia propius est secundum proverbium II, 111, 3; quænam juxta id decurrant venæ secundum Diogenem Apolloniatem III, 89, 3; quiescit tibia mota III, 517, 34; eorum flexura coxarum flexuræ contraria est III, 18, 31 s.; in convexum flectitur III, 314, 51 s.; iis secundum naturam est ut in anteriora flectantur IV, 146, 41 s.; igitur contrario modo ac pes III, 314, 52; ea in concavum flectit homo III, 304, 17 s., 20 s., cf. *Crura*; iis plerumque flectuntur crura animalium progredientium III, 310, 31 s.; si quid animal progrediens eo careret, crura in flexura flecteret III, 310, 32 s.; olim perperam arbitrabantur elephantes iis carere III, 310,

operimento et coctione indiget III, 326, 6; utero continetur III, 326 5 s.; eorum medium, i. e. causa, γινόμενον esse debet, 163, 41; divisibilia sunt, 163, 30; se habent ad facta, ut lineæ ad puncta, 163, 31; cum factis connecti nequeunt, 163, 26; eorum nonnulla ita se habent ut conclusiones reciprocent, 164, 10; eorum alia semper et in omnibus fiunt, alia ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, 164, 22.

Gingivæ (οὖλον); carnosæ sunt III, 10, 46; est pars multipartita oris III, 10, 45 s.; ex iis sine dolore fluxus sanguinis fit III, 262, 35 s.

Ginnus (γίννος) ad jumenta pertinet III, 7, 48; est mulus mutilus III, 370, 26 s.; generatur ex equa inter gestandum male affecta III, 129, 29 ss.; igitur nanis et porcellis cordis comparari possunt III, 129, 30 s.; III, 370, 28 s., 32, 34; procreari potest vel coitu fœcundo muli III, 370, 26; evenit ut e coitu muli et equæ procrearetur III, 129, 23 s.; vel ab equis et asinis, ubi conceptum intra uterum ægrotavit III, 370, 27 s.; pudendum magnum habent III, 129, 32.

γινόμενα· v. *Gignitur* (*quod*).

γινόμενα ὡς ἐπὶ τὸ πολύ· eorum medium etiam ὡς ἐπὶ τὸ πολύ est, 164, 31; eorum quoque principia immediata erunt, 164, 32.

Glabri (οἱ λεῖοι); quamobrem immodicæ purgationi obnoxii sint IV, 311, 18 ss.

Glacies (κρύσταλλος); quid II, 559, 40; aqua est congelata, 162, 46; omnis ad aquam pertinet III, 619, 33; III, 623, 37 s.; est congelatio humidi frigidi II, 456, 33; est frigoris excessus II, 456, 33; igitur ex ea nihil fit II, 456, 38; solius caloris privatione concrescit II, 623, 43; liquabilis est calore III, 619, 25; comburi nequit III, 621, 48, 50; fragilis, non ruptilis III, 620, 20; actu et per accidens sicca est, potentia vero et per se humida III, 233, 45 ss.; si quid ex ea confecisset natura, id non in calido posuisset, ut conservaret, idque quare III, 546, 46; eam nullus insanus idem esse putat quod ignem II, 448, 23; in ea piscatus gratia tentoria construunt Ponti incolæ III, 567, 31 ss.; ea perfracta piscantur iidem III, 567, 33 s.; ea plumbi loco utuntur iidem, ut immobiles maneant arundines III, 567, 35 s.; exemplum citatur IV, 235, 21.

Glacies esse; est certo quodam modo densatum esse II, 559, 20 s.

Glacies ad Aquilonem positæ; ubi eam sol resolvere cœpit præcursores spirant, ubi jam resolvit anniversarii IV, 253, 30 ss.

Gladius; absurdum est si censeas eum semper in gladios dividi II, 422, 52; eum facit motus instrumentorum notionem artis continens III, 349, 4 ss.; ejus munere fungi potest manus III, 290, 41 s.; quinam acutus dicatur, 183, 12; eum quum in me distringeret filius tuus, occidi ipsum, 452, 35.

Gladius loliginum (τὸ καλούμενον ξίφος); ita vocatur loliginis et lolii pars dura III, 57, 24; qualis III, 278, 31 s.; ubinam situs III, 57, 23 ss.; ossibus vel piscium spinis pro portione respondet III, 240, 45 s., 51 s.; quænam sit ejus utilitas III, 240, 50; quomodo se habeat et quomodo a sepio differat, III, 57, 24 ss.; cartilagini similior est III, 57, 27; figura ipsorum animalium alveum refert III, 57, 28.

Gladius (ξιφίας); utrinque octonas duplices branchias habet III, 28, 41; quale rostrum habeat fr. 181, a; dentibus caret *ibid.*; fel ad intestina porrectum habet III, 30, 48 s.; versus canis exortum sub pinnis habet vermiculum quem asilum vocant III, 164, 5 ss.; eoque tanto dolore afficitur, ut interdum in naves insiliat III, 164, 8 ss.

Glanis (γλάνις); piscis fluviatilis est 171, 31; III, 191, 33; fluvios ac lacus incolit III, 164, 36; ei, quod ad caudam similis est cordylus, sed longe minor III, 6, s.; quot et quales et ubinam sitas habeat branchias III, 28, 39; fel in jecore habet III, 30, 40; dentes durissimos habet III, 191, 49 s.; ova cohærentia edit III, 116, 30; ubinam pariant cum majores, tum minores III, 116, 34 ss.; earum ovum ervum magnitudine æquat III, 117, 12; tardissime ex earum ovis generantur pisciculi III, 117, 3 ss.; femina post partum ova non amplius curat III, 191, 34 s.; mas vero custodit ova et pullos, idque quare III, 117, 4 ss., 25 s.; III, 191, 35 s.; pisciculos ab iis arcet III, 191, 37 s.; idque quamdiu III, 191, 38 ss.; hoc faciens saltat et sonitum ac murmur edit III, 191 42 s.; inde agnoscitur a piscatoribus locus ubi degit III, 191, 41; radices, quibus adhærent ejus ova ab aqua profunda ad brevia transferunt piscatores III, 191, 44 s.; pisciculos hamo affixos rapit III, 191, 47 s.; atque ita capitur si junior ac imperitus sit III, 191, 46 s.; si vero senior ac peritus hamum dentibus frangit III, 191, 48 ss.; summa aqua natat III, 164, 36 s.; ideo sub canem sideratur et tonitru consopitur III, 164, 36 ss.; in locis brevibus sæpe a dracone serpente occiditur III, 164, 39 s.; prægnans pravus est III, 171, 31; femina mari præstat III, 171, 33.

Glans (βάλανος); cur partem apici proximam amariorem habeat IV, 219, 18 ss.; cur ad eas vinum et aqua dulciora sentiantur IV, 228, 5 ss.; inveterascentes amaræ fiunt, idque quare IV, 219, 24; tostæ rursus calefactæ meliores fiunt IV, 227, 24; lubenter a suibus eduntur, sed eorum carnem humidam reddunt III, 166, 11 s.; abortiunt scrofæ, si prægnantes multas edant III, 166, 12 ss.; ubi deficiunt, eas abditas condit pica III, 183, 5; iligneis saginantur sues III, 154, 25 s.

Glandes (*belotæ*) in casta (*cafta*, Meier.) sunt IV, 27, 19.

Glandes (βάλανοι); testacea sessilia sunt III, 71 39; circa saxorum cava nascuntur III, 88, 49 s.; minime olfactum habere videntur III, 71, 37 ss.; ejus descriptio fr. 178, a.

Glans (pudendi virilis); quidnam III, 11, 21; carnea et semper lævis est III, 11, 20; ei circumdata cutis nomine caret II, 11, 22; quæ, si dissecetur, non coalescit III, 11, 23 s.; idque quare IV, 295, 8 ss.

Glanus; v. *Hyæna*.

γλαφυρός· v. *Elegans*.

Glauco Teïus; de actione poetica tractatum conscripsit, 385, 23.

Glauco; contraria ratione ac ille dicit consideranda sunt τὰ πολλαχῶς λεγόμενα, 480, 14.

Glaucoma; potius siccitas quædam oculorum est III, 417, 10 s.; iis inprimis oculi cæsii obnoxii sunt III, 417, 8; item senes idque quare III, 417, 11 ss.

Glaucus; Deli cum Nereidibus habitat et volentibus vaticinatur fr. 255, b.

Glaucus; cur arma cum Diomede mutaverit fr. 136, a; qualia dederit Diomedi apud Homerum II, 63, 17; secundum proverbium eo usque tantum socius erat, dum pugnare valebat amicus vel dum vectigalia suppetebant II, 221, 20 (cf. Præf. t. II p. II, B); ejus epitaphium fr. 317, a.

Glaucus (γλαῦκος); piscis pelagicus est III, 158, 17; paucas appendices intestinorum habet III, 33, 51 s.; æque bonus est prægnans vel vacuus III, 171, 20; æstate per sexaginta dies latitat III, 160, 33 s.

Glaucus color (φαλιότης); exiguo constat discrimine IV, 324, 48; quid in plantis sit IV, 42, 20.

Glaux; v. *Noctua*.

deorsum et versus medium fertur II, 424, 17; II, 425, 35 s., 53; II, 426, 1; II, 427, 47; II, 429, 13; id est quod semper naturaliter deorsum fertur, si non impediatur II, 429, 10 s., cf. II, 428, 26 s.; igitur id est quod omnibus subsidit II, 428, 25; II, 430, 34; probatur nec id esse quod plus solidi, nec id quod minus vacui continet II, 425, 48 ss.

Grave et leve; iis omnes usi sunt, paucis exceptis, tamen de iis nihil definivere II, 423, 36 ss., cf. 44 ss.; II, 424, 21 ss., 36 s.; de iis opinionem magis novam quam Plato protulerunt qui vacuum esse statuunt II, 425, 5 ss.; nihil de iis determinarunt Empedocles et Anaxagoras II, 425, 32 s.; aliquid vero nonnulli eorum qui vacuum esse negant II, 425, 33 s.; cui nihil inest, id inane esse, probare conantur ejus assertores II, 293, 18; si quis omnino asserere vellet inane exstare horum materies esset II, 298, 36 s.; potentia multis modis dicitur II, 349, 39 s.; se invicem respiciunt II, 369, 44; eorum consideratio cognata est cum sermonibus de motu II, 423, 30; ita res vocamus eo quod naturaliter certo aliquo modo moventur II, 423, 31 s.; eorum operationes nomine carent, nisi si quis eas *impetum* (ῥοπήν) vocare velit II, 423, 33; quasi fomenta quædam motus in se continent II, 423, 35; lationis causa sunt II, 298, 38 s.; tactus contrarietates sunt II, 454, 50; densitas quædam et raritas esse videntur III, 356, 39 ss.; a corporibus quibus insunt differunt, etiamsi ab iis separari nequeant II, 296, 44; quia sensibilia sunt, in infinitum dividi possunt III, 488, 3 ss.; eorum materies, quatenus tale quid potentia est, gravis materies est, quatenus vero tale quid levis materies II, 429, 51 s.; eorum alterum non exstabit, si omnia elementa unica constant materie II, 430, 37 ss.; non pendere probantur proportione inter vacuum et plenum II, 426, 4 ss.; duo sunt quia et loca duo, medium et ultimum II, 429, 40 s.; nec agere nec pati valent, idque quare II, 454, 52 s.; exstat aliquid inter ea intermedium, cui ambo vicissim competunt, idque quare II, 429, 42 ss., cf. II, 430, 9 ss.; cui ambo vicissim competunt, alio modo gravia et levia sunt ac terra et ignis II, 428, 30 s.; naturaliter ad loca propria moventur, præter naturam vero ad opposita II 348, 35 ss.; ubi præter naturam moventur manifestum est ea ab aliquo moveri, non vero ubi naturaliter II, 348, 37 s; probantur a se ipsa moveri non posse II, 348, 39 ss.; potentia et natura alicubi sunt II, 549, 37; moventur ab aliquo II, 349, 1 ss.; a quonam moveantur II, 350, 5 ss., v. *Moventur (quæ naturaliter ab alio)*; secundum locum moventur II, 427, 46 s.; in sese motus principium habere videntur II, 427, 47 s.; II, 428, 3 s.; idque quia eorum materies substantia proxima est II, 428, 4 s.; in latione sibi respondent quomodo in substantia privatio et forma II, 273, 43; II, 594, 40; supra et infra determinantur II, 406, 26; partim simpliciter dicuntur, partim respectu ad aliquid II, 423, 41 s.

Grave et leve potentia; id est quod movet (naturaliter secundum potentiam) II, 427, 19 s.

Grave et leve simpliciter; de iis nihil antiquiores dixere II, 423, 44 ss., cf. II, 424, 21 ss., 36 s; exstare nequit nec iis qui e triangulis corpora componunt, nec iis qui magnitudini et parvitati causam gravitatis et levitatis tribuunt et præterea unicam esse materiem putant II, 426, 31 ss.; iis intermedia corpora alia aliis vel simplicibus graviora aut leviora esse non poterunt si sequaris opinionem vel eorum qui vacuo et pleno levitatis et gravitatis causam tribuunt, vel eorum qui has a magnitudine et parvitate pendere putant et plures subcontrarias esse censent materies II, 426, 33 ss.; revera exstare probantur II, 429, 8 ss.

Gravissimum; quidnam II, 369, 40.

Gravitas (βαρύτης); eam perperam omnibus rebus tribuunt nonnulli II, 429, 11 s.; ea inter se differre atomos putat Democritus II, 449, 37; quidnam tanquam ejus mensuram adhibeant II, 574, 54 ss.; ejus mensura gravitas est II, 575, 24; ejus mensura est pondus determinatum II, 629, 20; eam omnia habent, excepto igne II, 428, 50 s.; eam vel omnia vel nonnulla corpora sensibilia habent II, 411, 41; omni caret ignis II, 429, 23 s.; ea necessario carent unitates II, 412, 50; eam quando habeant aqua et aer II, 429, 1 s.; eam excepto igne, in suo loco habent omnia elementa II, 429, 2 s., cf. II, 430, 18 ss.; duobus modis dicitur II, 574, 39 ss.; ejus mensura unum est II, 574, 38; species motus non est, sed motus ad eundem locum II, 314, 27 s.; terræ motus ad se ipsum est II, 314, 28; vim quandam habet qua deorsum pellit corpora II, 431, 43; si ejus vis vincat vim qua distractioni resistunt continua, celerius deorsum feruntur corpora II, 431, 45 ss.; si vincatur supernatant II, 431, 47 s.; ea prædita corpora medium petunt II, 413, 41; in ea non idem est unum quod in motu II, 520, 20 s., v. *Pondus.*

Gravitate carens (ἀβαρές); ei quædam propria sunt II, 502, 9.

Gravitate præditum (τὰ ἔχοντα βάρος); eorum alia aliis leviora esse dicuntur II, 426, 2 s.

Gravitas et levitas; e Pythagoreorum principiis explicari nequeunt II, 481, 29 s.; earum pertractatio in alium locum differtur II, 369, 35 s.; necessarium esse probatur nonnulla corpora iis prædita esse II, 414, 26 ss.; immo omne corpus definitum II, 414, 40 ss., cf. II, 415, 2 s., 17; necessario atomis competent, si iis competat caliditas et frigiditas II, 449, 34 ss.; iis præditum corpus necessario aliquid elementorum est II, 419, 50; vel ambæ vel alterutra competit rebus quæ se invicem tangunt II, 445, 13; secundum eas alterantur corpora II, 526, 16; igitur affectus et qualitates sunt substantiarum quæ moventur II, 526, 13 ss.; cum ipsæ tum earum actiones et alterationes affectus vocantur II, 529, 21 s.; iis carens corpus si moveatur necessario vi movebitur, idque motu infinito II, 414, 40 s.; quo majores sunt, eo celerius feruntur corpora II, 295, 16 s.; corporum affectus sunt III, 228, 44 ss.; a calido, frigido, humido et sicco pendent III, 228, 43 ss.; mortis et vitæ, somni et vigiliæ, senectutis et vigoris, morbi et sanitatis causæ esse nequeunt III, 232, 15; eas negligit mathematicus II, 588, 8.

Gravitatis et levitatis effectivum (τὸ βαρυντικὸν καὶ τὸ κουφιστικόν); id est quod movet (naturaliter secundum locum) II, 427, 18 s.

Gravitas vocis; partium affectus est III, 414, 14; tarditas est IV, 180, 36; IV, 308, 26, cf. *Vox gravis.*

Gravitas (σεμνότης); quidnam, 367, 13; est affectus moralis animæ laudandus II, 149, 37; II, 216, 34, II, 217, 2; inter contumaciam et placendi studium media II, 149, 30; II, 195, 34; II, 217, 3; quidnam ei proprium sit II, 149, 38; II, 217, 5 s.; spectat hominum congressus II, 149, 31; abest a domini imperio in servum II, 488, 16; 604, 19.

Gravius (βαρύτερον); non omne grave est II, 411, 49 s.; alia re gravi necessario gravius est II, 412, 16; sub eo jacere nequit levius II, 404, 49; eodem impetu quo levius ferri nequit IV, 198, 13 s.; in aqua vel in aere medium petit propter conversionem II, 405, 45; excessu partium æqualium constat II, 424, 33; secundum Platonem id est quod ex pluribus iisdem, nempe triangulis constat II, 424, 29, 40, 42, 47, 48; quærendum ab iis qui omnia quæ alicui videntur vera esse

putant an tale sint quod infirmis aut quod robustis hujusmodi esse videtur II, 510, 49 s.

Gregalia (ἀγελαστικά); alia pedestria, alia volatilia, alia natatilia sunt III, 3, 30, 32 ss.; item alia civilia, alia dispersa III, 3, 31 s., cf. 38 s.; alia domi manent, alia migrant III, 3, 43 s.

Gressilia (πορευτικά); ea tanquam genus anima præditorum agnoscunt bipartita divisione utentes III, 224, 43; multa et natant III, 3, 26 s.; omnia quattuor membra dependentia habent III, 298, 32 ss.; idque vel crura vel brachia III, 298, 35; manifesto intra se habent ventriculum III, 234, 45 s.; apud ea partes quæ corpus promovent, pectori appensæ sunt III, 533, 10 ss.; apud ea distincta sunt anterius ac posterius, superius ac inferius, dextrum ac sinistrum III, 261, 26 ss.; igitur eorum corpus bipartitum est III, 261, 25 s.; exceptis molluscis omnia distincta habent supra et infra III, 359, 42 s.; iis omnibus necessariæ sunt partes anteriores III, 289, 20 s.; locum mutant alimenti suppetias intra se habentia, idque ubinam III, 411, 41 ss.; apud ea plerumque a masculino genere sejunctum est femininum III, 345, 2 s.; alia eorum coeuntia semen emittunt alia non III, 345, 4 ss.; in universum majora sunt quam sessilia III, 345, 10 ss.; idque quare III, 345, 6 ss.; hinc in universum semen projiciunt III, 345, 12 s.; eorum sensus principium medio loco inter dextra et sinistra quærendum est III, 282, 32 s.; iis necessarius est sensus, idque quare III, 474, 12 ss.; nec solum sensus qui contactu percipiunt, sed etiam eminus, idque quare III, 474, 40 ss.; III, 477, 1 ss.; pulmonem habent III, 274, 2, cf. III, 263, 1 s.; iis accensendi sunt serpentes et quadrupedes oviparæ III, 274, 2, cf. III, 263, 1 s.; item crustata omnia III, 285, 24.

Gressus; in æquabili potius fatigat, idque quare IV, 147, 27.

Gressui dicata instrumenta (πορευτικὰ ὄργανα); eorum ope viviparæ ab oviparis distingui nequeunt III, 346, 2 s.; idque quare III, 345, 43 ss.

Grossus (οἱ ἐρινεοί, τὰ ἐρινά); caprifici continetur psen, dum vermis est III, 102, 27 s.; ficus decidere vetat idem, idque quomodo III, 102, 29 ss.

Grumi (στραγγαλίδες); quando in mammis oriantur III, 144, 22 ss.

Grus (γέρανος); individua avium species est III, 226, 12; avis gregalis est III, 3, 34; III, 157, 49 s.; item animal civile III, 3, 40; duci obtemperant III, 3, 41; III, 181, 36; unica avis est quæ secundum ætates colorem mutat, idque quomodo III, 49, 4 ss., cf. III, 424, 31 s.; idque quare III, 424, 32 ss.; quomodo coeant III, 77, 45 ss.; cito coitum peragunt æque ac passeres III, 77, 47 s.; e remotissimis regionibus ad ultimos terræ fines migrant III, 156, 36 s.; III, 157, 16 s., cf. III, 161, 23; nempe e Scythicis campis ad paludes supra Ægyptum sitas III, 156, 37 s.; ibique Pygmæos aggredi dicuntur III, 156, 39; coturnicibus robustiores sunt, ideoque post eas et vere et autumno migrationem inchoant III, 157, 5 ss.; quonam igitur mense abeant III, 157, 8 s.; quomodo volent fr. 173, b; adverso vento volant III, 157, 17 s.; falso contendunt eas iter facientes pro libramento lapidem ferre III, 157, 18 ss.; multæ res eas spectantes prudenter institutæ videntur III, 181, 22 s.; in altum subvolant et longinqua despiciunt III, 181, 23 s.; nubes atque tempestates videntes quiescunt nec avolant III, 181, 24 s.; qui in supremo agmine sunt sibilando signum dant III, 181, 26 s.; quanam positura dormiant III, 181, 28 s.; iis dormientibus quidnam agat dux III 181 29 ss.; adeo acriter inter se pugnant ut sese vivos capi sinant III, 182, 49 ss.; quot ova pariant III, 182, 51 s.; quænam signa de futura tempestate dent fr. 159, a; violenter sonant, idque quare III, 656, 17; earum voces imitatæ III, 655, 28; ejus gulam sibi optabat Philoxenus II, 36, 44; II, 212, 24; IV, 260, 18.

Gryllio; sculptor cui exsculpendas imagines tradiderat Aristoteles fr. 332, b.

Gryllus; ejus encomia et epitaphia multi scripserunt, idque quare fr. 41, b.

Gubernaculum; eo pauxillulum translato magna fit proræ transpositio III, 522, 48 s.; quamobrem in puppi collocetur IV, 60, 1 s.; vectis instar in mare agit IV, 61, 1 s.; copioso vento retrahendo obsistere nequit, pauco vero potest IV, 60, 46 s.; cur tantam habeat vim, ut ab exiguo clavo et unius hominis viribus magnæ moveantur navigiorum moles IV, 59, 24 ss.; eo fit gubernatio, idque quatenus III, 450, 32 ss.; ei comparatur avium orrhopygium III, 311, 50; navium cursum dirigit III, 311, 50 s.; igitur in loco ubi cum navi cohæret flecti debet III, 311, 51 s.; navibus eo carentibus comparantur insecta alata III, 312, 4 s., v. *Clavus*.

Gubernacula (πηδάλια); ea habent nonnulla insecta salientia III, 67, 50; retro flectuntur ut quadrupedum crura III, 67, 50 s.; introrsum flecti debent III, 284, 47 s.; igitur ea a posteriori parte habent locustæ III, 284, 46 s.; eorum ope sonum producunt locustæ III, 72, 6.

Gubernandi ars; ei inest excessus, defectus et medium II, 195, 9; de ea magis fit deliberatio quam de gymnastica, idque quare II, 28, 3; in ea agentes occasionem dispicere debemus II, 16, 1; in ea bonum quando sciat gubernator II, 133, 14; in ea multum valet fortuna II, 238, 35 s.; ideoque sæpe imprudentes in ea prospero successu utuntur II, 238, 33 ss.

Gubernatio; manu et gubernaculo fit III, 450, 32; idque manu tanquam eo quod movet, gubernaculo tanquam eo quod movet et movetur III, 450, 33.

Gubernator; navis actus est III, 445, 29; ei comparatur deus III, 640, 41 s.; non constat an ei comparari possit anima III, 445, 28 s.; ejus officium non est ut nautis imperet vel iis vim inferat, 603, 33; semper nautarum unus est, 527, 9, 13; subditorum utilitatem spectat, sed per accidens ipse utilitatis particeps fit, 527, 11, 12; etiamsi a remige et a proræ præfecto differat, tamen iis commune est officium, 523, 24; scit quando navigandum sit, non vero quando secandum II, 133, 14 ss.; eum eligere nemini competit, nisi gubernandi perito, 532, 11; melius de clavo judicat quam faber, 532, 30; ejus instrumentum inanimatum clavus, 484, 52; animatum vero proræ præfectus, 485, 1; qualis sit clavi forma cognoscit et præcipit II, 263, 40; quomodo cum perditionis tum salutis navi causa sit II, 264, 39; II, 515, 29 ss.; bonus sæpe causa est cur bene vehatur navis male comparata II, 239, 4 s.; peritus optimus, 179, 46; valido sed surdastro populum comparabat Plato, 390, 18.

Gubernium (τὸ κυβερνᾶν); quidnam respondendum ægro ferenti quod ei non concedatur II, 160, 48.

Gula (στόμαχος, οἰσοφάγος); posterior et carnosa pars colli est III, 10, 50, 52 s.; intus ante spinam sita est III, 11, 1; unde nomen (græcum) desumpserit III, 14, 8 s.; intra collum sita est III, 14, 7 s.; superne ori appensa est III, 14, 47 s., cf. III, 32, 5; pone arteriam sita est apud omnia quæ eam habent III, 14, 10 s., 48; membranaceis ligamentis cum spina dorsi et arteria connectitur III, 14, 49; trajecto transverso in ventriculum desinit III 14, 50 s.; III, 31, 42; III. 32 6;

H.

226, 32 ss.; animal pedestre sanguine præditum est, ideoque longiorem habet vitam III, 529, 13 s.; natura constat III, 220, 37; igitur dicere non sufficit e quanam materie factus sit III, 220, 42; dicendum est quare et quanam potentia talis sit II, 220, 40 s.; ejus figuram cuivis manifestam esse dicit Democritus III, 220, 52 s.; igitur censere videtur eum forma et colore constare III, 220, 53 s.; quia hæc ejus ratio est sine certis quibusdam partibus esse nequit, aut certe non bene, aut non sine proxime ad has accedentibus III, 220, 14 ss.; ideoque ejus generatio hac ratione fit III, 220, 18 s.; atque aliæ ejus partes prius, aliæ posterius fiunt III, 220, 20; eos nonnulli olim e terra natos esse contendunt III, 391, 5 ss.; quodsi verum sit, aut ex ovo aut e verme nati sunt, idque quare III, 391, 8 ss.; si revera principium generationis habuerunt verisimilius est, eos e verme natos esse, idque quare III, 391, 16 ss., v. *Terrigenæ*; qui loca calida incolunt, an diluvio perierint ita ut tanquam juvenes sint ad senes qui frigida loca incolunt IV, 193, 3 ss.; non ut fors tulerit ex elementis constant, sed proportione quadam et compositione III, 441, 37 ss.; igitur eum nihilo magis cognoscet anima si ex elementis composita sit III, 441, 36 ss., 44 ss.; in minima dividi, ideoque nonnisi oppositione misceri possunt III, 481, 35 ss.; si quis eum vinctum in lacum Asphaltiten injecerit, supernatabit, idque quare III, 582, 24 ss.

Homo (*de ejus partibus externis*) quare ab eo incipiat de partibus tractatio, in eum vero desinat de generatione III, 76, 29 ss.; ejus partes alius hominis partibus specie eædem sunt III, 1, 18 ss.; ejus partium externarum situs exponendus quo melius comparari possint animalium partes externæ III, 12, 44 ss.; e quibusnam partibus constet III, 227, 33 ss.; ejus partes anteriores et posteriores pro portione respondent quadrupedum supinis et pronis III, 18, 52 ss.; necessario omnium animalium nobis notissimus est III, 8, 17 s.; igitur ejus partes externæ tanquam exemplar partium omnium aliorum animalium proponendæ sunt III, 8, 14 s.; ejus partes externæ sensui patent III, 8, 18 s.; nihilo minus enumerandæ sunt cum ordinis causa tum ut sensui rationem jungamus III, 8, 19 ss.; idque quo ordine III, 8, 21 s.; ei inprimis partium affectus ut fors tulerit insunt III, 414, 17 s.; dextra et sinistra, superiora et inferiora, anteriora et posteriora habet III, 11, 47 s.; apud eum proportione sibi respondent superiora et inferiora III, 289, 27 s.; magis secundum naturam se habet quam reliqua animalia omnia III, 306, 48; igitur ejus dextra maxime dextra sunt III, 306, 50; item maxime libera et immobilia apud eum sunt sinistra III, 306, 46 s., 51; hinc et magis apud eum distincta sunt ante et supra III, 306, 53 s; sinistra magis libera habet quam quadrupedes viviparæ excepto elephante III, 17, 38 s.; igitur unicum animal est quod ambidextrum fiat III, 17, 49 s.; omnium animalium frigidissima habet sinistra III, 259, 33 s.; solus rectus est III, 239, 30 ss.; III, 247, 7; III, 254, 1; III, 289, 11; III, 290, 10 s.; III, 293, 38 s.; III, 294, 41; III, 300, 17; III, 312, 40 s.; III, 313, 12 s.; III, 506, 7; III, 532, 34; ejus partium externarum species nobis maxime cognita est III, 243, 34 s.; præterea apud eum solum partes quæ crescunt naturaliter dispositæ sunt III, 243, 36 s.; ejusque pars superior universi parti superiori obversa est III, 243, 37 s.; III, 532, 38 ss.; III, 546, 13; ideoque solus animalium rectus est III, 243, 38; igitur solus anteriora versus prospicit et vocem prorsum emittit III, 254, 2 s.; omnium animalium rectissimus est, idque quare III, 263, 47 s; III, 546, 12 s.; partes superiores et inferiores ad universi partem superiorem et inferiorem conversas habet III, 12, 48 s., cf. 54 s.; igitur omnium animalium maxime secundum naturam dispositas habet has partes III, 12, 46 ss.; item secundum naturam disposita habet anteriora et posteriora, dextra et sinistra III, 12, 50 s.; apud eum a superioribus ad inferiora pondus et corpulenta transtulit natura, idque quare III, 293, 39; hinc nates et suras et femora et crura carnosa habet III, 293, 34 s., 42 s., 50; III, 19, 8 ss., cf. 6; ei laboriosa est statio diuturna III, 293, 47 s.; hinc ei quiete et sessione opus est III, 293, 48 s.; quapropter ei quietis gratia nates dedit natura III, 293, 43 s., cf. 33, 49 s.; quia nates habet, ei inutilis est cauda III, 293, 52 s.; hinc caudæ alimentum apud eum in crura et nates impenditur III, 293, 51 s.; igitur cauda caret III, 293, 32, 51; itaque posteriorum partium et crurum ratione longe a quadrupodibus differt III, 293, 27 s., cf. 53 s.; quibus in rebus ei similis sit simia III, 24, 17 s., 22 ss.; 29 ss., 33; III, 25, 3; ei similior simia quam equus, 200, 32, 41; adulto augentur inferiora III, 289, 32 s.; III, 312, 46 s.; adultus partes superiores inferioribus minores habet III, 21, 54 s.; III, 289, 28 s.; juvenis vero majores III, 22, 8 s.; III, 289, 29; igitur solus animalium non eodem modo ambulat infans quo adultus III, 22, 10 s.; ut rectus incedere possit, necessario bipes esse debet III, 312, 36 s.; item superiores corporis partes leviores habere debet, quæ vero iis substant graviora III, 312, 37 ss.; hinc omnium animalium pedibus præditorum maxima ac validissima habet crura III, 312, 41 s.

Homo (*de singulis ejus partibus externis*); crurum et pedum anteriorum loco brachia et manus habet III, 289, 9 s., 18 s.; III, 290, 11 ss.; duos pedes habet III, 6, 10 s.; duabus manibus et duobus pedibus movetur III, 7, 2; omnium animalium maximos pedes habet, pro portione magnitudinis III, 294, 39 ss.; ejus pedes multifidi sunt sed breves digitos habent III, 294, 53 s.; igitur contrario modo se habent ejus digiti in manibus ac in pedibus quod ad magnitudinem attinet, idque quare III, 294, 43 ss.; ei crurum numero similes sunt aves III, 26, 43; ejus pedibus et manibus similes sunt pedes multifidorum III, 20, 13; gignuntur alii qui plures habent digitos quam eorum natura fert, alii qui unicum tantummodo III, 403, 12 ss., 16; quomodo apud eos se habeat coxa III, 300, 14 ss.; III, 313, 7; eorum coxam statim sequitur crus III, 300, 16; III, 313, 7 s.; ejusmodi talum non habent qualem bisulca III, 20, 32; apud eum ad crurum flexuram usque extenditur venter III, 298, 44 ss.; apud eum recto tramite tractum intestinalem inde ab ore usque ad anum ambiunt caput et truncus III, 286, 49 ss.; brachiis interpositum habet pectus III, 291, 30 s.; igitur ejus pectus latum est III, 291, 33; item carnosum III, 291, 41; apud eos utrique sexui communes sunt mammæ III, 292, 37 s.; III, 53, 16 s.; solus mammas in anteriori parte habet III, 18, 4; quomodo mammarum ratione a quadrupedibus viviparis differat III, 21, 1 s.; duas mammas duasque papillas habet, idque in pectore III, 21, 4 ss; quare in pectore mammas habeat III, 291, 39 ss.; eorum mammæ carnosæ sunt III, 291, 42; quare duas mammas habeat III, 291, 46 s.; quare duriores ac distinctas III, 291, 47, ss.; alatus esse nequit III, 313, 16 ss.; idque primo loco quia sic pluribus quam quattuor cardinibus moveretur III, 313, 18 s.; item quia ei inutiles forent alæ III, 313, 19 s.; ei motus cardines sunt brachia et crura III, 307, 4; quomodo membra flectat III, 12, 14 ss.; III, 18, 24 ss., 30 ss.; ei contrarias habent flexuras membrorum reliqua animalia ex-

cepto elephante III, 18, 7 ss.; III, 304, 21 s.; III, 313, 27 s.; eodem modo quo ille membra flectit elephas III, 314, 44 ss., cf. 41 s.; brachia in concavum, crura vero in convexum flectit III, 304, 17, 19 s.; III. 313, 26 s.; III, 314, 7, 46 s., cf. 41 s.; igitur crura contrario modo flectit avibus III, 304, 15 s.; III, 313, 26 s.; item sibi ipse contrario modo flectit brachia et crura III, 304, 18; apud eos flexiones membrorum alternant III, 314, 47 ss.; item unicuique brachii articulationi semper contrario modo flectitur articulatio cruris ei pro portione respondentis, idque quare III, 315, 1 ss.; apud eum brachiorum et crurum convexitas sibi invicem respondent, ubi flectuntur III, 13, 11 s.; brachiis ad cibum assumendum utuntur III, 291, 12 s.; igitur ea contrario modo flectunt quadrupedibus i. e. introrsus III, 291, 12 ss.; quomodo flectat crura III, 304, 17 s., 20 s.; III, 313, 30; III, 314, 6 s.; crura introrsum flectit III, 298, 27 s.; quare crura anteriora versus ac in concavum flectat III, 313, 34 ss.; quare brachia retrorsum et in concavum III, 314, 7 ss.; ejus crura secundum naturam moventur III, 313, 35 s.; semper scapulas movent ambulantes III, 311, 40; eorum proprius motus est ambulatio III, 436, 19 s.; solus animalium faciem habet III, 8, 40 s.; quænam ejus pars vocetur facies III, 253, 53 s.; ei facie et auribus similis est martichoras *secundum* Ctesiam III, 22, 41 s.; os parvum habet III, 23, 42; maxillas et sursum deorsum et in latera movet III, 296, 7 ss.; idque quia dentes molares habet III, 296, 12 ss.; ejus labia mollia et carnosa sunt atque separari possunt III, 249, 32 s.; ejus labia et dentibus tutandis et sermoni serendo inserviunt III, 249, 33 s., 39 s.; quare ejus labia mollia atque carnosa sint III, 249, 41 ss., 46 ss.; linguam mollissimam et liberam et latam habet, idque quare III, 250, 4 ss.; ejus lingua aliter se habet atque apud reliqua animalia III, 249, 35 s.; idque quia et saporibus percipiendis et sermoni serendo inservit III, 249, 36 ss., cf. III, 250, 7 ss.; brevissimis naribus est IV, 163, 46; quapropter apud eum inprimis sero consolidetur sinciput III, 363, 24 ss.; compositam habet calvariam III, 44, 49 s.; ejus calvaria admodum sero solidatur, idque quare III, 239, 33 ss.; plurimas capitis suturas habet, idque quare III, 239, 38 ss.; solus immobiles habet aures III, 9, 44 s.; III, 10, 1, 3, 24; apud eum in eodem circumferentia jacent aures in qua oculi III, 10, 4 s.; III, 13, 15 s.; oculos minimo intervallo discretos atque in recta linea positos habet IV, 277, 21 s.; omnium animalium oculorum minimum habet intervallum III, 13, 17 s.; idque quare IV, 163, 17 ss.; solus vel maxime oculos alio atque alio colore præditos habet III, 9, 25 s.; eorum oculi multicolores sunt III, 416, 6, 17; igitur alii cæsios, alii fulvos, alii nigros, alii caprinos habent III, 416, 7 s.; excepto equo soli inter omnia animalia manifesto interdum alterum oculum cæsium habent III, 416, 12 ss.; III, 417. 33 s.; apud eum sensus instrumenta, excepto auditu, anteriora spectant III, 13, 13 ss.

Homo (*ejus cutis*): tenuem habet cutem III, 269, 7; omnium animalium tenuissimam habet cutem III, 47, 23 s.; III, 245, 43 s.; III, 419, 25 s.; III, 425, 4 s.; igitur omnium frequentissime nictat III, 245, 41 s., 43; idque ambabus palpebris III, 245, 28 ss.; apud eos cutis pars carnis est IV, 165, 26 ss.; ejus cutis in capite crassissima et humidissima et rarissima est III, 420, 36 s.; secundum ætates colorem mutat III, 426, 17; colorem non mutat ubi aquam mutat IV, 161, 49.

Homo (*ejus dentes, ungues, pili*); calidam et siccam habet corporis constitutionem III, 339, 47; hinc plurima habet residua III, 339, 48 s.; idque quia ejus residua non in pilorum ossiumve aut cornuum dentiumve redundantiam impenduntur III, 339, 48 ss.; minus apud eum quam apud quadrupedes viviparas occurrunt partes quarum terrena et solida est natura, e. gr. ungues et dentes III, 242, 52 ss.; paucissimum residuum terrenum habet III, 365, 33 s.; igitur omnium animalium glaberrimum est et pro magnitudine minimos habet ungues, idque quare III, 365, 30 ss.; quare ungues in manibus habeat III, 295, 1 s.; rectos ungues habet III, 46, 42 s.; quamobrem ejus ungues mollissimi IV, 303, 4 ss.; ei ungues tantum extremorum digitorum operimentum sunt III, 290, 10 s.; eorum ossa piscium spinæ pro portione respondent III, 226, 27 s.; ejus ossa a leonis et equi differunt III, 670, 20 ss.; quomodo dentium ratione a quadrupedibus viviparis differat III, 22, 18 ss.; dentes abjicit, idque anteriores non vero molares III, 22, 47 ss.; III, 23, 3; IV, 318, 27; utrinque dentes habet III, 32, 22 s.; igitur unicum ventriculum habet, *ibid.*; item minorem III, 32, 29; quales dentes habeat et quo ordine dispositos III, 252, 12 ss.; ejus dentes ad cibum conficiendum probe facti sunt III, 252, 10 s.; item ad loquelam multum conferunt, idque inprimis anteriores III, 252, 18 ss.; III, 429, 14 s.; qua ætate plerumque, qua rarius apud eos propullulent genuini dentes III, 23, 22 ss.; qui raros dentes habent cur magna ex parte brevioris vitæ sint IV, 169, 44 ss.; omnium animalium glaberrimum est III, 137, 6, 12; contrario se modo habet ac quadrupedes viviparæ quod ad glabritiem vel hirsutiam anteriorum et posteriorum corporis partium III, 19, 9; III, 25, 18 s.; solus in utraque corporis parte pilos habet III, 246, 52; plures tamen in supinis III, 247, 2 s.; idque quare III, 247, 7 ss.; solus in palpebra inferiori, in alis et in pube pilos habet III, 247, 10 ss.; omnium animalium plurimos pilos in capite habet, idque quare III, 247, 25 ss.; IV, 169, 49; cur ejus caput pilosius sit quam reliquum corpus, ceterorum autem animalium contra IV, 172, 47 ss.; capite excepto paucos et breves pilos habet III, 19, 5 s.; capite vero omnium animalium hirsutissimum est III, 19, 6 s.; cur ejus pars anterior pilosior sit quam posterior IV, 170, 35 ss.; cilia in utraque palpebra habet III, 19, 10; pilos in axillis et in pube habet III, 19, 11; pilos hibernos non abjicit, idque quare IV, 164, 17; ejus pili pro ætatibus diversi sunt III, 419, 34 s., 46 s.; pilorum ratione a reliquis animalibus pilis præditis differt III, 419, 35 s.; omnium animalium maxime canescit III, 414, 22 s.; solus canescit III, 417, 35; III, 419, 51 s.; idque quare IV, 173, 8 ss.; ei soli inter animalia evenit calvities III, 422, 4 s., 37; idque quare III, 422, 39 s.; eadem de causa solus manifesto canescit de qua et solus calvescit III, 424, 14 ss.; apud eum inprimis in senectute canescunt pili III, 47, 37 s.; quænam partes apud eum primum canescant, quænam serius III, 47, 48 ss.; apud eum solum alii pili congeniti sunt, alii postumi III, 47, 50 ss.; cur jubam non habeat IV, 165, 10 ss.; cur eorum pili evulsi duriores renascantur IV, 164, 21 ss.; IV, 305, 32 ss.; eorum pili in corporis parte propiore nigriores III, 652, 29 ss.; cur apud eos pili e cicatricibus non renascantur IV, 165, 21; IV, 166, 1 ss.; IV, 322, 49 ss.; IV, 323, 1 ss.; IV, 325, 25 ss.; cur eorum pili eo molliores fiant quo prolixiores sunt IV, 164, 41 ss.; eorum pili in calidis regionibus duri, in frigidis molles sunt III, 47, 14 s.; in frigidis regionibus, quod ad pilos attinet contrario modo afficiuntur ac oves III, 421, 22 s.; physiognomonica signa ex eorum pilis IV, 3, 33 ss.; duros pilos habent qui sub ursis habitant III, 3, 34 s.; molles qui versus meridiem III, 3, 365.

ætate, nec quovis tempore consilio præditus II, 205, 13; consilium est II, 67, 33; solus animalium consilii capax est III, 4; 36 s.; solus ratione præditus est, 616, 42; multa rationis causa contra naturam et consuetudinem facit, 616, 44; ei dissimilis qui nascitur probus evadere nequit, 616, 36; quæ rationi congruunt ea præcipue sponte facere videtur II, 111, 33; apud optime constitutum animus corpori imperat, 485, 52; in pravis et male constitutis contra, 485, 54; ei parere animalibus utile est, 486, 12; ei non soli competit memoria III, 495, 9 s; ei vero soli reminiscentia, idque quare III, 4, 38 s.; III, 498, 49 ss.; plurimarum artium capax est III, 290, 28 s.; eorum vita sensu et mente definitur II, 113, 24, 26; mente maxima ex parte vivit IV, 271, 39 s.; omnes natura scientiam cupiunt II, 468, 1; indignum est, teste Simonide, eum quærere scientiam quæ sua non refert II, 471, 14 s.; omnium animalium maxime ad imitandum proclivis est, 459, 11; solus inter omnia animalia agere (πράττειν) dicitur II, 140, 39; II, 198, 23; actionum quarundam principium est II, 28, 32; II, 198, 22, 33; rerum voluntariarum causa et principium est II, 199, 15; quarum rerum vel actionum causa est, eæ penes eum sunt II, 199, 3, 6; quia hujusmodi quid est, hæc vel illa necessario fieri vel suppetere debent II, 273, 3; eum aliqui non eodem modo actionum quo liberorum principium et causam esse putant II, 29, 40; generat substantiam sibi similem II, 140, 36; generat item actiones quas facit, idque ex quibusdam principiis II, 140, 37, 40; actiones sponte immutat II, 140, 49; iis memoria parit experientiam II, 468, 19; præter memoriam et imaginationem etiam arte et ratiocinationibus vivunt II, 468, 18 ss.; quare multa secundum imaginationem agant III, 467, 5 ss.; natura bene dispositus est ad vera perspicienda, 311, 53; turpe habetur, si corpore sibi opem ferre nequeat, 312, 27; ei magis proprius est orationis usus quam corporis, 312, 29; ei et ratio et cupido insunt idque ætate rebus agendis dicata II, 201, 12; affectuum subjectum est II, 569, 25 s.; ejus anima necessario affectibus obnoxia est, 539, 41; ei nihilo minus proprii esse videntur affectus rationis expertes II, 26, 27; ejus actiones ab ira et a cupidine nascuntur II, 26, 28; non omnibus inesse videtur intellectus a quo prudentia pendet III, 434, 16 ss.; eum qui imperare jubet, deo ac menti addit bestiam, 541, 5; ei naturaliter bonum simpliciter bonum ipsi est II, 222, 19; igitur apud eum facile fit transitus ab altero ad alterum, *ibid.*; absolute bonorum participes sunt iisque aliquatenus utilia sunt hæc bona ac nimium vel parum eorum inesse potest II, 64, 20, 24; iis jura competunt, *ibid.*; optant ac sectantur bona de quibus usurpatur prospera aut adversa fortuna II, 52, 48; optare deberent absolute bona sibi bona esse, præferre vero sibi bona II, 53, 1; quænam inprimis magni faciant II, 214, 44; ei plurimæ sunt actiones II, 401, 52; multa alius alius finis gratia facit II, 402, 1; in eorum sermones vel vitam vel actiones inquirimus in oratione inquisitoria, 453, 49; quæritur an ei peculiare opus sit II, 6, 38, 40, 43; ejus peculiare opus esse nequit vita idque quare II, 6, 45; nec sensus II, 6, 48; est animæ actio secundum rationem aut non sine ratione II, 6, 54; aliquatenus ipsi fines sunt II, 263, 33; materia utuntur perinde ac si ipsorum gratia omnia essent II, 263, 32; duobus inprimis de causis diligunt vel curant aliquid, i. e. vel proprietate vel labore quo paratur, 499, 42; omnes voluptatem sectantur II, 89, 5; quatenus omnes eandem quatenus diversam II, 89, 10 ss.; plerique utile maximo honore prosequuntur, 425, 26; raro in fine versantur, 629, 12; sæpe requietem et voluptates sui ipsarum causa sectantur, 629, 13; iis evenit ut ludos sibi vitæ finem faciant, 629, 16; cur voluptates quas sui ipsarum causa sectantur cum vitæ fine confundant, 629, 17; omnibus communis est error, 451, 45; iis solis competit vera amicitia, idque quare II, 221, 30 s.; cum iis amicitiam contrahunt animalia cicura II, 221, 34; quomodo equum domuerit, ut fert fabula Stesichori, 270, 30 ss.; ejus natura bona est II, 169, 49 s; ejus naturam non eadem ac equi, asini aut canis II, 169, 51; ei non eadem jucunda quæ equo II, 170, 1; iis non eadem salubria sunt ac piscibus II, 70, 17; iis aliud opus ac alia voluptas est quam animali II, 122, 17; longe differunt eorum voluptates II, 122, 21; iis revera propriæ sunt voluptates quæ viri perfecti ac beati actus vel actum perficiunt II, 122, 41; iis non congruit stupiditas qua voluptatibus minus quam decet delectarentur II, 87, 35; ab iis admodum differret animal, cui nihil jucundum est nec alterum altero differt II, 37, 37; pro eorum generibus differunt quædam jucunda secundum naturam II, 81, 18; substantia ac natura divinus est, idque quia solus rectus est III, 289, 12; ergo ejus officium est cogitare et sapere III, 289, 13; solus animalium aut maxime divinitatis particeps est III, 243, 32 s.; igitur non solum vivendi, sed et bene vivendi III, 243, 30 ss.; et multiformiorem habet speciem quam animalia quæ tantummodo vivunt III, 243, 29 s.; ad duo natus est, ad intelligendum et ad agendum fr. 35, a; mortali deo comparatur fr. 35, a; quidnam illi simile cum deo fr. 345, a; ejus est quæ opus sunt providere fr. 338, a; naturaliter honestus est II, 222, 32; ejus naturalis habitus virtus est II, 222, 31; eorum erga deos amicitia tanquam erga bonum et superiorem est II, 101, 23; credendi non sunt qui iis humana tantum sectari suadent II, 125, 9; operam dare debent, ut quantum fieri licet, immortalis vitam agant II, 125, 10; iis non eadem conveniunt quæ diis II, 43, 32; vix omnia novit, quum ne dii quidem, 376 14; catenus felices sunt quatenus iis simulacrum quoddam muneris deorum inest II, 126, 27; propter virtutis excellentiam dii evadunt II, 76, 20; iis sacra facienda non sunt secundum Xenophanen, 380, 15; melioris actio magis seria, ideoque et præstantior est et plus ad felicem vitam confert II, 123, 42; quando malis conciliari dicantur, 324, 17; homini gratissimum est II, 222, 46; homini res familiarissima et amica II, 91, 13; eos non sectatur vir magnanimus II, 46, 10; homine gaudet, 337, 26; idque quare IV, 170, 14 ss.; quibuscum primis versati sumus, eos maxime diligimus, 624, 5; nobis odiosi sunt, si nostris studiis adversentur, etiamsi recte ita agant II, 128, 33; partim similes, partim dissimiles sunt quoad adspectum et sensus, 424, 1; eorum speciebus comparantur species orationum civilium, 423, 51; cur ei potius quam cuiquam ex animantibus credendum sit IV, 270, 19 ss.; omnes habent aliquid quod cum veritate familiare est, undeque demonstratio deduci debet II, 188, 39; optimum est, si omnes nobiscum de rebus dicendis consentiant II, 188, 36; quod si fieri nequeat quærendum est ut aliquatenus certe nobiscum consentiant, idque quomodo II, 188, 38; solus numerare novit teste Platone IV, 270, 21; cur omnes ad decem usque numerent IV, 193, 32 ss.; opinantur, quum, si hoc est, illud sit, vel si hoc fit, illud fiat, ubi posterius est, etiam prius esse vel fieri, 428, 18; animæ ope miseretur et discit et cogitat, non vero ejus anima ipsa, idque quomodo III, 439, 51 ss.; ejus affectus sunt cogitatio et amor et odium, non vero ejus animæ III, 440, 11 ss.; igitur eo

ætate, nec quovis tempore consilio præditus II, 205, 13; consilium est II, 67, 33; solus animalium consilii capax est III, 4; 36 s.; solus ratione præditus est, 616, 42; multa rationis causa contra naturam et consuetudinem facit, 616, 44; ei dissimilis qui nascitur probus evadere nequit, 616, 36; quæ rationi congruunt ea præcipue sponte facere videtur II, 111, 33; apud optime constitutum animus corpori imperat, 485, 52; in pravis et male constitutis contra, 485, 54; ei parere animalibus utile est, 486, 12; ei non soli competit memoria III, 495, 9 s.; ei vero soli reminiscentia, idque quare III, 4, 38 s.; III, 498, 49 ss.; plurimarum artium capax est III, 290, 28 s.; eorum vita sensu et mente definitur II, 113, 24, 26; mente maxima ex parte vivit IV, 271, 39 s.; omnes natura scientiam cupiunt II, 468, 1; indignum est, teste Simonide, eum quærere scientiam quæ sua non refert II, 471, 14 s.; omnium animalium maxime ad imitandum proclivis est, 459, 11; solus inter omnia animalia agere (πράττειν) dicitur II, 140, 39; II, 198, 23; actionum quarundam principium est II, 23, 32; II, 198, 22, 33; rerum voluntariarum causa et principium est II, 199, 15; quarum rerum vel actionum causa est, eæ penes eum sunt II, 199, 3, 6; quia hujusmodi quid est, hæc vel illa necessario fieri vel suppetere debent II, 273, 3; eum aliqui non eodem modo actionum quo liberorum principium et causam esse putant II, 29, 40; generat substantiam sibi similem II, 140, 36; generat item actiones quas facit, idque ex quibusdam principiis II, 140, 37, 40; actiones sponte immutat II, 140, 49; iis memoria parit experientiam II, 468, 19; præter memoriam et imaginationem etiam arte et ratiocinationibus vivunt II, 468, 18 ss.; quare multa secundum imaginationem agant III, 467, 5 ss.; natura bene dispositus est ad vera perspicienda, 311, 53; turpe habetur, si corpore sibi opem ferre nequeat, 312, 27; ei magis proprius est orationis usus quam corporis, 312, 29; ei et ratio et cupido insunt idque ætate rebus agendis dicata II, 201, 12; affectuum subjectum est II, 569, 25 s.; ejus anima necessario affectibus obnoxia est, 539, 41; ei nihilo minus proprii esse videntur affectus rationis expertes II, 26, 27; ejus actiones ab ira et a cupidine nascuntur II, 26, 28; non omnibus inesse videtur intellectus a quo prudentia pendet III, 434, 16 ss.; eum qui imperare jubet, deo ac menti addit bestiam, 541, 5; ei naturaliter bonum simpliciter bonum ipsi est II, 222, 19; igitur apud eum facile fit transitus ab altero ad alterum, *ibid.*; absolute bonorum participes sunt iisque aliquatenus utilia sunt hæc bona ac nimium vel parum eorum inesse potest II, 64, 20, 24; iis jura competunt, *ibid.*; optant ac sectantur bona de quibus usurpatur prospera aut adversa fortuna II, 52, 48; optare deberent absolute bona sibi bona esse, præferre vero sibi bona II, 53, 1; quænam inprimis magni faciant II, 214, 44; ei plurimæ sunt actiones II, 401, 52; multa alius alius finis gratia facit II, 402, 1; in eorum sermones vel vitam vel actiones inquirimus in oratione inquisitoria, 453, 49; quæritur an ei peculiare opus sit II, 6, 38, 40, 43; ejus peculiare opus esse nequit vita idque quare II, 6, 45; nec sensus II, 6, 48; est animæ actio secundum rationem aut non sine ratione II, 6, 54; aliquatenus ipsi fines sunt II, 263, 33; materia utuntur perinde ac si ipsorum gratia omnia essent II, 263, 32; duobus inprimis de causis diligunt vel curant aliquid, i. e. vel proprietate vel labore quo paratur, 499, 42; omnes voluptatem sectantur II, 89, 5; quatenus omnes eandem quatenus diversam II, 89, 10 ss.; plerique utile maximo honore prosequuntur, 425, 26; raro in fine versantur, 629, 12; sæpe requietem et voluptates sui ipsarum causa sectantur, 629, 13; iis evenit ut ludos sibi vitæ finem faciant, 629, 16; cur voluptates quas sui ipsarum causa sectantur cum vitæ fine confundant, 629, 17; omnibus communis est error, 451, 45; iis solis competit vera amicitia, idque quare II, 221, 30 s.; cum iis amicitiam contrahunt animalia cicura II, 221, 34; quomodo equum domuerit, ut fert fabula Stesichori, 270, 30 ss.; ejus natura bona est II, 169, 49 s.; ejus naturam non eadem ac equi, asini aut canis II, 169, 51; ei non eadem jucunda quæ equo II, 170, 1; iis non eadem salubria sunt ac piscibus II, 70, 17; iis aliud opus ac alia voluptas est quam animali II, 122, 17; longe differunt eorum voluptates II, 122, 21; iis revera propriæ sunt voluptates quæ viri perfecti ac beati actus vel actum perficiunt II, 122, 41; iis non congruit stupiditas qua voluptatibus minus quam decet delectarentur II, 87, 35; ab iis admodum differret animal, cui nihil jucundum est nec alterum altero differt II, 37, 37; pro eorum generibus differunt quædam jucunda secundum naturam II, 81, 18; substantia ac natura divinus est, idque quia solus rectus est III, 289, 12; ergo ejus officium est cogitare et sapere III, 289, 13; solus animalium aut maxime divinitatis particeps est III, 243, 32 s.; igitur non solum vivendi, sed et bene vivendi III, 243, 30 ss.; et multiformiorem habet speciem quam animalia quæ tantummodo vivunt III, 243, 29 s.; ad duo natus est, ad intelligendum et ad agendum fr. 35, a; mortali deo comparatur fr. 35, a; quidnam illi simile cum deo fr. 345, a; ejus est quæ opus sunt providere fr. 338, a; naturaliter honestus est II, 222, 32; ejus naturalis habitus virtus est II, 222, 31; eorum erga deos amicitia tanquam erga bonum et superiorem est II, 101, 23; credendi non sunt qui iis humana tantum sectari suadent II, 125, 9; operam dare debent, ut quantum fieri licet, immortalis vitam agant II, 125, 10; iis non eadem conveniunt quæ diis II, 43, 32; vix omnia novit, quum ne dii quidem, 376 14; catenus felices sunt quatenus iis simulacrum quoddam muneris deorum inest II, 126, 27; propter virtutis excellentiam dii evadunt II, 76, 20; iis sacra facienda non sunt secundum Xenophanen, 380, 15; melioris actio magis seria, ideoque et præstantior est et plus ad felicem vitam confert II, 123, 42; quando malis conciliari dicantur, 324, 17; homini gratissimum est II, 222, 46; homini res familiarissima et amica II, 91, 13; eos non sectatur vir magnanimus II, 46, 10; homine gaudet, 337, 26; idque quare IV, 170, 14 ss.; quibuscum primis versati sumus, eos maxime diligimus, 624, 5; nobis odiosi sunt, si nostris studiis adversentur, etiamsi recte ita agant II, 128, 33; partim similes, partim dissimiles sunt quoad adspectum et sensus, 424, 1; eorum speciebus comparantur species orationum civilium, 423, 51; cur ei potius quam cuiquam ex animantibus credendum sit IV, 270, 19 ss.; omnes habent aliquid quod cum veritate familiare est, undeque demonstratio deduci debet II, 188, 39; optimum est, si omnes nobiscum de rebus dicendis consentiant II, 188, 36; quod si fieri nequeat quærendum est ut aliquatenus certe nobiscum consentiant, idque quomodo II, 188, 38; solus numerare novit teste Platone IV, 270, 21; cur omnes ad decem usque numerent IV, 193, 32 ss.; opinantur, quum, si hoc est, illud sit, vel si hoc fit, illud fiat, ubi posterius est, etiam prius esse vel fieri, 428, 18; animæ ope miseretur et discit et cogitat, non vero ejus anima ipsa, idque quomodo III, 439, 51 ss.; ejus affectus sunt cogitatio et amor et odium, non vero ejus animæ III, 440, 11 ss.; igitur eo

terius differentia est II, 620, 31 s.; ei animal consequens est, ut universale particulari, 304, 17; ei per se proprium est ut animal sit natura mansuetum, 218, 46; ei ad equum comparato proprium est ut bipes sit, 219, 7, 33; inter eum et equum medium tenet quod neutrum participat II, 512, 48; si animal significet bipes, si quid homo est, id ei erit hominem esse ut sit hujusmodi animal II, 504, 39 ss., cf. II, 505, 21; si plura significaret, sed numero finita, nihil referret ad redarguendo probandum principium contradictionis II, 504, 42 ss.; simul non homo et equus non equus erit II, 589, 29 ss.; specie idem non est quod equus II, 250, 52; idque quare II, 523, 7 s.; II, 582, 42 ss.; cum equo et deo totum constituit, quia omnes animalia sunt II, 531, 24 s.; quatenus animal est, unum dicitur esse cum cane et equo II, 519, 40; ab equis diversi sunt, etsi eorum numerus idem sit II, 302, 34 ss.; non erit, si non est pedestre, 244, 28; ei inest animal II, 553, 20; II, 554, 15; in animali esse dicitur II, 287, 37; eum qui animal vocat, magis eum declarat quam qui pedestre, 218, 15; quæritur an magis principium sit quam animal, necne II, 489, 31; non est volatile et quadrupes, 190, 7; si honestus est, etiam est animal honestum, 190, 9; eum ab omnibus distinguit quod animal est scientiæ capax, 219, 19, cf. II, 2; 176, 36; III, 451, 17 s; ei recte proprium esse dicitur quod animal est natura mansuetum, 221, 26; 224, 12; 235, 19; item quod animal scientiæ capax, 221, 48; 224, 26; 45; 226, 2; ei perperam proprium esse dicitur quod sit animal pedestre bipes, 224, 7; 225, 37; differt utrum dicatur animal cicur bipes, an animal bipes cicur, 165, 39; ejus exemplaria erunt et bipes et animal et ipse homo, si ideæ exemplaria sunt II, 483, 19 s.; II, 617, 1 s.; ejus definitio non differt a definitione ideæ hominis II, 4, 37; alius interitui obnoxius esset, alius interitus expers, si ideæ se ita haberent ut contendunt earum assertores II, 584, 28 s.; si ejus idea trias sit, quæritur quinam numerus sit idea equi II, 623, 27 ss.; item innumeri erunt homines quia innumeræ sunt triades II, 623, 32 ss.; si quatenus homo est divisione careat, unus homo est II, 520, 1; si quatenus animal, unum animal II, 520, 2; si quatenus magnitudo, una magnitudo II, 520, 3; duo non unum quid efficiunt præter singulos II, 620, 35; non aliquatenus tantum est animal, 214, 51; si ens quoddam est per se, etiam bipes et animal entia quædam erunt per se II, 251, 32; idem esset, quod equus, si entia notione unum essent II, 250, 17; non hoc aliquid, sed tale quid, vel πρός τι, vel quodammodo, vel simile quid est, 300, 18; ejus notio (ὅπερ ἄνθρωπος) hoc aliquid non est, 200, 25; genus non est certorum quorundam hominum II, 494; 4; substantia est hominis cui inest II, 553, 23 s.; absurdum videtur, omnium unam substantiam esse II, 495, 9; totum est II, 282, 48; dividuum est II, 325, 19; huncce animal esse non demonstrat syllogismus, sed quemvis II, 627, 42 s.; quomodo per accidens ad aliquid referri possit II, 527, 43 s.; cur homo sit nulla alia causa est nisi quod unumquodque ad se ipsum indivisibile est II, 557, 1 ss.; quatenus homo est, unum et indivisibile est II, 614, 33; quænam ei accidant quatenus indivisibile est, spectat arithmeticus II, 614, 34 s.; eum, quatenus solidum est, spectat geometra II, 614, 36 s.; ei eadem inesse possunt quæ ei inessent, si indivisibile non esset II, 614, 37 ss.; si idem est ac opinionis subjectum, non erit opinans (posito omnia ad aliquid referri) II, 512, 24 s.; substantia est, non qualitas II, 538, 8, 10; arbitrari non licet, eum idem esse quod non hominem simulac concedas, in rerum natura obtinere melius et pejus II, 507, 54 s.; universalis nullus est II, 603, 24 s.; de singulis universaliter prædicatur II, 549, 18 s.; substantia non est II, 549, 19; sed cunctum quoddam ex hacce forma et hacce materie constans II, 549, 19 s.; tertius non exstat præter singularem et universalem II, 585, 17 s.; singuli homines species non sunt, etiamsi carnes et ossa eorum differant II, 583, 34 s.; quæritur an numerorum proportio sit II, 636, 27; si certus quidam numerus sit, non ideo ejus causa erit idea II, 483, 35 s.; ei peculiarem numerum tribuit Eurytus II, 636, 23; hominum mensura est II, 629, 31; eum omnium mensuram esse dixit Protagoras II, 575, 34 s.; non dicitur magis ac minus, nec tamen propterea homo non est, 197, 10; si quid modo id est, modo non est, maximum tempus determinandum est, per quod id esse et non esse possit II, 385, 51; idem erit quod triremis et paries et deus et non triremis et non paries et non deus, si de omni re aliquid aut affirmare aut negare liceat II, 506, 33 s., 46 ss.; II, 507, 21; si ens unus esse diceretur, thesis esset ad disputandum proposita II, 249, 14; quæritur an eodem modo ac illum unum esse dicant Parmenides ac Melissus II, 249, 33; quem nos ita vocamus, si alii appellent non hominem, esse et non esse idem possit II, 505, 11 s.; si non aliud significet ac non homo, hominem esse etiam non differet ab hominem non esse II, 505, 14 ss.; etiamsi decies millies idem esset quod non homo, non respondendum quærenti, an hoc sit homo, id simul esse non hominem II, 505, 44 ss.; si simul et non homo sit, non erit etiam homo et non homo II, 506, 54 s.; non idem est quod hominem esse, nisi anima homo appelletur II, 560, 22 ss.; quæri potest cur animal hujusmodi sit II, 557, 5; non vero cur qui id est homo sit II, 557, 6 s.; se habet ut globus æneus II, 546, 22 s.; modo actu, modo potentia est II, 608, 9; gignitur II, 544, 11; ex alio semine gignitur ac olea II, 266, 37; ex eo gignitur homo, 487, 33; cur ex eo semper vel plerumque homo fiat, exponere non potuit Empedocles II, 460, 35; hominem generat II, 198, 21; II, 263, 49; II, 269, 39; II, 441, 51 s.; II, 544, 18; II, 601, 26 s., 48; II, 602, 44; II, 635, 42; idque nisi aliquid præter naturam fiat II, 546, 30 s.; singularis aliquem generat II, 601, 48 s.; semper ab homine gignitur II, 570, 8 s.; generatur cum ab homine, tum a sole II, 263, 49, cf. II, 603, 18; qui actu est, ex eo qui potentia est, facit hominem II, 275, 27; fit ex non homine qui potentia homo est II, 631, 25 s.; quatenus eo prius, quatenus posterius semen II, 572, 2 ss.; 26 s.; formam habet II, 570, 27; semine prior est II, 606, 8 ss.; ex hoc fit quia hoc ejus semen est III, 333, 17 s.; etiamsi e terra fiat semen, tamen hanc non potentia hominem vocari licet II, 568, 47 s.; nec semen, nisi quando principio ei insito homo fieri potest II, 569, 10 ss.; ejus causæ sunt animal et bipes II, 529, 1; quomodo e bipede esse dicatur II, 530, 35; non per accidens ex animali est II, 554, 32; hominis universalis causa est II, 603, 24; non omnia fiunt quo modo ex eo fit homo, quia interdum mutilatio obtinet II, 547, 20; ut fiat fortasse necesse est aliquid alterari II, 337, 14; ridiculum tamen foret si diceremus eum alterari ubi gignitur II, 337, 11 s.; ex homine fit II, 262, 12, 16; utpote materie et forma constans, natura non est, sed natura constat II, 262, 9; ejus materies carnes et ossa sunt II, 381, 34 s.; si ex universis carnibus et universis ossibus unicus esset factus, alium exstare non liceret II, 381, 35 ss.; ejus causa materialis menstrua sunt II, 561, 45 s.; causa vero movens semen II, 561, 46 s.; quænam sint ejus

causa formalis et finalis II, 561, 47 s.; ejus causa materialis sunt elementa II, 603, 15 s.; ejus causæ externæ vel moventes pater, sol, circulus obliquus II, 603, 17 s., cf. II, 263, 39; digito prior esse videtur, etiamsi hic ejus pars sit, idque quare II, 547, 51 ss.; II, 548, 53 s.; eorum generatio secundum lineam rectam fieri videtur II, 467, 43; eorum generatio non reciprocat nisi specie, idque quare II, 467, 40, 48 s., 51 s.; in ossa et nervos et carnes interit II, 548, 24 s.; igitur cuncti ejus materiei partes sunt non vero formæ II, 548, 25 ss.; nec ejus definitione continentur II, 548, 28; eorum genus semper in carnibus et ossibus et his similibus videmus II, 550, 14 ss.; videntur tamen hæ partes ad materiem eorum pertinere, non ad formam II, 550, 16 ss.; si æquali tempore generetur, æque celer est generatio II, 340, 51; sine partibus esse nequit, quomodo circulus sine ære II, 550, 40; ejus pars tunc tantummodo manus est, ubi munere suo fungi potest II, 550, 44 s.; qualia apud eos sunt carnes et ossa, tale quid etiam in circulo et triangulo statuunt esse nonnulli II, 550, 23; quando mutilus dici possit, quando non II, 532, 9 ss.; est qui nec bonus, nec malus sit II, 579, 13 s.; si equo melior est, etiam optimo equo melior est, et vice versa, 200, 51; simul albus esse potest, et alia infinita multitudine II, 505, 38 s.; universalis simul albus et niger esse potest II, 584, 11 s.; singularis vero et albus et niger, sed non simul II, 584, 12 s.; pars equi vel albi erit si ejus idea dyas sit, equi vero vel albi tetras II, 623, 36 ss.; per accidens albus est II, 536, 14 s.; II, 542, 7 s., cf. 13; non vero per accidens animal, idque quare II, 536, 15 s.; vel tunc ab equo specie differret, si ambo albi essent II, 583, 49 s.; non album esse potest II, 309, 16; II, 598, 11; ubi ei assimilamus album, falli possumus III, 469, 33; utrum aliquid sit, an album, non quærimus, nisi ex suppositione II, 579, 25 s.; si quis quærat an hoc sit necne, respondendum quod unum significat, non addendum cum album aut magnum esse II, 505, 39 ss.; albus non est id quod color, 198, 19; dicitur cæcus, non cæcitas, 18, 45; quomodo medicus dicatur II, 176, 7; eum musicum esse dicimus, itemque vice versa II, 520, 46 s.; idque quomodo II, 520, 51 ss.; non musica vocatur, nec albedo, sed musicus vel albus II, 569, 28 s.; nec ambulatio vel motus, sed ambulans vel qui movetur II, 569, 29 s.; musicus fieri potest II, 256, 37; ex eo non fit musicus, sed musicus fit II, 256, 46; II, 257, 12; permanet dum musicus fit II, 256, 50; numerabilis est II, 257, 54; vere dici nequit omnem idem esse quod musicum esse II, 522, 9; quomodo idem dicatur ac homo musicus II, 519, 3 s.; ejus affectus sunt musicus et musicæ imperitia II, 440, 35 s.; igitur si a musico evadit musicæ imperitus, alteratio obtinet II, 440, 38; si vero hæc per se ejus affectus non essent, alterius generatio, alterius vero interitus obtineret II, 440, 33 ss.; de eo prædicantur honestum ac turpe, 18, 15; quisnam bonus dicatur, 183, 3; ei competere potest fortitudo, 119, 50; cum eum sanari dicimus, tum ægrotum II, 446, 46, 49; cum eum calefieri et refrigerari, tum frigidum et calidum II, 446, 47 s.; cum eum calefacere dicimus, tum calidum II, 446, 51 s.; facile e calido frigidus, e sano ægrotus fit, 13, 22; sanari dicitur, sed minus quam ægrotus II, 545, 21 s.; ubi a morbo transit in sanitatem, ab una forma ad alteram transit II, 310, 1 ss.; II, 598, 44 s.; duo si simul ab eodem morbo sanantur, non inde fit motus numero, sed specie unus II, 313, 14; exemplum rerum quæ moventur II, 313, 3; potest esse id quod movetur II, 358, 46; ab aere movetur II 486, 42 s.; movetur, ubi ab albo in nigrum transit II, 309, 48; II, 598, 39 s.; movet manum, ipse vero a nihilo movetur II, 350, 13 s.; nisi moveat, non movebit baculus II, 350, 19; vel ipse movet, vel baculi ope II, 350, 32; hominis causa movens est II, 602, 41; causa remota statuæ esse potest II, 265, 12; II, 516, 4, 9; ædificat quia architectus est II, 265, 28; ad eum non referri debet servus, 10, 47; 11, 2, 9; alicujus possessio dicitur, 12, 16; facile e calido frigidus, e sano ægrotus fit, 13, 22; sophisma qua eum, non homines verberare dicitur qui hunc et hunc verberat, 281, 40; sophisma quo animalium possessio esse dicitur ejusque solutio, 296, 11; 302, 18; per se vivere dicitur, idque quare II, 528, 47 s.; comparantur cibis et vinis, quatenus cito evanescit eorum suavitas II, 224, 17 ss.; non dicimus nos eum percipere videri, ubi manifesto eum sensu percipimus III, 465, 53 ss.; ei proprium non est auditus, si ei proprium non est visus, 234, 18; alio modo cæcus dicitur quam talpa II, 529, 30 s.; eodem modo dicitur quo simus nasus, non quo curvus II, 262, 51; eum esse rem accedentem in somniis dicimus III, 507, 12, 16; iis similes imagines in nubibus apparent III, 511, 28 s.; qui e. gr. ejus simulacrum disjectum ac distortum optime agnoscere valet, peritissimus erit somniorum interpres III, 516, 1; hominum minimum est III, 481, 36 s.; unus uni equo misceri non dicitur III, 481, 39 s.; eum qui spectandum esse censet, arbitrari nequit de omni re omnia simul affirmari ac negari posse II, 508, 4 s.; eum esse quicunque ita se habet propositio universalis est rem respiciens II, 79, 2; ejus contemplatio non minus quam ignobiliorum animalium abominationem nobis movere possit, idque quare III, 227, 30 ss.; de eo seorsim disserendum est, idque quare III, 226, 10, 17 s., 21 s.; de eo ubi disserendum est, argumenta petenda sunt e rebus quæ ei insunt, 374, 21; eum vel de industria vel fortuito passim laudamus, 329, 31.

Homo; tempus non significat, 473, 22.

Homines; casus est, 473, 28.

Homo albus; in ejus notione continetur albi notio III, 234, 10; non rite definitur mortalis candidus, 250, 34.

Homo, album et ambulans; si quis ex hisce tribus numerum efficere velit, eorum mensura forsan erit genus II, 629, 33 ss.

Homo et album; duo sunt, ubi alterum alteri non inest II, 551, 48 s.; unum vero fiunt, ubi inest et homo afficitur II, 551, 49 s.

Homo aliquis; et hominis particeps et animalis, 207, 2; ei proprium est, ut quattuor digitos habeat, tanquam id quod inest, 227, 40; 228, 6; ei aliquando proprium est ut in gymnasio vel in foro deambulet, 219, 2, 28.

Homines circumforanei; v. *Circumforanei.*

Homo, deus et equus; forsan animalium efficiunt numerum; eorumque mensura animal est II, 629, 31 ss.

Homo emortuus; æquivoce est homo III, 625, 24; ejus manus æquivoce manus dicitur III, 625, 25 s.

Homo esse; si non idem sit quod album esse, multo magis non idem erit quod hominem esse II, 505, 26 ss.

Homo falsus; v. *Falsus homo.*

Homines forenses; v. *Forenses homines.*

Homo hicce; quare ab hocce equo specie differat II, 583, 45 ss.

Homo idealis; et ipse numerorum proportio erit, non numerus, si res hujus regionis ejusmodi proportiones sint II, 483, 44 ss.

Hominis idea; v. *Idea hominis.*

Hominis notio; si aliquid sit, non idem erit quod non hominem esse aut non esse hominem II, 505, 52 ss.

I

Ilias; Homeri citatur III, 182, 40 s.; III, 269, 18; III, 424, 24; III, 520, 3.

Ilias parva; ejus auctor quidnam in carmine pangendo erraverit, 476, 50; ex ea plus quam octo conficiuntur tragœdiæ, 477, 3.

Ilium; quæ ibi gesta sunt, non nunc facta esse dicimus II, 304, 53; non dicimus id jam captum esse II, 305, 23; id dirutum esse consilium non capimus II, 67, 35; non succenset Corinthiis, 324, 35.

Ilii excidium; tragœdia ex Iliade parva desumpta, 477, 5; qui totum in tragœdiam converterunt, non stant aut male certant, 471, 40.

Illecebra (ἴυγξ); quomodo dispositi sint ejus digiti III, 27, 7 s., 9 s.; III, 300, 36 s.; minus quam reliquæ aves in anteriora procidua est III, 300, 37 s.; describitur III, 27, 8 ss.; fringilla paulo major est III, 27, 8 s.; linguam serpentum linguæ similem habet, eamque eodem modo quo hi movet III, 27, 10 ss.; eodem modo quo serpentes collum retrorsum circumflectit, quiescente reliquo corpore III, 27, 13 s.; ungues magnos habet, coliarum unguibus similes III, 27, 14 ss.; ei vox stridula est III, 27, 16.

Illegitima (ἄνομα); iis contrarias esse nostras actiones ostendendum est, 428, 11.

Illices (παλεύτριαι); occæcatos avium columbacei generis alunt aucupes III, 179, 20 s., 26 s.

Illiberale (ἀνελευθερία); ne quid audiant nec videant pueri, curandum est, 623, 27.

Illiberalis (ἀνελεύθερος); quisnam II, 21, 8; II, 148, 4 s.; II, 213, 30; naturali opum acquisitione rei familiaris augmentum quærit II, 213, 49; prodigo oppositus est II, 21, 5; interdum simul prodigus est II, 217, 50; prodigus esse potest quod ad accidentalem artis quæstuariæ speciem attinet II, 213, 48; liberales prodigos vocat II, 139, 12; circa opes injustus est, 333, 10; ejus species enumerantur II, 214, 3 ss.; neminem juvant, ne se ipsos quidem II, 41, 4; alii dando deficiunt, alii acquirendo modum excedunt II, 41, 32; quibus nominibus designentur qui dando deficiunt II, 41, 34; nonnulli eorum qui dando deficiunt ideo se conservare dicunt ac putant ne unquam turpe aliquid facere cogantur II, 41, 38; alii propter metum ab alienis bonis abstinent II, 41, 41; quinam acquirendo modum excedant II, 41, 46; iis qui acquirendo modum excedunt communis est turpis lucri studium II, 41, 49; ad eos non pertinent qui magna auferunt quæ non debent et unde non debent II, 41, 52; ad eos pertinent vafer (κυβευτής), stellio vestiarius (λωποδύτης) et latro II, 42, 2, 8.

Illiberalitas (ἀνελευθερία), quidnam II, 21, 5; II, 38, 43; II, 40, 38; II, 196, 11; II, 244, 6; animæ affectus II, 195, 31; pertinet ad totam animam II, 243, 14; II, 244, 6; liberalitatis contrarium est, 330, 7; jure liberalitati contraria esse dicitur II, 42, 9; prodigalitati contraria II, 148, 4; longius a liberalitate distare videtur quam prodigalitas II, 139, 21; vituperio digna II, 148, 6, 8; defectu peccat II, 148, 7; majus malum est quam prodigalitas proprie sic dicta II, 40, 47; II, 41, 2; II, 42, 10; ea magis peccare solent quam prodigalitate II, 42, 11; nostræ naturæ magis insita est quam prodigalitas, II, 41, 25; insanabilis est II, 41, 23; late se extendit et multiformis II, 41, 27; in duabus rebus spectatur, atque dando deficit, acquirendo vero modum excedit, idque semper in parvis rebus II, 40, 41; II, 41, 29; ejus elementa interdum separantur II, 41, 31; ejus tres species, idque quænam II, 246, 21; quænam ejus opera II, 246, 28 ss.; quænam ejus sequelæ II, 246, 32 ss.; consequentia parsimoniæ IV, 7, 33; propter eam pecunia auxilium non fertur II, 54, 7; quænam ad eam pertinentia pudorem incutiant, 355, 39 ss.

Illiquabile (ἄτηκτον); v. *Liquefieri quod nequit.*

Illitæ nuper domus (νεηλιφεῖς οἰκίαι); cur magis sonent IV, 175, 16 ss.

Illitus (ἔγχριστα χρώματα); si oculis adhibeantur, sputa tingunt apud mulieres fœcundas III, 367, 39 ss.; idque quare III, 367, 41 ss.

Illudentes (χλευάζοντες); iis inprimis irascimur, 348, 54.

Illustres viri (ἔνδοξοι, γνώριμοι, μεγαλοπρεπεῖς); iis convenit esse magnificis II, 43, 17; habent aliquam magnitudinem ac dignitatem II, 43, 18; ex eorum sententia dicendi argumenta petimus, 414, 27; ex eorum judiciis petuntur objectiones ad solvenda enthymemata, 383, 18; tanquam testes citandi sunt, 344, 3, 18.

Illyria; ibi parvi sunt asini III, 169, 31; ibi inveniuntur sues solipedes III, 20, 19.

Illyrii; apud eos etiamnum hastæ eodem modo se habent quo antiquitus, 479, 33; narrant eos, evulsis capillis, post mortem, intra paucos dies hirsuta capita habere IV, 305, 1 s.; apud eos bis quotannis pecudes parere dicuntur et plerumque geminos, multa quoque ternos vel quaternos, nonnullæ etiam plures IV, 98, 36 ss; gallinæ apud eos bis terve in diem singulos ova edunt IV, 98, 40 ss.; bis quotannis sal pecoribus dant idque quare IV, 101, 42 ss.

Illyrii Ardæi vocati; apud eos aqua prosilit unde sal comparatur IV, 101, 32 ss.

Illyrii Taulantini; apud eos vinum e melle confici dicitur IV, 78, 16 ss.

Imaginatio (φαντασία); nominis græci etymologia III, 467, 1 ss.; aliud est quam cogitatio (διάνοια) III, 465, 22 s.; non sine sensu fit, sed sensu præditis et res respicit quæ sensu percipiuntur III, 465, 25; III, 466, 16, 33 ss., 25 s.; sine ea non fit existimatio III, 465, 34 s.; vel vera vel falsa esse potest, immo plerumque falsa est III, 465, 52; III, 466, 5 s., 37, cf. III, 465, 42 s.; III, 472, 38 s.; ejus imagines perstant ac sensui similes sunt III, 466, 34 s.; III, 467, 3 s.; quapropter multa secundum eam agunt ac patiuntur quæ eam habent III, 466, 37; III, 467, 4; idque bestiæ, quia intellectu carent III, 467, 5; homines vero quia eorum intellectus obscuratur, idque quibusnam III, 467, 5 ss.; id est quo imaginem nobis fieri dicimus, nisi per translationem adhibeatur ejus nomen II, 465, 39 ss.; videtur igitur facultas vel habitus secundum quem aliquid dijudicamus III, 465, 41 s.; sine sensu non fit III, 507, 35; quæritur an idem sit quod sensus III, 507, 33 s.; probatur idem non esse quod sensus III, 465, 44 ss., cf. 23; II, 510, 44; manifesto nec scientia, nec intellectus esse potest, quia hæc nunquam falluntur III, 466, 4 s.; non idem est quod intellectus III, 510, 9 s.; probatur opinio non esse III, 466, 6 ss.; nec opinio cum sensu, nec opinio per sensum, nec opinionis cum sensu complexio III, 466, 13 ss.; nec opinio circa res quæ non per accidens sensu percipiuntur III, 466, 20 ss; igitur constat eam non esse habitum vel facultatem secundum quam aliquid dijudicamus III, 466, 28 s., 52 s.; est igitur motus a sensu qui actu est ortus III, 466, 53 ss., cf. 31, 33 s., 35, 47; III, 508, 12 s.; non fallitur circa sensibilia propria, ubi simul adest sensus III, 466, 49 s; falli vero potest circa sensibilia communia et sensibilia per accidens, sive simul adsit sensus, sive absit III, 466, 50 s.; sensus communis affectus est III, 495, 4, 18; idem est quod sensus sed substantia aliud III, 508, 11 s.; quæritur an sine ea locum habere possit intellectio III,

eum impedit II, 428, 14; quomodo fiat ut locus ei destinatus semper eo repletus sit, licet qui hunc locum implet, semper alius atque alius sit III, 555, 37 ss.; ejus orbis omnium extremus III, 576, 13; primo elemento contiguus est III, 555, 35; III, 556, 33 s.; ei contiguus est aer III, 555, 36; III, 556, 37 s.; III, 560, 18; aerem circumdat II, 394, 29 s.; circumdatur a corporibus superioribus II, 394, 29; non tamen ei continua sunt hæc corpora, sed eum tantummodo tangunt II, 394, 30; quæritur an in superiore loco interitus expers evadere possit III, 528, 17 s.

Ignis (*quomodo ad reliqua elementa se habeat*); ei similis est aer II, 427, 35; ei propior aer quam lapides, ferrum et ligna II, 397, 14; hujus facultatem habet ultima pars ejus quod aerem vocare solemus III, 562, 2 s.; ex aere fieri non poterit, si numero infinito sint contrarietates II, 460, 1; ex aere fieri potest II, 415, 25 s.; ex eo fit aer II, 486, 41; ex eo fieri potest aer, idque quomodo II, 457, 21 ss.; si ex eo fit aer, et ex aere terra, prima materies est II, 569, 26; e terra fieri potest, idque quomodo II, 457, 28 s., 31 s.; ex eo aqua fieri potest sed difficilius, idque quare II, 457, 36, 38 s.; ex aqua fieri potest sed difficilius, idque quare et quomodo II, 457, 37 ss.; etiam ex aere et terra fieri potest, sed hæc mutatio, etsi facilior non reciproca est II, 457, 45, 47, 52; quomodo id fiat II, 458, 3 ss.; ex eo fit aqua II, 487, 12; si ex eo fieri nequeat aqua, ex albo etiam nigrum fieri non poterit II, 433, 26 s.; ex aqua fieri nequit, nisi iis subsit materies communis II, 461, 44; ei contraria est aqua, quatenus substantiæ contraria esse potest II, 462, 50; II, 456, 44 s.; aquæ quam maxime contrarius est II, 177, 30; ei quadamtenus alimentum est aqua II, 177, 33; ab aqua nutritur, non vero vice versa III, 449, 47 ss.; igitur ejus quod nutritur partes agere videtur III, 449, 50 s.; nimia aqua exstinguitur II, 177, 35; aquæ interitus causa est III, 527, 31 s.; igitur et quæ eo constant, nisi congerie e multis rebus facta sint III, 527, 34 ss.

Ignis (*ejus facultates*); siccus et calidus est II, 456, 9; II, 457, 12, 22, s., 32; in materie calidum habet II, 447, 35; suapte natura siccus est III, 483, 2 s.; igitur in humidum agit III, 483, 2; calidus est II, 279, 35; urit, sed nescit se urere II, 469, 19; magis ad calidum quam ad siccum pertinet II, 456, 49; III, 483, 31; quamcunque ejus partem ceperis calida est II, 298, 27; eo nihil calidius est IV, 243, 3; parvo calidior est aqua fervens, sed citius et magis refrigerescit III, 232, 39 ss.; calefacit sed nunquam refrigerat II, 343, 9 s.; III, 232, 41; eum calefacere rationi consentaneum est II, 446, 39; eum calidum esse docent sensus, non vero cur calidus sit II, 469, 29; calidissimus est quia reliquis rebus causa est cur calida sint II, 486, 30 s.; facile movetur et calefacere atque urere valet II, 422, 17 s.; naturaliter ac necessario calidus est nec unquam frigidus, 19, 30, 33; 20, 1; habet potentiam irrationalem, 36, 28; urit, simulac nihil eum impediat II, 349, 27 s.; est fervor calidi sicci II, 456, 37; est caloris excessus II, 456, 33; est caloris excessus et quasi fervor III, 555, 17 s.; igitur ex eo nihil fit II, 456, 38; sine eo non comburitur combustibile III, 450, 51 ss.; non solum ubi tangit, sed etiam e longinquo calefacit, idque aeris ope II, 451, 1 ss.: forsan ejus subjecta sunt fumus et carbo III, 233, 17 s.; ideoque fieri possit ut eodem modo calidus sit quo aqua III, 233, 16 s.; id est quia ejus subjectum calidum non est, sed affectu calefit III, 233, 10 s., 15 s.; ejus naturam non habet calor seminis III, 352, 7; ejus naturam non habet nec ab eo originem petit calor animalium III, 352, 16 s.; ejus calor terminis quibusdam continetur III, 405, 6; igitur non eo magis calefacit aquam quo major ejus sit copia III, 405, 5 s.; si ultra præscriptos terminos augeatur, evaporatur aqua, evanescitque ac siccescit III, 405, 6 ss.; alterutra contrarietatis parte, e. g. calore præditus esse debet II, 458, 31; quatenus ignis est, nequaquam agit, sed quatenus contrarietatem continet III, 483, 5 ss.; contrariis implicitus est II, 256, 2; certa ejus quantitas æquale vel simile calidum esse nequit atque aeris multo plus, si immutabilia sint elementa II, 460, 22 s.; in omnibus quæ eum sensere calor inest III, 624, 47; ei vis secandi unica competit III, 669, 32; ejus munus minus fortasse naturaliter quam carnis constat III, 625, 41 s.; discretio quam ei tribuunt, rerum ejusdem generis congregatio est II, 455, 7 s.; per accidens aliena eximit II, 455, 8; congregat quæ ejusdem generis sunt, segregat vero quæ ad diversum genus pertinent II, 423, 2 s; congregat igitur per se, segregat vero per accidens II, 423, 3 ss.; igitur magis congregare et fines in unum redigere quam segregare videtur II, 423, 1 s.; eo alia resolvuntur, alia non III, 361, 31 s.; cogit quæ terra constant III, 233, 28; membra nostra movere potest IV, 283, 7 s.; etsi revera moveat et agat, tamen pejus movet quam instrumenta II, 464, 29 s.; eum moveri et affici videmus II, 464, 24; eum attrahit lignum, licet ipsum non moveatur II, 336, 4 ss.; non necessarium videtur eum intra se habere movens ac quiescens III, 520, 19; in rebus inanimatis non omnia eodem modo afficit III, 669, 33 s.; alia condensat, alia rarefacit et liquat, alia solidat III, 669, 34 s.; ejus in res animatas effectus III, 669, 35 ss.; corporum causa est ex qua II, 264, 43; II, 515, 35; quare omnibus compositis corporibus insit II, 462, 49 s.; semper aliquis restat in rebus ignitis siccis, e. g. in cinere III, 267, 31 s.; carni et ligno inest, quia ex iis excernitur, non vero vice versa II, 415, 44 ss.; dicere non sufficit ex eo factum esse animal vel ejus partem III, 220, 42; solus nec securim, nec ullum aliud instrumentum facere potest III, 348, 48 s.; nec pedem, vel manum vel carnem, idque quare III, 348, 49 s.; elementum animalis, 12, 2; animali et sensu anterior, 12, 3; probatur ex eo solo constare non posse animalis corpus III, 475, 8 ss.; ex eo partim constant ossa et carnes III, 330, 36 s.; eo præcipue constant pedestria III, 546, 21 s.; ejus particeps est pinguedo III, 236, 19; colori admisceri nequit, 251, 20; quatenus ei simile aurum II, 577, 21 s.; ad ejus facultatem referendi sunt sapores omnis generis quibus fluvii et fontes in multis locis affecti sunt III, 532, 50 ss.; aut nulli sensorio tribuendus est aut omnibus communis est III, 461, 48; ei tribuendum est olfactus sensorium, idque quare III, 479, 20 ss.; ab ejus præsentia forsan pendet pelluciditas III, 453, 5, 10, 53 s.; eo constat fumida exhalatio III, 479, 25; nullum animal generat III, 352, 11; in eo gignuntur animalcula, idque ubinam, quando et qualia III, 95, 22 ss.; quæ in eo gignuntur animalcula, moriuntur si ab eo separentur III, 95, 25 ss.; eum non solvere quorundam animalium constitutionem ostendit salamandra III, 95, 27 ss.; in eo non sunt animata, idque quare III, 614, 35 ss.; si ei insit anima, quæritur cur ex eo animal non faciat III, 443, 8 s.; idque etiamsi ei insita melior esse debere videatur III, 443, 10; absurdum esse videtur, si eum animali assimiles III, 443, 14; nec minus absurdum est si eum animal esse neges, etiamsi anima insit III, 443, 15; causa esse nequit cur semper aut plerumque eodem modo fiat generatio II, 460, 40

partibus incisuras habent, vel in pronis, vel in utrisque III, 55, 43; quare incisuras habeant III, 283, 22 s., 40 ss., 48; magnum genus animalium exsanguium sunt III, 7, 24; III, 55, 28, 40; III, 277, 10 s.; III, 327, 41; III, 345, 37; III, 346, 38; III, 543, 5; exsanguia ideoque frigida sunt III, 383, 46 s.; multas et dissimiles species animalium comprehendit eorum genus III, 55, 41; III, 67, 6; III, 70, 48 ss.; quædam eorum volatilia sunt III, 7, 25 s.; alia alata sunt, alia alis carent III, 55, 46 ss.; quædam eorum genera partim alata sunt, partim alis carent III, 56, 1 ss.; corpus volubile habent III, 296, 48; aerem non recipiunt, sed victum e terra petunt atque in ea degunt III, 2, 42 s.; necessario respiratione carent, idque quare III, 538, 45 ss., cf. III, 543, 35; nonnullis, etsi cognatis commune nomen inditum non est III, 67, 7 ss.; omnibus communes partes sunt caput, alveus ventriculum continens et pars inter hæc intermedia (v. *Intermedia*) III, 67, 11 ss.; omnia dissecta vivunt, nisi admodum refrigerata sint, aut propter exiguitatem cito refrigerentur III, 67, 16 ss.; idque quatenus III, 67, 19 s.; multa eorum dissecta vivunt III, 538, 46; idque quare III, 548, 39 ss.; quatenus iis hac in re similes sint testudines III, 548, 44 s.; resectis capite et ano vivere possunt III, 533, 19 s.; multa dissecta vivunt et nihilo minus eandem specie animam habere videntur III, 440, 30 s.; III, 443, 52 ss.; III, 446, 25 ss.; dissectorum pars quæque eandem specie, non numero habet animam III, 443, 53 s.; igitur aliquamdiu et sensum habet et secundum locum movetur III, 443, 54 s.; III, 446, 25 ss.; vivere solummodo non pergit quia caret instrumentis ad vitam sustentandam necessariis III, 444, 2 s.; nihilo minus quæque eorum pars habet animæ partes et inter se et toti animæ specie similes III, 444, 3 ss.; eorum essentiæ proprium est ut multa principia habeant III, 283, 48 s., cf. 22; igitur dissecta vivunt quemadmodum plantæ III, 283, 50 s.; III, 530, 43 s., 36; eo tamen a plantis differunt quod aliquo usque tantum dissecta vivunt III, 283, 51 ss.; III, 530, 45 s.; idque quia eorum principium instrumenta facere nequit ad vivendum necessaria III, 530, 46 ss.; dissecta vivere possunt, idque quia eorum anima vegetativa actu una, potentia vero plures est III, 533, 22, 28 ss.; eodem modo se habet eorum anima sensitiva idque quare III, 533, 30 ss.; igitur eodem modo se habent ac plantæ III, 533, 23, 27 s.; quatenus tamen in hac re a plantis differant, idque quare III, 533, 32 ss.; multis animalibus quæ coaluere, similia sunt III, 533, 36 s.; oculos omnia habent III, 67, 24 s.; nullum vero aliud sensus instrumentum habent, nisi excipias nonnullorum partem linguæ similem III, 67, 25 s.; palpebris carent eodem modo quo pisces et crustata, etiamsi oculis ab illis differant III, 246, 27 ss.; duros oculos habent III, 246, 32; ut hujus duritiei damnum compensaret, mobiles iis dedit oculos natura III, 246, 33 ss.; nonnulla eorum aculeum habent, idque partim intus, partim foris III, 67, 35 ss.; nullum eorum caudam longam habent, nisi scorpii III, 67, 37 s.; quænam eorum forfices habeant III, 67, 38 s.; nonnulla eorum volucria sunt atque præter reliquas partes alas habent III, 67, 40 ss., cf. *Insecta alata*; nonnulla cornicula ante oculos habent III, 67, 47 s.; omnia partes pronas a supinis distinctas habent III, 67, 51 s.; nec carneas, nec osseas partes segregatas habent III, 55, 44; eorum caro inter testam et genuinam carnem medium tenet III, 68, 1 s.; igitur nec spinam, nec os, nec testam, nec sepio similem partem habent, idque quare III, 68, 3 ss.; cutem omnia habent, sed admodum tenuem III, 68, 6 s.; nec viscera, nec pinguedinem habent III, 68, 10 s.; os omnia habent, exceptis cicadis III, 68, 8, 14 s.; apud pleraque os statim insequitur intestinum III, 68, 8 s.; nonnulla tamen ventriculum habent III, 68, 12; eorum intestinum quale III, 68, 9 s, 12 s.; apud ea fere eodem modo quo apud animalia sanguine prædita recto tramite dispositæ sunt partes internæ III, 287, 5 ss.: externorum tamen motuum officiis a sanguine præditis differunt III, 287, 7 ss.; nihil durum vel osseum, nihilque molle separatum habent III, 240, 36 s.; III, 241, 1 s.; totum eorum corpus durum est osseque carnosius, sed carne magis terrenum et osseum, idque quare III, 241, 3 ss.; ideo et molluscis et testaceis et crustatis et sanguine præditis opposito modo se habent quod ad partium mollium et durarum distributionem attinet III, 240, 34 ss., 52 s.; multas partes non habent III, 283, 16 s.; frigidam et tardam naturam habent III, 283, 18 s.; multos pedes habent, idque quare III, 283, 18 ss.; quæ pauciores pedes habent, alata sunt III, 283, 24 ss.; æque ac ea pedes in latus flectunt crustata III, 58, 45; quædam cruribus anterioribus abstergunt res oculis incidentia, idque quænam et quare III, 284, 37 ss.; eaque majora habent hæc crura III, 284, 35 ss.; pedes posteriores mediis validiores habent, idque quare III, 284, 41 ss.; eorum crura anteriora introrsum flecti nequeunt III, 284, 48 s.; senectam exuunt simulac nata sunt III, 162, 14; quænam eorum senectam exuant III, 162, 12 s., 16 s.; quæ eam exuunt eodem modo exuunt quo serpentes III, 162, 11 s.; item eodem modo quo viviparorum fœtus secundas III, 162, 10 s., 14 ss.; quædam eorum stimulum habent, idque quare III, 284, 1 s.; alia stimulum in anteriori parte habent, alia in posteriori III, 284, 3 s.; quibusnam alantur dentibus prædita III, 156, 10 s.; quibusnam linguam habentia III, 156, 11 ss.; linguæ similem partem alia intus, alia foris habent, idque quænam III, 251, 30 ss.; III, 277, 32 ss., cf. III, 282, 42 ss.; quæ foris habent ea pro stimulo utuntur, idque quænam III, 251, 32, 35, 39 ss., cf. *Proboscis*; partim dentibus carent, partim eos habent, idque quales, quænam et quare III, 277, 37 s.; apud nonnulla lingua oris munere fungitur III, 297, 38 s.; omnes sensus habent III, 70, 52 s.; probantur olfactum habere, idque tam alata quam alis carentia III, 70, 54 ss.; item gustum III, 71, 13 ss.; totum eorum genus eminus accurate olfactu sentit alimentum quo uti solet, etiamsi respiratione careant III, 486, 45 ss., cf. *Respiratione carentia*; septo transverso odores percipiunt III, 249, 16 s.; quia quæque eorum pars sensum habet, habebit etiam imaginationem et appetitum III, 446, 25 ss.; eorum sensus principium medio loco inter caput et ventris alveum invenitur III, 282, 33 ss.; apud alia unum, apud alia plura est sensus principium III, 282, 36 s., cf. III, 261, 18 s.; apud quænam duo sit III, 282, 37; apud alia magis, apud alia minus manifestum est III, 282, 40 s.; apud ea valde diversæ sunt alimento dicatæ partes, idque quomodo III, 282, 41 ss.; majora et voraciora convolutum habent intestinum idque quare III, 282, 50 s.; omnia pauco alimento contenta sunt, idque quare III, 283, 1 ss.; non omnia idem alimentum appetunt III, 71, 13; nec iisdem saporibus delectantur III, 71, 14; humorem non alimenti, sed cibi gratia assumunt III, 266, 11; apud ea manifeste in parte cordi respondenti attollitur ac subsidet spiritus insitus III, 503, 38 ss.; manifeste dormiunt, etiamsi brevem somnum habent III, 501, 41; quomodo constet ea dormire III, 74, 37 ss.; sonum, non vero vocem vel loquelam edunt, idque qualem, quare et quomodo III, 71, 50 ss.; fere omnia latitant III, 159, 40,

ciunt loquacitas pertinet IV, 3, 40 s.; eo præstant Asiani, 608, 38; eo inferiores Europæi sunt et frigidarum regionum incolæ, 608, 36; eo præstare debent cives, 608, 48.

Intellectus (quæ ab eo proveniunt) (τὰ ἀπὸ διανοίας); eorum alia nunquam sponte et necessario, sed alicujus gratia, alia etiam fortuito fiunt, 162, 31.

Intellectus activus (πρακτική): eo constat quod ratio eadem affirmat quod appetitus persequitur II, 67, 17; ejus opus est veritas cum recto appetitu consentiens II, 67, 21; alicujus gratia constat et aliquid movet II, 67, 28; intellectui effectivo præest II, 67, 29; quomodo ab eo differat II, 67, 30.

Intellectus contemplans (θεωρητική); nec activus, nec effectivus est II, 67, 19; ejus bonitas et mala conditio verum et falsum sunt II, 67, 19; nihil movet II, 67, 28.

Intellectus effectivus (ποιητική); v. *Intellectus activus.*

Intellectus (νοῦς); v. *Mens.*

Intelligendi potentia (τὸ νοητικόν); ea si prorsus caremus, essemus ut cæci II, 573, 26; formas in imaginibus intelligit III, 470, 16; in formis determinat fugiendum et persequendum III, 470, 16 s.; in nonnullis idem est ac intelligentia (νοῦς) fr. 191, a.

Intelligens (ὁ νοῶν); eodem modo operatur ac qui figuras geometricas describunt III, 494, 32 ss.; etiamsi quantum non cogitet, quantum oculis subjicit, id vero cogitat quasi quantum non esset III, 494, 36 s.; ubi cogitandum est quantum indeterminatum, ponit quantum determinatum, sed eo utitur perinde ac quanto simplici III, 494, 37 ss.; cur sine continuitate nihil cogitare possit, nec sine tempore ea quæ in tempore sunt, alio loco dicetur III, 494, 39 ss.

Intelligens (συνετός); quisnam II, 157, 24 s.; ita eundem vocamus quem prudentem cuique sententiam et prudentiam et intelligentiam et mentem tribuimus II, 73, 22; eo spectatur quod bene judicare valet de rebus ad prudentiam pertinentibus II, 73, 25; idem qui bene intelligens II, 73, 4; laudatur II, 193, 53; ejus judicium circa pusilla et in pusillis versatur II, 157, 25 s.; a prudente separari nequit II, 157, 28 s.

Intelligens potentia; ei non tribuenda est doctrina, ubi actu intelligens fit III, 451, 37 ss.

Intelligentia (σύνεσις); unde nomen petitum sit II, 73, 10; virtus cogitabunda est II, 14, 27; is habitus est quo intelligentes dicimur II, 72, 42; II, 73, 10; non idem est quod scientia aut opinio II, 72, 44; nec quod particularis aliqua scientia II, 72, 45; nec versatur circa eadem ac prudentia, nec eadem est II, 72, 49; circa quasnam res versetur, circa quasnam vero non II, 72, 47; judicando solummodo valet II, 73, 2; eadem est ac bona intelligentia II, 73, 3; non eo constat ut prudentiam consequamur vel habeamus II, 73, 4; quonam revera constet II, 73, 7; eam iisdem tribuimus quibus sententiam et mentem et prudentiam, quosque prudentes et intelligentes appellamus II, 73, 20; inest animalibus potentia huic similis III, 145, 15 ss., cf. 9 s.; versatur circa ultima et singularia et res agendas II, 73, 23, 28; eam naturæ debemus II, 73, 38; eam magis artificibus quam expertis tribuere solemus II, 469, 8 ss., circa easdem res versatur ac prudentia, id est circa res agendas II, 157, 23; pars prudentiæ est II, 157, 27; non agit II, 194, 1; ea opus est ad leges eligendas et dijudicandas II, 129, 54; ei prodest optima etiam temperies IV, 190, 43; ea eminet elephas III, 205, 15 ss.

ntelligere; hoc verbum sæpe loco verbi discere adhibemus, idque quando II, 73, 6, 11.

Intelligibile (τὸ διανοητόν); omne affirmat aut negat intellectus II, 513, 2 s.; ubi una cum contemplanti (animæ parte) recte se habet, oritur voluptas II, 120, 35.

Intelligibilia (τὰ νοήματα); eo quod aliud aliud deinceps sequitur continua sunt, ut numerus, non ut magnitudo III, 437, 38 ss.; nisi sciamus quænam sint, sciri nequit quidnam sit intelligere et intellectus III, 448, 25 ss.; natura a sensibilibus differunt fr. 21, a; iis clariora sensibilia II, 133, 30; igitur ad ea a sensibilibus procedere debemus in demonstrationibus II, 133, 29; differunt a sensibilibus II, 156, 7; itaque alia animæ parte cognoscuntur ac sensibilia II, 156, 8; circa eorum principia versatur mens II, 156, 43; III, 221, 42; iisque pro portione respondet III, 221, 44 s.; igitur ad eandem scientiam pertinent ac mens III, 221, 44; quæstio an iis insit infinitum, non pertinet ad scientiam naturalem II, 279, 5; eorum complexio verum aut falsum est III, 471, 5 s.; quæritur quatenus prima ab imaginibus differant III, 471, 6 s.; item utrum reliqua imaginibus assimilanda sint an non sine imaginibus sint III, 471, 7 s.; quædam scibilia sunt, 213, 22; eorum memoria non sine imaginatione est III, 495, 6 s., cf. 19 s.; igitur ea per accidens solummodo respicit memoria III, 495, 7; partim res mathematicæ, partim sensibilium habitus et affectus sunt III, 470, 51 s.; formis sensibilibus insunt III, 470, 50 s.; magnitudinem non habent II, 286, 11; ea non spectat concordia proprie sic dicta II, 180, 45; multa de iis nuntiant prudentiæ participibus sensus qui intermedii ope percipiunt III, 477, 6 s.

Intemperans (ἀκόλαστος); quisnam II, 83, 33 s.; II, 85, 3, 10; multis modis dicitur II, 211, 14 s.; male dicitur incontinens mente præditus II, 238, 3; eum alii eundem esse putant ac incontinentem, alii contra II, 76, 49 ss.; quomodo ab incontinenti differat II, 78, 31 s.; II, 80, 34; II, 86, 15 ss.; II, 166, 2; opponitur temperanti II, 211, 21; II, 212, 45; circa corporis voluptates injustus est, 333, 10; omnibus modis circa voluptates proprias modum excedit II, 37, 19; ita vocatur quia ægrius fert quam decet se jucundis non potiri II, 37, 25; ei voluptas molestiam affert II, 37, 26; ei noxia naturaliter bona II, 241, 32; is est qui ægre fert abstinentiam a voluptatibus corporis II, 16, 36; cupit omnia jucunda eaque quæ maxima sunt II, 37, 29; a cupidine ita abripitur ut jucunda omnibus præferat II, 37, 30; ægritudinem percipit et spe destitutus et cupiens II, 37, 31; pœnitentiæ non obnoxius, ideoque insanabilis est, idque quare II, 83, 36; II, 84, 33, 36; II, 85, 5; incontinenti pejor est II, 83, 46; II, 85, 15; inter eos recensendus est qui non consulto a voluptate abripitur II, 83, 41, 48; ei oppositus est qui circa voluptates deficit II, 83, 38; natura malus est II, 167, 28; ei est malum principium, id est mala ratio II, 166, 13, 17, 18, 20, 30 ss.; II, 167, 16, 23; probatur non incontinens esse II, 167, 13 ss.; quæ facit, ea optima et sibi utilissima esse putat II, 166, 3 ss., 31; probatur incontinente pejor esse, etiamsi contrarium verius videri possit II, 167, 19 s., cf. II, 166, 13 ss.; probatur difficilius curari posse quam incontinens, etiamsi contrarium magis verum videri possit II, 167, 28 ss., cf. II, 167, 19 s.; II, 166, 8 ss.; eos forsitan, eo ipso quod intemperantes sunt, consequuntur malæ de voluptatibus opiniones et cupiditates, 334, 1; utilia quædam faciunt, non tamen propter utilitatem sed propter voluptatem, 334, 25 s.; jubentibus intellectu atque ratione aliquid fugere vel persequi non obsequuntur, sed secundum cupidinem agunt III, 472, 10 ss.; in consilio perstant II, 84, 34; ita potius appellandi sunt qui

12 ss.; mutatio ex subjecto in non subjectum est II, 309, 8; II, 598, 5 s.; simpliciter mutatio ex essentia ad non esse II, 309, 9, cf. II, 598, 6; III, 359, 31 ss.; aliquis vero mutatio est in oppositam negationem II, 309, 10, cf. 29; II, 598, 6; omnis finem obtinet II, 277, 41; ejus terminus est non ens II, 332, 37 s.; II, 357, 54; II, 358, 16; semper fit ad non ens, dummodo id quod sensibus non patet tanquam non ens consideramus II, 439, 47 ss.; ei generatio contraria, 281, 20; II, 358, 7, II, 309, 26; II, 598, 20 s.; saluti contrarius est, 575, 23; alterius alterius generatio est II, 465, 27; II, 487, 31; alius rei alius generatio esse potest II, 284, 23; in contrarium fit III, 395, 49 s.; semper e contrario et in contrarium fit subjecto aliquo II, 370, 15; competit rebus quæ e contrariis fiunt vel quibus contraria sunt II, 636, 15 s.; non entis generatio est II, 439, 54; ei opposita est mutationis privatio in ente II, 316, 15; a mutationis privatione in ente proficiscitur II, 316, 16; plane absurdum est si confestim post generationem necessario incipere deberet II, 358, 28 s.; ut fiat aliquid esse debet II, 510, 22 s.; ortu posterior est II, 357, 28; ideoque et latione II, 357, 29 s.; eum interdum obtinere putat vulgus, ubi revera potius generatio obtinet, et vice versa II, 439, 13 ss.; eum obtinere putat vulgus, ubi aliquid in materiem transit quæ sensibus non patet II, 439, 6, cf. 16, 47 s.; ejus causam habet discordiam Empedocles II, 495, 53 s.; non omnis præter naturam est II, 316, 26; nihil impedit quominus alter alteri contrarius sit aliquatenus saltem II, 316, 39 s.; alius jucundus, alius molestus esse potest II, 316, 40; non simpliciter alter alteri oppositus est, sed quatenus alter hujusmodi, alter hujusmodi est II, 316, 41 s.; differentiarum expers non est, sed habet aliquid commune III, 548, 24 s.; nonnullis rebus evenire potest, non intereunte re cui insunt III, 528, 2 s.; per accidens fit II, 562, 34; ejus magis quam generationis per se tempus est, idque quare II, 303, 45 s.; II, 305, 33 s.; motus esse nequit II, 309, 25, 29; II, 598, 19, 23; fieri potest sine ullo motu II, 305, 38; ejus qui sine motu fit inprimis tempus esse causa dicitur II, 305, 39; non tamen ejus causa est tempus, sed in tempore est II, 305, 40 s.; unius ejusdemque rei per infinitum tempus protrahi nequit II, 327, 49 s.; sæpe celerius fit quam generatio, idque quare II, 465, 23 ss.; fit quum id quod determinatur superius est eo quod determinat III, 610, 30 s.; quæritur quando æque celer habendus sit II, 340, 49; ejus causa est longinquitas vel recessio circuli obliqui, ideoque solis II, 465, 9, 20 s.; a caloris et frigoris moderatione pendent III, 413, 39 ss.; eos solis et lunæ numeros sequi vult natura III, 414, 3 s.; non tamen ad amussim hos numeros sequuntur, idque quare III, 414, 43 ss.; plures eandem rem eodem tempore tangere possunt IV, 129, 43 ss.; ab ortibus resarciuntur in mundo III, 636, 23; apud plantas ariditas, apud animalia mors vocatur III, 549, 25; perfectorum omnium simili modo fit III, 548, 30 s.; imperfectorum perfectorum subsimilis est, sed alio fit modo III, 548, 31 s.; semper caloris aliquo defectu fit III, 548, 34 s.; idque apud perfecta in parte in qua substantiæ principium residet II, 548, 35; ei magis obnoxia sunt agilia animalia quam sedentaria III, 283, 35 s.; ei favet sanguinis paucitas III, 236, 44 s.; attelaborum fit ut fors tulerit II, 100, 9, v. *Corruptio*.

Interitus naturalis (φθορὰ κατὰ φύσιν); quarumnam facultatum opus sit III, 610, 11 s.; omnis via est ad putredinem III, 610, 22.

Interitus simplex (ἁπλῆ); non fit discretione et concretione II, 436, 50 s.; sed quando hoc in illud mutatur totum II, 436, 51 s.; via est ad simpliciter non ens II, 438, 48; simul certa quædam alicujus rei generatio esse potest II, 438, 42 ss.; differt eodem modo tripliciter a certo quodam interitu quo generatio simplex a certa quadam generatione II, 438, 52 s., v. *igitur Generatio simplex*.

Interitus violentus (ἡ βίαιος); utpote præter naturam naturali contrarius esse videtur II, 316, 29 s.

Interitus expers (ἄφθαρτον); nihil fit casu II, 388, 37 s., cf. II, 395, 4; probatur necessario ingeneratum et æternum esse II, 387, 14 ss.; tanquam exemplum citatur, 115, 19; impossibilitas determinata est II, 584, 5; interitui obnoxio contrarium est II, 584, 4 s.; nullum simpliciter potentia esse potest II, 571, 22 s.; potest vero aliquatenus potentia esse, e. g. potentia quale aut potentia alicubi II, 571, 24; ergo omne actu est II, 571, 24 s.; nihil esset, si simile ab omnino simili, ideoque quæque res a se ipsa affici posset II, 446, 16 s.; eodem modo quo interitui obnoxium rebus quibus inest, necessario inest II, 584, 23 ss.: quæritur an eorum principia eadem sint ac rerum interitui obnoxiarum II, 489, 40 s.; II, 496, 33 ss.; cur ea a rebus interitui obnoxiis non distinguant contraria qui ponunt (i. e. Pythagorei et Platonici) II, 610, 24; ea imitantur res mutationi obnoxiæ II, 571, 36; eorum non eadem est disciplina ac rerum interitui obnoxiarum II, 269, 44.

Interitui facile obnoxium (τὸ εὔφθαρτον); quidnam sit in rebus natura constantibus quærendum est, ut certiores fiamus de causa longitudinis et brevitatis vitæ III, 527, 30 s, cf. II, 385, 7.

Interitui obnoxium (φθαρτόν); id est cui licet non esse II, 571, 19 s.; idque simpliciter secundum substantiam II, 571, 20, 22; aliquatenus vero secundum reliquas categorias II, 571, 20 ss.; interitus expertis contrarium II, 584, 4 s.; eo et natura et definitione et tempore id est quod non interit II, 363, 17; ab eo separari potest æternum III, 446, 32; necessario inest rebus quibus inest II, 584, 19 ss.; igitur per accidens esse nequit II, 584, 17 s.; sed substantia rerum interitui obnoxiarum est, aut eorum substantiæ inest II, 584, 22 s.; iis substantia priora æterna II, 571, 12 s.; eorum principia quoque forsan interitui obnoxia esse debent II, 421, 8; II, 489, 42; II, 496, 33 ss.; probantur eorum principia interitui obnoxia non esse II, 496, 34 ss.; II, 586, 35 ss.; quæritur an eorum principia eadem sint ac interitus expertium II, 489, 40 s.; II, 495, 30 ss.; eorum principia omnes eadem esse dicunt ac interitus expertium II, 496, 43 ss.; hanc quæstionem tamen accuratius investigare omiserunt II, 496, 45 s.; nihilo minus verisimile non videtur e principiis æque interitus expertium gigni modo interitus expertia, modo interitui obnoxia II, 496, 42, cf. II, 495, 49; II, 586, 27 ss.; eorum forma vel æterna vel interitui obnoxia et facta, ita tamen ut nec fiat, nec intereat II, 560, 35 ss.; aliorum forma separabilis esse nequit, de aliorum forma non constat II, 560, 39 ss.; si motus non æternus est, interiisse oportet tunc quum interit II, 343, 52 s.; item interimendi vim habens post id interiisse II, 343, 53; eorum motus ad contradictionis potentiam refertur II, 571, 32 s.; igitur laboriosa iis est motus continuitas, idque quare II, 571, 34 s.; eos qui scientiam habent latent, ubi a sensu abiere II, 555, 12 ss.; nobis nota sunt III, 556, 31; iis solis competit ut per accidens a se ipsæ moveantur II, 355, 45; iis numero pares esse res æternas dissimillimum veri est II, 586, 16 s., cf. II, 495, 6 s.; quales in iis exstant

impotes sunt infantes prima ætate III, 73, 18 ss; cur rigentibus et vinolentis impingat IV, 156, 32 ss.; sapores percipit III, 295, 24; eadem sui parte et sapores et omnia tactilia percipit III, 459, 26 ss.; saporibus percipiendis destinatum instrumentum est III, 10, 36 s., 40; III, 69, 11, 12 s.; sanguine præditis alimentis dijudicandis inservit III, 277, 31 s.; ejus mucro præsertim gustus sedes est III, 251, 9; ejus sensus magis apici quam latitudini inest III, 10, 37 s.; præter sapores percipit etiam eadem quæ reliqua caro, idque omni sua parte III, 10, 38 ss.; longam non habere cupiunt gulones, idque quare II, 212, 23; quo mollior est, eo meliorem tactum habet III, 250, 9; ideoque et eo meliorem sensum III, 250, 8, 9; duplex est, utpote gustus instrumentum III, 244, 54; III, 245, 2 s.; duplicitas ejus magis manifesta est quam tactus instrumenti, sed minus quam reliquorum sensus instrumentorum III, 244, 54 ss.; sapores non percipit, nec ubi valde sicca, nec ubi valde humida est, idque quare III, 458, 27 ss.; apud ægrotos amaro humore repleta est III, 458, 32; cur dulcis non fiat verum amara, salsa et acida IV, 284, 20 ss.; eam colliquefacere potest salsum III, 458, 5 s.; probatur verum gustus sensorium non esse, sed solummodo intermedium III, 459, 43-460, 17, cf. III, 454, 51 ss.; III, 458, 1 s.; si ei nobis insciis obducta esset membrana, putaremus nihil intermedium esse III, 459, 51 ss.; igitur eodem modo haberemus ac nunc quum lateat aqua inter sapores et eam intercedens III, 459, 58 s.; eodem modo se habere videtur ad gustum quo aer et aqua ad visum, auditum et olfactum III, 460, 6 ss., cf. III, 454, 5 ss.; III, 459, 46 ss., 49 s.; qualem habeant quadrupedes viviparæ III, 250, 21 s.; qualem elephas III, 23, 37 s.; cameli necessario carnosa est, idque quare III, 271, 17 s.; sub ea præcipue grandines habent sues III, 165, 52 s.; sub ea venarum scarificatio suum anginæ opem fert III, 165, 45 s.; eam omnes aves habent, sed aliæ latam, aliæ angustam III, 27, 34 s.; III, 297, 25 s.; quibus lata est, eæ aves inprimis literas quasdam enuntiant III, 27, 37 s.; III, 250, 18 s.; quæ tenuem vel mediocriter latam habent aves, inprimis loquelam emittunt III, 72, 53 s.; latam habent uncungues aves III, 157, 46 s.; III, 250, 23; ea sibi invicem mentem interpretantur aves III, 260, 24 ss.; latam habet eaque prædam excipit picus III, 181, 3 s.; serpentum linguæ similem habent illecebræ eamque eodem modo movent quo hi III, 27, 10 ss.; apice caret apud atricipitem et lusciniam III, 184, 14 s.; eam exserunt perdices mares et feminæ coitus tempore III, 79, 53 s.; eam longe exserere potest ligula avis III, 157, 40 s.; eam habent omnes quadrupedes oviparæ excepto crocodilo Ægyptio III, 25, 18 s.; III, 72, 35; III, 295, 13 s.; animalium pedestrium oviparorum plerorumque ad vocem emittendam inutilis est, idque quare III, 250, 31 ss.; ejus ratione quibusdam piscibus similis est crocodilus Ægyptius III, 25, 19; parum articulatam habet crocodilus fluvialis, idque qualem III, 251, 1 ss.; III, 295, 14 ss.; cum inferiori maxilla apud eum cohæret III, 251, 3 s.; si apud crocodilum cum superiori maxilla cohæsisset, cibi introitum impedivisset III, 271, 6 s.; qualem habeat rana III, 72, 39 ss.; eam habent serpentes III, 295, 13 s.; longam et bifidam habent serpentes, idque quare III, 250, 31 s.; ejusque apicem pilo plane similem III, 295, 34 s.; serpentum qualis III, 33, 15 ss.; quomodo eam moveant serpentes III, 27, 11 s.; III, 33, 14 ss.; serpentum arteriæ subjacere videtur, idque quare III, 33, 11 ss.; ante eam prominere videtur serpentum arteria, idque quare III, 33, 13 ss.; et lacertarum et serpentum bifida est, sed non æque III, 33, 20 s.; III, 250, 33 ss.; fissam quoque habet vitulus marinus III, 33, 20 s.; III, 295, 36 s.; non solutam habet delphinus III, 72, 33; qualem habeant pisces III, 25, 20 ss.; III, 28, 54 ss.; III, 295, 18 ss.; tenui modo eam habent pisces quidam III, 250, 39 s.; idque fere eodem modo quo crocodili fluviales III, 250, 41; plerique pisces ea carere videntur, idque quare III, 250, 39, 42 ss.; raptim munere suo fungi debet apud pisces, idque quare III, 250, 44 ss.; hinc parum articulatam habent III, 250, 46 s.; III, 251, 15 s.; proprie ejus mucronem tantummodo habent, idque quare III, 251, 18 ss.; inde nisi eorum os inclinaveris, eam discretam videre non licet III, 250, 49 ss., v. *Olfactus instrumentum*; osseam et non solutam habent pisces III, 69, 13 s.; ei simile est nonnullorum piscium palatum carneum III, 69, 15 ss.; pro ea interdum habetur cyprinorum palatum molle et carnosum III, 69, 16 s.; III, 251, 14 s.; in ea multi pisces dentes habent III, 253, 2 s.; idque quare III, 253, 8 s.; apud nonnulla insecta oris munere fungitur III, 297, 38 s.; parte ei simili succos colligunt apes III, 97, 27 ss.; in ea aculeum habent insecta eo in anteriori parte prædita III, 284, 4, 8; ex ea et labiis quasi compositus est insectorum stimulus III, 282, 44 s.; cicadarum cum ore in unam partem coaluit III, 282, 53 s.; quibusnam rebus alantur insecta eam habentia III, 156, 11 ss.; ea carent mollusca III, 57, 3; ejus loco utuntur caruncula quam in ore habent III, 57, 2 s.; testaceis et insectis quibus proboscidi similis est, eadem officia præstat quæ elephanti nasus III, 251, 42 ss.; ejus loco os carnosius habent crustata omnia III, 60, 10; ei similem carunculam inter dentes habent locustæ III, 60, 23 s., cf. III, 61, 21 s., 34 s.; huic carunculæ simile aliquid inter opercula habent cancri III, 61, 21 s., 34 s.; ei similis est proboscis turbinatorum III, 63, 8 s.; ei similem partem etiam habent univalvia et bivalvia III, 63, 43, v. *Proboscis*; inter eam et stimulum medium tenet cochlearum proboscis III, 279, 1 s.; ejus loco carnosum corpus in medio dentium habent erinacei marini III, 65, 41; hoc corpusculum apud eosdem insequitur gula III, 65, 42; eam sub operculo habent turbinata pascentia III, 88, 31 s.; purpuræ digito major est III, 88, 33.

Linguæ similis pars; præstat eam spongiosam esse et alimentum attrahere posse III, 284, 38 s.; gustus instrumentum est, idque principium ejus mucro III, 251, 17 ss.; eam habent omnia testacea III, 67, 26 s.; III, 279, 31 s., 40 s.; item nonnulla insecta III, 67, 26; testaceis nonnullis valida est III, 277, 42 ss.; eam partim intus, partim foris habent et insecta et testacea III, 251, 30 ss.; idque quænam III, 277, 32 ss.; III, 282, 42 ss.; quæ eam foris habent ea stimuli loco utuntur (v. *Proboscis*) III, 251, 32, 45; ea gustant atque ad hanc cibum attrahunt quæ eam habent insecta III, 67, 27 s.; aliis insectis mollis est, aliis valde robusta III, 67, 28 s.; quænam insecta robustam habeant III, 67, 29 ss.; quæ pone aculeo carent ea tanquam telo utuntur III, 67, 31 s.; paucis exceptis ea prædita dentibus carent III, 67, 32 s.; ea muscæ sanguinem proliciunt III, 67, 33 s.; ea culices pungunt III, 67, 34 s.; apud cicadas eodem modo se habet quo apud insecta pone aculeum habentia, idque quomodo III, 68, 15 s.; eam in ore habent crustata et mollusca III, 251, 27 ss.; III, 277, 26 s.; apud crustata et mollusca carnosa est III, 277, 26 s., 29, cf. III, 278, 54; item dentibus interposita III, 278, 53 s.; alimentorum suavitati dijudicando inservit apud mollusca et tes-

esse res, ut sint tunc quum locus est II, 303, 30; alium corporibus facere præter uniuscujusque molem nihil refert II, 297, 2 s.; singularium cuique proprius est II, 635, 44 s.; igitur absurdum est si non dicas quidnam sit, res mathematicas vero alicubi esse dicas II, 635, 46 s.; item si eum simul cum corporibus mathematicis crees II, 635, 43 s.; qui alicujus rei naturalis est, alius semper præter naturam est II, 378, 25; itemque vice versa II, 380, 35 s.; II, 382, 19; numero infinita sunt II, 417, 30 s.; infinita esse nequeunt II, 280, 22 ss.; II, 281, 13 s.; II, 597, 15 ss., 25 s.; infinita esse deberent, si corpora infinita exstarent II, 376, 15, cf. II, 377, 46 ss.; quibus indivisus est, ea et ipsa indivisa sunt III, 440, 47; eundem occupabunt puncta quæ se invicem tangunt IV, 51, 30 s.; in quo est res definienda, ne differentiæ loco ponatur, 245, 14; primus continentis finis immobilis est II, 290, 39; eo plurimum distant quæ per diametrum e regione posita sunt III, 588, 27 s.; potest esse id in quo fit motus II, 358, 48, cf. II, 356, 23; non movetur II, 308, 10, 16; II, 597, 42 s.; non quæreretur, si non esset motus localis II, 289, 4; exemplum rerum in quibus fit motus II, 313, 4; sine eo consistere non posse videtur motus II, 278, 19; mutatio secundum eum dicitur latio II, 440, 40; competit omni rei quæ per se movetur III, 436, 25 ss.; non vero ei quæ per accidens III, 436, 26; quærendus est in rebus quæ motum et supra et infra habent II, 287, 22; ejus oppositionibus respondent lationum oppositiones II, 371, 49, v. *Mutatio secundum locum*; in quem aliquid movetur specie differt a loco ex quo movetur II, 379, 46, 50; solus ex iis in quibus fit motus continuus esse potest II, 466, 16 s.; circularis solus continuus esse potest, idque quomodo II, 466, 18; igitur non propter eum continuus est motus II, 466, 14; ad suum unumquodque fertur II, 463, 14 s.; II, 465, 47 s.; ad suum unumquodque fertur et ibi manet II, 285, 15; II, 286, 46 s.; II, 291, 40, 43; ad suum feruntur res eadem de causa qua fiunt generationes et mutationes II, 427, 6 ss.; ad suum ferri idem est quod ad formam suam ferri II, 427, 20 s.; ad suum ferri idem est quod ad simile ferri II, 427, 32 s.; ad quæ feruntur corpora caret infinitum II, 378, 21; ad quæ ferantur corpora, si desint, obtinere nequit motus II, 378, 21 s.; iis distinguitur motus naturalis a motu præter naturam II, 378, 23 s.; in quem non vi manent corpora, ad eum feruntur naturaliter II, 378, 37; in quem feruntur non vi, in eo naturaliter manent II, 378, 38; III, 436, 36 s.; in quo vi manent, ad eum quoque vi feruntur II, 378, 38; in quem vi feruntur, in eo quoque vi manent II, 378, 39; II, 436, 37 s.; in omni esse potest corpus II, 382, 36; igitur extra cælum non exstat II, 382, 34; II, 394, 7; in eo non sunt quæ extra circularem conversionem sunt II, 382, 42; in eo sunt et terra et mare et cælum, ideoque mobilia sunt II, 306, 16 ss.; quo mare continetur, non maris est, sed potius aquæ III, 577, 10 s.; periit, ubi aer in aquam mutatur II, 287, 28, v. *Ubi*.

Loca; tria sunt quorum appulsu fiunt consonantes simplices, ideoque et tres sunt numero duplices II, 637, 24 s.

Loca; non semper eadem sicca vel humida sunt III, 571, 1; III, 572, 12 ss., 23 s.; III, 573, 11, s., 51 s.; mutantur pro fluminum ortu vel defectu III, 571, 2 s.; ubi exsiccantur fontes evanescunt III, 571, 19 s.; plura hodie esse videntur quæ sicca, quam quæ humida evadunt III, 572, 28 s., 30 s.; III, 579, 12 s.; salubria sunt prouti flatibus pervia IV, 118, 21; IV, 149, 17; IV, 288, 15 s.; quomodo eorum ratione differant animalia III, 170, 13 ss.; ab iis pendet nobilitas vel ignobilitas plantarum ac animalium sponte pullulantium III, 390, 18; quænam plantis convenientia vel non IV, 35, 5 ss.; in aliis desunt quædam animalia, in aliis non desunt, sed diu non vivunt et male habent III, 168, 37 ss.; quæ eadem incolunt animalia, sibi invicem bellum ingerunt III, 172, 35 ss., cf. III, 173, 17 s; in iis ubi degere solent melius habent quique pisces III, 163, 45 ss.; quibusdam tamen piscibus peculiaria quædam prosunt III, 163, 48; quænam universis fere piscibus conducant III, 163, 18, 49 ss.; eorum calor et avium et quadrupedum vivipararum ova maturat III, 376, 14 ss.; in Crastonia prope Bisaltarum regionem exstat in quem ingressa animalia pereunt IV, 97, 29 s.; iis mentem advertere debet legumlator, 503, 49; ejus communione non constat civitas, etiamsi sine hac communione exsistere nequeat, 530, 8, 14; quando ejus natura parum ad civitatem condendam apta est, seditio oriri solet, 568, 23; quibus præest ea bene nosse debet administrator, 639, 8; eorum opportunitate bello superiores evadimus, 419, 26; 456, 31; eo conferunt ut res majores videantur, 327, 44; eorum intervalla amicitiam ipsam non dissolvunt, sed ejus functionem II, 94, 39; in *Phinidis* eum videntes colligunt sibi fatale esse ut ibi moriantur, 470, 9, v. *Regiones*.

Loca calida et sicca; in iis multa animalia vivipara magna III, 242, 6 s.

Loca cavernosa terra; mari subdita IV, 229, 42, 48.

Locus communis; quisnam II, 286, 27; quomodo differat a loco proprio II, 286, 27 s.

Loci communes; idem quod elementa, 375, 1; 384, 17; est id in quod multa enthymemata incidunt, 384, 18; respiciunt syllogismos dialecticos ac rhetoricos, 316, 24; quomodo a speciebus differant, 316, 45; enthymematum quomodo seligendi sint, 374, 36; quomodo eligendi, ubi repente et inopinato de aliqua re disserendum est, 374, 39; qui maxime communes sunt, maxime valent ad definitionem confirmandam, 258, 50; ex iisdem ducuntur syllogismi contrarii e quibus ipsa enthymemata, 383, 4; memoriæ infixi res ipsas in memoriam revocant, 275, 1; III, 497, 40 ss.

Locus infinitus (ἄπειρος); si exstet, exstabit etiam corpus infinitum II, 278, 10; exstabit si vacuum sit II, 278, 9 s.; percurri nequit II, 332, 52; probatur in finito tempore percurri non posse II, 327, 51 ss.; idque sive ab alterutra parte, sive utrinque infinitus sit II, 328, 10 ss.

Locus intermedius (ὁ μεταξύ); in eo necessario esse probatur supernatans II, 380, 32 ss.; ejus differentiæ postea exponentur II, 380, 38.

Locus loci (ὁ τόπος ἐν τόπῳ); exstaret si materies aut forma esset locus II, 287, 23 ss.; item si exstaret intervallum inter fines contenti II, 290, 3.

Loci memoriales; v. *Memoriales loci*.

Locus nos circumdans (ὁ περὶ ἡμᾶς); ortui et interitui solus obnoxius est II, 510, 33; maxima pars universi est II, 510, 34, cf. 31.

Locus primus; neque minor neque major est ea re cujus locus est II, 288, 43; II, 289, 20, cf. II, 291, 33.

Locus sophisticus; v. *Sophisticus locus*.

Locus proprius (ἴδιος); quinam II, 286, 28, 31; quomodo a loco communi differat II, 286, 27 s., cf. *Locus primus*.

Locus supremus (ὁ ἄνω); eum antiqui diis tribuunt, idque quare II, 389, 32, cf. II, 370, 43; II, 381, 54 s.; unde constet eum neque calidum, nec ignitum esse III, 556, 13 ss.

M.

men III, 409, 24 ; ubi non vicerit, generatur femina III, 398, 13 ss., 50; III, 399, 30, cf. *Conditor* et *Principium movens* (*animalis*) et *Genitura*; vincit autem, ubi residuum seminale feminæ bene concoctum est III, 398, 19 ss.; aquilonia tempestate potius generantur quam austrina, idque quare III, 397, 8 s., 20, cf. III, 124, 12; ut ferunt pastores, eos pariunt pecora, si coeuntia aquilonem spectent III, 397, 19 ss., cf. III, 124, 14; plerumque patri similes sunt, idque quare III, 141, 40 ss.; III, 398, 5; III, 399, 16 ss., cf. III, 400, 21; quando patri similes sint III, 398, 25 s.; interdum matri similes sunt III, 399, 23 ss.; quando avo vel majorum superiorum alicui III, 399, 26 ss.; cur interdum matri similes sint, exponere nequeunt qui sexus discrimen et liberorum cum parentibus similitudinem a majori minorive seminis copia pendere arbitrantur quod a matre vel patre abierit III, 400, 35, 39 ss.; nec facile hæc similitudo ab eadem causa repeti potest ac sexus discriminis origo III, 401, 7 ss.; nisi inter eum et feminam aliqua intercedat proportio, eorum coitus sterilis est III, 397, 27 s., 35 s.; quæ ab eo proveniunt, interdum sterilia sunt, ubi non rite ex ambobus (i. e. e semine masculino et feminino) coagmentata sunt II, 215, 47 ss.; sæpe in sinistra uteri parte gignuntur III, 394, 28 ss.; immo sæpius quam in dextra III, 394, 31 s.; in quanam matricis parte generentur et apud quadrupedes et apud mustelos læves III, 112, 52 ss.; eos mulieres facilius ferunt quam feminas IV, 324, 22; eo nascente, suppallida exit aqua III, 143, 6 s.; eum gerentes mulieres facilius graviditatem ferunt et nitidiores sunt plerumque III, 138, 44 ss.; majorem plerumque motum excitat in prægnantis corpore, sed celerius exit III, 139, 7 s.; expeditiorem item, sed graviorem dolorem excitat III, 139, 11, v. *Fœtus*; omnium quadrupedum quæ plures pullos pariunt, citius in utero perficiuntur quam feminæ III, 129, 45 ss.; quibus ab iis feminæ in unoquoque genere differant IV, 8, 5 ss.; IV, 319, 39 ss.; majores et robustiores et artus corporis validiores habent et pinguiores sunt feminis IV, 3, 51 ss.; idque quare IV, 162, 4 ss.; feminis violentiores sunt ideoque duriora habent ossa III, 242, 9 s.; feminis robustiores et animosiores sunt III, 252, 39; magis quam feminæ habent partes pugnæ inservientes III, 252, 48 s.; e. g. calcaria III, 252, 47 ss.; immo magis quam feminæ habent partes alimentum spectantes III, 252, 41 s.; iis quatenus propria sint calcaria III, 252, 47; quidam femininam speciem præ se ferunt, idque quare III, 147, 21 ss.; animalium non viviparorum interdum feminis minores sunt III, 137, 2 s.; quomodo eorum sanguis a feminarum differat III, 231, 36; in quanam intestini parte apud eos occurrat jejunum III, 273, 27 s.; pauciores dentes habent quam feminæ, idque in quibusnam animalium generibus III, 23, 17 s.; plures dentes habent quam feminæ IV, 283, 38 ss.; partim retro mingunt, partim anteriora versus III, 21, 43 s.; pauci retro mingunt, idque quinam III, 293, 25 s.; nonnulli eorum mammas habent III, 292, 38 s.; iis in universum non gignitur lac III, 53, 41 ss.; non æque generatione affliguntur ac feminæ II, 229, 48; in universum feminis longæviores sunt III, 179, 24 s.; idque quare IV, 169, 50; apud aves columbacei generis ac passeres contrarium obtinere videtur III, 179, 25 ss.; salaciores citius senescunt III, 136, 4 s.; si salaces sint, iis diutius vivunt feminæ III, 529, 48 s.; item si multum laborent, idque quare III, 529, 50 ss.; ceteroquin in universum et natura sua feminis calidiores sunt, ideoque diutius vivunt III, 530, 3 ss.; item quia superiora majora habent III, 531, 6 ss.; prolis curam gerere non solent III, 386, 13 s.; hirundinum æque ac feminæ proli alendæ operam dant III, 178, 38 s.; quomodo morum ratione a feminis differant III, 172, 1 ss., 11 ss.; ab iis sexus natura eo modo differunt feminæ ut voluptatibus vel doloribus succumbant quibus plerique resistunt II, 84, 17; circa coitum iracundiores sunt III, 120, 51; fortiores et justiores genere sunt feminis IV, 8, 12 ss.; IV, 15, 3 s.; natura feminis præstant IV, 262, 13; melior et divinior quam femina est, idque quare III, 344, 44 ss.; igitur, ubi et quantum fieri potest, a femina separatus est III, 344, 4 ss.; natura superius est atque imperat, 486, 13; inprimis ab eo deducitur genus II, 532, 19; femina ad principatum aptior, idque semper, 494, 18, 27; ejus cum femina conjugatio naturalis et necessaria est, 636, 6, 11; in genere humano feminæ non solum vivendi sed etiam bene vivendi gratia subvenit, 636, 17.

Mas et femina; contraria sunt III, 333, 45 s.; summorum principiorum imitationes sunt II, 478, 24 s.; iis communis est generatio III, 344, 48; igitur conveniunt ut ejus munere fungantur III, 344, 46 ss.; ex iis fit et secernitur semen III, 320, 38 s.; ideo generationis principia et causæ sunt III, 320, 40 ss., cf. 33 ss.; III, 344, 27, 38 s.; neutrum eorum generant animalia sine coitu nata III, 353, 9 ss.; sub conceptione a se invicem differunt secundum Empedoclem III, 331, 50 s.; si ad eandem speciem pertineant, dici potest ab iis procreari specie idem III, 368, 48 ss.; III, 369, 7 s.; si vero ad diversam, specie diversum III, 368, 51 s.; III, 369, 9 s.

Maris principium; in animal motu suo convertit residuum seminale feminæ III, 390, 1 s.; eo indigent pleraque animalia III, 390, 40 s.; eo non opus habent animalia quædam et plantæ generantes omnes III, 390, 38 ss.; idque quia id intra se admixtum continent III, 390, 40.

Mares molluscorum; a feminis differunt, idque quomodo III, 57, 31 ss., 44; sed sepiæ magis quam reliqua, idque quomodo III, 57, 45 ss.

Masculorum amor; in eum alii propter morbosam cupidinem, alii propter naturam, alii propter consuetudinem proni sunt II, 81, 30, 32; consuetudine in eum proni sunt qui inde a pueritia stuprum pati solent II, 81, 33; qui natura in eum proni sunt, eos incontinentes appellabit nemo II, 81, 34.

Masculum; animalis affectus per se est II, 542, 9; ubi eodem modo enuntiatur ac femininum, vel vice versa, fit captio secundum figuram dictionis, 279, 23.

Masculum femininum; series coordinata nonnullorum Pythagoreorum II, 475, 50.

Masculum genus; id significat pronomen *hic*, 291, 27; ejus casus differunt omnes, 291, 31; ad id referuntur nonnulla vasorum nomina, 291, 41, 44; sæpe id significat pronomen *hoc*, 291, 29; eo pertinent nomina quæ in ν, ρ, ς, ψ vel ξ exeunt, 474, 42; ei tot nominum terminationes propriæ sunt quot feminino generi, 474, 46.

Masculum et femininum; animalis proprie affectus, sed in materie et corpore II, 583, 51; quærere cur specificam differentiam non faciant, eodem redit ac si quæras cur aliæ contrarietates speciem faciant, aliæ non II, 583, 28 ss.; ex eodem semine procreantur aliquid passo II, 583, 52 s.; eorum differentia in plantis IV, 29, 20 s.

Masculum et femininum genus; ea participant quæcunque viva sunt, atque viva sunt quia ea participant III, 344, 48 ss.; apud pleraque animalia gressilia separata sunt III, 345, 2 s.

dant secundum Polybum III, 40, 9; in iis inveniuntur dentes III, 45, 9; duplicem earum ordinem habebat Timarchus fr. 267, b; ei tanquam cornua inserti sunt dentes exserti III, 256, 2 s.; ea parte unde dentes molares oriuntur, lata ac valida est, versus os vero angusta et tenuis III, 429, 47 ss., cf. III, 430, 8 ss.; hinc ejus anterior pars cito perficitur III, 430, 17 s.; in latiori vero multum alimenti continetur III, 430, 16; anterior ejus pars omne alimentum proprio impendit incremento, nec in eo fit residuum III, 430, 18 s.; adhuc crescit quo tempore ex eo primo pullulant dentes anteriores III, 430, 11; in iis pilos habet homo, non vero quadrupedes viviparæ III, 19, 11 s., unicum animal quod intra eas pilos habeat lepus est III, 49, 26 s.; III, 408, 30 s.; earum motus qui sursum deorsum fit, ad mordendum et secandum utilis est III, 296, 11 s.; qui vero in latera ad lævigandum III, 296, 12; hinc eas in latera movent quæ animalia dentes molares habent sola, idque quænam et quare III, 296, 7 ss., 12 ss.; eas tantummodo sursum deorsum movent pisces avesque et quadrupedes oviparæ III, 296, 9 s.; superiorem movet crocodilus fluvialis solam III, 10, 33 s.; III 45, 7 ss.; III, 296, 17 ss.; inferiorem vero omnia alia animalia maxillis prædita III, 10, 32 s.; III, 45, 6 s.; III, 296, 16; inferiorem immobilem habent crocodili fluviales eique agnatam linguam III, 251, 3 s.; superiorem vero reliqua animalia III, 251, 5; hinc superiorem infra, inferiorem vero supra habere videntur crocodili III, 251, 4 s.; quare apud eos superiori adhærere non debebat lingua III, 251, 6 s.; quibus longa, iis caput parvum est III, 13, 42 s.; quibus quadrupedibus viviparis longæ sunt ac in acutum exeunt nasus rostro continetur III, 248, 3 ss.; reliquis magis a naso distinctæ sunt III, 248, 6 s.; earum loco rostrum habent aves III, 249, 4; ei comparatur extrema pars forficis astacorum III, 59, 21; quomodo ejus cute a senioribus quadrupedibus distinguuntur juniores III, 129, 43 ss.; suum angina affliciuntur, idque quomodo III, 165, 29 s., 32; quomodo iis ululatum cieant ranæ mares III, 72, 47 ss.; dum hunc emittunt isti, propter tensionem translucent III, 72, 49 s., cf. *Genæ* et *Malæ*.

Maxima animalia; non omnia longiorem habent vitam III, 529, 1.

Maximum; quidnam II, 578, 10; in omni genere perfectum est II, 578, 9.

Maza; cur terendo minor reddatur IV, 222, 39 ss.; cur tritura nigrescat IV, 224, 34 ss.; vehementer trita validius alit IV, 221, 28 ss.; cur quo plenius teritur eo difficilius ventrem permeet IV, 222, 27 ss.; cur igni mandata farina triticea multo magis turgeat quam illa IV, 222, 46 ss.; IV, 225, 39 ss.; hominum qui ex hordeo quodam factam comederint excrementa sus non tangit, idque quare IV, 96, 26; ea capiuntur mugiles et capitones III, 149, 9 s.

μὴ ὄν · v. *Est* (*quod*) *non*.

Meatus (πόρος); in unaquaque parte exstant III, 361, 33; per eos permanat alimentum, idque quomodo III, 361, 33 s.; fieri non potest ut ex iis omnia constent II, 448, 48 s.; inspiratione dilatantur III, 457, 38 s.; sæpe apud animalia perfecta quæ non manca videntur vel occlusi, vel distorti inveniuntur III, 406, 34 ss.; sæpe fœtibus septimestribus fissi non sunt, sed postea perforantur III, 139, 24 ss.; III, 409, 20; tres ab oculis ad cerebrum tendunt idque quales et quomodo dispositi III, 13, 51 ss.; per communem excrementum et quæ ad generationem pertinent emittunt pisces et quadrupedes oviparæ III, 302, 51; alio humorem quibus pro cibo utuntur recipiunt tethya III, 281, 38 s.; alio vaporem reliquum emittunt III, 281, 39 s.; duo apud aspalaces a cerebro profecti juxtaque oculorum sedem decurrentes ad superiores dentes exsertos terminantur III, 68, 50 ss.

Meatus albus; apud magnas cochleas longus inde a ventriculo juxta gulam extenditur eique membrana tenui connectitur III, 63, 30 s.; apud has ejusdem coloris est ac corpuscula mammis similia III, 63, 32 s.

Meatus naturales (οἱ κατὰ φύσιν πόροι); quo loco humorem emittunt deficit cutis III, 47, 34 s.

Meatus seminales (θορικοὶ πόροι); partes proli creandæ destinatæ sunt III, 321, 11 s.; iidem qui perinei III, 321, 13 s.; maris peculiare instrumentum sunt III, 395, 39; exsangues sunt III, 355, 15; quare magnitudinem non habeant sicut uterus III, 355, 10 ss., ab iis suspensi sunt testes ut pondus a fidicula aut lapilli a stamine III, 428, 14; ipsi a vena magna suspensi sunt III, 428, 19; mutantur versus pubertatem atque una cum iis vocis instrumentum III, 428, 20 ss.; resectis testibus eorum tensio laxatur, atque una cum iis cor III, 428, 28 ss.; eorum pars testi applicata qualem contineat humorem III, 36, 14 s.; qualem pars reciprocans III, 36, 16 s.; retrahuntur resectis vel ablatis testibus III, 36, 26 ss.; III, 322, 42; stabiles esse debent, nec oberrare III, 327, 9 s., 27, s.; idque vel in prona vel in supina parte III, 327, 11 s.; eodem modo se habent ac viviparorum uteri, sive testes habent animalia, sive iis carent III, 327, 23 ss.; stabiles sunt statim apud animalia testibus prædita sive eos intus, sive foris habent III, 327, 29 ss.; eodem deveniunt ab utroque latere, nempe ad locum ubi pudendum situm est III, 327, 31 s.; eodem modo se habent apud delphinem ac apud reliqua animalia iis prædita III, 327, 32 s.; eos habent pisces ac serpentes III, 324, 3; longos habent serpentes III, 324, 18; quomodo se habeant et ubinam siti sint apud pisces et serpentes III, 35, 20 ss.; III, 79, 16 s., 19 s., cf. III, 321, 41; eos æque ac pisces cartilaginei paucis exceptis habent reliqui pisces III, 380, 19 ss., cf. 27 ss.; eodem modo se habent apud pisces et quadrupedes oviparas quo apud pisces et serpentes III, 321, 36 s., 41; quomodo se habeant apud aves et quadrupedes oviparas III, 35, 38 s.; pudendum constituunt masculinum apud aves et quadrupedes oviparas III, 35, 35, cf. III, 79, 22, s.; quomodo se habeant apud quadrupedes viviparas III, 36, 6 ss.; eorum ratione a se invicem differunt singulæ piscium ac serpentum species III, 35, 26 s.; apud pisces et serpentes coitus tempore genitura pleni sunt III, 35, 24 ss., 41 s.; III, 322, 22 s.; apud eos lacteum humorem emittunt III, 79, 71 s.; eodem tempore apud pisces valde manifesti sunt III, 35, 43; post hoc vero tempus inconspicui III, 35, 43 s.; iis carent anguillæ III, 118, 41 s.; quales habeant crustata III, 327, 49 s.; ejus replicationis altera pars sanguinea est apud quadrupedes (viviparas) III, 323, 41 s.; altera vero exsanguis est et a semine percurritur III, 323, 43 s.; huic similis est meatus seminalis piscium III, 323, 45 ss.; apud mulum intra uterum perverti putat Democritus, indeque pendere ejus sterilitatem III, 368, 8 s.; quibus animalibus replicati sunt, circa venerem sunt continentiora III, 322, 30 ss.; eorum replicationem servant testes apud animalia vivipara III, 322, 35 ss.; eorum pars non sunt testes III, 322, 39 s.; iis carere videntur insectorum mares III, 328, 37 s.

Meatus seminales piscium cartilagineorum; quomodo se habeant et ubinam siti sint III, 113, 23 ss.; extra coitus tempus non valde sunt conspicui III, 113, 27 s.; coitus tempore facile ab utero distinguuntur III, 113,

indicium, 119, 32; si non est necessarium vera non est scientia, 127, 33 ss, cf. 128, 5; non necessarium esse potest, etiamsi conclusio sit necessaria, 127, 42; necessarium esse nequit, ubi conclusio non est necessaria, 127, 50; ei necessario inesse debet tertium (in syllogismo demonstrativo), 128, 31; necessario primo inesse debet, 128, 32; quatenus ex eadem συγγενείας esse debeat ei cui insit, ut scientia non sit per accidens, 129, 43; ubi extra conclusionis terminos ponitur, non probatur τὸ διότι, 134, 27; in eo semper invenitur æquivocum, 133, 5; per id incrementa non capit syllogismus, 133, 35; si est, probari potest propositio affirmativa, 145, 3; item negativa, 145, 9; si deest, non est demonstratio, 145, 7, 11; semper condensatur, donec ad unum, i. e. ad propositionem ἄμεσον pervenitur, 145, 21; si affirmativi sunt termini, ad utrumque affirmative se habet, 148, 25; si negativi, ad alterutrum tantum negative, 148, 26; quomodo se habere debeat in diversis ejusdem rei demonstrationibus, 149, 39; 150, 5; eo investigando consistunt omnes quæstiones, 154, 3, 42; quærimus modo an sit, modo quid sit, 154, 12; causa est, 154, 13, 15; 168, 26; id revera quæri patet e quæstionibus in quibus sensui patet, 154, 31; est definitio termini majoris, 169, 31, 11; 168, 40; in problematis universalibus ejus ambitus idem esse debet ac effectus, 169, 3; ubi demonstratio fit per accidens aut per signum, eodem modo se habet ut res de quibus demonstratur, 169, 10, 14; homonyma sunt si hæ res homonymæ et sic deinceps, 169, 15; si plura sunt, etiam causæ erunt plures, 170, 4; primum continet definitionem termini majoris, 169, 35; disceptatur, utrum quod universali proximum, an quod singulis, singulorum sit causa, 170, 6; quid in prima figura, 41, 43; 79, 17; quid in secunda figura, 43, 31; ubinam ponatur in secunda figura, 43, 34; 79, 19; quidnam in tertia figura, 45, 37; ubinam ponatur in tertia figura, 45, 40; 79, 28; inordinatum est in fortuitis, 53, 48; inter contradictoria esse non posse probatur II, 512, 39 ss., v. *Principium exclusi medii.*

Media; proponitur quæstio an infinita sit eorum series in syllogismo demonstrativo affirmativo, necne, 140, 21; item in negativo, 140, 33; talis quæstio proponi nequit in iis quæ invertuntur, nisi dissimili modo fiat inversio, 140, 35; infinita esse non possunt, si sistantur sursum et deorsum prædicationes, 140, 42 ss.; eorum numerus infinitus non est in syllogismo negativo, ubi non infinitus est in affirmativo, 141, 7; item seorsum in prima figura, 141, 16; item in secunda, 141, 25; item in tertia, 171, 34; item si omnes figuræ conjungantur, 141, 45; probatur λογικῶς ea non esse infinita in syllogismis affirmativis, 142, 1 ss.; item alio modo, 143, 34 ss.; item analytice, 143, 50 ss.

Medium ad nos spectans; optimum est, idque quare II, 195, 13; II, 197, 18; semper optimum habitum gignit II, 195, 15.

Medium et ultimum; quodammodo contenta forma sunt II, 427, 31 s.; iis caret infinitum II, 378, 18, cf. II, 377, 44; iis quod caret etiam locis caret ad quæ corpora ferantur II, 378, 19 ss.; ea si desint, obtinere nequeunt pondus et levitas II, 378, 17.

Medium loci; exitui similius est quam principio II, 403, 35; id est quod finitur II, 403, 36; igitur eo præstat finis II, 403, 37.

Medium per quod corpora feruntur; v. Δι' οὗ.

Medium primum; quidnam, 141, 13.

Medium proprium; quidnam, 141, 138, 9.

Medium rei et naturæ; principium est et præstans II, 403, 43.

Medium ultimum; quidnam, 141, 10.

Medium corporis nostri; id occupat cor III, 257, 28; III, 258, 20; III, 259, 30, cf. III, 258, 25 ss.; III, 259, 31 s.; eodem modo se habet ad motus qui a superioribus et qui ab inferioribus partibus proveniunt III, 524, 12 s.; id est ad eos qui a capite et eos qui a spina proveniunt apud animalia ea prædita III, 524, 13 s.; in eodem quoque situm est sensorium (commune) III, 524, 15; igitur eo sensu alterato, etiam partes contrahendo ac extendendo mutantur III, 524, 16 ss.; potentia unum est, sed actu plura fieri potest idque quare III, 524, 20 ss.; igitur necessario punctum non est, sed magnitudinem quandam habet III, 524, 26 s.; igitur movet dum ipsum movetur III, 524, 28 s.; debet igitur præter illud esse movens immobile III, 524, 29 ss.; id est anima quæ non idem est ac illud, sed in illo est III, 524, 34 ss.

Medium terræ; probatur id locum non mutare, ubi ingens pondus ab una parte circum eam adgregatur II, 409, 5 ss.

Medium universi; idem est quod medium terræ sed per accidens tantummodo II, 407, 51 s.; II, 408, 5 s., 8; in eo jacet terra II, 407, 50; II, 408, 12, 17, 29; id naturaliter petunt cum universa terra tum omnes ejus partes II, 407, 48; II, 408, 1 ss.; idque linea recta II, 407, 37; necessario unum est II, 379, 40; *id* cum ultimo unum faciunt qui plures esse mundos statuunt II. 379 16; definitum est II, 374, 15; ultra id progredi non potest corpus a quocunque loco ferri inceperit II, 374, 16; II, 376, 18; corpora mixta quæ in loco circa id exstant ex omnibus elementis composita sunt omnia II, 462, 40 s.; loco circa id propria est generatio II, 463, 18 s.

Medius habitus (μέση ἕξις); in omnibus laudabilis est II, 24, 12; II, 48, 28; ab eo modo ad excessum modo ad defectum deflecti debet II, 24, 13; eo præditum, extremis prædili uterque ad alterum extremum detrudunt II, 22, 37.

Medius sonus; qui ita vocatur solus principium est alterius tetrachordi IV, 213, 16 s., cf. *Mese.*

Medii opibus cives (οἱ μέσοι); facillime rationi parent, 555, 16; maxime inter se similes et æquales sunt, 555, 40; iis constans civitas optime administratur, 555, 41, 49; bene administrari civitas in qua eorum numerus divitum et pauperum vel saltem alterorum utrorum numerum superat, 555, 51; in civitatibus maxime salvi sunt, 555, 43; eos in rempublicam adsumere debet legislator, 557, 29; eorum rationem habere debent leges sive democraticæ sint sive oligarchicæ, 557, 30; si proportione superent utrosque extremos, vel alterosutros modo, fieri potest respublica stabilis, 557, 33; arbitri sunt, 557, 41; quia pauci erant, priscæ respublicæ merito oligarchicæ vel regiæ erant, 559, 1; eorum regimen propius accedit ad democratiam quam oligarchia, 566, 8; eorum regimen tutissimum est, 566, 9; ubi multi sunt, ibi raro fiunt seditiones et dissidia, 556, 9; causa sunt cur tutiores sint et stabiliores democratiæ quam oligarchiæ, 556, 16; item cur democratiæ et oligarchiæ multo frequentiores quam politiæ vulgo sic dictæ, 556, 27; ex iis illustrissimi prodierunt legumlatores, 556, 21; augendi sunt, 577, 3; dissolvunt seditiones ex inæqualitate orientes, 577, 4; si pauci vel nulli adsint divitesque ac plebs exæquentur, fieri solet rerum conversio, 569, 49; in politia talis census instituitur, ut reipublicæ administrandæ participes esse possint, 573, 22; iis et proceribus superior esse debet plebs in ultimo democratiæ genere, 594, 44; erga eos moderate se gerit vir magnanimus

e phalerica apua gignuntur III, 118, 30; ex iis fiunt trichides III, 118, 30 s.

Membrana (ὑμήν); pars similaris est III, 38, 7; item partes ei respondentes III, 38, 8; forma nervo similis est III, 352, 54 s.; nec nisi excessu ac defectu ab eo differt III, 353, 2 s.; earum principium caro est III, 243, 9; earum partes eodem nomine designantur quo totæ III, 243, 7; atque eatenus partibus similaribus similiores sunt III, 243, 8; quatenus vero muneribus dignoscantur, dissimilaribus III, 243, 5 s.; ideoque de iis earumque causis sermo fit, ubi de dissimilaribus disseritur III, 243, 2 ss.; quatenus cuti similes sint, quatenus ab ea differant III, 49, 36 ss.; eas habent omnia animalia sanguine prædita III, 49, 35 s.; omnia ossa omniaque viscera circumdant III, 49, 38 s.; in minoribus animalibus latent, idque quare III, 49, 40 s.; quænam earum maximæ III, 49, 42 ss.; quænam earum quæ cerebrum circumdant crassior et robustior III, 49, 43 s.; præcisæ solæ non coalescunt III, 49, 45; iis nudata siderantur ossa III, 49, 46; densa, carnis expers et levis est, idque quare III, 269, 45 ss.; igitur ea includuntur omnia viscera III, 269, 43; firmissima ac maxima includuntur cor et cerebrum, idque quare III, 269, 48 ss.; iis accensendum est omentum III, 50, 1; III, 276, 8; item vesica III, 50, 7; item mesenterium III, 15, 6; III, 276, 27; sensoria obtegens si pura ac tenuis est, melius percipiuntur rerum percipiendarum discrimina omnia III, 418, 34 ss.; III, 419, 3 ss., cf. III, 418, 1 s., 6; lumen internum ab externo separat III, 478, 55; ubi ægrotat, cessat auditus III, 455, 14; pupillæ incumbens ubi ægrotat, cessat visus III, 455, 14 s.; ejus ope quædam aves ex oculi angulo nictitant III, 295, 52 s.; intra uterum semini circumdatur, idque qualis III, 142, 4 s., 7 s.; III, 384, 33 s.; uterum a fœtu separant III, 366, 3 ss.; idque tam apud pedestria quam apud volatilia et natatilia III, 366, 29 ss.; cuique fœtui duo sunt (apud animalia multipara) III, 366, 24 s.; iis circumdatur oviparorum fœtus III, 142, 12 s.; ea seorsum circumdatur unumquodque erinaceorum marinorum ovum III, 279, 48; ea circumdatur testaceorum pars qua cibum adsumunt et potulentum percolant III, 285, 20 s.; quod per densam percolatur sanguineum alimentum necessario pingue est idque quare III, 276, 15 ss.; ejus speciem refert quod ultimo loco fit ex humido et sicco simul calefactis III, 276, 12 ss.

Membrana cerebri (μήνιγξ); ad eam ab aorta et magna vena tendunt rami, idque quare III, 238, 42 ss.

Membranæ fœtum circumdantes; quomodo fiant III, 356, 27 ss.; quænam earum causa necessaria III, 356, 30 s.; quænam finalis III, 356, 32; secundum plus et minus a secundis differunt III, 356, 33 s.; eas habent et vivipara et ovipara III. 356, 34 s., cf. *Secundæ.*

Membrana nictans; celeriter movetur III, 246, 13 s.; quare a naso originem petat III, 246, 14 s.

Membranaceæ partes (ὑμενώδη); iis partim continentur humores naturales III, 52, 52 s.

Membranaceis alis prædita; etiam gradiuntur III, 3, 16.

Membrum (μέλη); eorum unumquodque unum esse dicitur II, 519, 13; unicuique peculiare opus est II, 6, 42; quænam partes ita vocentur III, 1, 19 ss.; enumerantur nonnulla III, 228, 26 s.; quænam corporis maxima III, 8, 23 s.; ea non omnia habent animalia III, 241, 28; iis carent pisces III, 28, 1 s.; III, 29, 19; quot, quibusnam modis et quare continuantur cum spina dorsali et inter se colligantur eorum ossa III, 241, 28 ss.; secundum eorum bifidam partitionem finduntur venæ principales III, 262, 39 s.; non apud omnia animalia eodem modo se habent III, 258, 28; non ad vivendum necessaria sunt III, 258, 28 s.; iis ademptis vivere licet III, 258, 29 s.; addita non interimunt III, 258, 30; distracta, nec servari, nec animata esse, nec coalescere possunt III, 331, 6 s., cf. 11 ss.; ejusdem seriei vel paris eandem longitudinem habent III, 310, 27 s., 31; multiplici modo flectuntur secundum Parmenidem II, 509, 34; eorum temperamentum sequitur mens, eodem teste II, 509, 34 s.; plerisque eorum mentem inesse censet idem II, 509, 38; capitis et trunci motusque gratia exstant III, 287, 5; posteriora apud quadrupedes robustiora sunt, idque quare III, 287, 30 ss.; quattuor modis flecti potuissent apud animalia quattuor habentia, idque quibusnam III, 314, 34 ss.; quorum duo in rerum natura non obtinent III, 314, 42 ss., cf. 35 ss.; nec omnia in convexum, nec omnia in concavum flectit ulla bipes, vel quadrupes III, 314, 42 ss.; eorum flexuras et inter se et iis quæ apud hominem fiunt contrarias habent animalia III, 18, 7 ss.; ea eodem modo quo quadrupedes (viviparæ) flectunt aves III, 18, 33 ss.; eorum flexiones alternant apud homines III, 314, 47 ss.; item superiorum articulationes semper contrario modo flectuntur quam inferiorum quæ iis pro portione respondent, idque quare III, 315, 1 ss.; et ambo simul moveri possunt et altero eorum quiescente alterum moveri III, 524, 22 s., cf. 27 s.; si non esset principium superius quod ambo moveret, eodem modo moverentur ac homines qui dorsa sibi invicem apprimentes crura moverent III, 524, 31 ss.; ea sero movent infantes, idque quare III, 363, 36 s.; initio parva sunt apud fœtus, idque quare III, 360, 56 ss.; fœtus quod nondum constitit distracta esse censet Empedocles atque partem in mare, partim in femina inveniri III, 330, 52; III, 393, 26 ss., 42; igitur congressu seminis maris cum femina fient, non calore aut frigore III, 393, 29 ss.; quando apud fœtum generetur majus quam decet, quando supervacaneum III, 405, 51; quando deficiat apud fœtum III, 406, 19.; cur ubi perfricantur carnosiora evadant IV, 145, 28 ss.; in utribus inflatis inclusa cur doleant IV, 239, 29 ss., cf. *Artus.*

Membra anteriora; caput et collum insequuntur III, 289, 7 s.; iis crurum modo utuntur quadrupedes III, 291, 5 s.; igitur ea necessario contrario modo flectunt ac homines III, 291, 12 ss.; i. e. anteriora versus III, 291, 35 s.; multifida tamen iis et ad incedendum et manuum loco utuntur III, 291, 12 ss.; iisque etiam injurias depellunt III, 291, 20; apud solidungula manibus et brachiis dissimilia sunt III, 291, 21 ss.

Membra dependentia; iis carent pisces, idque quare III, 300, 43 s.; III, 301, 6 ss.; quattuor habent aves æque ac animalia gressilia ac pedestria III, 298, 32 ss., cf. 22 ss.

Membra parva; signum pusillanimi IV, 6, 9.

Membra subtiliora; in ea distribuitur alimenti pars IV, 304, 42.

Membra (κῶλα periodi); est altera pars periodi, 394, 38; nimis longa non esse debent, idque quare, 394, 41, 45; nec mutila, 394, 48 ss.; breviora ne periodum quidem constituunt, 395, 2.

Meminisse; licet rem, etiam si non recordamur, quando facta sit III, 498, 41 ss.; quædam quum semel viderimus facilius solemus quam alii quum sæpe, idque quare III, 497, 7 ss.

Memnon (Auroræ filius); ejus epitaphium fr. 317, a.

Memnon Rhodius; Lampsaco potitus est, 647, 44; a ditissimis magnam pecuniam exegit, pollicitus se eam restituturum simulac ceteri cives tributum pependis-

nequit generatio II, 305, 37; potest vero interitus II, 305, 38; plures ac contrarii esse debent ut fieri possit generatio II, 464, 48 s., cf. 45; ei contraria est quies, 23, 31; II, 311, 19; II, 599, 33; ei opponi potest et motus et quies II, 309, 25 s.; II, 315, 38 ss.; II, 358, 21, 23; II, 598, 20; eum in iisdem rebus fieri videmus in quibus et quietem II, 347, 11, cf, II, 354, 50 s.; II, 355, 7; idque quare II, 356, 4, 8; ei motus magis quam quies contrarius esse videtur II, 317, 16; cui inest, ei immobilitas quies est II, 275, 19; ad idem pertinet, ad quod motus oppositus et quies opposita II, 310, 23; II, 599, 14 s.; expenditur quænam unicuique quies opponenda sit II, 315, 42 ss.; ridiculum foret, si contrarii essent, quietes vero oppositæ non exstarent II, 315, 48 s.; quemadmodum se habet vel violentus vel naturalis, sic etiam se habet quies II, 405, 38 s.; si naturalis non est, etiam violentus non erit II, 405, 34, cf. II, 379, 26; si nec naturalis, nec violentus est, omnino nihil movebitur II, 405, 35; nec quies erit II, 405, 38; si exstat aliquis naturalis, nec violentus motus solus nec violenta quies sola erit II, 405, 39 ss.; nullus fieri potest, ne in particularibus quidem nisi adsit aliquid quod movetur III, 517, 13 ss., cf. 35 ss.; III, 518, 1 s., 25 ss.; III, 523, 33 s.; III, 524, 24 s.; id quod movetur sequitur II, 467, 47 s.; non est id quod movetur, 216, 4; III, 463, 11 s.; fit ex aliquo in aliquod II, 300, 28; II, 308, 5; II, 323, 45; II, 329, 35; II, 332, 34 s.; II, 334, 5; II, 344, 47; II, 396, 33, cf. II, 322, 21; eo opus est ut res aliqua ab alia affici possit III, 347, 33; in re mota est, non in forma II, 308, 8 s., 31 ss.; omnis alicujus motus est II, 322, 41 s.; ejus pars non est divisio II, 302, 7 s.; fit propter id quod movetur II, 301, 35 s.; non est res determinata (τόδε τι) II, 301, 37; alius nihil movetur II, 322, 39 s.; sine naturali corpore esse nequit II, 382, 38; in re mobili inest, non in moventi II, 275, 30 ss.; II, 595, 44; in eo est quod movetur II, 571, 2 s.; non sic in eo esse dicuntur res ut sint tunc quum motus est II, 303, 29 s.; quod in eo est, id necessario sequitur aliquem esse motum, dum est II, 303, 35 s.; res de suo statu dimovet II, 303, 46; omnis est exitus ejus quod movetur e statu suo quatenus movetur III, 437, 7; in eo quod est, necessario movetur II, 303, 53 s.; in eo quod movetur est et ubicunque id movetur II, 299, 45 ss.; eo præsente aliquid moveri necesse est et ubi aliquid movetur motum adesse II, 318, 24 s.; ut fiat necessaria sunt tria, id quod movetur, movens et id quo movet II, 351, 8 s.; III, 473, 6 s.; ut fiat necessario adesse debent res mobiles II, 342, 35 s., 38; res quibus determinatur tres sunt, nempe id quod movetur, id in quo movetur et tempus quando movetur II, 313, 1 ss.; II, 358, 46 s.; II, 364, 30; in eo exstant movens, id quod movetur, id in quo movetur tempus, id ex quo movetur, et id in quod II, 308, 2 ss.; II, 597, 40 ss.; si erit, etiam aliquid movens erit II, 466, 3; si semper, etiam semper erit aliquid movens II, 466, 4 s.; si continuus, movens erit immobile ingenitum et alterationis expers II, 466, 5; omnium principium est quod se ipsum movet III, 517, 8 s.; non erit si sit effectivum aut motivum quod non agit II, 604, 5 s.; omnium rerum esset, si universum atomis constaret figura tantummodo diversis II, 378, 9; exstare non posset si universum infinitum esset, idque quare II, 378, 19 ss.; in partibus carente fieri nequit II, 329, 13; non competit rebus quibus contrarium non est II, 316, 6, cf. II, 315, 24; idem eodem modo agit in res similes et differentia carentes II, 427, 29; alius est quando id in quo fit specie aliud est II, 312, 48 s.; differt si res quæ per se movetur, idque et genere et specie et numero II, 340, 40 s., cf. 21 ss.; sibi similis esse nequit, si a movente moveatur res quæ movetur II, 366, 19 s.

Motus (*de ejus cum tempore conjunctione*); in tempore fit II, 296, 11; II, 305, 46 ss.; II, 322, 18; II, 323, 8 s.; II, 332, 21, 25; omnis in tempore fit et ad finem aliquem tendit II, 119, 32; vel in universo tempore, vel in certo aliquo II, 119, 33; in temporis partibus omnes imperfecti sunt et specie differunt cum inter se tum a motu universo II, 119, 35, 41; II, 120, 1; ejus speciem determinat τὸ alicunde aliquo II, 120, 2; aliter fieri non potest ac in tempore II, 120, 5; non de omnibus rebus dicitur, sed solummodo de dividuis quæ totum non constituunt II, 120, 9; ei inest prius et posterius II, 300, 35, 39 ss.; II, 306, 29; eum semper sequitur tempus idque quare II, 300, 38; II, 301, 20 s., 28; II, 302, 51; II, 305, 9; inter unum et alterum semper ratio est II, 296, 10; esse nequit sine tempore, nec sine eo tempus II, 343, 27, 44; II, 366, 7 s.; II, 354, 1, 34, 43; II, 355, 38 s.; II, 356, 19; II, 466, 9 s., cf. II, 344, 43; II, 351, 6; II, 352, 42; si sine anima esse possit, erit quod eo ipso momento tempus est II, 306, 27 s.; si unus atque idem est, etiam tempus unum atque idem erit II, 305, 10; cum ipsum, tum ejus essentiam metitur tempus II, 303, 12 ss.; ideo in tempore est quia ejus essentiam metitur tempus II, 303, 10 ss., 13 s.; in momento fieri nequit II, 321, 49 ss.; II, 329, 50 s., cf. II, 332, 31; in infinito tempore fieri nequit II, 377, 17; tempus continuum reddit II, 466, 20, cf. II, 525, 50 ss.; minor fit in minori tempore II, 323, 10; majorem et minorem tempore dijudicamus II, 301, 7; longus esse dicitur, si tempus longum est et vice versa II, 303, 5 s.; æqualem minori tempore efficiet potentia major II, 364, 45 s.; eo tempus metimur et tempore ipsum idque quare et quomodo II, 302, 39 ss., 48 ss., II, 303, 51; II, 306, 52 ss.; eo magnitudinem metimur et magnitudine ipsum II, 303, 2 s.; quidnam sit ejus mensura, idque quare II, 575, 4 s.; omnes metitur globi motus II, 307, 6; omnium mensura cæli motus II, 394, 17 s.; omnium celerrimus cæli motus II, 394, 21, 24; quæritur an factus sit et rursus intereat, necne, sed semper fuerit et semper futurus sit II, 342, 1 ss.; semper erat II, 343, 46 ss.; II, 356, 35 s., 54 s.; II, 603, 48; igitur interiisse aut factus esse nequit II, 343, 46 ss.; II, 355, 39; II, 603, 49; argumenta quæ probare videntur eum non necessario æternum esse II, 344, 45., cf. II, 355, 14 ss.; hæc argumenta facile refutantur II, 344, 44; æternus necessario divino inest II, 392, 28; nullus excepta circulari conversione æternus esse potest III, 363, 20; qui quiete intercipitur æternus esse nequit II, 363, 20; cui æternum esse licet semper prior eo cui non licet II, 363, 17 s.; si æternus et continuus erit, si continuus et unus II, 354, 44 ss.; II, 356, 19 ss.; quantum et continuum est quia id per quod fit ita se habet II, 525, 4 ss.; igitur per accidens quantum est, 7, 54; II, 525, 44 ss.; causa est cur tempus quantum et continuum sit II 525, 50 s.

Motus (*quatenus unus sit*); multis modis unus dicitur II, 312, 30; II, 334, 6; quinam unus dicatur II, 519, 16 s.; quinam genere unus II, 312, 31 ss.; II, 334, 13, cf. II, 313, 6; quinam specie II, 312, 34; II, 334, 14 s., cf. 12, II, 313, 6; specie unus, non vero simpliciter specie unus, si pertinet ad res quæ simul genus et species sunt II, 312, 40 s.; simpliciter unus est qui essentia et numero unus est II, 312, 51; quinam igitur numero unus II, 313, 1 ss., 49 ss.; II, 334, 7 ss.; II, 354, 46; II, 358, 44 s.; II, 366, 8 ss.; unius ejusdemque rei semper numero unus est II, 345, 20 s.; unus

magis e contrario in rem ipsam II, 311, 7; contrarii simul fieri nequeunt II, 362, 2 s., 34; itaque necessario quiete disjungi probantur II, 361, 49 ss.; inter contrarios, uti inter eos et quietes debet esse aliqua proportio III, 519, 12 s.; qui sursum fit contrarius ei qui deorsum II, 358, 41; qui anteriora versus fit ei qui posteriora versus II, 358, 41 s.; qui dextrorsum fit ei qui sinistrorsum II, 358, 42; contrariis simul individuo tempore moveri nequit idem quatenus individuum est III, 464, 23 ss.; debilior expellitur a vehementiori III, 416, 54 s.; III, 490, 9 s., 17 s.; qui in oppositas partes fiunt in linea recta contrarii sunt II, 361, 44, cf. II, 358, 40 ss.

Motus (*de ejus actione*); ejus munera sunt pulsio et tractio III, 525, 4 s.; nec calefit, nec refrigeratur, nec locum mutat, nec augetur, nec deminuitur II, 309, 49; II, 598, 40 ss.; an non omnis calefaciat, sed sit etiam qui refrigeret IV, 149, 42 ss.; alieni unumquemque calorem refrigerant III, 260, 37; discernere et incendere potest aerem III, 555, 51 s.; ferrum et ligna et lapides excandescere facit II, 397, 12 s.; rei quæ fertur semper in medio vehementissimus IV, 210, 19; ubi vehementissimus etiam sonus acutior fit IV, 210, 21; vicissim a partibus principio et a principio partibus impertiuntur III, 525, 52 ss.; omnis tactu fit II, 275, 21, 23; sine robore fieri nequit III, 503, 42 s.; omni competit celeritas et tarditas II, 118, 22; intermedio tanquam extremo utitur II, 315, 30, cf. II, 308, 38; partim in circularem conversionem desinit eorum cessatio, partim iis causæ principium est hæc conversio II, 389, 31; quæ duobus impelluntur, per diametrum feruntur III, 557, 33 s.; in re continua maxime imbecillis est in extremitate IV, 59, 45 s.; celerrimus minimus est II, 394, 20; minimus qui per minimam fit lineam II, 394, 23 s.; quæ jam in eo sunt facilius moventur quam quiescentia IV, 63, 8 s.; in partem inclinationi oppositam difficile cietur IV, 61, 25; IV, 62, 15 s.

Motus (*variæ de eo quæstiones*); comprehensu difficilis est II, 275, 11, 16; II, 595, 38 ss, 42 ss.; eum eadem animæ parte percipimus ac tempus, nimirum sensu communi III, 495, 3 ss., cf. III, 470, 20; æque visui et tactui sensibilis est III, 452, 28 s.; igitur sensibile commune est III, 452, 26 s.; III, 462, 10, 34; III, 466, 45; III, 477, 14; III, 507, 7; rerum notiorum facilius agnoscuntur III, 515, 33; ita amicorum suorum e longinquo agnoscunt amici III, 515, 36 s.; eum præcipue respiciunt dextrum et sinistrum III, 254, 40; in eo non idem unum est quod in gravitate II, 520, 20 s.; sine eo definiri nequit animal II, 550, 42; cur ita non appelletur homo II, 569, 29 s.; cur genus voluptatis esse nequeat, 206, 48; ei major quam actui inest voluptas II, 90, 32; quorum bonitas modum excedere potest, eorum item voluptatem nimiam esse licet II, 89, 30; sine eo nec sanitas, nec omnino bonum vel malum nobis contingere potest II, 185, 22; non fit deliberatio de rebus quæ in eo sunt, sed semper eodem modo fiunt II, 27, 38; quarum actionum is finis est, in iis non agimus ut agendi potentiam nobis comparemus II, 570, 38 s.; ejus ope formam materiei indit ars III, 342, 43 s.; ejus principium et causa forma quædam est II, 275, 24, 26; statuendum an sit corporibus necne, item an naturalis non sit, sed violentus, ubi expendimus opinionem eorum qui terræ quietem explanant rebus quæ circa aerem vel aquam eveniunt II, 405, 30 ss.

Motus æqualis (ὁμαλής); quinam II, 305, 50 ss.; unus dicitur, idque magis quam inæqualis II, 314, 11 s.

Motus æternus; æterno moveri debet II, 606, 37 s.; continuus atque unus esse debet II, 366, 8; si exstet materiem habere potest II, 571, 27, 29.

Motus qui in anima (vel in sensoriis fit); externis similes sunt III, 498, 19; interni semper minores sunt, sed externis pro portione respondent III, 498, 21 s.; qui fiat ut internorum ope externos cogitare possimus III, 498, 19 s.; animæ munus sunt III, 238, 24 s.; maxime calore fit III, 238, 25 s; ejus ope omnia sensibilia communia percipimus III, 462, 11 ss.; igitur ejus sensus proprius esse nequit III, 462, 17; eorum alius suapte natura alium sequitur III, 497, 4; idque vel necessario vel consuetudine III, 497, 6; ubi consuetudine, plerumque eodem modo se invicem insequuntur III, 497, 6, cf., III, 498, 6 ss.; eodem ordine inter se dispositi sunt quo res ad quas referuntur III, 497, 27 ss.; interdiu obscurantur majoribus motibus qui vigilantibus fiunt III, 513, 32 ss.; dormientibus parvi magni videntur III, 513, 34 ss.; parvos tam internos quam a rebus externis profectos, melius sentiunt dormientes quam vigilantes III, 515, 17 ss.; recta somnia turbant III, 216, 3; partim intellectiones (νοήσεις), partim effectiones (ποιήσεις) sunt II, 544, 42 s.; eorum nonnulli (πνευματικαί) ab atra bili oriundi IV, 204, 38 ss.

Motus animalium (κατὰ τόπον); pendet a sensione vel intestina vel foris petita in sensorio communi facta III, 503, 48 s.; ejus principium idem est ac sensus III, 503, 25 ss.; quæritur an toti animæ tribuendus sit an parti a reliquis diversæ III, 443, 30 ss.; III, 471, 12 ss.; probatur non ab anima vegetativa pendere III, 471, 42 ss.; nec ab anima sensitiva III, 471, 47 ss.; argumenta quæ probare videntur eum non a ratione vel intellectu pendere III, 472, 2 ss.; item eum partim ab appetitu, partim ab intellectu pendere III, 472, 15 ss.; probatur semper ab appetitu pendere, ante vero omnia alia ab appetibili III, 472, 26 ss.; semper alicujus causa fit et cum imaginatione aut appetitu conjunctus est III, 471, 42 s.; nisi vi fiat, eum semper comitatur fuga aut persecutio III, 471, 44 ss.; III, 472, 5 s.; eum instrumento corporali ciet appetitus III, 473, 12 ss.; igitur de ejus instrumento sermo fiet, ubi de muneribus corpori et animæ communibus dissereter III, 472, 13 s.; ejus instrumentum cardini simile esse debet, ita ut in uno eodemque puncto finem et principium habeat III, 472, 15 s.; fieri nequit, nisi aliquid sit quod quiescat et unde motus incipiat III, 473, 20 s.; ejus principium medium inter caput et ventrem inferiorem occupat locum III, 503, 28 s.; ejus principium apud sanguine prædita cor est III, 356, 54; III, 503, 29 s.; idque quare III, 257, 29 s., cf. III, 259, 6 ss., 38 ss.; III, 503, 33 s.; a corde profecti trahendo et remittendo fiunt III, 259, 39 s.; III, 524, 16 ss.; quatenus intermedii ope fiat III, 474, 47; quatenus ejus intermedium differat ab alterationis intermedio III, 474, 50 s.; spiritus innati ope peragitur III, 249, 17; unusquisque spiritu retento adjuvatur III, 353, 35; ejus causa nervi sunt non ossa III, 669, 6 ss.; quibusnam partibus competat III, 5, 27 s.; de ejus instrumentis sermo fit in libro *de Incessu animalium* III, 304, 1 ss.; cui inest id vivere dicimus III, 445, 43 ss.; eum non habent omnia viva III, 449, 12 s.; iis vel solis vel præcipue animalibus competit quæ duobus aut quattuor cardinibus moventur III, 308, 13 ss.; secundum ejus instrumenta in genera distribuenda sunt animalia, 547, 6, 9; parte absistenti fit, non antecedenti III, 306, 35 s.; anteriora versus fit III, 244, 47; III, 257, 30 s.; III, 259, 37 s.; eo definitur anterius III, 257, 31

vetur II, 353, 26 ss.; utraque ejus pars, vel altera quæ movetur potentia dividua esse potest, sed actu individuæ sunt II, 353, 36 s.; si dividatur, non amplius eandem vim habet II, 353, 37; poterit igitur rebus potentia dividuis inesse II, 353, 38; maxime proprie latione movetur II, 357, 43.

Movet se ipsum primarie (quod) (τὸ πρώτως αὐτὸ ἑαυτὸ κινοῦν); ejus neque una pars neque plures ita se habere poterunt ut se ipsæ moveant II, 352, 44 ss.

Movetur; omne quod natura aptum est, quando et ubi et quomodo natura aptum est II, 328, 44; citius, quod eodem tempore majus spatium percurrit IV, 65, 40 s.; celerius, quod longius a medio distat IV, 65, 37 s.; facilius, quod longius ab hypomochlio distat IV, 303, 28; cur facilius moveantur figuræ rotundæ et circulares IV, 61, 5 ss.; item cur ea quæ jam in motu sunt IV, 65, 8 s.; IV, 72, 41 ss.; item cur ea quæ a majoribus circulis tollantur ac trahantur IV, 62, 1 ss.; cur aliqua subito, ut arcæ IV, 179, 37 ss.

Movetur (qui); id dici potest de homine II, 569, 29 s.

Movetur (quod); id rebus quæ ipsæ motu cientur cognosci censet Heraclitus III, 435, 22 s.; revera exstat II, 590, 52; ei quædam propria sunt II, 502, 8 s.; id sequitur motus II, 467, 47 s.; in eo est motus II, 323, 12 s.; II, 571, 2 s.; ex aliquo ad aliquod mutatur II, 379, 45; fieri non potest ut simul moveatur et motum sit II, 318, 29; eo natura prius est movens II, 511, 28 s.; necessario ab aliquo movetur II, 350, 7 s., 20, 26 s.; II, 355, 7; II, 514, 20 ss.; II, 606, 36; idque sive loco movetur sive alio modo II, 333, 9 s.; II, 395, 44; omne movetur ab aliquo, nisi se ipsum moveat II, 333, 10 s.; III, 385, 31; III, 436, 14 ss.; per aliud movetur, si moveatur quia id cui inest, movetur III, 436, 16 s.; vel per se, vel per accidens movetur III, 436, 25 ss.; probatur fieri non posse ut omne per accidens moveatur a re quæ et ipsa movetur II, 350, 52 ss; nec ut per se moveatur a re hujusmodi II, 351, 23 s.; necessario extra id exstare debere videtur immobile et quiescens quod ejus pars non sit III, 519, 49 s.; probatur omne necessario infinitis vicibus prius motum esse II, 325, 50 ss.; II, 326, 14, 20 s.; II, 570, 20; semper ab aliquo ad aliquid movebitur II, 590, 52; igitur semper erit in illo a quo movetur, non in altero II, 591 1 s.; fiet vero in eo ad quod movetur et ad id movebitur II, 591, 2 s.; vel movet, vel nihil movet II, 353, 5 s.; nequaquam nihil movebit IV, 73, 28; non necessario movet II, 351, 9 s.; id manifesto videmus II, 351, 15 s.; ejus causa est quod se ipsum movet II, 355, 10; omnis vero causa quod immobile est II, 355, 11, cf. II, 354, 40; ubi per se movetur, probatur fieri non posse ut in aliquo primo sit totum II, 329, 36 ss., cf. 43; in momento vero, atque ideo in temporis termino ita se habere potest II, 329, 47 s.; in momento semper est in aliquo, non tamen quiescit II, 329, 49; alicunde aliquo movetur III, 489, 13 s.; igitur necessario in tempore aliquo movetur III, 489, 14 s., cf. II, 323, 11; II, 327, 14; II, 328, 49; II, 329, 32, 35; eodem modo dividitur ac motus et tempus et motus passio et id cui inest motus II, 323, 13 ss., cf. 35 ss.; eodem modo etiam se habet quod ad finitum et infinitum attinet, ideoque infinitum est (secundum divisionem) II, 323, 39 ss., v. *Mutatur (id quod)*; omne et celerius et tardius moveri potest II, 319, 39; potest etiam alio modo se habere II, 605, 24; ubi a motu cessat non ideo desinit esse mobile II, 343, 50; in loco est II, 309, 23 s.; II, 598, 18; omne dividuum est II, 333, 25, 34; continuum est II, 353, 23 s.; quia continuum est, motus etiam continuus est II, 466, 12 ss., cf. II, 467, 47 s.; causa non est cur motus quantum et continuum sit II, 525, 49; dubium est an motum continuum impertire possit II, 366, 24 ss.; vel trahendo vel pellendo movere debet, vel utrumque simul faciendo, idque vel per se ipsum vel intermedii ope II, 366, 27 ss.; ejus parte quiescente, quiescet etiam totum II, 333, 35; omne cessat, ubi ad proprium locum devenerit II, 383, 8 s.; si a movente moveatur, motus sibi similis esse nequit II, 366, 19 s.; quando ab eo pendeat motus inæqualitas II, 395, 47 s.; non movetur ut fors tulerit II, 604, 30; non potest moveri se ipso majus, priusquam aut æquale aut minus moveatur II, 332, 13 s.; quod eodem modo quo id quod movet, majore vi et celeritate movetur IV, 73, 4 ss.; minus putret III, 610, 54; minus transpicitur IV, 236, 28; cur magis oleat IV, 187, 15 ss.; IV, 190, 38 s.; IV, 310, 32 ss.

Moventur (quæ); eorum tres species quia et tres motus species II, 335, 6; omnia aut vi aut natura aut voluntate moventur fr. 39, a; ex iis mundus construi vel generatio fieri vix potest II, 414, 18; omnia interitui obnoxia essent, si generatio primus motus foret II, 357, 25 s.; vel semper moventur, vel ea natura sunt ut modo moveantur, modo quiescant II, 346, 6 s.; probatur fieri non posse ut omnia semper moveantur II, 347, 8 s.; 43 ss.; II, 355, 1; II, 356, 6 ss.; universa supra et infra continentur medio et ultimo II, 427, 30 s.; eorum ultimum non necessario aliud quid movet III, 521, 32 s.; in iis inest bonum II, 585, 5 s.; si ea diutius intuiti in alias res oculos convertamus, omnia nobis moveri videntur III, 508, 48 ss.

Movetur (id ex quo); potest esse per accidens, vel in alio, vel per se II, 308, 22 s., cf. 4; item id in quo et id in quod movetur *ibid.*

Movetur (quod) a nulla re externa; non ideo semper per se movetur II, 333, 13 ss.

Movetur (quod) a re quæ ipsa a primo movente immobili movetur; non semper ejusdem motus causa est II, 355, 51 ss; causa est cur aliæ res modo quiescant, modo moveantur II, 356, 4 ss.

Moventur (quæ) ab alio; partim naturaliter, partim præter naturam moventur II, 348, 16 s., 31 ss.; eorum principia sunt se ipsa moventia III, 520, 21 s.

Movetur (quod) continenter; nisi ab itinere suo depellatur, quo pervenit, eo inde ab initio ferebatur II, 360, 35 ss.; per accidens infinita percurrit, non simpliciter II, 360, 50 s.

Moventur (quæ) in se ipsa; ea perperam asserunt simul moveri et quiescere II, 331, 17 s.; quomodo refutetur hæc opinio II, 331, 27 s., cf. 20 ss.

Movetur (quod) ipsum non movens; alienis viribus affici potest III, 524, 40 s., ut stet, ejus vires æquales vel majores esse debent quam moventis III, 519, 22 s.

Moventur (quæ) magis; magis incenduntur III, 556, 16.

Movetur (quod) motu determinato; si non semper hoc motu moveatur, anteque eum sit, necessario ante opposita quiete quiescere debebat II, 358, 3 ss.; II, 361, 51 ss.

Movetur (quod) per accidens; non movetur quia semper movetur II, 350, 50 s.

Movetur (quod) natura; partim a se ipso, partim ab alio movetur II, 350, 3 s., cf. II, 348, 11; etiam vi moveri potest III, 436, 34 s.; item et vi quiescere potest III, 436, 35 s.

Moventur (quæ) naturaliter ab alio; ad ea pertinet gravia et levia II, 348, 34; II, 350, 5; perspicuum non est ea ab alio moveri, nec a quonam, idque quare II, 348, 33 s.; II, 349, 14 ss.; principium motus habent, sed non

O.

drupedes iis superiores sunt aures III, 10, 5 s.; iis determinatur ante III, 315, 37; eos ad anteriora conversos habet homo III, 13, 13 s.; minimo intervallo a se invicem distant apud hominem III, 13, 17 s.; idque quare IV, 163, 17 ss.; cur utrumque simul dextrorsum retorquere possimus et item sinistrorsum atque etiam alterum dextrorsum sinistrorsumve, simul vero dextrorsum ac sinistrorsum non possimus IV, 273, 31 ss.; dexter cur nullam differentiam præbeat cum sinistro IV, 277, 36 ss.; sinister cur eodem acumine præditus sit quam dexter IV, 275, 41 ss.; quum duo sint alterutri eorum idem aliud videri potest, si inæquales sint II, 512, 5 s.; senum tunica dura et rugosa teguntur IV, 275, 12; omnia animalia iis prædita manifesto dormiunt III, 501, 39 s.; quibus animalibus duri sunt manifesto dormiunt, etiamsi brevem somnum habeant III, 501, 40 ss.; ut acute videant, molles sunt III, 245, 35 s.; idcirco tutamine opus habent III, 245, 34 s.; idque apud quænam animalia et quare III, 245, 28 ss.; si dura cute obtecti essent, minus a rebus extrinsecus incidentibus offenderentur III, 245, 36 ss.; ipsi et locus illis proximus magnam vim ad procreationem obtinent IV, 136, 16 s.; argumenta qua probant eos aqueos esse III, 478, 38 ss., cf. III, 479, 4 ss., 19 s.; ubi in sauciatis effluit aqua esse videtur III, 478, 40; omnium partium corporis minime riget III, 478, 45 s.; pingues sunt apud omnes IV, 136, 19 s.; eos manu tangunt flere incipientes, 406, 35; sistitur si cuipiam rei intellectus vehementer insistat IV, 14, 1 s.; dici potest quia duos habemus, fieri etiam posse ut duas animæ partes haberemus ad eadem sensibilia percipienda III, 492, 17 ss.; eo carens corpus robustum graviter fallitur II, 75, 19; hominis alius hominis oculo specie idem III, 1, 18 s.; hujus illiusve interdum pulchrior est quam picti imagines, 531, 30; eum si quis alteri excusserit, huic non itidem oculum excutere oportet, sed majora pati debet, idque quare II, 152, 21 ss.; altero orbum qui cæcaverit, minor pœna manet quam qui duos habentem, 328, 29; eos novisse oportet qui eos curare vult II, 13, 18; eos solos amatores in amasiis respiciunt, idque quare fr. 43, b; multos sibi adsciscunt monarchæ, 541, 50.

Oculi (*quomodo visionem efficiant*); omnium sensus instrumentorum manifestissimi sunt, idque quare III, 69, 5; eo patiente aliquid fit visus III, 453, 46; a colore aliquid pati nequit III, 453, 47; igitur affici debet ab intermedio III, 453, 48 s.; id est a pellucido III, 453, 41 s.; igitur si ei imponatur color, nihil sentit III, 453, 39 s.; III, 460, 11 s.; III, 457, 17 s; si eo videt quia simulacrum in eo apparet, etiam omnes res videre deberent in quibus idem fit III, 478, 32 ss.; alii plus humoris continent quam competens motus requirit, nempe nigri, alii minus, nempe cæsii, alii modicum III, 416, 36 s.; qui inter cæsios et nigros medium tenent pluris minorisque ratione inter se differunt III, 416, 43 ss.; eorum humor a luce et rebus visibilibus movetur III, 416, 47 s.; eorum motus quatenus pellucidi, non quatenus humidi sunt, visus est III, 416, 49 s.; eorum humor nec omnino non, nec magis quam quatenus pellucidus est moveri debet III, 416, 53 s.; ab eo ipso pendet visus acumen, quo rerum visibilium discrimina bene distinguimus III, 418, 7 ss.; nempe partim ab ejus humoris puritate vel a ratione quæ inter hujus humoris copiam et motum exteriorem intercedit III, 418, 1 s., 5, 9 ss., cf. 36 s.; III, 419, 3 ss.; ejus pars quæ vocatur nigrum vel medium manifesto lævis est ideoque, in tenebris lucet III, 477, 40 ss.; lumen ex eo quasi e laterna exire censent Empedocles et Plato III, 478, 1, 15 ss.; ejus membranæ aquam arcent, ignem (i. e. lumen) arcere nequeunt, secundum Empedoclem III, 478, 21 ss.; ideo in eo apparet simulacrum quia lævis est III, 478, 28 s.; in eo visus (pupilla) ut pars in toto contineri dicitur II, 289, 33; ejus pars interna ita se habere debet ut lumen recipere valeat III, 479, 10; quomodo in eum agat aer ut visionem efficiat III, 475, 6 s.; sine visu non perficitur et vice versa III, 395, 43; eo in tenebris moto ac compresso ignis emicat III, 477, 30 s.; cur non in lumine, nec nisi cito moveatur se ipse videat III, 477, 33 ss.; se ipse videt eodem modo ac in refractione III, 477, 50 s.; si igni constaret, etiam in tenebris videre debuisset III, 477, 51 ss.; si animal esset, ejus anima visus esset III, 445, 9 s.; ipse visus materies est III, 445, 11; visu ablato, nonnisi nomine oculus est III 445, 11 s.; igitur ejus substantia secundum notionem visus est III, 445, 10 s.; pupilla et visu constat III, 445, 22; visum appetit II, 191, 14; ei multa offensacula affert aer, non vero aqua III, 246, 42 s.; iis clausis videre non licet III, 507, 8 s.; iis clausis interdum imagines nobis apparent III, 466, 3 s., cf. III, 465, 47; res quæ ad eos deferuntur, non sentimus, ubi meditamur vel perterriti sumus vel violentum sonum simul audimus III, 490, 10 ss.; ubi eum in latus vertimus cur non una res geminari videatur IV, 275, 29 ss.; cur cetera quidem rectius ambobus videamus, versuum vero rectitudinem uno IV, 276, 11 ss.; cur iis distractis res duplices appareant IV, 274, 40 s.; si quis eum subter comprimat res duplices apparent IV, 134, 32 s.; si moveatur, digitus ei subjectus, duplex videbitur II, 590, 40 ss.; IV, 132, 5 s.; ei subjectus digitus si lateat, unum non solum duo videbitur, sed et habebitur III, 511, 41 ss.; sin vero non lateat, unum duo videbitur, sed non habebitur III, 511, 43; cur altero apprehenso, alter intentius tueatur IV, 272, 44 ss.; IV, 273, 11 ss.; qui eos manu obumbrat, melius cernit res remotas, idque quare III, 417, 50 ss., cf. III, 419, 15 s.; item qui propugnaculum ante eos habet, idque quare III, 417, 54 ss.; III, 418, 19 ss.; prominentes res remotas non bene cernunt III, 418, 14 s.; eas vero bene cernunt intus siti, idque quare III, 418, 15 ss.; qui humidos habent, eorum visus ob imbecillitatem reflectitur, ideoque iis potissimum apparet iris circa lucernas III, 603, 43 ss.; si certo aliquo modo dispositos haberent senes, æque bene viderent ac juvenes III, 440, 6 s.; cur non transpiciant per rara e. g. per pumicem IV, 241, 43; eo uti non licet ad videndum aut ad perverse videndum, idque quomodo II, 237, 29; eo etiam uteremur ex accidente, si eum vel ad vendendum vel ad edendum adhibere liceret II, 237, 32.

Oculi (*eorum affectus et curatio*); patibiles sunt IV, 275, 44; videndo lassescunt III, 501, 15; siccus redditur exercitatione IV, 279, 9; exercitatio cur eorum acumini non prosit IV, 275, 8 ss.; eorum siccitas glaucoma est III, 417, 10; eorum vero humorum redundantia lusciositas III, 417, 13 s.; apud senes resiccantur III, 417, 12 s.; sanus est si nullam gramiam faciat, videatque et post visionem non turbetur III, 209, 16 ss.; fieri tamen potest ut recte videat, etiamsi non omnes ejus partes bene habeant III, 209, 23 s.; cur uno intuentes minus afficiamur IV, 274, 38 s.; cur si quis eum perfricaverit, minus sternutet IV, 272, 37 ss.; IV, 280, 21 ss.; IV, 281, 16 ss.; IV, 299, 23 ss.; eorum humor si nimis parcus sit, perturbatione sua impedit colorum motum III, 417, 16 ss.; si nimius sit, difficulter movetur III, 417, 18; cur inprimis fumo infestentur IV, 276, 18 ss.; cur qui sunt pro-

eam nemo curat nisi propter opinantes, 356, 27; vel falsa vel quævis probat motum exstare II, 347, 35 ss.; an revera contraria recipere valeat, necne, 6, 4 ss.; quomodo de eadem re ab οὐσίᾳ differat, *ibid.*; contrariæ non eo definiuntur quod contrariorum sunt, 37, 23; vera veræ contraria esse nequit, 38, 34; contrariæ oppositorum sunt, 38, 35; an plurium una, 195, 46; ei contrarias cujusvis affirmationes contemnendæ sunt, 179, 15; ei non necessario competit verum ac falsum, 209, 48; penes nos non est III, 465, 29; necessario vel vera vel falsa est III, 465, 29 s., 49 s.; III, 466, 7; rerum terribilium aut animum augentium nos fere eodem modo afficit ac res ipsæ III, 465, 30 ss.; eam sequitur fides III, 466, 10 s.; non in eadem parte animæ residet ac phantasia II, 220, 20; quæritur utrum toti animæ tribuenda sit an parti a reliquis diversæ III, 443, 28 ss.; ei contraria est opinio contradictionis II, 503, 50 s.; secundum eam tantummodo aliquid prædicari potest de ὄντων quæ de aliis prædicantur, non vero alia de iis, 72, 21; futurum respicit III, 494, 8 s.; qui eam habent, etiam memoriam habent, sed non soli III, 495, 9 s.; ea carere videntur ratione carentia III, 473, 37 s.; idque quia ab imaginatione deliberativa pendere videtur III, 473, 39; de re facienda vel non facienda inest animalibus itemque homini ea ætate vel eo tempore quo consilio caret II, 205, 9; suæ quidam haud minorem fidem habent ac scientiæ II, 78, 37; si eadem esset ac intelligentia, omnes intelligentes essent II, 72, 44; spectat æque æterna et impossibilia et quæ penes nos sunt II, 27, 9; ea opinamur quidnam sit, aut cui conducat, aut quomodo II, 27, 16; laudatur propter veritatem II, 27, 19; respicit ea quæ non penitus explorata habemus II, 27, 21; qui ea præstant non semper consilio excellunt II, 27, 31; parum interest an consilium præcedat, necne II, 27, 23; alia universalis, alia singularis II, 79, 22; ubi in unam coaluerint conclusionem, vel affirmare debet anima, vel, ubi sub actionem cadunt, peragere II, 79, 24; vehemens nullo modo differt a scientia, quod ad stabilitatem et inconcussam fidem attinet II, 163, 40; ea quæ comprobatur, ubi sola restat, enarrata est quæstio II, 76, 38; ea falli potest animus II, 67, 47; veram habet vir magnanimus II, 45, 34; ei veritatem præfert vir magnanimus II, 46, 4; videtur semper aliud respicere, nec nisi obiter se ipsa II, 609, 15 s.; si qua nobis communis est cum iis qui non bene dixerunt, id graviter ferendum non est II, 611, 12 ss.; ad eam omnia referunt qui quidquid alicui videtur verum esse censent II, 512, 19; si ad eam omnia referantur, nihil fuit aut erit, nisi ante aliquis opinetur II, 512, 19 s.; argumenta quæ probant ab ea non pendere insomnia III, 507, 12 ss.; ea sine sensu nec vere nec falso affirmamus rem accedentem albam aut pulchram esse III, 507, 13 ss.; ea opinamur quæ in somniis præter imaginem cogitamus III, 507, 28 s.; ea quæ nobis in somniis apparent modo falsa, modo vera esse dicimus III, 507, 44 s.; ei certum quendam locum cæli assignant Pythagorei II, 481, 69 s.; item certum quendam numerum II, 481, 41 s.; eodem modo Plato II, 481, 49; rebus dijudicandis inservit secundum Platonem III, 434, 39 s.; eam plani numero (i. e. tribus) assimilat Plato III, 434, 37.

Opiniones; omnes utuntur motu II, 346, 18; omnes igitur oppugnat placitum quo omnia quiescere censentur II, 346, 17; easdem infinitis vicibus ad nos accedere censendum est II, 371, 2 s.; III, 553, 48 ss.; eæ tantum investigari debent quæ maxime usu tritæ sunt vel ratione aliqua uti videntur II, 3, 9; uniuscujusque notandæ ad eligendos syllogismos, 180, 38; aliorum expendendæ, idque quare II, 611, 10 ss.; quorum consentimus, iis gratia habenda, non tamen iis solis II, 486, 15 s.; aliquas certis quibusdam debemus II, 486, 22; ut orirentur quædam, aliæ causæ fuerunt II, 486, 23; suis accommodare conantur res apparentes Pythagorei II, 403, 13; ad antea conceptas omnia reducere conantur qui planorum dissolutione elementorum in se invicem transitum fieri censent (i. e. Plato) II, 421, 6 s.; suarum amore hi idem faciunt quod qui positiones in disputationibus defendunt II, 421, 9 ss.

Opiniones communes; v. *Axiomata* et *Principia demonstrationis*.

Opiniones a communi alienæ; eas veras habent qui argumentis captiosis resistere non valentes coguntur fateri se victos esse II, 513, 20 ss.

Opinio dicentis; quidnam sit, 430, 21; quomodo ea utendum sit, 430, 23; pertinet ad probationes orationibus concionalibus aptissimas, 443, 11; ab ea inchoanda est confirmatio, 443, 14.

Opinio falsa; qui eam amisit non necessario veram assumet fr. 121, b; inter eam et veram quidnam medium *ibid.*

Opinio vera; rectæ intellectionis species est III, 465, 16 ss.; eam tribus modis amittere possumus III, 466, 24 ss.; primo et secundo si eam obliti sumus, vel si persuasione in aliam sententiam abierimus III, 466, 25 s.; tertio, ubi ipsa res, nobis insciis mutata est III, 466, 27 s.; qui eam amisit, non necessario falsam assumet fr. 121, b; inter eam et falsam quidnam medium *ibid.*

Opiniones non scriptæ; Platonis citantur II, 259, 42 II, 286, 46.

ὅπλον· quidnam apud Thebanos fr. 269, a.

ὁπότερον ἔτυχεν· id revera in rerum natura esse probatur, 28, 48 ss.; accidit in his quæ non semper sunt et in illis quæ non semper non sunt, 30, 22; si tanquam necessaria vel ὡς ἐπὶ τὸ πολύ ponantur, semper argumenta suppeditant respondenti, 192, 17; æquale aut inæquale est II, 526, 508.

Oppidum; quomodo ut milites deciperet, ex cujusdam sacris vasa argentea abripuerit Didales Persa, 646, 41; ad custodienda quædam cives a Perinthiis petiit Cotys, 647, 33; sperantes se iis potituros esse cito cives miserunt, 647, 34; Æolidos quædam occupabat Charidemus Orita, 648, 10; ditissimi incolas quum pecuniam solvere nollent jussit si quos nummos aut quid supellectilis haberent ad aliud oppidum transferre, se deductores præbente, 648, 14; dein ejus incolis abstulit quibus sibi opus erat, ipsos vero in oppidum remisit, 648, 18; in circumjecta partem populi mittunt Carthaginienses ut ditetur, 518, 20; 596, 16; ea primus in plateas distribuit Hippodamus Milesius, 508, 10; ea si tueri nequeant cives, socii adsciscendi sunt, 456, 14; sæpe jam ventorum et nubium vi dejecta sunt III, 610, 26 s.; circa ea vivit pygargus III, 184, 40.

Opportunitas (καιρός); pertinet ad quando II, 4, 27; II, 190, 25; quænam scientia vel ars eam pertractent II, 4, 33; II, 190, 32; eas cernere prudentiæ opus est II, 244, 13; eo conferunt ut res majores videantur, 327, 44; 332, 16.

Opportunum tempus; *Tempus opportunum*.

Oppositiones; quattuor idque quænam II, 576, 47 ss.; II, 578, 39 s.; II, 581, 42 ss.; earum prima contradictio est II, 578, 40 s.

Oppositum (ἀντικείμενον); in id deflectitur quodcunque deflectitur III, 398, 46 s.; igitur et motus patris si in generatione deflectatur III, 398, 47 ss.; III, 399, 8 s., 22 s., 40 s.

spondenti, 192, 6; de iis fit deliberatio, ubi eorum exitus ignoratur, vel ubi aliquid indefinitum inest II, 28, 7; non omnia ita fiunt II, 267, 2; eorum causa esse nequit fortuna II, 267, 4; ad ea pertinere nequit nec fortuna nec casus II, 268, 18, cf. II, 267, 31; ad ea res necessarias spectat ratio II, 267, 52.

ὡς ὁ λόγος (τὸ) · II, 197, 47; II, 209, 39; II, 216, 22.

ὡς τόδε · cf. *Ut hoc.*

Os (στόμα); quidnam III, 10, 35; initium est corporis necessarium III, 533, 6; ejus partes palatum et fauces III, 10, 36; ejus pars bipartita tonsillæ III, 10, 46; ejus pars multipartita gingivæ III, 10, 46 s.; eo continentur dentes III, 10, 47; item columella III, 10, 48; labiis et lingua constat et circumdatur III, 252, 2 s.; eo continetur lingua III, 426, 11 s.; III, 250, 1; simul per id et per nares respiramus III, 541, 51; idque quomodo III, 542, 7 s.; in id e naribus tendit foramen angustius III, 14, 15 s.; III, 215, 16 s.; foraminibus quibus in nares perforatur, interpositam habet ligulam III, 14, 18 s.; foramine ex arteria ad id pervenitur, III, 14, 20; ei superne appensa est gula III, 14, 47 s., cf. III, 32, 5; III, 234, 36 s.; ei statim adnectitur ventriculus apud animalia gula carentia III, 270, 37, cf. III, 31, 44 s.; ab eo ad ventriculum, non ad uterum tendit meatus III, 381, 40 ss., cf. 382, 8 s., 14; igitur per id uterum subire nequeunt ova III, 381, 40 ss.; nec semen III, 382, 8 s.; nulla via id ex utero adire potest fœtus III, 382, 14; spiritu attrahit III, 214, 50 s.; et alimento assumendo et respirationi inservit apud animalia pulmone prædita III, 544, 37 ss.; pars est qua cibus arripitur III, 4, 49; III, 288, 46 s., cf. 50; III, 444, 42 s.; III, 533, 3 s.; III, 243, 19 s.; igitur perfectis omnino necessarium est III, 243, 15 s.; id pleraque animalia habent III, 4, 46 ss.; eo alimentum capiunt animalia, ideoque supra est III, 305, 49 s.; inde plantarum radicibus pro portione respondet, *ibid.*; III, 533, 2 s.; III, 290, 5; III, 444, 42; ei competit cibi elaboratio III, 5, 26 s.; primo circa alimentum munere fungitur III, 534, 15 s.; quæ circa alimentum operatur, eorum quæ cor facit gratia fiunt III, 534, 20 s.; cibum recipit ac elaborat, 547, 5; secundum id in genera distribuenda sunt animalia, *ibid.*; ejus plures differentias habere nequit idem animal, 547, 12; in eo lævigatur cibus III, 253, 17, cf. 12; III, 257, 13 s.; ab eo ad ventriculum tendit gula III, 256, 24 s., 42 s.; nihil vetuisset quominus statim id insequeretur ventriculus III, 256, 17 s.; id vero statim insequi nequit pulmo, idque quare III, 256, 19 ss.; inconfecti alimenti meatus est III, 234, 35 s.; in eo prima fit alimenti elaboratio animalibus, quorum cibo divisione opus est III, 234, 29 ss.; quæ in eo fit cibi elaboratio nullius coctionis causa est, sed coctionem faciliorem reddit III, 234, 31 s.; ejus elaboratio alimentum ventriculo tradit III, 234, 49 s.; imperfecte munere suo fungitur circa alimentum apud animalia non utrinque dentes habentia III, 271, 24 s.; item apud aves, idque quare III, 271, 35 ss., cf. 45 s.; apud nonnulla insuper pugnæ inservit, vel respirationi vel sermoni serendo III, 253, 17 ss., cf. 12 ss.; quæ alimenti vel respirationis vel sermonis gratia eo utuntur compressius habent III, 253, 22 s.; serratis vero dentibus hians, idque quare III, 253, 24 ss.; III, 302, 41 s.; quæcunque id habent saporibus delectantur vel affliguntur III, 71, 25 s.; id in capite sensibus supposuit natura, idque quare III, 288, 46 s.; quare infra cor situm esse nequeat III, 288, 49 ss.; semper sputi ejectione opus habet III, 212, 36; in eo sputa tingunt apud mulieres fœcundas medicamenta oculis illita III, 367, 39 ss.; idque quare III, 367, 41 ss.; ex eo interdum fit sine dolore sanguinis fluxus III, 262, 35 s.; hominum quum nihil ederint seu jejunarint cur gravius oleat IV, 189, 51 ss.; ei statim post exitum manus admovet infans III, 143, 40; ejus figurationes efficiunt vocis differentiam III, 655, 22 ss.; ejus habitu et locis differunt elementa, 472, 44; quomodo ejus ratione et inter se et ab homine differant quadrupedes viviparæ III, 23, 39 ss.; ante id narium meatus habent aves serpentesque et quadrupedes oviparæ III, 248, 50 ss.; eo sæpe catulos transfert mustela III, 382, 17 s.; peculiare habent aves III, 27, 16 s.; eorum loco aves rostrum habent III, 258, 31 s.; ejus defectum ventriculi potentia et calore apud aves compensat natura III, 271, 45 s.; idque quomodo III, 271, 38 ss., cf. III, 34, 6 ss.; quale habeat malacocraneus III, 185, 35; eo corvum et ibin coire, mustelam vero parere contendunt nonnulli, idque quinam III, 381, 46 ss.; pullorum quomodo aperiant columbæ III, 178, 50 ss.; apud animalia pulmonibus carentia soli cibo assumendo inservit III, 544, 41 s., cf. III, 545, 11 s., quale habeant pisces III, 29, 1; III, 302, 27 ss.; eo aquam recipiunt pisces III, 28, 14 s.; ei proximus est ventriculus apud pisces idque quare III, 149, 27 s; III, 31, 44 s., cf. III, 270, 37; id alii pisces e regione et ante situm habent, alii a supina parte III, 302, 28 s.; qui id a parte supina habent, nisi conversi resupinentur, cibum arripere nequeunt III, 302, 30 s.; omnes pisces qui tale habent, vivis animalibus vescuntur III, 302, 34; quare iis tale tribuerit natura III, 302, 31, 35 s.; nisi ita situm esset apud eos, cito voracitate sibi ipsi mortem conciliarent III, 302, 36 s.; piscium qui id supra habent, alii hians habent, alii in acutum mucronem desinens III, 302, 39 ss.; apud pisces non carnivoros in arctum se colligit, idque quare III, 253, 29 ss.; in eo residit piscium carnivororum robur III, 302, 42 s.; igitur hians habent carnivori III, 302, 41; in eo quinam pisces radiolos habeant III, 191, 4 ss.; in eo vim stupefacientem habet torpedo III, 190, 43; id inferne habent cetacea, idque quare III, 149, 47 ss.; eo mare recipiunt balæna, delphis et cete his similia III, 303, 4 s.; eo ex aqua emerso dormiunt cetacea III, 545, 26 s.; item squarrosa aquatilia et vituli marini III, 544, 18 s.; id linguæ loco carnosius habent omnia crustata III, 60, 10; item omnia in eo duos dentes habent III, 60, 8 ss., cf. 21 s.; III, 61, 19; id infra oculos habent cancri III, 61, 18; juxta id mare recipiunt omnia crustata III, 60, 3 s., cf. III, 61, 22 s.; recepta aqua, id operculis intercipiunt cancri III, 61, 26 s., cf. 24 s.; III, 60, 5 s.; superioribus ejus meatibus aquam emittunt cancri, iisque ubinam sitis III, 61, 23 ss; paulo infra id duos pedes (forfices) habet astacus III, 59, 30, 34; circa id partes branchiis similes habet astacus III, 59, 31; excepta locusta, apud omnia crustata id statim insequitur ventriculus III, 60, 10 s., cf. III, 61, 28 ss.; post id statim apud crustata insequitur gula III, 278, 43; apud cochleas vero ingluvies III, 279, 2 s.; post id gulam habent locustæ III, 60, 24 s.; in eo crustata et mollusca habent linguæ similem partem III, 251, 27 ss.; quæcunque animalia extra aquam eo utuntur, e. g. cancri tarde prehendere possunt III, 296, 33 ss.; hinc eo mordent et secant, non vero prehendunt III, 296, 36 s.; melius valet ad prehendendum et retinendum, si superne quam si inferne ictum infligat III, 296, 31 ss.; id sub oculis habet cancellus III, 64, 27; ab eo unicus meatus (vel unicum foramen) ad ventriculum tendit apud eundem III, 64, 32 s.; id circumdant capillamenta quædam sat multa III, 64, 28; id habent omnia

46 s.; ejus finis naturalis putredo III, 610, 25, nunquam fœdum odorem emittunt, idque quare IV, 169, 8; resectum non augetur III, 242, 34; tantummodo secundum magis et minus a cartilagine differt III, 242, 32 s.; omnia membranis vestiuntur III, 49, 38 s.; membranis nudata siderantur III, 49, 46; partes ea circumdantes celerrime putrescunt III, 52, 9 s.; quia terrena sunt sensu carent III, 475, 22 ss.; intra ea propter teporem concoquitur sanguis III, 237, 30 s.; carnis gratia exstant III, 240, 17; III, 241, 41; id est ad servandas partes molles earumque rectitudinem III, 240, 19 s., cf. 50 ss.; reliquis partibus fulcimentum sunt III, 259, 46; nullum per se est, sed omne vel alius pars, vel alii alligatum aut continuum, idque quare III, 241, 8 ss.; si separatum aliquod esset, nec flexionis, nec rectitudinis causa esse posset III, 241, 15 s.; præterea noceret veluti spina aut telum carnibus infixum III, 241, 17; itaque munere suo fungi non posset III, 241, 14 s.; quænam sint eorum munera III, 668, 24 ss.; omnia ex uno principio ordiuntur III, 44, 39; III, 241, 7 s.; eorum principium spina dorsalis est a qua omnia reliqua continuantur III, 44, 41 s.; III, 241, 22 ss.; igitur eodem modo se habent ac venæ III, 241, 6 s.; circum ea agnatæ sunt carnes iisque ligamentis tenuibus et fibris similibus adhærent III, 241, 39 ss.; ante id deficit cutis III, 47, 35; excepto ventre omnibus partibus carnosis subdita sunt III, 241, 45 s.; mobilibus flexuræ gratia III, 241, 47; immobilibus vero custodiæ III, 241, 48; quare iis careat venter III, 45, 14 s.; III, 241, 51 ss.; circa eorum extrema sunt cartilagines III, 46, 11; iis tanquam continuo aliquo et tanquam duobus distinctis natura utitur III, 241, 10 s.; circa eorum flexuras dispersi sunt nervi III, 43, 47 s.; III, 44, 4; III, 667, 40; atque ibi desinunt tensionemque admittunt III, 43, 39 s.; circa eorum flexuras inveniuntur maximi quidam nervi nomine carentes III, 44, 2 s.; excepto capite quæcunque se invicem tangentia coaptantur, nervis colligantur III, 44, 3 s.; capitis suturis continentur III, 44, 6 s.; ab iis nervis accedere alimentum statuendum est III, 667, 43 s.; eorum alimentum quid sit III, 667, 47 s.; an e vena atque arteria ad ea ferantur meatus III. 667, 48 s.; non ea sunt motus causa, sed nervi III, 669, 6 s.; machinarum spontanearum lignis ac ferramentis similia sunt III, 522, 28 s.; motus efficientia maxime nervis stipantur III, 668, 49 ss.; quænam ad motum flectendi et ad motum secundum locum inserviant III, 668, 24 ss.; ex iis gignuntur dentes apud omnia animalia ossibus et dentibus prædita III, 364, 50, 54 s.; ea tangunt dentes, non vero eum iis continuantur III, 365, 20 s.; ex alimento quod in iis distribuitur, fiunt dentes III, 365, 21 s.; quatenus aliam naturam ac ea habeant dentes III, 365, 16 ss., cf. III, 364, 49 s.; III, 365, 22; quomodo et quare ei adaptata sint cornua III, 255, 24; eorum compagi imposita sunt cilia III, 247, 44.

Ossa (*de eorum differentiis apud singula animalia*); ea non omnia animalia habent III, 240, 20 s., 51 s.; III, 241, 23; iis apud pisces respondet partim cartilago, partim spina III, 240, 22, cf. 51 s.; iis carent insecta III, 68, 3; eo carnosius est insectorum corpus III, 241, 3 s.; ea habent vivipara III, 242, 15; animalium sanguine præditorum viviparorum ac pedestrium solummodo pro portione differunt, idque magnitudine, duritie ac mollitie III, 45, 24; alia medullam continent, alia ea carent, idque in eodem animali III, 45, 27 s., cf. III, 46, 6; III, 53, 4 ss.; III, 668, 29; quibus animalibus robusta ac densa sunt, parum medullæ aut nullam habent III, 237, 20 ss., 33 s.; idque quare III, 237, 34 s.; avium parum a pedestrium viviparorum differunt III, 45, 35 s.; quomodo se habeant apud quadrupedes viviparas III, 45, 44 s.; excepta spina dorsi, reliqua in aliis animalibus adsunt, in aliis non, idque quare III, 45, 47 ss.; vel quantitatis ratione vel pro portione differunt apud animalia iisdem quidem partibus, sed dissimilibus prædita III, 45, 51 ss.; pro corporum magnitudine multo majora et validiora habent quæ et intra se et foras animal vivum pariunt quam animalia non vivipara, idque quare III, 242, 3 ss.; parum a se differunt quod ad eorum vim attinet quæ et intra se et foras animal vivum pariunt III, 242, 1 ss.; majoribus, validioribus et durioribus opus est animalibus magnis, idque quare III, 242, 7 ss., cf. 20; inprimis si violentiora sint III, 242, 9; valida et magna fortis signum sunt IV, 4, 37; maribus duriora sunt quam feminis, idque quare III, 242, 10; duriora etiam habent carnivora, idque quare III, 242, 10 s.; leonis qualia III, 237, 21 s.; leonis percussa accenduntur III, 242, 12 s.; ea habet etiam delphis, idque quare III, 45, 34; III, 242, 14 s.; eorum ratione aliquantulum differunt animalia sanguine prædita non vivipara III, 242, 15 s.; debiliora habent aves III, 242, 17; apud pisces tantummodo pro portione eadem sunt III, 45, 37; eorum loco cartilaginem habent pisces cartilaginei III, 242, 59; apud serpentes eodem modo se habent quo apud pisces III, 45, 42 s.; nonnulla cartilaginea habent animalia vivipara, idque quænam III, 242, 27 ss.; equi quomodo a bovis differat III, 670, 12 s; id in corde habent equi et boum quoddam genus, idque quare III 259, 44 s.; III, 428, 8 s.; eo vero caret cor reliquorum animalium quæ vidimus III, 259, 43; hominis alius hominis ossi specie idem III. 1, 19; equi, leonis et hominis si eandem mixtionis rationem haberent, discrimine carere debuissent secundum Empedoclem III, 670, 19 ss.; differunt vero duritie, mollitie et densitate III, 670, 23 s.; hominis pro portione piscium spinæ respondet III, 226, 27 s.; excepto homine apud omnia animalia inde ab ortu perfecta sunt III, 144, 11 s.; in eorum nimiam molem apud hominem non impenduntur residua III, 339, 52; statim in prima partium constitutione e residuo seminali fiunt III, 364, 16 ss.; III, 365, 13; incrementum vero capiunt e reliquiis alimenti quo partes principales augentur III, 364, 19 ss.; hinc aliquo usque incrementum capiunt, idque quare III, 364, 32 ss.; magnitudinis animalium terminus sunt III, 364, 37 ss.; si semper incrementum caperent, animalia iis prædita crescerent donec vivunt III, 364, 35 ss.; quantamcunque magnitudinem habere nequit quia pars animalis est II, 253, 11, 12; singula deinceps describuntur III, 44, 41 ss.; etiamsi hominis partes sint, sat magnam abominationem movent III, 227, 32 ss.

Ossa, nervi et carnes; quomodo hominis partes sint et quare eorum notio hujus definitioni non contineatur II. 548, 28.

Ossa capitis; cerebrum tuentia contegendi et ambiendi gratia exstant III, 668, 27 s.; numero sex sunt, non quattuor III, 45, 3 s.; eorum minima circa aures inveniuntur III, 45, 4 s., v. *Calvaria* et *Suturæ*.

Os cordis; id habent equi et boum quoddam genus III. 30, 4 ss.

Ossa membrorum; v. *Membra*.

Ossa aut quæ iis respondent; animalibus necessaria sunt III, 237, 24 s.; iis continetur medulla, id est reliquiæ coctæ alimenti iis destinati III, 237, 45 ss., cf. 7, 27 s.

Ossibus quod respondet; id partim intus, partim extra

sum est III, 140, 39 s.; item crassum et pingue IV, 329, 39; lac copiosius habent quam sobolis educatio requirit, idque ad caseum faciendum et ad conservandum utile III, 54, 2 ss., cf. III, 53, 35; III, 55, 1 s.; idque quare IV, 161, 37 ss.; idque vel magis quam boves III, 54, 4 s.; iis lactis copiam conciliant fabæ affatim datæ, idque quare III, 54, 47 s.; per octo menses mulgentur III, 54, 52; igitur iis magis adhuc ad id efficiendum prodest abstinentia a coitu et pabuli abundantia quam reliquis quadrupedibus III, 54, 50 s.; ubinam ejus lacti caprinum admisceant et quare III, 53, 53 s.; feminæ cur magis balent quam mares IV, 322, 17 ss.

Ovis (*de earum pilis*); pilum mollissimum habent, idque quare IV, 3, 26 s.; tenues habent pilos quia tenues in cute habent meatus III, 421, 14; earum lana enim pilorum multitudo est III, 421, 15; si cum iis compararentur, tenues pilos non habent lepores III, 421, 16; in frigidis regionibus, quod ad pilos attinet, contrario modo afficiuntur ac homines III, 421, 22 s.; pilos non abjiciunt, sed breve tempus vivunt IV, 173, 11; pilos hibernos non abjiciunt, idque quare IV, 164, 17; aliæ hirtæ, aliæ glabræ, aliæ crispæ III, 156, 4 s.; aliæ latam, aliæ longam habent caudam III, 156, 3 s.; juniores lanas molliores habent IV, 165, 1 s.; item macilentiores, idque quare IV, 321, 4 ss.; cur earum pili evulsi molliores renascantur IV, 164, 21 ss.; IV, 305, 32 ss.; cur eo duriores fiant quo prolixiores fuerint IV, 164, 41 ss.; tonderi solent III, 169, 17; in parte corpori propiori nigriores III, 652, 29 ss.; bibitis aquis quibusdam, nonnisi nigros pariunt agnos III, 49, 15 ss.; in Antandria alius fluvius omnes nigras facit, alius omnes albas III, 49, 20 s.; rufas facere videtur Scamandrus III, 49, 21 s.; ex Cerbe fluvio Eubœæ bibentes albæ fiunt IV, 106, 33; ex Crathide nigræ IV, 106, 33; albarum sanguis calidior IV, 329, 31; cur nigrarum lac dulcius IV, 329, 30; alba nulla invenitur apud Budinos Scariscum accolentes fr. 186, a; a lupo voratarum pelles vel lanæ vel vestes ex iis factæ facilius pediculis infestantur III, 156, 7 ss.

Ovis (*de earum victu et moribus*); herbivoræ sunt III, 155, 27; capris saniores, sed debiliores sunt III, 156, 5 s.; quomodo pascantur III, 155, 28 s.; eas maxime pinguefacit potus III, 155, 30 s.; iis æstate sal præbent, idque quantum, quomodo et quare III, 155, 31 ss.; autumno cucurbitas sale adspersas, idque quare III, 155, 36 s.; quibusnam pabulis saginentur III, 155, 39 s.; eas melius saginat quodvis pabulum si muria adspergatur III, 155, 41 s.; earum saginam tridua fame inchoare præstat III, 155, 42 s.; sub partum si sale pascantur, ubera majora demittunt III, 155, 38 s.; ex ambulatione meridiana vespere largius bibunt III, 155, 37 s.; quænam aqua iis maxime prosit III, 155, 43 s.; iis prosunt pascua occidenti obversa III, 155, 45 ss.; eas extenuant itinera et labores III, 155, 45 s.; debilibus pruina hieme adhæret, non vero robustis, idque quare III, 155, 47 ss.; quænam melius, quænam minus hiemem tolerent III, 156, 3 ss.; qua ratione eas jugulant lupi, eadem aves mustelæ III, 178, 10 s.; earum ingenium stultum atque amens est III, 175, 28 s.; omnium quadrupedum nequissimæ sunt III, 175, 30; nulla de causa solitudines adeunt III, 175, 30 s.; sæpe hieme foras prodeunt III, 175, 31 s.; a nive deprehensæ domum redire nolunt, nisi eas pepulerit aut arietes adduxerit pastor III, 175, 32 ss.; frigidioribus locis facilius cubant quam capræ III, 175, 38 s.; tonitru eas abortire facit III, 175, 41 s.; inde eas adsuescunt pastores ut sono audito concurrant III, 175, 41 s.; inde domi strepitu audito, concurrunt propter consuetudinem III, 175, 44 s.; confertim secundum cognationem decumbunt III, 175, 46 s.; apibus inimicæ sunt III, 200, 24 s.; insomnia habent III, 73, 44.

Ovis (*earum species*); et feræ exstant et mansuetæ III, 4, 8; III, 224, 48 s.; quodsi æquivoce tantummodo sint, seorsim in specie distribui non debent III, 224, 50; sin species eædem feritas et mansuetudo differentiæ specificæ esse nequeunt III, 224, 50 s.; Ægyptiæ majores quam Græcæ III, 169, 22 s.; omnium maximæ sunt Pyrrhicæ dictæ III, 54, 36 s.; Syriacæ quantas caudas habeant III, 169, 12 s.; Libycæ cornua habent III, 169, 20; Sauromaticæ duros pilos habent III, 421, 24.

Oves; ad eas referuntur qui molliter loquuntur IV, 14, 12 s.; earum peritus esse debet qui rei pecuniariæ studet, 492, 49; iis comparantur qui regis imperio parent II, 100, 7; eam venerantur Samii, idque quare fr. 286, a; si quis Condalo per ditionem iter facienti domo afferret, eam primum recusabat, sed postea cum fructuum accessione reposcebat, 643 2; an duæ sacrificandæ sint, an capra, pertinet ad jus legitimum II, 60, 34; earum numerus idem esse dicitur ac canum, si ambo decem sunt, non tamen idem denarius numerus, vel iidem decem II, 307, 20 ss.

Ovum; conceptum est e cujus altera parte incrementi materiam petit altera III, 343, 20; III, 391, 14 s., cf. 22; IV, 21, 23 s.; id pariunt animalia sanguine prædita quæ sobolem suam intus non perficiunt III, 345, 18 s.; in iis animalia consistunt ac propriam recipiunt formam III, 347, 16; ei inest sobolis alimentum III, 297, 8; ex eo nullum oriri videmus sponte pullulans III, 391, 18 s.; jam continet quod ex utroque sexu provenit III, 334, 1; igitur ei comparatur semen sensu strictiori III, 333, 54; ex eo procreatas esse contendit arbores Empedocles III, 343, 19; tanquam imperfecta animalia consideranda sunt III, 548, 32 s.; in iis discernuntur oviparorum partes III, 357, 29 s.; quamdiu crescit, alimentum capit III, 342, 7 s.; donec distinctum ac perfectum sit, alimentum capit III, 385, 19 ss.; donec imperfectum est, ex eo nihil fit III, 325, 13; postquam edita sunt non amplius crescunt III, 345, 31 s.; imperfecta post exitum crescunt III, 345, 34; quænam animalia perfecta pariant III, 345, 29 ss.; quænam imperfecta III, 345, 32 ss.; ei certo quodam tempore similis est viviparorum conceptum, idque quatenus, quando et quare III, 384, 31 ss., v. *Conceptum*; quidnam, et quomodo a vermibus differant III, 5, 42 ss.; III, 93, 10 s., cf. III, 99, 7 ss.; III, 345, 28 ss.; tanquam molle ac incrementum capiens considerari potest vermis III, 384, 52 s.; non figura a vermibus distingui debet III, 384, 42; nec duritie ac mollitie III, 384, 42 s.; sed eo quod ex eorum parte, non ex toto fit animal III, 384, 44 s.; igitur etiamsi iis præ rotunditate similior sit aranearum fœtura, nihilo minus vermibus accensenda est III, 384, 39 ss.; per se ipsa non augentur ut vermes III, 375, 23 s.; iis similia sunt insecta quæ vermis forma exuta, immobilia facta sunt III, 384, 47; III, 385, 6, 14 ss.; ei æquiparanda est chrysalis III, 347, 8 s.; igitur ei similis evadit insectorum vermis III, 346, 44 s.; III, 347, 8, cf. 6; et locustarum marinarum et molluscorum et piscium oviparorum crescunt quemadmodum vermes III, 90, 45 ss., cf. III, 92, 15; ex unico unicum fit animal III, 340, 15; donec perficiuntur molli cute tecta esse debent III, 324, 42 s., cf. III, 375, 28 ss.; eorum tutela adversus noxas foris imminentes testa est III, 378, 35 ss.; eorum testa humoribus solvitur III, 361, 42, v.

pars prior exit III, 104, 33; egredientia nondum compacta sunt, simulac vero exierint durescunt III, 104, 51 s.; e quibusnam feminæ generentur, e quibusnam mares III, 104, 38 ss.; quomodo intra feminæ corpus oriantur ac perficiantur III, 104, 45 ss.; primum alba et parva sunt III, 374, 45 s.; dein tota lutea, idque quomodo III, 374, 47 ss.; in iis a vitello distinctum est albumen III, 378, 52 ss.; eorum in vitellum et albumen distinctio comparatur aquæ bullitioni III, 374, 49; post perfectionem ab utero absolvuntur III, 375, 44; III, 378, 42 s.; dein absumuntur III, 378, 45 s.; initio a parte acuta habent umbilico similem fistulam III, 375, 34 ss.; iis perfectis umbilicus extrema pars mucronis fit III, 375, 41 s., 45 s.; merito quæritur quomodo ex utero absumant id quo incrementum capiunt III, 375, 27 ss.; item quorsum abeat id quo utero adhærent III, 375, 24 s.; in iis secernitur maris principium qua parte utero adhærent III, 375, 4 s.; III, 378, 40 s., v. *Ova bicolora*; coitu generata, si postmodum ab alio mare ineatur femina, quando in hujus similitudinem abeant, quando non III, 105, 27 ss.; maris qui ultimo loco coit naturam sequuntur, si antequam vitellus ab albumine distinctum sit, ineatur femina III, 383, 4 ss.; si vero post hanc distinctionem, ejus qui primo loco III, 383, 32 ss.; dummodo adhuc tota lutea sint quæ intra gallinam contineantur, pulli qui ex iis generantur similes evadunt gallo qui ultimo loco gallinam inierit III, 341, 48 ss.; parva intra feminæ corpus non augentur, si coitum intermittat III, 105, 35 ss.; ea semper habere pergunt aves, etiam si valde parva quum primum semel initæ fuerint III, 108, 40 ss.; III, 373, 34 ss.; interdum inveniuntur in galli gallinacei corpore, idque qualia et ubinam III, 105, 1 ss.; quæ coitu orta sunt, celerius crescunt si coitum continuet avis, idque quare III, 373, 21 ss.; III, 383, 6 ss.; incrementum debent residuo seminali quod pedetentim in uterum confluit III, 373, 31 s.; qua ratione differat temporis spatium quo post coitum perficiuntur III, 106, 14 ss.; nonnulla sterilia etiam post coitum pariunt aves III, 108, 17 s.; idque inprimis columbæ III, 108, 19 s.; juniorum avium minora, idque quare III, 84, 39 s.; iis incubant pleræque aves III, 82, 5; quomodo ea sine feminarum ope maturent III, 104, 36 ss.; rationi consentaneum est ea apud aves fœcundas potissimum corrumpi, idque quare III, 376, 50 ss.; nihilo minus et apud uncungues aves irrita evadunt, idque quomodo, quare et quanam proportione III, 376, 53 ss.; eorum corruptio comparatur vino vapido III, 376, 45 ss.; quare et quomodo corrumpantur III, 376, 47 ss.; ea pessumdant multæ aves III, 108, 35 s.; apud corvo similes aves æque ac apud reliquas septo transverso adjacent III, 382, 11 s.; non multa, sed sæpe ea pariunt aves columbaceæ, idque quare III, 371, 34 ss.; plurima parere ferunt parum III 184, 8; alii vero atricipitem III, 184, 9 s.; idque tamen post struthionem libycum III, 184, 10; quot pariat atriceps III, 184, 11 s.; semper imparia parere fertur idem III, 184, 12; multa pariunt perdix et gallina et struthio libycus III, 371, 38; quot pariat alcedo III, 184, 3; quot caprimulgus III, 187, 24 s.; quot chloris III, 18?, 18; quot corvus III, 187, 34; quot columbaceæ aves III, 372, 20 s.; quot cuculus III, 110, 32 s.; III, 186, 36, III, 37?, 19 s., cf. 12; quot grues III, 182, 51 s.; quot hybris III, 182, 48; quot merops, idque quonam anni tempore et quibusnam locis III, 183, 14 s.; quot perdix III, 180, 3 s.; quot pica III, 183, 3; quot tinnunculus III, 372, 11 s.; quot vultur III, 182, 48 s.; interdum eodem die duo pariunt gallinæ III, 372, 31; quænam aves sua invicem devorent III, 173, 4 ss.; cornicis devorant presbys et mustela III, 173, 15 ss.; ardeolæ devorat pipo III, 173, 30 s.; ea ejicit ægithus audito asino rudiente III 173, 33 s.; aquilæ frangit sitta III, 173, 49; ardeolæ furatur alauda III, 174, 11; ea confringunt perdices mares idque quare III, 180, 7 ss.

Ova bicolora; parte acuta utero adhærent III, 375, 5, 11 s., 49 s.; non plane rotunda sunt, sed ab altera parte acuta, idque quare III, 375, 6 s.; a parte acuta duriora sunt quam infra, idque quare III, 375, 9 s., cf. 13; eorum acuta pars ultimo loco erit, idque quare III, 375, 11 ss., cf. 48 ss.; eodem modo se habent quo plantarum semina III, 375, 13 ss.; ea habent et quadrupedes oviparæ III, 376, 22.

Ova crustatorum; utero continentur III, 327, 52; eorum locum juxta intestinum habent III, 60, 17 s.; ea primum in plagulas supinæ corporis parti suppositas pariunt III, 58, 32 s., cf. III, 59, 4 s.; quomodo se habeant et ubinam sita sint apud locustam III, 61, 1 s.; duro putamine tecta sunt III, 384, 9; incisuras habent rubraque sunt III, 63, 33 s.; sub femina sunt eadem III, 384, 9, cf. 2 s.; eorum custodiæ gratia majores plagulas quam mas habet locusta femina III, 384, 3 ss.; eadem non adspergit mas, idque quare III, 384, 8 ss.; in quasnam partes ea pariant locustæ feminæ III, 286, 9 ss.; in quasnam cancri III, 286, 10 ss.; apud squillas eodem modo se habent quo apud locustas III, 60, 42; ea eodem loco quo excrementum emittunt locustæ et squillæ, idque quonam III, 60, 14 s.; quonam loco ea emittant cancri III, 60, 15 ss.; III, 80, 39.

Ova fœcunda; ex iis fit quod anima præditum est III, 358, 38; eoque ab ovis subventaneis differunt III, 358, 37.

Ova gemina; ea aves pariunt IV, 172, 44 s.; quodque eorum duo ova sunt III, 340, 15 s.; duos vitellos continent, modo albuminis dissepimento separatos, modo se invicem tangentes III, 108, 20 s.; nonnisi hujusmodi pariunt gallinæ quædam III, 108, 24; III, 402, 7; duodeviginti peperit gallina omniaque exclusit præter irrita III, 108, 26 ss.; quando ex iis fiant pulli monstrosi, quando non III, 402, 9 ss.

Ova imperfecta; quidnam III, 346, 12 s.; foris perficiuntur III, 324, 31 s.; III, 326, 49; III, 347, 2 s.; III, 346, 44; III, 380, 4 s., 40 s.; III, 381, 17 s.; III, 384, 30, cf. 10 s.; idque eadem causa ac ova perfecta III, 371, 4 s.; III, 373, 54; quæ id pariunt animalia quartum locum tenent quod ad generationem attinet III, 347, 1 ss.; item quartum quod ad frigus attinet III, 347, 1 s.; id pariunt pisces et mollusca et crustata III, 346, 32 ss.; III, 347, 3 s.; III, 371, 2 ss.; III, 373, 53 s.; III, 380, 41 s.; III, 384, 1; quænam dura testa tectum pariant, idque quare III, 346, 30; vermi simile est III, 346, 43; quæ id pariunt animalia cum insectis vices commutant III, 346, 40.

Ova insectorum; id ex sese non pariunt III, 347, 5; attelaborum imbribus autumnalibus intereunt III, 100, 5 s.; alba habent cicadæ feminæ post coitum III, 100, 43; locustarum per hiemem sub terra manent III, 100, 1 s., v. *Vermes*.

Ova locustarum marinarum; v. *Locustæ* et *Ova crustatorum*.

Ova molluscorum; primum indiscreta sunt, dein in plura dividuntur III, 328, 8 s.; imperfecta emittuntur III, 328, 9; ea per fistulam pariunt III, 80, 22 s.; cohærentia et glutinosa evadunt, feminam adspergente mare III, 384, 5 ss., v. *Mollusca, Loligines, Polypi, Polyporum pulli, Sepiæ, Sepiolæ*.

Ova perfecta; nonnisi ex eo fit animal III, 325, 12; non amplius incrementum capiunt III, 380, 39; III, 385, 15; conceptum perfectum est, sed nondum animal perfectum III, 353, 5; id parientia animalia imperfectiora sunt quam vivipara intra se III, 353, 4 s.; testa conteguntur, idque quare III, 324, 41 s., cf. III, 376, 21 ss.; quæ id pariunt calidiora et sicciora sunt III, 346, 14 s.; item tertium locum tenent quod ad generationem attinet III, 346, 54 s.; id pariunt aves et quadrupedes oviparæ, idque quare III, 346, 17 s.; id emittunt aves III, 370, 43, III, 373, 52 s.; id intra sese pariunt pisces cartilaginei excepta rana III, 378, 11 s.; III, 380, 38 s.; rana marina unicus piscis est qui hujusmodi ovum foras pariat III, 378, 12 s.; nullum animal ea pariens æque fœcundum est ac pisces ovipari III, 380. 32 ss.

Ova piscium; revera ova esse probantur III, 380, 6 ss.; imperfecta sunt, idque quare III, 324, 30 ss.; III, 326, 45 s.; III, 328, 9 s.; III, 378, 14; III, 379, 26; III, 380, 40 s.; III, 381, 17 s.; III, 383, 2; III, 384 30 s.; exceptis ranæ omnia imperfecta sunt III, 379, 26; quatenus avium ovis subventaneis similia sint III, 77, 81 ss.; e sponte genitis interdum animalia gignuntur, idque modo sine maris ope, modo eo aliquid conferente III, 77, 14 ss.; quomodo se habeant III, 108, 14 ss.; eodem modo quo eorum se habent viperæ III, 108, 14 ss.; omnium intus unicolora sunt III, 111, 40 s.; III, 371, 3; III, 374, 6, 31; III, 379, 2 s.; idque quare III, 374, 27 ss., tanquam lutea alba, et tanquam alba lutea sunt III, 374, 32; ea guttatim emittit femina III, 115, 20 s.; ea celeriter projiciunt pisces III, 374, 3; ea propter multitudinem projicit femina III, 382, 41; idque faciens conspicitur III, 382, 34; foris perficiuntur III, 382, 48; III, 383, 1; idque a mare III, 382, 52; idcirco ea quam primum potest semine conspergit mas, idque quare III, 383, 11 s.; iis tamen nullum præscriptum est tempus ultra quod non amplius perfici possunt III, 383, 10 s., 13 s.; idque quia unicolora sunt III, 383, 11 s.; magis eorum post partum perfectioni quam primariæ constitutioni impenditur maris semen III, 382, 43 ss.; iis adhuc imperfectiora sunt vermiparorum concepta III, 382, 49 s.; sine maris ope non perficiuntur III, 373, 3, 15 s.; III, 380, 9 ss.; ea genitura adspergit mas III, 115, 27 s., cf. III, 117, 21; III, 342, 10 s.; quæ adsperserit mas sola fœcunda sunt III, 115, 25 ss., cf. 28 s.; III, 116, 47 ss.; III, 342, 11 s.; III, 380, 9 ss., cf. III, 381, 13 ss., 25 s.; quomodo ex iis generentur pisciculi III, 115, 51 ss., cf. III, 116, 42 s., 52 ss.; III, 117, 10 s.; celeriter crescunt III, 379, 48 s.; eorum ultima pars durior est quam apud pisces cartilagineos III, 379, 31 s.; ceteroquin eodem modo ex iis generatur fœtus quo apud cartilagineos III, 379, 28 ss.; per se crescunt nulli rei adnexa III, 379, 34 s.; igitur eodem modo crescunt quo vermes III, 379, 32 s.; animæ inditi caloris ope crescunt III, 379, 39; intra se continent residuum fermento simile III, 379, 42; igitur eadem de causa crescunt ac fermentum II, 379, 35 ss.; quænam sit eorum incrementi causa finalis III, 379, 42 ss.; intra uterum augeri nequeunt propter copiam III, 379, 43 ss.; admodum parva excernuntur, idque quare III, 379, 31, 45 ss.; interdum tertio die e parvorum prodeunt pisciculi III, 117, 9 s.; ea eodem tempore habent feminæ quo mares semen III, 381, 1; eodem tempore augentur et emittuntur a feminis quo a maribus semen III, 381, 5 ss.; ea non confertim, sed paulatim emittunt III, 381, 7 s.; eodem tempore diminuuntur apud feminas quo apud mares semen III, 381, 21; iis adspergendis absumitur marum semen III, 381, 20, cf. 22 s.; iis plenus est uterus apud feminas III, 381, 43 s.; per os uterum subire nequeunt III, 381, 40 s.; eorum incrementum non impedit quominus uterus lumbis applicatus sit III, 326, 48 s.; ea et post coitum et sine coitu habent qui coitu utuntur III, 115, 17 s., cf. III, 373, 17 ss.; III, 372, 50 ss.; fere omnia intereunt, idque quare III, III, 164, 16 s., cf. III, 148, 48 s.; III, 379, 50; pleraque eorum devorant pisces mares III, 79, 40 s; III, 115, 21 ss., cf. 29 s., 38; ea devorantes conspecti sunt pisces III, 381, 35 s.; ex iis quæ non devorarunt nascuntur pisciculi III, 79, 41 s.; quænam serventur III, 115, 23 ss.; quibus fragile est, ii squamis induti sunt III, 46, 48 s., cf. III, 21, 1; non fragile est congro et murænæ III, 47, 1 s.; iis caret anguilla III, 47, 2; III, 75, 20 s.; III, 115, 8; III, 117, 28 s.; III, 118, 40 s.; item pisces epitragiæ III, 75, 29; ea habent omnes rubelliones et biatulæ et passeres pisces III, 75, 35; III, 115, 15 s., cf. III, 359, 3 s.; III, 380, 28; magna habet acus III, 120, 6; ea quasi in sacculo pariunt thynni et scombri III, 120, 17, cf. III, 83, 16 s.; mustelæ stellatæ non omnia simul perficiuntur III, 82, 39 s.; ea post partum non amplius curat glanis femina III, 191, 24 s.; ea vero custodit glanis mas idque quomodo et quamdiu III, 191, 35 ss.; radices quibus adhærent e profunda aqua in brevia transferunt piscatores III, 191, 44 s.

Ova piscium cartilagineorum; molli putamine operiuntur, idque quare III, 346, 25; III, 370, 48 s.; III. 378, 24 ss.; igitur si foras emitterentur, perirent, idque quare III, 346, 28 s.; excepta rana molle et humidum est III, 378, 28 s.; idque quia intus matris corpore tegitur III, 378, 29 s., cf. 37; unicolor est, nec albumen a vitello distinctum habet III, 370, 48 s.; III, 379, 19 s., cf. 2 s.; testa caret, idque quare III, 378, 35 s.; apud quosnam testæ speciem habeant III, 112, 27 s.; in quanam ejus parte generetur pullus, idque quare III, 378, 39 ss.; ab alio uteri loco ad alium transferuntur III, 370, 47 s.; quo loco ea habeant varia genera III, 111, 42 s.; III, 112, 19 ss.; apud alios post perfectionem ab utero absolvitur. apud alios ei adhærens descendit III, 378, 43 ss.; III, 379, 7 ss.: non omnia simul edunt, sed sæpe ac diu iidem III, 113, 7 s.; quo tempore ea in superiori matricis parte habent, iidem in inferiori jam habent fœtus III, 113, 3 ss.; quæ in inferiori parte uteri continentur apud eosdem, omnia eodem tempore eduntur ac perficiuntur III, 113, 8 s.; apud omnes post perfectionem eodem modo absumitur III, 378, 48 s.; nempe eo nutriuntur ac ejus reliquiæ intra pulli corpus recipiuntur, iisque circumnascitur caro III, 379, 20 s.

Ova quadrupedum ovipararum; quo melius iis incubent atque custodiant, crura in latus flectunt quæ cavernas incolunt III, 316, 28 s., v. *Quadrupedes oviparæ*.

Ova quæ vocantur erinaceorum; numero plura sunt III, 279, 48; ventriculo subjacent membrana seorsum contenta III, 65, 45 s.; III, 279, 46 ss.; ea omnia habent genera, sed non omnia esculenta sunt III, 65, 32 ss.; III, 279, 51 s.; perexigua habent omnes erinacei exceptis vulgaribus III, 279, 53; ea continua non esse licebat III, 280, 36, 48 s.; nec sibi invicem e regione opposita III, 280, 40 ss.; idque quia nec in reliquis bivalvibus ita se habent III, 280, 37, 43 s.; quare igitur pari numero esse nequeant III, 280, 40 ss.; quare trina non sint III, 280, 47 ss.; quare non septena aut alio numero impari quinis majori III, 65, 46 ss.: III. 280, 23 ss., 43 s.; unumquodque eorum quasi corpus

P

III, 406, 27 s.; circa aliquam peritum esse licet III, 218, 11 ss.

Partes animalium (*de earum alimento, accretione et muneribus*); earum nutriendarum causa exstat sanguis III, 235, 18 s.; quomodo e sanguine incrementum capiant, commodius exponetur ubi de generatione loquimur et alibi III, 235, 14 ss.; e sanguine consistunt III, 237, 5 s.; III, 261, 40, 43 s.: idque e concocto et digesto III, 336, 34 s., 40 s.; unaquæque earum ex ultimo alimento fit III, 334, 35; e sanguine tanquam ex ultimo alimento fiunt III, 534, 13 s.; III, 542, 24 ss.; in eas distribuitur alimentum ultimum III, 276, 36 s.; eas intrat ingesti alimenti pars quæ per venas digeritur, III, 276, 46 ss.; quomodo id fiat et quomodo nutriantur, exponetur in libb. de *Generatione et alimento animalium* III, 276, 45 ss.; omnes caloris naturalis ope alimentum concoquunt III, 535, 8 s.; si reliquæ refrigerentur perstat vita, si vero principalis amittitur III, 535, 10 ss.; nobilissimæ et potissimi principii participes e purissimo et primo et concocto alimento fiunt III, 363, 54 ss.; necessariæ vero e pejori et residuo III, 364, 2 s.: augescentibus atque maturescentibus animalibus colorem mutant III, 237, 8 s.; omnium sanguis, excepto corde, venis continetur III, 258, 44 s.; earum nutritionis causa est calor animæ vegetativæ conjunctus III, 550, 28 s.; earum sanguineum principium cor est III, 391, 2 s.; unaquæque ex eodem alimento fit e quo incrementum capit III, 395, 45 s.; item e materie vel residuo cujus receptaculum est III, 395, 46 s.; idem quadamtenus e contrario III, 395, 47; venas circumdant quia ex iis fiunt III, 361, 26 s., cf. III, 394, 2 s.; alimento elaborando dicatæ muneribus suis se invicem excipiunt III, 395, 29 s.; exsangues sensu carent III, 244, 34 s., cf. 41 s.; nonnullæ præcisæ levem sensum produnt, quia affectum quendam animæ participant III, 533, 40 s.; reliquis corporis, natura dissimilia sunt viscera III, 269, 41 s.; eas continent partim nervi, partim quod iis respondet III, 352, 52 ss.; unaquæque earum meatibus pertusa est III, 361, 33; pluribus demandata est cibi elaboratio III, 234, 28, cf., III, 237, 28; easdem pluribus officiis accommodare solet natura III, 248, 34 s.; III, 249, 36 ss.; III, 253, 14 ss.; sana munere suo bene et sine molestia fungitur et munere obito lassitudinem non sentit III, 209, 14 s.; si minima, sed principia dignitate prædita, mutetur, multum inter se differunt animalium naturæ III, 147, 23 ss.; igitur et ab hujusmodi mutatione pendere videtur discrimen inter animalia pedestria et aquatilia III, 147, 30 ss.

Partes animalium (*animalium secundum eas differentiæ*) eas solus naturaliter dispositas habet homo III, 243, 36 s.; sine certis quibusdam aut omnino aut bene esse nequit homo aut saltem sine proxime ad has accedentibus III, 220, 14 ss.; idque causa est cur aliæ prius, aliæ posterius fiant III, 220, 20; apud athletas alienæ evadunt atque interdum omnino a pristina forma desciscunt III, 400, 13 s.; idque quare III, 400, 12 ss; tres perfectis animalibus necessariæ sunt, idque quænam et quare III, 243, 15 ss., 22 ss.; plures necessario habent agilia quam sedentaria, idque quare III, 285, 3 ss.; earum excessu et defectu a se invicem differunt aves III, 297, 22 ss.; earum vero forma a reliquis animalibus differunt aves III, 297, 28 s.; paucis privatim inter se differunt aves III, 297, 27 s.; non multas habent testacea, idque quare III, 285, 1 s.; testaceorum excepta ea qua cibum recipiunt et pollulentum percolant nomine carent III, 285, 20 s., 22.; multas non habent insecta III, 283, 16 s.; juniorum debiliores sunt III, 416, 19 s.

Partes animalium (*de earum motu*); ut locum mutare possint, semper alicui inniti debent III, 305, 13 s.; igitur si fulcro careant, vel si iis subtrahatur fulcrum moveri nequeunt III, 305, 14 ss.; sibi invicem innituntur in flexuris III, 305, 20 s.; igitur duabus ad minimum opus est ut motus fiat III, 305, 26 s.; omnino inutilis foret id quod intra eam quiescit, nisi iterum extrinsecus aliquid adsit immobile ac quiescens III, 515, 1 s., 6 ss., cf. 27 ss.: vicissim principio motus impertiunt eosque ab illo accipiunt III, 525, 52 ss., cf. *Motus animalium* et *Motui dicatæ partes*.

Partes anteriores; homini infirmiores sunt quam posteriores IV, 170, 44 s.

Partes continuæ; v. *Continuæ partes*.

Partes corporis; quæritur quidnam sit quod una cum iis moriatur III, 439, 26 ss.; quæque suam animam non habet III, 439, 28 s.; frequentissime et multis modis componuntur III, 439, 11; omnes ex elementis mixtæ sunt III, 439, 17 s.; non tamen eadem portione III, 439, 14 ss.; quæ simpliciter terra constant, sensu carent III, 442, 17 ss.; nulla ex parva distantia validam percussionem facere valet III, 655, 45 s.; cur extendendæ sint IV, 151, 30 ss.; cur quæ cavæ sunt, assidue sudent IV, 124, 8 s.; ex iis petuntur signa physiognomonica IV, 3, 13; signis quæ ex illis petuntur, validiora sunt quæ e moribus supervenientibus petuntur et quæ secundum motus et figuras determinantur IV, 3, 54 ss.

Partes dextræ; facile moventur IV, 276, 47, cf. *Dextrum*.

Partes dissimilares; v. *Dissimilares partes*.

Partes duræ; v. *Ossi quod respondet*.

Partes exsangues; v. *Exsangues partes*.

Partes externæ; hominis nobis maxime cognitæ sunt II, 243, 34 s.; earum situs sensibus patet III, 12, 39 ss. cf. III, 8 19; nihilominus exponendus est earum situs, idque quamobrem III, 12, 42 ss., cf. III, 8 19 ss.; maxime notæ atque nomina nactæ sunt propter consuetudinem III, 13, 24 s.; non omnibus animalibus iisdem opus ést, sed pro vitæ ratione et motibus differunt III, 258, 4 ss.; exsanguium primum tradendæ sunt quo diutius immorari possimus animalibus sanguine præditis III, 283, 12 ss.; earum ratione pisces etiam magis manci sunt quam aves III, 300, 42 s.

Partes fœtus; eodem redit utrum eas a semine an a genitore fieri dicas III, 348, 24 s.; fieri non posse probatur, ut fiant ab aliquo, quod postquam factæ sunt, interit III, 347, 39 ss.; nec ut reliquæ ab una parte quæ ipsa ab hujusmodi re facta fuisset III, 347, 40 ss.; non intelligi posset cur non omnes interirent, si ipsa hæc res intereat III, 347, 42 ss.; vel ab exteriori aliquo fiunt, vel a re quæ semine continetur, ea res vel anima, vel animæ pars vel anima præditum aliquid erit III, 347, 29 s.; exponitur quomodo fieri non posse videatur ut a re exteriori fiant III, 347, 30 ss.; nec a re quæ semine continetur, sed ipsius fœtus pars non est III, 347, 35 ss.; videntur igitur a parte aliqua fieri III, 347, 45 s.; idque necessario a parte anima prædita III, 347, 44 ss.; probatur fieri non posse ut a parte aliqua semini indita fiant III, 348, 12 ss.; eo fiunt quia semini inest motus quo desinente omnes deinceps fiunt, idque anima præditæ III, 348, 41 ss.; igitur aliquatenus a re exteriori fiunt, aliquatenus non III, 348, 23; igitur eodem modo fiunt quo moventur simulacra spontanea III, 348, 27; aliquatenus fiunt a genitore qui non amplius tangit, sed olim tetigit III, 348, 32 ss., cf. III, 349, 7 s.; aliquatenus a mota

420, 26 s.; III, 421, 10 ss.; eorum longitudo et brevitas pendet a cutis humore prouti facile resiccatur, necne III, 420, 37 ss.; breves igitur sunt si humor cutis aquosus est, longi vero si pinguis III, 420, 27 ss.; quæ animalia naturaliter molles habent, si læto pabulo utantur, plerumque duriores nanciscuntur III, 47, 10 s.; quæ vero duros, molliores et pauciores III, 47, 11 s.; differunt etiam pro regionum calore vel frigore III, 47, 12 ss.; recti molles sunt III, 47, 15 s.; intorti vero duri III, 47, 16; iisdem de causis quibus mollitie et crassitudine longitudineque inter se differunt, differunt quoque a se invicem animalia squamata et squarrosa III, 47, 9 s.; in senectute durescunt III, 421, 51 ss.; in universum crassiores sunt apud animalia quorum cutis crassior est III, 420, 30 s.; non tamen semper eo crassiores sunt quo crassior est cutis III, 420, 31 s.; sic sus crassiores habet quam bos aut elephas, etiamsi ejus cutis minus crassa sit III, 420, 32 ss.; feminis tenuiores sunt quam viris III, 76, 2.

Pili (*animalium secundum illos differentiæ*); quænam eos habeant animalia III, 46, 46 s.; eos non omnia habent animalia sanguine prædita III, 47, 36; iis alia animalia omnino carent, alia tantummodo in supinis non habent, alia in iis pauciores quam in pronis III, 85, 2 ss.; eos habent quadrupedes viviparæ III, 28, 45; iis carent pisces III, 28, 44 s.; iis non omnia prædita sunt vivipara animalia III, 7, 37; iis prædita omnia vivipara sunt III, 7, 38 s.; iis præditæ quadrupedes viviparæ III, 7, 32; eos habent fere omnia quæ vivum intra se animal pariunt III, 419, 36 s.; iis prædita vivum animal et intra se et foris pariunt III, 53, 16 s.; III, 325, 6 ss.; igitur mammas habent *ibid.*; iis accensendi sunt homo et equus III, 5, 36; III, 53, 17; iis prædita si pulmonem habeant, etiam ligulam habent III, 257, 3, 22 s.; eos operimenti gratia habent animalia iis prædita III, 247, 3 s.; eos solus homo in utraque parte habet III, 246, 51 s.; idque plures in supina quam in prona III, 247, 2 s.; idque quare III, 247, 7 ss.; IV, 170, 35 ss.; quadrupedes vero solummodo in prona parte III, 246, 52 ss.; idque quare III, 247, 5 s.; eos quadrupedes non habent nec in palpebra inferiori, nec in alis, nec in pube III, 247, 10 ss.; iis caudam ornavit natura apud animalia quæ longiorem habent III, 247, 18 s.; quænam animalia longos, quænam breves in cauda habeant III, 247, 19 ss.; nonnullis quadrupedibus rari quidam sub palpebra inferiori succrescunt III, 247, 11 s.; omnibus animalibus iis præditis partiario decidunt III, 422, 10 s.; IV, 173, 9 ss.; eorum partiaria amissio calvities non vocatur III, 422, 12 s.; eos hieme amittunt animalia latitantia, idque quare III, 422, 21 ss.; quare animalibus latitantibus post latitationem repullulent III, 422, 48 ss.; de eorum defluvio IV, 302, 12; alimentum non recipientes defluunt IV, 140, 3; iis accensendi sunt pili spinosi hystricum et erinaceorum terrestrium, idque quare III, 7, 39 s.; iis etiam accensendi sunt qui aculeos simulant III, 419, 37 s.; quænam animalia aculeis similes habeant III, 419, 39 s.; eos jaculantur hystrices III, 194, 39 s.; quos jaculantur hystrices, iis comparanda sunt fila araneorum, *ibid.*; bonasi quales III, 204, 33 ss.; canum deradit stercus bonasi III, 205, 5; quænam farrago jumentis læves vel densos conciliet III, 155, 8; quales habeat latax III, 153, 49 ss.; quales et ubinam habeant simiæ III, 24, 16 ss.; qua parte calvariæ equorum primi nascuntur, vulnera periculosissima sunt secundum Homerum III, 424, 24 s.; nonnulli animalia, e. g. lepus, molles, sed non valde tenues habent III, 421, 15 ss.; idque quia cutis superficiei inseruntur III, 21, 184 s.; hujusmodi longi non sunt, nec texi possunt III, 421, 19 ss.; ideoque linamentis carptis comparantur III, 421, 20; unicum animal quod eos sub pedibus et intra maxillas habeat, lepus est III, 49, 26 s.; III, 408, 30 s.; reliqua vero animalia eos nec intus, nec in artuum parte supina habent III, 49, 24 ss.; quomodo iis intra se differant duo leonum genera III, 204, 5 s.; cruenti evelluntur e comis caproneis suum grandine laborantium III, 166, 1 s.; suillis similes in ore habet mus bellua marina III, 49, 28 s.; molles habent Scythæ III, 421, 23; duros vero oves Sauromaticæ III, 421, 24; idque quare III, 421, 30; item feræ omnes III, 421, 25; idque quare III, 421, 26 ss.; quomodo eorum ratione a quadrupedibus viviparis differat homo III, 19, 4 ss.; apud hominem solum partim congeniti, partim postumi sunt III, 47, 58 ss.; postumi non oriuntur pueris qui impuberes castrantur III, 48, 12 s.; III, 208, 9 s.; III, 422, 44; excepta pube defluunt apud eos qui jam pubescentes castrantur III, 48, 13 s.; III, 208, 12 s.; III, 422, 44 s.; congeniti vero nunquam cadunt III, 208, 14; apud mulieres et infantes non pullulant, idque quare IV, 156, 50 s.; humani pro ætatibus differunt III, 419, 34 s.; humani a reliquorum animalium pilis differunt III, 419, 35 s.; ubi iis vestitur fœtus maxime fastidio laborant prægnantes III, 139, 3 s.; congeniti defluunt ac rarescunt prægnantibus III, 139, 4 s.; nascuntur iisdem in locis antea glabris III, 139, 6 s.; hominum cum dolore evelluntur IV, 164, 28 s.; sanguinem secum trahunt IV, 164, 30; cur apud oves molliores renascantur post evulsionem, apud homines vero duriores IV, 164, 21 ss.; IV, 305, 32 ss.; ovium cur eo duriores fiant quo longiores fuerint, hominum vero molliores IV, 164, 41 ss.; cur in cicatricibus non exoriantur IV, 136, 48 s.; IV, 160, 37 ss.; cur equis et asinis e cicatricibus oriantur, hominibus vero non IV, 165, 21 ss.; IV, 166, 1 ss.; IV, 322, 49 ss.

Pili (*de variis eorum affectibus*); cur in cute erigantur IV, 153, 30 ss.; IV, 156, 23 ss.; IV, 286, 17 ss.; quare inhorrescentibus erigantur IV, 157, 47 ss.; cur apud rigentes IV, 156, 42 ss.; eorum color, excepto homine, a cute pendet III, 424, 50, cf. III, 423, 6 s.; III, 426, 8 ss., 13; III, 425, 10 s.; apud hominem vero eorum color non pendet a cute, exceptis canis qui morbo fiunt III, 423, 8 s.; III, 425, 2 s., 8 s.; idque quare III, 425, 4 ss.; eorum colorem sequuntur ungues, ungulæ et cornua III, 46, 18 ss.; e cute gignuntur III, 364, 51 ss.; hinc una cum cute colorem mutant III, 364, 52 ss.; apud reliqua animalia, excepto homine, nigri e nigra cute pullulant, albi ex alba, varii e cute quæ partim nigra, partim alba est III, 424, 51 ss.; III, 426, 8 s., 13; apud hominem nigerrimi ex alba cute nascuntur III, 425, 3 s.; longi apud homines, oves, equos in parte corpori propiore nigriores sunt, flavi vero in apice III, 652, 29 ss.; nullus vel puniceus, vel violaceus, vel porraceus fit, idque quare III, 654, 13 ss.; albi et fusci et rufi et nigri fiunt, idque quare III, 651, 37 ss.; ruforum ex albido rufi fiunt III, 652, 1 s.; nigrorum vero nigri III, 625, 3; eorum debilitas quædam est rufus color III, 424, 29 s.; in corpore plurimo tempore rufi manent III, 652, 25 ss.; eorum color a nutrimento pendet IV, 306, 43; cum coctione simul colorum mutationes recipiunt III, 648, 1 ss.; animalibus toticoloribus albos conciliant aquæ calidæ, nigros vero frigidæ, idque quare III, 425, 39 ss.; nonnullis quadrupedibus una cum aquarum mutatione colorem mutant, idque quomodo III, 49, 13 s.; albescunt in partibus quibus jugum imponitur, idque quare III, 652, 44 s.; eorum

Q.

R

pho, alio vero translatæ canunt IV, 85, 53 s.; ad eas referuntur quicunque tumidi sunt ex lateribus IV, 9, 46 ss.

Ranæ conflictæ (οἱ πεπλασμένοι βάτραχοι); pedetentim ex aqua emergunt, prouti major copia salis ea liquatur III, 511, 23 ss.; iis comparantur motus qui insomniis ansam dant, *ibid.*

Ranæ lacunales (οἱ τελματιαῖοι βάτραχοι); captant apes ad aquam accedentes III, 198, 27 ss.; ideo eas e stagnis unde aquantur apes piscantur apiarii III, 198, 29 s.

Rana marina; cartilagineus piscis est III, 6, 23; III, 29, 10; III, 79, 4; fr. 176, a; nihilo minus viviparus est III, 29, 9; sola inter pisces cartilagineos vivum animal edit III, 111, 39; III, 113, 17 s.; unicus piscis cartilagineus est qui non intra se ova pariat III, 370, 49; catulos intra se non recipit propter spinas et capitis magnitudinem III, 113, 15 ss.; III, 378, 21 ss.; branchias a lateribus sitas habet, easque operculo coriaceo tectas III, 28, 27 ss.; earum anterior latitudo carnosa non est III, 301, 3 s.; hinc earum cauda ac partes posteriores carnosæ sunt III, 301, 4 ss.; itaque contrario modo se habent ac reliqui pisces cartilaginei lati III, 301, 2 s.; propter superiorum partium latitudinem infra habent pinnas pronas III, 301, 48 s.; supinas vero prope caput III, 301, 49; idque quia ejus latitudo motum non impedit III, 301, 49 s.; ejus pinnæ supinæ pronis majores III, 301, 50 s.; caput habet aculeatum et asperum et reliquo corpore longe grandius III, 378, 19 ss.; hinc unicus piscis est qui foras pariat ovum perfectum III, 378, 18; III, 379, 26; item unicus piscis est cujus ovum solidum ac rigidum sit, idque quare III, 378, 22 s.; eodem modo ex ovo fit ejus generatio quo apud reliquos pisces cartilagineos III, 378, 30 s.; fœcundissima piscium cartilagineorum est III, 119, 52; confertam parit prolem, idque ad terram III, 120, 1 s.; rara est quia ejus proles facile interit III, 119, 52 s.; ei ante oculos dependent radioli III, 190, 36; eorum ope pisculos capit in arena vel limo abscondita, idque quomodo III, 190, 38 ss.; ideo ei nomen indidere piscatores III, 190, 34; quæ de ea narrari solent vera sunt III, 190, 33 ss.; si ejus radioli careant globulo quibus terminantur, ipsa macilentior reperitur III, 191, 1 s.; fel ad intestina porrectum habet III, 30, 48 s.; aliquam penis speciem habet eamque qualem III, 78, 29 ss.; caput ejus simile habent pisciculi quidam apud Babylonem in cavernis remanentes IV, 86, 3 s.

Ranæ pusillæ quæ faciem rubetarum repræsentant; cur quum earum copia invenitur anni morbidi fiant IV, 112, 37 ss.

ῥανίδες v. *Adspergo*.

ῥάντισις; IV, 324, 2.

Rapina; pactum invito factum ac violentum est II, 55, 15; eam præcavere potest bonorum æqualitas, 506, 53.

Raptus (σοῦς); ita Democritus vocat motum corporum calidorum quæ in aqua et aere sursum ferri putat II, 431, 40 s.; eum in aere non in unum locum tendere putat ideoque non sustinere corpora lata II, 431, 29 s.

Rarefit (quod); majorem locum occupat II, 407, 22.

Raritas (μανότης); vix intelligitur quomodo densitatem facere possit, vel vice versa II, 255, 30; vel idem ac mollitudo, vel res sibi proximæ IV, 185, 4 s.

Rarum (μανόν); id non enti assimilant Leucippus et Democritus II, 474, 49; non ad quale, sed potius ad positionem pertinet, 15, 14, 16; ejus definitio, 15, 19; III, 675, 113; quomodo a denso differat II, 412, 4; leve est II, 295, 25; II, 298, 24; id esse nequit quod plura vacua seorsum continet, etsi ita putent II, 297, 18 ss.; III, 675, 10; si id est quod inane continet etsi non seorsum, motus superiora versus causa erit inane, idque quomodo II, 297, 22 ss.; ei adjacent utrinque duæ qualitates nempe leve et molle II, 298, 29, 31; partim copioso magis bonum est, partim contra, 326, 20, 22.

Rarum ac densum; sensu cognoscuntur II, 255, 20; ea nonnulli rerum principia esse statuunt II, 254, 4, cf. II, 252, 17; idque quinam II, 474, 53.

ῥᾴθυμοι v. *Inertes*.

Ratio (λόγος); pars animæ est, 523, 51, cf. 486, 5; in cogitativa parte animæ residet II, 131, 31; principium est II, 166, 25; cum intemperanti, tum incontinenti principium est II, 166, 18; cupidine honorabilior II, 166, 15; ejus principium non ratio, sed melius quid II, 240, 38; ea præditi carere solent divino principio II, 240, 44; nec ad primos terminos, nec ad ultimos pertinet II, 73, 32; universalia spectat II, 255, 18; nisi vera sit, bonum esse nequit consilium II, 67, 15; ut bonum sit consilium, eadem affirmare debet quæ sectatur appetitus II, 67, 16; pulchrum eligere jubet II, 208, 44; non jubet res valde molestas vel exitiosas sustinere II, 208, 51; spectat res quæ vel semper vel plerumque ita fiunt II, 267, 52; recte ab ea aliena dicitur esse fortuna II, 265, 51; naturæ finis est, 620, 21; et ab optimo proposito aberrare et consuetudine ab eo abduci potest, 620, 17; consuetudine prius quam ea fieri debet educatio, 626, 51, cf. 620, 15; ad eam dirigi debet consuetudinis exercitatio, 620, 22; eam de sede deturbant cupiditates magnæ ac violentæ II, 38, 27; ei nequaquam adversari debent cupiditates II, 38, 28; ei parere debet concupiscens pars animæ ut puer pædagogo II, 38, 31; cum ea apud temperantem consentire debet animæ pars concupiscens, idque quare II, 38, 33; ejus plane expers anima plantis competens II, 14, 10; ejus aliquatenus particeps est anima concupiscens, idque quousque II, 13, 48; II, 14, 17, 24; ei apud continentem obedit anima concupiscens, II, 14, 12; cum ea prorsus consentit eadem apud temperantem et fortem II, 14, 14; consilium comitatur II, 27, 29; utile spectat, 364, 13; 365, 24; ei non obtemperant plerique II, 128, 13; persuasionem sequitur III, 466, 11 s.; naturaliter nobis imperat II, 202, 3; ei imperium tribuendum est, non homini II, 60, 9; non rationi imperat, sed affectionibus et cupiditati II, 193, 47; eam rectam reddit continentia II, 206, 33; nonnulli perperam putant virtutem eam rectam reddere, idque quare II, 206, 33, 36; si male se habet, adesse nequit virtus II, 171, 39; qui sine ea vivunt, iis est impulsus naturalis ad virtutem II, 171, 47 s.; nostram naturalem transgreditur quod natura nostra ferre nequit II, 202, 44; nec in re mathematica, nec in rebus agendis principia docet II, 85, 8; ei majorem fidem habendam esse censebant quam sensui antiquorum nonnulli (nempe Eleatæ) II, 448, 17; eam paucissima habent animalia III, 442, 44 s.; III, 448, 14 s.; ea prædita mortalia semper reliquas omnes animæ partes habent non vero vice versa III, 448, 15 ss.; ea carent omnia animalia excepto homine III, 466, 12; III, 472, 22; ea solus homo præditus est, 616, 42; secundum eam quoque vivit homo, 616, 42; ea quoque probi fiunt viri, 616, 35; 620, 12; cum natura et consuetudine consentire debet, 616, 43; 620, 16; ejus causa multa contra naturam et consuetudinem faciunt homines, 616, 44; educatione ad probitatem accommodanda est, 616 48;

intelligere); hujus sophismatis una interrogatio ambigua est, 297, 14; ei respondendum est: *utique, sed non qui ita sciunt*, 297, 31.

Scientia (ἐπιστήμη) (*de ea quæ ab aliis dicta sint*): rerum sensibilium esse nequit secundum Heraclitum II, 477, 31; II, 615, 11; omnes prosperitates esse affirmabat Socrates II, 239, 35; rebus dijudicandis inservit secundum Platonem III, 434, 39 ss.; unica via ad unitatem procedit III, 434, 36; igitur eam duobus assimilat Plato III, 434, 36 s.; quorum est, eorum quoque sunt ideæ, inquiunt idearum assertores II, 482, 15 s., 31; II, 615, 41 ss.; rerum sensibilium non fore censent qui solum mathematicum numerum agnoscunt, nisi ipsorum placitis assentiaris II, 632, 48 s.; opinio eorum qui eam esse negant, 123, 34, 37 ss.; secundum Lycophronem commercium sciendi cum anima est II, 564, 34 s.

Scientia (*ejus definitiones*); notio est II, 565, 10; forma et actus et notio est ejus qui eam recipere valet, id est scientis III, 446, 48 ss.; ejus definitio, 122, 22; II, 68, 14; vera eo constat ut causas sciamus, 122, 10, cf. 127, 28; an præterea alia exstet postea considerandum est, 122, 16, cf. 124, 11, 45; e quibusnam fiat, 122, 21, cf. 238, 40; 239, 17; potentia est cum ratione conjuncta II, 565, 19 s.; uniuscujusque rei habemus, ubi ejus quidditatem cognovimus II, 543, 16 s., 32 s.; disceptatur an eadem sit ac principiorum immediatorum cognitio, 170, 21; quomodo ab arte differat, 170, 50; II, 68, 13 ss., cf. II, 469, 44; ejus initium provenit ab experientia et primo universali in anima quiescente, 170, 47; habitus est intellectus, 171, 14-17; semper vera est, 152, 14; 171, 16; ea secundum veritatem affirmat vel negat animus II, 67, 46; II, 69, 49; ut dixerit, sic se habet et quid et quale et quantum, 326, 53; ea nihil exquisitius nec verius præter mentem, 171, 17, 21; omnis cum ratione est, 171, 19; II, 131, 31; quod præter eam est præter rationem est II, 240, 18 s.; non versatur circa principia, 171, 20; II, 69, 43, 51; ejus principium non est scientia, 171, 23; ejus principium mens, 171, 25; singulæ se habent ad singulas res ut mens ad principia, 171, 26; ad aliquid est, etiamsi ejus species grammatica non sit ad aliquid, 212, 22; ad aliquid esse videtur, 9, 30, 32, 44; II, 527, 35 s.; ejus genus ad aliquid, particulares qualia, 16, 42; ad scibile esse dicitur, etiamsi habitus et dispositio quæ ejus genera sunt, non scibilis, sed animæ esse dicantur, 212, 38; alicujus esse dicitur eodem modo ac ejus genera habitus et dispositio, 212, 44; eodem modo reciprocat ac existimatio (ὑπόληψις) quæ ejus genus est, 212, 56; quæritur an idem sit quod sensus, 174, 33; quomodo a sensu differat, 180, 10; non est sensus, 194, 48; 195, 1; non multum differt a sensu, 184, 28; ita se habet ad scibile ut sensus ad sensibile, 184, 33; quæritur an sensibilium sit, 194, 48; ejus vim apud vulgus obtinet sensus II, 439, 9; homini minus propria quam animali sensus, 233, 27; demonstrabilium sensu acquiri nequit, 150, 18, 41; in eo ad quod refertur, i. e. scibili, contineri nequit, nisi scibile sit homo aut anima, 213, 36; adstruitur ejus mansionem non esse memoriam, 213, 39; quomodo scibili opponatur, 17, 34; non est scibile, 216, 4; nihil inter eam et scibile intermedium est II, 581, 48 s.; ad scibile refertur, 10, 9; ea prior esse videtur scibile, 11, 28; in genere scibilis est, 305, 30; ad eam refertur omne scibile, idque quomodo, 251, 29; II, 526, 38; II, 527, 25; II, 581, 5 s., 14 ss., 24; quodammodo idem est quod scibilia III, 470, 38 s.; dividitur igitur in res ipsas, idque quæ potentia est, in eas quæ potentia sunt, quæ actu, in eas quæ actu III, 470, 40 ss.; una cum scibili tollitur, 11, 33; exemplo ostenditur quomodo ab opinione differat, 12, 45; opinio est, 194, 44; existimationis species est, genus vero scientiarum II, 312, 42; existimatio est de rebus universalibus et quæ necessario sunt II, 69, 40; ei perperam proprium esse dicitur quod sit existimatio argumentis non expellenda quæ unum sit, 222, 2; ei recte proprium esse dicitur esse opinionem maxime fidem facientem, 223, 1; quomodo ab opinione differat, 152, 5 ss.; universalis est et per necessaria, 152, 6; eam ita se habere vulgi probatur opinione, 152, 20; demonstrationi obnoxia est, 152, 13; II, 69, 5; quid sint res sumunt, eas vero esse demonstrant, 158, 35; nulla demonstrat hoc nomen illud significare, 159, 6; quomodo aliquo usque eadem esse videatur ac opinio, 152, 25 ss.; aliquatenus ejusdem esse potest cujus et opinio, 152, 38; simul ejusdem esse nequit cujus est opinio, 153, 4 ss.; ad ethicam vel physicam pertinet ut ejus differentiam exponant a mente, ab intellectu, ab arte, a sapientia, a prudentia, 153, 14; definienda non est existimatio stabilis, non addito cujusnam, 246, 37; ab ea nullo modo differt vehemens opinio, quod ad stabilitatem et inconcessam fidem attinet II, 163, 40; non eo ab opinione differt, quod illi majorem fidem habent quam huic II, 78, 40; rectæ intellectionis species est III, 465, 17 s.; item existimationis III, 465, 31 s.; quum semper vera sit, idem quod ea esse nequit imaginatio III, 466, 4 ss.; est habitus vel facultas cujus ope aliquid discernimus III, 465, 42 ss; quomodo a sapientia et ab opinione differat, alio loco exponitur III, 465, 36; ad genera habitus et dispositio pertinet, 190, 1 s.; 207, 44; habitus est et quare, 13, 12; docendi ratio est eaque qualis et quomodo a peritia (ἐμπειρία) differat; III, 218, 2 ss., cf. 20; ei fere similis videtur experientia II, 468, 21; ab experientia pendet II, 468, 22; arrepta e consuetudine experientia scientia evadit II, 146, 8; propius ad eam accedit ars quam experientia II, 69, 24; eam sine actu habet qui memoria utitur III, 494, 17 s.; quæritur an ita appellari liceat affectum vel habitum, qui accedente tempore memoria fit III, 496, 39; ut definiatur non dicenda est ἀμετάπτωτος, 236, 24; numero idem esse nequit ac virtus, 256, 14; convictio est, si sciens quatenus scit, convincitur, 218, 27; ei proprium est, ut ejus convictio ratione non evertatur, quia habetur, 227, 47; 228, 13; quomodo refutandi sint qui id negant, 226, 51; 227, 6; ejus definitione simul definiuntur ignorantia, doctum, indoctum, scire et ignorare, 247, 42; ei contraria ignorantia, 9, 44; non licet eam modo scientiam, modo ignorantiam esse II, 555, 8 s.; in specie non idem significat quod in genere, 305, 29; pertinet ad res quæ potentia fiunt, id est ad res idearum participes Platonis II, 464, 2 ss., eam facit sciens II, 464, 2; quare eam rerum mensuram dicamus, etsi non omnino recte II, 575, 29 ss.; 36 s., cf. II, 581, 14 ss.; eam non eadem re metiri licet qua pecuniam II, 233, 26, cf. 38 ss.; dici non potest motus per corpus, 214, 2; non movetur, sed in eam fit motus II, 306, 15; II, 597, 43; nonnisi per accidens moveri potest, idque quare II, 280, 15; in duas partes contrarias movere videtur II, 343, 10; ea abutens sponte errat II, 343, 13 s.; de ea agit analytica scientia II, 585, 29 s.; circa ejus principium versantur inductivi sermones et definitiones universales II, 615, 25; et ipsam et ejus modum simul investigare non decet II, 488, 21 s.; et ipsa et ejus modus difficile parantur II, 488, 12 s.; in ea recentes speculationes et disciplinas optime sentiuntur II, 222, 41; in ea patria instituta mutare confert, 510, 5;

II, 534, 4 ss., cf. II, 592. 7 ss.; ad quamnam pertineat geometriæ principia investigare II, 249, 8; ad unicam non pertinet de omni bono disserere II, 133, 9; quæritur an unica omnes substantias spectet, et si plures, an cognatæ II, 489, 9 s.; II, 491, 27; quæritur an omnes quæ substantiam spectant, sapientiæ sint vocandæ II, 489, 10 s.; quæ ad causam finalem pertinet ejus reliquæ ancillæ sunt II, 490, 35, cf. II 470, 36 ss.; rerum universalium inprimis sapienti competit II, 470, 20 s.; quæ de prioribus est et de omnium principiis, maxime scientia est, 130, 5; quænam exquisitior et prior, 149, 23; earum principalis politica est, 533, 15; quæ prima spectant accuratissimæ sunt II, 470, 24 s.; quæ causas speculatur ad docendum aptissima est II, 470, 27; ei quæ res maxime scibiles spectat imprimis evenit ut sui causa appetatur II, 470, 29 ss.; i. e. ei quæ causas et prima spectat II, 470, 34; quænam maxime divinæ sint habendæ II, 471, 22 s.; quæ sui causa et sciendi gratia optabilis est, magis ad sapientiam pertinet quam quæ propter eventa II, 470, 12 ss.; item principalior magis quam ei subministrans II, 470, 14; speculativæ sapientiores habentur quam effectivæ II, 469, 51; exquisitas et sibi sufficientes non spectat deliberatio II, 27, 50; II, 144, 17; magis quam eas, artes spectat deliberatio II, 28, 5; alia alia melior est vel quia exquisitior, vel quia meliorum est, 263, 34; quorum pulchriores vel honestiores sunt, ipsa quoque præstant, itemque vice versa, 326, 43, 46; ut ipsa se habet, sic quoque verum, 326, 45; quædam optimum est, etiamsi exstent quædam pravæ II, 88, 38; honorabilissima et optima esse debet quæ circa honorabilissimum genus versatur II, 535, 10 s.; II, 593, 4 ss.; quibusnam in civitate opus sit et quatenus, determinat politica II, 1, 31; quomodo medica dicatur II, 176, 8; ejus species est medicina II, 527, 35; item grammatica et musica, 190, 16 s.; item παλαιστρική et πυκτική, 15, 37; rerum sensibilium non penes nos est, idque quare III, 452, 1; exstare videtur quæ circa spem versatur III, 494, 9 s.; nonnullæ voluptatem efficiunt tanquam finem suum, idque quænam II, 171, 9 ss.; reliquæ cum voluptate aut non sine voluptate sunt II, 171, 12; omnes motu utuntur II, 346, 18; igitur omnes oppugnat placitum quo omnia quiescere censentur II, 346, 17; cur erga alias habitudinem nos habere dicamus, erga alias vero non IV, 269, 16 ss.; liberalium cultus, quomodo interdum illiberalis evadere possit, 625, 24; eas otium parit II, 469, 40 ss.; tum demum ortæ sunt quum omnes artes ad res necessarias et ad oblectationem pertinentes inventæ essent II, 469, 38 ss., cf. II, 471, 5 ss.; eas non indicat physiognomonica IV, 2, 46; nulla nec contemplativa, nec activa determinat an per accidens sint res quas pertractat II, 196, 23; in iis non facile est scire quomodo et e quibus futuræ sint, nisi sciamus etiam quid sint II, 131, 22; in exercitationibus circa quas versantur nec nimium nec parum laborare aut remittere oportet II, 66, 29, v. *Philosophiæ*.

Scientia (εἴδησις); omnis tanquam res pulchra et honorabilis consideranda est III, 431, 1 s.; aliæ tamen aliis pulchriores, idque quænam III, 431, 2 s.; maxime faciendis animæ investigatio accensenda est III, 431, 3 s.

Scientia activa (πρακτική); numero idem esse nequit quod scientia speculativa, 256, 17; in iis apud agentem est motus vel arbitrium II, 534, 24; II, 592. 24 s.

Scientia actu (πράγματι); idem est quod res III, 468, 37, cf. 20 s.; III, 469, 35 s.

Scientia analytica; v. *Analytica scientia*.

Scientia civilis; v. *Civilis scientia*.

Scientia demonstrativa (ἀποδεικτική); argumentum *Analyticorum priorum*, 39, 2; idem quod demonstratio, 170, 10; est quam ideo habemus quia demonstrationem habemus, 124, 47; 155, 9, 23; est ex principiis necessariis, 127, 3; in ea quænam petantur a principio, 110, 39; non est circa accidentia per se, 128, 10; omnes axiomatis utuntur II, 491, 21, cf. 22; iis insunt prius ac posterius secundum ordinem, 22, 1; omnes circa tria versantur, idque quænam, 130, 47; quædam horum trium prætermittunt nonnulla, 131, 1; fortuitorum non est, 150, 9, cf. 53, 47.

Scientiæ effectivæ (ποιητική); omnes potentiæ sunt II, 565, 4 s., cf. 20; contrariorum sunt, idque quomodo II, 565, 13 s.; alium finem habent quam scientiam et cognitionem II, 188, 23; earum initium et fundamentum est finis II, 206, 50; quæ res materie carentes spectant, idem sunt quod res scibilis, i. e. notio et cogitatio II, 609, 21 s.

Scientia fabri; movet manus vel aliam corporis partem III, 345, 45.

Scientia herilis; v. *Herilis scientia*.

Scientia omnium; eam aliqui exstare putant II, 485, 19; eam discere non licet, si exstet, nisi antea plane nihil scias II, 485, 20; si nobis naturaliter insita sit, mirum est eam nos latere, etiamsi omnium præstantissima sit II, 485, 24 ss.

Scientia omnium rectrix (κυρία πασῶν); ea est quæ civilem, moralem et domesticam comprehendit II, 191, 36; ad eam pertinet summum bonum, i. e. rerum homini agendarum finis II, 191, 35.

Scientia potentia (δυνάμει); in individuo tempore prior est in universum ne tempore quidem III, 468, 38 s.; III, 469, 36 s.

Scientia hominis; v. *Hominis scientia*.

Scientiæ particulares; (ἐν μέρει); quomodo a philosophia prima differant II, 500, 2; quidnam sit earum subjectum II, 500, 4 s.; ens quoddam et genus circumscribunt et circa id versantur II, 534, 6 ss; II, 592, 10 ss.; quæ per se huic generi insunt demonstrant, idque quomodo II, 534, 11 ss., cf. II, 592, 15 s.; essentiæ hujus generis nullam rationem habent II, 534, 9; quærunt an hoc genus sit vel non sit, idque quare II, 534, 16 ss.; essentiam tamen nosse debent et eo tanquam principio utuntur II, 592, 30 s.; partim sensu genus suum manifestant, partim solummodo ponunt quid sit II, 534, 9 ss.; II, 592, 16 s.

Scientiæ philosophicæ; v. *Philosophicæ scientiæ*.

Scientiæ quæ altera alteri subjiciuntur; in iis subjectum differt, τὸ διότι vero in superiori est, 129, 46; 134, 52 ss.; his interdum denuo tertia scientia subjicitur, 135, 15; nonnullæ eodem nomine designantur, 135, 2.

Scientiæ sedentariæ; v. *Sedentariæ scientiæ*.

Scientia servilis; v. *Servilis scientia*.

Scientia speculativa (θεωρητική); non rite definitur existimatio contemplativa, 250, 37, 45; idem est quod scibile ei respondens III, 468, 20 s., cf. 36 s.; III, 469, 35 s.; numero idem esse nequit quod scientia activa, 256, 16; ejus principium hypotheses II, 205, 36, II, 206, 49; quæ res materie carentes spectant idem sunt quod res scibilis, id est notio et cogitatio II, 609, 21 s.; simulac eas didicimus, earum periti sumus II, 188, 14; eam habemus ut speculemur, non vero vice versa, nisi excipias qui exercitii causa speculantur II, 570, 34 s.; reliquis præferendæ sunt II, 535, 11 s.; II, 593, 1 s.; earum nobilissima philosophia prima II, 535, 12; II, 593, 3; in iis alia est demonstrationis atque

ferat III, 55, 10 s.; generationis principium est III, 240, 1 s.; III, 243, 12 s.; igitur de eo disserendum est ubi de generatione sermo fit III, 239, 54 s.; III, 243, 11 s.; ubi prospexerimus quidnam sit, etiam facilis erit consideratio munerum ejus et reliquorum quæ id respiciunt III, 338, 12 ss.; quomodo a genitura differat III, 333, 48 ss.; re idem est quod fructus, sed notione ab eo differt, idque quomodo III, 333, 1 ss.; id habent plantæ et animalia quæ sexus discrimine carent III, 338, 51 ss.; comparatur concepto vel ovo, idque quare III, 333, 54 s., cf. III, 340, 12; primum non est II, 655, 43 s.; prius non est, sed e prioribus perfectis provenit II, 606, 7; igitur eo prior est homo II, 606, 8 s.; nisi prius fuerit, fieri nequeunt animalia II, 271, 86; quæritur quatenus eo prior vel posterior homo vel frumentum II, 570, 2 ss., 26 s.; formam non habet II, 570, 27; eo prius est quod ex eo fit III, 222, 21; ambobus vero prius id quod ex quo fit III, 222, 22 s.; præter ea potentia est III, 222, 27; ex eo fieri videntur omnia, ipsum vero e generantibus III, 329, 20 s.; III, 393, 36; generatio est III, 222, 22; abit a re cujus semen est II, 636, 8; non ex unaquaque re quod fors tulerit fit, nec quodlibet e qualibet re III, 222, 17 ss.; igitur principium et causa movens rei est quæ ex eo fit III, 222, 19 s.; duplici modo alicujus esse dicitur, nempe ejus e quo fit et ejus quod ex eo fit III, 222, 24; sic idem simul et equi et muli semen est, sed non eodem modo III, 222, 24 s.; non ex eo fiunt res, veluti hocce post hoc III, 333, 36; nec tanquam e contrario, idque quare III, 333, 37 ss.; igitur fiunt vel tanquam e materie et patiente, vel tanquam causa movente et forma, vel tanquam ex ambobus simul III, 333, 34 ss., 40 ss.; ubi constabit quomodo ex eo fiant res, forsan simul patebit, quomodo e contrariis fiant eædem res III, 333, 42 ss.; quæ ex eo fiunt res partim e contrariis fiunt, partim ex unico aliquo III, 333, 45 ss.; idque e contrario sexus discrimen habentia, ex unico hoc discrimine carentia III, 333, 46 s.; sine eo fiunt nonnulla eorum quæ et ex eo fiunt II, 344, 24 s.; ex eo fiunt cum plantæ tum animalia II, 257, 32; multis dubiis obnoxia est quæstio quonam modo ex eo fiant animal et planta III, 347, 18 s.; principium est II, 140, 24; ex eo generat arbor substantiam sibi similem II, 140, 23; e terra fit II, 568, 48; potentia corpus est certa qualitate præditum III, 445, 18 s.; non e quolibet fit quidvis II, 266, 36; ex uno unicum fit corpus III, 340, 14; igitur tritici grano comparandum est III, 340, 14 s.; causa movens est II, 264, 48; II, 515, 40; II, 561, 47; ei inest facultas quæ animal condere valet III, 338, 18 s.; potentia formam habet II, 547, 18 s.; quodammodo eodem nomine designatur ac illud unde provenit II, 547, 19; igitur eodem modo generat quo fiunt res arte factæ II, 547, 18; quænam ex eo tantummodo fieri possint, quænam modo ex eo, modo casu II, 547, 22 ss.; probatur nullam materiem ad generationem conferre, sed solummodo facultatem et motum III, 341, 1 — III, 342, 14; confertur fabro III, 341, 20; item instrumentis fabri III, 342, 49 s.; item globi formæ III, 341, 21; item medicinæ III, 341, 25; a motu ei indito fiunt fœtus partes quo modo domus ab ædificatione III, 348, 34 s.; causam moventem et formam ad fœtum formandum confert III, 341, 24 s.; ei insunt et patris et maris et hominis et animalis et majorum motus III, 398, 41 ss., cf. 28 ss.; magis ei insunt motus eorum quæ singulari propiora sunt III, 398, 44; ei insunt alii motus actu, alii potentia III, 399, 4 s., 39 s.; idque quinam actu, quinam potentia III, 398, 43; III 399, 7 s.; ei etiam partium insunt motus, itemque alii actu, alii potentia III, 399, 36 s.; si vincantur motus qui ei insunt, transeunt in oppositum III, 399, 40 s., cf. III, 398, 46 ss.; III, 399, 8 s., 22; si solvantur vero, in sequentes III, 399, 41 s., cf. 9 s.; idque si minus solvantur in proximos, si magis in remotiores III, 399, 42; tandem ita confunduntur ut nulli amplius cognato similis sit proles, idque quare III, 399, 43 ss.; quænam sit causa cur solvantur motus qui ei insunt III, 399, 49 ss.; nondum potentia homo est, nisi ubi principio ei insito fieri possit II, 569, 10 ss.; indistincte et potentia et unaquaque pars est et totum animal III, 336, 46 s.; inquirendum est utrum quatenus materies, an quatenus causa movens ad generationem conferat III, 336, 49 s.; probatur fieri non posse ut ei insit pars animalis vel plantæ jam facta III, 348, 12 ss.; ei inest principium vel motus, quo cessante, unaquæque pars fœtus fit et anima prædita fit III, 348, 41 ss.; eodem redit utrum quæras an id habeat animam an partes III, 349, 9 s.; quæritur an ei anima sensitiva insit, necne III, 351, 14; non minus quam plantæ vivunt atque aliquo usque fecunda sunt III, 351, 16 ss.; manifesto habent animam vegetativam, sed potentia non actu III, 351, 29 ss., cf. 18 s.; animam continet III, 355, 24; genitoris opus est III, 348, 17 s.; ei genitor indit motum suum III, 348, 25 s.; III, 349, 1; eodem redit utrum ab eo pendere dicas fœtus generationem an a genitore III, 348, 24 s.; sola potentia ei indita agit III, 351, 9 s.; quæritur quorsum abeat ejus pars corporea III, 351, 8 s.; item an pars fiat concepti III, 351, 6 ss., 10 ss., cf. III, 352, 24 s.; speciei formam continet III, 395, 6 s.; id compingere et excernere valet mas III, 395, 5 ss.; ejus emissio viris prolificandi principium finisque est III, 140, 42 ss.; id recipit femina III, 384, 10; continet principium quod movere et concoquere valet ultimum alimentum III, 396, 33 s.; ubi vicerit ad se ducit III, 396, 36; omnium inest calor qui id fœcundum reddit III, 352, 5 s.; ejus calor non ignis est, sed spiritus astrorum elemento pro portione respondens III, 352, 7 s.; ejus calor tantum et talem motum habere debet quantus et qualis unicuique parti convenit III, 361, 53 s.; ejus calorem moderat genitor III, 362, 8; facultate quæ inest qualitate aliqua afficit alimentum et materiem quæ femina continentur III, 342, 4 ss., cf. III, 341, 43; vis ei insita condit menstruæ purgationis partem purissimam III, 355, 19, 29 ss., cf. III, 356, 21 s., 25 s.; vel ipsum vel vis ei insita majorem residui seminalis feminæ copiam condere nequit, quam ei naturaliter competit III, 404, 53 ss.; igitur inter ejus copiam et residui seminalis feminæ quantitatem intercedere debet proportio quædam apud animalia quæ semen habent III, 405, 9 ss., cf. 22, 25 s.; si nimia ejus emittatur copia vel nimia in eo facultas, exsiccat residuum seminale III, 405, 2 ss.; apud multipara tantam ejus emittit copiam mas quanta ad multos condendos fetus sufficit III, 405, 12 s.; nec tamen ex eo unicum efficit concrementum continuum III, 405, 19 s., cf. III, 404, 31 s.; idque quia ejus calor non solum quantum quid, sed et quale quid condit III, 405, 16 ss., cf. III, 404, 32; eatenus igitur non eodem modo agit quo coagulum vel ficus succus in lac III, 404, 31; III, 405, 13 ss.; nec quia ab uteri locis attrahitur, apud multipara multa consistunt concepta III, 405, 35 ss.; coagulo vel ficus succo comparatur III, 340, 27 ss.; III, 352, 25 ss.; III, 356, 23 ss.; quocunque modo consistat, sexus discrimen habebit fœtus III, 394, 8 ss.; eodem movetur motu quo corpus distributo ultimo alimento augetur III, 352, 30 ss.; ubi in uterum venerit, mens

venire probatur quam ad aurem III, 489, 29 ss., cf. 4 ss., III, 490, 2 ss.; de osse ad quod tanquam ad ultimum vas pervenit, v. *Os*; rei quæ fertur motus esse videtur III, 489, 47 s.; argumentum quod probare videtur eum latione fieri III, 489, 21 ss.; aeris quidam motus est III, 455, 46 s.; est motus aeris cujus disruptio impeditur III, 455, 8; item motus eorum quæ eodem modo moveri possunt ac ea quæ a rebus lævibus percussis resiliunt III, 455, 22 ss.; alienus est et non proprius aeri impactus III, 455, 18; efficitur cum a verberante tum a verberato, sed non eodem modo III, 455, 20 ss.; non tamen ab omni verberante, vel ab omni verberato efficitur III, 455, 24 s., cf. III, 454, 18 ss., 27 ss.; idque quare III, 455, 22 ss., 26 s., cf. III, 454, 29 s.; vel aer vel aeris affectus est IV, 180, 1 ss.; unde constet recto tramite pergere III, 658, 41 ss.; quia spiritus est fertur etiam non recta IV, 183, 19 ss.; eum eadem parte ac colorem et odorem nos percipere arbitraremur, si aer nobiscum undique circulo coaluisset III, 459, 15 ss.; partim actu, partim potentia est III, 454, 17 s.; III, 463, 18; qui actu est idem atque unus est ac auditus actu, etiamsi substantia diversus III, 463, 5 ss., cf. 40 s.; III, 479, 46 ss., cf. III, 460, 49 ss.; qui actu est eo continetur qui potentia est III, 463, 12 s.; qui actu est semper alicujus ad aliquid et in aliquo est III, 454, 22 s., cf. 25; III 455, 50 s.; ictu efficitur III, 454, 23; III, 455, 50; igitur fieri nequit ubi unum tantummodo corpus sonans adest III, 454, 23 s.; auditur et in aere et in aqua, verum minus in hac III, 454, 31 s.; non tamen ejus præcipua causa aer vel aqua est III, 454, 32 s.; sed solidorum ad se invicem et ad aerem ictus III, 454, 33 s.; III, 655, 1 ss.; fit igitur ubi aer ictus persistit et non diffunditur III, 454, 34 s., cf. 50 s.; id est ubi cito et vehementer percutitur III, 454, 36 s.; item ubi læve est id quod percutitur, idque quare III, 454, 52 s., cf. 455, 26 s.; quod eum emissurum est necessario læve et solidum esse debet III, 256, 31 s.; non ipse in corpora agit, sed id cui inest III, 461, 18 s.; videntur ab eo affici res quæ limite carent ac non perstant, e. g. aer, etiamsi alio modo quam res quæ audire possunt III, 461, 22 ss.; quænam eum habere dicantur, quænam eo carere III, 454, 18 ss., 27 ss.; idque quare III, 454, 29 ss.; quare corpora permeat IV, 183, 15 ss.; si eum contineret intervallum corpore carens, quæritur an inane esset II, 293, 27; ad quodcunque impegerit, ibi moram trahit III, 658, 37 s.; semper repercuti videtur, sed non semper manifesto III, 454, 43 s.; qui in rem mollem incidunt non violenter resiliunt III, 660, 35 ss.; quia sensibilis est, in infinitum dividi potest III, 488, 3 ss.; non numero infiniti, sed finiti sunt III, 482, 2; III, 488, 21 ss.; cur magis extrinsecus introrsum penetret intra domos quam intrinsecus foras IV, 181, 33 s.; cur major fiat in domibus si quis dolium et fictilia inania obruat et operculo contegat vel si puteus vel cisterna in iis sint IV, 175, 24 ss.; cur major fiat in domo recens illita IV, 175, 16 ss.; eorum principia et elementa non eodem ac colorum et substantiarum et quantitatis II, 603, 29; quæri potest cur in nubibus fiat quia constat eum esse II, 557, 9 s.; nihil confert nec ad alimentum, nec ad incrementum et decrementum III, 447, 32 s.; III, 474, 34 s., cf. *Strepitus*.

Sonus (*ejus differentiæ*); in eo qui actu est manifesta fiunt cum ipsius soni, tum corporum sonantium discrimina III, 455, 27 ss.; ejus acumen et gravitas per translationem dici videntur a tactilium qualitatibus III, 455, 30 s.; scilicet ab acumine et hebetudine III, 455, 35 ss.; a quanam causa pendeat ejus acumen et gravitas III, 455, 31 ss.; eorum differentias bene percipimus, si cum auditus sensorium ipsum tum membrana id obtegens pura sint, idque quare III, 419, 3 ss., cf. III, 418, 34 ss.; ejus solius differentias apud pleraque animalia percipit auditus III, 477, 14 ss.; ejus differentiæ quare fiant III, 655, 25 s.; III, 659, 29 ss.; valde magnus ac violentus æque ac exilis quodammodo inaudibilis est III, 458, 12 s.; nihilo minus percipitur ab auditu III, 458, 11; postquam ingentes percepimus, surdastri fimus III, 508, 50 s.; post magnos alii percipi nequeunt III, 467, 34, cf. II, 463, 43 s.; nimii corporum moles disjiciunt III, 399, 36; violenti omnes duri fiunt III, 659, 42; nonnisi per accidens necat III, 475, 32 ss.; idque ubi cum pulsu et ictu conjunctus est III, 475, 34 s., cf. *Tonitru*; nonnullos debiliter et quasi e longinquo percipiunt dormientes III, 512, 8 ss.; parvo in auribus facto fulminare ac tonare arbitrantur dormientes III, 513, 37 s.; qui in flamma fit, quomodo appelletur III, 596, 48; ei comparatur tonitru III, 596, 47, cf. III, 597, 1 s.; quando fiat III, 596, 50 ss.; tonitru post ictum ad aures pervenit III, 489, 8 s., 20 s.; liquidorum fluentium quales III, 660, 51 ss.; item olei III, 660, 52 s.; qui sub terra fiunt ante terræ motus spiritu efficiuntur III, 595, 8 ss.; jam facti sunt sine terræ motu III, 595, 10 s.; ab aquis proveniens tonorum accurationem cohibet III, 662, 1 ss.; lyræ quales IV, 213, 3 s.; item cornuum III, 658, 40 s.; quinam consoni IV, 212, 10 s.

Sonus (*quosnam afficiat*): parvum qui audire potest, etiam majorum sensum habebit II, 385, 42; eorum sensum habent omnia vivipara sanguine prædita III, 69, 1 s.; quænam quadrupedes remotos optime percipiant III, 419, 16 ss.; eo audito oves concurrere docent pastores, idque quare III, 175, 41 ss.; igitur eo audito etiam domi concurrunt III, 175, 44 s.; qui extra aquam exiguus est, in ea degentibus magnus et gravis et difficilis esse videtur III, 69, 29 s., cf. III, 70, 10 s.; piscibus capitis gravitatem ciet vel delirium III, 70, 6 s.; item delphinibus III, 69, 34 s.; III, 70, 43 s.; igitur eum fugiunt pisces III, 69, 26 s., 46 s., 50 ss.; III, 70, 2 s.; quomodo ejus ope delphines venentur III, 69, 32 ss., cf. 45; III, 76, 43 s.; eum quam maxime ciere reverentur piscatores pisces venantes III, 69, 36 ss.; item ubi explorare volunt, ad quodnam genus pertineant quos in maris superficie e longinquo fluitare vident III, 69, 51 ss; eum vero cient, ubi pisces jam circumventos in unum locum congregare volunt III. 69, 52 ss.; si cieatur subducunt se solenes III, 71, 28; eum ciere vetant qui neritas venantur III. 71, 30 s.

Sonus (*quænam animalia eum emittant*); et a voce et a loquela differt, idque quomodo III, 71, 41 ss.; eum non loquimur, sed orationem III, 681, 32; eum ciere licet etiam sine pulmone et gutture et lingua III, 71, 49 s.; eum edunt insecta interiori aere non exteriori III, 71, 51 s.; III, 72, 6 s.; quomodo eum emittant cicadæ III, 72, 2 s.; quomodo muscæ et apes III, 72, 5 s.; quomodo locustæ III, 72, 6 s.; nullum molluscum vel crustatum naturalem emittit III, 72, 8 s.; pisces quoque nonnulli eum edunt, idque quare et quinam et qualem et quomodo III, 72, 10 ss.; cartilaginei quoque pisces quidam eum edunt, idque qualem III, 72, 21 ss.; eum alii cient aves dum volant III, 72, 28 s.; item pectines ubi mari innitentes feruntur III, 72, 23 s.; item hirundines marinæ ubi sublimes feruntur III, 72, 25 s.

Sonus acutus; sensui per breve tempus impertit vehementem motum III, 455, 31 s.; ejusque motus per ce-

sensus sint III, 458, 40 ss.; primo loco tactum pessumdant eorum excessus III, 475, 40; non tantum vero sensorium pessumdant, sed etiam animal necant III, 475, 37 ss., 42 ss.; iis accensendus est sapor III, 447, 33; item alibilia III, 487, 28; si ea per membranam, insciis nobis carni obductam perciperemus, putaremus, intermedium non esse III, 459, 51 ss.; igitur eodem modo haberemus ac nunc quum nos latet aer qui inter ea et sensorium intercedit III, 459, 53 s.; ab iis afficiuntur plantæ, etiamsi non sentiant III, 461, 6 s.; necessario ab iis afficiuntur res inanimes III, 461, 20 ss.; translatione ab eorum qualitatibus acutus et gravis dicitur sonus III, 455, 30 s.; idque ab eorum acumine et hebetudine III, 455, 35 s.; nonnulla debiliter et quasi e longinquo percipiunt dormientes quidam III, 512, 8 ss.; iis omnia sensibilia assimilant naturæ scrutatores qui de sensibus verba fecerunt, e. gr. Democritus III, 484, 2 ss.

Tactus (ἁφή); unus e quinque sensibus est III, 68, 36; III, 461, 30; sensuum primus est III, 240, 8; III, 446, 7 s.; item maxime necessarius III, 446, 43; quatenus ejus instrumentum caro sit vel quod ei respondet III, 240, 9 ss.; III, 244, 52 s.; ei soli sensuum duplex aliquatenus instrumentum tribuit atque tribuere potuit natura, idque quare III, 240, 12 ss.; ab anima vegetativa separari nequit III, 446, 8 s.; a reliquis sensibus separari potest, non vero reliqui sensus ab ipso III, 446, 9 s.; III, 448, 9 ss.; III, 502, 27 s.; igitur cum eo inprimis conjunctus est sensus communis III, 502, 26 s.; omnibus animalibus communis est III, 5, 15 s.; III, 446, 12, cf. 42 s.; III, 447, 24 s.; III, 69, 3 s.; III, 71, 17 s.; pars ei dicata nomine caret, idque quare III, 5, 16 s.; in omnibus animalibus parti similari inest III, 5, 22 s., 25; in animalibus sanguine præditis parti sanguine præditæ, in reliquis in parte huic respondenti III, 5, 24; e. gr. carni vel parti huic simili III, 5, 23; eum habent animalia ut sint III, 475, 45; eo privata moriuntur animalia III, 475, 27 ss., 41 s.; idque quia eorum vita eo definitur III, 475, 40 s.; probatur solus omnibus animalibus necessarius esse III, 474, 25 ss., cf. 38; III, 475, 27 ss., 43 s.; III, 476, 38 s.; III, 502, 9, 32; probatur corpori simplici inesse non posse III, 475, 8 ss., cf. III, 474, 24 s.; quæ animalia præter eum nullum alium sensum habent, imperfecta sunt III, 473, 26 s., cf. III, 502, 10 s.; omnium animalium exquisitissimum habet homo III, 249, 50 s.; III, 456, 38 ss., 41 s.; III, 482, 12; igitur apud hominem solum ab ejus accuratione pendet ingenii tarditas aut acumen III, 456, 43 ss.; hominis acutissimus sensus est III, 13, 19; eum habere nequit quodcunque corpus animal non est III, 475, 29 s.; ejus instrumentum caro est III, 249, 49 ss.; ejus sensorium corporis animalis pars est III, 362, 52 ss.; eodem modo ad eum se habere videtur caro, quo aer et aqua ad visum, auditum et olfactum III, 460, 6 ss., cf. III, 240, 8 ss.; III, 244, 52 s.; III, 454, 5 ss.; III, 459, 46 ss., 49 s.; ejus sensorio si imponatur corpus tactile, sensum non movet, etiamsi res contrario modo sese habere videatur III, 454, 5 s., cf. III, 457, 19; III, 459, 46; ejus sensorium non esse probatur caro, sed verum sensorium intus esse III, 459, 7 ss., 43 ss., cf. III, 240, 8 ss.; III, 244, 52 s.; III, 454, 5 ss.; III, 461, 6 ss.; si non unicus sensus sit, sed plures, tactilia etiam plura erunt III, 458, 40 ss.; argumenta quæ probare videntur eum plures sensus esse III, 458, 47 ss.; argumenta quæ contraria probare videntur III, 458, 51 ss.; probatur revera plures sensus esse III, 459, 14 ss.; ejus subjectum ad plura quam alii sensus genera refertur, pluresque contrarietates habere videtur easque quales III, 230, 16 ss.; igitur ejus instrumentum omnium partium sensoriarum maxime corpulentum et minime simplex est III, 230, 15, 20 s., cf. III, 240, 14 s.; est nempe caro vel quod ei pro portione respondet III, 230, 19; III, 240, 18 s., cf. III, 236, 38; ejus sensorium omnium tactilium differentiarum quasi medietas est III, 475, 15 ss.; igitur nec terræ, nec ullius alius elementi solius sensus est III, 475, 26 s.; hinc eo carent pili et ossa omnesque partes terrenæ III, 475, 22 ss.; eadem de causa plantæ III, 475, 24 ss.; contactu percipit III, 487, 25 s.; eo percipimus omnia quæ contactu percipiuntur III, 461, 34 ss.; inde ei nomen inditum est quod contactu percipit III, 475, 14 s.; igitur solus sensuum per se percipere videtur III, 475, 16 s.; reliqui vero sensus eo interveniente percipiunt etiamsi intermedii ope III, 475, 12 s., 15 s.; igitur sine eo nullus alius sensus exstare potest III, 475, 9 s., 25 s.; eo dijudicantur tangibilia II, 297, 8; æque tactilis et intactilis sensus est III, 460, 36; quæ eum pessumdant tactilium excessibus accensendæ sunt ideoque tanquam intactilia consideranda sunt III, 460, 38 s.; non intermedii ope percipit III, 457, 47, cf. III, 454, 5 s.; solus sensuum plura contrariorum paria respicere videtur III, 458, 47 ss., cf. III, 475, 22 ss.; non constat quidnam ejus unicum subjectum sit, sicut auditus sonus est III, 459, 5 s.; numeris non inest II, 312, 12 s.; II, 624, 44; eo res unum fieri possunt II, 620, 33; eo quæ unum sunt, minus unum sunt quam quæ natura II, 573, 40; eo corpora ad propinqua finiuntur II, 368, 3; circa eum passionem efficit calor, 14, 20; magis cum eo concordat calefactum et refrigeratum quam calidum et frigidum III, 463, 50 s.; eo quod magis calefacit, calidius dicitur III, 232, 22 s.; III, 233, 37; item quod calefaciens ei majorem sensum invehit, idque præcipue si simul dolorem infligat III, 232, 24 s.; alimenti sensus est III, 447, 29; idque quia per se siccorum et humidorum, calidorum et frigidorum, reliquorum vero per accidens III, 447, 31 s.; ad aliquid est II, 284, 26; non cuivis rei, sed solis finitis competit II, 284, 27 s.; eo quodque divisibile est II, 449, 21 s.; quomodo a concretione differat II, 517, 13 ss.; ejus non est generatio II, 338, 27; plures differentias spectat, idque quales III, 452, 22 s.; eo discernitur obtusum in molibus, 181, 50; ejus species gustus est, idque quare III, 245, 1; III, 250, 9; III, 474, 36 s.; III, 479, 31; III, 482, 13; nobis idem sensus ac gustus esse videretur, si omnis caro æque ac lingua eadem sui parte et sapores et tactilia perciperet III, 459, 28 ss.; ei cum gustu communis est potus III, 458, 21 s; quo mollior sit, eo meliorem habet linguam III, 250, 9; quæcunque eum habent, etiam appetitum habent III, 447, 38; ei peculiariter admixta videtur esse terra III, 462, 1; ei superior est visus III, 510, 14; si eo solo præditi essemus, perplexis digitis, rem revera duo esse arbitraremur III, 510, 14 s., cf. III, 511, 9 s.; II, 512, 11 s; ab eo puritate differt visus II, 122, 11; ei saltem cum visu communia sensibilia sunt magnitudo et figura, asperitas et lævitas, acumen et hebetudo III, 484, 8 ss.; eo ejusque subjecto priora sunt visus visusque subjectum II, 454, 41 ss.; ejus contrarietates enumerantur II, 454, 50 s.; eo æque ac visu percipitur motus III, 452, 28 s.; eo opus est ut res aliqua aliam movere possit III, 347, 32 s.; manifesto ad cor tendit III, 534, 27; manifesto cordi aptus est III, 244, 5 s.; non admodum patet eum, sicut et reliquos sensus duplicem esse III, 244, 51 s.; idque

Tempora (κρόταφοι); quidnam III, 10, 11 s.; quod ad copiam humoris attinet quem continent, medium tenent inter sinciput et occiput III, 424, 11; cur in iis primum nascantur cani III, 424, 6 s.; III, 47, 48; III, 652, 44 s.; ea primo loco invadit canities III, 420, 3; nunquam vero calvities III, 420, 4; idque quare IV, 305, 41 ss.; quænam venæ ab iis originem petant secundum Polybum III, 39, 50; quamobrem gravi eorum vulnere icti pereant IV, 292, 54 ss.; eorum vulneribus interdum obcæcantur, idque quare III, 479, 11 ss.; quibus circa ea venæ distensæ sunt, difficili excandescunt ira IV, 12, 26 s.; hirsuta capillis nigris, signum libidinosi IV, 6, 24.

Tempus; ei certum quendam numerum tribuerunt Pythagorei II, 475, 20; II, 481, 41 s.; item certum quendam locum cæli II, 481, 39 s.; eodem modo Plato II, 481, 49; id omnes, excepto Platone, ingenitum esse pronuntiant II, 348, 30, 33 s.; quia ingenitum est, teste Democrito, fieri non potest ut omnia facta sint II, 343, 32; probatur æternum esse II, 343, 35 ss., cf. II, 344, 42; id alii universi motum, alii globum ipsum esse aiunt II, 299, 34; quare id universi globum esse putarint II, 299, 40; id alii sapientissimum, Paro vero stultissimum dixit II, 305, 31 s.; ejus natura obscura est II, 299, 31 ss.; scientiæ naturalis argumentum est II, 276, 39; vel finitum, vel infinitum est II, 276, 40; ejus definitio II, 301, 4; II, 302, 14 s., cf. II, 343, 28; II, 382, 38; ejus species fr. 105, b; ejus excessus tempus est IV, 51, 4; ejus principium et finis *nunc* est IV, 51, 6; e temporibus non consistit IV, 51, 25; est quantum continuum, 6, 47; 7, 16; idque quare, 7, 17; constat partibus positionem non ad se invicem habentibus, 7, 37; ordinem quendam habere dixeris, 7, 39; ubique est et apud omnia II, 299, 47 s.; eo definitur celer et tardum II, 299, 50; tempore non definitur II, 299, 52; potest esse per accidens, vel in alio vel per se II, 308, 22 s., cf. 4; exponuntur causæ cur aut non esse aut vix aut obscure videatur II, 298, 47 ss.; eæque ex exotericis rationibus petitæ II, 298, 45; quatenus idem sit, quatenus non II, 302, 27 s.; idem iterum atque iterum reverti potest II, 302, 37; in eo omnia sunt II, 299, 41; quod in eo est, necessario sequitur aliquod esse tempus dum est II, 303, 34 s.; quæ ab eo non circumdantur, non erant, nec sunt, nec erunt II, 304, 29 s.; ab eo necessario affici debent res quæ in eo sunt II, 303, 41; vel tolleretur, vel tolli posset, si corpus e planis componi posset II, 412, 43; primum non exstat, idque quare II, 329, 33; probatur nullum insensibile esse vel latere posse III, 491, 35 ss.; si quis in continuo se ipse aut alium percipiat, eum latere non licet quod est III, 491, 37 ss.; quodsi exstat insensibile, aliquem qui perciperet latere posset se esse ac videre III, 491, 39 ss.; item in nullo tempore percipere liceret, nisi eo modo ut affirmaremus nos in hujusce temporis aliqua parte videre III, 491, 42 ss.; quodnam perfectum dicatur III, 527, 43; semper majus sumi potest eo in quo res aliqua est II, 303, 37, cf. II, 304, 25 s.; majus non est in quo factum aliquid est quam in quo fiebat II, 361, 30 s.; maximum determinandum est per quod res esse et non esse possit, si ea res et esse et non esse possit II, 385, 48; id cum notionibus componit intellectus, ubi præterita vel futura intelligit III, 469, 1 s.; exponitur cur omnibus inesse videatur et terræ et mari et cælo II, 306, 16 ss.; extra cælum non exstat II, 382, 35; igitur senescere non facit quæ extra id sunt II, 382, 42; eo opus est ut mundus fiat II, 384, 4; eo nihil disjungitur in figuris geometricis II, 384, 4 s.; in eo non sunt nec ab eo afficiuntur res quæ semper sunt, idque quare II, 303, 47 ss, cf. II, 304 32; in eo omnia gignuntur ac intereunt II, 305, 30; generationis et cur quidque sit per accidens causa est II, 305, 35, s.; ejus inprimis interitus causa esse dicitur qui sine ullo motu fit II, 305, 38 s.; in eo tamen fit hicce interitus, non ejus causa est II, 305, 40 s.; spectandum an aliquatenus discrepet, 190, 46; in eo proprie esse dicuntur res, quarum essentiam metitur II, 303, 15 s., cf. 49; II, 304, 7, 14 s.; id est quæ temporis pars aut affectus sunt aut quarum tempus est II, 303, 18 ss.; eæque eodem modo in eo sunt quo in numero sunt res II, 303, 18; alio modo, etsi parum recte, in eo esse dicuntur quæ tunc sunt quum ipsum est II, 303, 17 s., 33 s.; in eo revera sunt res ut in numero II, 303, 25, 37; ergo omnia quæ in eo sunt eo circumdantur II, 303, 26, 38 s., cf. 48; in eo sunt momentum et prius quia aliquid sunt quod ad id pertinet II, 303, 22 ss.; sine eo esse nequeunt prius et posterius II, 343, 26; in eo sunt quæ neque moventur neque quiescunt II, 304, 13 s.; non omne non ens in eo est II, 304, 16; non entia quæ in eo sunt vel futura vel præterita, vel simul præterita et futura sunt II, 304, 26 ss.; quæ vero non in eo sunt aliter habere non possunt quia eorum opposita semper sunt II, 304, 17, 30; in eo omnia sunt quæ ortui et interitui obnoxia, et in universum quæ modo sunt, modo non sunt II, 304, 22 ss.; in priori et posteriori ejus parte aliud atque aliud spatium percurritur II, 327, 31; in majori major magnitudo percurritur II, 327, 15; probatur fieri non posse ut in infinito finitum spatium percurratur II, 327, 15 ss.; nec in finito infinitum II, 327, 51 ss.; in quo mutatio fit, in eo nunquam tanquam primo fit II, 327, 10, s.; II, 329, 8; non est in quo primo mutabatur aliquid II, 324, 44; II, 329, 10; II, 325, 3, 13 s.; nec in quo primo sistitur II, 329, 10; nec in quo primo quiescit II, 329, 20 s, 31; in eo mutatur omne quod mutatur II, 325, 34; in quo primo fit mutatio, in omni ejus parte mutatur res mutans II, 325, 37 ss.; probatur non sine motu et mutatione esse II, 300, 3 ss.; in eo duplici modo dicuntur res mutari et ut in primo et ut secundum aliud II, 325, 35; in eo et fit et interit et alteratur et fertur II, 306, 31 ss.; in eo probatur esse omnis motus et omnis mutatio II, 305, 46 ss.; in eo necesse est omnem motum fieri II, 296, 11; III, 489, 14 s.; in omni motus fieri potest, idque et celerius et tardius II, 319, 38 s., 41, cf. II, 321, 5; II, 328, 52; forsan motus aliquis est II, 343, 28; motus affectus est II, 343, 45; si sit etiam motus, esse debet II, 343, 44; igitur si æternum est, motus quoque æternus esse debet II, 343, 28 s.; II, 332, 21, 35; probatur motus et mutatio non esse, 205, 23; II, 299, 43 s.; omnis motus quatenus motus est, numerus est II, 306, 33 s.; simpliciter motus continui numerus est II, 306, 34 s.; sine motu esse nequit II, 343, 27; II, 466, 9; sine eo consistere non posse videtur motus II, 273, 19; simul motum metitur et movendi passionem II, 303, 6 s.; item simul motum et motus essentiam II, 303, 22 s.; longum esse dicitur ubi motus longus est, et vice versa II, 303, 5 s.; eo majorem et minorem motum dijudicamus II, 301, 7; unum et idem erit, si motus unus et idem est II, 305, 10; in minori minor fit motus II, 323, 10; quare globi motus esse videatur II. 307, 5 s.; id metitur globi motus, id est circularis conversio, atque eundem motum rursus metitur ipsum II, 307, 1, 6, 14 s., 17; eo motum metimur, itemque motu ipsum, idque quare II, 302, 39 ss., 48 ss.; II, 306, 52, cf. II, 303, 51; quomodo eo motum metia-

si ex aqua fieri nequeat, etiam e molli durum fieri non poterit II, 433, 26 ss.; ea levior aqua II, 404, 48; quælibet ejus pars in aquam injecta fundum petit, idque eo celerius quo major est II, 404, 51 ss.; eam aquæ innatare putabat Thales II, 472, 23 s.; sæpe propter exiguitatem aquæ supernatat III, 566, 18 s.; eam circumdat aqua II, 394, 28; quemadmodum ad eam se habet aqua, sic aqua ad elementa longius a medio remota II, 394, 53 s.; celerius ac per eam, per aquam vel per aerem feruntur corpora II, 295, 15; semper ejus copia adeo parva inveniri poterit ut minus contineat solidi quam ingens copia ignis II, 425, 49 ss., cf. 45; etiam ex igne et aqua fieri potest, sed hæc mutatio, etsi facilior non reciproca est II, 457, 45 ss.; quomodo id fiat II, 457, 50 s.; si exstet etiam ignis exstare debet II, 392, 41; II, 393, 13 s.

Terra (*de ejus forma*) : ei forsan manus formam tribuissent antiqui naturæ scrutatores III, 221, 14; ei cubi figuram tribuerunt, idque quare II, 422, 29; lato pectore prædita secundum Hesiodum II, 285, 39; II, 473, 52; ei alii globi formam, alii tympani tribuunt II, 404, 7 ss.; argumenta quibus probare conantur ejus figuram tympano similem esse II, 404, 9 ss., 18 s.; eorum refutatio II, 404, 13 ss.; probatur globosa esse II, 408, 35 ss.; III, 591, 14 s.; IV, 194, 13; an globosa sit, dicunt qui de natura disserunt II, 262, 37; exponitur ratio qua ejus partes circum medium conglobantur II, 408, 36 ss.; cf. II, 409, 1 ss.; eodem modo conglobantur ejus partes quo naturæ scrutatores hanc rem enarrant, præter quam quod non vi, sed natura conglobantur II, 408, 40 ss.; nihil refert an disjuncta mixtura undique ad medium ferantur ejus partes, an alio modo II, 408, 47 s.; nec an undique æquali vel inæquali copia ad medium ferantur II, 408, 53 ss.; si genita est, modo descripto necessario facta est II, 409, 24 s.; sin vero ingenita sit et semper maneat, eodem modo se habebit quo facta fuisset, si facta esset II, 409, 26 ss.

Terra (*de ejus magnitudine*) : ejus circumferentiam quadringentis millibus stadiorum æquant mathematici II, 410, 9 ss.; argumenta quæ probant eam non magnam esse, si cum stellis comparatur II, 409, 44, 54 ss.; II, 410, 14; astronomicis speculationibus constat eam nonnullis stellis multo minorem esse III, 553, 26 s.; cf. III, 554, 13 s.; III, 572, 36 s.; ea major est sol III, 562, 23 s.; multo longius a sole distat quam a luna III, 562, 26; item multo longius a sideribus quam a sole III, 562, 24 s.; causa movens defectus lunæ est II, 562, 7 s., 11; eam non omnium lunæ defectuum causam esse putant qui plures terras adversas exstare censent II, 403, 5, cf. *Terra habitata.*

Terra (*quatenus habitatur et plantas et animantia procreat*) : fœcunditate vitæ prædita medium mundi tenet III, 628, 4 ss; animantium sedes et parens III, 628, 6 s.; situm fixum habet III, 629, 22, 42 ss.; stirpibus et animantibus repleta est III, 629, 23; item fontibus et fluminibus, III, 629, 23 ss.; item plantarum varietate III, 629, 25; montibus excelsis, nemoribus et urbibus III, 629, 26; item insulis et continentibus. III, 629, 27; longissime a dei administratione quum absit infirma et inconcinna esse videtur III, 636, 51 ss.; spiritus et ignis fontes multos in se continet III, 633, 45 ss.; multi eorum spiracula habent, ut Lipara III, 633, 46 ss.; sole calefacta duplicem exhalationem emittit, idque qualem III, 556, 25 ss.; æstate serena est, idque quare IV, 241, 1; universam olim aqua circumdatam fuisse nonnulli censent III, 574, 16 s.; circa eam obtenditur aqua III, 576, 11; non semper eadem ejus loca sicca vel humida sunt III, 571, 1; III, 572, 12 ss., 23 s.; III, 573, 11, 51 s.; idque quia ejus interiora vigori ac senectuti obnoxia sunt III, 571, 8 ss.; non tamen tota simul, sed per partes his affectibus obnoxia est idque propter calorem et frigus III, 571, 12 s.; hinc ejus partes propter solem ejusque conversionem differentem accipiunt vim III, 571, 15 s.; aliæque exsiccantur ac senescunt dum aliæ reviviscunt et humidæ redduntur III, 571, 16 s.; omnis ejus naturalis generatio pedetentim et longissimis temporibus fit III, 571, 29 s., cf, 39 s., 46 s.; hinc latet quia integræ gentes pereunt, antequam ad finem perducta sit III, 571, 30 ss.; mutationes quæ ab ejus interiorum senectute vel vigore pendent, fato constitutis temporibus fiunt III, 572, 37 s., cf. III, 571, 7 s.; ubi nunc est, olim mare fuit, iterumque vice versa III, 571, 6 s.; III, 573, 11; III, 574, 1, 3; idque quia flumina oriuntur ac deficiunt III, 571, 2 ss., 20 ss.; ejus locus non sufficeret, si omnia flumina ex aqua quæ jam prostaret, provenirent III, 570, 16 ss.; eam jam multis in locis terræ motus disruperunt III, 640, 24 s.; imbres diluvium in eam intulerunt III, 640, 25 s.; fluctuum incursiones in ea continentes sæpe oppresserunt III, 640, 26; item recedens sæpe mare alveos continenti adjecit III, 640, 27; venti et turbines sæpe urbes in ea exstructas dejecerunt III, 640, 27; incendiis atque ignibus e cælo delapsis vastata est ejus pars Phaëthontis tempore III, 640, 30 ss.; item eruptione ignis ex Ætna facta III, 640, 31 ss.; humectatur quia pluit, 164, 16; ea humectata pluet, nempe evecto vapore et factis nubibus 164, 17; ubi madida est, pluisse existimamus, 280, 52; quum exsiccatur non sudat III, 580, 13 s.; amat imbrem secundum Euripidem II, 219, 8; II, 175, 6 s.; II, 177, 28; de ea exhalat vapor III, 239, 2, cf. III, 506, 14; de ejus generibus partibusque et affectibus sermo fit in *Meteorologicis* III, 552, 14 s.; quid in illa generationes duæ efficiant III, 609, 11 ss.; causa esse nequit, cur semper vel plerumque eodem modo fiat generatio II, 460, 4 s.; in ea fiunt fossilia et metalla III, 609, 16 s.; omnis dulcis est gustu IV, 32, 48 s.; exusta omnis generis saporum colores speciesque assumit III, 582, 53 s.; e cœno orta humore liquefit III, 619, 23; putrefactioni obnoxia est III, 423, 28 s.; III, 610, 34; in eam mutantur quæcunque putrefiunt III, 610, 43; cur ipsa putreat IV, 143, 1 ss.; ejus generatio non simplex generatio est, sed certa quædam generatio est, vero simplex interitus, nempe ignis interitus II, 438, 42 ss.; ubi in eam aliquid transit, generationem obtinere putat vulgus II, 439, 17; si fiat, generationem obtinere non dicimus II, 439, 39; e fumida exhalatione aliqua ejus species fit III, 485, 15; ab igne sursum pulsa quocunque se applicaverit, nigricat IV, 306, 47; eam quidam propter morbosam cupidinem vel propter consuetudinem vorant II, 81, 31; quædam ad tingendum inservit III, 647, 22; in ea inveniuntur omnes sapores qui fructibus insunt III, 482, 43 s.; per quam meat ei similis evadit aqua III, 482, 45 s.; ejus species est sal III, 482, 47 s.; in insula Lipara invenitur, ut aiunt nonnulli, qua si ollam obruas, quidquid injectum fuerit, coquitur IV, 80, 10 ss.; quare omnibus corporibus compositis insit II, 462, 41 ss.; qui humores ex ea et aqua constant calore crassescunt III, 350, 2 s.; quæ plurimam continent, consistunt ac crassescunt ubi coquuntur III, 349, 45 s.; ea quæ constant calida, ab igne ita concrescunt ut rursus solvi nequeant III, 233, 29 s.; quatenus terra est, nequaquam agit, sed quatenus contrarietatem habet III, 483, 5 ss.; eam continet mare III, 389, 15; nulla ines

U

V

movetur III, 669, 9; ab eo non concoqui potest omne excrementum eorum animalium quæ pulmonem sanguineum habent III, 266, 5; in lactentium fit coagulum, idque quomodo III, 54, 17 ss.; ex eo tanquam e præsepi alimentum ope venarum sumere debet universum corpus III, 234, 39 s.; ejus loco plantæ terra atque hujus calore utuntur III, 234, 44, cf. 46; III, 276, 40 s.; quomodo ex eo hauriatur alimentum, exponetur ubi de generatione sermo fiet III, 261, 38 s.; ad eum pertinet ructus IV, 300, 7; inflammato cura adhibenda est III, 210, 2; de ejus sutura, v. *Sutura*; ei superpositus est uterus animalium quæ et foras et intra se vivum animal pariunt, idque quare III, 37, 36 ss.; III, 326, 34 ss.; quænam animalia vivipara sanguine prædita, unicum habeant III, 271, 3 ss.; unicum habent utrinque dentata, sed alia majorem, alia minorem, idque quænam III, 32, 22 ss.; item animalia minora III, 32, 31; ejus magnitudine et figura et crassitie et tenuitate inter se differunt utrinque dentata III, 32, 32 ss.; ei appensum est omentum apud animalia utrinque dentes habentia, idque quomodo III, 50, 3 ss., cf. 27, 6 ss.; suillus qualis, idque quare III, 32, 27; III, 272, 26 ss.; calidum habent sues III, 154, 26 s.; quibus animalibus calidus est, otio pinguescunt, *ibid.*; minus pinguescit animalibus quibus separata pinguedo non est III, 51, 10 s.; ejus molem majorem habent cornigera, idque quare III, 272, 39 s.; plures habent cornigera III, 271, 9 s.; item camelus, idque quare III, 271, 7 ss., 20 s.; quattuor habent quadrupedes ruminantes, idque quales III, 32, 3 ss., cf. III, 271, 29 ss.; eorum figura et magnitudine et modo quo iis inseritur gula differunt inter se hæ quadrupedes III, 32, 19 s.; quattuor habere videtur elephas, etsi separato cibi receptaculo careat, idque quare III, 32, 42 ss.; caprarum sevo repleti suavissimi IV, 330, 1 s.; qualem pleræque aves habeant, idque quare III, 34, 11 ss., cf. III, 271, 42 ss.; longum habent aves parvæ III, 34, 24 s.; ante eum ingluviem habent nonnullæ III, 34, 6; III, 271, 38; ei proximam gulæ partem amplam habent multæ aves ingluvie carentes III, 34, 15 ss.; quædam aves ejus partem ingluviei similem habent III, 34, 21 s.; III, 271, 41 s; ad eum porrectum habent fel aves nonnullæ, idque quænam III, 30, 53 s.; III, 31, 2 s.; quibusnam avibus calidus sit III, 265, 14 s.; calidum ac ad concoquendum aptissimum habent columbaceæ aves III, 371, 40 s.; ejus calore et potentia oris defectum apud aves compensat natura III, 271, 45 s.; idque quomodo III, 271, 38 ss., cf., III, 34, 6 ss.; pulli circa decimum diem apparet III, 107, 16; quadrupedum ovipararum qualis III, 32, 48 ss., 52 ss.; serpentum qualis III, 33, 21 ss.; unicum habent serpentes et quadrupedes oviparæ atque in universum utrinque dentibus prædita III, 274, 16 ss.; eodem modo se habet apud animalia pedibus carentia, e. g. serpentes, quo apud quadrupedes oviparas III, 273, 43 ss., cf. III, 274, 1 ss.; eum apud serpentes insequuntur intestina III, 33, 23; piscium qualis III, 33, 39 ss., cf. III, 272, 9 ss.; apud pisces et testacea statim os insequitur III, 538, 13 s.; piscium ori proximus est, idque quare III, 31, 44, s.; III, 149, 27 s., cf. III, 270, 37; igitur eum sæpe ejiciunt hiatula et dentex minores pisces persequentes III, 149, 25 s.; interdum apud magnos pisces in os prolabitur, idque quando III, 31, 45 s.; cito ad eum pervenit alimentum apud pisces, idque quare III, 250, 47 ss., cf. III, 253, 4 ss.; circa eum fere omnes pisces appendices intestinorum habent III, 33, 47 ss.; III, 34, 1 ss.; III, 272, 10, 13 s; eum subiret aqua, si aquam recipientia simul cibum assumerent animalia branchiis prædita III, 545, 14; partibus interioribus eum circumdantibus nonnulli pisces vocem emittunt, idque quomodo III, 72, 19 ss., cf. III, 455, 48 s.; separatam in eo pinguedinem minime habent pisces cartilaginei III, 51, 5 ss.; ei subjacent meatus seminales cum apud pisces, tum apud aves et quadrupedes oviparas III, 35, 39; mugilis qualis III, 272, 8 s.; in mugilum et capitonum captorum nunquam invenitur caro III, 149, 8 s.; parvum habent anguillæ III, 150, 10 s.; scari longe a reliquorum piscium ventriculo differt III, 33, 41 s.; in torpedinis vel pastinacæ sæpe inveniuntur mugiles III, 190, 49 s.; gulæ et intestino interponitur apud crustata III, 60, 10 s.; III, 278, 45, 47 s., cf. III, 61, 29 s.; apud locustas gulam insequitur III, 60, 25 ss.; item apud cancros III, 61, 31; quomodo se habeat apud locustas III, 60, 26; quomodo apud cancros III, 61, 31; quomodo cum intestino continuetur apud locustas III, 60, 28; quomodo apud cancros III, 61, 31; in eo omnes locustæ et cancri nonnulli habent dentes duos (tres), idque quare III, 60, 26 s.; III, 278, 45 ss.; ei utrinque apud locustam feminam adjacent ova III, 64, 2; apud cancellum ab ore ad eum tendit unicus meatus (vel unicum foramen) III, 64, 32 s.; apud cochleas gulam insequitur III, 279, 3 s.; in (super) eum papaver habent eædem III, 279, 4; cum eo apud easdem continuatur intestinum III, 279, 4 s.; eum habent omnia testacea III, 279, 31 s.; apud erinaceos maximos gulam insequitur III, 65, 42; III, 279, 41 s.; in quinque partes divisus est apud eosdem III, 65, 42 s.; III, 279, 42 s.; quinque habent omnes erinacei, idque quare III, 280, 25 s., 50 ss.; ejus singulæ sectiones apud eundem excremento plenæ sunt et ab unica dependent gula et in unicum convergunt anum III, 65, 43 s.; III, 279, 44 ss.; erinacei non carne, sed ovis ita dictis circumdatur III, 279, 46 s., cf. III, 65, 45 s.; si partitus non esset apud eum, aut nimium ab ovis distaret aut totum alveum occuparet III, 281, 1 s.; si totum alveum occuparet, agile non esset hoc animal III, 281, 2 s.; si agile non esset animal ipse alimento non repleretur III, 281, 3, cf. 13 s.; igitur quinquies partitus est ut ad animalis vitæ rationem se accommodet III, 280, 50 s.; 53 s.; III, 281, 3 ss.; apud turbinata sub eo sita sunt corpuscula duo alba mammis similia (ovaria) III, 63, 15 s.; inde ab eo apud cochleas magnas juxta gulam extenditur meatus albus et longus (oviductus) III, 63, 30 ss.; apud turbinata statim os insequitur III, 63, 13 s.; item apud patellam feram III, 64, 9; cochleæ ingluviei avium similis est III, 64, 14; ab eo apud turbinata ad papaver tendit gula III, 63, 17 s.; apud purpuras et buccina manifesto testa vortice continetur III, 63, 19 s.; ei apud purpuras impositus est flos III, 88, 17; molluscorum omaso similis III, 57, 10; figura vero buccinorum anfractui III, 57, 10 s; apud mollusca ingluviei et intestino interpositus est III, 57, 9 ss.; III, 277, 47 s.; partes ad eum pertinentes et figura et duritie eodem modo se habent apud polypos et sepias III, 277, 49 s.; ei infra apud sepias appositum est atramentum III, 278, 16 s.; quomodo se habeat apud loligines III, 277, 50 ss.; eum habent nonnulla insecta III, 68, 12: apud nonnulla insecta inter os et intestinum intercidit III, 282, 49 s., cf. III, 68, 12 s.; cicadæ nullum excrementum continet III, 68, 17 s.

Ventriculus magnus (quadrupedum ruminantium); quomodo se habeat III, 32, 7 s.; ad eum devenit gula III, 32, 6 s.; ei adnectitur reticulum, idque ubinam III, 32, 8 s.; ei appensum est omentum apud animalia non

tamen ipsum inprimis augeri dicitur quia prædominatur in mixtione II, 442, 54 s.; idque quoniam ejus ope fit mixtura, non aquæ II, 443, 1; ejus gutta si misceatur decem millibus mensuris aquæ non fit mixtio, quia ejus forma dissolvitur II, 452, 5 ss.; ejus cava et solida longe ultra sensum sunt III, 368, 24 s.; igitur ejus cum aqua mixtionem efficere nequeunt III, 368, 21 ss.; cur ubi in utrem transfusum sit tamen vacuum supersit IV, 327, 16; id una cum utribus recipiunt dolia, aiunt inanis assertores II, 292, 50; in dolio continetur ut contentum divisum II, 289, 35; id habere dicitur lagena, 24, 9; dici nequit in se ipso esse II, 287, 52; prægnantibus nocivum est, idque quomodo III, 140, 40 s.; flatulentum est, idque inprimis nigrum III, 505, 15 s.; igitur nec infantibus convenit, nec nutricibus III, 505, 13, cf. 622, 40; forsan eodem redit utrum infantibus detur an nutricibus III, 505, 14; quodnam infantum convulsionibus faveat III, 144, 43 s.; id nosse facile est, sed scire quomodo adhibendum sit ad sanitatem faciendam, id soli medico competit II, 64, 7; cum id, tum medicum sanare dicimus II, 447, 7 s.; per ejus excessum nonnulli medici sanant IV, 108, 4; cur id appetant qui pulmonis inflammatione aut insania laborant IV, 257, 12 ss.; eo pinguescunt boves III, 154, 40; eo utitur elephas III, 155, 20; id naribus suum capitis dolore laborantium injiciunt III, 155, 40 ss.; psittacos intemperantiores reddit III, 157, 49; circa id intemperantes sunt serpentes III, 152, 32; quomodo ejus ope viperas capiant III, 152, 32 ss.; ita vocatur per consuetudinem sermonis id quod temperatum est, 480, 5; id non bibunt dii, 480, 8; eo nihil dulcius habent nonnulli atque ideo id perperam arbitrantur deos, non nectar bibere II, 170, 8; id olim frumento commutabant, 490, 35; quare id coemerint expeditionem in Bospori tyrannos suscepturi Heracleotæ, 642, 1; quomodo aucto ejus pretio pecuniam sibi compararint Lampsaceni, 641, 48; ex melle confici fertur apud Illyrios qui Gaulantini dicuntur IV, 78, 16 ss.; item apud Græciæ incolas IV, 78, 22 ss.; cur ejus amantes pueri non sint, Scythæ vero et viri fortes qui etiam calidi sint IV, 128, 43 ss.; sine eo non fit ebrietas, 421, 4; quemadmodum paulatim bibentes immutet IV, 266, 2 s.; ad breve quoddam tempus homines insignes reddit IV, 266, 22 ss.; flatuosum est et similem atræ bili naturam habet IV, 266, 32 s.; id e spuma constat IV, 266, 34 s.; nigrum vero amplius quam album, idque quare IV, 266, 36 s.; ob hanc causam in Venerem proclives reddit IV, 266, 37 s.; alios ad amorem proclives reddit IV, 266, 20; alios ad osculandum eos adducit quibus nemo sobrius osculum dare velit IV, 266, 21 s.; homines tardiores intendit, celeriores enervat IV, 130, 49 ss.; nonnullos in lacrimas proclives facit IV, 266, 15; quod jam ab Homero observatum est IV, 266, 16 s.; bonam spem inculcat II, 209, 11; cur alios stupidos, alios insanos faciat IV, 130, 41 ss.; quosdam loquaces facit IV, 266, 14, cf. IV, 185, 20; alios commotos IV, 266, 14; alios misericordes IV, 266, 18; alios feros *ibid.*; alios taciturnos et maxime melancholicos IV, 266, 19; eo leviter tincti quare potissimum delirent IV, 127, 11 ss.; item cur alios facile contemnant, ab aliis vero se ipsos contemni putent IV, 127, 18 s.; immodicum tales videtur efficere homines quales melancholicos esse affirmamus IV, 265, 41 s.; liberos homines contumeliosos reddit, 637, 16; eo abstinent multæ gentes liberæ, 637, 16; eo in castris abstinent Carthaginienses, 637, 17; servis vel paucum vel nullum dandum est, 637, 18; eo omnes delectantur, sed non omnes ut decet II, 99, 35; id per accidens cupit qui dulcedine delectatur, 189, 32; id nemo amat, nisi eo gaudeat, 336, 47; ridiculum foret dicere nos in id benevolos esse II, 92, 10; II, 180, 36; qualenus tamen quodam modo dici possit, nos in id benevolos esse II, 92, 11; erga id exstat amicitia II, 175, 25; ejus causa qui alicujus amicitiam sectantur, criminandi non sunt, si postea constet eos non veros amicos esse II, 234, 29; ei comparantur homines, idque qualenus II, 224, 18; tanquam exemplum citatur II, 58, 48.

Vinum album; quamobrem non fiat acetum IV, 328, 32.

Vinum arcadicum; utribus inditum fumo adeo exsiccatur ut radi debeat III, 623, 31 s.

Vinum aquosum: cur magis vomiturire faciat quam aqua aut merum IV, 131 31 ss.

Vinum austerum; exasperat IV, 130, 15; odorum est IV, 130, 15; cur eo multum temporis uti possimus IV, 223, 32 ss.

Vinum dilutum; difficulter e vestibus eluitur, idque quare IV, 132, 27 ss., cf. IV 127, 21; fr. 210, b.

Vinum dulce; exhalat, idque quare III, 622, 18 s.; ad duo elementa pertinet III, 623, 36; frigore non cogitur verum uritur III, 622, 19 s.; nomine tantum vinum est III, 622, 20 s.; non inebriat III, 622, 21 s.; idque quare IV, 34, 19 ss.; inodorum est *IV, 130,* 18; quare non fiat anthosmias, sed austerum *IV, 327, 21*; quare dulcius videatur quoties cum polenta bibitur IV, 225, 10 ss.; cur ei aqua salsa magis quam austero supernatet IV, 232, 40 ss.; superiora petere solet IV, 130, 11; an lævigare valeat IV, 130, 13 s.; cur si quis media compotatione hauserit mentis compos fiat IV, 130, 5 s., 11 ss.; eo alvearium adflant apiarii ubi apes migraturas esse præsentiunt III, 200, 36.

Vinum hordaceum (οἶνος κρίθινος); eo ebrii quomodo cadant fr. 65, a, cf. *Zythum*.

Vina mixta; iis comparatur orator, 386, 49.

Vinum modice coctum; minus inebriat, idque quare fr. 65, a.

Vinum nigrum; ejus fæx manifesto tingit alvi excrementa III, 256, 47 s.; præcipue tales reddit quales sunt melancholici IV, 266, 52 s.

Vinum Pollium; ita vocatur a Pollide Syracusarum rege fr. 289, b.

Vinum pravum; eo delectantur Phryges IV, 320, 16 s.

Vinum Samagoreum; ejus tres cotylæ aqua temperatæ amplius XL inebriant viros fr. 66, a.

Vinum temperatum; cur citius oleat IV, 188, 17 ss.; cur ab eo magis capite doleamus IV, 130, 21 ss.; magis penetrat quam merum IV, 127, 21 s., cf. *Vinum dilutum*.

Vinum merum; cur minus loca plura et angustiora subeat quam mixtum IV, 127, 21 s.; id minus bibunt *IV, 127,* 24; magis vomitu rejicitur IV, 127, 25; magis concoquit cum cetera tum se ipsum IV, 127, 25 ss.; IV, 132, 31 s.; cur ab eo minus capite mane doleamus quam a vino mixto meraciori tamen IV, 130, 21 ss.; cur si quis media compotatione hauserit mentis compos fiat IV, 130, 5 ss.; eo cibi gratia usi vehementibus tremoribus correpti sunt IV, 127, 35 ss.; facilius e vestibus elui potest quam temperatum, idque quare IV, 132, 27 s.

Vinum vulgare; exiguam exhalationem habet III, 622, 22 s.; flammam emittit III, 622, 23.

Vini amor; humoris cujusdam cupido est IV, 128, 47.

Vini fæx; non afficitur IV, 330, 45, v. *Fæx vini*.

Vini flos; v. *Flos vini*.

Vini putredo; sapor acidus est IV, 328, 7.

colunt ac quadrupedes oviparæ, nec pedestria, nec pedibus carentia III, 263, 49 s.; iis accensendus est homo III, 242, 53 s.; iis accensendi sunt homines et equi III, 322, 36 s.; item erinaceus III, 35, 11; item delphis III, 28, 6; III, 242, 15; item vitulus marinus III, 245, 26; solusque eorum auribus caret, idque quare, *ibid.*; iis accensendum non est serpentum genus excepta vipera III, 7, 36; III, 325, 10; iis accensendi sunt pisces quidam III, 7, 38; id est cartilaginei III, 9, 50 s.; III, 37, 17 s.; III, 324, 24; III, 325, 10; inter ea et ovipara medium tenent pisces cartilaginei et viperæ III, 325, 25 s., 31 s.; III, 327, 15 ss.; III, 346, 20 s., cf. III, 326, 27 ss.; iis accensenda sunt quæcunque animalia pilos habent III, 7, 38 s.; igitur non omnia pilos habent III, 7, 37.

Vivipara intra se; perfecta animalia sunt III, 353, 12 s., 24 s.; eorum perfectissimum homo est III, 353, 25; donec foras emittant prolem, eam intra se sibi adnexam gerunt III, 353, 13 ss., cf. IV, 168, 18 ss.; partim pedibus prædita sunt, partim iis carent, idque quænam III, 345, 53 ss.; omnia collum habent III, 288, 35; omnia respirant et spiritum recipiunt III, 346, 5 s.; pulmonem habent III, 544, 5 s.; idque sanguineum III, 544, 10; frigidiora et humidiora sunt III, 346, 15 ss.; fere omnia pilos habent III, 419, 36 s.; uterum infra genitalibus appositum habent, idque quare III, 325, 32 s.; III, 371, 8 ss., cf. III, 324, 23 s.; menstruam purgationem habent III, 339, 35 ss.; eorum feminis proprium est lac III, 411, 11; quænam iis accensenda sint III, 114, 5 ss., 37; III, 339, 35 ss.; iis accensendi sunt pisces cartilaginei III, 346, 19 ss.

Vivipara et intra se et foras; animalium perfectissima et calidissima sunt III, 346, 47 s.; prolem edunt qualitate perfectam III, 346, 48 s.; plus sanguinis habent quam ovipara III, 52, 2 s.; sibi invicem similia sunt quod ad ossium robur attinet III, 242, 1 ss.; multo majora ossa habent pro magnitudine corporis quam animalia non vivipara III, 242, 3 ss., cf. 20; apud ea distinctus est meatus per quem siccum excrementum et per quem urina emittitur III, 326, 39; pudendum habent cum masculinum et femininum III, 326, 41 s.; idque supra et ante anum situm III, 326, 44 s.; per pudendum mares semen et urinam emittunt III, 326, 42 s.; feminæ vero urinam et conceptum (κύημα) III, 326, 43 s.; eorum uterus ventriculo superpositus, idque quare III, 37, 36 s.; III, 326, 34 ss., cf. III, 327, 12 s.; item infra septum transversum situs III, 36, 43 ss., 51 s.; III, 324, 23 s.; bifidus est III, 36, 35 ss.; eorum principium vero et os unica III, 36, 38 s.; quomodo se habeant hæ partes apud pleraque et magna eorum III, 36, 39 s.; pleraque in summo utero habent cornua convoluta III, 36, 47 s.; eorum fœtus prope genitalia gignitur III, 325, 22 s.; apud ea umbilicus una cum fœtu exit III, 375, 25 s.; mammas habent III, 53, 16 s.; materiem diu e femina petunt, quippe quæ lactent III, 347, 24 s.; quænam iis accensenda sint III, 325, 5 ss.; III, 371, 10 s.; iis accensenda sunt quæcunque pilos habent III, 53, 17; item cete III, 53, 18.

Vivipara foras, sed intra se ovum parientia; secundum locum tenent animalium quod ad generationem attinet III, 346, 51 s.; pudendo pendulo carent III, 327, 22 s.; nec lac nec mammas habent III, 53, 19 ss.; apud ea idem meatus coitui et excremento emittendo inservit III, 327, 20 ss.; eorum uteri pars quæ ova continet infra lumbis applicita est III, 37, 39 ss.; inferior vero pars intestinis superposita III, 37, 41 s.; intra se ovum perfectum pariunt III, 325, 11 ss.; sed nihilo minus molli cute tectum III, 325, 16; iaque quia frigida sunt III, 325, 14, 16 ss.; igitur perperam quidam ea calida esse contendunt III, 325, 14 s.; hinc ova foras non pariunt III, 325, 13, 19; inter ovipara et vivipara medium tenent III, 325, 25 s., 31 s.; III, 327, 15 ss.; igitur eorum uterus et a viviparorum et ab oviparorum differt, idque quomodo III, 325, 24 ss., cf. III, 326, 17 ss.; ubinam situs sit eorum uterus, idque quare III, 325, 25 s., 30 s., cf. III, 371, 8 s.; ex eorum ovo apud pleraque eodem modo fit animal quo apud aves III, 325, 20 s.; eorum ova descendunt atque infra ex iis fit animal III, 327, 20; III, 325, 21 s., 47 s., cf. III, 37, 23; idque quare III, 325, 34 s.; ova in superiore et laterali parte uteri habent III, 325, 46 s.; III, 327, 17 s., cf. III, 37, 21; apud alia eorum ovum postquam perfectum est ab utero absolvitur III, 353, 15 ss.; apud alia proles postquam ex ovo exierit, ab utero perficitur III, 353, 19 ss.; nonnulli ex iis nullam vesicam habent IV, 168, 18 ss.; quænam iis accensenda sint III, 325, 10 s., cf. III, 37, 14 ss., 29 s.; iis accensendi sunt pisces cartilaginei excepta rana III, 370, 45 ss.; iis accensendi sunt pisces cartilaginei et viperæ III, 274, 14 s.

Vivipara magna; quænam iis accensenda sint III, 77, 52 ss.; quænam eorum sese subducendo coeant, *ibid.*

Vivipara pedestria; sanguine prædita sunt III, 77, 32 s.; eorum mares omnes instrumenta habent coitui inservientia III, 77, 33 s.; quomodo differant inter se ratione qua coitum peragunt III, 77, 34 ss., 48 ss.; apud ea extrinsecus idem est meatus seminis et urinæ, intus vero distinctus est III, 79, 24 ss., cf. III, 17, 7 ss.; manifesto omnes sensus habent III, 68, 37 ss.; quatenus a se invicem differant eorum ossa III, 45, 24 ss.; nonnulla eorum medulla carere videntur III, 45, 28 ss.; paululum ab eorum ossibus differunt avium ossa III, 45, 36; pro portione eadem quæ illorum piscium sunt ossa III, 45, 37; pleraque crassam atque copiosam urinam emittunt III, 137, 6 ss.; quorsum absumant ea unde mulieribus fit menstrua purgatio III, 137, 5 ss.; III, 339, 49 ss.; pilos habent III, 46, 46 s.; per coitum semen concoquunt III, 323, 35 s., cf. 14 ss.; castrari possunt, idque quare III, 207, 51 s.; ubinam testes habeant III, 207, 53 s.; iis accensendus est ursus III, 161, 43 s.

Vivipara (non); omnino menstrua purgatione carent, idque quare III, 136, 52 ss.; III, 339, 27 ss.; apud nonnulla eorum feminæ maribus grandiores sunt III, 137, 2 s.

Vivipara proprie sic dicta, i. e. intus; ovum non habent, sed statim fœtum e quo fit animal III, 114, 6 ss.

Vivipara sanguine prædita; omnes sensus habent, præterquam si quod genus mutilatum est III, 68, 38 ss.; aliis jecur integrius est, aliis multifidum III, 270, 6 ss.; eorum jecur purum et sanguineum colorem habet III, 270, 11 s.; idque quia eorum corpora facile perflantur et parum excrementi vitiosi habent III, 270, 12 ss.; iis jecore satis similes sunt aves III, 270, 10 s.; quædam eorum felle carent, idque quare III, 270, 14 s.; quænam eorum unicum ventriculum habeant, quænam plures III, 271, 3 ss.; omnia menstruam purgationem habent III, 372, 46 ss.

Vivipara terrestria; eorum cartilagines non pertusæ sunt et medulla carent II, 46, 4 s.; in quibusnam eorum partibus inveniantur cartilagines III, 46, 10 s.

Vivus; eum cibo indigere natura necessarium est, 429, 23; felices prædicari possunt, sed quatenus homines sunt II, 11, 36.

Vivum; potentia cadaver non est II, 562, 33 s., ei pro-

inditum sit nomen III, 225, 41 ss.; præcipue aere constant III, 546, 21 s.; appellantur aves III, 263, 36 s.; omnia alis vel fissis vel integris prædita, 165, 49; alia pennatas alas, alia membranaceas, alia coriaceas habent, idque quænam III, 6, 31 ss.; quænam sanguine prædita, quænam exsanguia III, 6, 34 s.; pennatis alis, vel coriaceis alis prædita duos vel nullos pedes habent II, 6, 37; de membranaceis alis præditis, v. *Insecta alata*; alas flectentia et extendentia volant III, 311, 22 s.; pedes habent quia perpetuo volare nequeunt III, 317, 46 ss.; nullum eorum solis alis movetur III, 3, 15; multa ex aqua victum petunt III, 2, 33; alia gregalia sunt, alia solitaria III, 3, 30; inter ea et pedestria medium tenent vespertiliones III, 303, 20 ss.; item struthio Libycus III, 303, 34; quatenus omnia sexus discrimen habeant III, 319, 30 ss.; in eorum quoque genere magna animalia paucipara, parva vero multipara sunt III, 404, 17 ss.; apud ea quoque membranæ tenues uterum a fœtu separant III, 366, 30 ss.; eodem modo nascuntur quo pedestria et natatilia III, 142, 8 s.; pleraque vere vel æstatis initio coitum appetunt ac pariunt III, 81, 20, cf. 32 s.; nonnulla tamen etiam autumno et hieme III, 81, 21 ss.; eorum quæ cum homine degunt multa quovis anni tempore coeunt, idque quænam et quare III, 81, 26 s.; apud ea quoque principio magni sunt oculi, dein considunt ac omnium partium ultimæ perficiuntur III, 362, 47 ss.; fere omnia manifesto dormiunt III, 501, 36 s.; cur longæva sint, 170, 2; iis accensenda est aquila III, 46, 44, v. *Aves*.

Volatus; transitus species II, 119, 47; item incessus III, 218, 36; latio est quæ alis fit II, 340, 13; sine flexione fieri nequit, idque quare III, 310, 23 ss., cf. III, 311, 41 s.; fieri nequit nisi aer stet III, 518, 11 s.; eo moventur animalia quædam II, 517, 6.

Voluntaria (ἑκούσια); ea volentes facimus II, 199, 46; ab iis differunt non voluntaria IV, 153, 10 s.; multum valent in jure dicendo II, 57, 47.

Voluntas; res obscura est II, 125, 44; appetitus species est III, 447, 23 s.; III, 521, 16; quæritur utrum toti animæ tribuenda sit, an parti a reliquis diversæ III, 443, 29 ss.; τῷ λογιστικῷ inest, 214, 44; animæ rationalis appetitus est III, 471, 32; III, 472, 35; animæ innascitur III, 143, 34; ea moventur animalia III, 521, 10 ss.; III, 522, 20; definienda non est appetitus doloris expers, non addito cujusnam sit appetitus, 246, 37; non definienda est appetitus boni, sed ejus quod bonum videtur, 247, 27, cf. 33; est boni cupiditas cum ratione conjuncta, 333, 34; quatenus quod sub eam cadit, verum bonum vel bonum apparens sit II, 29, 2 ss.; infantibus recens natis inest, 620, 29; quomodo a consilio differat II, 26, 47 ss.; II, 143, 14 ss; II, 203, 38 ss.; II, 204, 1 ss.; respicere potest impossibilia II, 26, 50; II, 143, 15; II, 203, 39; item quæ nullo modo ipsi efficere possumus II, 26, 51; finem magis respicit ac quæ ad eum perducunt II, 27, 3; II, 29, 1, 24; II, 143, 49; II, 204, 9; actionum principium est, II, 140, 47; ideoque mutatur, idque sponte II, 140, 50 ss.; actiones circa quas versatur spontaneæ sunt II, 29, 25; ex ea quæ fiunt, omnia voluntaria sunt II, 200, 34; ex ea multa derepente facimus II, 200, 37; II, 204, 41; sæpe non ex ea carmina et vocabula subeunt IV, 179, 19 ss.; ei obnoxia sunt omnia de quibus consilium capimus II, 205; 3; non de omnibus rebus ei obnoxiis consilium capere licet, *ibid.*; quæ jubet, si in potestate sint, fient, 369, 28; si jus sit, facta fuerint, 369, 11; amicitiæ genus esse nequit, 214, 43; interdum appetitum vincit, interdum ab eo vincitur III, 473, 40; nostræ finis ad sensus convertitur IV, 18, 13; eam eventibus accommodare decet fr. 343, a.

Voluntate quaesitum (τὸ βουλητόν); vel bonum vel apparens bonum est II, 220, 16; genuinum bonum est II, 605, 11 s.

Voluptas; quidnam sit, 335, 1; eo constat ut aliquis affectus sentiatur, 335, 32; ea afficimur, dum recordamur, vel speramus, 335, 36; plerosque comitantur cupidines, 336, 6; τῷ ἐπιθυμητικῷ inest, 214, 40; est res ad animam pertinens II, 8, 24; explicari nequit, si animam numerum esse statuas III, 441, 20; est finis rei agendæ, ideoque deliberatione anterior II, 205, 43; comitatur actiones a cupiditate profectas II, 141, 27, 37; actiones ab ea profectæ non sunt necessariæ II, 141, 37; revera est actus et operatio partis animæ qua oblectamur II, 168, 46 s., cf. II, 170, 19 ss.; probatur obstaculum agendi non esse II, 170, 34 ss., cf. II, 168, 19; animalibus communis est, 323, 32; II, 17, 13; omnia comitatur quæ a voluptate pendent II, 17, 14; nobis inde ab infantia innata est II, 17, 16; eam detergere difficile est, quippe quum ea imbuta sit vita II, 17, 17; propter eam improba facimus II, 16, 39; II, 137, 48; II, 144, 31; difficilius impugnatur quam ira secundum Heraclitum II, 17, 22; circa eam imprimis recte agit vir bonus, prave vero improbus II, 17, 13; ea inter se coalescunt pravi secundum Euripidem II, 224, 31; II, 226, 46, cf. II, 177, 6; probatur omnino generatio non esse II, 168, 39 ss.; actione consistit II, 242, 10; non necessarium est ea aliquid melius exstare II, 87, 48; non generatio habitus naturalis, sed actus dicenda est II, 88, 4, cf. II, 87, 14; sine actu fieri nequit II, 121, 4; magis quieti quam motui inesse solet II, 90, 32; nec generatio sensu percipienda, sed actus non impeditus II, 88, 6, cf. II, 87, 15; quamobrem generatio esse videatur II, 88, 7; nec prudentiæ, nec habitui ulli nocet unicuique proprio, sed alieno II, 88, 13, cf. II, 87, 18; rationi consentaneum est eam nullius artis opus esse II, 88, 16, cf. II, 87, 21; eas res spectat quibus anima melior vel deterior evadit II, 197, 8; cujus rei generatio est, ejus interitus est molestia II, 118, 32; non longe ab ea distat molestiæ absentia II, 168, 1; ad eam celeriter transire licet, non vero cito eam persentire II, 118, 24, 27; totum aliquid est, nec progrediente tempore perficitur II, 119, 29; II, 120, 3 ss., 12; fieri potest ut non in tempore, sed in momento præsenti ac individuo percipiatur II, 120, 6; actum perficit, idque quomodo II, 120, 24 ss., 32, 52; II, 121, 5; II, 124, 48; fit quando agens ac patiens consentanea sunt ac eodem modo se habent inter se II, 120, 37; perpetuo non fit quia res humanæ perpetuo agere nequeunt II, 120, 39; eam appetunt omnes quia vitam perficit II 120, 47, 54; tam arcte cum vita conjuncta est, ut quæri non debeat utrum eam vitæ gratia, an vitam ejus gratia quæramus II, 121, 1 ss.; multa quæ comitatur inbonesta ita se habent ut eorum ratione habita melius esset non vivere quam vivere II, 137, 3; item multa eorum quæ nec ea nec molestia comitatur II, 187, 2; an vita secundum eam præstet, 175, 35; quare ei præstet sanitas, 325, 45; eam facit sanitas, 323, 42, 44; maxime nostræ naturæ propria esse videtur II, 116, 27; eam omnes appetunt II, 170, 31; eam præferimus II, 144, 45; in eam plerique vergunt eique serviunt II, 116, 39; indeque eos in contrariam partem trahendos esse putant II, 116, 40; eam qui reprehendit, si semel eam appetere cernitur, nulla amplius fide dignus videtur II, 116,

46; eam amplectitur vulgus III, 3, 32; naturalem omnia sectantur III, 146, 16 s.; circa eam minime incorrupti sumus judices II, 23, 45; maxime nobis ab ea cavere debemus ut virtutem assequamur II, 8, 23, 45; erga eam affecti esse debemus, quomodo senes Trojani erga Helenam II, 23, 46; qui cum ea agunt melius judicant omnia ac absolvunt II, 121, 17, 37; unicuique actui sua est, bona bono, prava pravo II, 121, 51 s.; nec cogitatio nec sensus est II, 122, 8; unicuique animali sua est II, 122,14; unicuique sua II, 169, 53; mala malo jucundissima, bona bono II, 169, 54; II, 170, 5; ea plerique falli videntur, idque quomodo II, 29, 21; eam cuique præbet quod ipsius naturæ congruit, 638, 26; ejus causa quod expetitur inferius eo quod virtutis, 202, 34; probatur non omnem reditum ad naturam esse II, 169, 2 s., cf. II, 169, 52; II, 170, 3; comitatur quæ honesti vel jucundi causa fiunt II, 25, 20; virtutem sequitur non vero vice versa II, 177, 2, 8; probatur semper virtutem comitari II, 170, 52 ss.; item omnem actionem II, 171, 6 s.; quædam cujusvis boni actionem comitatur II, 169, 17; item omnes scientias II, 171, 12; eam tanquam finem sectantur scientiæ nonnullæ, idque quænam II, 171, 9 ss.; ideo magis ac minus recipit, quod aliæ puræ, aliæ mixtæ II, 118, 12; quænam nimia evadere possit, quænam non II, 89, 30; II, 90, 19; cum ea conjuncta est incontinentia II, 165, 43; circa eam versatur continentia II, 165, 47; qui propter honestam a consilio desciscit, incontinens non est II, 85, 44; non omnis qui propter eam aliquid facit, pravus vel incontinens vel intemperans est, sed qui propter turpem II, 85, 49; cum contraria, tum quævis alia, dummodo valida sit, molestiam pellit II, 90, 17; nimiam sectantur propter molestiæ excessum II, 89, 45; item quia contrario opposita manifestior apparet II, 89, 48; semper eadem eaque simplici delectatur deus II, 90, 30; dei actus est II, 605, 38; ejus gratia fiunt vigilatio, sensus et cogitatio II, 605, 38 s.; ejus gratia obsequiosi sumus, 456, 25; ea indigent juvenis et dives IV, 259, 42; eam sentiunt juvenes II, 221, 23; magnæ in posterum causa parvam offensionem præfert vir amœnus II, 49, 17; audientium dispensatorem memoravit Alcidamas, 389, 20; non solum quia reliqui de ea loquendum esse putant, de ea loquendum est II, 168, 1 s.

Voluptas (*an bonum sit*); eam aliqui felicitatis definitione comprehendunt II, 8, 6; plerique cum ea conjunctam esse dicunt felicitatem II, 87, 7; omnes eam vel felicitatem esse vel ea felicitatem non carere putant II, 88, 46; II, 167, 49; eam nonnulli inter bona recipere nolunt II, 167, 51; II, 168, 9 ss.; sine ea non est felicitas II, 168, 8; eam Eudoxus summum bonum esse putabat II, 116, 36; II, 117, 8; quomodo probaverit Plato eam summum bonum non esse II, 117, 30 ss.; ejus (tanquam summi boni) causam bene agit Eudoxus, eam laude superiorem esse prædicans II, 12, 33; eam nonnulli summum bonum habent II, 3, 3; II, 184, 36; II, 186, 24; eam quidam majus bonum habent quam prudentiam aut virtutem II, 185, 3; eam qui non bonum esse arbitrantur comparantur iis qui deos vinum bibere putant II, 170, 6 ss.; eam tanquam bonum appetunt omnia, tam prudentia quam insipientia II, 117, 41, 52; pravis et honestis, feris et pecudibus communis est, nec tamen ideo bonum non est II, 168, 15 s.; II, 170, 24 ss.; optimum non est, nec tamen ideo bonum non est II, 168, 18; II, 171, 14 ss.; quidam nullam bonum esse dicunt, nec per se, nec per accidens, idque quare II, 87, 9, 14 ss.; II, 116, 36, cf. II, 117, 36; alii putant nonnullas bonas esse, sed plerasque malas, idque quare II, 87, 11, 23; II, 89, 25; alii ipsam summum bonum esse non posse, etsi omnes bonæ sint, idque quare II, 87, 12, 25; nonnullæ turpes sunt ac vitio vertuntur, immo aliquæ noxiæ II, 87, 23; quot modis refelli vel adstrui possit propositio indefinita eam bonam vel non bonam esse, 205, 39 ss.; quot modis refellatur aliquam bonum esse, 204, 2; quot modis refellatur propositio unam solam bonam esse, 205, 5; an bonum sit, problema est de re eligenda vel fugienda, 178, 46; bonum est, 323, 31; animæ bonum est II, 135, 30 s.; II, 192, 5; non est bonam, 39, 13; eam bonum esse improbabilis est hypothesis, 269, 40; non bona esse videtur duabus de causis, idque quibusnam II, 89, 49 ss.; pertinet ad bona per se, etsi eam quoque aliorum causa sectemur II, 5, 4; II, 6, 10; ejus ratio alia est quam prudentiæ et honoris quatenus bona sunt II, 5, 11; probatur semper bonum esse II, 169, 13; II, 170, 29 ss.; genere bonum est, etiamsi revera exstent quædam voluptates pravæ II, 169, 33 ss.; 46 ss.; bonum esse probatur quia molestia malum II, 88, 33; II, 89, 21; quare ratio qua Speusippus hanc sententiam impugnare conatus est probari nequeat II, 88, 34; fieri possit eam summum bonum esse, etiamsi pleræque voluptates pravæ sint II, 88, 37 ss.; aliquatenus probare videtur eam summum bonum esse quod omnes feræ et homines eam sectantur II, 89, 4; si pro fine ponitur, tollitur justitia fr. 21, b; non omnes eandem sectantur, idque quare II, 89, 10; attamen fortasse omnes eandem sectantur II, 89, 11; nisi bonum sit, felici jucunde vivere non licebit II, 89, 18; nec jucundior erit viri boni vita II, 89, 22; si id est quod bonum, jucundum est utile, 211, 29; quod cum ea conjunctum est, majus bonum habetur, 328, 22; si bonum est, etiam major voluptas majus bonum est, 196, 12; nec summum bonum est, nec quævis exoptabilis II, 119, 9, 21; nonnullæ per se exoptabiles sunt II, 119, 22; vel ipsæ specie differunt, vel ea quibus parantur II, 119, 2, 5, 10; II, 121, 6; negari non debet eam bonum esse quia qualitas non est II, 118, 1; nec quia magis ac minus recipit, ideoque indefinita esse videtur II, 118, 4; probatur eam repletionem non esse II, 118, 34 ss.; ejus genus esse nequit bonum, si aliqua voluptas bonum non est, 205, 38; ejus genus motum esse non posse probatur, 206, 49; omnis si bonum est, omnis dolor malum, 203, 35; si quæ bonum est, dolor aliquis malum, 203, 36; quædam fugienda, si jucundum aliquid fugiendum, 203, 42; quædam utile, si jucundum aliquid utile, 203, 43; quædam malum est, si quid eam corrumpens bonum, 203, 45; nulla bonum erit, si aliqua scientia ea magis bonum, nullaque scientia bonum, 204, 9; quædam fini inest, sed non vulgaris, 629, 17; ejus causa sæpe requiem ac ludos sectantur homines, 629, 15; cur eam quæ requiem ac ludos comitatur, cum vitæ fine confundant homines, 629, 19; ea tanquam appendice non indiget vita hominum res honestas amantium II, 8, 32; tanquam exemplum citatur, 40, 16, 18; 69, 5; 81, 39; 83, 5; 149, 42; 186, 7.

Voluptates; sive motus sint, sive generationes, si pravæ sint, aliæ simpliciter pravæ sunt, aliæ ne tunc quidem, sed interdum et non diu II, 87, 31 ss.; quædam non revera voluptates sunt, sed videntur tantum, idque quænam II, 87, 34, cf. II, 118, 48; quæ ad habitum naturalem reducunt, per accidens jucundæ sunt II, 87, 87, cf. 14; in iis quæ pristinum habitum restituunt, actus in cupidinibus est habitus ac naturæ residuæ II, 87, 38; aliquas non comitantur molestiæ ac

cujus rei transitus est IV, 210, 23 ss.; fluxus quidam est IV, 182, 35; IV, 308, 27; aer quidam est humori junctus IV, 182, 37 s.; IV, 308, 33 s.; aer quidam figuratus est IV, 183, 27 ss.; IV, 309, 12; idque quum sit, cur sæpius ejus figura dissolvatur IV, 178, 27 ss.; IV, 309, 13; ejus differentiam plurimam efficiunt aeris percussiones et oris figurationes III, 655, 22 ss.; omnes obmutescunt ubi aer diffunditur III, 657, 54 s.; quænam ejus sint elementa II, 516, 32 ss.; omnes fiunt corporibus vel aere ad corpora incidente idque quare III, 655, 1 ss.; eam testibus Pythagoreis comparando tantum a silentio distinguimus II, 399, 28; ejus elementa et principia sunt ea e quibus voces omnes compositæ sunt II, 493, 4 ss.; præter res sensibiles et singulares erit alia, si res mathematicæ a rebus sensibilibus separatæ existent II, 612, 41; cerni nequit II, 278, 35; II, 596, 15; quomodo cerni nequit, eo modo adhiberi potest vox ἄπειρον II, 278, 21, 30; II, 596, 2, 9; non eodem modo invisibilis est ac lunæ incolæ III, 519, 34 s.; non album est II, 600, 31; cum aqua comparari nequit quod ad albedinem attinet II, 339, 44; anima præditi sonus certus quidam est III, 455, 40 s., 49; III, 456, 12 s., cf. 14 s.; nec qualibet efficitur parte III, 455, 49 s.; est nempe ictus aeris respirati quem arteriæ illidit anima ei dicatis partibus insita III, 456, 10 ss.; 17 s., cf. 2 ss.; per arteriam emittitur III, 10, 52; ejus quoque causa exstant guttur et arteria III, 256, 31; principium eam movens cor est III, 428, 31 s., cf. 19 s.; e septi transversi regione provenit III, 411, 52; multiplice tramite meat IV, 184, 30; difficulter foras emittitur, si arteria longa et arcta fuerit, idque quomodo III, 656, 12 ss.; non necessaria est, sed bene habendi gratia exstat III, 456, 2 ss.; semper eam comitatur imaginatio quædam III, 456, 15; ideoque significativa est III, 456, 15 s.; jucundi molestique signum est, 483, 44; ceteris animalibus cum homine communis est, 483, 45; eam nec inspirantes, nec exspirantes emittimus, sed aerem retinentes, idque quare III, 456, 18 ss.; eam non habent omnia animalia, sed solummodo quæ aerem recipiunt ac respirant III, 455, 44 ss., 51 s., cf. III, 456, 23 s.; per translationem tribuimus rebus quibusdam inanimatis, idque quibusnam et quare III, 455, 41 ss.; revera ea carent quæcunque anima carent III, 455, 41; ei non accensendus est sonus quem linguæ ope aut tussientes ciemus III, 456, 13 s.; a sono et loquela differt, idque quomodo III, 71, 41 ss.; eam habent quæcunque loquelam habent, non vero vice versa III, 71, 14 ss.; nulla alia parte quam gutture efficitur III, 71, 42 s.; vocales effingit III, 71, 46; eam habent alia animalia, alia ea carent III, 4, 9; ejus affectus contrario modo se habent in variis animalium generibus III, 414, 20; ejus differentias apud pauca quædam animalia percipit auditus III, 477, 15; animalium animalibus ejusdem generis gratissima II, 226, 42; peculiarem emittunt omnia animalia coitus tempore III, 72, 45 s.; ea carent quæcunque pulmone carent III, 71, 44; item quæ lingua carent aut non solutam habent III, 71, 48 s.; eam non emittunt insecta, idque quare III, 71, 50 ss.; nec mollusca vel crustata III, 72, 8 ss.; peculiaris quædam in alveario auditur, ubi migraturæ sunt apes III, 197, 13 s.; serpentis sacri in Thessalia IV, 104, 8; ea carent pisces, idque quare III, 72, 10 ss.; III, 455, 45 ss.; III, 456, 20 ss.; perperam igitur ei accensetur sonus quem cient pisces nonnulli III, 72, 12 ss., cf. III, 191, 42 ss.; III, 455, 47 ss.; item quem cient pisces cartilaginei quidam III, 72, 21 ss.; nec ei accensendus est sonus quem alis cient aves volantes III, 72, 28 s.; nec igitur quem cient pectines ubi mari innitentes feruntur III, 72, 23 ss.; nec quem cient hirundines maximæ ubi sublimes super mari volant III, 72, 25 ss.; ad genuinam vero, sed non articulatam pertinet stridor quem delphis emittit, idque quare III, 72, 30 ss.; habent quidem, sed debilem quadrupedes oviparæ, idque qualem III, 72, 35 ss.; quomodo eam emittat rana III, 72, 39 ss.; eam emittunt aves III, 72, 52; multam emittunt aves, idque inprimis minores III, 78, 2; III, 250, 22 ss.; idque maxime coitus tempore III, 73, 4; III, 207, 18 s.; apud alias aves mares et feminæ eandem edunt, apud alias diversam III, 73, 1; eam aliæ aves pugnantes, aliæ ad pugnam provocantes, aliæ post victoriam emittunt III, 73, 5 ss.; aliam ac parentes edunt aviculæ, ubi ab alius generis ave educatæ sunt III, 73, 28 ss.; eam secundum anni tempestates mutant multæ aves III, 206, 39 s.; quomodo eam mutet merula III, 206, 45 s.; eam nullo modo mutat turdus III, 206, 45 s.; quomodo eam mutet luscinia III, 206, 46 ss.; pro locorum discrimine differt III, 73, 21 s.; maxime tamen acumine et gravitate constat hoc discrimen apud idem avium genus III, 73, 28 s.; tanquam loquela considerari potest ejus articulatio III, 73, 25; hæc igitur maxime secundum loca et in eodem genere diversa est et ab aliorum generum differt III, 73, 26; quantum a loquela differat ostendit luscinia pullos canere docens III, 73, 31 ss.; eam habent semperasiones, ea vera careat asiones esculenti III, 186, 29; ea ab atricipe differt ficedula, etsi eadem avis sit III, 207, 9 s.; quonam anni tempore eam emittant palumbes III, 207, 14 ss.; parum claram habet cuculus, ubi in eo est ut evanescat III, 207, 20 s.; eam emittentes vehementer sedem movent aves quæ pedere solent III, 207, 47 s.; bonam habet elea III, 184, 22 s.; item gnaphalus III, 184, 23 s.; claram habet certhius III, 184, 38; argutam spinula III, 184, 39 s.; eandem merulæ nigræ et candidæ III, 185, 11 s.; acutam habet turdus trichas III, 185, 19; magnam et non gravem pardalus avis III, 185, 41 s.; diversam edunt quadrupedes viviparæ III, 73, 11 s.; parum articulatam habent idque quare III, 250, 20 ss.; ad ejus officium inutilis est plerorumque animalium pedestrium viviparorum lingua III, 250, 25 ss.; qualem habeat bonasus III, 204, 40; elephantes duplicem emittunt, eamque qualem et quomodo III, 73, 35 ss.; apud boves vas per quod fertur, amplum continet spatium III, 427, 46 s.; eam movens instrumentum adjacet loco quo a corde prodit vena magna III, 428, 19 s.; una cum meatibus seminalibus mutatur versus pubertatem atque una cum ea vox III, 428, 20 ss.; post castrationem principium eam movens laxatur III, 428, 31 s.; ejus instrumentum, si molle est, facile spiritum dispensat atque facile ipsum modo magnum modo parvum evadit III, 429, 7 ss., cf. 4 s.; igitur tunc et magnam et parvam, et gravem et acutam vocem emittere potest III, 429, 6 s., cf. 4 s.; si durum est, administrari nequit III, 429, 5, 9; omnes homines eandem emittunt III, 73, 34; unica apud homines est, sed multiplex loquela IV, 167, 31 s.; sermonis materies III, 426, 43 s.; hinc eam potissimum homini dedit natura III, 426, 41 s.; ea emittitur sermo III, 249, 40; si ejus elementa numero finita sunt, tot numero erunt literæ quot hujus elementa II, 499, 8 ss., cf. II, 499, 14 s.; hujusce principia numero finita sunt II, 499, 15 s.; si infinita significat, omnino tollitur sermo II, 504, 48 s.; genus et materies est II, 551, 22; differentiæ ex ea species, id est literas faciunt II,

552, 22 s.; varias emittimus, idque quare III, 655, 18 s.; IV, 167, 33 ss.; equorum et ranarum et lusciniarum et gruum aliorumque animalium fere omnium eosdem imitari videmus III, 655, 26 ss.; inventæ sunt primum per animalium imitationem IV, 308, 7; eam homo solus prorsus emitit, idque quare III, 254, 2 s.; ea quoque parentibus similes fiunt liberi III, 330, 5; extensionem et cantilenam et locutionem habet III, 455, 43 s.; immutatur apud juvenes pubescentes, idque quomodo III, 134, 31 ss.; III, 411, 58 ss.; item apud puellas III, 135, 6 s.; III, 411, 50 ss.; alteratur nempe quia ejus origo alteratur III, 411, 52 s.; apud reliqua animalia minus immutatur quam apud hominem, etiamsi ejus mutatio peritis manifesta sit III, 412, 6 ss.; manifestior tamen hæc mutatio apud mares, idque quare III, 428, 20 ss.; quomodo ejus inæqualitatem vocent quæ sub pubertatem obtinet III, 428, 26 s.; postquam aliquamdiu inæqualis fuit transit in sonum acutum vel gravem qui perstare debet III, 428, 27 s.; ejus mutatio apud hominem pubertatem manifestat III, 83, 46 s.; item apud nonnulla animalia III, 85, 3 s.; mutatur erumpente menstrua purgatione III, 327, 24 s.; plerorumque animalium quibus cum productione emittitur, maribus gravior est quam feminis III, 85, 6 ss., 22 ss.; item senioribus quam junioribus III, 85, 7 ss.; apud nonnulla tamen animalia, e. g. apud boves contrarium obtinet III, 85, 26 ss.; quomodo in cervorum genere maris differat a feminæ, et quando eam emittant III, 85, 8 ss.; canum senescentium gravior evadit III, 85, 12 s.; qualem emittant equi et mares et feminæ diversis vitæ ætatibus III, 85, 13 ss.; eam coitus tempore emittit cervus III, 85, 9 s.; qualem coitus tempore emittant equi cum mares tum feminæ III, 85, 17 ss.; eorum quæ castrantur in femininam speciem abit III, 85, 30; igitur contrario modo mutatur apud boves iisque similia animalia ac apud reliqua III, 85, 29; ea quomodo a feminis differant mares III, 76, 7 ss.; acutior mulieribus quam viris III, 135, 8; item junioribus quam senioribus III, 135, 8 s.; item puellarum quam puerorum III, 135, 10; in femininam mutatur apud animalia castrata III, 208, 15 s.; III, 428, 10 ss., 33 ss.; idque quare III, 428, 11 s.; 35 s.; acuta manet apud pueros qui impuberes castrantur III, 208, 10 s.; apud animalia castrata mutatur una cum instrumento ei dicato III, 428, 23 s., cur homini tardissime perficiatur IV, 184, 22 ss.; IV, 308, 1 ss.; eam statim post exitum emittit infans III, 143, 39 s.; nunquam vero ante exitum III, 143, 46 s.; ne tunc quidem quum caput foris, reliquæ vero partes intus sint III, 143, 47 s.

Voces (*earum differentiæ*); ejus acumen aut gravitas affectibus accensenda sunt III, 414, 14; alii gravem, alii acutam, alii inter utramque mediam habent III, 426, 28 ss.; item alii magnam, alii parvam, alii asperam, alii lævem, alii flexibilem, alii rigidam III, 426, 30 ss.; non solum secundum acumen et gravitatem, sed et secundum magnitudinem ac parvitatem lævitatemque et asperitatem, aliaque hujusmodi distinguuntur III, 459, 2 ss.; ejus secundum gravitatem et acumen differentia ab eadem causa ac mutatio pendet quam secundum ætates subit vox III, 426, 34 ss.; III, 427, 31 ss.; ejus gravitas pendet a motus tarditate, acumen vero a celeritate III, 426, 48 s.; III, 427, 40, 43 s.; IV, 308, 26; quæritur igitur utrum ejus acumen ac gravitas pendeat a movente an ab eo quod movetur III, 426, 50 s.; nonnulli ea a copia vel paucitate ejus quod movetur, pendere censent, idque partim recte, sed non omnino III, 426, 52 ss. qui si omnino vera dixissent, acuta vox eadem esset quæ parva, gravis autem quæ magna III, 427, 15 ss., cf. 4 ss., 9 ss.; gravis igitur fit ubi id quod movetur superat moventis vires, acuta vero ubi superatur III, 427, 22 ss.; pendent itaque ejus gravitas et acumen a quantitate aeris qui movetur III 427, 3 s.; non tamen simpliciter ab ejus quantitate, sed a ratione, quæ inter moventis et aeris qui movetur quantitatem intercedit III, 427, 22 s.; aliquid etiam ad ejus gravitatem vel acumen confert calor vel frigus loci ei dicati III, 428, 43 ss.; ejus lævitas pendet ab instrumenti ei dicati asperitate et lævitate aut æqualitate et inæqualitate III, 428, 51 ss.; inde inæqualis fit, ubi arteria humiditate aut asperitate laborat III, 428, 54 ss.; ejus flexibilitas vel rigiditas pendet ab instrumenti ei dicati duritie aut mollitie III, 429, 3 s.; ejus acumen a paucitate pendet IV, 210, 37; gravitas a copia IV, 210, 37; quomodo acuta dicatur, 181, 28; 183, 10, 54; 184, 7; alba et nigra dicitur, 181, 41, 47; σομφό; inter albam et nigram intermedia, 182, 13; quænam alba dicatur, 183, 8, 39, 53; 184, 13, 20; non facile est simul parvam et gravem edere vocem, nec simul magnam et acutam III, 427, 5 s.; magnam cur omnes emittant qui natura calida sunt IV, 174, 17 ss.; IV, 309, 25; magna, acuta, gravis unde gignantur IV, 309, 28 s.; cur asperior fiat hominibus qui vigilaverint IV, 175, 47 ss.; quomodo continua reddatur IV, 174, 47 ss., 51 s.; desinens cur acutior sit IV, 206, 43 s.; cur hominis suavissima IV, 206, 37; cur hominis non suavior præludentis, sed tibia lyrave canentis IV, 206, 37 ss.; asperior et disrupta fit si spiritus siccus fuerit III, 656, 48 ss.; asperiores et paulum confusæ affectibus et grandioribus ætatibus magis conveniunt III, 653, 12 ss.; argutæ, et tenues et densæ sunt III, 661, 48 s.; tales sunt cicadarum, locustarum, lusciniarum et omnino quascunque tenues quum sint, nullus alienus sonus consequitur III, 661, 49 ss.; quonam ejus argutia constet III, 661, 51 ss.; quamobrem obscuræ fiant III, 657, 43 s.; fit durior et clarior, si quis magis eam labiis comprimat III, 658, 6 ss.; distinctæ magis fiunt quia exacti sunt soni III, 657, 21 s.; distinctæ non fiunt nisi perfecte articulentur III, 657, 22 s.; cæcæ sunt et nubilæ quæ illico suffoccantur III, 655, 14 s.; lucidæ procul pertendunt et omnem continentem locum implent III, 655, 16 s.; in illo loco esse videtur ubi et nascitur III, 656, 54; audimus vero eam quando ad auditum nostrum incidit III, 657, 1; ad eos qui longius distant semper minor pervenit propter paucitatem aeris qui movetur IV, 309, 9; asperatur quando non unicus totius aeris ictus fit III, 660, 37 ss.; crassa fit quando spiritus excidens copiosus et confertus est III, 661, 34 s.; ideo crassior est virorum et perfectarum tibiarum III, 661, 35 s.; crassæ sunt hirquittalientium et raucorum III, 661, 43 s.; item post vomitum idque quare III, 661, 44 ss.; quamob rem minor videatur animo deficientibus et iis qui præ nimio exercitandi labore dissolvuntur IV, 143, 16 ss.; hæsitat sæpe apud iratos, idque quare III, 662, 52 s.; cur qui lingua hæsitant, submissa loqui nequeant IV, 181, 17 ss.; quibus hæsitat iis vitium nec circa venas, nec circa arterias, sed circa linguæ motum est III, 662, 39 ss.; cur priventur tonitru perculsi IV, 293, 6 ss.; cur corrumpatur iis qui cibo ingesto clamitant IV, 176, 3 ss.; IV, 178, 9 ss.; eam abrumpi quomodo accidat III, 662, 23 s.; cur vinolentis potius quam sobriis abrumpatur IV, 183, 1 ss.;

X

Z

INDEX NATURALIS HISTORIÆ.

I. MAMMALIA.

αἴλουρος (felis). Felis domestica *et* Felis Catus, *Linn.*

Le chat domestique. (Famille des chats.)

αἴξ cf. τράγος, χίμαιρα, ἔριφος (capra, hircus, capella). Capra hircus, *Linn. Distinguuntur :* 1) αἶγες ἐν χώρῳ τινὶ Λιβύων cf. t. IV, 2, p. 186, a ἐν Λυκίᾳ capra angorensis, *Linn.* 2) ἐν Συρίᾳ Capra mambrica, Ovis aurita, *Linn.* 3) ἄγριαι ἐν Κρήτῃ Capra fera cretensis, *fortasse* Ægoceros pictus. 4) Le bouquetin?

1) Espèce croisée des *Capra Ibex*, L. et *C. Ægagrus*, L. du Caucase. La chèvre domestique (ruminants). — 2) Le mouflon de la haute Égypte? — 3) Chèvre d'Angora. — 4. Chèvre mambrine ou de Juidda.

ἀλώπηξ (vulpes), Canis Vulpes *Linn. Distinguitur :* ἀλώπηξ ἐν Αἰγύπτῳ, Canis Niloticus? *Geoffroy.*

Le renard commun était à l'état domestique en Laconie. Le chien du Nil? (Carnassiers digitigrades.)

ἀλώπηξ δερμόπτερος (vulpes) vulpecula *Gaza.* Sciurus Petaurista, *Hermann.* Sciurus volans *sive* Vespertilio caninus? *Strack.* Pteromys volans? *Sundevall.*

Le *Sciurus Petaurista*, *Desm.* est un animal des Moluques et des Philippines, rongeur inconnu à Aristote.

ἄρκτος (ursus *et* ursa). Ursus arctos. *Distinguitur :* γένος λευκὸν ἐν Μυσίᾳ cf. de Gener. anim. V, 6.

L'ours brun d'Europe (Plantigrades). L'ours blanc dont parle Aristote, *loc. cit.*, avait cette couleur accidentellement, peut-être était-ce un albinos?

ἀσπάλαξ (aspalax). 1) Talpa vulgaris *Strack.* Talpa cæca *Sundevall.* 2) Spalax Typhlus *Aubert.*

1) La taupe vulgaire ou taupe d'Europe (carnassiers insectivores). — 2) Aspalax Zemni (rongeurs), a été connu des Grecs.

βόλινθος (bolinthus) *synon.* μόναιπος *fortasse idem qui* βόνασος.

βόνασος (bonasus) *fortasse idem qui* μόναιπος, *Bos ferus*, *Linn.*

L'aurochs. (Ruminants.)

βουβαλίς *synon.* βούβαλος? (bubalus). Antilope Bubalis *Pallas*, *synon.* Bubalis Mauretanica *Sundevall?* Capra rupicapra *vel* Βοῦς ἄγριος *Aubert.*

L'*Antilope Bubale* ou vache de Barbarie. (Ruminants.)

βούβαλος *fortasse synon.* βουβαλίς.

βοῦς cf. ταῦρος, μόσχος, *semel* t. III, p. 208, 16 *legitur* δαμάλαι, *loco quem corruptum arbitratur Aubert*, *cf. Piccolos.* (bos, taurus, vacca, vitulus, *cf.* Boves epirotici *et* Pyrrhichæ vaccæ). Bos Taurus, *Linn.* 1) *Distinguuntur :* βόες ἐν Συρίᾳ (boves syriaci). Bos taurus Zebra *Aubert.* 2) βόες ἄγριοι (boves feri). 3) Bos Bubalus, *Linn.*

1) Le bœuf domestique. (Ruminants.) — 2) Le zèbre ou bœuf indien, simple forme du précédent. — 3) L'aurochs. (Ruminants.)

γαλῆ (mustela) cattus *et* mustela *Gaza.* Mustela Erminea *et* M. vulgaris *Aubert. Distinguuntur :* γαλαῖ αἱ ἄγριαι (mustelæ agrestes). Mustela Furo, *Linn. cf.* ἴκτίς *e* μῦς.

La belette et le furet. (Carnassiers digitigrades.)

γίννος (ginnus) rippa *vet. interpr.* cf. ἡμίονος.

γλάνος (hyæna) *synon.* ὕαινα.

δασύπους (lepus). 1) Lepus timidus, *Linn. Sundevall. et* 2) Lepus cuniculus *Aubert. cf.* λαγώς. *Distinguuntur :* 3) δασύποδες ἐν Αἰγύπτῳ Lepus Ægyptiacus, *Geoffroy*, *Aubert et* 4) δασυπόδων τι γένος καὶ ἄλλοθι καὶ περὶ τὴν λίμνην τὴν Βόλβην, *quod definiri posse negat Aubert.*

1) Le lièvre. — 2) Le lapin? — 3) Le lièvre d'Égypte. (Rongeurs.) — 4) Le *Dasypodion d'Aristote.*

δελφίς (delphinus et delphinilli). Delphinus Delphis, *Linn.*

Le dauphin vulgaire. (Mammifères cétacés.)

δορκάς (dorcas) capra *Gaza.* Cervus Capreolus *Sundevall.*

Le chevreuil. (Ruminants.)

ἔλαφος cf. νεβρός (cervus *et* cerva, hinnulus). Cervus Elaphus, *Linn. Sundevall.* Cervus Elaphus. *Distinguuntur :* ἔλαφος Ἀχαΐνης Cervus Elaphus *Aubert.* ἔλαφος τὸ οὖς ἐσχισμένη ἐν τῷ Ἐλαφώεντι.

Le cerf ordinaire. (Ruminants.)

ἐλειός (glis). Myoxus Glis. *Linn.* cf. Oribas., t. I, p. 607 et μῦς n. 3).

Le loir. (Rongeurs.)

ἐλέφας (elephas). Elephas Indicus, *Linn.*

L'éléphant indien. (Pachydermes.)

ἐνυδρίς (lutra). Lutra vulgaris, *Linn.*

La loutre vulgaire. (Carnassiers.)

ἐχῖνες cf. μῦς.

ἐχῖνος ὁ χερσαῖος (erinaceus). Erinaceus europæus, *Linn.*

Le hérisson d'Europe. (Carnassiers insectivores.)

ἡμίονοι *synon.* γίννος, ἴννος, ὀρεύς (mulus, ginnus). Mulus *vel* Hinnus. *Distinguuntur :* αἱ ἐν Συρίᾳ χαλούμεναι ἡμίονοι (muli syriaci). Equus Hemionus *vel* Equus Onager *Aubert.*

L'hémione. (Pachydermes.)

θώς (thos) lupus cervarius *Gaza.*

Le loup cervier de Gaza. (Carnassiers digitigrades.)

ἴκτίς (ictis) ictis *quam* viverram *interpretor Gaza.* Mustela boccamela, *Cetti*, *Sundevall.* Mustela Foina, *Aubert.*

La fouine ordinaire?

ἴννος (hinnus) v. ἡμίονος.

ἱππάρδιον v. πάρδιον.

ἱππέλαφος (equicervus), cerf des Ardennes, *Buffon.* Cervus Aristotelis, *Cuvier*, *Sundevall.*

L'hippelate d'Aristote. (Ruminants.)

ἵππος (equus, equa, caballus). Equus Caballus, *Linn.* *Distinguuntur :* οἱ Νισαῖοι ἵπποι, οἱ τῶν πυγμαίων ἵπποι.

Le cheval et quelques-unes de ses variétés, quant à la couleur de la robe. (Pachydermes.)

ἵππος ὁ ποτάμιος (equus fluvialis). Hippopotamus amphibius, *Linn.* *Locum Herodoti* II, 71, *Aristoteli suppositum esse contendit Aubert*, t. I, p. 70 *et* 265, *cf.* *Sundevall*, p. 80, 63.

L'hippopotame. (Pachydermes.)

ἰχνεύμων (ichneumon). Viverra ichneumon, *Linn.*

L'ichneumon (viverra) de Pharaon. (Carnassiers digitigrades.)

κάμηλος (camelus) *species duo distinguuntur* t. III, p. 18, 49 *et* p. 19, 39 : Camelus Bactrianus *et* Camelus Dromedarius, *Linn.*

Le chameau ordinaire et le dromadaire. (Ruminants sans cornes.)

κάπρος (aper) *cf.* ὗς.

κάστωρ (fiber) *synon.* λάταξ, σαθέριον *sive* σατύριον Castor Fiber, *Linn.*

Le castor. (Rongeurs.)

κῆβος (cebus) Cercopithecus viridis *Sundevall.* Simia sylvanus, *Linn.* *sive* Innuus ecaudatus, *Geoffroy*, *Aubert*, cf. πίθηκος.

La mone. (Quadrumanes.)

κριός (aries) v. πρόβατον.

κυνοκέφαλος (canicipites) Cynocephalus Hamadryas, *Linn.*

Le tartarin ou l'hamadryas. (Quadrumanes.)

κύων (canis) Canis familiaris, *Linn.* *Distinguuntur species variæ :* 1) αἱ Λάκαιναι κύνες, τὰ Λακωνικὰ κυνίδια (canes laconici). Canis Graius, *Linn.* 2), τὸ ἐν τῇ Μολοττίᾳ γένος, τὸ μὲν θηρευτικόν, τὸ δὲ ἀκόλουθον τοῖς προβάτοις (canes molottici). 3) Canis molossus, *Linn.*? 4) οἱ ἐν Ἠπείρῳ (canes Epirotici) τὰ γιγνόμενα ἐξ ἀλώπεκος καὶ κυνός· ἐν Κυρήνῃ οἱ λύκοι μίσγονται ταῖς κυσί, οἱ ἐν Αἰγύπτῳ ἐλάττονες.

1) Le chien. (Carnassiers.) — 2) Le chien de Laconie, métis supposé du chien et du renard? — 3) Le chien molosse ou chien mâtin; peut-être le chien de berger? (Carnassiers.) — 4) Le chien d'Épire, voy. chien de Laconie.

κύων ἰνδικός (canis indicus).

κυνίδια Μελιταῖα (melitenses catelli). Canis Melitensis *vel* Zerda, *Linn.*

Le Zerda-mégalotin ou Fennec. (Carnassiers.)

λαγώς *synon.* δασύπους.

λάταξ (latax) *synon.* κάστωρ.

λεοντοφόνος (leonticida) cf. Beckmann ad Aristot. Auscult. Mirab., p. 326, s.

λέων (leo *et* leæna). Felis Leo *Linn.* *Species duo distinguuntur* t. III, p. 204, 4 *ss.* : *fortasse* Leo Persicus *vel* barbarus *et* Leo googartensis.

Le lion. (Carnassiers digitigrades), espèce unique.

λύγξ (lynx). Felis Lynx, *Linn.*

Le lynx. (Carnassiers digitigrades.)

λύκος (lupus) Canis Lupus *Linn.* οἱ λύκοι ἐν Αἰγύπτῳ ἐλάττους; *cf. Herodot.* II, c. 67 *fortasse* Canis aureus, *Linn.*

Le loup et le chacal. (Carnassiers.)

μαρτιχόρας (martichoras), mantichora *Gaza.* *Animal ignotum Ctesiæ.*

μόναιπος *s.* μόναπος (monapus) *synon.* βόνασος *et fortasse* βόλινθος.

μυγαλῆ (mus araneus) Sorex vulgaris *vel* Etruscus? *Sundevall, Aubert.*

La musaraigne vulgaire. (Rongeurs.)

μῦς (mus) Mus musculus, *Linn.* *Ejus species distinguuntur* (*cf.* t. III, p. 134, 21, IV, p. 39, 12) : 1) οἱ ἀρουραῖοι, sorex *Gaza.* Hypudæus amphibius *et* Cricetus *Sundevall.* 2) οἱ κατοικίδιοι (mures domestici) Mus domesticus. 3) οἱ ποντικοί (mures pontici) muscardin? *Camus* Mus musculus *et* domesticus *Strack* Myoxus Glis *et* spermophilus *vel* Arctomys *Sundevall.* *Fortasse idem qui* ἐλειός Myoxus Glis *Aubert.* *Subspecies fortasse est* ὁ μῦς ὁ ποντικὸς ὁ λευκός. 4) οἱ ἐν Αἰγύπτῳ (mures ægyptii) *cf.* n. 12. Mus Cahirinus *vel* Mus dimidiatus *Aubert* 5) οἱ ἐν Λιβύῃ (mures libyci) *verba :* καὶ οἵ γε μύες, ὅταν πίωσιν, ἀποθνήσκουσιν *ejicienda esse putat* Aubert. 6) οἱ ἐν Ἀραβίᾳ Dipus Ægyptiacus *vel* Scirtetes Jaculus *et* aulacotis *Aubert*, *qui eos non diversos putat ab iis qui duobus pedibus incedere dicuntur.* 7) οἱ ἐπὶ τοῖς δυσὶ ποσὶ βαδίζοντες Mus jaculus *Linn.* *Camus* Mus cahirinus *Cuvier* Dipus Ægyptiacus *vel* Scirtetes jaculus et aulacotis *Sundevall, Aubert.* 8) οἱ ἔν τινι τόπῳ τῆς Περσικῆς, t. III, p. 134, 14 *res fabulosa narrari videtur.* 9) οἱ ἐν Λουσοῖς τῆς Ἀρκαδίας καὶ ἐν Αμφίππῳ, t. IV, p. 98, 15, Sorex aquaticus *Beckmann.* 10) οἱ ἐν Κύπρῳ, t. IV, p. 79, 10, 11. 10) οἱ ἐν Κυρήνῃ πλατυπρόσωποι, t. IV, p. 79, 12. Mus Capensis *Pallas.* 12 12, οἱ ἐν Κυρήνῃ ἐχινώδεις οὓς καλοῦσιν ἐχίνους (mures erinaceis similes), *iidem fortasse sunt atque* οἱ ἐν Αἰγύπτῳ. 13) οἱ ἐν Σικελίᾳ καὶ ἐν Ἰταλίᾳ (mures volantes) *fortasse* μυγαλῆ *Beckmann.* 14) οἱ τὸ χρυσίον συμφοροῦντες, t. IV, p. 79, 3 s.

1) La souris et plusieurs espèces de rongeurs sur la détermination desquels il n'est pas possible de conclure, faute d'un texte descriptif suffisant; voici ce qu'on peut dire de mieux : les nº 5, 8, 10, 11, 13 et 14 sont indéterminables. — 2) Le rat d'eau.— 3) La souris domestique. — 4) Le muscardin.— 5) Le rat d'Alexandrie. — 6) et 7) La gerboise. — 9) une espèce de musaraigne. — 12) Le rat du Caire.

μῦς (τὸ κῆτος) (mus bellica marina). Musculus piscis *Gaza*, Balænopterus Musculus *Schneider*, Chætodon *vel* Balænæ species *Aubert.*

Le rorqual. (Mammifères cétacés.)

νεβρός (hinnulus) v. ἔλαφος.

νυκτερίς (vespertilio) Vespertilio *et* Rhinolophus *Sundevall*, Vespertilio *Linn.* *Aubert.*

La chauve-souris ordinaire. (Carnassiers insectivores.)

οἶς (ovis) v. πρόβατον.

ὄνος (asinus) Equus Asinus *Linn.*

L'âne domestique. (Pachydermes.)

ὄνος ὁ ἄγριος (asini silvestres). Equus Onager *Sundevall.* *Definiri posse negat Aubert.*

L'âne à l'état sauvage, l'onagre, *id est :* âne des champs. (Pachydermes.)

ὄνος ὁ Ἰνδικός (asinus Indicus) *animal fabulosum esse putat Sundevall.* Rhinoceros Indicus *vel* Javanicus *Aubert.*

Le rhinocéros unicorne. (Pachydermes.)

ὀρεύς (mulus) v. ἡμίονος.

II. AVES.

ἀκανθυλλίς (acanthyllis) *Ægithalus pendulinus vel* Parus biarmicus. *L.*:

Une mésange. (Granivores.)

ἀλεκτορίς *cf.* ἀλεκτρυών *synon.* ὄρνιθες (gallus, gallina) Phasianus Gallus *Linn. Ejus varietas* ἀλεκτορίδες Ἀδριανικαί *fortasse* Gallus pumilio. *Præterea distinguuntur :* αἱ ἀγεννεῖς (gallinæ vulgares) *et* αἱ γενναῖαι.

Le coq domestique. (Gallinacés.)

ἁλιάετος (aquila marina) *v.* ἀετός.

ἀλκυών (alcedo) Alcedo hispida *et* Alcedo rudis *vel* Alcedo Smyrnensis. *Distinguuntur duo species :* Alcedo muta *et* Alcedo vocalis.

Le martin pêcheur. (Ordre des alcyons.)

ἄνθος (anthus *et* florus) Motacilla Boarula *et* M. flava *Sundevall. Definiri posse negat Aubert.*

ἄπους (apus) Cypselus apus et Hirundo riparia *Sundevall. Eandem esse putat ac* κύψελος, χελιδών, δρεπανίς *Aubert.*

Hirondelle de rivage. (Chélidons.)

ἅρπη (harpe) Lari species? Milvus ater *vel* parasiticus? *Sundevall.* Tringæ *vel* Lari species? *Aubert.*

Le lämmergeyer? (Cuvier.)

ἀσκάλαφος (ascalaphus) *Definiri non potest.*

ἀσκαλώπας (ascalopas) Gallinago *Gaza*, Scolopax rusticola *L. Sundevall, hæc vel potius* Numenius arquata *Aubert. Fortasse synon.* σκολόπαξ?

ἀστερίας *cf.* ἐρωδιός, ἱέραξ.

ἀτταγήν (attagen) Perdix cinerea *Sundevall. Definiri posse negat Aubert.*

βασιλεύς (regulus) *synon.* πρέσβυς, τροχίλος. Troglodytes Europæus.

La sylvie troglodyte. (Insectivores.)

βατίς (rubicola) rubetra *Gaza*, Praticola rubetra, *gall.* traquet, *synon.* τέτριξ *Bélon. Definiri posse negant Sundevall et Aubert.*

βοσκάς (boscas) pascula, *i. e.* sarcella *Scaliger.* Anas crecca *vel* Anas querquedula, *fortasse* Anas Penelope fem. *Sundevall,* Anas crecca *vel* A. querquedula *Aubert.*

La sarcelle. (Palmipèdes.)

βρένθος (brenthus) anas *Gaza*, petite bernache *Camus*, Lari spec.? *Sundevall, Aubert.*

La petite bernache. (Palmipèdes.)

βρένθος (brenthus) brenthus *Gaza*, Brinthus *Scaliger. Definiri posse negant Sundevall et Aubert.*

Le brenthos d'Aristote.

βρύας (bubo) Grand-duc *Camus*, Strix bubo *Sundevall*, Bubo maximus *Aubert.*

Le grand-duc. (Rapaces.)

βωμολόχος (monedula parva) *cf.* κολοιός.

γέρανος (grus) Grus cinerea *Bechstein.*

Grue cendrée. (Ordre des gralles.)

γλαύξ (noctua) Chat-huant *Camus*, Strix *et* Strix noctua *Sundevall*, Surnia noctua *sive* Strix noctua *Aubert.*

La chevêche, ou duc à oreilles courtes. (Rapaces.)

γλωττίς (ligula) Iynx torquilla *Sundevall. Definiri posse negat Aubert.*

Le glottis d'Aristote.

γνάφαλος (gnaphalus) Ampelis garrulus *Gessner.* Garrulus Bohemicus *Buffon*, Jaseur *Camus*, Emberiza nivalis *Sundevall. De toto loco* t. III, p. 184, 23–26, *dubitat Aubert.*

Le petit jaseur, var. (Omnivores.)

γύψ (vultur) *Distinguuntur duo species :* 1) ὁ μικρὸς καὶ ἐκλευκότερος Neophron Percnopterus 2) ὁ μείζων καὶ σποδοειδέστερος Vultur fulvus *Sundevall, cf.* φήνη.

1) Le catharte-percnoptère. (Rapaces.) — 2) Le vautour vulgaire. (Rapaces.)

δρεπανίς (falcula) *v.* χελιδών.

δρυοκολάπτης (picus *et* picus Martius) Picus Martius *Gaza*, perce-arbre et pic *Camus. Sundevall et Aubert e tribus speciebus quæ distinguuntur primam.* Picum minorem *esse censent, alteram* Picum majorem, *quæ ambo etiam* πιπὼ μείζων *et* ἐλάττων *nominantur, tertiam* Picum Martium.

Le pic vert et ses variétés. (Zygodactyles.)

δρυοκόπος *synon.* δρυοκολάπτης.

ἐλέα (elea) Velia *Gaza. Sundevall* ἔλεια *scribendum esse conjicit atque* Calamodytæ speciem *designari putat. Definiri posse negat Aubert.*

L'éléa d'Aristote.

ἐλεός (ulula) Aluco *Gaza*, Strix Aluco *Buffon.* Effraye *Camus.* Ægolius brachyotus *Sundevall.* Strix flammea *Aubert.*

La hulotte ou le chat-huant. (Rapaces.)

ἐπιλαΐς (epilaïs) Curuca *Gaza*, Fauvette *Camus*, Sylvia Curruca? Saxicola, Œnanthe? *Sundevall. Definiri posse negat Aubert.*

L'épilaïs d'Aristote.

ἔποψ (upupa) hupe *Camus.* Upupa Epops. *L.*

La huppe commune. (Anisodactyles.)

ἐρίθακος (erithacus) Sylvia *et* rubecula *Gaza* Rouge-gorge *synon.* φοινίκουρος *Camus*, Luscinia phœnicurus *Sundevall. Definiri posse negat Aubert.*

La luscinie-rouge-gorge. (Insectivores.)

ἐρωδιός (ardeola), héron *Camus.* Ardeæ species variæ. *Distinguuntur :* 1) ὁ ἀστερίας *synon.* ὄκνος (ardeola stellaris *et* ocnus) Ardea stellaris. 2) ὁ λευκός *synon.* λευκερωδιός (ardeola alba) Ardea alba *et* Ardea Garzetta. 3) ὁ πέλλος (ardeola fusca) Ardea cinerea?

Le héron étoilé. (Gralles.) — 1) La grande aigrette. (Gralles.) — 2) Héron blanc ou aigrette *Camus.* — 3) Le héron cendré. (Gralles.)

θραυπίς (thraupis) Carduelis *Gaza. Definiri posse negant Sundevall et Aubert.*

Le thraupis d'Aristote.

ἶβις (ibis) 1) αἱ λευκαί Ibis religiosa, 2) αἱ μέλαιναι Falcinellus igneus.

1) L'ibis sacré. (Gralles.) — 2) L'ibis falcinelle.

ἱέραξ (accipiter) épervier *Camus.* Asturum, Circorum *et* Falconum species variæ. *Distinguuntur :* 1) ὁ τριόρχης (buteo) Buse *Camus*, Falco Buteo *Schneider.* Falco communis *et* Buteo vulgaris *Sundevall.* Buteo communis *Aubert.* 2) αἰσάλων (æsalo) émerillon *Camus.* Circorum *vel* Falconum species *Sundevall.* 3) κίρκος (circus) faux-perdrieux *synon.* Falco æruginosus *Linn. Belon*, buzard *Camus*, Circus Pygargus mas *Sundevall. Definiri posse negat Aubert.* 4) Ἀστερίας (asterias) Astur palumbarius pullus *Sundevall.*

Definiri posse negat Aubert. 5) φαβοτύπος (accipiter palumbarius) Astur palumbarius? Falco communis? Falco lanarius? *Sundevall.* Astur palumbarius *Aubert* 6) πτερνίς (pternis) Pernix *Gaza. Definiri posse negant Sundevall et Aubert.* 7) ὑποτριόρχης (subbuteones) *synon.* σπιζίας *Sundevall. Definiri posse negat Aubert.* 8) σπιζίας (accipiter fringillarius *et* fringillarius accipiter) Astur Nisus. 9) ἐλειοί (elei) *cf. præfatio* t. III, p. V, *codd.* λεῖοι *et* ἐλεοί *Sundevall* ἔλειοι *conjicit,* Circus æruginosus, Circus Pygargus *idem. Definiri posse negat Aubert.* 10) πέρκος Astur Nisus *Aubert. Peculiare genus hoc nomine designari negat Sundevall.* 11) φρυνολόγος (accipiter rubetarius) Circus æruginosus? Circus Pygargus? Circus cyaneus? *Sundevall et Aubert. Memorantur præterea :* 12) οἱ ἐν Αἰγύπτῳ (accipitres Ægyptii).

1) La buse. (Rapaces.) — 2) L'émerillon? — 3) Le buzard. (Rapaces.) — 4) L'asterias d'Aristote. — 5) Le faucon commun. — 6) Le pternis d'Aristote. — 7) L'hypotriorches d'Aristote. — 8) Le faucon fringillaire. — 9) Le faucon-pygargue, ou l'aigle commun. — 10) L'autour. — 11) Le faucon pygargue. — 12) Le milan noir. (Rapaces.)

ἰκτῖνος (milvus) milan *Camus,* Milvus niger? Milvus regalis? *Sundevall, Aubert.*

Le milan noir. (Rapaces.)

ἰλλάς *v.* κίχλη.

ἰξοβόρος *v.* κίχλη.

ἴυγξ (illecebra) Iynx *Gaza,* torcol *Camus,* Iynx Torquilla.

Le torcol d'Europe. (Zygodactyles.)

κάλαρις (calaris) colaris *Gaza. Definiri non potest.*

Le calaris d'Aristote.

καλίδρις (calidris) *v.* σκαλίδρις.

καταρράκτης (catarrhactes) mergula *Scaliger.* Pelecanus Bassanus *Linn. Schneider.* Graculus pygmæus *Sundevall.* Podiceps auritus *vel* Fulica atra *Aubert.*

Le catarrhactes d'Aristote.

κεγχρίς (cenchreis *et* tinnunculus), tinnunculus *Gaza,* cresserelle *Camus,* Falco Tinnunculus *L.*

Le faucon-Cresserelle. (Rapaces.)

κελεός (celeus) galgulus *Gaza,* coureur *Camus,* Picus viridis. *L.*

Le pic-vert. (Zygodactyles.)

κέπφος (cepphus) fulica *Gaza,* foulque *Camus,* Procellaria pelagica *Linn. Schneider et Sundevall. Definiri posse negat Aubert.*

Le cepphus d'Aristote.

κέρθιος (certhius) *Definiri posse negant Schneider et Aubert.* Lanius rufipes *vel* Collurio? Certhia familiaris *Sundevall.*

Le grimpereau commun? (Anisodactyles.)

κηρύλος (cerulus) cœrulus *Gaza,* Alcedo rudis? *Sundevall. Definiri posse negant Schneider et Aubert.*

Le cerulus d'Aristote.

κίγκλος (cinclus) Tringa Cinclus? *Schneider.* Tringa subarquata *et* alpina *vel* Actitis hypoleucus *Sundevall.* Motacillæ species *synon.* πύγαργος et σχοίνιλος *Aubert.*

L'alouette de mer. (Gralles.)

κινάμωμον ὄρνεον (cinnamomus avis) *Avis fabulosa.*

κίττα (pica) pic *Camus.* Garrulus glandarius *Sundevall.* Corvus glandarius *Aubert.*

Le corbeau-geai d'Europe. (Omnivores.)

κίχλη (turdus) grive *Camus.* Turdorum species variæ. *Distinguuntur :* 1) ἡ ἰξοβόρος (turdus viscivorus). Turdus viscivorus. 2) ἡ τριχάς (turdus trichas) Turdus pilaris. 3) ἡ ἰλλάς (turdus Illas) Turdus musicus.

1) Le merle viscivore. (Insectivores.) — 2) Le merle-Litorne. (Insectivores.) — 3) La grive. (Insectivores.)

κνιπολόγος (cnipologus) culicilega *Gaza.* Gobe-mouche *synon.* Picus viridis *Camus.* Certhia familiaris *Sundevall, Aubert.*

Un grimpereau. (Anisodactyles.)

κόκκυξ (Cuculus canorus *Linn. et fortasse* Cuculus glandarius).

Le coucou d'Europe. (Zygodactyles.)

κολιός *v.* κελεός.

κολλυρίων (collyrio) pie-grièche, Lanius excubitor *et* Lanius Collurio *Belon. Definiri posse negant Sundevall et Aubert.*

Le collyrio d'Aristote.

κολοιός (monedula *cf.* graculus) choucas *Camus,* Corvus Monedula *Linn. Distinguuntur :* 1) ὁ κορακίας (monedula coracias) graculus *Gaza.* Pyrrhocorax alpinus et Fregillus graculus), 2) ὁ λύκος (λύκιος *Piccolos* licios *vet. interpr.*) καλούμενος (lupus) Corvus monedula? 3) ὁ βωμολόχος (monedula parva). *Definiri non potest. Præterea nominatur* ὁ στεγανόπους (monedula palmipes) Corvus marinus *Sundevall.* Phalacrocorax pygmæus *Aubert.*

1-3) Le corbeau-choucas et espèces voisines. (Omnivores.)

κολυμβίς (urinatrix). Podiceps major *Sundevall.* Podiceps minor *Aubert.*

Le grèbe castagneux. (Pinnatipèdes.)

κορακίας *v.* κολοιός.

κόραξ (corvus) corax.

Le corbeau noir. (Omnivores.)

κόραξ ὁ καλούμενος (corvus) corbeau *Camus,* Graculus Carbo *Sundevall,* Phalacrocorax Carbo *et* Phalacrocorax Graculus (cormoran) *Aubert.*

Le grand cormoran. (Palmipèdes.)

κορυδαλός *synon.* κόρυδος, κορυδών (alauda) Alauda. *Distinguuntur :* 1) ἡ ἐπίγειος καὶ λόφον ἔχουσα (alauda cristata) Alauda cristata *Gmel.* 2) ἡ ἀγελαία (alauda gregalis) Alauda arvensis *L.*

1) L'alouette-cochevis. (Granivores.) — 2) L'alouette des champs. (Granivores.)

κορώνη (cornix) corneille *Camus.* Corvus corone.

Le corbeau corbine. (Omnivores.)

κόττυφος (merula) merle *Camus.* Turdus Merula *L. Distinguitur* ὁ ἔκλευκος (merula alba).

Le merle. (Insectivores.)

κρέξ (crex) Rallus Crex *Linn. Sundevall.* Himantopus rufipes *Aubert.*

Le râle d'eau. (Gralles.)

κύανος (cyanus) cæruleus *Gaza.* Certha muraria, *Gmel.* Tichodroma muraria *Sundevall.* Petrocichla cyanea *Belon Aubert.*

Le grimpereau de muraille. (Anisodactyles.)

Cycluminus (nomen in duobus codd. vers. latinæ exstat).

κύκνος (olor) Cygnus Olor *Sundevall* Cygnus musicus *Aubert*.

Le cygne. (Palmipèdes.)

κύμινδις *synon*. χαλκίς (cymindis) Ibis Falcinellus? *Sundevall*. Tetrao urogallus? *Aubert*.

Le cymindis d'Aristote.

κύχραμος (cychramus) Ortygometra Crex *synon*. ὀρτυγομήτρα *et* κρέξ *Sundevall*. Crex pratensis *Aubert*.

La gallinule de genêt. (Gralles.)

κύψελος (cypselus) *v*. χελιδών.
λαγωφόνος *v*. ἀετός.
λαεδός (λάϊος *Schneider et Piccolos*) (laedus) Saxicola Œnanthe? Petrocossyphus? *Sundevall*. *Definiri posse negat Aubert*.

Le laédos d'Aristote.

λαιός (laius) Turdus cyaneus *Sundevall*. Petroclchla saxatilis *Aubert*.

Le merle bleu. (Insectivores.)

λάρος (larus) gavia *Gaza*, goëland *Camus*, Larus *et* Sterna *Linn*. *Sundevall*. Sterna nigra *sive* Sterna fissipes *Aubert*. *Distinguuntur duo species :* ὁ λευκός (larus albus), ὁ σποδοειδής.

La mouette blanche. (Palmipèdes.)

λεῖος *cf*. ἐρωδιός.
λευκερωδιός (ardeola alba) *cf*. ἐρωδιός
λιβυός (libyus) *Avis ignota*.

Le libyus d'Aristote.

λόκαλος (localus *Sylburg. conjicit* κώκαλος) *Avis ignota*.

Le localus d'Aristote.

λύκος *v*. κολοιός.
μαλακοκρανεύς (malacocraneus) molliceps *Gaza*, Garrulus glandarius *Belon*. Lanius minor *Sundevall*. *Definiri posse negat Aubert*.

Le rollier d'Europe. (Omnivores.)

μελαγκόρυφος (atriceps) Parus palustris *et* Muscicapa atricapilla *Sundevall*. Parus palustris *Aubert*. *cf*. συκαλίς.

La mésange-Remiz. (Granivores.)

μελανάετος *cf*. ἀετός.

Le petit aigle ou aigle criard. (Rapaces.)

μελεαγρίς (meleagrides) pintade *Camus*, Numida Meleagris *Linn*.

La pintade vulgaire. (Gallinacés.)

μέροψ (merops) merops qui apiaster *Gaza*. Merops Apiaster *L*.

Le guêpier commun. (Alcions.)

μορφνός (morphnus) *v*. ἀετός.
νεβροφόνος (hinnicida) *v*. ἀετός.
νῆττα (anas) canard *Camus*, Anas Boscas domestica *L*.

Le canard domestique. (Palmipèdes.)

νηττοφόνος (aquila anataria) *v*. ἀετός.
νυκτικόραξ (nocticorvus), cicunia *Gaza synon*. ὠτός *vel* φῶυξ *ubi v*. Strix otus *L*.

Le moyen-duc.

οἰνάνθη (œnanthe) œnanthe *quasi* vitiflora *Gaza*. Parra Plinii? *Sundevall*. *Definiri posse negat Aubert*.

L'œnanthe d'Aristote.

οἰνάς (œnas) vinago *Gaza*, rupilia *Scaliger*, pigeon vineux *Camus*, *v*. περιστερά.
οἶστρος (asilus) Motacilla sibilatrix? *Schneider*, Sylvia Trochilus? *Sundevall*. *Definiri posse negat Aubert*.

La sylvie-siffleur. (Insectivores.)

ὄκνος (ocnus) *v*. ἐρωδιός.
ὀρεινὸς *v*. αἰγιθαλός.
ὀρειπέλαργος (oripelargus) *v*. ἀετός.
ὄρνιθες *v*. ἀλεκτορίς.
ὀρόσπιζος (montifringilla) pinson de montagne. *synon*. Fringilla Montifringilla *Linn*. Lusciola suecica? *Sundevall*, *Aubert*.

Le gros-bec de montagne (Granivores.)

ὀρτυγομήτρα (ortygometra) matrix *Gaza*. Caillemère *Camus*. Rallus Crex *Sundevall*. Crex pratensis *synon*. κύχραμος *Aubert*.

L'ortygometra d'Aristote.

ὄρτυξ (coturnix) caille *Camus*, Tetrao Coturnix *Linn*.

La caille. (Gallinacés.)

ὀρχίλος (orchilus) Troglodytes Europæus *Sundevall*. *Definiri posse negat Aubert*.

La sylvie troglodyte ordinaire. (Insectivores.)

οὔραξ *v*. τέτριξ.
πάρδαλος (pardalus) Charadrius pluvialis *Sundevall*. *Definiri posse negat Aubert*.

Le pluvier (Gralles.)

πελαργός (ciconia) Ciconia alba *Belon*.

La cigogne blanche. (Gralles).

πελειάς (pelias) livia *Gaza*, turrilia *Scaliger*, biset *Camus*; *v*. περιστερά.
πελεκάν (plateæ) pélican *Camus*. *Distinguuntur* : 1) ὁ ἀγελαῖος Pelecanus crispus *vel* onocrotalus. 2) οἱ ἐν τοῖς ποταμοῖς γινόμενοι Platalea leucerodia *L*.

1) Le pélican blanc. (Palmipèdes.) — 2) La spatule blanche. (Gralles.)

πέλλος *v*. ἐρωδιός.
πέρδιξ (perdix) Perdix Græca *et* Perdix cinerea. *Lath*.

La bartavelle et la perdrix grise (Gallinacés.)

περιστερά (columba). *Distinguuntur* : 1) περιστερά Columba livia domestica *L*. 2) πελειάς (pelias) columba œnas *Sundevall*. *Definiri posse negat Aubert*. 3) οἰνάς (œnas) Columba livia *L*. *Sundevall* Columba œnas *Aubert*. 4) τρυγών (turtur) Columba turtur *L*. 5) φάττα *synon*. φάψ Columba Palumbus *L*. *Cf*. *Oribas*. *t*. 1, *p*. 612.

1) Le biset. (Pigeons.) — 2) Pigeon colombier. — 3) La tourterelle. — 4) Le ramier.

πέρκης *v*. πτερνίς.
περκνόπτερος *v*. ἀετός.
περκνός *v*. ἱέραξ.
πηνέλοψ (penelops) *Anatis species*.
πίπρα *v*. πιπώ.
πιπώ *synon*. δρυοκολάπτης.
πίφιγξ (piphinx) pifex *Gaza*. *Definiri posse negant Sundevall et Aubert*.
πλάγγος (plangus) planga *et* clanga *Gaza*, *v*. ἀετός.
ποικιλίς (variola) varia *Gaza*. *Definiri non potest*.
πορφυρίων (porphyrio) Porphyrio hyacinthinus *Sundevall*. Phœnicopterus roseus? *Aubert*.

La poule sultane.

πρέσβυς (presbys) senator *Gaza*, *v.* βασιλεύς.
πτερνίς (pternis) *v.* ἱέραξ.
πτύγξ (ptynx) *v.* ὕβρις.
πύγαργος (pygargus) *v.* ἀετός.
πύγαργος (albicula) Totanus ochropus *Sundevall*, *synon.* κίγκλος. Motacilla alba? *Aubert.*

Le bécasseau. (Gralles.)

πυραλλίς (pyrallis) ignaria *Gaza*. *Avis ignota.*

Pyrallis d'Aristote.

πυρρούλας (pyrrhulas) rubecula *Gaza*, byrricola *Scaliger*. bouvreuil *synon.* Loxia Pyrrhula *Camus*. Luscinia rubecula *Sundevall*. *Definiri posse negat Aubert.*

Le bouvreuil. (Granivores.)

πῶυξ *v.* φῶυξ.
σίττη (sitta) Sitta Europæa *Sundevall*. Certhia familiaris? *Aubert.*

La sittelle d'Europe. (Anisodactyles.)

σκαλίδρις (scalidris) calidris *Gaza*, Totanus Calidris *Sundevall*. *Definiri posse negat Aubert.*

Le chevalier-Gambette. (Gralles.)

σκολόπαξ (scolopax) gallinago *Gaza*, bécasse *Camus*, *synon.* ἀσκαλώπας?

La bécasse? (Gralles.)

σκώψ (asio) petit-duc *synon.* Strix Scops *L.* *Camus*, *v.* ὠτός.

Le petit-duc. (Rapaces nocturnes.)

σπερμολόγος (seminilegus) *Avis incognita.*

Le spermologos d'Aristote.

σπίζα (fringilla) pinson *Camus*. Fringilla Cælebs *Sundevall*. Fringillæ species *Aubert.*

Le pinson. (Granivores.)

σπιζίας *v.* ἱέραξ.
σπιζίτης *v.* αἰγιθαλός.
στρουθίον *v.* στρουθός.
στρουθός (passer) Passer domesticus *L.*

Le moineau. (Granivores.)

στρουθὸς λιβυκός (struthio Libycus) Struthio Camelus *L.*

L'autruche. (Ordre des coureurs.)

συκαλίς (ficedula) bec-figue *Camus*. Motacilla atricapilla *Sundevall*. Parus species? *Aubert.*

La bergeronnette à tête noire. (Insectivores.)

σχοινίλος (schœnilus) junco *Gaza*. Motacilla alba *Sundevall*. Motacilla melanocephala *synon.* κίγκλος *Aubert.*

La bergeronnette à collier? (Insectivores.)

σχοινίων (schœnio) junco *Gaza*. *Definiri non potest.*

Le schœnion d'Aristote.

ταώς (pavo) Pavo cristatus *L.*

Le paon. (Gallinacés.)

τέτριξ *synon.* οὔραξ (tetrix) Praticola rubetra *Sundevall*. *Definiri posse negat Aubert.*

Le tetrix d'Aristote.

τριόρχης (buteo) *v.* ἱέραξ.
τριχάς *v.* κίχλη.
τροχίλος (trochilus) *synon.* βασιλεὺς *et* πρέσβυς.
τροχίλος (trochilus) Pluvianus Ægyptiacus seu Africanus *Lath.*

Le pluvier à tête verte. (Gralles.)

τρύγγας *v.* πύγαργος.
τρυγών (turtur) *v.* περιστερά.
τύπανος (typanus) tympanus *Gaza*, tapynus *Scaliger*. *Avis ignota.*

Le typanos d'Aristote.

τύραννος (tyrannus) roitelet huppé *Camus*, Motacilla Regulus *Schneider*, Regulus cristatus *Sundevall*, R. crist. *et* Regulus ignicapillus *Aubert.*

Le roitelet ordinaire. (Insectivores.)

ὕβρις (hybris) *synon.* πτύγξ. Strix Bubo *Sundevall*. *Definiri posse negat Aubert.*
ὑπάετος *v.* ἀετός.
ὑπολαΐς *v.* ἐπιλαΐς.
ὑποτριόρχης (subbuteo) *v.* ἱέραξ.
φαβοτύπος (palumbarius accipiter) *v.* ἱέραξ.
φαλαρίς (phalarides *et* mergus) Mergus albellus? *Sundevall*. Mergi species? *Aubert.*

Le harle-Piette (Palmipèdes.)

φασιανός (phasianus) Phasianus Colchicus *L.*

Le faisan ordinaire. (Gallinacés.)

φάττα (palumbus) grand ramier *Camus*, *v.* περιστερά.
φάψ (palumbus) petit ramier *Camus*, *v.* περιστερά.
φήνη (ossifraga) orfraie *synon.* Falco ossifraga *Linn. Camus*. Vultur cinereus *Gmelin synon.* Gyps cinereus *Keyserling et Blasius*, *Sundevall et Aubert.*

Le faucon ossifrage. (Rapaces.)

φοινίκουρος (phœnicurus) ruticilla *Gaza*, rouget *Camus*, *synon.* ἐρίθακος.
φρυνολόγος *v.* ἱέραξ.
φῶυξ (phoyx) Ardea purpurea *vel synon.* νυκτικόραξ *Sundevall*. Ardeæ species *Aubert.*

Une cigogne. (Gralles.)

χαλκίς (chalcis) *synon.* κύμινδις.
χαραδριός (charadrius) kalandra *i. e.* rupex *Gaza*, Charadrius œdicnemus *Gmel.*

Le pluvier Œdicneme. (Gralles.)

χελιδών (hirundo) Hirundo urbica *et* rustica *Sundevall*. Hirundo rustica *Aubert*. *Distinguuntur:* ἄπους (apus) *synon.* κύψελος (cypselus) Hirundo urbica, δρεπανίς (falcula) Hirundo riparia *Aubert.*

L'hirondelle de fenêtre. (Insectivores.) — L'hirondelle de rivage.

χήν (anser) Anser domesticus. *Distinguitur :* χὴν μικρός (Anser parvus) Anser ferus.

L'oie domestique. (Palmipèdes.)

χηναλώπηξ (vulpanser) Chenalopex (Anser) Ægyptiaca *L.*

L'oie d'Égypte. (Palmipèdes.)

χλωρεύς (chloreus) luteus *et* lutea *Gaza synon.* χλωρίων? *Gessner*. *Avis ignota.*

Le chloreus d'Aristote.

χλωρίς (chloris *et* vireola) luteola *Gaza*, vireola *Scaliger*, verdier *Camus*, Loxia Chloris *Sundevall et Aubert.*

Le bec-croisé. (Granivores.)

χλωρίων (chlorio) vireo *Gaza*. Oriolus Galbula *L.*
χρυσομήτρις (chrysometris) aurivittis *Gaza*. Fringilla car-

III. REPTILIA.

IV. PISCES.

notheres mytilorum, 8) οἱ πάμπαν μικροὶ οἱ ἐν τοῖς μικροῖς ἰχθυδίοις Portunus depurator.

1) Crustacés des rochers. — 2) Le crabe commun. (Décapodes). — 3) Le pagure anguleux (Id.) — 4) L'homole barbue (Id.) — La Thelphuse fluviatile (Id.) — 6)? — 7) Le pinnothère des anciens. (Id.) — 8) Petits crabes. Le portumne velouté. (Décapodes.)

κραγγών (crangones) *v.* καρίδες.
κύλλαρος (cyllarus) parva squilla *Gaza.*

La penée Caramote. (Décapodes.)

μαῖα *v.* καρκίνος.
πάγουρος *v.* καρκίνος.

Le crabe commun ou espèce voisine.

πιννοτήρας (pinnotera) *synon.* πιννοφύλαξ (pinnophylaces) Pinnotheres.

Le bernard l'ermite. (Décapodes.)

VIII. INSECTA ARTICULATA, ENTOZOARIA.

ἄκαρι (acari) Phalæna cereana *Linn. et* Termes fatale *Linn. Schneider.* Dermestes fatidicus *sive* Bostrichi species *Strack.* Acarus *Sundevall.* Acarus Siro *Aubert qui pro* ἐν κηρῷ *apud Aristotelem* ἐν τυρῷ *legendum esset censet.*

Les acarides d'Aristote.

ἀκρίς (locusta) criquet *Camus.* Locustinarum genus *Sundevall,* Acridium *Aubert.*

Le criquet stridule. (Orthoptères.)

ἀνθρήνη.
ἀράχνη (aranea) *synon.* ἀράχνη, ἀράχνιον. *Distinguuntur :* αἱ γλαφυραί (araneæ elegantissimæ) *quarum sunt* δύο γένη : 1) τὸ μεῖζον μακροσκελέστερον (araneæ elegantissimæ genus majus : aranea labyrinthica *Sundevall,* Tegenaria *vel* Agelena *Aubert* 2) τὸ ἔλαττον συμμετρότερον (araneæ elegantissimæ genus mediocre) Aranea domestica *Sundevall.* 3) αἱ λειμώνιαι (araneæ pratenses) Lycosarum species *Sundevall et Aubert. cf præterea* λύκος, φαλάγγια, φάλαγξ, ψύλλα.

1) L'araignée labyrinthique. (Arachnides.) — 2) L'araignée domestique. (Id.) — 3) La lycose à ventre noir. (Id.)

ἀσκαρίς (ascarides) tipula *Gaza. Distinguuntur :* 1) αἱ ἀσκαρίδες *e quibus fiunt* αἱ ἐμπίδες Larva Culicis pipientis *Linn. Camus.* Larva Culicis et Chironomi *Sundevall et Aubert.* 2) ἑλμίνθων γένος τι Oxyuris vermicularis *Aubert.*

1) Le cousin. (Diptères.) — 2) L'ascaride vermiculaire. (Intestinaux.)

ἀττέλαβος (attelabus) bruchus *Gaza.* Locustarum larva *Camus,* Locustarum genus, *Schneider et Aubert.* Acridium migratorium, *Sundevall.*

La sauterelle. (Orthoptères.)

ἀχέται (achetæ) canora *Gaza.* Cicadarum species *Camus.* Cicadarum species majores (plebeia, orni, fraxini) *Sundevall.* Cicada plebeia? *Aubert.*

La cigale plébéienne. (Hémiptères.)

βδέλλα (hirudo) Hirudinis species.

La sang-sue (Annélides.)

βομβύκιον (bombyces) 1) Megachile muraria *synon.* Chalicodroma muraria *Brullé vel* Megachile nestorea *et* affinis. 2) Follicula bombycis *Linn.*

1) Le mégachile muraire de Réaumur. (Hyménoptères.) — 2) Un bourdon. (Hyménoptères.)

βομβύλιος (bombylius) Necydali larva? *cf.* νεκύδαλος.
βομβύλιος (bombylii) Bombi species.

Un bombyce. (Lépidoptères.)

βόστρυχος (cirrhus) Lampyris noctiluca *Linn.* mas *cf* πυγολαμπίς.

Le lampyre, ver-luisant. (Coléoptères.)

ἑλμίνθιον (vermiculi) *in anguillis cf.* t. III. p. 118, 50 ss.

ἕλμις (lumbrici) Entozoorum species. *Distinguuntur:* 1) ἡ ὀνομαζομένη πλατεῖα (lumbricus latus) Tæniæ spec. *Aubert.* 3) αἱ στρογγύλαι Ascaris lumbricoides? *Aubert.* 2) αἱ ἀσκαρίδες Oxyuris vermicularis *Aubert. Memorantur præterea :* 4) *lumbrici canum, fortasse* Tænia serrata, 5) *lumbrici qui in nive gignuntur.* 6) *qui in spongiis aluntur.*

1) Ver-de-terre var. (Annélides.) — 2) L'ascaride lombricoïde? (Intestinaux.) — 3) L'oxyure vermiculaire. (Id.) — 4) Un tænia. (Id.) — 5 et 6) Quid?

ἐμπίς (tipulæ) culex, mulio *Gaza,* Culex pipiens *Aubert.*

Le cousin. (Diptères.)

ἔντερα γῆς (lumbrici terrestres) Lumbricus.

Le lombric terrestre. (Annélides.)

εὐλαί (vermes qui in putribus carnibus nascuntur). *Definiri non possunt.*

Larves de diptères.

ἐφήμερον (ephemerum) Ephemera longicauda *Oliv.?*

L'éphémère. (Névroptères.)

ἠπίολος (hepiolus) Galleria cereana *synon.* Tinea mellonella *Linn.*

Une teigne. (Lepidoptères nocturnes.)

ἴουλος (iulus) Iuli et Scolopendræ species.

L'iule terrestre. (Myriapodes.)

ἱππομύρμηξ (equites formicæ) Formica herculanea *Linn.?*

La fourmi ronge-bois. (Hyménoptères.)

ἰχνεύμων (Ichneumon) guêpe ichneumon *Camus.* Sphex.

L'ichneumon. (Hyménoptères.)

κάμπη (erucæ). *Designantur hoc nomine variæ erucarum species, cf.* σκώληξ *et* τερηδών.
κανθαρίς (cantharides) mouche-cantharide *Camus.* Cantharis *vel* Mylabris.

La cantharide vésicante. (Coléoptères.)

κάνθαρος (canthari *et* scarabæus) Scarabæi species.

Divers coléoptères.

κάραβος (carabus) Cerambycis species?

Un capricorne. (Coléoptères.)

κηφήν (fucus) *cf.* μέλιττα.
κλῆρος (clerus) *synon.* πυραύστης, Galleria cereana *Schneider et Sundevall.* Clerus apiarius *Aubert.*

La gallerie de la cire. (Lépidoptères.)

κνῖπες *synon.* σκνῖπες (cnipes, scnipes), mulio *Gaza,* larvæ *Aubert.*
κονίδες *cf.* φθεῖρες.
κόρις (cimices) Acanthia lectularia *Fabr.*

La punaise des lits. (Hémiptères.)

κρότων (crotones *et* ricini) Ixodes reticulatus? Melophagus ovinus? Hippoboscіæ species? *Aubert.*

L'ixode réticulé. (Arachnides.)

IX. TESTACEA.

αἱμοῤῥοΐς (hæmorrhoïs) Testaceorum genus *Schneider*. Aphysia depilans? *Aubert*.

L'hæmorrhoïs d'Aristote. (Mollusques.)

ἀκαλήφη *synon.* κνίδη? (acalephæ et urtica marina) ortie de mer *Camus*. Urtica marina *Schneider*. Actinia *Aubert*.

L'acalèphe ortie de mer. (Zoophytes.)

ἀπλυσίας (aplysias) *v.* σπόγγος.
ἀστήρ (stella marina) Asteria *Linn*.

L'astérie-étoile de mer. (Échinodermes.)

βάλανος (glandes) Lepadinæ *vel* Balanidæ.

Une espèce de balane. (Mollusques.)

βρύσσος (bryssi) Echinidea.
γάλακες *v. l.* γαλάδες (galaces) *definiri non possunt*.
ἐχινομήτρα (echinometræ) Echinus Melo *Lam*.

L'oursin cilié. (Échinodermes.)

ἐχῖνος (erinaceus marinus) Echinidea. *Distinguuntur :* 1) ὁ ἐσθιόμενος (erinacei marini esculenti). Echinus esculentus *Linn.*, *ad eos pertinent :* οἱ ἐν τῷ Πυρραίῳ εὐρίπῳ (erinacei Pyrrhæi Euripi). 2) ὁ λευκὸς περὶ Τορώνην Echinus decadactylus; Schizaster canaliferus. 3) ᾧ χρῶνται πρὸς τὰς στραγγουρίας (echini pelagici) Cidaris hystrix *Lam*. 4) οἱ ἐπιπολάζοντες (erinacei vulgares) *cf.* ἐχινομήτρα, βρύσσοι, σπάταγγοι.

1) L'oursin comestible. (Échinodermes.) — 2) L'oursin. — 3) La cidarite-porc-épic. (Id.) — 4) L'oursin ventru. (Id.)

ἡδυπορφύρα (hedyporphyra).

L'hédiporphyra d'Aristote.

κήρυξ (buccinum) Buccinoidea *vel* Trochoidea species.

Le triton des anciens. (Mollusques.)

κνῖδαι (urtica marina) *cf.* ἀκαλήφη.
κόγχη (conchæ) Testaceorum variæ species.

Une coquille dans le sens vague. (Mollusques.)

κογχύλια (conchæ) Testaceorum variæ species.
Id.

κοκκάλια (coccalia) Testaceorum genus terrestre.

Une coquille terrestre. (Une hélice.)

κοχλίας (cochleæ) Helix. *Distinguuntur* οἱ χερσαῖοι (cochleæ terrestres).

L'hélice vigneronne? (Mollusques.)

κόχλος (cochleæ) Testaceorum genus. *Distinguuntur :* 1) οἱ τῆς γῆς (cochleæ terrestres), limas *Camus*, *definiri posse negat Aubert*. 2) οἱ μεγάλοι, οἱ θαλάττιοι (cochleæ marinæ).

1) Une hélice. (Mollusques.) — 2) Une coquille marine. (Id.)

κτείς (pecten) pétoncle *Camus*. Pecten Jacobæus *Aubert*.

Le peigne de saint Jacques. (Mollusques.)

λεπάς (patella) Patellæ species variæ. Distinguitur ἡ ἀγρία *synon.* οὖς θαλάττιον (patella fera) oreille de mer *Camus*. Fissurella græca *Aubert*.

L'haliotide oreille de mer. (Mollusques.)

λιμνόστρεα (ostreæ lacustres) Ostrea edulis? Pectunculus pilosus *vel* Spondylus gadæropus *Aubert*.

Le spondyle pied-d'âne. (Mollusques.)

μῦς (musculus) Mytilus edulis *Linn*.

La moule comestible. (Mollusques.)

νηρίτης (neritæ) Buccionoidea *vel* Trochoidea species.

Un buccin. (Mollusques.)

ὁλοθούρια (holothuria) *definiri non possunt*.

Une holothurie. (Échinodermes.)

ὄστρεα (ostreæ) Ostrea edulis? *cf. Oribas.* t. I, p. 590.

L'huître comestible? (Mollusques.)

οὖς θαλάττιον *cf.* λεπάς.
πίννα (pinnæ) Pinna.

La pinne-marine. (Mollusques.)

πνεύμων (pulmones marini) *definiri non potest*.

Une méduse. (Acalèphes.)

πορφύρα (purpura *et* purpura et buccina) Muricis *et* Buccinii species.

Un murex épineux. (Mollusques.)

σπάταγγος (spatangæ) Echinidea.

Le spatange d'Aristote. (Échinodermes ?)

σπόγγος (spongia) Spongia *auctorum*. *Distinguuntur :* 1) ὁ μανός (spongiæ raræ) Spongia equina *Osc. Schmidt*. 2) ὁ πυκνός (spongiæ densæ) Spongia mollissima *Osc. Schmidt*. 3) ὁ Ἀχίλλειος (spongiæ Achilleæ) Spongia Zimocca *Osc. Schmidt*. 4) ἀπλυσίαι (aplysias) Sarcotragus *Osc. Schmidt*.

1) L'éponge cavalline. (Polypiers.) — 2) L'éponge très-molle — 3) Une éponge. — 4) Une éponge.

στρόμβος *et* στρομβώδη (turbines *et* turbinata) Testaceorum species.

Un turbot. (Mollusques.)

σωλήν (solenes) Solenes.

Le solen sabre. (Conchyliologie.)

τῆθος (tethos) *synon.* τήθυον?
τήθυον (tethya) Ascidia.

Une espèce d'ascidie. (Mollusques.)

χῆμαι (chamæ) *definiri non possunt*.

X. PLANTÆ.

Abies; *apud solum interpr. lat. de Plantis* I, 60, p. 24, 11 *legitur*.
ἄγνος (agnus) Vitex Agnus-castus *Linn. Sprengel. Quæ leguntur in vers. lat. l. de Plant.* I, 12, p. 25, 25: id quod dicitur magnus cannæ et rubus, *interpres græcus ita reddidit :* τὰ καλούμενα ἄγνοι καὶ βάτοι.

Le gatilier. (Verbénacées.)

ἀγριέλαιος (*vers. lat.* bota.) Olea Oleaster; Oleæ Europææ var. silvestris. *synon.* κότινος *ubi v.*

L'olivier sauvage. (Oléinées.)

ἄγρωστις (gramen) Triticum repens *Linn.? Sprengel.*

Le chiendent? (Graminées.)

Adul silvestris *interpr. gr.* ἀρτεμισία ἀγρία.
αἴγειρος (populus nigra) Populus nigra *Linn. Sprengel et Fraas. Male apud interpr. gr. l. de Plantis*, I, 18, p. 29, 19 *legitur* αἴγειρος, *ubi vers. latina ilex quod firmat locus Theophrasti de Plantis* II, 25, 10, *cf. Meier ad Nicol. Damasc.* p. 104. *Distinguuntur :* 1) ἡ ἄκαρπος, 2) ἡ καρποφόρος ἐν Κρήτῃ.

Le peuplier noir. (Salicinées.)

δάφνη (laurus) Laurus nobilis *Linn.*
Le laurier (Laurinées.)

δίκταμνον (dictamnum) Origanum Dictamnus *Linn.*, *Sprengel, Fraas.*
Le dictame de Crète. (Labiées.)

δόναξ (arundo) Arundo Donax *Linn. Fraas, cf.* κάλαμος.
Le roseau à balais. (Graminées.)

Dorycnium, Solanum insanum *Linn. Sprengel,* Physalis Alkekengi *Linn.*, *Fée.*
Le coqueret-alkekenge. (Solanées.)

δρῦς (quercus) Quercus spec. var.
Le chêne-Rouvre. (Cupulifères.)

ἔβενος (ebenus) Diospyros Ebenum *Retz.*, *Sprengel*, *Fraas.*
Un diospyros.

ἐλαία (olea) Olea Europæa *Linn. cf.* καλλιέλαιος.
ἐλλέβορος (veratrum) Helleborus orientalis *Linn. Sprengel, Fraas. Ejus species* ὁ λευκός Veratrum album, ὁ μέλας, Helleborus orientalis, *cf. Oribas.* t. II, p. 796 s. 800 s.
L'ellébore d'Orient. (Renonculacées) et l'ellébore blanc. (Colchicacées.)

ἐπίπετρον (epipetrum) Sedum Anacampseros *Linn.? Sprengel.*
L'épipetron d'Aristote.

ἐρέβινθοι (cicer) Cicer arietinum *Linn. Sprengel, Fraas.*
Le pois chiche. (Légumineuses.)

ἐρινεός (caprificus) Ficus Carica silvestris *Linn. Eodem nomine fructus designantur, cf. Oribas.* t. II, p. 902.
Le figuier sauvage. (Urticées.)

ἕρπυλλον (serpyllum) Thymus Serpyllum *Linn. cf.* sesebra.
Le thym Serpolet. (Labiées.)

ἐρυσίβη (robigo), *cf. Oribas,* t. I, p. 558.
L'erysiphe des feuilles vivantes. (Champignons.)

Fingekest *interpr. gr.* πεντάφυλλον.
Fungi *interpr. gr.* μύκητες.
ἡδύοσμος *vers. lat.* menta. Mentha piperita *Linn. vel* Mentha tomentosa *d'Urv.*
La menthe poivrée ou espèce voisine. (Labiées.)

ἡλιοσκόπον (*var. lat.* ἡλιοσκόπιον) *vers. lat.* bacca caprarum. Euphorbia Helioscopia *Linn.* Hederæ speciem *esse suspicatur Meier* l. l. p. 80.
L'hélioscopion d'Aristote.

θαψία (thapsia) Thapsia Garganica *Linn. Sprengel, Fraas.*
Le faux turbith. (Ombellifères.)

θρυαλλίς (thryallis) Plantago albicans *Linn. Sprengel.* Verbascum limnense *Fraas.*
Le thryallis d'Aristote.

θρύον (alga) Junci species.
Les carex. (Cypéracées.)

θύμον (thymum) Satureja capitata *Linn. Sprengel*, *Fraas.*
La sarriette en tête. (Labiées.)

ἰξός (viscum). Viscum album *vel* Loranthus Europæus *Linn.*
Le gui à fruits blancs. (Loranthacées.)

ἴον (viola) Matthiola incana *R. Br.* Cheiranthus incanus hortensis *Lam.* Leucoium incanum *Mœnch. cf.* λευκόϊα.
Les crucifères odorantes.

ἱπποσέλινον (hipposelinum) Smyrnium Olus atrum *Sprengel, Fraas.*
Le maceron commun. (Ombellifères.)

ἶρις (iris) Iridis species *Linn.*
L'iris de Florence et espèces voisines. (Iridées.)

ἰσχάδες (ficus) *v.* σῦκον.
ἰτέα (salix) Salicis species *Linn* calamentum *interpr. gr.* καλαμίνθη.
Les saules grecs. (Salicinées.)

καλαμίνθη *vers. lat.* calamentum. Melissa altissima *Sibth.*
La mélisse officinale. (Labiées.)

κάλαμος (calamus, calami, *cf.* arundo) Arundinis species.
La canne de Provence.

καλλιέλαιος (olea) Olea Europæa *Linn. v.* ἐλαία.
κάλλυντρον (scopæ) *planta ignota.*
Le callyntron d'Aristote.

κάππαρις (capparis) Capparis ovata *Sprengel*, Capparis spinosa *Linn. Fraas.*
Le caprier épineux (Capparidées).

κάπνιος *v.* ἄμπελος.
καρύα *v. lat.* nux t. IV, p. 26, 35. *Meier.* l. l. p. 97 *et altero loco* t. IV, p. 38, 50, nux pinea *ubi interpr. gr.* τῆς πεύκης καὶ τῆς καρύας.
Divers fruits à enveloppe osseuse.

κάρυον (nux) *fortasse* Juglans regia *Linn. cf. Meier* l. l. p. 89, *Oribas* t. I, p. 531.
κάρυον (castaneæ) Fagus Castanea *Linn.?*
Le châtaignier? (Cupulifères.)

καυλίον τὸ καλούμενον (Brassica marina) *planta ignota*
Le crambe maritime? (Crucifères.)

Caulis *interpr. gr.* αἱ κράμβαι.

κέγχρος (milium) Panicum italicum *Linn. vel* Panicum Miliacum *Linn.*
Le millet (Graminées.)

κέδρος (cedrus) κέδρινον ἔλαιον *et* t. IV, p. 95. 36 τῆς κέδρου τοῖς ἀποπτίσμασιν ὁμοία ὀσμή *cf. Oribas.* t. I, p. 630, t. II, p. 814 s. Juniperus Lycia *Linn. Sprengel.*
Le cèdre du Liban. (Conifères.)

κενταυρεία (centaurea) *fortasse* Erythræa Centaurium *Pers. Fraas.*
La petite centaurée ou espèce voisine. (Gentianées.)

κέρασος (cerasa) Prunus Cerasus *vel* avium *Linn.*
Le cerisier. (Amygdalées.)

κερκίς (populus) Populus tremula *Linn? Sprengel, Fraas.*
Le tremble. (Salicinées.)

κήρινθος (cerinthus), *cf. Schneider ad Arist. Hist. Anim.* t. IV, p. 195.
κιννάμωμον (cinnamomum) Laurus Cinnamomum *Linn.*
Le cinnamome (la cannelle). Laurinées.

κιττός (hedera) Hedera Helix *Linn.* Hedera poetica *Hort.*
Le lierre. (Caprifoliacées.)

κλήθρη (alnus) Alnus.

ὄσσφος Saccharum Ravennæ *Bieberst.* v. φλέως.
ὄρυζα (oryza) Oryza sativa *Linn.*

Le riz cultivé. (Graminées.)

ὄχνη (pirus) Pirus communis s. silvestris.

Le poirier. (Pomacées.)

παρδάλειον (pardalium) *synon.* παρδαλιαγχές.
παρδαλιαγχές (pardalianches) *definiri non potest.*

Une espèce d'aconit. (Renonculacées.)

pentaphyllon *synon.* fingekest *Theophrasto* ἄγνος Vitex *cf. Meier l. l.* p. 80.
πέπερι (piper) Piper species, *cf. Oribas.* t. II, p. 904.

Le poivre noir. (Pipérinées.)

περσέαι (perseæ) Persica vulgaris *Mill.*, *cf. Oribas.* t. I, p. 581.

Le pêcher. (Amygdalées.)

πεύκη (piceæ *et* pinus) Pinus Pinaster *Ait.* Pinus Halepensis *Mill. Ait. Ceterum cf. Oribas.* t. II, p. 898.

Une espèce de pin. (Conifères.)

πήγανον (ruta) Ruta graveolens *Linn.*

La rue à odeur forte. (Rutacées.)

πικρίς (intybum agreste) Helminthia echioides *Gært. Sprengel.* Apium petroselinum *Linn. Langkavel.*

La picride asplénioïde F. (Chicoracées.)

πίτυς (pinus) Pinus silvestris *Linn.*, *cf.* πεύκη.
πλάτανος (platanus) Platanus orientalis *Linn*

Le platane d'Orient. (Amentacées.)

πλόμος (verbascum) *synon.* φλόμος?
πόα (herba) Medicago sativa *Linn. Distinguuntur :* 1) πόα Μηδική *v.* Μηδικὴ πόα, 2) πόα Χαλκιδική (Chalcidica herba, 3) πόα Συρία.

1, 2, 3) Herbe dans un sens vague.

πράσιον (marrubium) Marrubium Creticum *Mill.*

Le marrube de Crète. (Labiées.)

πράσον (porrum) Allium Porrum *Linn.*

Le poireau. (Liliacées.)

πρῖνος (ilex) Quercus Ilex *vel* coccifera *Linn. quod legitur de Pl.* I, 18, t. IV, p. 29, 19 ilex *interpr. gr.* αἰγειρος.

Un chêne section des Ilex. (Cupulifères.)

πτελέα (ulmus) Ulmus campestris *Linn. cf.* Ulva.

L'orme des champs. (Ulmacées.)

πύξοι (buxum) Buxus sempervirens *Linn.*

Le buis toujours vert. (Euphorbiacées.)

πυρός (triticum) Tritici species.

Une variété du froment. (Graminées.)

ῥαφανίς (radicula) Raphanus sativus *Linn.*, *cf. Oribas.* t. I, p. 615.

Le raifort. (Crucifères.)

ῥάφανος (brassica) Brassica oleracea culta *Linn. cf.* κράμβη.
ῥοά *v.* ῥοιά.
ῥόδον (rosa) Rosæ species variæ. *Ejus species* ὧν ὁ ὀμφαλὸς τραχύς ἐστιν ἢ ὧν λεῖος Rosa muscosa *vel* moschata germine hispido *Sprengel.*

Plusieurs variétés de roses. (Rosacées.)

ῥοιά (punica malus) Punica Granatum *Linn. Eodem nomine fructus designantur.* Ejus flores κύτινοι (cytini) *cf.* balaustium. Ejus species αἱ οἰνώδεις ῥοιαὶ καλούμεναι.

Le grenadier et ses diverses parties.

salix *interpr. gr.* ἰτέα.
seila *omittit interpr. gr.* Lolium, *cf. Meier l. l.* p. 101.
σέλινον (apium) Apium Petroselinum *Linn. Sprengel.* Apium graveolens cultum *Linn. Fraas.*

Le persil et le céleri. (Ombellifères.)

sesebra *interpr. gr.* σισύμβριον. *Meier l. l.* p. 100 ἕρπυλλον *designari putat.*
σέσελις (seselis) *Theophr. Hist. plant.* IX, 5, 5. τὸ σέσελι · Melospermum peloponnesiacum *Koch? Sprengel.* Tordylium officinale *Linn. Fraas.*

Le séseli de Marseille. (Ombellifères.)

σήσαμα (sesama) fructus τοῦ σησάμου, Sesamum orientale *Linn.*

Le fruit de sésame d'Orient. (Sésamées.)

σικύα (pepones) Cucumis prophetarum *Linn.* Cucurbita Pepo *Linn. Sprengel.* Cucurmis Melo *Linn. Fraas.*

La citrouille. (Cucurbitacées.)

σίκυος (cucumis) Cucumis Melo *Linn. Sprengel* Cucumis sativa *Linn. Fraas.*

Le concombre ou le melon. (Cucurbitacées.)

σίλφιον (silphium) Ferula Tingitana *Linn.* Thapsia gummifera *Spreng. Sprengel.* Thapsia villosa *Linn. Fraas.*

La thapsie villeuse. (Ombellifères.)

σίνηπι (sinapi) Sinapis alba *et* nigra *Linn. cf.* νᾶπυ.
σίστρος (sistrum) *Planta siliquosa quam Pseudoplutarchus de fluviis* c. 13 σείστρον *nominat.*

Le sistros d'Aristote.

σισύμβριον (sisymbria) Mentha silvestris *Linn. Sprengel.* Mentha aquatica *Linn.*?

Le sisymbrion d'Aristote.

σκαμμωνία (scammonea) Convolvulus Scammonia *Linn.*

Le liseron-scammonée. (Convolvulus.)

σκίλλα (scilla, *vers. lat.* squilla) Scilla maritima *Linn.*

La scille maritime. (Liliacées.)

σκόλυμος (scolymus) Scolymus Hispanicus *Linn. Sprengel.* Scolymus maculatus *Linn. Fraas.*

Le cardon. (Cynarocéphales.)

σκόροδα (allium) Allium sativum *Linn. Fraas.*

L'ail. (Liliacées.)

σμύρνα (myrrha) Amyris Kafal *Forsk. Distinguitur* ἡ σμύρνα τῶν ἰατρῶν (myrrha medicorum).

La myrrhe officinale. (Térébinthacées.)

σπάρτον (spartium) Spartium Scoparium *Linn. Sprengel* Spartium junceum *Linn. Fraas.*

Le genêt d'Espagne. (Légumineuses.)

στύραξ (styrax) Styrax officinalis *Linn. Sprengel. Fraas. cf. Oribas.* t. I, p. 578.

Le styrax officinal. (Guaiacanées.)

συκάμινα (morum) *fructus* Mori nigræ *Linn. cf.* μορέα.
συκῆ (ficus *et* carica) Ficus Carica *Linn.*

Le figuier. (Urticées.)

σύμφυτον (consolida) alus *Gaza.* Symphytum brochum *Bory? Fraas.*

La consoude de Crète. (Borraginées.)

XII. LAPIDES ET METALLA.

ὀξάλμη, Muria acida (*aqua ejus gustum referens*).

ὀρείχαλκος (Orichalcum), mixtio æris, auri, argenti.

Un minerai de cuivre ?

Πάριος λίθος, Marmor Parium.

Le marbre de Paros.

πυριμάχος ὁ λίθος (pyrimachus), Spatus fluviatilis, *cf. Beckmann, Beiträge zur Gesch. der Erfindungen* t. III, p. 552, *Ideler ad Aristot. Meteorol.* t. II, p. 472.

πῶρος (tofi) Stalagmi, *cf. Ideler ad Aristot. Meteorol.* t. II, p. 524, *Oribas.* t. I, p. 622 s.

σανδαράκη (sandaraca) Arsenicum sulphuratum rubrum; Realgar, *cf. Ideler ad Aristot. Meteorol.* t. II, p. 328.

Le sulfure rouge d'arsenic.

σίδηρος, Ferrum; *Distinguuntur:* 1) ὁ Ἀμισηνός (ferrum Amisenum). 2) ὁ χαλυβικός (ferrum Chalybicum). *Memoratur præterea* γῆ σιδηρῖτις.

1, 2) Plusieurs minerais de fer.

σπίνος ὁ καλούμενος, Spinus, *cf. Theophr. de Lapid.* c. 18.

σταλαγμοί (stillicidium) Stalagmi *seu* Stalactitæ.

Stalactite, mélange impur de carbonate de chaux et d'oxydes métalliques.

στυπτηρία Alumen, *cf. Beckmann, Beiträge fur Gesch. der Erfindung.* t. II, p. 99. *Memoratur* στυπτηριώδης γῆ (aluminosa terra).

L'alun, alumine sulfatée.

σώφρων λίθος, Sophron.

τέφρα ἡ φρυγία (Phrygius cinis) *cf. Beckmann ad Arist. Ausc. Mirab.* p. 125.

τίτανος, Calx.

La chaux.

χαλκῖτις λίθος (chalcitis).

Quelque minerai de cuivre.

χαλκός, Æs. *Distinguuntur :* 1) ὁ ἐν Ἰνδοῖς (æs indicum). 2) ὁ Μοσσύνοικος (æs Mossynæcum). 3) κολυμβητής (æs urinatorum), *cf. Beckmann ad Arist. Ausc. Mirab.* p. 120 *ss.*

1, 2, 3) L'airain.

χρυσοκόλλης μέταλλον (chrysocolla) Malachites, *Sprengel ad Dioscorid.* t. II, p. 645.

Le mica, or de chat.

χρυσός, Aurum.

L'or.

ψιμμύθιον, Cerussa.

La céruse. (Sous-carbonate de plomb.)

ὤχρα, Ochra.

L'ocre. (Mélange d'argile et de fer à divers degrés d'oxydation.)

Princeton University Library
32101 073249060

